

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

St.prp. nr. 84

(2000-2001)

Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden 2001

*Tilråding fra Finansdepartementet av 11. mai 2001,
godkjent i statsråd samme dag.*

1 Hovedinnholdet i proposisjonen

Saldert budsjett for 2001 er basert på budsjettforliket i Stortinget mellom Arbeiderpartiet og Venstre, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti høsten 2000. Regjeringen legger vekt på at budsjettet for 2001 gjennomføres innenfor de rammer for budsjettpolitikken som er avtalt i budsjettforliket og legger i denne proposisjonen fram et samlet opplegg for behandlingen av endringer på statsbudsjettet våren 2001.

Regjeringen foreslår økte bevilgninger for å dekke merutgifter på til sammen 4,2 mrd. kroner i denne proposisjonen. De største økningene gjelder kompensasjon til kommuneforvaltningen for økte etterlatte- og barnepensjoner og økt verftsstøtte på bakgrunn av høy ordreinngang mot slutten av 2000. Disse utgiftsøkningene motsvares dels av lavere utgifter under folketrygden og lavere utgifter under ordningen med innsatsstyrt finansiering av sykehus (ISF-ordningen). De enkelte forslagene omtales nærmere i kapittel 3.

Regjeringen har tidligere i år fremmet egne proposisjoner med forslag om tilleggsbevilgninger som samlet sett gir 0,9 mrd. kroner i økte utgifter. Utgifter til petroleumsvirksomhet er da ikke inkludert. Forslagene som er fremmet gjelder bl.a. gjennomføringen av fastlegereformen og gjennomgang av Rikshospitalets økonomi. For nærmere omtale av forslag som er fremmet tidligere i år vises til de aktuelle proposisjonene.

På bakgrunn av fortsatt høy kapasitetsutnyttning i norsk økonomi er det viktig at rammene for statsbudsjettet opprettholdes i tråd med forutsetningen for budsjettforliket med sentrumspartiene. Regjeringen legger derfor stor vekt på å unngå en svekkelse av det finanspolitiske opplegget i løpet av inneværende budsjettår. Tilleggsbevilgningene som netto i alt fremmes i 1. halvår foreslås i hovedsak dekket ved en reduksjon i reserven for tilleggsbevilgninger.

Inntekter fra planlagt salg av SDØE-andeler og aksjer i Statoil er ikke innarbeidet i anslag på regnskap for 2001 eller tallene for Statens petroleumsfond gitt i denne meldingen. Det er inngått avtale mellom Olje- og energidepartementet og Statoil om salg av SDØE-andeler til Statoil, hvor det er tatt forbehold om Stortingets godkjenning. Stortinget er i St.prp. nr. 68 (2000-2001) invitert til å gi slik godkjenning. Det arbeides videre med sikte på å gjennomføre salg av aksjer i Statoil før sommeren. Det er fortsatt usikkerhet rundt tidspunkt og størrelse for disse transaksjonene.

I dette kapitlet blir det gjort rede for hovedinnholdet i proposisjonen. Kapittel 2 gir en omtale av regjeringens forslag til endrede avgiftsregler i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2001. I kapittel 3 gjøres det rede for endringene under de enkelte departement.

Regjeringen fikk i forbindelse med salderingen av budsjettet fullmakt til å fordele en innsparing i statlige innkjøp på 75 mill. kroner. Det redegjøres for denne fordelingen i denne proposisjonen. I tillegg fremmes forslag om kompensasjon for merkostnader for statlige etater for innføring av merverdiavgift på tjenester fra 1.7.2001. Det fremmes også et forslag om fullmakt til å fordele

en reduksjon i driftsbevilgninger med 100 mill. kroner på bakgrunn av forventet høyere refusjon for sykepengen til statlige etater.

Fordelingen av fullmaktsbeløpet på kapittel og post framgår av vedlegg 1. Endringen som følge av fullmakten er allerede innarbeidet i «fra-beløpet» som inngår i forslag til vedtak for forslag som fremmes i denne proposisjonen. På denne bakgrunn vil forslag til vedtak også gjenspeile disponibel bevilgning på posten hvis forslaget blir vedtatt.

1.1 Rammene for budsjettpolitikken

Tabell 1.1: Statsbudsjettets utgifter og inntekter utenom lånetransaksjoner (mill. kroner)

	Regnskap for 2000	Saldert budsjett 2001	Anslag på regnskap for 2001
<i>1. Statsbudsjettets stilling</i>			
A Statsbudsjettets inntekter i alt	643 649	679 431	728 270
A.1 Inntekter fra petroleumsvirksomhet	184 623	206 000	243 568
A.2 Inntekter utenom petroleumsinntekter	459 026	473 431	484 702
B Statsbudsjettets utgifter i alt	490 219	502 409	511 077
B.1 Utgifter til petroleumsvirksomhet	23 250	17 020	21 062
B.2 Utgifter utenom petroleumsvirksomhet	466 969	485 389	490 015
Statsbudsjettets oljekorrigerede overskudd (A.2-B.2)	-7 943	-11 958	-5 313
+ Overført fra Statens petroleumsfond	9 468	11 958	5 313
= Statsbudsjettets overskudd før lånetransaksjoner	1 525	0	0
<i>2. Statens petroleumsfond</i>			
Statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet (A.1-B.1), overføres til Statens petroleumsfond	161 373	188 980	222 506
- Tilbakeført til statsbudsjettet	9 468	11 958	5 313
+ Renteinntekter og utbytte i fondet	10 920	15 200	16 000
= Overskudd i Statens petroleumsfond	162 825	192 222	233 193
<i>3. Statsbudsjettet og Statens petroleumsfond samlet</i>			
Overskudd	164 350	192 222	233 193

Kilde: Finansdepartementet

Tabell 1.2: Statsbudsjettets lånetransaksjoner og finansieringsbehov (mill. kroner)

	Regnskap for 2000	Saldert budsjett 2001	Anslag på regnskap for 2001
<i>Statsbudsjettets finansieringsbehov</i>			
	52 954	73 023	82 863
-	51 024	56 391	73 009
-	1 525	0	0
=	405	16 632	9 854
+	3 761	44 415	44 415
=	4 166	61 047	54 269

Kilde: Finansdepartementet

Anslag på regnskap for 2001 viser et oljekorrigert underskudd på 5,3 mrd. kroner. Dette er 2,6 mrd. kroner lavere enn i regnskapet for 2000.

Regjeringen har lagt til grunn at endringer i anslag på skatte- og avgiftsinntekter, utbytte og netto renteinntekter skal slå ut i endret oljekorrigert budsjettunderskudd. Disse anslagsendringene gir en samlet styrking av budsjettet på 9,6 mrd. kroner. Bedringen må dels sees på bakgrunn av at regnskapet for 2000 viste høyere skatte- og avgiftsinntekter enn lagt til grunn ved Stortingets behandling av 2001-budsjettet. De økte skatte- og avgiftsinntektene er videreført til 2001. I tillegg er det i denne proposisjonen lagt til grunn en vekst i lønninger mv. i inneværende år på 4¹/₂ pst. ved beregning av skatte- og avgiftsanslagene. Dette er ¹/₂ prosentenhet høyere enn forutsatt i saldert budsjett og bidrar dermed til en noe høyere skatte- og avgiftsinngang.

St.meld. nr. 2 (1999-2000) Revidert nasjonalbudsjett 2001 inneholder en nærmere drøfting av gjennomføringen av den økonomiske politikken i 2001.

1.2 Endringer på statsbudsjettet siden saldert budsjett

Tabell 1.3: Forslag fremmet etter salderingen av statsbudsjett for 2001. Mill. kroner

Forslag som fremmes i denne proposisjonen		4 157
Barne- og etterlattepensjoner, kompensasjon til kommuner	1 250	
Verftsstøtte, høy ordreinngang høsten 2000	1 000	
Feriepenger/arbeidsgiveravgift ved overgang til nettobudsjetterte universiteter	503	
Betalingsforskyvning arbeidsmarkedstiltak	427	
Oppgjør av skattefordelingstvist	330	
Overføring til NSB BA	228	
Omprioriteringer innen ODA-godkjent bistand	145	
Voksenopplæring innvandrere	283	
Flyktninger, statlige mottak og integreringstilskudd	-214	
Anslagsendringer folketrygden	-400	
Innsatsstyrt finansiering av sykehus, anslagsendringer	-550	
Omsorgsboliger og sykehjemsplasser	126	
Andre forslag	1 030	
Forslag fremmet tidligere i år		944
Gjennomføring av fastlegereformen	280	
Gjennomgang av Rikshospitalets økonomi	230	
Omstrukturering av statens petroleumsengasjement	135	
Oppryddingsaksjon Green Ålesund og John R	99	
Redningsaksjon ubåten Kursk	19	
Støtte til jordbruk og reindriftsnæringen	100	
Gjennomføringen av sanksjonene mot Irak	37	
Personer i japansk fangenskap under 2. verdenskrig	37	
Andre forslag	7	
Skatte- og avgiftslettelse		175
Redusert avskrivningssats jordbruket	90	
Avgiftsendringer/økt proveny fra merverdiavgift på tjenester fra privat sektor	85	
Økte utgifter tidligere i år og forslag som fremmes i denne proposisjonen		5 276
- Utgiftsøkninger som ikke dekkes av utgiftsreduksjoner eller inntektsøkninger på andre områder		2 510
Kompensasjon til kommuneforvaltningen for avsetninger til etterlatte- og barnepensjoner	1 250	
Feriepenger/arbeidsgiveravgift ved overgang til nettobudsjettering universiteter	503	
Betalingsforskyving arbeidsmarkedstiltak	427	
Oppgjør av skattefordelingstvist	330	
= Behov for inndekning		2 766

Tabell 1.3: Forslag fremmet etter salderingen av statsbudsjett for 2001. Mill. kroner

	Dekkes ved:		
	Forslag om økte inntekter		245
	Økt refusjon sykepenges statlige etater		100
	Redusert reserve for tilleggsbevilgninger		2 422

Kilde: Finansdepartementet

De største utgiftsøkningene som foreslås i denne proposisjonen gjelder økte rammetilskudd til kommunene for å kompensere for avsetninger knyttet til etterlatte- og barnepensjoner, økt verftsstøtte på bakgrunn av høy ordreinn- gang høsten 2000, behov for at universitetene avsetter reserve til feriepen- ger og arbeidsgiveravgift til folketrygden som skal utbetales i 2002, bevilgning til arbeidsmarkedstiltak som er gjennomført i tidligere år, oppgjør av skattetvist mellom Norsk Hydro, kommuner og staten for inntektsårene 1966-1992 og økte anslag for utgifter til voksenopplæring for innvandrere. Økte rammetil- skudd til kommuneforvaltningen som kompensasjon for avsetninger til etter- latte- og barnepensjoner ble avtalt allerede i budsjettforliket mellom Arbeider- partiet og sentrumspartiene. Oppdaterte anslag for regelbundne ordninger under folketrygden og utgifter til innsatsstyrt finansiering av sykehus innebæ- rer isolert sett en samlet reduksjon i utgiftene på 950 mill. kroner.

Tidligere i år er det fremmet proposisjoner med forslag om bevilgninger for å gjennomføre fastlegereformen, styrke Rikshospitalets økonomi og støtte til jordbruk og reindriftsnæringen. Det har også vært nødvendig å fremme til- leggsbevilgningsforslag i forbindelse med havariene til Green Ålesund, John R og Kursk.

Forslag til endrede avgiftsregler omtalt i avsnitt 2 er innarbeidet i de nye avgiftsanslagene. I tillegg er det tatt hensyn til at regjeringen i Ot.prp. nr. 50 (2000-2001) foreslo å øke avskrivningssatsen for driftsbygninger i landbruket fra 2 til 4 pst. Endringene i avskrivningssatsene er anslått å gi et proveny- tap på om lag 90 mill. kroner i 2001-budsjettet. Samlet sett innebærer oppdaterte anslag for merproveny fra merverdiavgift på tjenester fra privat sektor og for- slag til endrede skatte- og avgiftsregler 175 mill. kroner i reduserte skatte- og avgiftsinntekter i 2001. Økt merverdiavgift på leveranser av tjenester til statlig forvaltning er da ikke inkludert. Dette på bakgrunn av at merutgiften for stat- lige etater er foreslått kompensert gjennom økte utgiftsrammer.

Samlet sett er det fremmet forslag om økte utgifter og reduserte skatter og avgifter på i alt 5,3 mrd. kroner. Av dette dekkes 2,8 mrd. kroner enten ved utgiftsreduksjoner eller inntektsøkninger i denne proposisjonen. Bevilgnings- endringer som følger av omdisponeringer innen det enkelte departements budsjett er da regnet netto. Enkelte av de endrede utgiftene motsvares av til- svarende endringer i statsbudsjettets inntekter. I tillegg foreslås en reduksjon i driftsbevilgningene til statlige etater på 100 mill. kroner som følge av at eta- tene forventes å få høyere refusjon for sykepengeutgifter enn opprinnelig for- utsatt. Reserven for tilleggsbevilgninger foreslås redusert med 2,4 mrd. kro- ner.

Regjeringen legger til grunn at økte bevilgninger til kommuneforvaltning- en for å dekke etterlatte- og barnepensjoner som følger av budsjettforliket

mellom Arbeiderpartiet og sentrumspartiene, ikke dekkes inn. Det er lagt til grunn at overføringene benyttes til å bygge opp pensjonsfond, og at overføringene således kan betraktes som en form for tvungen sparing på linje med avsetningen til utvidet ferie i 2000 og 2001. Utgifter i forbindelse med oppgjør av skattefordelingstvist mellom staten, Norsk Hydro og kommuner foreslås heller ikke dekket inn. Skatteinnbetalingene som refunderes gjelder inntektsårene 1966-1992. Ved overgang til nettobudsjettering av universitetene forutsettes det at disse avsetter reserver for feriepenge som skal utbetales i 2002 og arbeidsgiveravgift til folketrygden for november og desember som først innbetales i januar 2002. Det må også bevilges for å dekke utgifter til arbeidsmarkedstiltak som er gjennomført i tidligere år. De to siste forholdene forventes ikke å påvirke aktiviteten i norsk økonomi i 2001. En har derfor også valgt å holde disse transaksjonene utenfor når en vurderer etterspørselsimpulsene fra finanspolitikken mot fastlandsøkonomien.

Tabell 1.4: Endringer i statsbudsjettets oljekorrigerte underskudd fra saldert budsjett for 2001 til anslag på regnskap. Mill. kroner.

Oljekorrigert underskudd i saldert budsjett		11 958
+	Kompensasjon for økte etterlatte- og barnepensjoner til kommune- forvaltningen	1 250
+	Kjøp av helsetjenester i utlandet	500
=	Anslag oljekorrigert underskudd basert på saldert budsjett	13 708
+	Utgifter som ikke blir dekket gjennom reduksjon i andre utgifter	1 260
	Oppgjør av skattefordelingstvist	330
	Betalingsforskyving arbeidsmarkedstiltak	427
	Feriepenge/arbeidsgiveravgift ved overgang til nettobudsjettering universiteter	503
-	Endrede anslag:	-9 655
	Økte skatte- og avgiftsanslag	-10 328
	Økt refusjon merutgifter merverdiavgift på tjenester for statlige etater, netto	82
	Økt utbytte	-522
	Økt tilbakeføring Statens Banksikringsfond	-31
	Reduserte netto renteinntekter	1 144
=	Anslag på oljekorrigert underskudd	5 313

Kilde: Finansdepartementet

I budsjettforliket mellom Arbeiderpartiet og sentrumspartiene ble det avtalt at det skulle bevilges opptil 1 250 mill. kroner til kommuneforvaltningen som kompensasjon for økte etterlatte- og barnepensjoner. Bevilgningen ble imidlertid ikke innarbeidet i det salderte budsjettet, men foreslås bevilget nå. I tillegg vedtok Stortinget i fjor høst at det skulle bevilges 1 mrd. kroner for kjøp av helsetjenester i utlandet. Det var da klart at bevilgningen først ville komme til utbetaling i 2001 og i påfølgende år. I anslag på regnskap for 2001

legges det nå til grunn at det vil bli utbetalt 500 mill. kroner til dette formålet i 2001.

For å holde budsjetttrammen fremmer regjeringen forslag som dekker inn tilleggsbevilgninger fremmet tidligere i år og i denne proposisjonen. Dette gjelder som omtalt ikke bevilgninger knyttet til betalingsforskyving for arbeidsmarkedstiltak som er gjennomført i tidligere år og avsetning av reserver til feriepenger/arbeidsgiveravgift ved overgang til nettobudsjetterte universiteter. Disse bevilgningene holdes også utenfor når en beregner virkningen av finanspolitikken målt ved endringen i det olje-, rente- og aktivitetskorrigerte budsjettunderskuddet. I tillegg foreslår regjeringen at bevilgninger knyttet til oppgjør av skattetvist for årene 1966-1992 ikke dekkes inn.

Endrede anslag bidrar til en reduksjon i statsbudsjettets oljekorrigerte underskudd med netto 9,7 mrd. kroner.

Samlet er anslagene for skatte- og avgiftsinntekter fra Fastlands-Norge økt med 10,3 mrd. kroner sammenlignet med saldert budsjett. Inntektene fra direkte skatter og avgiftene til folketrygden anslås økt med 10,1 mrd. kroner mens anslagene for avgiftsinntektene er økt med 0,2 mrd. kroner. Økningen inkluderer ikke nye anslag for merprovenyet av å innføre moms på tjenester fra 1.7.2001.

Provenyanslaget for merkostnadene for statlige etater av å innføre merverdiavgift på tjenester fra 1.7.2001 er oppjustert ut fra ny informasjon fra departementene. Kompensasjonen for merkostnadene er foreslått økt tilsvarende de påløpte merkostnadene. På grunn av at siste termin først innbetales i 2002, vil bokførte merinntekter bli noe lavere enn kompensert beløp for 2001.

Ny informasjon om departementenes inntektskapitler tilsier at mottatt utbytte blir økt med til sammen 522 mill. kroner i forhold til anslagene i saldert budsjett. Anslaget for statsbudsjettets netto renteinntekter er imidlertid redusert med 1 144 mill. kroner slik at anslagsendringene for utbytte og netto renteinntekter samlet sett gir en økning i den oljekorrigerte underskuddet på 622 mill. kroner.

De samlede budsjettendringene hittil i vår, medregnet forslag om tilleggsbevilgninger og anslagsendringer i denne proposisjonen, gjør at anslag på regnskap for 2001 viser et oljekorrigert underskudd på 5,3 mrd. kroner.

Statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten er i denne proposisjonen beregnet til 222,5 mrd. kroner, som er 33,5 mrd. kroner høyere enn i saldert budsjett. En har imidlertid da ikke innarbeidet inntekter fra salg av andeler av statens direkte engasjement i petroleumsvirksomheten og delprivatisering av Statoil. Hovedårsakene til oppjusteringen av anslaget i denne proposisjonen er at anslaget for skatte- og avgiftsinntekter fra petroleumsvirksomheten er økt og at nettoinntekten fra statens direkte økonomiske engasjement i oljevirksomheten (SDØE) går opp. Disse endringene har i stor grad sammenheng med at det nå legges til grunn en gjennomsnittlig oljepris for 2001 på 225 kroner per fat, som er 45 kroner høyere enn lagt til grunn i saldert budsjett. Aksjeutbyttet fra Statoil er foreslått økt med 1 668 mill. kroner som følge av selskapets årsresultat og den fastlagte utbyttepolitikken. Regjeringen fremmet tidligere i år en proposisjon med bevilgningsforslag for å opprette et forvaltningsselskap for statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten og et selskap for transport av naturgass. Utgiftene til

forvaltningsselskapet på 50 mill. kroner er i anslag på regnskap forutsatt å inngå ved beregningen av statens netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten og dermed redusere overføringen til Statens petroleumsfond tilsvarende. På samme måte vil bevilgningen til aksjekapital for de to selskapene på til sammen 20 mill. kroner bli trukket fra når inntektene fra delprivatiseringen av Statoil blir overført til Statens petroleumsfond.

Netto kontantstrømmen overføres til Statens petroleumsfond. Det tilbakeføres så tilstrekkelige midler fra fondet til statsbudsjettet slik at det oljekorrigerte underskuddet dekkes og budsjettet gjøres opp i balanse. Netto avsetningen i Statens petroleumsfond for 2001 anslås nå til 217, 2 mrd. kroner. Medregnet renter og utbytte på fondets kapital forventes Statens petroleumsfond å få et overskudd på 233,2 mrd. kroner. Fondets kapital anslås til om lag 632 mrd. kroner ved utgangen av 2001. Salgsinntekter for andeler i statens direkte engasjement i petroleumsvirksomheten og Statoil er da ikke inkludert.

Statsbudsjettets brutto finansieringsbehov anslås til 54,3 mrd. kroner, som er 6,8 mrd. kroner lavere enn i saldert budsjett. Finansieringsbehovet er isolert sett økt med 6,0 mrd. kroner som følge av økt utlån til Statkraft som er foreslått tidligere i år. I tillegg foreslås nå bevilgningen til boliglån i Statens Pensjonskasse økt med 2,5 mrd. kroner. Kapitaltilførsel til Eksportfinans ASA utgjør 0,4 mrd. kroner. Når finansieringsbehovet likevel reduseres skyldes dette 7,8 mrd. kroner i tilbakeføringer fra Statens Bankinvesteringsfond og 4,3 mrd. kroner overført fra Statens nærings- og distriktsutviklingsfond. Netto utlån til Husbanken reduseres i tillegg med 2,0 mrd. kroner.

1.3 Kompensasjon til statlig forvaltning for merverdiavgift på tjenester

Ved innføring av merverdiavgift på tjenester 1. juli 2001 er det forutsatt at statlig forvaltning skal kompenseres for merkostnader av å innføre merverdiavgift på tjenester. Helårsvirkningen av denne kompensasjonen var tidligere beregnet til 420 mill. kroner. Kompensasjon for økte utgifter i 2001 er satt til halv helårseffekt. Det er avsatt en egen reserve på 210 mill. kroner under kap. 2309 Tilfeldige utgifter for å dekke disse kostnadene. Dette beløpet ble meddelt i St.prp. nr. 1 (2000-2001) Statsbudsjettet medregnet folketrygden. Basert på ny informasjon fra departementene er anslaget for merkostnader økt og regjeringen foreslår nå at departementene kompenseres med 461,9 mill. kroner for merutgifter i 2001.

Tabell 1.5: Kompensasjon i 2001 for merverdiavgift på tjenester

Departement	1 000 kroner
Utenriksdepartementet	1 261
Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet	76 441
Kulturdepartementet	4 200
Justisdepartementet	23 853
Kommunal- og regionaldepartementet	13 475
Sosial- og helsedepartementet	42 836
Barne- og familiedepartementet	2 373

Tabell 1.5: Kompensasjon i 2001 for merverdiavgift på tjenester

Nærings- og handelsdepartementet	14 216
Fiskeridepartementet	3 785
Landbruksdepartementet	18 597
Samferdselsdepartementet	87 276
Miljøverndepartementet	34 552
Arbeids- og administrasjonsdepartementet	22 481
Finansdepartementet	41 700
Forsvarsdepartementet	68 100
Olje- og energidepartementet	6 748
Sum	461 894

Statsforvaltningen har ikke fradragsrett for inngående moms. Anslaget på 420 mill. kroner var basert på provenyberegningene av økte momsinntekter fra omsetning fra nye avgiftspliktige tjenester til statsforvaltningen. Virkningen av at det blir moms på flere tjenester som statsforvaltningen anskaffer, ble anslått til om lag 550 mill. kroner på årsbasis. I tillegg ble det anslått lavere kostnader ved kjøp av varer og tjenester som ikke blir direkte berørt av momsutvidelsen. Denne kostnadsbesparelsen ble anslått til om lag 0,5 pst. På grunn av at spesifikasjonen av ulike tjenestegrupper er forholdsvis grov i nasjonalregnskapet og at statistikkgrunnlaget for anslag over produksjon og forbruk av tjenester er til dels mangelfull, knyttet det seg stor usikkerhet til disse anslagene. Ved omtalen av provenyanslagene i proposisjonen ble det lagt vekt på usikkerheten ved anslagene.

Departementene har rapportert inn sine anslag for deres merkostnader som følge av innføring av moms på tjenester. Det var forutsatt at kompensasjonen skulle gjelde statlige driftsutgifter og investeringer. Ved beregningen av merkostnadene er derfor bare driftsutgiftene (postene 1-29, unntatt post 24) og investeringer (post 30-49) med i beregningsgrunnlaget. Det er imidlertid forutsatt at merkostnadene til Rikshospitalet, Det norske Radiumhospital og nettobudsjetterte universiteter skal inkluderes i beregningsgrunnlaget. Regjeringen foreslår at enkelte mindre etater som får sine driftsutgifter dekket ved bevilgninger over 50-poster, også skal kompenseres for merutgiftene.

Det er som nevnt avsatt en reserve for fordeling i 2001 på 210 mill. kroner på kapittel 2309 Tilfeldige utgifter. Basert på ny informasjon fra departementene for merutgifter, blir kompensasjonene som gis 251,9 mill. kroner høyere enn tidligere lagt til grunn. Det kan tyde på at merverdiavgiften fra omsetning av nye avgiftspliktige tjenester til statsforvaltningen er høyere enn tidligere antatt. Det økte kompensasjonsbehovet tilsier derfor at en også må justere opp anslaget for merverdiavgiften i 2001 i tråd med de nye beregningene.

Det enkelte departement har selv fordelt kompensasjonen på de enkelte kapitler og poster.

Basert på nye opplysninger fra departementene har det framkommet at statsforvaltningens merutgifter ved innføring av merverdiavgiftsreformen er høyere enn det som ble lagt til grunn i statsbudsjettet for 2001. Oppjusteringen av kompensasjonsbeløpene for statsforvaltningen reiser spørsmål om kompensasjonsbeløpet er satt for lavt også for kommuner og fylkeskommuner.

Finansdepartementet vil derfor vurdere dette nærmere. Vurderingen vil imidlertid måtte baseres på grunnlag av statistikk som først vil foreligge på et senere tidspunkt. Departementet tar sikte på å komme tilbake til Stortinget i forbindelse med statsbudsjettet for 2002 med beregninger av merutgifter for kommunal sektor som følge av merverdiavgiftsreformen, samt forslag til eventuell ytterligere kompensasjon.

1.4 Innsparing ved effektivisering av statlig innkjøp

I forbindelse med salderingen av budsjettet for 2001 fattet Stortinget følgende vedtak:

«Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet utarbeider et opplegg for å spare inn 75 mill. kroner under de statlige innkjøpsordningene i 2001. Regjeringen gis fullmakt til å foreta den endelige fordeling av beløpet. Innsparingen spesifiseres på kapitler og poster og Stortinget orienteres om fordelingen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2001. Innsparingen tas foreløpig ved å redusere kap. 2309 Tilfeldige utgifter, med 75 mill. kroner. Når beløpet er fordelt på kapitler og poster, tilbakeføres 75 mill. kroner til kap. 2309.»

Innsparinger i statsforvaltningen er særlig knyttet til felles bruk av ramme- og innkjøpsavtaler. I grunnlaget for fordelingen har en lagt vekt på at innsparingen legges på samtlige virksomheter, også på virksomheter som ikke benytter rammeavtalene. Dette gjøres fordi det er viktig å opprettholde insentivene for å benytte rammeavtalene. Beregningene av innsparingen er gjort på bakgrunn av bevilgninger under postene 01.2 Driftsutgifter/Varer og tjenester og 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, der innsparingen kan realiseres. Forsvarsdepartementets bevilgninger på post 45 er holdt utenfor beregningsgrunnlaget.

Tabell 1.6: Innsparingen fordeler seg slik under de ulike departementer

Departement	1 000 kroner
Utenriksdepartementet	4 100
Kirke, utdannings- og forskningsdepartementet	11 300
Kulturdepartementet	1 607
Justisdepartementet	10 312
Kommunal- og regionaldepartementet	1 265
Sosial- og helsedepartementet	6 734
Barne- og familiedepartementet	247
Nærings- og handelsdepartementet	1 000
Fiskeridepartementet	1 573
Landbruksdepartementet	886
Samferdselsdepartementet	607
Miljøverndepartementet	1 419
Arbeids- og administrasjonsdepartementet	5 216
Finansdepartementet	5 725
Forsvarsdepartementet	22 409

Tabell 1.6: Innsparingen fordeler seg slik under de ulike departementer

Olje- og Energidepartementet	600
Sum	75 000

Departementene har fremmet forslag om fordeling på kapitler og poster. Denne fordelingen er innarbeidet i vedlegg 1.

1.5 Omlegging til direkte refusjon av sykepenger for statlige virksomheter

Fra 1. januar 2000 ble det innført en ordning med direkte refusjon av sykepen-ger for statlige virksomheter. Omleggingen innebærer at statlige virksomheter på lik linje med andre arbeidsgivere får refundert utgifter til sykelønn fra folketrygden for utbetalt lønn i trygdeperioden. Tidligere var det et summarisk oppgjør mellom statsbudsjettet og folketrygden, uten at de enkelte departementsrammene ble berørt. I budsjettene til de enkelte virksomhetene var det tatt høyde for både lønn under sykdom og vikarutgifter. Ved omleggingen ble departementsrammene derfor satt ned tilsvarende forventede utbetalinger fra folketrygden til sykepenger til statsansatte og reduserte innbetalinger av trygdeavgift. Folketrygdens refusjoner ble anslått til 728 mill. kroner, mens det samlede uttrekket var på om lag 841 mill. kroner i 2000. Regnskapstall for 2000 tyder på at de statlige virksomhetene vil motta mer i refusjon i 2001 enn lagt til grunn. Dette innebærer at departementsrammene derfor er satt for lite ned i forhold til den utviklingen som kan observeres. Det kan synes som om refusjonene blir om lag 100 mill. kroner høyere enn antatt på årsbasis.

Det var ikke meningen at omleggingen skulle medføre en bedret økonomi for virksomhetene, slik det nå kan tyde på. Regjeringen foreslår derfor at departementsrammene reduseres med til sammen 100 mill. kroner som fordeles etter samme prinsipp som inndragningen i forbindelse med omleggingen som ble gjennomført fra 1. januar 2000. Det samlede beløpet for de enkelte departementsområdene er gjengitt i tabell 1.7 nedenfor, og det foreslås at regjeringen får fullmakt til å fordele disse beløpene på kapitler og poster. I vedlegg 1 er det vist en fordeling på kapittel og post innenfor de enkelte departementsområdene.

Tabell 1.7: Reduksjon per departementsområde

Departement	1 000 kroner
Utenriksdepartementet	600
Justisdepartementet	14 810
Sosial- og helsedepartementet	15 480
Fiskeridepartementet	1 930
Landbruksdepartementet	1 601
Samferdselsdepartementet	14 250
Miljøverndepartementet	1 180
Finansdepartementet	8 410
Forsvarsdepartementet	12 930
Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet	18 200

Tabell 1.7: Reduksjon per departementsområde

Kulturdepartementet	930
Nærings- og handelsdepartementet	849
Olje- og Energidepartementet	600
Barne- og familiedepartementet	290
Kommunal- og regionaldepartementet	1 155
Arbeids- og administrasjonsdepartementet	6 785
Sum	100 000

1.6 Regjeringens arbeid med å bedre sikkerheten og beredskapen langs kysten

Regjeringen har igangsatt et arbeid med å vurdere hva som kan gjøres for å bedre sikkerheten og beredskapen langs kysten. En slik gjennomgang har blitt aktualisert på bakgrunn av de mange skipsulykkene i vinter, spesielt havariene av «Green Ålesund» og «John R». En økning i petroleumsaktiviteten i Nordvest-Russland samt planer om feltutbygging i Barentshavet vil føre til større skipstrafikk utenfor norskekysten. I tillegg til dette kommer muligheten for sjøveis transport av atomavfall til Russland. Denne trafikken kan representere en ytterligere miljøtrussel for norskekysten og fiskefeltene utenfor og forsterker behovet for en samlet gjennomgang og vurdering av aktuelle tiltak som kan bedre sikkerheten.

En rekke myndigheter har ansvar og oppgaver som er viktige for sikkerheten langs kysten. Miljøverndepartementet koordinerer derfor et samarbeid mellom Fiskeridepartementet, Forsvarsdepartementet, Justis- og politidepartementet, Nærings- og handelsdepartementet og Utenriksdepartementet. Det vil i gjennomgangen særlig bli lagt vekt på tiltak som kan forebygge at ulykker skjer, men en vil også se på tiltak for å redusere skader når en ulykke først er inntruffet. Et viktig mål er å sikre at statens samlede ressurser utnyttes best mulig.

Det gis her en første redegjørelse for regjeringens arbeid. I tillegg til midlene som allerede ligger inne i budsjettet for 2001 til sikkerhet og beredskap, foreslås det i denne proposisjonen en tilleggsbevilgning til oppfølging av «Sleipner»-ulykken og til oljevernberedskapen. Regjeringen vil komme tilbake med en nærmere redegjørelse for videre oppfølging i statsbudsjettet for 2002.

a) Forebyggende tiltak

Oppmerking i indre farleder

En tilfredsstillende navigasjonsinfrastruktur er avgjørende for å hindre ulykker til sjøs. I de indre ledene er oppmerking med fyrlykter og faste og flytende merker nødvendige navigasjonshjelpemidler. I hurtigbåtleder kreves det oppdatering av den tradisjonelle merkingen for å sikre at de hurtiggående fartøyene til enhver tid har tilgjengelig informasjon om sin posisjon.

Elektroniske sjøkart

Elektroniske sjøkart basert på gode og nøyaktige målinger er av grunnleggende betydning for sikker navigering og for å kunne utnytte nye navigasjonssystemer. Stortinget vedtok i forbindelse med statsbudsjettet for 2001 å be regjeringen trappe opp bevilgningene til elektroniske sjøkart slik at behovet kan dekkes senest innen år 2006. Regjeringen legger opp til å dekke hele kysten med tidsmessige målinger samt å utarbeide autoriserte elektroniske sjøkart.

Utvidelse av territorialfarvannet

En utvidelse av territorialfarvannet fra 4 til 12 nautiske mil vil bl.a. gi økt mulighet for kontroll med utenlandske skip. Utenriksdepartementet vil, i samarbeid med andre berørte departementer, tilrettelegge for et eventuelt vedtak om en utvidelse av territorialfarvannet, bl.a. ved å utrede de økonomiske, administrative og øvrige konsekvenser.

Regjeringen vil i tilknytning til spørsmålet om utvidelse av territorialfarvannet vurdere påbudte seilingsleder for trafikk som representerer en miljørisiko. En utvidelse av territorialfarvannet åpner for at man kan fastsette seilingsleder lenger ut fra kysten enn man har mulighet for i dag. Hensiktsmessigheten av dette tiltaket har en nær sammenheng med muligheten for å overvåke at reglene for trafikk i seilingsleden blir overholdt, og må derfor vurderes i forhold til overvåkingsmulighetene.

Overvåking og varsling

Forsvaret har av militære grunner et særlig ansvar for å danne seg et bilde av den maritime aktiviteten. Forsvarsdepartementet og Fiskeridepartementet vurderer nå i hvilken grad informasjon fra eksisterende og framtidige overvåkingssystemer kan samordnes og utnyttes bedre enn i dag. Dette gjelder bl.a. Forsvarets eksisterende radarkjeder og ny teknologi som Automatic Identification System (AIS).

Trafikken til og fra Russland og felter i Barentshavet vil dels gå i åpent farvann utenfor kysten, særlig gjelder dette transporten av petroleumsprodukter ut til markedene. Trafikken nordover vil i større grad være trafikk som også anløper norske havner. Dersom norske myndigheter skal kunne bidra til at ulykker unngås, kreves det at man er i stand til å overvåke trafikken. Fiskeridepartementet vil i denne sammenheng sette i gang et utredningsarbeid i samarbeid med berørte departementer for å vurdere behovet for en trafikksentral i Finnmark.

Regjeringen vil arbeide for at det etableres internasjonale regler om plikt til å forhåndsvarsle risikobetonde transport overfor land som kan bli berørt av ulykker som følge av disse transportene. I påvente av felles internasjonale regler vil regjeringen ta opp med Russland spørsmålet om en utvidelse av eksisterende varslingsavtaler til å omfatte transport av råolje og atomavfall.

b) Beredskap ved ulykker

Styrking av oljevernberedskapen

Statens forurensningstilsyn har utarbeidet en miljørisiko- og beredskapsanalyse med sikte på å klargjøre om statens nåværende beredskap er tilstrekkelig til å møte den trussel som skipstrafikken representerer. Med utgangspunkt i særlige kriterier viser analysen at det er behov for en styrking av oljevernberedskapen. Som et strakstiltak foreslås en styrking av budsjettet for 2001 til gjennomføring av øvelser for å få trent og samkjørt det interkommunale og det statlige beredskapsapparatet, med spesiell fokus på Nord-Norge, jf. omtalen under Miljøverndepartementet.

c) Klargjøring av ansvar og lovverk

Klargjøring av forholdet mellom sjøloven og forurensningsloven

Havariet av «Green Ålesund» avdekket en uklarhet når det gjelder forholdet mellom den ansvarliges tiltakspåklagt etter forurensningsloven og reglene om begrensning av økonomisk ansvar i sjøloven. Miljøverndepartementet har i samråd med Justisdepartementet gjennomført en høring av et forslag om endringer av forurensningsloven og det tas sikte på å fremme et eventuelt forslag for Stortinget i neste sesjon. Høringen omfattet også et forslag til endring i sjølovens §§ 172 og 173 som innebærer at retten til ansvarsbegrensning ikke skal gjelde krav i forbindelse med fjerning m.v. av skip, skipsvrak og skipets last.

Gjennomgang av ansvaret for sikkerhet og beredskap

Regjeringen vil gjennomgå den nåværende ansvars- og oppgavefordeling knyttet til sikkerheten og beredskapen langs kysten med sikte på en bedre organisering og samordning. En vil i dette arbeidet bl.a. se på samarbeidet mellom sivile og militære myndigheter. Forsvaret, og særlig Kystvakten, spiller en betydelig rolle i kystberedskapen, både når det gjelder aksjonsledelse, overvåking og bruk av Forsvarets personell og materielle ressurser generelt. Gjennomgangen av organiseringen vil bli sett i sammenheng med regjerings fornyelsesprogram.

1.7 Avskrivning av uavklart differanse i det sentrale statsregnskapet

I 1997 ble det ved avstemmingen av det sentrale statsregnskapet for 1996, avdekket en differanse i kapitalregnskapet på 3 897 008,08 kroner. Denne differansen ble ikke oppklart i 1997 selv om mye ble gjort for å finne årsaken. Ved avslutningen av regnskapet for 1997, økte differansen med 104 794,52 kroner til i alt 4 001 802,60 kroner.

Senere undersøkelser har avklart at økningen i differansen i 1997, skyldes en feilføring i statsregnskapet hvor en rentekorreksjon ble ført dobbelt. Resten av differansen har man ikke klart å oppklare, men det antas at årsaken kan være feilføringer i forbindelse med oppstart av statens konsernkontoordning i 1992. Ut fra en helhetsvurdering tilrår Finansdepartementet at det ikke brukes ytterligere ressurser på å oppklare den gjenstående differansen på 3 897 008,08 kroner. Det sentrale statsregnskapet bør derfor rettes opp ved at uoppklart differanse på 3 897 008,08 kroner og oppklart feilføring på 104

794,52 kroner, i alt 4 001 802,60 kroner føres mot konto for forskyvninger i balansen. Det vises til St.prp. nr. 1 (1999 - 2000) hvor behandling av feilføringer og uoppklarte differanser i tidligere års regnskaper er omtalt.

På bakgrunn av dette ber regjeringen om Stortingets samtykke til at differansen i det sentrale statsregnskapet på 4 001 802,60 kroner korrigeres ved postering mot konto for forskyvninger i balansen, jf. forslag til vedtak.

2 Forslag om endrede avgiftsregler

2.1 Innledning

I forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2001 foreslås det enkelte endringer i de indirekte skattene for 2001. I det etterfølgende omtales de konkrete forslagene til endringer sammen med noen mer tekniske avgiftsspørsmål.

2.2 Merverdiavgift og avgift på investeringer mv. (kap. 5521, post 70)

Regjeringen foreslår lovendringer som innebærer at omsetning av rett til å bruke lokaler, anlegg mv. for utøvelse av idrettsaktiviteter, matservering i studentkantiner og guiding unntas fra merverdiavgiftsplikt. Samlet innebærer disse forslagene et provenytap på 120 mill. kroner på 2001-budsjettet og drøyt 360 mill. kroner i årsvirkning. Forslagene er nærmere omtalt i Ot.prp. nr. 94 (2000-2001).

Departementet har etter behandlingen av merverdiavgiftsreformen kommet til at det må gjøres enkelte anslagsendringer i forhold til det som ble lagt til grunn ved behandlingen av reformen. Dette gjelder en oppjustering av provenytapet ved redusert matmoms og en oppjustering av anslaget for inntektene fra merverdiavgift på flere tjenester fra 1. juli. Anslagene på provenyet fra merverdiavgiften er også oppjustert på bakgrunn av makroøkonomiske forutsetninger. Samlet innebærer anslagsendringer og regelverksendringer en økning i merverdiavgiftsinntektene på 1 929 mill. kroner på 2001-budsjettet. Dette er nærmere omtalt i St. meld. nr. 2 (2000-2001) Revidert nasjonalbudsjett, avsnitt 3.3.2.

2.3 Endringer som følge av omleggingen av engangsavgiften på motorvogner (kap. 5536, post 71)

Fra 1. april 2001 ble engangsavgiften for motorvogner lagt om fra en importavgift til en registreringsavgift. *Ekstrautstyr* var fram til 1. april 2001 inkludert i vektgrunnlaget i engangsavgiften. Dette ble gjort i samsvar med opplysninger fra importørene. Etter omleggingen av engangsavgiften fastsettes vektgrunnlaget på bakgrunn av kjøretøYTEkniske data slik disse framkommer i kjøretøYets typegodkjenning. Dette gir et bedre samsvar mellom avgiftsmessige og kjøretøYTEkniske definisjoner, og vil gjøre beregning og innkreving av avgiften enklere. Vekten av ekstrautstyret ble derfor tatt ut av grunnlaget for bilens vekt da engangsavgiften ble lagt om fra 1. april 2001. Fritaket for ekstrautstyr gir et provenytap på om lag 75 mill. kroner på budsjettet for 2001.

Campingbiler har en relativt lav engangsavgift i forhold til personbiler. Dette er først og fremst begrunnet med at campingbiler er et nært alternativ til campingvogner. Campingvogner blir ikke belastet med engangsavgift. Engangsavgiften for campingbiler beregnes i dag på bakgrunn av et vekt-

grunnlag hvor boenheten ikke er medregnet. Ved at vektgrunnlaget i engangsavgiften etter 1. april 2001 skal fastsettes på bakgrunn av kjøretøytekniske data, medfører dette i prinsippet at boenheten blir inkludert i vektgrunnlaget. Siden dette ville innebære en betydelig avgiftsøkning for denne avgiftsgruppen, ble det innført et midlertidig fritak for boenheten i vektgrunnlaget for campingbilene fra 1. april 2001. Fritaket kompliserer imidlertid avgiftsoppkrevingen. Regjeringen foreslår derfor å inkludere vekten for boenheten i avgiftsgrunnlaget fra 1. juli 2001 og kompensere for den økte avgiftsbelastningen gjennom å redusere avgiftssatsen for engangsavgiften for campingbiler. Engangsavgiften for campingbiler utgjør i dag 28 pst. av engangsavgiften for personbiler. Prosentsatsen foreslås redusert fra 28 til 19 pst. Det vises til forslag til vedtak.

2.4 Vektårsavgift på motorvogner (kap. 5536, post 73)

Fra 1. juli 2000 ble vektårsavgiften differensiert ut fra om kjøretøyet har luftfjæring eller andre fjæringssystemer. I EU-rådsdirektiv 96/53 av 25. juli 1996 er det nærmere fastsatt enkelte fjæringssystemer som anses som likestilt med luftfjæring. Finansdepartementet vil vedta en forskrift som likestiller nærmere bestemte fjæringssystemer med luftfjæring i tråd med det som gjelder innen EU.

2.5 Avgift på sjokolade- og sukkervarer (kap. 5555)

Etter Stortingets avgiftsvedtak om avgift på sjokolade- og sukkervarer m.m. skal det betales avgift på marsipan som er formet som plater, stenger, figurer, kuler o.l., herunder marsipanlokk for salg. Avgiftsplikten omfatter ikke marsipanmasse. Bakgrunnen for skillet er ønsket om at avgiften i første rekke skal gjelde såkalte ferdigvarer og ikke innsatsvarer i næringslivets produksjon av varer.

Bakeriene/konditorier har til nå i hovedsak verken registrert seg som avgiftspliktige eller innbetalt avgiften. Bransjen har heller ikke blitt etterberegnet for avgiften av tollvesenet. Den avgiftspliktige produksjon i bakeriene/konditoriene er forholdsvis liten og departementet har ut fra administrative og kontrollmessige hensyn vurdert muligheten for å unnta bakerier/konditorier fra avgiftsplikten. Toll- og avgiftsdirektoratet har hatt møter med bransjen hvor ulike alternative fritaksbestemmelser har blitt vurdert.

Departementet har vurdert ulike tiltak med sikte på en forenkling av avgiftsbestemmelsene for bakerier/konditorier. Departementet finner ikke å kunne foreslå et generelt fritak for bakeriene/konditorier. Dette ville være konkurransevridende i forhold til andre næringsdrivende. Et generelt fritak for bakerier/konditorier ville også medføre betydelige kontrollmessige/administrative konsekvenser fordi også utenlandske bakerier/konditorier måtte omfattes.

Departementet foreslår at det gis avgiftsfritak for marsipanlokk til kaker samt pynt på kaker. Bakeriene/konditoriene vil fremdeles være avgiftspliktige (registreringspliktige) for en forholdsvis liten produksjon (dvs. for den marsipanen som benyttes til annet enn kakelokk og pynt på kaker). Fritaket

vil bli gjennomført i forskrift. Departementet vil ved forskriftsendring også gi tolldistriktssjefen fullmakt til å registrere bakeriene/konditoriene med kun to avgiftsterminer i året. Endringene vil gjelde fra 1. juli 2001.

2.6 Avgift på flyging av passasjerer (kap. 5580)

Før omleggingen av flypassasjeravgiften fra 1. april 2001, var det ikke avgiftsplikt på flyginger til/fra Svalbard. Ved omleggingen ble det innført avgiftsplikt på alle flyginger i Sør-Norge og flyging til/fra Tromsø og Bodø eller mellom disse lufthavner. Flyging til/fra alle andre lufthavner i Nordland, Troms og Finnmark ble fritatt fra avgiften, likeledes flyginger mellom sistnevnte lufthavner og Sør-Norge eller utlandet. Det ble ikke sagt noe konkret om flyginger til Svalbard. Svalbardtraktaten 9. februar 1920 gir avgiftsfritak for avgifter som måtte oppstå på dette øyriket, slik at flyging fra Svalbard under alle omstendigheter vil være avgiftsfri.

Departementet ønsker å presisere at også flyginger til Svalbard blir fritatt fra flypassasjeravgiften. Bakgrunnen for dette er at de samme hensyn gjør seg gjeldende for flyginger til Svalbard, som for fritakene for de tre nordligste fylkene. Det vises til forslag til vedtak.

2.7 Nye frihandelsavtaler

I forbindelse med statsbudsjettet for 2001, fikk Finansdepartementet fullmakt til å iverksette de tollreduksjoner som følger av eventuelle frihandelsavtaler mellom EFTA-landene og Canada, Kypros, Tunisia, Egypt og Jordan.

Høsten 2000 ble det satt i gang et arbeid med å forhandle en frihandelsavtale mellom EFTA-landene og Mexico. Frihandelsavtalen er nå ferdigforhandlet, og det tas sikte på at denne trer i kraft 1. juli 2001. Det vises til forslag til vedtak.

3 Forslag under det enkelte departement

3.1 Utenriksdepartementet

Programområde 02 Utenriksformål

Kap. 100 Utenriksdepartementet

Post 01 Driftsutgifter

Globaliseringsprosjektet

Utenriksministeren informerte i sin redegjørelse 21. mars 2001 Stortinget om at han har tatt initiativ til en bred utredning om hvordan Norge gjennom ulike internasjonale organisasjoner, avtaleverk og tiltak kan bidra til bedre styring av de globale markedskreftene.

Siktemålet er at dette utredningsarbeidet skal danne grunnlag for en egen stortingsmelding som vil bli framlagt innen utgangen av neste år. Utenriksdepartementet leder prosjektet, som vil bli gjennomført i samarbeid med andre departementer og ulike forskningsmiljøer. Arbeidet vil bl.a. dreie seg om å belyse hvor verdenssamfunnet i dag har egnede styringsmidler, og hvor det er behov og muligheter for forbedringer og nye tiltak.

Til dekning av utgiftene foreslås en tilleggsbevilgning på 3 mill. kroner i 2001.

Kap. 101 Utenriksstasjonene

Kap. 102 Særavtale i utenriktjenesten

Post 01 Driftsutgifter

Styrket vakthold ved enkelte utenriksstasjoner

Det foreslås en tilleggsbevilgning i 2001 på 4,5 mill. kroner til styrking av vakt-holdet ved enkelte utenriksstasjoner. Beløpet foreslås fordelt med 3,5 mill. kroner på kap. 101 Utenriksstasjonene og 1 mill. kroner på kap. 102 Særavtale i utenriktjenesten, post 01 Driftsutgifter.

Styrket samarbeid med søkerlandene til EU

Det har funnet sted omfattende endringer i de baltiske land og landene i Sentral-Europa i løpet av de siste 10 år. Det er nedlagt enorme ressurser i en meget vanskelig omstilling fra kommunisme til demokrati og markedsøkonomi. EUs østutvidelse er i dag den dominerende drivkraften i det videre reformarbeidet i disse landene.

Norge ønsker å ta et aktivt medansvar for utviklingen i Europa og bidra til økt politisk og økonomisk stabilitet i Europa. De mest konkrete virkninger av utvidelsesprosessen for Norge relaterer seg til EØS-avtalen, siden nye medlemsland i EU også vil bli parter i denne avtalen. Utvidelsen av det indre marked er positiv - også for Norge.

Som et ledd i denne satsingen tar regjeringen sikte på å etablere en ambassade i Sofia fra innværende høst. Etableringen vil finansieres innenfor Utenriksdepartementets ordinære rammer. Utenriksdepartementet har i denne sammenheng vurdert tilstedeværelsen i enkelte land og regioner. Resultatet av dette er at generalkonsulatet i Rio vil bli omgjort til en honorær stasjon, og at generalkonsulstillingen i Rotterdam vil bli trukket inn i løpet av sommeren/høsten.

Kap. 115 Presse-, kultur- og informasjonsformål

Post 01 Driftsutgifter

Kronprinsbryllupet

I forbindelse med Kronprinsens bryllup i Oslo domkirke 25. august 2001 vil Utenriksdepartementet få merutgifter bl.a. knyttet til pressehåndtering. Utgiftene til presse- og mediahåndtering inkl. pressetribuner ved Domkirken og langs ruten er beregnet til 0,9 mill. kroner. Det foreslås en tilleggsbevilgning på 0,9 mill. kroner til dette formålet.

Kap. 198 (nytt) Frivillige bidrag FN-operasjoner

Post 70 Tilskudd til fredsbevarende operasjoner og internasjonal strafferettspleie

Norges medlemskap i Sikkerhetsrådet har skapt forventninger til norsk evne og vilje til å bidra direkte til FNs krisehåndtering. I akutte situasjoner er det ofte behov for rask innsats av militær karakter. Militært utstyr og tjenester er ikke godkjent som offisiell bistand i henhold til OECD/DACs regler. Frivillige bidrag til FNs fredsbevarende operasjoner er viktige for at Norge kan bidra til fred og spille en aktiv og konstruktiv rolle i Sikkerhetsrådet.

Det er også behov for frivillige bidrag til internasjonale straffedomstoler.

I St.prp. nr. 42, Innst. S. nr 135 (2000-2001) Om økonomiske konsekvenser av formannskapet i komiteen som overvåker gjennomføringen av sanksjonene mot Irak, ble det signalisert at regjeringen ville komme tilbake til behovet for frivillige bidrag til FN-operasjoner i forbindelse med fremleggelsen av Revidert nasjonalbudsjett 2001.

Det vil være av stor politisk betydning å kunne bidra med frivillige bidrag i en krisesituasjon. Midlene forutsettes disponert i nært samarbeid med FN. Bidragene i 2001 er vanskelige å tallfeste, men bl.a. i lys av konflikter i Afrika og situasjonen i Irak foreslås en tilleggsbevilgning på 27 mill. kroner, hvorav 7 mill. kroner er tenkt brukt til straffedomstoler. Beløpet foreslås bevilget under nytt kap. 198 Frivillige bidrag FN-operasjoner, post 70 Tilskudd til fredsbevarende operasjoner og internasjonal strafferettspleie.

Støtte til Institutt for menneskerettigheter

Utenriksdepartement og Universitetet i Oslo v/Institutt for menneskerettigheter (IMR) vil inngå en avtale om bruk av IMRs faglige kompetanse for femårsperioden 2001 - 2005, med et samlet støttebeløp på anslagsvis 25 mill. kroner. Støtten som omfattes av avtalen fastsettes etter konsultasjoner mellom partene, og forutsettes dekket innenfor det ordinære bistandsbudsjettet det enkelte år. Formålet med avtalen er å bidra til at IMR har tilgjengelig kompetanse på områder og fagfelt som er av særlig betydning for Utenriksdepartementets arbeid med menneskerettigheter og demokratisering. Avtalen erstatter en rekke kortsiktige avtaler som i dag regulerer forholdet mellom partene, og tar sikte på å redusere administrative kostnader knyttet til samarbeidet. Avtalen skal ivareta hensynet både til IMRs faglige uavhengighet som en universitetsinstitusjon og nasjonal institusjon for menneskerettigheter, og begge parters behov for stabilitet og forutsigbarhet når det gjelder tilgjengelig kompetanse på tilstrekkelig høyt nivå. Avtalen skal også ivareta deler av Utenriksdepartementets behov for ekstern kompetanse på området internasjonale menneskerettigheter.

Avtalen omfatter en generell støtte til sekretariatsfunksjoner for gjennomføring av IMRs oppgaver når det gjelder menneskerettighetsdialoger, tiltak for demokratisering og menneskerettighetsovervåking gjennom Nordem (Norwegian Resource Bank for Democracy and Human Rights), og til utvikling og vedlikehold av grunnkompetanse.

Budsjettmessig koordinering av innbetalinger til EU-kommisjonen

Norge deltar gjennom EØS-avtalen i en rekke av EUs programmer i henhold til avtalens del VI og samarbeid utenfor de fire friheter. Norges bidrag til finansieringen følger av artikkel 82 og nærmere bestemmelser i protokoll 32, jf. St.prp. nr. 100 (1991-92) Om samtykke til ratifikasjon av Avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet. Den samlede innbetalingen til EU-kommisjonen knyttet til deltakelse i EU-programmer har siden annet halvår 1995 blitt forskuttert av Finansdepartementet to ganger i året, mot senere belastning av de berørte departementers budsjetter.

Utenriksdepartementet har det faglige koordineringsansvaret for EØS-arbeidet. Det er derfor hensiktsmessig at Utenriksdepartementet også overtar den budsjettmessige koordineringen av Norges bidrag til EU-programmer. Overtakelsen av dette arbeidet vil skje fra og med første halvår 2001.

Programområde 03 Internasjonal bistand

Innenfor ODA-godkjent bistandsramme foreslås økninger på ulike poster med til sammen 213,9 mill. kroner og tilsvarende reduksjoner på andre poster, jf. omtale nedenfor.

Utenfor bistandsrammen foreslås bevilget 27 mill. kroner under programkategori 03.50 Øvrig bistand, nytt kap. 198 Frivillige bidrag til FN-operasjoner. Bevilgningsforslaget ligger konstitusjonelt under Utenriksministerens ansvarsområde.

Kap. 140 Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen

Post 01 Driftsutgifter

Det foreslås opprettet tre stillinger i bistandsadministrasjonen i Utenriksdepartementet for å styrke arbeidet med hiv/aids og FN-utviklingssaker.

Det foreslås bevilget 0,9 mill. kroner.

Kap. 141 Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD)

Post 01 Driftsutgifter

Innsatsen knyttet til NORADs IKT-satsing, herunder økonomisystemet ØKO-SYS, foreslås styrket.

Det foreslås bevilget 4,0 mill. kroner.

Kap. 142 NORADs administrasjon av utenriksstasjonene

Post 01 Driftsutgifter

Det er behov for å styrke saksbehandlerkapasiteten ved enkelte av de NORAD-administrerte stasjonene. Styrkingen gjelder bl.a. bistandsaktiviteter knyttet til ambassadene i Luanda, Kampala og Sarajevo.

Det foreslås bevilget 4,5 mill. kroner.

Kap. 143 Utenriksdepartementets administrasjon av utenriksstasjonene

Post 01 Driftsutgifter

For å styrke forbindelsene mellom Norge og Cuba, og for å fremme integreringen av Cuba i det internasjonale samfunn, er det ønskelig å opprette stedlig ambassade i Havanna. Utgiftene til etablering av ambassaden og driftsutgifter for 2001 er beregnet til 8,5 mill. kroner.

Det foreslås bevilget 8,5 mill. kroner.

Kap. 150 Bistand til prioriterte land og regioner

Bevilgningene under postene 70, 71 og 72 foreslås økt med til sammen 58 mill. kroner til regionale tiltak, hiv/aids og tiltak vedrørende gjenoppbygging og rehabilitering i land rammet av konflikt (gap-tiltak):

Post 70 Bistand til Afrika, kan overføres

Det foreslås bevilget 35 mill. kroner.

Post 71 Bistand til Asia, kan overføres

Det foreslås bevilget 20 mill. kroner.

Post 72 Bistand til Mellom-Amerika, kan overføres

Det foreslås bevilget 3 mill. kroner.

Post 73 Bistand til Midtøsten, kan overføres

Urolighetene som startet 28. september 2000 representerer et alvorlig tilbakeslag for den økonomiske utviklingen og fred- og forsoningsbestrebelsene i Midtøsten. Humanitære behov som har oppstått i forbindelse med krisen har nødvendiggjort omfattende nødhjelpstiltak. Krisen vil få langvarige konsekvenser på den økonomiske utviklingen og dermed påvirke det videre bistandsengasjementet i Det palestinske området. Situasjonen i området er nå ytterligere tilspisset, og selv om det er kommet inn omfattende internasjonal bistand er behovet for hjelp fortsatt stort.

Det foreslås bevilget 20 mill. kroner.

Kap. 154 Opplysningsarbeid, organisasjonsliv og mellomfolkelig samarbeid

Post 50 Fredskorpset

Bevilgningen til det nye Fredskorpset for 2001 utgjør 19 mill. kroner. Det har imidlertid vist seg å være langt større interesse enn forventet for å danne partnerskap og drive utveksling mellom norske organisasjoner og institusjoner og organisasjoner i sør enn det er bevilget midler til i budsjettet. Regjeringen ønsker å støtte og videreføre dette arbeidet.

Det foreslås bevilget 8 mill. kroner.

Kap. 155 Miljø og naturressursforvaltning

Post 70 Tilskudd til miljø- og naturressursforvaltning, kan overføres

Det foreslås å støtte regionale og nasjonale prosesser som et ledd i forberedelsene til toppmøtet om miljø og bærekraftig utvikling i 2002. I tillegg vil det være ønskelig å yte støtte til at utviklingslandene kan delta aktivt i globale miljøprosesser.

Det foreslås bevilget 20 mill. kroner.

Kap. 159 Tilskudd til ymse hjelpetiltak

Post 70 Tilskudd, kan overføres

Bevilgningen på denne reserveposten kan omdisponeres til nærmere angitte bistandstiltak i budsjetterminen. 16 180 000 kroner av forslagene om økning i denne proposisjonen foreslås finansiert ved tilsvarende reduksjon av bevilgningen på denne posten.

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 16,18 mill. kroner.

Kap. 161 Generelle bidrag - FN-organisasjoner

Post 70 Tilskudd til FN-organisasjoner

Det er stort behov for å støtte opp om det multilaterale system med lett øremerkede midler på områder som er prioritert i norsk utviklingssamarbeid, jf. kap. 161, underpost 70.55 Tilskudd til multilaterale flergiverfond i St.prp. nr. 1 (2000-01). Det er bl.a. ønskelig å støtte tematiske fond der andre givere deltar.

Det foreslås bevilget 15 mill. kroner.

Kap. 163 Generelle bidrag - finansinstitusjoner

Post 70 Innskudd i finansinstitusjoner, kan overføres

I lys av reviderte behovsanslag kan innskuddet i Nordisk utviklingsfond for 2001 reduseres med 53 mill. kroner til 47 mill. kroner.

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 53 mill. kroner.

Kap. 191 Menneskerettigheter, humanitær bistand og flyktningetiltak

Post 70 Tilskudd til menneskerettigheter, humanitær bistand og flyktningetiltak, kan overføres

Bevilgningsforslaget er knyttet til konfliktområder i Asia/Midtøsten (30 mill. kroner) og Afrika (20 mill. kroner). Situasjonen i Midtøsten og Indonesia, samt Øst og Vest-Timor er bekymringsfull. I Afrika er situasjonen for flyktninger og internt fordrevne i Guinea forverret. I tillegg er det store behov for nødhjelp og humanitær bistand i Sierra Leone.

Det foreslås bevilget 50 mill. kroner.

Kap. 192 Fred, forsoning og demokrati

Post 70 Tilskudd til generelle tiltak for fred, forsoning og demokrati, kan overføres

Det er behov for midler til generelle fredsprosesser Norge er involvert i, bl.a. fredsprosessen i Colombia og Midtøsten. Samtidig krever medlemskapet i Sikkerhetsrådet økt oppmerksomhet om freds- og forsoningstiltak.

Det foreslås bevilget 25 mill. kroner.

Kap. 195 Tiltak for flyktninger i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Bevilgningsforslaget har sammenheng med endrede anslag for ODA-godkjente flyktningeutgifter i Norge under Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementets og Kommunal- og regionaldepartementets budsjett. De samlede ODA-godkjente utgiftene som dekkes over denne posten antas å bli netto 144,72 mill. kroner lavere enn forutsatt - de ODA-godkjente utgiftene til opphold i statlige mottak reduseres med 172 mill. kroner, mens utgiftene til språkopplæring økes med 27,3 mill. kroner.

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 144,72 mill. kroner.

3.2 Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet

Kap. 210 Tilskudd til trossamfunn m.m. og privateide skole- og kirkebygg

Post 70 Tilskudd til trossamfunn og livssynssamfunn, overslagsbevilgning

Anslaget for antall medlemmer i tros- og livssynssamfunn er redusert i forhold til forutsetningen i saldert budsjett. På denne bakgrunn foreslås det å redusere bevilgningen på posten med 20,8 mill. kroner.

Post 75 Tilskudd til privateide skole- og kirkebygg

Søknader om tilskudd til privateide skole- og kirkebygg som er mottatt innen søknadsfristen må i henhold til gjeldende retningslinjer behandles i inneværende år. Videre skal tilskuddet først utbetales når det foreligger midlertidig brukstillatelse eller skjøte. Dette kan innebære at tilsagn som er gitt i 2001 først kommer til utbetaling i senere budsjetterminer.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet ber derfor om samtykke til å gi tilsagn for inntil 3 000 000 kroner utover gitt bevilgning på posten, jf. forslag til romertallsvedtak.

Kap. 221 Tilskudd til grunnskolen

Post 63 Tilskudd skolefritidsordninger, kan overføres

Stortinget vedtok ved behandlingen av Kommuneøkonomiproposisjonen for 2001 at tilskuddet til skolefritidsordninger skulle innlemmes i rammetilskuddet fra skoleåret 2001/2002, jf. Innst. S. nr. 252 (1999-2000). Regjeringen foreslår at innlemming av tilskuddsordningen foreløpig utsettes, inntil det er nærmere vurdert hvilke konsekvenser dette kan få for foreldrebetalingen.

Post 67 Tilskudd til kommunale musikk- og kulturskoler

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet ber om samtykke til å gi tilsagn om tilskudd til kommunale musikk- og kulturskoler for 1. halvår 2002 (2. halvdel av skoleåret 2001-2002) etter de satsene som blir fastsatt 2. halvår 2001 (1. halvdel av skoleåret 2001-2002), jf. forslag til romertallsvedtak.

Kap. 229 Andre formål i grunnskolen*Post 60 Kompensasjon for investeringskostnader ved grunnskoleformen*

Kommunene fikk i St.prp. nr. 1 (1998-99) en endelig frist til 31. desember 2000 for å erstatte midlertidige lokaler med permanente. Dersom de midlertidige lokalene ikke er erstattet med permanente lokaler på dette tidspunktet, vil kommunenes investeringsramme bli redusert tilsvarende den andelen av rammen som skulle dekke de investeringene som ikke er foretatt.

Nord-Aurdal kommune har inngått avtale om kjøp av lokalene til nåværende Fagernes videregående skole fra fylkeskommunen. Lokalene kan først overtas 1. september 2001. Etter dette må lokalene tilrettelegges for grunnskolevirksomhet. Denne løsningen anses å innebære en bedre disponering av kommunens ressurser enn andre alternativer til ferdigstilling av permanente lokaler innen fristen. Det foreslås derfor å gi Nord-Aurdal kommune utsatt frist for ferdigstilling av permanente lokaler til 1. august 2002.

Oslo kommune har tidligere fått utvidet frist til 31. desember 2003 bl.a. som følge av kommunens størrelse og omfang av byggesaker, jf. St.prp. nr. 1 (1999-2000).

Post 72 (ny) Tilskudd til Lycée Francais René (Den franske skolen i Oslo) og Deutsche Schule Oslo - Max Tau (Den tyske skolen i Oslo)

Regjeringen ønsker å legge grunnlaget for et ytterligere styrket samarbeid med Tyskland og Frankrike samt å styrke det tyske og franske språks stilling i Norge, ved å støtte driften av den tyske og franske skolen i Norge. Dette vil man gjøre på en hensiktsmessig måte ved å bringe foreldrebetalingen ned til et rimelig nivå, samtidig som skolene får støtte fra henholdsvis den tyske og franske stat.

Norge har startet drøftinger med Tyskland og Frankrike om bilaterale avtaler om utdanningssamarbeid. En inngåelse av slike avtaler er en forutsetning for at det skal gis støtte til skolene. De bilaterale avtalene skal inneholde:

- Mulighet for lærlinger innen spesielle fagområder til å ta deler av sin læretid i Tyskland eller Frankrike,
- Tilskudd fra Norge til Lyceé Francais René Cassin (Den franske skolen i Oslo) og Deutsche Schule Oslo - Max Tau (Den tyske skolen i Oslo) på til sammen 5 mill. kroner per skoleår. Tilskuddet utbetales ved begynnelsen av hvert skoleår.

Det vil også bli vurdert en ordning for samarbeid om tjenestegjøring for embets- og tjenestemenn i de respektive lands administrasjoner.

En forutsetning for inngåelse av avtalene er at Lyceé Francais René Cassin og Deutsche Schule Oslo - Max Tau godkjennes av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet etter opplæringsloven § 2-12. Etter at godkjenning etter opplæringsloven § 2-12 er vurdert og lærlingenes mulighet for opplæring i de to land er skissert, vil avtalene bli forelagt Stortinget for samtykke.

På denne bakgrunn foreslås det at det bevilges 5 mill. kroner over kap. 229 post 72.

Kap. 232 Statlige skoler med opplæring på videregående nivå

Post 01 Driftsutgifter, kan nyttes under post 60

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet tar sikte på å overføre Ørland meieriskole fra staten til Sør-Trøndelag fylkeskommune fra tidligst 1. august 2001. Anlegg, bygninger og utstyr som er benyttet i opplæringen ved Ørland meieriskole, eies av Tine Norske Meierier og omfattes ikke av overføringen.

Det legges opp til en avtale med Sør-Trøndelag fylkeskommune der staten i en periode fra overtakelsestidspunktet og i 3 år fremover stiller til disposisjon for fylkeskommunen et særskilt tilskudd, som dels går til driften av skolen og dels til kompetansehevende tiltak for personalet.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet ber derfor om samtykke til å kunne overføre Ørland meieriskole til Sør-Trøndelag fylkeskommune fra tidligst 1. august 2001, jf. forslag til romertallsvedtak.

Tilskudd til den norsk-russiske videregående skolen i Moskva

I Budsjett-innst. S. nr. 12 (2000-2001) ber Stortinget om at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, i samarbeid med Akershus fylkeskommune, vurderer ulike løsninger som sikrer driften av den norsk-russiske videregående skolen i Moskva i fremtiden. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet er nå kommet til enighet med Akershus fylkeskommune, som medfører at det vil bli utbetalt tilskudd i januar 2002 for skoleåret 2001/2002. Budsjettmessige virkninger vil bli innarbeidet i statsbudsjettet for 2002.

Kap. 249 Andre tiltak i utdanningen

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan nyttes under postene 60 og 70

Post 70 Tilskudd til IKT-tiltak, kan nyttes under post 21

Det vises til at post 21 har stikkordsfullmakten «kan nyttes under postene 60 og 70», mens post 70 har stikkordsfullmakten «kan nyttes under post 21». Med tanke på realistisk budsjettering foreslås det derfor å øke bevilgningen på kap. 249 post 70 med 23 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon på kap. 249 post 21.

Kap. 253 Folkehøgskoler

Post 70 Tilskudd til andre folkehøgskoler, kan nyttes under post 60

Igangsetting av Østerdal folkehøgskole er utsatt fra 1. august 2001 til 1. august 2002. Dette medfører et mindrebehov i 2001 på 1,9 mill. kroner. Den samiske folkehøgskole og Fredheim folkehøgskole nedlegges fra og med 2001. Dette medfører et mindrebehov i 2001 på 3,4 mill. kroner. På denne bakgrunn foreslås det at bevilgningen på posten reduseres med 5,3 mill. kroner.

Kap. 254 Tilskudd til voksenopplæring

Post 60 Tilskudd til norskopplæring for innvandrere

Basert på rapporter fra utdanningskontorene om forventet tilskuddsutbetaling i 2001 anslås bevilgningsbehovet til om lag 597 mill. kroner. Videre er det et etterslep fra 2000 på om lag 54,9 mill. kroner. Totalt bevilgningsbehov på posten anslås dermed til om lag 652 mill. kroner. På denne bakgrunn foreslås det at posten økes med 247 mill. kroner.

I tillegg er det bevilget 26,1 mill. kroner til formålet over Kommunal- og regionaldepartementets budsjett i forbindelse med forsøk med rammefinansiering i 20 kommuner. Forsøkskommunene inngår ikke i ovennevnte prognoser for bevilgningsbehov. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet vil komme tilbake til eventuelle justeringer av bevilgningen knyttet til forsøkskommunene til høsten.

Post 62 Tilskudd til grunnskoleopplæring for innvandrere 16-20 år

Basert på rapporter fra utdanningskontorene om forventet tilskuddsutbetaling i 2001 anslås bevilgningsbehovet til 89,7 mill. kroner. I tillegg er det etterslep fra 2000 på om lag 5,2 mill. kroner. Totalt bevilgningsbehov på posten anslås til om lag 95 mill. kroner. På denne bakgrunn foreslås det at posten økes med 36 mill. kroner.

Endring i rutiner knyttet til omlegging til nettobudsjettering ved universitetene

Universitetene ble nettobudsjetterte institusjoner fra 1. januar 2001. Det innebærer at rutineene for innbetalinger knyttet til pensjonsutgifter, arbeidsgiveravgift og avsetning til feriepenger blir endret. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet varslet i St.prp. nr. 1 (2000-2001) at en i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2001 ville komme tilbake til en engangsbevilgning knyttet til disse forholdene.

Pensjonsutgifter

Ved overgangen til nettobudsjettering er det for universitetene innført direkte innbetaling av pensjonsinnskudd i Statens pensjonskasse, jf. St.prp. nr. 1 (2000-2001). I saldert budsjett er det i den forbindelse bevilget 380 mill. kroner. Basert på oppdaterte beregninger foreslås det at bevilgningene til univer-

sitetene økes med til sammen 52 mill. kroner. Tilskuddet til Statens Pensjonskasse blir justert ned tilsvarende. Pensjonsutgiftene blir fordelt med 26,4 mill. kroner til UiO, 6,5 mill. kroner til UiB, 6,6 mill. kroner til UiTØ, 12,3 mill. kroner til NTNU. Beløpene inkluderer pensjonsutgifter for stipendiater som finansieres av Norges forskningsråd (NFR). Departementet tar sikte på å overføre midler til pensjonsutgifter for stipendiater finansiert av forskningsrådet til NFR fra og med 2002, slik at alle sosiale utgifter knyttet til stipendiatene bevilges samlet.

Arbeidsgiveravgift til folketrygden

Arbeidsgiveravgiften for siste termin 2000 posteres i 2001, samtidig som universitetene må avsette midler til arbeidsgiveravgift for 2001. Dette innebærer at det må bevilges midler til betaling av arbeidsgiveravgift for en termin ekstra i 2001. For universitetene samlet utgjør dette 84,3 mill. kroner, fordelt med 30,4 mill. kroner til UiO, 20,5 mill. kroner til UiB, 10,8 mill. kroner til UiTØ, 22,6 mill. kroner til NTNU.

Feriepenger

Som nettobudsjetterte institusjoner skal universitetene føre lønnskostnader med avsetninger, dvs. etter regnskapsprinsippet. Dette innebærer dobbel belastning av feriepenge første året med nettobudsjettering. Feriepenge opptjent i 2000 er ikke utgiftsført i 2000, og foreslås derfor bevilget i 2001. Utgiftene knyttet til avsetning til feriepenge til universitetene utgjør til sammen 419,2 mill. kroner, fordelt med 158,1 mill. kroner til UiO, 93,1 mill. kroner til UiB, 53,7 mill. kroner til UiTØ, 114,3 mill. kroner til NTNU.

Salg av eiendom ved universitetene

Stortinget har i tidligere år gitt samtykke til at universitetene kan nytte inntekter ved salg av eiendommer til kjøp og vedlikehold av andre eiendommer til undervisnings- og forskningsformål. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet ber om tilsvarende fullmakt for 2001, jf. forslag til romertallsvedtak.

Kap. 260 Universitetet i Oslo

Post 50 Statstilskudd

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, Sosial- og helsedepartementet, Utenriksdepartementet og Universitetet i Oslo vil i 2001 bidra med til sammen 4,5 mill. kroner til en permanent finansiering av Senter for medisinske studier i Moskva. SHD og UD bidrar med 1,5 mill. kroner hver, mens 1 mill. kroner finansieres over kap. 281 post 01. I tillegg dekkes 0,5 mill. kroner til prosjektet innenfor rammene til Universitetet i Oslo på kap. 260 post 50. Det foreslås på denne bakgrunn at bevilgningen på kap. 260 post 50 økes med 4 mill. kroner, mot en reduksjon på 1,5 mill. kroner hver på Utenriksdepartementets budsjett (kap. 197 post 70) og Sosial- og helsedepartementets budsjett (diverse kapitler), samt en reduksjon på 1 mill. kroner på kap. 281 post 01.

Kap. 261 Universitetet i Bergen

Post 50 Statstilskudd

Det vises til Budsjett-innst. S. nr. 12 (2000-2001) der komiteen understreker betydningen av raskest mulig oppstart av arbeidet med nytt studentsenter i Bergen. Komiteen oppfordret departementet til å komme tilbake til Stortinget med en kostnadsramme for prosjektet og en vurdering om hvordan saken skal løses i Revidert nasjonalbudsjett for 2001.

Statsbygg har satt i gang en prosjektkonkurranse for byggeprosjektet Studentsenteret i Bergen, og forventer at resultatet fra konkurransen vil foreligge i september 2001. Forprosjekt vil foreligge i løpet av 2002.

Kap. 262 Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Post 50 Statstilskudd

Det foreslås å benytte 10 mill. kroner til oppstart av Restprosjektene ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet innenfor eksisterende ramme på kap. 262 post 50, jf. forslag til vedtak. Godkjent kostnadsramme per april 1997 er 92,2 mill. kroner. Prognostisert kostnadsramme ved ferdigstillelse av prosjektet er beregnet til 112 mill. kroner basert på 50 pst. sikkerhet. Det legges opp til at prosjektet delfinansieres innenfor NTNUs budsjett-ramme og ved salg av eiendom, jf. forslag til vedtak.

NTNU har bekreftet at institusjonen vil påta seg delfinansiering av prosjektet.

Kap. 274 Statlige høyskoler

På kap. 2445 foreslås en bevilgning på 7 mill. kroner til videre prosjektering av nybygg/ombygging ved Høgskolen i Østfold, jf. omtale under kap. 2445 post 32.

Kap. 279 Norges veterinærhøgskole

Den økonomiske situasjonen ved Norges veterinærhøgskole

Norges veterinærhøgskole har de siste årene hatt et aktivitetsnivå som har vært høyere enn det budsjettet har gitt rom for. Ved utgangen av 2000 var det akkumulert overforbruk på til sammen om lag 7 mill. kroner. I tillegg til dette har Norges veterinærhøgskole overført forpliktelser for om lag 6 mill. kroner fra 2000 som må dekkes i 2001. Høgskolen befinner seg i en vanskelig økonomisk situasjon. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet har pålagt Norges veterinærhøgskole å tilpasse aktiviteten ved høgskolen til budsjett-rammene og legge opp til et driftsmønster og dimensjonere ressursforbruket slik at høgskolens økonomi bringes i balanse innen 2003. Høgskolen er, i tråd med vanlig praksis, pålagt å dekke inn tidligere års merforbruk over budsjett-terminene 2001 og 2002. Samtidig har det vært en klar forutsetning fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementets side at undervisningen ikke skal forringes som følge av de økonomiske problemene ved høgskolen.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet har engasjert et eksternt konsultantselskap for å få en utredning av utviklingen i aktivitetsnivået ved NVH i perioden 1996 til 2000, og for å få utarbeidet et realistisk og periodisert internbudsjett for 2001 som grunnlag for den videre oppfølging av høgskolen.

Det har vist seg at pålegget om å bringe høgskolens økonomi i balanse, samtidig som tidligere merforbruk skal dekkes innen 2003, vanskelig kan forenes med de oppgaver Norges veterinærhøgskole står overfor. Konsultantselskapet konkluderer med at det ikke er mulig å opprettholde kravet om å komme i balanse i løpet av en toårsperiode uten at dette får alvorlige konsekvenser for NVH og for at institusjonen skal ha et realistisk budsjettgrunnlag. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet vil derfor frafalle innsparingskravet for inneværende budsjettermin.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet vil arbeide med å få en bedre tilpasning av de økonomiske rammene til NVH og vil eventuelt komme tilbake til saken til høsten.

Kap. 281 Fellesutgifter for universiteter og høgskoler

Post 01 Driftsutgifter

Post 77 Falstadsenteret (Ny)

Senter for medisinske studier i Moskva

I forbindelse med permanent finansiering av Senter for medisinske studier i Moskva foreslås det at bevilgningen på kap. 281 post 01 reduseres med 1 mill. kroner mot tilsvarende økning på kap. 260 post 50, jf. omtale under kap. 260 post 50.

Falstadsenteret

Det vises til Budsjett-innst. S. nr. 12 (2000-2001) der Stortinget vedtok en bevilgning på 2 mill. kroner på kap. 281 post 01 til Falstadsenteret. Midlene ble bevilget på kap. 281 post 01. Det foreslås at det til formålet opprettes en ny post 77 Falstadsenteret. I den forbindelse foreslås det at kap. 281 post 77 økes med 2 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon av kap. 281 post 01.

Kap. 281 Fellesutgifter for universiteter og høgskoler

Post 30 Fellesmidler

Posten foreslås redusert med 2 mill. kroner i forbindelse med delfinansiering av prosjekteringsbevilgningen angående Høgskolen i Østfold.

Ny kostnadsramme for Breivika VI ved Universitetet i Tromsø

I forbindelse med behandlingen av St.prp. nr. 67 (1998-99), jf. Innst. S. nr. 236 (1998-99) ble det vedtatt å igangsette bygging av nytt teorifagbygg ved Universitetet i Tromsø, Breivika IV. I den forbindelse ble det orientert om at det vil

bli forelagt en revidert kostnadsramme for Stortinget etter at prosjektets omfang og kostnader er gjennomgått på nytt.

Gjennomgangen av prosjektet er nå foretatt. Basert på denne gjennomgangen er prognostisert kostnadsramme beregnet til 812,5 mill. kroner. På denne bakgrunn foreslås det at kostnadsrammen for Breivika VI ved Universitetet i Tromsø utvides med 153,5 mill. kroner. Utvidelsen forventes ikke å få bevilgningsmessige konsekvenser i budsjettet for 2001.

Det vises til omtale under kap. 1580 post 31 på Arbeids- og administrasjonsdepartementets område.

Nettobudsjettering ved statlige og vitenskapelige høgschooler

Det vises til St.meld. nr. 27 (2000-2001) Gjør din plikt - krev din rett, der regjeringen ønsker å gi statlige høgschooler og vitenskapelige høgschooler økt frihet ved å gjøre om høgschoolene til nettobudsjetterte institusjoner når forholdene er lagt til rette for dette. Omlegging til nettobudsjettering krever betydelig ressursinnsats både ved den enkelte institusjon og i Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet. Det vurderes derfor slik at omlegging til nettobudsjettering fra 1. januar 2002 begrenses til 5-8 institusjoner. For å gjennomføre omlegging til nettobudsjettering for ytterligere institusjoner, vil Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet opprette en innføringsorganisasjon. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet vil komme tilbake til hvilke institusjoner som eventuelt foreslås lagt om til nettobudsjetterte institusjoner og opprettelse av en innføringsorganisasjon i St.prp. nr. 1 (2001-2002).

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet ber på denne bakgrunn om samtykke til at det innføres nettobudsjettering ved statlige høgschooler og vitenskapelige høgschooler så snart det lar seg praktisk gjennomføre, tidligst fra 1. januar 2002, jf. forslag til romertallsvedtak.

Merinntektsfullmakter

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet ber om samtykke til å overskride bevilgningen på post 01 Driftsutgifter under kap. 268, 269, 273, 278 og 279 mot tilsvarende merinntekt på post 11 Kursavgift ved voksenopplærings tiltak under henholdsvis kap. 3268, 3269, 3273, 3278 og 3279, jf. forslag til romertallsvedtak.

Pilestredet Park, Høgschoolen i Oslo

Det vises til St.meld. nr. 18 (2000-2001) Salg av eiendommer og fremtidige statlige investeringer i Pilestredet Park, jf. Innst. S. Nr. 143 (2000-2001).

Statsbygg har utredet innplassering av deler av Høgschoolen i Oslo i Pilestredet Park etter utflytting av Rikshospitalet. Tre av høgschoolens avdelinger med om lag 3 200 studenter er planlagt samlokalisert. Det gjelder Avdeling for sykepleierutdanning, Avdeling for estetiske fag og Avdeling for økonomi-, kommunal- og sosialfag.

Det vises for øvrig til omtale av Pilestredet Park under kap. 2445 post 32 under Arbeids- og administrasjonsdepartementets område.

Kap. 288 Internasjonale samarbeidstiltak

Post 72 Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner

Posten dekker Norges kontingent til ulike internasjonale grunnforskningsorganisasjoner. Budsjettene til disse organisasjonene blir endelig vedtatt etter at statsbudsjettet er lagt fram om høsten. Medlemskontingentene til de internasjonale forskningsorganisasjonene vil variere som følge av endringer i valutakursene, og som følge av at kontingentene fastsettes ut fra medlemslandenes bruttonasjonalprodukt. Det ligger an til et merbehov på posten på vel 8,3 mill. kroner. Merbehovet skyldes at den norske kronen har blitt svekket i forhold til internasjonal valuta siden beregningstidspunktet for saldert budsjett 2001. På bakgrunn av dette foreslås det å øke bevilgningen på posten med 8 342 000 kroner.

Kap. 294 Kirkelig administrasjon

Post 79 Til disposisjon for departementet

I forståelse med Oslo kirkelige fellesråd og Oslo kommune om behovet for å gjennomføre oppussingsarbeider ved Oslo domkirke i anledning HKH Kronprins Haakons vielse, er det ved kgl. res. 9. mars 2001 gitt samtykke til å overskride kap. 294 post 79 med 3 mill. kroner som statens bidrag til oppussingsarbeidene. Det er forutsatt at det av kommunale midler avsettes et tilsvarende beløp til oppussingsarbeidene. Saken ble av tidshensyn behandlet som overskridelsessak.

Kap. 295 Presteskapet

Post 01 Driftsutgifter, kan nyttes under kap. 294 post 71

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet ber om samtykke til å overskride bevilgningen under kap. 295 post 01 Driftsutgifter mot tilsvarende merinntekter under kap. 3295 post 04 Husleieinnbetalinger mv., jf. forslag til romertallsvedtak.

Kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning

Post 70 Utdanningsstipend, post 71 Andre stipend

Forsøksordningen med støtte fra Lånekassen til elever i videregående opplæring som tar ett år i utlandet som en del av det treårige løpet ble evaluert høsten 1999. Evalueringen var positiv. I St. meld. nr 27 (2000-2001) Gjør din plikt - Krev din rett framgår det at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet vil komme tilbake med en vurdering av støtteordningen for elever i rettighetsbasert videregående opplæring. En del av dette arbeidet vil være å vurdere muligheten for å gi støtte fra Lånekassen til elever i slike opplegg som dette.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet har i 2000 godkjent en ny søknad om å bli innlemmet i støtteordningen. Kirke-, utdannings- og fors-

kningsdepartementet mener at det ikke kan godkjennes ytterligere nye opplegg i denne prøveordningen før Stortinget har fått seg forelagt spørsmålet i sammenheng med ny støtteordning for videregående opplæring.

Post 72 Rentestøtte, overslagsbevilgning

Det foreslås å redusere bevilgingen på posten med 94 mill. kroner. Reduksjonen skyldes i hovedsak endrede renteforutsetninger.

Kap. 3221 Tilskudd til grunnskolen

Post 04 Refusjon av ODA-godkjente utgifter

I beregningen av bevilgningsbehovet på kap. 221 post 65 er det lagt til grunn at kostnadene til opplæring av barn i asylmottak er på om lag 90 mill. kroner. Av dette er det beregnet at 48,6 mill. kroner er ODA-godkjente utgifter, det vil si utgifter som kan innrapporteres til OECD/DAC som offisiell utviklingshjelp. Saldert budsjett på kap. 3221 post 04 er 24,4 mill. kroner. På denne bakgrunn foreslås det at bevilgningen på posten økes med 24,2 mill. kroner.

Kap. 3254 Tilskudd til voksenopplæring

Post 04 Refusjon av ODA-godkjente utgifter

Det anslås at tilskudd for 2001 til opplæring i asylmottak over kap. 254 post 60 utgjør 111,5 mill. kroner. Av dette er det beregnet at 60,2 mill. kroner er ODA-godkjente utgifter, det vil si utgifter som kan innrapporteres til OECD/DAC som offisiell utviklingshjelp. Saldert budsjett på kap. 3254 post 04 er 57,1 mill. kroner. På denne bakgrunn foreslås det at bevilgningen på posten økes med 3,1 mill. kroner.

Kap. 3274 Statlige høyskoler

Post 02 Salgsinntekter

Det er inngått en avtale om overføring av virksomheten ved Avdeling for sikkerhetsopplæring ved Høgskolen Stord/Haugesund til ResQ AS, med virkning fra 1. juni 2001. Statsbygg har samtidig avhendet anlegget der virksomheten har vært drevet til det samme selskapet. Selskapet har i avtalen forpliktet seg til å drive virksomheten videre. For øvrig vises det til omtale i St.prp. nr. 1 (2000-01) og St.prp. nr. 15 (2000-2001). Inntektene fra salget vil bli ført på kap. 3274 post 02 Salgsinntekter.

I tilknytning til driften av Avdeling for sikkerhetsopplæring har Høgskolen Stord/Haugesund opparbeidet et underskudd på interimskonto for oppdrag og eksterne prosjekt. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet vil behandle dette som egen sak, og eventuelt komme tilbake til Stortinget i denne forbindelse.

Kap. 5617 Renter fra Statens lånekasse for utdanning

Post 80 Renter

Det foreslås å redusere bevilgningen på posten med 193 mill. kroner. Reduksjonen skyldes i hovedsak endrede renteforutsetninger.

Opptappingsplan for forskningsbevilgningene

Innledning

Forskning har vært, er og vil også i framtiden være et sterkt prioritert område for regjeringen. Regjeringens mål er at FoU-innsatsen i Norge innen 2005 minst skal være på gjennomsnittlig OECD-nivå, målt som andel av BNP. Dette er et svært ambisiøst mål og vil kreve betydelig styrking av forskningsinnsatsen både fra det offentlige og fra næringslivet. Regjeringen vil bidra til å nå dette målet både gjennom å foreslå betydelige økninger i bevilgningene til forskning de neste årene og gjennom å foreslå tiltak for å stimulere næringslivet til å satse mer på forskning og utvikling. Videre vil regjeringen iverksette tiltak for å øke kvaliteten i norsk forskning og for å styrke rekrutteringen til forskningen.

I forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2000 la regjeringen fram en opptappingsplan for forskningsbevilgningene, jf. St.prp. nr. 61 (1999 - 2000). Ved behandlingen av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementets budsjett for 2001 fattet Stortinget vedtak om en ny opptappingsplan.

Denne opptappingsplanen er en videreføring av planen regjeringen la fram i 2000. Regjeringen har lagt vekt på å gjøre planen noe mer utdypende i forhold til spørsmålet om å angi et konkret, årlig vekstmål for de offentlige bevilgningene. Regjeringen ønsker dessuten å utdype og vektlegge enkelte viktige forskningspolitiske områder. Dette gjelder rekruttering/kapasitet, kvalitet/konsentrasjon og tiltak for å øke næringslivets innsats.

Ambisjonsnivå og målsetting

Regjeringens mål om at Norges samlede FoU-innsats målt som andel av BNP innen 2005 minst skal være på gjennomsnittlig OECD-nivå, har blitt slått fast blant annet i Langtidsprogrammet for 2001- 2005. Regjeringen vil understreke at dette er et ambisiøst mål.

Hvor mye forskningsinnsatsen må styrkes for å nå dette målet, er usikkert og vil avhenge av en rekke forhold, blant annet utviklingen i BNP i Norge og i de øvrige OECD-landene. Det er derfor ikke mulig å sikkert fastslå hvor stort opptappingsbehovet vil være. En vil heller ikke vite om målet faktisk er nådd før det foreligger FoU-statistikk for 2005, dvs. tidlig i 2007. Da St.meld. nr. 39 (1998-99) *Forskning ved et tidsskille* ble lagt fram i juni 1999, viste beregninger at det ville kreve en opptapping på om lag 5 mrd. kroner å nå OECD-gjennomsnittet. Anslag som SSB har gjort våren 2001, tilsier at opptappingsbehovet vil være minst 10 mrd. kroner. Dette er nærmere det dobbelte av det en regnet med for bare 2 år siden.

Ifølge NIFUs statsbudsjettanalyse for 2001 ble bevilgningene til forskning i løpende priser styrket med vel 720 mill. kroner fra 1999 til 2000 og med vel

550 mill. kroner fra 2000 til 2001¹⁾. Dette innebar også en reell styrking av den offentlig finansierte forskningsinnsatsen. I tillegg legger statsbudsjettet for 2001 grunnlag for videre vekst i 2002 og etterfølgende år, bl.a. gjennom en styrking av kapitalen i Fondet for forskning og nyskaping med 3,5 mrd. kroner. Siden opprettelsen av fondet i 1999 er kapitalen nå oppe i 7,5 mrd. kroner. Samtidig med at den offentlige forskningsinnsatsen ble styrket, økte imidlertid BNP i løpende priser i 2000 sterkere enn regnet med. Økningen skyldtes i hovedsak høyere priser på olje og gass. En slik økning i BNP innebærer isolert sett at FoU-andelen reduseres.

Det er hevet over tvil at forskningsinnsatsen i Norge må styrkes betydelig for å nå målet om OECD-gjennomsnittet. Regjeringen legger derfor opp til en styrking av den samlede forskningsinnsatsen på minimum 10 mrd. kroner innen 2005. I avsnittet *Et stort vekstbehov i årene framover* omtales offentlig vekstbehov. Det redegjøres videre for en del satsinger på forskning som regjeringen vil foreslå i den kommende fireårsperioden.

Mål for forskningsinnsatsen

Internasjonale sammenlikninger av FoU-innsats skjer normalt gjennom å sammenlikne *FoU-andelen av BNP*. Målestokken har imidlertid en del svakheter. For å få et best mulig bilde av den faktiske forskningsinnsatsen og for å få fram hvor ambisiøst regjeringens mål i forskningspolitikken faktisk er, bør en derfor også forholde seg til andre mål for FoU-innsats, jf. også drøfting av dette i St.meld. nr. 39 (1998 - 99) *Forskning ved et tidsskille*.

FoU-innsatsen kan måles ved å se på FoU-utgiftenes størrelse i forhold til folketallet (*FoU per innbygger*). Dersom man benytter FoU-innsats per innbygger som målemetode, kommer Norge bedre ut i sammenlikningen med OECD-gjennomsnittet enn dersom man benytter FoU-innsats som prosent av BNP, jf. tabell 3.2 under. I motsetning til BNP-andelen påvirkes ikke denne målestokken av den nasjonaløkonomiske utviklingen.

I Norge finansieres en større del av FoU-aktiviteten fra offentlige kilder sammenlignet med de fleste andre land. Tabell 3.3 viser *offentlig FoU-finansiering som andel av BNP*. Etter denne målestokken ligger Norge litt over OECD-gjennomsnittet, men under Island, Sverige og Finland. Denne statistikken omfatter bevilgninger over offentlige budsjetter, men ikke utgifter fra skattemessig særbehandling av FoU i noen land. I likhet med f.eks. Sverige, Finland og Tyskland, har Norge lagt vekt på tilskuddsfinansierte ordninger for å stimulere til økt FoU i næringslivet.

En fjerde måte å måle FoU-innsatsen er å se på antall *utførte forskerårsverk*, jf. tabell 3.4 under. Denne statistikken omfatter alle med utdanning på hovedfagsnivå eller høyere som utfører FoU. Ser man *på totalt antall utførte FoU-årsverk*, får man også med FoU som er utført av hjelpepersonale (ingeniører, teknisk personale etc.) med utdanning under hovedfagsnivå, jf. tabell 3.5. I motsetning til de ovennevnte indikatorene, som bare måler utgiftene til FoU, gir årsverksindikatorene et bilde av forsknings *aktiviteten*.

¹⁾ Kilde: NIFU-rapport 3/2001 *Forskning og høyere utdanning i statsbudsjettet for 2001*.

Boks 3.1 Måling av FoU-innsatsen som andel av BNP

Den vanligste måten å sammenlikne FoU-innsatsen mellom landene er å se på *samlede FoU-utgifter i prosent av BNP (BNP-andel)*, jf. tabell 3.1 under. Målet sier hvor stor andel av et lands samlede verdiskaping som går til FoU. Det kan imidlertid reises flere innvendinger mot denne målestokken:

- BNP-andelen avhenger i stor grad av utviklingen i landenes bruttonasjonalprodukt. For Norges del vil for eksempel verdien av olje- og gassproduksjonen og variasjonen i den ha stor innvirkning på BNP-nivået i løpende priser, og dermed på FoU-utgifter som andel av BNP. Dette målet kan dermed vise en reduksjon i forskningsinnsatsen selv med forskningsbudsjetter som innebærer en reell styrking av forskningsinnsatsen.
- OECD beregner BNP-andelen på grunnlag av et såkalt veid gjennomsnitt. Det vil si at de største økonomiene, som USA og Japan, har stor innvirkning på OECD-gjennomsnittet. USA alene står for 40-45 pst.
- BNP-andelen tar ikke hensyn til forskjeller i landenes næringsstruktur. I land med store foretak innenfor forskningsintensive bransjer, som for eksempel romfart, IKT-, fly- og bilindustri, er det naturlig at det brukes mer penger på forskning enn i land med større innslag av råvarebaserte næringer.

Tabell 3.1: FoU-utgifter som pst. av BNP i 1999¹⁾

Norge	Sverige	Finland	Danmark	Island	OECD (1998)
1,71	3,80	3,09	2,11	2,04	2,18

¹⁾ Foreløpige tall.

Kilde: OECD/NIFU

Tabell 3.2: FoU-utgifter per innbygger, NOK i 1999

Norge	Sverige	Finland	Danmark	Island	OECD (1998 ¹⁾)
4 554	8 462	6 794	5 297	5 177	4 507

¹⁾ Foreløpige tall.

Kilde: OECD/NIFU

Tabell 3.3: Offentlig FoU-finansiering som pst. av BNP i 1999¹⁾

Norge	Sverige (1997)	Finland (1998)	Danmark (1997)	Island	OECD (1998)
0,73	0,93	0,87	0,70	0,96	0,67

¹⁾ Foreløpige tall.

Kilde: OECD/NIFU

Tabell 3.4: Forskerårsverk per 1 000 innbygger i 1999

Norge	Sverige	Finland (1997)	Danmark (1998)	Island	OECD (1998 ¹⁾)
4,1	4,5	4,6	3,3	5,4	2,9

¹⁾ Foreløpige tall.

Kilde: OECD/NIFU

Tabell 3.5: Totale FoU-årsverk per 1 000 innbygger i 1999

Norge	Sverige	Finland (1998)	Danmark (1997)	Island	EU (1997 ¹⁾)
5,7	7,5	9,0	6,5	8,7	4,3

¹⁾ Foreløpige tall.

Kilde: OECD/NIFU

Gitt den norske næringsstrukturen, jf. boks 3.1, er «BNP-målet» ambisiøst. Som nevnt over, vises BNP-andelen hvor mye FoU utgjør av et lands samlede verdiskaping. Regjeringen ønsker at Norge skal være en kunnskapsnasjon. Da er det viktig at veksten i BNP følges av en minst like kraftig vekst i FoU-innsatsen.

Et stort vekstbehov i årene framover

Det vil sannsynligvis være behov for å trappe opp forskningsinnsatsen samlet med minst 10 mrd. kroner i løpet av årene 2002 til 2005 for å nå målet om en BNP-andel på OECD-gjennomsnittet. Det vil kreve en betydelig vekst over de offentlige budsjettene i tillegg til en betydelig styrking av næringslivets egen forskningsinnsats. Regjeringen står fast ved dette målet. Med dagens fordeling mellom offentlig og privat finansiert forskning tilsier dette at det vil kunne bli behov for å styrke de offentlige bevilgningene til forskning med anslagsvis 4 mrd. kroner innen 2005, dvs. i gjennomsnitt 1 mrd. kroner per år.

Veksten over statsbudsjettet vil i all hovedsak komme på de prioriterte områdene i forskningspolitikken. For mer omtale av fordelingen av veksten i offentlig FoU-innsats vises det til opptrappingsplanen fra 2000 samt til de årlige budsjettdokumenter.

I statsbudsjettet for 2002 vil Regjeringen øke bevilgningene til de prioriterte områdene langsiktig, grunnleggende forskning og de fire tematiske satsingene marin forskning, informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT), medisinsk og helsefaglig forskning og forskning i skjæringsfeltet mellom energi og miljø. Innenfor langsiktig forskning vil styrking av de direkte bevilgningene til universiteter og høyskoler gis prioritet. Regjeringen vil blant annet foreslå å bevilge midler til å opprette flere doktorgradsstipendiatstillinger og postdoktorstillinger. Store deler av forskningen i Norge skjer ved universite-

tene og høyskolene, og undervisningen ved institusjonene i høyere utdanning skal være forskningsbasert. Det er en nær sammenheng mellom forskningspolitikken og utdanningspolitikken, og styrkingen av grunnforskningen må derfor også ses i sammenheng med regjeringens oppfølging av St.meld. nr. 27 (2000-2001) *Gjør din plikt - Krev din rett - Kvalitetsreform av høyere utdanning*.

I statsbudsjettet for 2002 vil regjeringen i tillegg foreslå å øke kapitalen i Fondet for forskning og nyskaping ytterligere. Avkastningen fra fondet øker dessuten med vel 240 mill. kroner fra 2001 til 2002. Også en styrking av kapitalen i forskningsfondet vil bidra til å styrke grunnforskningen.

Det er også nødvendig å utfordre norsk næringsliv til større forskningsinnsats. Det er viktig at offentlige og private aktører i fellesskap tar ansvar for å bringe Norges forskningsinnsats opp på OECD-gjennomsnittet, og regjeringen vil legge bedre til rette for økt FoU-innsats i næringslivet. Regjeringen vil derfor i statsbudsjettet for 2002 også foreslå en betydelig økning av rammene til tilskuddsbevilgningen «FoU-prosjekter i næringslivets regi».

Av andre momenter som bidrar til FoU-vekst i budsjettet for 2002 kan nevnes en bevilgning på ca. 300 mill. kroner til bygging av nytt havforskningsfartøy og videreføring av byggeprosjekter i universitets- og høyskolesektoren.

Regjeringen følger opp forskningspolitiske prioriteringer

Om langsiktig, grunnleggende forskning

Den langsiktige, grunnleggende forskningen skal styrkes både gjennom direkte bevilgninger til universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter og gjennom bevilgninger til Norges forskningsråd, inkludert avkastningen fra Fondet for forskning og nyskaping, jf. boks 3.2 under.

Den viktigste styrkingen av langsiktig, grunnleggende forskning har hittil kommet gjennom Forskningsfondet. Avkastningen fra Forskningsfondet ble mer enn fordoblet fra 2000 til 2001. Fra 1. januar 2001 ble kapitalen økt fra 4 til 7,5 mrd. kroner, noe som vil gi en økning i avkastningen i 2002 med ca. 240 mill. kroner. Regjeringen vil foreslå å øke kapitalen i Forskningsfondet til 15 mrd. kroner innen utgangen av 2005.

Boks 3.2 Fondet for forskning og nyskaping

Fondet for forskning og nyskaping ble opprettet 1. juli 1999. Fondet har for tiden en kapital på 7,5 mrd. kroner. Formålet med fondet er å sikre en mer stabil, langsiktig offentlig finansiering av forskning, en mer helhetlig offentlig finansiering av forskning samt finansiere langsiktig, grunnleggende forskning innenfor alle sektorer. Fondet skal særlig brukes til å oppfylle overordnede forskningspolitiske prioriteringer, jf. også Innst. S. nr. 110 (1999-2000) og St.meld. nr. 39 (1998-99). Dette innebærer at avkastningen fra fondet de nærmeste årene vil styrke langsiktig grunnleggende forskning generelt og de langsiktige delene av de tematiske prioriteringene (marin forskning, medisin og helse, informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) og forskning i skjæringsfeltet mel-

lom miljø og energi). Fondsmidlene skal også benyttes til nye tiltak for kvalitet, herunder sentre for fremragende forskning.

Avkastningen fra Forskningsfondet fordeles av Norges forskningsråd i tråd med de overordnede prioriteringene som er gitt fra regjeringen og Stortinget. 12000 og 2001 har avkastningen fra fondet styrket langsiktig, grunnleggende forskning og de langsiktige delene av de fire tematiske prioriteringene. Ulike typer rekrutteringsstipender er gitt prioritet ved tildeling av midler. Kvalitetsfremmende tiltak er vektlagt. Over 50 mill. kroner av avkastningen er hittil benyttet til vitenskapelig utstyr.

Midlene fra Forskningsfondet kommer i første rekke universitets- og høyskolesektoren til gode. Sammen med de øvrige midlene fra Forskningsrådet; tjener fondsavkastningen som et viktig supplement til institusjonenes grunnbevilgninger.

Antall studenter i universitets- og høyskolesektoren har økt med 10 pst. i perioden 1994 - 2000, men samtidig har antall studenter per vitenskapelig tilsatt gått kraftig ned. Antall vitenskapelig tilsatte har i samme periode økt fra i underkant av 9 000 til vel 12 500. De direkte bevilgningene til universiteter og høyskoler (utdanning og forskning samlet) økte med 1,7 pst. reelt fra 2000 til 2001 ²⁾. I 2001 ble det opprettet 100 nye doktorgradsstipendiatstillinger, 40 nye postdoktorstillinger og bevilgningene til vitenskapelig utstyr ble økt med 25 mill. kroner. De 40 postdoktorstillingene samt 20 nye professorater er øremerket kvinner.

I 2002 vil regjeringen opprette flere doktorgradsstipendiatstillinger og postdoktorstillinger. Noen av postdoktorstillingene vil bli øremerket kvinner.

Regjeringen har nylig lagt fram forslag for å bedre kvaliteten i høgre utdanning, jf. St.meld. nr. 27 (2000 - 2001). Reformen inkluderer en ny finansieringsmodell for universitetene som delvis vil skille i beregningene av budsjettmidler til undervisning og forskning. Det legges også inn budsjettmekanismer og foreslås organisatoriske endringer som legger til rette for bedre kunnskapsoverføring fra universiteter og høyskoler til nærings- og arbeidsliv. Det nye finansieringssystemet skal også premiere kvalitet i høgre utdanning og forskning. Regjeringen vil gi universitetene og høyskolene rammevilkår som sikrer at oppfølgingen av kvalitetsreformen kan gjennomføres på en forsvarelig måte.

Om de fire tematiske prioriteringene

I tillegg til prioriteringen av langsiktig, grunnleggende forskning, vil regjeringen fram til 2005 styrke innsatsen innenfor fire brede, tematiske områder: Marin forskning, medisinsk og helsefaglig forskning, IKT-forskning og forskning i skjæringsfeltet mellom miljø og energi.

Marin forskning ble i statsbudsjettet for 2001 styrket bl.a. gjennom en økning i bevilgningene fra Fiskeridepartementet til Norges forskningsråd på vel 30 mill. kroner, og gjennom avkastningen fra Forskningsfondet. Regjerin-

²⁾ Kilde: NIFU-rapport 3/2001 *Forskning og høyere utdanning i statsbudsjettet for 2001*.

gen vedtok i 2001 å bygge et nytt havforskningsfartøy til erstatning for de gamle fartøyene «G.O. Sars» og «Hakon Mosby». Det nye havforskningsfartøyet skal drives som et samarbeid mellom Havforskningsinstituttet og Universitetet i Bergen. Fartøyet vil stå sentralt i oppbygging og vedlikehold av kunnskapsgrunnlaget for marin forskning i årene framover. Regjeringen vil i statsbudsjettet for 2002 foreslå en bevilgning på ca. 300 mill. kroner til bygging av nytt havforskningsfartøy.

FoU-avgiften som ble innført fra 1. januar 2001 er et viktig tiltak for å styrke marin forskning generelt og øke fiskeri- og havbruksnæringens forskningsengasjement spesielt. Ordningen vil gi en FoU-vekst på anslagsvis 90 mill. kroner i 2001. Endelige rammer for 2001 vil være avhengig av utviklingen av eksportverdien av fisk og fiskevarer i 2001.

Medisinsk og helsefaglig forskning, IKT-forskning og forskning i skjæringfeltet mellom miljø og energi blir i 2001 bl.a. styrket gjennom økte bevilgninger til Forskningsrådet fra Sosial- og helsedepartementet, Nærings- og handelsdepartementet og Miljøverndepartementet, samt gjennom avkastningen fra Forskningsfondet. Medisinsk forskning styrkes også gjennom en økning på vel 17 mill. kroner i tilskuddet til klinisk forskning i regi av region-sykehusene.

I 2002 vil regjeringen styrke innsatsen innenfor de fire tematiske satsingene ytterligere.

Om funksjonell genomforskning

Regjeringen ønsker, i tråd med de prioriterte områdene, en offentlig satsing på funksjonell genomforskning. Dette er nødvendig for at Norge skal kunne være i forskningsfronten på feltet. Regjeringen vil komme tilbake til saken i St.prp. nr. 1 for 2002.

Tiltak for å øke næringslivets FoU-innsats

Regjeringen vil iverksette tiltak som stimulerer til økt FoU-innsats i næringslivet. De næringsrettede FoU-virkemidlene som benyttes i dag har en betydelig utløsende virkning. Gjennomsnittlig bruker næringslivet 1,70 kroner per krone det offentlige bruker i FoU-støtte. Viktige kriterier for tilskuddene er størst mulig samlet effekt for styrking av FoU (kvalitet og synergi) og størst mulig utløsning av private midler direkte til FoU (addisjonalt). Videre er det viktig at midlene ikke fortrenger privat innsats og at de bidrar til kommersialisering og verdiskaping av forskningsinnsatsen.

Regjeringen foreslo i statsbudsjettet for 2001 å etablere en tilskuddsordning for bedrifters kjøp av FoU fra universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter, såkalte samarbeidsprosjekter. Tilskuddsordningen omfatter engasjement av FoU-personale fra FoU-institusjon. Det kan gis støtte til 25 pst. av totalprosjektet (dvs. FoU-kjøpet samt bedriftens egen FoU-innsats). Støttesummen begrenses oppad til FoU-kjøpets størrelse og til 1 mill. kroner i støtte per bedrift per år. Ordningen skal tre i kraft 1. juli i år, og det ble bevilget 200 mill. kroner til ordningen i statsbudsjettet for 2001.

Ordningen har fått navnet «FoU-prosjekter i næringslivets regi» (FUNN) og skal administreres av Norges forskningsråd. Regjeringen ønsker en desentralisert og mest mulig digital saksbehandling. SNDs distriktskontorer vil stå

for mye av søknadsbehandlingen og kontakten mot bedriftene. Det vil ikke være noen form for tematisk eller faglig prioritering av prosjektene, bedriftenes prioriteringer skal være det avgjørende. Bedrifter som fyller de fastlagte kriteriene vil derfor få innvilget støtte så langt bevilgningen holder.

Regjeringen ser den nye tilskuddsordningen som et svært viktig tiltak for å øke næringslivets FoU-innsats og å styrke samspillet og relasjonene mellom næringslivet og forskningsmiljøene. Regjeringen har stor tro på at denne ordningen kan bli en svært viktig stimulans for å få flere norske bedrifter engasjert i FoU-arbeid og til å få et aktivt samarbeid med FoU-miljøer.

Dette er en ny form for støtte til forskning og utvikling. Regjeringen vil følge ordningen nøye og å få mest mulig informasjon om hvordan bedriftene tar i mot og opplever tilbudet og hvilke effekter og resultater prosjektene gir. Regjeringen vil også gå gjennom retningslinjene i forkant av Revidert nasjonalbudsjett for 2002 for å vurdere om det bør gjøres justeringer eller endringer.

Bevilgningen i 2001 gjelder for perioden 1. juli 2001 til 31. desember 2001. Regjeringen vil foreslå å øke bevilgningen til denne ordningen betydelig i 2002 for å videreføre det samme nivået gjennom hele året. Basert på de erfaringene man får de første årene, vil regjeringen vurdere å etablere en regelstyrt tilskuddsordning.

Øvrige tiltak for økt næringslivsfinansiering av FoU

Det er en særlig utfordring å øke den private innsatsen, dvs. næringslivets egen forskning og utvikling. Mens direkte virkemidler som tilskudd til forskning vil være det viktigste bidraget til å øke næringslivets FoU-innsats på kort sikt, er det en rekke indirekte tiltak som kan bidra til økt engasjement fra næringslivet på lengre sikt.

Regjeringen støtter innovasjon og nyskaping i næringslivet bl.a. gjennom flere ulike programmer i Norges forskningsråd. Regjeringen er opptatt av at Forskningsrådets virkemidler utnyttes av bedrifter fra alle bransjer og regioner. Utviklingen av næringsklynger og «vinnende koalisjoner» har stått sentralt. Samtidig vil regjeringen støtte utviklingen i raskt voksende bransjer som bioteknologi og IKT. Det satses både på oppbygging av strategisk kompetanse på områder som er viktige for dagens og morgendagens bedrifter, og på utviklingsprosjekter i regi av bedriftene.

Regjeringen understreker at det å etablere nye bedrifter basert på kunnskap og teknologi vil være en av de viktigste forutsetningene for å få næringslivets FoU-innsats opp på et høyere nivå. Nye bedrifter med utspring i forskningsmiljøer, fra forskningsinstitusjoner og fra forskningsintensive bedrifter, vil være særlig verdifulle i denne sammenheng. Det er umulig å anslå potensialet for nye bedrifter i en femårsperiode, men vi vet at Forskningsrådets program FORNY alene bidrar med rundt 50 nye forskningsbaserte bedrifter pr. år.

I tillegg til Forskningsrådets programmer for innovasjon og nyskaping vil regjeringen legge vekt på rammebetingelsene for kommersialisering av forskning, holdningsfremmende tiltak og tiltak for å fremme forsknings- og innovasjonsmiljøer.

Regjeringen er opptatt av å bedre rammebetingelsene for kommersialisering av forskningsresultater i universitets- og høyskolesektoren. I kjølvannet

av forskningsmeldingen ble det nedsatt et eget offentlig utvalg (Bernt-utvalget) for å vurdere blant annet endringer i lov- og regelverk med dette for øye. I tillegg til hovedspørsmålet om hvem som skal ha rett til å utnytte forskningsresultater ved universiteter og høyskoler, har utvalget kommet med en rekke anbefalinger om andre tiltak som kan stimulere til at flere FoU-resultater kommersialiseres. Utvalgets innstilling er nå ute på høring, og regjeringen vil snarest mulig følge opp dette arbeidet. En oppfølging av utvalgets innstilling vil kunne stimulere til økt næringslivsforskning.

Tilgang på såkorn- og venture-kapital er andre viktige faktorer for nyskaping og kommersialisering. I St.meld. nr. 38 (2000 - 2001) om organisering av investeringsselskap foreslår regjeringen å etablere et statlig aksjeselskap med en kapitalbase på 2,45 mrd. kroner. Dette selskapet skal sammen med private investorer etablere venturefond som i særlig grad skal gå inn i forskningsbaserte nyetableringer og prosjekter.

Det er ikke lenger store barrierer mot å flytte bedrifter over landegrensene. Nye bedrifter kommer til fra utlandet og norske bedrifter flagger ut. Det kan være hele virksomheter eller bare deler av dem. Om Norge oppfattes som et attraktivt vertsland for FoU-virksomhet og kunnskapsbasert næringsliv vil avhenge av rammebetingelsene, særlig knyttet til FoU og tilgang på kompetanse. Forskningsentre, forskningsparker og inkubatorer kan trekke til seg utenlandske bedrifter, samt motvirke flytting. Det er opplagt at dersom en stor forskningstung bedrift flytter ut eller inn av Norge, kan dette ha betydelig utslag på Norges næringslivsforskning. Regjeringen er derfor opptatt av at de samlede rammebetingelser kan bidra til at det blir attraktivt å drive kunnskapsbasert virksomhet i Norge.

FoU-avgifter, slik som er innført i fiskeri- og havbrukssektoren og landbruksektoren, kan være målrettede instrumenter for å øke FoU-engasjementet i enkelte næringer. For nærmere omtale av disse avgiftene, se blant annet St.prp. nr. 61 (1999 - 2000).

Investeringsavgiften er en avgift som ilegges ved anskaffelse av merverdiavgiftspliktige driftsmidler. Fra 1. april 2002 skal denne avgiften fjernes. Dette vil stimulere til økte investeringer i forskningsbygg og -utstyr i næringslivet.

Rekruttering og kapasitet

En opptrapping av norsk forskningsinnsats til gjennomsnittlig OECD-nivå krever både en betydelig økning i antall forskere og en økning i midlene som stilles til rådighet for hver forsker. I forhold til andre land har norske forskere liten tilgang til hjelpepersonale og mye av det vitenskapelige utstyret er modent for utskifting. Økte forskningsbevilgninger vil kunne avhjelpe dette. Aldri før har så mange tatt høyere utdanning. I de nærmeste årene vil det derfor være god tilgang på akademisk arbeidskraft generelt, men ikke nødvendigvis innenfor de områder der behov og etterspørsel er størst. Det er fortsatt mangler på enkelte typer høyt kvalifisert arbeidskraft. Dette gjelder for eksempel i helse- og omsorgssektoren, utdanningssektoren og innenfor IKT. I årene framover vil behovet for arbeidskraft øke, og i mange bransjer vil det kunne bli mangel på arbeidskraft. I en slik situasjon vil det bli en utfordring å sikre tilstrekkelig tilgang på dyktige forskerrekutter for å nå den opptrappingen av forskningsinnsatsen som regjeringen legger opp til.

Et kritisk punkt i forhold til opptrappingsbehovet vil være antall personer med doktorgrad. Behovet forsterkes av at mange av de ansatte i toppstillinger ved universitetene vil gå av med pensjon i løpet av de nærmeste 10-15 årene. Det er derfor nødvendig med en betydelig vekst i antall rekrutteringsstillinger, både på doktorgrads- og postdokornivå. Hvis man ser bort fra enkelte fag som f.eks. medisin, er det generelt ikke et problem å skaffe kvalifiserte søkere til rekrutteringsstillingene. Tall fra Forskningsrådet viser at av alle søkere til rådets «frie» doktorgradsstipend (dvs. stipend som ikke inngår i forskningsprogrammer) blir 83 pst. avslått. Regjeringen legger opp til at bevilgningene til doktorgradsstipendiatstillinger skal øke i 2002. En stor del av disse skal komme gjennom de direkte bevilgningene til universiteter og høyskoler. I tillegg skal det tilsettes flere postdoktorstipendiater. En del av postdoktorstipendene vil være øremerket kvinner.

For å kunne rekruttere flere kandidater - og de beste kandidatene - til forskning, må miljøene kunne tilby god infrastruktur med tilgang til oppdatert vitenskapelig utstyr. Forskningsmiljøene må tilby arbeidsbetingelser som gjør at de framstår som attraktive arbeidsgivere for unge akademikere av begge kjønn. Når det gjelder rekruttering av vitenskapelig personale innenfor områder der det er et press i arbeidsmarkedet, er det viktig at institusjonene bruker det handlingsrommet de har for avlønning. Som et ledd i opptrappingen av forskningsinnsatsen bør forskerne få mer hjelpepersonell enn i dag, og mer midler til teknisk og vitenskapelig utstyr. I St.meld. nr. 27 (2000 - 2001) har regjeringen her foreslått flere tiltak, blant annet en mer fleksibel bruk av personalressurser.

Kvalitet og konsentrasjon

Regjeringen vil prioritere og premiere forskning av høy kvalitet. Det er et behov for å forbedre kvaliteten i norsk forskning. For eksempel viser evalueringen av naturfagene som er foretatt de siste årene at det er behov for en målrettet styrking av kvaliteten i norsk forskning.

I St.meld. nr. 27 (2000 - 2001) foreslås en rekke tiltak for å styrke kvaliteten i høyere utdanning og forskning. Blant annet foreslår regjeringen at det skal legges mer vekt på faglig ledelse. Regjeringen foreslår at ledere på institutt- og fakultetsnivå ansettes i åremålsstilling, og ikke lenger velges. Regjeringen foreslår også at disse gis attraktive lønns- og arbeidsvilkår, bl.a. i forhold til forskningsarbeid. Dette er tiltak som er viktige for at reformen kan bli fulgt opp på en god måte, og for å tiltrekke seg de beste kandidatene og dermed heve kvaliteten på forskningen. I årets justeringsoppgjør ble enkelte grupper vitenskapelig personale prioritert.

I den nye finansieringsmodellen for universiteter og høyskoler skal også midler fordeles etter kvalitetskriterier i større grad enn tidligere.

Forskningsprosjekter som finansieres gjennom Norges forskningsråd skal fremme kvalitet ved at de utsettes for konkurranse og faglig vurdering. Forskningsrådet har de siste årene blitt bedt om å vektlegge kvalitetshensyn i enda større grad enn før ved tildeling av midler. Forskningsrådet har i det siste gjennomført en rekke fagevalueringer. Slike evalueringer vil også være et sentralt virkemiddel framover.

Fondet for forskning og nyskaping skal bl.a. brukes til tiltak for økt kvalitet. I årene framover skal en betydelig del av avkastningen fra fondet benyttes til å finansiere ordningen med sentre for fremragende forskning (SFF). SFF-ordningen ble utlyst vinteren 2001 og skal iverksettes fra 1. januar 2002. Ordningen skal administreres av Forskningsrådet. Gjennom etableringen av slike sentre ønsker regjeringen å støtte opp om forskningsmiljøer som holder meget høy kvalitet. Sentre for fremragende forskning skal gi Norge flere forskningsmiljøer i verdenstoppen.

Veksten i offentlig forskningsinnsats de nærmeste årene skal særlig komme på de prioriterte områdene i forskningspolitikken. Sammen med bruk av sentre for fremragende forskning som et viktig virkemiddel, gir dette en sterkere konsentrasjon av forskningsinnsatsen enn tidligere. Regjeringen vil allikevel understreke at det er viktig for Norge å ha en bred kunnskapsbase både med hensyn til fagfelt og med hensyn til geografisk fordeling. Et godt kunnskapsgrunnlag og bredde i forskningen er en forutsetning både som grunnlag for høgre utdanning, for at Norge skal kunne nyttegjøre seg forskningsresultater fra andre land, og for at den forskningsbaserte kunnskapen skal komme hele landet til gode.

Oppsummering

Forskning har vært, er og vil være et sterkt prioritert område for regjeringen. Regjeringens mål er at FoU-innsatsen i Norge innen 2005 minst skal være på gjennomsnittlig OECD-nivå, målt som andel av BNP. Dette er et svært ambisiøst mål og vil kreve betydelig styrking av forskningsinnsatsen både fra det offentlige og fra næringslivet. Regjeringen vil bidra til å nå dette målet både gjennom å foreslå betydelige økninger i de offentlige bevilgningene til forskning og gjennom å foreslå tiltak for å stimulere næringslivet til å satse mer på forskning og utvikling. Regjeringen står fast ved dette målet. Dette tilsier at de offentlige bevilgningene til forskning må styrkes med anslagsvis 4 mrd. kroner innen 2005, dvs. i gjennomsnitt 1 mrd. kroner per år.

En såvidt sterk økning over en relativt kort periode vil gjøre det nødvendig å sikre at midlene blir brukt på en effektiv og formålstjenlig måte. Det vil også bli en utfordring å sikre tilstrekkelig tilgang på dyktige forskerrekrutter, og å passe styrkingen inn i de årlige budsjettene.

Styrkingen av den offentlig finansierte forskningsinnsatsen skal komme på de prioriterte områdene i forskningspolitikken, dvs. langsiktig grunnleggende forskning, fire tematiske satsinger og tiltak rettet mot næringslivet. Regjeringen vil videre iverksette tiltak for økt forskningskvalitet og økt rekruttering til forskningssektoren, og vil komme tilbake med slike tiltak i St.prp. nr. 1 for 2002. Regjeringen vil øke kapitalen i Forskningsfondet til 15 mrd. kroner innen 2005. Regjeringen vil styrke ordningen «FoU-prosjekter i næringslivets regi». Basert på de erfaringer man gjør de første årene vil regjeringen også vurdere om ordningen bør gjøres regelstyrt.

I statsbudsjettet for 2002 tar regjeringen sikte på å:

- styrke forskningsbevilgningene med om lag 1 mrd. kroner.
- øke kapitalen i Fondet for forskning og nyskaping. Avkastningen øker dessuten med vel 240 mill. kroner fra 2001 til 2002.
- øke rammene til tilskuddsbevilgningen «FoU-prosjekter i næringslivets

- regi» slik at aktivitetsnivået kan videreføres på helårsbasis.
- øke bevilgningene til de prioriterte områdene (langsiktig, grunnleggende forskning og fire tematiske satsinger). Innenfor langsiktig forskning vil styrking av de direkte bevilgningene til universiteter og høyskoler gis prioritet.
 - bevilge midler slik at det kan opprettes flere doktorgradsstipendiatstillinger.
 - bevilge ca. 300 mill. kroner til bygging av nytt havforskningsfartøy.
 - videreføre byggeprosjekter i universitets- og høyskolesektoren.
 - arbeide for lønns- og arbeidsvilkår som stimulerer til at flere gode kandidater velger forskning.

3.3 Kulturdepartementet

Kap. 320 Allmenne kulturformål

Tilskudd til idrettsanlegg i Oslo

Kulturdepartementets idrettsanleggsregister viser at mange av de store kommunene ligger under landsgjennomsnittet når det gjelder anlegg per innbygger. Anleggssituasjonen er vanskeligst i de store byene, og i Oslo spesielt, der idrettslag enkelte steder må avvise å ta imot flere barn til organisert trening.

Tilgjengelig areal i byene setter klare begrensninger for muligheten til å dekke behovet for fotballbaner gjennom bygging av nye baner. Ombygging fra naturgressbaner til kunstgressbaner vil imidlertid kunne avhjelpe denne situasjonen betraktelig. En kunstgressbane benyttes store deler av året, mens en naturgressbane kun kan benyttes ca. 200 timer i sommersesongen.

Idrettens organisasjoner er klar over de problemer som eksisterer i storbyene. Idrettstinget vedtok derfor i mai 1999 å arbeide for at midler til anleggsutbygging i Oslo, Bergen, Trondheim og Stavanger skal gis fortrinn ved tildeeling av midler til anleggsutbygging. Som følge av dette har Oslo Idrettskrets, Oslo Fotballkrets og Norges Fotballforbund gått sammen og dannet et selskap som skal stå for utbyggingen av 28 kunstgressbaner over en fireårsperiode.

Regjeringen mener det er viktig at den vanskelige anleggssituasjonen for barne- og ungdomsidretten i Oslo bedres. Det er derfor nødvendig å gi tilskudd til utbygging av kunstgressbaner i Oslo utover det som er mulig gjennom midlene fra spilleoverskuddet til idrettsformål.

På denne bakgrunn foreslås det en bevilgning i 2001 på 8,0 mill. kroner til utbygging av kunstgressbaner i Oslo under kap. 320, ny post 62 Tilskudd til idrettsanlegg i Oslo. Det legges opp til at utbetalingen av tilskuddet skal skje etter nærmere avtale med ovennevnte utbyggingsselskap og Oslo kommune.

Kap. 320 Allmenne kulturformål

Økt bevilgning til den kulturelle skolesekken

For 2001 er det under kap. 320, post 81 Kulturell skolesekk, *kan overføres* bevilget 10,0 mill. kroner til den kulturelle skolesekken. Det har vært overordnet viktig at disse midlene skal gå til konkrete tiltak. Disse midlene fordeles

med 8 mill. kroner til utviklingstiltak i regi av åtte fylkeskommuner - Finnmark, Hedmark, Hordaland, Møre og Romsdal, Oppland, Sør-Trøndelag, Troms og Vestfold - mens 2 mill. kroner anvendes til sentrale tiltak - idékonferanse, idékatalog og interaktivt knutepunkt på Internett m.m. I tillegg har Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet disponert 5 mill. kroner til kompetanseheving av lærere i grunnskolen for å styrke det faglige samarbeidet mellom skole- og kultursektoren.

I tillegg til de tiltak det har vært mulig å tilgodese innenfor den disponible bevilgningen, foreligger en lang rekke konkrete prosjektplaner, forslag til pilotprosjekter o.l. utarbeidet av enkeltinstitusjoner, frie grupper m.m. Dessuten har flere sentrale institusjoner og tiltak - slik som Rikskonsertene, Riksutstillingene, Danse- og teatersentrum, Norsk Scenekunstbruk og Norsk Forfattersentrum - sterke ønsker om å anvende sin kompetanse til å skape langt flere formidlingsproduksjoner tilpasset barn og unge. For å legge til rette for utprøving og gjennomføring av et betydelig antall konkrete formidlingsprosjekter allerede høsten 2001 er det behov for å øke bevilgningen til den kulturelle skolesekken med 7 mill. kroner.

Den allerede gitte bevilgningen til skolesekken er i første rekke benyttet til å legge til rette for økt etterspørsel etter kultur i skolen. Økning i bevilgningen vil bli benyttet til å styrke tilbudet i form av:

- produksjon av skolekonserter til flere kommuner
- vandretustillinger for formidling av billedkunst
- fagdidaktiske opplegg for formidling av kulturhistorie
- levendegjøring av litteraturen gjennom forfattere på turné
- scenekunstproduksjoner til skolebruk.

Konkrete tiltak og prosjekter i de store byene, herunder Oslo, vil bli særskilt prioritert.

På denne bakgrunn foreslås det at bevilgningen i 2001 under kap. 320, post 81 Kulturell skolesekk, *kan overføres*, økes med 7,0 mill. kroner.

Kap. 322 Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom

Opprettelse av senter for internasjonal formidling av billedkunst

Det er behov for å opprette et senter for internasjonal formidling av billedkunst. I tillegg til å formidle billedkunst, skal senteret legge til rette for internasjonalt samarbeid på billedkunstområdet bl.a. gjennom besøksutveksling, gjesteatelier-programmer og stipendordninger, samt arbeide for norsk deltakelse på kunstbiennaler og internasjonale billedkunstmønstringer. Opprettelsen av et slikt senter vil bety en styrking av norsk deltagelse i det internasjonale kunst- og kultursamarbeidet, og er et ledd i en omstrukturering av det utenrikskulturelle virkemiddelapparatet. Senteret skal bl.a. utføre oppgaver som i dag dekkes av midler fra Utenriksdepartementet og Kulturdepartementet. Fra 2002 vil tilskuddet til Kunstnernes Informasjonskontor (KIK) bli overført til det nye senteret.

Senteret foreslås opprettet høsten 2001. I 2001 er det behov for en bevilgning på 0,7 mill. kroner til dette formålet under kap. 322, post 78 Ymse faste tiltak. Kr 400 000 kan dekkes innenfor den allerede gitte bevilgningen i 2001 under denne posten.

Det foreslås på denne bakgrunn at bevilgningen i 2001 under kap. 322, post 78 Ymse faste tiltak, økes med kr 300 000 til opprettelse av et senter for internasjonal formidling av billedkunst, og at bevilgningen i 2001 under kap. 320, post 78 Ymse faste tiltak reduseres med tilsvarende.

Kap. 324 Teater- og operaformål

Kulturbåten MS Innvik

For 2001 er det under kap. 324, post 60 Scenekunst i fylkeskommunene bevilget 2,8 mill. kroner til statens driftstilskudd til Den Norske Kulturbåten AS, som står for driften av Kulturbåten MS Innvik. Selskapet har i brev av 13. februar d.å. til Kulturdepartementet opplyst at Sjøfartsdirektoratet har utarbeidet nye krav til bruntvannsoppsamling og redningsutstyr for Kulturbåten MS Innvik. Disse kravene medfører så store utgifter til utbedringer av båten at Den Norske Kulturbåten AS ikke ser seg i stand til å drive båten videre. Kulturbåten MS Innvik vil derfor bli tatt ut av drift i juni 2001. Som følge av dette vil virksomheten bli lagt ned og alle planlagte arrangementer for resten av 2001 falle bort.

Tilskuddet til Den Norske Kulturbåten AS for 2. halvår 2001 på kr 1 400 000 er ikke utbetalt. Kulturdepartementet vil avvente utbetaling av resttilskudd til det er avklart om Kulturbåten MS Innvik blir solgt og det foreligger oversikt over eventuelle udekkede kontraktsmessige forpliktelser. Eventuelle gjenstående midler etter at kontraktsmessige forpliktelser er dekket, foreslås disponert til andre kulturformål.

Kap. 322 Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom,

Kap. 323 Musikkformål,

Kap. 324 Teater- og operaformål,

Kap. 328 Museums- og andre kulturvernformål

Økte utgifter til pensjonsforpliktelser som følge av pålagt reform

I Budsjett-innst. S. nr. 2 (2000-2001) uttaler familie-, kultur- og administrasjonskomiteen følgende:

«Komiteen er kjent med at endringer i pensjonsutgiftene fra 1. januar 2001 som skyldes fjerning av det såkalte «knekkpunktet» ved 8 G samt omlegging av etterlattepensjonen medfører at kulturinstitusjoner som opera og teater får betydelige ekstrautgifter i kommende budsjettår. Endringen innebærer både en engangsutgift som i følge brev fra Norsk Teater- og Orkesterforening til sammen utgjør 11 mill. kroner for foreningens medlemmer. I tillegg kommer en økning i den årlige pensjonspremien på 0,35 til 0,5 prosentpoeng.

Komiteen kan ikke se at det i budsjettets rammetilskudd er tatt høyde for at staten skal gi kompensasjon for denne økningen, men viser til at det i budsjettforliket mellom Arbeiderpartiet og sentrumspar-

tiene ble gitt ekstra overføringer til kommunesektoren begrunnet i de samme reformene.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittpartiet, ber Regjeringen vurdere en kompensasjonsordning for økningen i pensjonskostnadene».

Mange av Kulturdepartementets faste tilskuddsmottakere får økte pensjonsutgifter. Dette gjelder både operaen, teatre, orkestre og museer som har tjenstepensjonsordninger i bl.a. Kommunal Landspensjonskasse. De økte pensjonsutgiftene utgjør om lag 15 mill. kroner i 2001.

Dersom merutgiftene ikke blir kompensert, vil de aktuelle tilskuddsmottakernes kulturaktiviteter måtte reduseres. Dette vil gi publikum et dårligere kulturtilbud. På denne bakgrunn foreslås det at Kulturdepartementets budsjetttramme for 2001 økes med 15 mill. kroner fordelt på kapitler og poster slik:

- kap. 322, post 72 Knutepunktinstitusjoner økes med kr 263 000
- kap. 323, post 70 Nasjonale institusjoner økes med kr 1 714 000
- kap. 323, post 71 Region-/landsdelsinstitusjoner økes med kr 1 010 000
- kap. 324, post 70 Nasjonale institusjoner økes med kr 6 264 000
- kap. 324, post 71 Region-/landsdelsinstitusjoner økes med kr 1 952 000
- kap. 328, post 60 Tilskuddsordning for museer økes med kr 1 864 000
- kap. 328, post 70 Nasjonale institusjoner økes med kr 1 783 000
- kap. 328, post 72 Knutepunktinstitusjoner økes med kr 150 000.

Fornyelse og modernisering på filmsektoren

I forbindelse med behandlingen av St.prp. nr. 1 (2000-2001) sluttet Stortinget seg til regjeringens forslag til fornyelse og modernisering av filmsektoren. For nærmere omtale av regjeringens forslag vises det til St.prp. nr. 1 (2000-2001), der det bl.a. ble opplyst at Kulturdepartementet ville komme tilbake med forslag om avvikling av det statlige engasjementet i Norsk Film AS og etableringen av Norsk filmfond m.v. i revidert budsjett for 2001.

Forslaget om å avvikle det statlige engasjementet i Norsk Film AS innebærer at nåværende Norsk Film AS deles ved at selskapet fisjoneres i to separate selskap, filmproduksjonsselskapet Norsk Film AS og infrastrukturetselskapet Filmparken AS.

Det nye filmproduksjonsselskapet Norsk Film AS vil omfatte prosjekter under utvikling og navnet Norsk Film.

I tråd med forslaget i St.prp. nr. 1 (2000-2001) legges det til grunn at staten i framtiden ikke selv skal produsere film. Det legges derfor opp til at statens aksjer i det nye filmproduksjonsselskapet Norsk Film AS selges.

Det er et statlig ansvar å sørge for at viktige kulturpolitiske hensyn blir ivaretatt og at filmverk er tilgjengelige for ikke-kommersiell utnyttelse. Dette er sikret gjennom en avtale om overdragelse av de ikke-kommersielle rettighetene til filmkatalogen (bevaring og restaurering av fysiske kopier, tilgjengeliggjøring av filmer og materiale for studier og forskning, og visninger i Cinemathek, filmklubber og skoler) til Norsk filminstitutt.

Infrastrukturetselskapet Filmparken AS vil bestå av nåværende Norsk Film AS» faste eiendommer, filmstudio og produksjonsutstyr. Inntil videre vil selskapet beholde de kommersielle rettighetene til filmkatalogen. Katalogen overdras på et senere tidspunkt til en institusjon som på forsvarlig vis, med

vekt på de kulturpolitiske sider, kan forvalte de kommersielle rettighetene til denne viktige filmarven.

I tråd med forslaget i St.prp. nr. 1 (2000-2001) legges det opp til at det statlige eierskapet i infrastrukturselskapet Filmparken AS opprettholdes.

På denne bakgrunn foreslås det at nåværende Norsk Film AS deles som omtalt ovenfor og at statens aksjer i det nye filmproduksjonsselskapet Norsk Film AS selges, jf. forslag til vedtak.

Den delen av driftstilskuddet til Norsk Film AS under kap. 334, post 73 som ikke blir benyttet i 2001, som følge av at selskapets filmproduksjonsdel selges, forutsettes benyttet til filmproduksjon under kap. 334, post 71. De budsjettmessige konsekvensene av avviklingen av statens eierskap i det nye filmproduksjonsselskapet Norsk Film AS kan imidlertid først fastsettes etter at salget av aksjene er gjennomført i annet halvår 2001. Det foreslås derfor at utdisponert bevilgning under kap. 334, post 73 kan nyttes til filmproduksjon under kap. 334, post 71, jf. forslag til vedtak.

I tråd med forslagene i St.prp. nr. 1 (2000-2001), ber Kulturdepartementet videre om fullmakt til å:

- opprette Norsk filmfond per 01.07.2001
- opprette Norsk filmutvikling per 01.01.2002
- avvikle Audiovisuelt produksjonsfond per 30.06.2001 og overføre fondets midler til nytt fond, Norsk filmfond
- avvikle Statens studiesenter for film per 31.12.2001 og overføre studiesenterets budsjettmidler og personale til en ny statlig virksomhet, Norsk filmutvikling.

I St.prp. nr. 1 (2000-2001) ble det også foreslått å gjennomføre endringer i billettstøtteordningen. Departementet er kommet til at endringer i denne ordningen bør vurderes i forbindelse med omlegging av de øvrige tilskuddsordningene på filmområdet.

Redegjørelse for forholdet mellom journalføringsreglene og offentlighetsprinsippet

I Innst. O. nr. 21 (2000-2001) bad justiskomiteen om at Stortinget i løpet av våren 2001 i egnet form skulle få en redegjørelse for de problemstillinger som knytter seg til forholdet mellom offentlighetsprinsippet og reglene om journalføring. I Odelstinget 24. november 2000 uttalte justisministeren at dette var et arbeid hun i samarbeid med kulturministeren ville sørge for ble igangsatt. De generelle bestemmelser om journalføring inngår i forskriften til arkivloven, som forvaltes av Kulturdepartementet.

Saken ble også berørt i Innst. S. nr. 46 (2000-2001) fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen. Kulturdepartementet ble der bedt om å se nærmere på forholdet mellom arkivlovens forskrift om journalføring og offentlighetslovens intensjoner.

Det framgår av stortingsmeldingen om offentlighetsprinsippet, som regjeringen Bondevik la fram 30. april 1998, at utkast til bestemmelser om journalføring i forskriften til arkivloven ble utarbeidet parallelt med meldingen, jf. St.meld. nr. 32 (1997-98) Om offentlighetsprinsippet i forvaltningen. Det heter at man på grunn av journalføringsspørsmålene hadde funnet det hensiktsmessig å se det avsluttende arbeidet med forskriftsutkastet i sammenheng med

vurderingene i meldingen, og at regjeringen, dvs. Bondevik-regjeringen, i arbeidet med arkivforskriftens regler om journalføring hadde lagt stor vekt på de hensynene som ligger bak offentlighetsprinsippet. Meldingen ble behandlet i Stortinget i november 1998. Forskriften til arkivloven ble etter avsluttet høringsrunde fastsatt ved kgl. res. i desember samme år og trådte i kraft fra 1. januar 1999.

Arkivforskriftens bestemmelser om journalføring knytter direkte an til offentlighetslovens begrep «forvaltningens saksdokumenter». Alle slike dokumenter som kommer inn til eller sendes ut fra et forvaltningsorgan, f.eks. et departement eller en kommune, skal registreres i journalen så sant de er gjenstand for saksbehandling og har verdi som dokumentasjon. Dette innebærer at det gjennom arkivforskriften er instituert en omfattende journalføringsplikt både i statlig og kommunal forvaltning. Tidligere fantes ingen regelfestet journalføringsplikt for kommunal sektor, mens man i statsforvaltningen hadde en arkivinstruks som ifølge St.meld. nr. 32 (1997-98) «knapt [kunne] sies å utgjøre noen fyllestgjørende og gjennomtenkt regulering av journalføringspliktens omfang».

Stortingsmeldingen viste ellers til at det var varierende praksis i ulike statlige forvaltningsorganer når det gjaldt journalføring av intern korrespondanse innenfor et organ, dvs. en del av det materiale som kan samles i begrepet organinterne dokumenter. Behovet for slik journalføring og de tilhørende kostnader vil variere sterkt fra organ til organ. I tråd med dette fastsetter arkivforskriften at slike dokumenter kan registreres i journalen i den utstrekning dette framstår som hensiktsmessig for det enkelte organ. Forskriften har i tillegg en egen bestemmelse om plikt til å journalføre alle organinterne dokumenter i kommunene som offentlighetsloven ikke gir hjemmel for å unnta fra offentlighet.

Dersom et organinternt dokument registreres, enten i den alminnelige journalen eller i egen journal, vil journalinnførslene i utgangspunktet være offentlige. Arkivforskriften § 2-7 gir hjemmel for å nøytralisere, utelate eller overstryke visse opplysninger som skal eller kan unntas fra offentlighet. Som det framgår av offentlighetsmeldingen, må det i så fall vurderes om det er et reelt og saklig behov for på denne måten å unnta visse opplysninger om dokumentet fra offentlighet.

Begrepet organinterne dokumenter tilsvarer i hovedsak det som må betegnes som forvaltningens rent interne arbeidsmateriale. Det omfatter slikt som kladder, interne meldinger, beskjeder, rapporter o.l., konsepter, håndnotater, arbeidsnotater, budsjettnotater og andre notater og dokumenter som produseres og eventuelt utveksles internt i et organ, men ikke sendes ut av organet, altså skriftlig materiale som oppstår som ledd i de enkelte forvaltningsorganers interne prosesser.

Slike dokumenter kan unntas fra offentlighet etter offentlighetsloven § 5 første ledd i kraft av å være utarbeidet av organet selv for dets egne interne saksforberedelse. I St.meld. nr. 32 (1997-98) ga Regjeringen Bondevik uttrykk for at den fant reglene om unntak for organinterne dokumenter gjennomgående godt begrunnet, jf. nærmere om begrunnelsen i meldingen s. 61 pkt. 5.4.4.5. Stortinget hadde ingen merknader til dette, jf. Innst. S. nr. 21 (1998-99).

Kulturdepartementet mener det er god overensstemmelse mellom Bondevik-regjeringens vurdering av offentlighetslovens bestemmelser om unntak for organinterne dokumenter og utformingen av arkivforskriftens journalføringsbestemmelser om slike dokumenter. Departementet er derfor enig i journalføringsreglene slik disse er utformet i arkivforskriften som Bondevik-regjeringen fastsatte i 1998.

Det er departementets oppfatning at arkivforskriften, slik den ble fastsatt i 1998, gir uttrykk for en vel avveid balanse mellom offentlighetshensyn og hensynet til en effektiv bruk av forvaltningens ressurser. For organinterne dokumenter er det departementets vurdering at de hensyn som ligger bak unntaksadgangen i offentlighetsloven, normalt vil være til stede også i praksis. Det vil derfor i begrenset grad være aktuelt å praktisere meroffentlighet for organinterne dokumenter. Samtidig ville en plikt til å journalføre slike dokumenter føre til en ikke ubetydelig økning i antallet registreringer i journalene og dermed bidra til å binde opp en større del av forvaltningens ressurser til administrasjon.

I tillegg til å omfatte svært forskjellig og ulikeartet materiale er det også en så flytende overgang fra de mest uformelle skriftstykker til de mer gjennomarbeide dokumenter at det ville være vanskelig i en forskrift å forsøke å trekke hensiktsmessige grenser mellom ulike typer av organinterne dokumenter. Det må videre tas i betraktning at mengden og arten av slike dokumenter og de interne kommunikasjonsveier vil variere sterkt mellom de mange små og store organer i stat og kommune som omfattes av arkivforskriften.

3.4 Justisdepartementet

Kap. 400 Justisdepartementet

I forbindelse med lønnsoppjøret i 2000 ble bevilgningen under kap. 430 post 01 underkompensert. Som følge av dette foreslås en reduksjon i bevilgningen under kap. 400, post 01 med 1,7 mill. kroner mot en tilsvarende økning i bevilgningen under kap. 430, post 01, jf. omtale under dette kapitlet.

Kap. 3410 Rettsgebyr

Post 01 Rettsgebyr

I Ot.prp. nr. 27 (2000-2001) foreslås det å endre panteloven, slik at pant i driftstilbehør kan få rettsvern ved registrering i Løsøreregisteret. Dette kan medføre mindre behov for pant i fast eiendom. Det foreslås derfor å redusere bevilgningen på kap. 3410, post 01 med 3,93 mill. kroner.

Kap. 430 Kriminalomsorg

Post 01 Driftsutgifter

Kriminalomsorgen har gjennom flere år rettet mye oppmerksomhet mot best mulig utnyttelse av tildelte ressurser. Sentrale virkemidler har vært streng utgiftskontroll, midlertidig stengning av avdelinger i perioder med lite tilgang av nye dommere, fleksibel bruk av tjenestemenn og streng vurdering av hvilke fravær som skal dekkes opp med vikarbruk. Dette ble det senest redegjort for i St.prp. nr. 1 (2000-2001). I den senere tid har presset på kriminalomsorgen økt. Straffevolumet og bruk av varetekt har økt, og sammen med midlertidig stengninger av Oslo fengsel og Stavanger fengsel har dette ført til soningskø.

Justisdepartementet er opptatt av at hele straffesakskjeden skal fungere optimalt. For å redusere soningskøen er det nødvendig å utnytte all tilgjengelig fengselkapasitet effektivt, og å unngå midlertidige stengninger slik man hittil har lagt til grunn i budsjettet. I lys av utviklingen innenfor kriminalomsorgen foreslås det derfor å øke bevilgningen under kap. 430, post 01 med 20 mill. kroner.

Lønnskompensasjon

I forbindelse med lønnsoppgjøret i 2000 ble bevilgningen under kap. 430, post 01 ved en inkurie underkompensert. Som følge av dette foreslås det å øke bevilgningen under kap. 430, post 01 med 1,7 mill. kr, mot en tilsvarende reduksjon i bevilgningen under kap. 400 Justisdepartementet, post 01, jf. også omtale under kap. 400, post 01.

Samlet foreslås det å øke bevilgningen under kap. 430, post 01 med 21,7 mill. kroner.

Kap. 440 Politi- og lensmannsetaten

Post 01 Driftsutgifter

Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 0,588 mill. kroner, jf. omtale under kap. 466, post 01.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Posten dekker politiets sideutgifter i forbindelse med etatens asyl- og utlendingsforvaltning, dvs i hovedsak utgifter til tolk, legetjenester, og til uttransporteringskostnader i asylsaker og andre utlendingssaker.

Fra 1. januar 2001 har Oslo politidistrikt fått formelt ansvar for koordinering av hele politi- og lensmannsetatens arbeid med asyl- og utlendingssaker. Det er derfor verken nødvendig eller ønskelig å opprettholde egen post 21 for Oslo, da Oslo håndterer dette området på vegne av alle politidistriktene. Kap.440, post 21 økes derfor med 16,606 mill kr, mot tilsvarende reduksjon av kap. 441, post 21. Totalrammen på området blir ikke endret.

Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 0,718 mill. kroner, jf. omtale under kap. 466, post 01.

Samlet foreslås det å øke bevilgningen under kap. 440 post 21 med 17,3 mill. kroner.

Kap. 441 Oslo politidistrikt

Post 01 Driftsutgifter

Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 0,412 mill. kroner, jf. omtale under kap. 466, post 01.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Posten avvikles, og bevilgningen på 16,606 mill. kroner overføres til kap. 440, post 21.

Det vises til omtalen under kap. 440, post 21.

Kap. 451/3451 Sivilt beredskap

Post 01 Driftsutgifter og 03 Diverse inntekter

Sivilforsvaret har kurs og utleievirksomhet i sine skoler og leirer. Nivået på denne innteksbringende virksomheten så langt i 2001, er høyere enn ventet. Ut fra regnskapstall og estimat for aktivitetene resten av året vil det bli en merinntekt under kap. 3451 og en tilsvarende merutgift under kap. 451.

bakgrunn av ovennevnte foreslås det å øke bevilgningen under både kap. 451, post 01 og kap. 3451, post 03 med 6 mill. kroner.

Kap. 461 Særskilte ulykkeskommisjoner

Post 01 Driftsutgifter, kan overføres

Det er samlet bevilget 30 mill. kroner under posten, derav 15 mill. kroner til dekning av granskningskommisjonens utgifter etter MS Sleipners forlis, jf. St.prp. nr. 32 (1999-2000), og 15 mill. kroner til dekning av granskningskommisjonens utgifter etter togulykkene på Rørosbanen (Åsta) og Lillestrøm stasjon, jf. St.prp. nr. 61 (1999-2000). Bevilgningen dekker godtgjørelser til medlemmene i de to ulykkeskommisjonene, driftsutgifter og utgifter knyttet til kommisjonenes undersøkelser, herunder hevingen av MS Sleipner, arbeid med tekniske undersøkelser, innhenting av sakkyndige uttalelser, vitneavhør, reiseutgifter, mv. Behovet for midler varierer fra ulykke til ulykke, og det har derfor vært usikkerhet knyttet til kostnadsanslagene, jf. St.prp. nr. 32 (1999-2000) og St.prp. nr. 61 (1999-2000).

Granskingskommisjonenes arbeid er nå avsluttet. Det viser seg at utgiftene forbundet med arbeidet har blitt høyere enn tidligere anslått. Dette skyldes bl.a. merutgifter i forbindelse med heving og oppbevaring av vraket av MS Sleipner, og oppdrag SINTEF har utført for Åsta/Lillestrøm-kommisjonen. Justisdepartementet fremmet derfor kgl.res av 26.02.01 om fullmakt til å overskride bevilgningen på kap. 461 Særskilte ulykkeskommisjoner.

På bakgrunn av ovennevnte foreslås det å øke bevilgningen under kap. 461, post 01 med 7,5 mill. kroner. Det er usikkert om det vil være behov for hele tilleggsbevilgningen.

Kap. 466 Advokatutgifter

Post 01 Driftsutgifter

Som en del av budsjettforliket for 2001 mellom Arbeiderpartiet og sentrumspartiene ble det vedtatt å øke bevilgningen under kap. 466, post 01 med 31 mill. kroner til dekning av merutgiftene ved å heve advokatsalærsatsen i henhold til tidligere fastsatt opptrappingsplan, jf. Budsjett-innst. S. nr. 4 (2000-2001). Samtidig ble det vedtatt at Justisdepartementet i samråd med Kommunal- og regionaldepartementet senest i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2001 skulle komme tilbake med en fordeling av de 31 mill. kroner på berørte kapitler og poster.

På denne bakgrunn foreslås det å redusere bevilgningen under kap. 466, post 01 med 16,802 mill. kroner. Samtidig foreslås det å øke bevilgningen under kap. 440 Politi- og lensmannsetaten, post 01 med 0,588 mill. kroner og post 21 med 0,718 mill. kroner, kap. 441 Oslo politidistrikt, post 01 med 0,412 mill. kroner, kap. 470 Fri rettshjelp, post 01 med 0,177 mill. kroner, post 70 med 8,184 mill. kroner og post 71 med 5,279 mill. kroner, og Kommunal- og regionaldepartementets kap. 520 Utlendingsdirektoratet, post 01 med 1,203 mill. kroner og kap. 524 Utlendingsnemnd, post 21 Spesielle driftsutgifter med 0,241 mill. kroner, jf. omtale under de nevnte kapitler og poster.

Kap. 470 Fri rettshjelp

Post 01 Driftsutgifter

Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 0,177 mill. kroner, jf. omtale under kap. 466, post 01.

Post 70 Fri sakførsel

Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 8,184 mill. kroner, jf. omtale under kap. 466, post 01.

Post 71 Fritt rettsråd

Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 5,279 mill. kroner, jf. omtale under kap. 466, post 01.

Svalbardbudsjettet

Kap. 20 Statens bygninger i Longyearbyen

Statsbygg forvalter de statlige bygningene i Longyearbyen. Bevilgningen under kap. 20, post 01 skal dekke utgifter til vedlikehold og drift av bygnings-

massen. Fra 2001 ble alle boligene på Svalbard lagt inn under svalbardbudsjettet, mens de tidligere var splittet på ulike budsjetter. Dette har medført at utgiftene på kap. 20 post 01, Driftsutgifter har økt relativt mye. Det var ikke tatt tilstrekkelig høyde for de økte driftsutgiftene i vedtatt budsjett for 2001. Det foreslås derfor å øke bevilgningen under kap. 20, post 01 med 1,5 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon under kap. 20, post 45.

Saker uten bevilgningsmessige konsekvenser

Kap. 440 Politi- og lensmannsetaten

Rekrutteringssituasjonen

Høsten 1998 ble det tatt opp 432 studenter ved Politihøgskolen. Av disse er det et frafall på 7, slik at 425 forventes uteksaminert våren 2001. Dette er det siste store kullet som uteksamineres fra Politihøgskolen. I 2002 vil avgangskullet utgjøre om lag 248 studenter.

I Budsjett-innst. S. nr. 4 (2000-2001) har justiskomiteen bedt om en tilbakemelding om rekrutteringssituasjonen i politidistriktene. En undersøkelse som nylig er gjennomført av Politidirektoratet viser at det pr 1. mars 2001 var ca 200 politistillinger som kan regnes som reelt ledige. Av disse var 42 stillinger ledige pga. mangel på kvalifiserte søkere. Den ordinære avgangen pga. oppnådd pensjonsalder forventes å bli på ca. 50 i perioden fra 1. mars til 1. september. Med utgangspunkt i at 425 studenter uteksamineres våren 2001, vil ca. 250 av disse kunne gå inn i stillinger som er ledige i etaten.

Prøveordning med stipend til politihøgskolestudenter ble iverksatt i 1998 for å bedre tilgangen på kvalifiserte søkere til tjenestesteder som har hatt vansker med rekrutteringen. Erfaringene med stipendordningen er at den har medvirket til å sikre søkere til ledige stillinger i aktuelle politidistrikter. Ordningen har imidlertid vært forholdsvis tungvint å administrere, og det har i den senere tid vært flere eksempler på at tilsatte har «betalt» seg ut av ordningen før utløpet av bindingstiden, samt at mange forlater tjenestestedet etter utløpet av bindingstiden. I slike tilfeller har ikke stipendordningen fullt ut hatt ønsket effekt når det gjelder de langsiktige virkninger.

Regjeringen legger til grunn at stipendordningen kan avvikles bl.a. fordi det store kullet som uteksamineres fra Politihøgskolen tilsier at man får en viss overdekning av personell fra og med høsten 2001. En slik overdekning forventes å bidra til at det blir lettere å rekruttere personell i ledige stillinger i distrikter som har hatt vansker med rekrutteringen, fordi det blir en viss konkurranse om de ledige stillingene i etaten. Regjeringen anser at slik konkurranse er positiv, og at det er naturlig så vel for politiutdannede som for andre yrkeskategorier med høgskole- eller universitetsutdanning å konkurrere om stillinger. Rekrutteringsproblemene anses også å bli avhjulpet av at man høsten 2001 får uteksaminert det andre kullet fra Politihøgskolens avdeling i Bodø. Undersøkelser fra det første kullet som ble uteksaminert høsten 2000 viser at ca. 69 % av kandidatene fikk jobb i Nord-Norge. Eventuelle rekrutteringsproblemer som oppstår på tross av disse virkemidlene må ses i en større sammenheng som en del av en personalpolitisk handlingsplan. Det vises også til St.meld. nr. 22 (2000-2001) Politireform 2000, hvor det legges til grunn sam-

men slåing av politidistrikter, noe som blant annet vil føre til frigjøring av stillinger. I ekstraordinære tilfeller vil det også i fremtiden være aktuelt å benytte beordring for å sikre tilfredsstillende bemanning.

Politiets tidsbruk for iverksettelse av dommer

Det har i de senere år vært en hovedutfordring for politi- og påtalemyndigheten å effektivisere straffesaksbehandlingen for å oppnå en raskere saksbehandling. For at politiets straffesaksbehandling skal ha den nødvendige og ønskede kriminalreducerende effekt er det en forutsetning at begåtte lovbrudd avdekkes, etterforskes og irettføres på en effektiv og hensiktsmessig måte. Straffens preventive effekt forutsetter adekvate straffereaksjoner og at soning påbegynnes umiddelbart etter domfellelse.

I dag har ikke politidistriktene IT-systemer som direkte angir tidsbruken fra en dom er avsagt og frem til soning er iverksatt. It-systemene i straffesakskjeden er imidlertid under utvikling for nettopp i bedre grad å kunne gi konkret informasjon om tidsbruken ved de ulike ledd av straffesakskjeden. Justisdepartementet har i tildelingsbrevet til politidistriktene for 2001 bedt om rapportering på hvor lang tidsbruken er fra rettskraftig dom til domfelte innkalles til soning (jf. også Budsjett-innst. S. nr. 4 (2000-2001) side 10). Politidirektoratets gjennomgang av dette materialet viser at tidsbruken i stor grad varierer mellom de ulike politidistriktene. Enkelte politidistrikter har en saksbehandlingstid på noen få dager, mens det ved andre politidistrikter oppgis en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på over tre måneder. En stor del av politidistriktene synes å ha en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 30 dager. En så lang saksbehandlingstid er uakseptabel, og Politidirektoratet er bedt om å følge opp de politidistriktene som har lengst saksbehandlingstid på dette området. Gjennom rutineforbedringer er det mulig å redusere den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden betydelig, noe bl.a. de store variasjonene mellom politidistriktene skulle tilsi.

Politidirektoratet vil gjennom sin etatsledelse av politidistriktene sørge for at det enkelte politidistrikt utvikler og implementerer gode saksbehandlingsrutiner, samt påse at organiseringen og ressursfordelingen i det enkelte distrikt tilgodeser en effektiv domsadministrasjon. Det vil særlig være viktig å utvikle rutiner som forhindrer at sakene blir liggende unødvendig lenge hos enkelte saksbehandlere eller ved enkelte kontor. Politidistriktenes rutiner vil bli evaluert fortløpende, og det vil bli iverksatt hyppige kontroller for å sikre at arbeidet i praksis følges opp og målene om en raskere saksbehandling nås.

Tidspunktet fra rettskraftig dom til oversendelse av saken til Kriminalomsorgen eller fengselet for fullbyrdelse vil imidlertid kun utgjøre «en etappe» av sakens behandling fra domsavsigelse og frem til fullbyrdelse av idømt straff. Det samlede tidsforbruket fra domsavsigelse og frem til fullbyrdelse av straff, avhenger i stor grad av saksbehandlingstiden fra domsavsigelse til forkynnelse og fra forkynnelse til rettskraft. Likeledes vil tidspunktet for når eventuell soning kan påbegynnes være avgjørende.

Når det gjelder tidsbruken fra domsavsigelse og frem til forkynnelse, vil denne også avhenge av om domstolen selv forkynner dommen for domfelte eller ikke. Når dette ikke gjøres, må dommen i ettertid forkynnes av politiet noe som erfaringsmessig ofte tar tid, for eksempel fordi det er vanskelig å få

tak i domfelte på grunn av fravær i forbindelse med arbeid, reiser eller at domfelte på grunn av andre grunner er vanskelig å komme i kontakt med. Kriminelle gjengangerne forsøker ofte å unndra seg forkynnelse for at det skal gå lengre tid før de må sone.

Nye regler for forkynnelse av dommer i straffesaker er vedtatt ved lov av 4. mai 2001, og trer i kraft 1. juli 2001. Disse endringene vil få en ressurs- og tidsbesparende virkning.

Kap. 471 Statens erstatningsansvar

Post 71 Erstatningsansvar med mer, overslagsbevilgning

Ekstraordinær kompensasjon til etterlatte etter Austbø-tragedien

Den 11. mars 1998 ble lensmann Sigurd Wang og lensmannsførstebetjent Trond Kristian Kirkeby brutalt drept i forbindelse med en politiaksjon i Austbø i Nordland.

De etterlatte etter tjenestemennene har i forbindelse med straffesaken mot gjerningsmannen fremmet krav om erstatning for det økonomiske tapet de har og vil få som følge av tap av forsørger. Alstahaug herredsrett tilkjente samboeren til Trond Kristian Kirkeby en tilleggserstatning på kr 784 690 etter at allerede utbetalt erstatning fra Statens Pensjonskasse var trukket fra. Enken etter Sigurd Wang påanket herredsrettens erstatningsutmåling, og partene ble i rettsforlik enige om en tilleggserstatning på kr 590 000. Dette innebærer at det gjennom den rettslige behandling er dokumentert og fastslått at de to enkenes faktiske økonomiske tap langt overskrider det som staten har utbetalt. Domfelte har i overskuelig fremtid ingen økonomisk evne til å dekke disse kravene, bl.a. fordi han er dømt til lovens strengeste straff for drapene.

Det er alminnelig godtatt at politiet løper en viss risiko i utøvelsen av sin tjeneste. Men når polititjenestemenn blir beordret til å avvæpne eller uskadeliggjøre farlige bevæpnede personer, oppstår en særskilt risiko som kan sies å skille seg fra risikoen knyttet til alminnelig politiarbeid. I nærværende sak ble polititjenestemennene drept i forbindelse med at gjerningsmannen tilkalte politiet i den hensikt å ta livet av dem. Dette var mulig nettopp fordi det er politiets pliktmessige oppgave å rykke ut i slike tilfeller, for derved å beskytte øvrige personer.

Gjeldende erstatningsutbetalinger for polititjenestemenn er lik den som gjelder for øvrige statsansatte og uavhengig av den risiko de kan bli utsatt for under utøvelsen av tjenesten. Norsk personell i FN- eller NATO-tjeneste som er utplassert i risikosoner har gjennom særskilte forsikringer krav på høyere utbetalinger ved yrkesskader pga den særskilte risiko de utsettes for. Det er regjeringens syn at situasjonen i Austbø er fullt ut sammenlignbar med det som begrunner høyere erstatningsutbetalinger for FN-tjenestemenn. Så lenge man ikke har tilsvarende forsikringsordninger innenlands, anser regjeringen det ikke er urimelig å betrakte staten som selvassurandør i et slikt tilfelle.

De etterlatte har fra fylkesmannen så langt fått dekket sitt krav om oppreisning gjennom voldsoffererstatningsordningen. Denne ordningen ga på det tidspunktet skaden skjedde ikke mulighet for å dekke de etterlattes øvrige erstatningskrav mot skadevolderen. Etter en nylig endring i voldsoffererstat-

ningsloven vil skadelidte i fremtiden kunne få utbetalt opp til kr 1 000 000 pr. skadetilfelle, noe som ville dekket tapene i Austbø-saken. Regjeringen ser dette som et ytterligere argument for at de etterlatte ikke skal lide økonomisk som følge av denne overlagte drapshandlingen. Gitt de spesielle omstendighetene, anser regjeringen farene for presedensvirkninger som svært små, i og med at nye regler etter skadetidspunktet ville gitt de to enkene full dekning for økonomisk tap.

Til dekning av de tap de etterlatte er påført som følge av drapene og at gjerningsmannen ikke vil kunne gjøre opp for seg, vil regjeringen utbetale en tilleggskompensasjon på til sammen kr 1 330 000, med hhv. kr 760 000 til enken etter lensmannsførstebetjent Kirkeby og kr 570 000 til enken etter lensmann Wang. Utgiften dekkes innen gitt budsjetttramme, over statsbudsjettets kapittel 0471 Statens erstatningsansvar, post 71 Erstatningsansvar m.m.

Kap. 475 Bobehandling

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Justisdepartementet har i 2001 fullmakt til å gi nye betingede tilsagn om tilskudd for videre bobehandling for 6,1 mill. kroner under ordningen med utgifter til bobehandling, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 25 mill. kr, jf. Budsjett-innst. S. nr. 4 (2000-2001).

Nye beregninger tilsier at fullmakten på 6,1 mill. kroner ikke vil være tilstrekkelig i 2001. Det foreslås derfor å utvide tilsagnsfullmakten fra 6,1 mill. kroner til 7 mill. kroner. Dette vil ikke påvirke bevilgningsbehovet under kap. 475, post 21, eller totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar på 25 mill. kroner.

På bakgrunn av ovennevnte foreslås det at Justisdepartementet i 2001 kan gi nye betingede tilsagn om tilskudd for videre bobehandling for 7 mill. kroner under ordningen med utgifter til bobehandling, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 25 mill. kr, jf. forslag til romertallsvedtak.

Nytt Østfoldfengsel

Prosjekteringen av nytt fengsel i Østfold pågår og er i henhold til framdriftsplanen. Justisdepartementet vil stille midler til disposisjon for Statsbygg slik at de planlagte aktivitetene knyttet til konsekvensutredningen og prosjektkonkurransen kan starte. Justisdepartementet vil komme tilbake til prosjektet i St.prp. nr. 1 (2001-2002).

3.5 Kommunal- og regionaldepartementet

Kap. 500 Kommunal- og regionaldepartementet (jf. kap. 3500)

Post 22 KOSTRA - rapporteringssystem for kommunene og fylkeskommunene

Bevilgningen dekker utgifter til KOSTRA-prosjektet. Deler av bevilgningen skal dekke utgifter til konsulentoppdrag, prosjekter m.v. hvor det kan være vanskelig å anslå framdriften, og dermed når utgiften forfaller til betaling. Det foreslås derfor at posten får stikkordet «kan overføres», jf. forslag til vedtak.

Kap. 502 Valgutgifter

Post 1 Driftsutgifter

Det er betydelig usikkerhet knyttet til hvor store driftsutgiftene blir ved avviklingen av stortings- og sametingsvalget. Dette skyldes hovedsakelig usikkerhet omkring hvor mye forhåndsstemmegivningen innenriks (poststemmegivningen) vil koste. Det har vist seg at de ulike oppgavene knyttet til gjennomføringen av poststemmegivningen vil bli en god del dyrere enn det som ble lagt til grunn i statsbudsjettet. Det foreslås derfor en tilleggsbevilgning på 14,6 mill. kroner.

Programkategori 13.20 Innvandring

Status

Det er i dag uakseptabelt lange saksbehandlingstider for nesten alle sakstyper i utlendingsforvaltningen. Tilgjengelighet og service er også utilfredstillende. Dette skyldes i all hovedsak en kraftig økning i tilstrømningen av asylsøkere de siste årene. Mens det i 1995, 1996 og 1997 kom til sammen om lag 5 500 asylsøkere, kom det i 1998, 1999 og 2000 til sammen over 29 000 asylsøkere.

Dette, kombinert med pålegg om å prioritere asylsaker, gjorde det nødvendig å overføre ressurser internt i Utlendingsdirektoratet til asylsaksbehandlingen fra andre sakstyper. Saksbehandlingstidene i asylsaker er redusert, men fortsatt er saksbehandlingstidene i disse sakene lenger enn det de burde være. Også Utlendingsnemnda er gitt instruks om å prioritere asylsakene.

Prioriteringen av asylsakene det siste året har ført til større restanser og lenger saksbehandlingstid for de andre sakstypene, særlig for søknader om familiegjenforening. Totalt sett har Utlendingsdirektoratet pr. 1. mai 2001 i overkant av 25 000 ubehandlede saker, mens Utlendingsnemnda har i overkant av 4 000 ubehandlede saker. Dette har igjen ført til stor pågang fra søkere som ønsker å vite når de kan få svar. Enkelte dager får Utlendingsdirektoratet over 3 000 telefonhenvendelser i tillegg til henvendelser via e-post, telefaks og

brev. Selv om det er satt inn flere medarbeidere til å besvare alle henvendelsene, klarer direktoratet til tider ikke å ta i mot alle telefonhenvendelsene.

Lang saksbehandlingstid og dårlig tilgjengelighet skaper problemer for de mange søkere som venter alt for lenge på svar. Lang ventetid for vedtak i asylsaker betyr også store utgifter til drift av statlige mottak for asylsøkere. Utgiftene ble nær tidoblet fra 1996 til 2000. Hvis det ikke settes inn tiltak raskt, kan det forventes en ytterligere økning av saksbehandlingstiden, og en ytterligere økning av utgiftene på området.

Mål for inneværende år

Resultatene på området vil alltid være betinget av mange og til dels uforutsigbare forutsetninger. Utviklingen utenfor Norge, både når det gjelder nye konflikter og når det gjelder praksis i våre naboland, vil være av stor betydning for i hvilken grad vi klarer å nå de mål som settes. Regjeringens mål bygger på en forutsetning om at utviklingen på feltet de siste åtte månedene av inneværende år fortsetter i tråd med hva man har sett de første fire månedene.

En bevilgningsøkning, jf. nedenfor, gir anledning til å øke antall saksbehandlere. Siden nye ressurser ikke tilføres før sommeren, vil imidlertid økt saksbehandlingsskapasitet tidligst kunne være operativ høsten 2001. Det vil derfor være nødvendig å videreføre den økte innsatsen på området i 2002, for å komme à jour med restansene.

Det forutsettes likevel at antall ubehandlede saker i Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda blir redusert i inneværende år, og at etatene innen 1. juli 2002 skal ha oppfylt de fastsatte målene for produksjon og saksbehandlingstid, jf. St.prp. nr. 1 (2000-2001). Videre forutsettes det at saksbehandlingstiden for nye familieegjenforeningssaker i Utlendingsdirektoratet i gjennomsnitt ikke skal overstige 5 måneder fra og med 1. oktober 2001, forutsatt at søkerne har gitt nødvendige opplysninger.

Tiltak

Det er nødvendig å sette i verk en rekke tiltak både på kort og lang sikt for å redusere saksbehandlingstidene og bedre servicen:

Ekstern gjennomgang

Kommunal- og regionaldepartementet har satt i gang arbeidet med en ekstern gjennomgang av Utlendingsdirektoratet, bl.a. for å se på muligheter for effektivisering av saksbehandlingen samt økonomistyring og ressursbruk. Gjennomgangen skal være ferdig 1. august d.å. Kommunal- og regionaldepartementet vil også sette i gang et arbeid med å evaluere erfaringene med Utlendingsnemnda. Kommunal- og regionaldepartementet vil komme tilbake til gjennomgangen av Utlendingsdirektoratet og evalueringen av Utlendingsnemnda i statsbudsjettet for 2002.

Lov- og forskriftsendringer

Som ledd i fornyelsen av offentlig sektor ønsker Kommunal- og regionaldepartementet en bred gjennomgang av utlendingsloven. Siktemålet er forenkling

og oppmykning av regelverket. En fullstendig lovrevisjon vil ta relativt lang tid. Det er derfor nødvendig å foreta lov- og forskriftsendringer parallelt med en fullstendig lovrevisjon. Det vil bli foreslått en rekke forenklinger av gjeldende regelverk, herunder regelverket for arbeidsinnvandring.

Etatsstyring

Kommunal- og regionaldepartementet har også iverksatt et prosjekt for å forbedre departementets styring av Utlendingsdirektoratet. Formålet er å vurdere faktorer som kan hindre måloppnåelse på utvalgte områder og å synliggjøre områder hvor det er nødvendig med nærmere oppfølging og kontroll for å sikre måloppnåelse. Første del av prosjektet skal etter planen avsluttes innen 1. juni inneværende år, slik at resultatet kan benyttes som grunnlagsmateriale i den eksterne gjennomgangen av direktoratet.

Vurdere erfaringer fra Sverige og Danmark

Kommunal- og regionaldepartementet har den siste tiden hatt en utvidet dialog med utlendingsmyndighetene i Sverige og Danmark for å se nærmere på erfaringer våre naboland har gjort, og få ideer om tiltak for å redusere saksbehandlingstidene.

Bedre service overfor søkerne

For å kunne yte bedre service vil Kommunal- og regionaldepartementet videreføre arbeidet med å utvikle en servicestrategi for utlendingsforvaltningen frem til år 2005. Formålet er å få alle deler av utlendingsforvaltningen til å legge mer vekt på brukernes vurdering av de tjenester som tilbys. God serviceinnstilling må bli en viktigere del av utlendingsforvaltningens organisasjonskultur og vektlegges på lik linje med andre verdier som rettssikkerhet, likebehandling og innsyn/åpenhet. Arbeidet med å forbedre servicen må pågå kontinuerlig, og det forutsettes at tiltak som fremkommer som et ledd i gjennomgangen av Utlendingsdirektoratet må innarbeides i servicestrategien.

Organiseringen av Juridisk avdeling i Utlendingsdirektoratet

Juridisk avdeling i Utlendingsdirektoratet ble omorganisert våren 2000. Asylsakene ble organisatorisk utskilt ved at de ble lagt til egne asylenheter innenfor de fire landseksjonene. Utlendingsdirektoratet er nå i gang med en evaluering av omorganiseringen, som skal være avsluttet 1. juni d.å. Evalueringen skal særlig vektlegge de nye funksjonene knyttet til asylintervjuene, den landbaserte organisasjonsstrukturen og de interne arbeidsmetodene. Evalueringen vil være et nødvendig grunnlag for å vurdere nye tiltak, og samtidig gå inn som et viktig grunnlagsmateriale for den eksterne gjennomgangen av direktoratet.

Dokumentasjon av ressursbruk og ressursbehov

Det er satt i gang et arbeid med å dokumentere og klargjøre sammenhengen mellom Utlendingsdirektoratets ressursbruk (personell og driftsutgifter) og oppgaveløsning for hele direktoratets virksomhet. Dette arbeidet skal være fullført før 1. juli inneværende år.

Enkle saker behandles fortløpende

Som en prøveordning skal det i en av landseksjonene i Juridisk avdeling i Utlendingsdirektoratet etableres et seksjonssekretariat, som i tillegg til de vanlige kontortjenestene bl.a. kan overta og bedre arbeidet med å skille ut enkle saker for hurtig avgjørelse etter nærmere kriterier, sende aktuelle saker til uttalelse og etter hvert behandle enkle statsborgerskapssaker.

Døgnåpen tjeneste for søkere

Som et supplement til Utlendingsdirektoratets øvrige opplysningstjeneste for søkere, skal det utvikles et tilbud hvor søkere, via Internett, selv kan gå inn og sjekke statusen for sin sak. Målet er at tjenesten vil være tilgjengelig like etter at det nye Datasystemet for utlendings- og flyktningforvaltningen (DUF) er på plass, jf. omtale nedenfor.

Regelverksendringer

- Utlendinger som ønsker familiegjening med ektefelle eller registrert partner, kan som hovedregel komme til Norge og oppholde seg her mens søknaden behandles. Forutsetningen er at det ikke foreligger konkrete opplysninger som tilsier at det er behov for å verifisere dokumenter i forbindelse med søknaden om oppholdstillatelse.
- Regelverksendringer som vil gi flere utlendinger anledning til å søke om arbeidstillatelse fra Norge er under utarbeidelse. Søkerne vil måtte henvende seg til politiet og søke arbeidstillatelse på vanlig måte, men politiet vil kunne gi en foreløpig tillatelse, som gir rett til å arbeide uten å måtte avvente behandlingen av søknaden. Ordningen er også foreslått gjort gjeldende for visumpliktige.
- Utlendingsdirektoratet og Aetat har opprettet en arbeidsgruppe for å sikre en smidigere behandling av de sakene som krever en uttalelse fra arbeidsmyndighetene. Arbeidsgruppen skal både fremme forslag til endringer innenfor eksisterende regelverk, og komme med forslag om forskriftsendringer innen 1. juni i år.
- Utlendingsdirektoratet har orientert arrangører av store internasjonale arrangementer (Førde Internasjonale Folkemusikkfestival, Festspillene i Bergen, Rikskonsertene) om hvordan de skal gå frem for at visumsøknader kan behandles så raskt som mulig.
- Inntreden i Schengen-samarbeidet har ført til nye retningslinjer på en rekke områder. Dette innebærer betydelige forenklinger for grupper av søkerne, blant annet ved at visumsaker i større grad avgjøres av utenriksstasjonene.
- I forbindelse med inntreden i Dublin-samarbeidet, har Utlendingsdirektoratet utarbeidet retningslinjer og rutiner for å sikre at asylsaker kan behandles effektivt i samsvar med Dublin-konvensjonen. Dette vil formodentlig over tid føre til at færre saker må realitetsbehandles i direktoratet.
- På bakgrunn av erfaringer med asylintervjuene, vil det bli utarbeidet nye retningslinjer for gjennomføringen av asylintervjuene.
- Utlendingsdirektoratet har laget retningslinjer for behandlingen av asylsøknader fra asylsøkere som ikke møter til intervju, eller som knyttes til straffbare forhold. Disse sakene prioriteres.
- Utlendingsdirektoratet har senket kontrollnivået i en del saker:

- Det gjøres unntak fra kravet om underhold for søknader om familiegjensforening som er kommet inn før 1. juni 2000.
- Politiet er instruert om uoppfordret å sende inn endringer i vandelsattester i saker om statsborgerskap som er til behandling i Utlendingsdirektoratet. Sakens dokumenter legges til grunn uten å innhente ny vandelsattest.
- Reisedokument innvilges samtidig med søknad om familiegjensforening dersom søkeren kommer fra land der det ikke er mulig å få utstedt hjemlandets reisedokument.

Administrative tiltak i Utlendingsdirektoratet

Kontortjenesten er styrket for å avlaste saksbehandlerne når det gjelder kontortekniske oppgaver.

Opplysningstjenesten for søkerne er lagt om, og betydelig utvidet bemanningsmessig, for å avlaste saksbehandlerne for telefonhenvendelser fra søkerne.

På grunn av et stort antall søkere til stillinger i Juridisk avdeling er det satt i gang en forsøksordning med forenklinger i prosedyrene for tilsetning av saksbehandlere.

Økt bemanning

Problemene utlendingsforvaltningen står overfor kan ikke løses uten både organisatoriske tiltak, og en økning av saksbehandlingskapasiteten. For å kunne nedarbeide restanser og bedre servicen fremmer regjeringen derfor forslag om tilleggsbevilgninger både til Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda og Kommunal- og regionaldepartementets driftsbudsjett, jf. nærmere omtale nedenfor.

legger til grunn at bemanningen i utlendingsforvaltningen blir redusert når restansene er nedarbeidet, servicenivået forbedret og forholdene er normalisert.

Kap. 500 Kommunal- og regionaldepartementet (jf. kap. 3500)

Post 1 Driftsutgifter

Utviklingen på utlendingsfeltet det siste året gjør det nødvendig å styrke Kommunal- og regionaldepartementet administrativt. Uten en slik styrking, vil det være vanskelig for Kommunal- og regionaldepartementet å møte de mange utfordringene på dette området på en tilfredsstillende måte.

Utlendingsdirektoratet er tilført nye oppgaver, og Utlendingsnemnda er en ny etat. Flere og større etater stiller større krav til departementet både når det gjelder utvikling av hensiktsmessige styrings- og rapporteringssystemer, den løpende styringsdialogen, samt analyser, evalueringer og rapporteringer. For å kunne ivareta ansvaret for at virksomhetene følger lover og forskrifter, regler og instruksjer, og at det er etablert forsvarlige kontrollrutiner i de tilknyttede etatene, er det behov for å øke Kommunal- og regionaldepartementets kapasitet på etatsstyringssiden.

I tillegg er det bestemt at det skal foretas en ekstern gjennomgang av saksbehandling, økonomistyring og ressursbehov i Utlendingsdirektoratet, jf. ovenfor. Etter Kommunal- og regionaldepartementets vurdering er det nødvendig å bruke eksterne konsulenter for å sikre tilstrekkelig legitimitet for gjennomgangen.

Det er viktig at økt oppmerksomhet om asyl- og flyktningpolitikken ikke medfører en nedtrapping av innsatsen når det gjelder arbeidet mot rasisme og etnisk diskriminering. Snarere tilsier utviklingen også på dette området økt innsats fra departementets side. Blant annet er arbeidet med å utarbeide en ny handlingsplan mot rasisme og etnisk diskriminering startet opp, med sikte på at handlingsplanen kan legges frem våren 2002.

Klager på avslag på søknad om norsk statsborgerskap behandles fra 1. januar 2001 av Kommunal- og regionaldepartementet. 60 klagesaker ble overført fra Justisdepartementet, og totalt sett har departementet 80 saker til behandling pr. 1. mai inneværende år. Disse sakene er av varierende kompleksitet. Skal behandlingen av disse sakene kunne prioriteres høyere, må ressursinnsatsen på dette området økes. Kommunal- og regionaldepartementet skal også slutføre arbeidet med en ny statsborgerskapslov, jf. NOU 2000:32.

Skal Kommunal- og regionaldepartementet kunne styrke arbeidet med etatsstyring, rasisme og diskriminering, og redusere restansene på klager om norsk statsborgerskap, må inneværende års budsjett styrkes med 3 mill. kroner, hvorav 1,5 mill. kroner knyttes til en gjennomgang av UDI og 1,5 mill. kroner til en styrking av den administrative kapasiteten i departementet.

På bakgrunn av ovennevnte fremmes det forslag om en styrking av bevilgningen på kap. 500, post 1 Driftsutgifter med 3 mill. kroner i 2001.

Kap. 520 Utlendingsdirektoratet

Post 1 Driftsutgifter

I saldert budsjett for 2001 er det bevilget 270,233 mill. kroner på kap. 520, post 1 Driftsutgifter for å dekke utgifter knyttet til drift av Utlendingsdirektoratet. Det er anslått et merbehov på direktoratets driftsbudsjett på 27 mill. kroner i budsjettet for 2001, se også omtale ovenfor.

Økt saksbehandlingskapasitet

I 2000 ble det gitt en tilleggsbevilgning på kap. 520, post 1 Driftsutgifter på 36,3 mill. kr, jf. St.prp. nr. 61 (1999-2000) og Innst. S. nr. 220 (1999-2000). Tilleggsbevilgningen ga rom for økt aktivitet i siste halvår 2000. Helårsvirkningen av denne tilleggsbevilgningen ble ikke videreført i budsjettet for 2001. Dette innebærer en reduksjon i bemanningen og aktivitetsnivået i direktoratet sammenlignet med siste halvår 2000. For å kunne opprettholde dagens bemanning og aktivitetsnivå i direktoratet er det behov for en tilleggsbevilgning tilsvarende 13 årsverk, dvs. 7,8 mill. kroner i 2001.

Utlendingsdirektoratet har imidlertid ikke klart å holde tritt med innkomne søknader etter utlendings- og statsborgerskapsloven med nåværende saksbehandlingskapasitet. Den negative utviklingen skyldes i all hovedsak at det i budsjettet for 2000 og 2001 er lagt til grunn for optimistiske anslag ved

beregningen av ressursbehovet knyttet til asylsaker. Dette har hatt konsekvenser for produksjonen av vedtak både i asylsaker og for andre saker etter utlendings- og statsborgerskapsloven. I tillegg har prioritering av behandling av søknader etter utlendings- og statsborgerskapsloven gått på bekostning av innsatsen på andre områder, som f.eks. tilsyn i statlige mottak.

Som et ledd i arbeidet med å nedarbeide restansene som har bygget seg opp, redusere saksbehandlingstidene, bedre servicen og samtidig opprettholde direktoratets virksomhet på andre områder, er det derfor behov for en ytterligere styrking av saksbehandlingskapasiteten, utover en opprettholdelse av dagens bemanning. Det er anslått et merbehov i 2001 knyttet til økt saksbehandlingskapasitet, utover dagens bemanning, på totalt 17,5 mill. kroner.

Opptopping av salærsatsen for advokater

Det er forskriftsfestet at godtgjørelse for kjøp av tolketjenester skal utgjøre 4/5 av den offentlige advokatsalærsatsen. Stortinget har vedtatt en opptappingsplan for advokatsalærsatsen, jf. kap. 466 Advokatutgifter m.m. under Justisdepartementet. På bakgrunn av dette skal Utlendingsdirektoratet kompenseres med en rammeoverføring fra Justisdepartementets budsjett med 1,2 mill. kroner i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett, jf. Budsjett-innst. S. nr. 4 (2000-2001).

Eurodac

Med det elektroniske fingeravtrykkssystemet Eurodac på plass, vil samarbeidet om identitetsfastsettelse og avklaring av ansvaret i asylsaker bli utvidet til et større antall europeiske land og gå betydelig smidigere enn i dag. Eurodac vil derfor på noe sikt bidra til en mer effektiv håndtering og kortere saksbehandlingstid i en rekke saker, og legge bedre til rette for tilbakesendelse av asylsøkere til andre europeiske land, uten en realitetsbehandling i Norge.

Eurodac er en forutsetning for en effektiv utnyttelse av Dublinsamarbeidet. Eurodac er et viktig tiltak, etter at kontrollen på de indre Schengen-grenser falt bort ved tilslutning til Schengen-avtalen, for å sikre et forsvarlig kontrollnivå. En forutsetning for at Norge skulle komme med i det operative Schengen-samarbeidet sett fra EUs side, var at det var inngått avtale om kriterier og mekanismer for å fastslå hvilket land som har plikt til å behandle en asylsøknad. Stortinget har derfor besluttet at Norge skal slutte seg til Dublinkonvensjonen og Eurodac-samarbeidet. Eurodac-samarbeidet forventes operativt i 2001 eller 2002.

EU-landene har brukt flere år på å få felles regler om fingeravtrykk i utlendingssaker. At Eurodac ville komme formelt på plass i EU i 2001, var uklart inntil november 2000. Det var inntil det siste usikkert når EU ville vedta Eurodac, og hvorvidt eller på hvilken måte tilknytningsavtalen til Dublinkonvensjonen vil omfatte Eurodac. Fra norsk (og islandsk) side har vi derfor ikke før ved utgangen av 2000 kjent til EUs forventninger til norsk og islandsk bidrag til EUs budsjett. Av den grunn var det ikke mulig å ta disse utgiftene i betraktning ved utarbeidelse av inneværende års budsjett.

Det er nå avklart at merutgiftene til etablering og drift til EUs budsjett vil utgjøre 6 mill. kroner i 2001. I tillegg kommer utgifter til etablering og drift av systemet i Norge på 1,5 mill. kroner. Merutgiftene i 2001 dekkes med 4 mill.

kroner innenfor Kommunal- og regionaldepartementets gjeldende budsjett-ramme og 3,5 mill. kroner innenfor Justisdepartementets gjeldende budsjett-ramme.

Datasystem for utlendings- og flyktningsaker

Det benyttes i dag to dataregistre ved behandling av saker etter utlendingsloven, Flyktningregistret og Fremmedkontrollregisteret. I budsjettet for 1999 ble det satt av totalt 25 mill. kroner til å utvikle et nytt Datasystem for utlendings- og flyktningsaker (DUF). Målsettingen med DUF er å lage et tidsmessig verktøy som sikrer effektivitet, datakvalitet, fleksibilitet og lavere driftskostnader enn dagens systemer. I følge planen skal det nye systemet tas delvis i bruk fra mai 2001 og være i full drift fra årsskiftet 2001/2002.

Det er nå avklart at Politiets Datatjeneste (PD) vil ha ansvaret for driften av DUF. Etter Norges inntreden i Schengensamarbeidet 25. mars 2001 fremstår PD som eneste alternativ, siden Schengen setter krav til at en statlig instans må drifte system som skal håndtere data for Schengen-informasjons-system (SIS). Valget av PD som driftsoperatør innebærer merutgifter i inneværende år knyttet til etablering av nødvendig infrastruktur for fremtidig drift, herunder lisenser og maskinvare. Samtidig forventes det at valget av PD som driftsoperatør vil innebære en betydelig reduksjon i driftsutgiftene de nærmeste årene i forhold til tidligere beregninger. Merutgiftene i 2001 på om lag 3 mill. kroner dekkes over Utlendingsdirektoratet driftsbudsjett.

Bosettingsordningen

Kommunenes Sentralforbund skal ha en viktig rolle i den nye ordningen for bosetting av flyktninger i kommunene, spesielt gjennom møter med kommuner i pressområder før anmodningen om bosetting behandles politisk i kommunene. Disse møtene skal stimulere til økt interkommunalt samarbeid om bosettingen, slik at kommunene samlet bidrar med det antall plasser det er behov for. Videre skal Kommunenes Sentralforbund ha en sentral rolle i fordelingen av antall flyktninger som skal bosettes både på fylkesnivå og kommunenivå, og bosetting vil være et tema på Kommunenes Sentralforbunds høstkonferanser.

Totalt merbehov

På bakgrunn av ovenstående legges det til grunn et merbehov på kap. 520, post 1 Driftsutgifter i 2001 på til sammen 27 mill. kroner knyttet til å opprettholde dagens aktivitetsnivå og øke kapasiteten, samt opptrappingen av advokatsalærsatsen.

På bakgrunn av ovennevnte fremmes forslag om en tilleggsbevilgning på kap. 520, post 1 Driftsutgifter på 27 mill. kroner i 2001. Deler av tilleggsbevilgningen må videreføres i 2002.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, statlige mottak

Bevilgningen på posten skal dekke utgifter knyttet til drift av statlige mottak for asylsøkere og flyktninger, ytelser til asylsøkere og flyktninger mens de oppholder seg i mottak, vertskommunal kompensasjon, flyttinger mellom

mottak og i forbindelse med bosetting i kommuner, samt direktebosetting av asylsøkere av helsemessige og/eller sosiale grunner. I tillegg dekkes utgifter til reise og kost for asylsøkere og saksbehandlere i forbindelse med intervju, over denne posten.

Bevilgningen på posten vil avhenge av gjennomsnittlig belegg og gjennomsnittlig kapasitet i mottakene. I tillegg til antall asylankomster ligger faktorer som kapasitetsutnyttelse, saksbehandlingstid, innvilgelsesprosent, bosettingstakt og tid før effektivering av avslag på asylsøknader til grunn for beregning av gjennomsnittlig belegg. I en normalsituasjon med relativt stabilt belegg, er det en forutsetning at 90 pst. av de faste plassene skal være belagt. I perioder hvor belegget reduseres raskt, vil mange mottak måtte legges ned i løpet av kort tid. Det kan derfor aksepteres noe lavere kapasitetsutnyttelse i nedbyggingsperioder.

Basert på en antagelse om at det ville være et gjennomsnittlig belegg i mottakene på ca. 11 600 personer, og at det ville være behov for totalt 13 700 plasser, hvorav 500 beredskapsplasser, ble det bevilget 1 191 mill. kroner på kap. 521, post 21 Spesielle driftsutgifter, statlige mottak i 2001.

Utviklingen i siste halvdel av 2000 og første kvartal 2001 tilsier imidlertid at mottakskapasiteten kan reduseres noe raskere enn det som ble lagt til grunn da budsjettet for 2001 ble utarbeidet sommeren/høsten 2000. Blant annet var det om lag 2 000 færre personer i mottak ved årsskiftet 2000/2001 enn tidligere forutsatt. I tillegg forventes det nå en liten økning i bosettingstakten, som følge av økning av satsene for integreringstilskuddet i 2001, og fortsatt høy prioritering av bosettingsarbeidet i Utlendingsdirektoratet. Det legges derfor til grunn et gjennomsnittlig belegg i statlige mottak på om lag 9 000 personer i 2001. Gitt målet om 90 pst. kapasitetsutnyttelse innebærer dette et kapasitetsbehov på 10 850 plasser. Det er da lagt til grunn en viss overkapasitet av transittplasser, samt 500 betalte beredskapsplasser.

Som følge av dette foreslås det at bevilgningen på kap. 520, post 21 Spesielle driftsutgifter, statlige mottak reduseres med 262 mill. kroner i 2001.

Kap. 3520 Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 520)

Post 4 Diverse inntekter

Visse innenlandske utgifter knyttet til mottak av asylsøkere og flyktninger kan i henhold til OECD/DACs statistikkdirektiver godkjennes som offisiell utviklingshjelp. De innrapporterte utgiftene knyttet til statlige mottak blir av budsjettekniske grunner inntektsført på kap. 3520, post 4 Diverse inntekter. Dette gjelder utgifter knyttet til asylsøkere og flyktninger som kommer fra såkalte ODA-land, og som har vært i landet i mindre enn ett år.

For beregning av den maksimale andelen av utgiftene til flyktningformål innenlands, som kan innrapporteres som bistandsmidler i 2001, er det tidligere lagt til grunn at 95 pst. av beboerne i mottak kommer fra ODA-godkjente land, og at 75 pst. av beboerne i mottak har vært mindre enn ett år i mottak. På bakgrunn av statistikk for 2000 legges det nå til grunn at 90 pst. av beboerne i mottak kommer fra ODA-land og at 60 pst. av dem har oppholdt seg i mottak i mindre enn ett år. Det understrekes at disse prognosene er heftet med stor usikkerhet.

Som følge av endringen av forutsetningene med hensyn til antall personer i mottak fra ODA-land, som har oppholdt seg i mottak i mindre enn ett år, samt forslaget om å redusere bevilgningen knyttet til drift av statlige mottak, jf. kap. 520, post 21 Spesielle driftsutgifter, statlige mottak, har Norge maksimalt anledning til å innrapportere 502,1 mill. kroner som ODA-midler i 2001. Dette er 172,1 mill. kroner lavere enn innrapporteringen som er lagt til grunn i vedtatt budsjett.

På bakgrunn av ovennevnte foreslås det at bevilgningen på kap. 3520, post 4 Diverse inntekter reduseres med 172,1 mill. kroner.

Kap. 521 Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandre- re (jf. kap. 3521)

Post 60 Integreringstilskudd, kan overføres

I saldert budsjett for 2001 er det bevilget 2 016,986 mill. kroner på kap.521, post 60 Integreringstilskudd. Bevilgningen var bl.a. basert på at det ville bli bosatt 7 800 flyktninger i kommunene i inneværende år.

I saldert budsjett for 2001 ble det i tråd med kravet fra kommunesektoren vedtatt å heve integreringstilskuddssatsen fra kr 300 000 til kr 365 000 per flyktning. I tillegg vil arbeidet med bosetting fortsatt bli høyt prioritert i 2001. Det forventes derfor noe økning i bosettingstakten, og det legges nå til grunn at totalt 8 300 flyktninger vil utløse utbetaling av integreringstilskudd i 2001.

Dette gir et økt bevilgningsbehov til utbetaling av integreringstilskudd til kommunene på 47,75 mill. kroner i forhold til saldert budsjett for 2001. Av dette er 42,5 mill. kroner knyttet til utbetaling av integreringstilskudd for år 1, mens 5,25 mill. kroner er knyttet til utbetaling av såkalt ekstratilskudd ved bosetting av eldre og funksjonshemmede flyktninger.

Det foreslås at bevilgningen på kap. 521, post 60 Integreringstilskudd økes med 47,75 mill. kroner i 2001.

Post 71 Kunnskapsutvikling

Bevilgningen på posten skal nyttes til kunnskapsutvikling, bl.a. for å sikre et godt kunnskapsgrunnlag for statens asyl-, innvandrings-, flyktning- og integreringspolitikk og bidra til nasjonal kunnskap om gode måter å utvikle et flerkulturelt samfunn på. Utbetalingstidspunktene til prosjektene på denne posten er helt avhengig av fremdriften i prosjektene. Oppstart av prosjektene korresponderer sjelden med budsjettårets begynnelse. Det skyldes bl.a. at prosjektene ofte har lang planleggingshorisont og at en er avhengig av tredjeparter som andre departementer, forskningsinstitusjoner og kommuner. I tillegg er prosjektene som regel av mer enn ett års varighet. Videre ligger det i prosjektarbeidets natur ofte naturlige tidsforskyvninger som det er vanskelig å forutsi. Det foreslås derfor at posten får stikkordet «kan overføres», jf. forslag til vedtak.

Post 73 Tilskudd til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet

Tilskudd til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet fordeles på tilskudd til landsdekkende organisasjoner på innvandrerfeltet, driftstilskudd til lokale innvandrersorganisasjoner, samt tilskudd som bidrar til flerkulturelt mangfold, dialog og samhandling.

Målsettingen med tilskuddet til landsdekkende organisasjoner er bl.a. å støtte organisasjoner som ivaretar asylsøkernes, innvandrernes og flyktingenes interesser i samfunnet, bygge opp kunnskap om deres behov og dokumentere og motvirke rasisme og diskriminering.

Tilskuddet til landsdekkende organisasjoner er evaluert, og en rapport forelå i 2000. Rapporten konkluderte med at forvaltningen av ordningen er i tråd med statens økonomireglement, men at formål og kriterier bør gjennomgås. Rapporten ble sendt på en bred høring. Rapporten og høringsuttalelsene danner grunnlag for en videre gjennomgang av ordningen med sikte på en forvaltning som best mulig fremmer ordningens formål. Målformuleringene og kriteriene vil bli ytterligere presisert. Videre vil forholdet mellom medlemsbaserede organisasjoner og stiftelser fortsatt bli vurdert.

Kommunal- og regionaldepartementet skal nedsette et utvalg som skal vurdere mål og kriterier for støtten. Etter planen skulle utvalget ha slutført sitt arbeid, slik at det eventuelt kunne vært foretatt endringer i mål eller kriterier for støtten i 2002. Dette arbeidet er noe forsinket, og planlegges nå slutført til 2003-budsjettet.

Kap. 524 Utlendingsnemnda

Post 1 Driftsutgifter

I saldert budsjett for 2001 er det bevilget 55,3 mill. kroner på kap. 524, post 1 Utlendingsnemnda for å dekke utgifter knyttet til drift av nemnda, eksklusive utgifter knyttet til selve nemndbehandlingen, som dekkes over kap. 524, post 21 Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling.

I vedtatt budsjett for 2001 ble det lagt til grunn at Utlendingsnemnda skulle behandle 7 500 saker, hvorav 3 400 saker i full nemnd og 4 100 saker av nemndleder alene eller av sekretariatet.

Det var da forutsatt at Justisdepartementet ved årsskiftet ville ha nedarbeidet hoveddelen av restansene, slik at kun et fåtall saker skulle overføres til nemnda. Blant annet på grunn av økt produksjon av vedtak i Utlendingsdirektoratet 2. halvår 2000, klarte imidlertid ikke Justisdepartementet å nå denne målsettingen. Ved årsskiftet ble det derfor overført om lag 2 150 saker fra Justisdepartementet til den nyopprettede Utlendingsnemnda. Det anslås at Utlendingsnemnda må styrkes med til sammen 21 årsverk for å nedarbeide restansene fra Justisdepartementet. Dette innebærer et merbehov på kap. 524, post 1 Driftsutgifter på anslagsvis 6 mill. kroner i 2001.

I tillegg til merbehov som følge av restanser fra Justisdepartementet har Utlendingsnemnda et merbehov på kap. 524, post 1 Driftsutgifter knyttet til investeringer og drift. Dette knytter seg bl.a. til kjøp av konsulenttjenester på IT-siden, herunder videreutvikling av sikkerhetsløsninger og systemrevisjon,

og verifiseringsutgifter. Grunnen til at dette ikke ble inkludert i budsjettet for 2001 er at det har vært vanskelig å budsjettere en ny virksomhet uten referanser fra tilsvarende virksomhet. Merbehovet er anslått til 3 mill. kroner i 2001.

På bakgrunn av ovennevnte fremmes det forslag om en tilleggsbevilgning på kap. 524, post 1 Driftsutgifter på 9 mill. kroner i 2001.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling

Bevilgningen på posten skal dekke utgifter i forbindelse med oppgaver knyttet til den juridiske behandling i nemndene, noe som særlig avhenger av tilstrømmingen av asylsøkere. Dette omfatter godtgjørelse til nemndmedlemmer, godtgjørelse til et eget koordineringsutvalg, godtgjørelse for tolker samt reise og opphold for nemndmedlemmer, søkere og advokater.

Det er anslått at av restansene fra Justisdepartementet på 2 150 saker, jf. kap. 524, post 1 Driftsutgifter, må totalt 1 150 saker behandles i nemnd, hvorav om lag 500 med personlig fremmøte og om lag 650 saker uten personlig fremmøte. Det antas at dette vil føre til merutgifter på totalt 8,3 mill. kr, hvorav 2,8 mill. kroner vil påløpe i 2001 og 5,6 mill. kroner vil påløpe i 2002. Merutgiftene er knyttet til godtgjørelse av nemndmedlemmer og tolker samt reise- og oppholdsutgifter for nemndmedlemmer, advokater og søkere.

I tillegg til merutgifter som følge av restansene fra Justisdepartementet har Utlendingsnemnda et merbehov på kap. 524, post 21 Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling på ca. 1,4 mill. kroner i 2001. Merbehovet er knyttet til utgifter i forbindelse med bruk av tolkedatabasen i Utlendingsdirektoratet, forbruksmateriell og godtgjørelse av saksomkostninger i saker der avslag blir omgjort, jf. forvaltningsloven § 36.

Stortinget har vedtatt en opptrappingsplan for advokatsalærsatsen, jf. kap. 466 Advokatutgifter m.m. under Justisdepartementet. På bakgrunn av dette skal Utlendingsnemnda kompenseres med en rammeoverføring fra Justisdepartementets budsjett med 241 000 kroner i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett jf. Budsjett-innst. S. nr. 4(2000-2001).

I budsjettet for 2001 ble det lagt til grunn at Utlendingsnemnda ville være i full drift like etter oppstart. Det har imidlertid gått noe lenger tid enn det som var forutsatt, og aktivitetene i nemndene kom først i gang i månedsskiftet februar/mars. På bakgrunn av dette legges det til grunn en innsparing på 6,9 mill. kroner i 2001.

På bakgrunn av det ovenstående fremmes det forslag om en reduksjon av bevilgningen på kap. 524, post 21 Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling på 2,5 mill. kroner i 2001.

Kap. 552 Nasjonale programmer og tiltak for regional utvikling

Post 56 Omstilling og nyskaping, fond

Fornyelsen i offentlig sektor vil medføre til dels betydelige strukturendringer, ikke minst for statlige virksomheter. I kommuner eller områder der det også er nedbemanning og omstilling i privat sektor, er utfordringene ekstra store.

Summen av disse endringene kan slå meget uheldig ut ikke bare for den enkelte kommune, men for hele regionen.

Omstillingsbevilgningen er i 2001 på 79 mill. kroner. Midlene er bundet opp til kommuner og områder som allerede har omstillingsstatus. Bevilgningen er rettet mot områder som opplever nedbemanning i hjørnesteinsbedrift/-næring i privat sektor. Bevilgningen over kap. 552, post 56 fanger derfor ikke opp uheldige sumvirkninger av strukturendringer i offentlig sektor.

Omstillings- og nyskappingsarbeid er en langvarig og krevende prosess som fordrer et godt analysegrunnlag. Det foreligger i dag ingen tilfredsstillende undersøkelser som angir omfanget av slike sumvirkninger som her omtales. Kommunal- og regionaldepartementet vil sette i gang en utredning for å få bedre oversikt over omfanget. Mange kommuner og regioner har uttrykt bekymring for konsekvensene av statlig nedleggelse. Det er derfor behov for konsekvensanalyser i utvalgte områder. Utredningsarbeidet og konsekvensanalysene er nødvendig for å kunne beregne hva omstillingsarbeidet i de berørte områdene vil koste i kommende år.

For at Kommunal- og regionaldepartementet skal kunne imøtekomme spesielt utsatte kommuner eller områder allerede i 2001, foreslås det at kap. 552, post 56 økes med 10 mill. kr, fra 79 mill. kroner til 89 mill. kroner.

Kap. 2425 Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) og fylkeskommunene

Post 51 Distriktsutviklingstilskudd, fond, kan nyttes under kap. 551 post 51

Bevilgningene på 50-postene under programkategori 13.50 Regional- og distriktpolitikk setter rammer for de tilsagn som kan gis i det enkelte budsjettår. Når Stortinget har vedtatt en bevilgning, overfører Kommunal- og regionaldepartementet midlene til fond i Norges Bank. Utbetalinger av tilsagn skjer fra disse fondene i det året tilsagn blir gitt og i påfølgende år. Tilsagn gis av Kommunal- og regionaldepartementet eller av dem som har fått slik fullmakt av departementet. Et tilsagn gjelder i det året det blir gitt pluss to år. Etter søknad kan et tilsagn bli forlenget med et tredje år. Ubenyttede midler blir tilbakeført til statskassen. Utbetalinger skjer etter dokumenterte utgifter fra støttemottaker. Fondene ble opprettet i 1991.

I forbindelse med regnskapsavslutningen for fondene i 2000, er det avdekket at ett av fondene har negativ saldo. Dette gjelder fondet som statens bevilgninger over kap. 2425, post 51 Distriktsutviklingstilskudd overføres til. I gjennomsnitt har det i perioden 1991-2000 årlig blitt bevilget 700-800 mill. kroner over denne posten. Med unntak av en liten andel av bevilgningen, som har blitt disponert av Kommunal- og regionaldepartementet (4-6 mill. kroner per år), har midlene blitt utbetalt fra fondet i Norges Bank til SND, som har disponert midlene på vegne av Kommunal- og regionaldepartementet. Status for fondet i dag er en negativ saldo på 1,3 mill. kroner. Ut over dette er det restforpliktelser på tidligere gitte tilsagn på til sammen 5,2 mill. kroner. Det betyr et samlet inndekningsbehov på 6,5 mill. kr, forutsatt at alle tilsagn som er gitt i 1999 og 2000 kommer til utbetaling. Endelig oppgjør av årgangene vil bli foretatt etter

utløpet av henholdsvis 2001 og 2002 og eventuelt ubenyttede midler vil bli tilbakeført til statskassen.

Kommunal- og regionaldepartementet har nedlagt et betydelig arbeid med å gjennomgå tidligere budsjettårganger for denne posten, uten at det er funnet vesentlige forhold som kan bidra til å forklare avviket. Avviket kan i prinsippet skyldes årganger helt tilbake til 1991 (da fondene ble opprettet), mens Kommunal- og regionaldepartementet av ressursmessige hensyn bare har foretatt etterkontroll og ny avstemming av fondsregnskapet for perioden 1996-2000.

Kommunal- og regionaldepartementet vil omdisponere 6,5 mill. kroner innenfor vedtatt bevilgning for 2001 for kap. 2425, post 51.

Rutinene for kontroll og avstemming av fond i Norges Bank er nå innskjerpet.

Post 74 Dekning av tap på risikolån og garantier

Det er i Ot. prp. nr. 57 - Om lov om Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, slått fast at staten skal dekke tap på risikolån og garantier som eventuelt overstiger 10 pst. av tapsfondenes størrelse. For risikolån og garantier gitt i 1995, er realiserte tap så store at det bevilgede tapsfondet ikke er tilstrekkelig til å dekke reelle tap.

Det foreslås bevilget 1,1 mill. kroner over kap. 2425, post 74 Dekning av tap på risikolån og garantier.

Kap. 5326 SIVA (jf. kap. 2426)

Post 71 Låneprovisjon

Opprinnelig anslått låneprovisjon er 2,15 mill. kroner. Endrede renteforutsetninger gjør det nødvendig å øke anslaget med 0,5 mill. kroner.

Posten foreslås oppjustert med 0,5 mill. kr, fra 2,15 mill. kroner til 2,65 mill. kroner.

Kap. 5613 Renter fra SIVA

Post 80 Renter

Opprinnelig anslåtte renteinntekter er 54,925 mill. kroner. Endrede renteforutsetninger gjør det nødvendig å øke anslaget med 0,675 mill. kroner.

Posten foreslås oppjustert med 0,675 mill. kr, fra 54,925 mill. kroner til 55,6 mill. kroner.

Kap. 571 Rammetilskudd til kommuner

Post 60 Innbyggertilskudd/utgiftsutjevning

Barne- og etterlattepensjon

I budsjettavtalen som ble inngått mellom Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre om statsbudsjettet 2001 heter det i pkt. 27:

«Avtalepartene er enige om å kompensere for kommunenes avsetninger som følge av endringer i barne- og etterlattepensjoner for inntil ¹/₄ mrd. kr. Det legges til grunn at overføringene benyttes til å bygge opp slike pensjonsfond. Overføringene er således en tvungen sparing på linje med avsetningen til utvidet ferie i 2000 og 2001.»

Ved stortingsbehandlingen av statsbudsjettet 2001 ble følgende vedtatt:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake med forslag til bevilgning til kommunesektoren til kompensasjon for økte kostnader til barne- og etterlattepensjon på inntil 1,25 mrd. kroner.»

Regjeringen følger opp budsjettavtalen og stortingsvedtaket ved å foreslå en bevilgning på i alt 1,25 mrd. kr til kommunesektoren. Midlene fordeles med kr 945 908 753 til kommunene og kr 304 091 247 til fylkeskommunene (jf. kap. 572 post 60). I fordelingen mellom kommuner og fylkeskommuner er pensjonsgrunnlag brukt som vekter. Kommunens Sentralforbund har bistått i arbeidet med fordelingsberegningen.

Økt pensjonspremie til lærere

Kommunesektoren har fått merutgifter som følge av økt premiesats til Statens Pensjonskasse (SPK) for lærere fra 8,1 pst. til 10 pst. fra 01.01.2001. SPK anslår at premieøkningen vil føre til en merutgift for kommunesektoren på 455 mill. kroner for 2001. Kommunesektorens økte premieinnbetaling til SPK i 2001 vil isolert sett føre til et tilsvarende redusert tilskuddsbehov til SPK fra AAD sitt budsjett, jf. omtale under kap. 1542.

Som en kompensasjon for kommunesektorens merutgifter foreslås det en tilleggsbevilgning på 340 mill. kroner til kommunene og 115 mill. kroner til fylkeskommunene (jf. kap. 572 post 60), til sammen 455 mill. kroner.

Post 64 Skjønnstilskudd

I Revidert nasjonalbudsjett kap. 3.3 Enkelte skatte- og avgiftspolitiske spørsmål, er det redegjort for konsekvenser for enkeltkommuner av nye regler for verdsettelse og/eller fordeling av eiendomsskatt på kraftanlegg. Det foreslås en særskilt bevilgning for 2001 på 25 mill. kroner til en midlertidig overgangsordning for kraftkommuner som har fått en betydelig reduksjon i inntektene fra eiendomsskatt på kraftanlegg. Kommunene kan be om et ekstratilskudd for å dekke inntektsbortfall som skyldes tvister om fordelingsregler, men beløpet må betales tilbake dersom tvisten løses til kommunens fordel. Videre kan det gis delvis kompensasjon for inntektsbortfall som skyldes nye verdsettelsesregler, forutsatt at inntektsreduksjonen er vesentlig større enn 15 pst. Det foreslås å knytte ordningen opp til skjønnsdelen av rammetilskuddet til

kommunene. Eventuell tilbakebetaling fra kommunene vil skje i form av trekk i rammetilskuddet til den enkelte kommune.

Post 68 Forsøk med rammefinansiering av øremerkede tilskudd

Forsøk med rammefinansiering av øremerkede midler består av 15 øremerkede tilskudd som i et forsøk skal utbetales som rammemidler til 20 kommuner. Noen av tilskuddene som inngår i forsøket er aktivitetsbaserte og justeres i løpet av budsjettåret. Dette er tilfelle for kap. 221 post 65 Opplæring for språklige minoriteter.

I forbindelse med justeringen for budsjettåret 2000 ble beløpet over kap. 221 post 65 korrigert med kr 3 538 000. Dette beløpet skulle blitt utbetalt til kommunene som er berettiget til dette tilskuddet i desember 2000. Ved en feil ble det imidlertid utbetalt bare kr 608 000 til kommunene. Ikke utbetalt beløp på kr 2 930 000 ble trukket inn i statskassen ved avslutningen av regnskapet for 2000. På denne bakgrunn foreslås det en tilleggsbevilgning på kr 2 930 000 på 2001-budsjettet som vil bli utbetalt til de berørte kommunene.

Kap. 572 Rammetilskudd til fylkeskommunene

Post 60 Innbyggertilskudd/utgiftsutjevning

Barne- og etterlattepensjon

Det vises til omtale under kap. 571 post 60. Det foreslås en bevilgning på 304 091 247 kroner til fylkeskommunenes avsetninger til barne- og etterlattepensjoner.

Økt pensjonspremie til lærere

Det vises til omtale under kap. 571 post 60. Det foreslås en bevilgning på 115 mill. kroner til dekning av fylkeskommunenes merutgifter i forbindelse med økning av premiesatsen til Statens Pensjonskasse for lærere fra 8,1 pst. til 10 pst. fra 01.01.2001. Økningen motsvares av et tilsvarende redusert tilskuddsbehov til SPK fra AAD sitt budsjett jf. omtale under kap. 1542.

Dialyse

Rammetilskuddet reduseres med 15 mill. kroner. Det vises til omtale under Sosial- og helsedepartementets kap. 730, post 60.

Legemidler sykehus

Rammetilskuddet økes med 48 mill. kroner. Det vises til omtale under Sosial- og helsedepartementets kap. 730, post 60.

Momskompensasjon til kommunesektoren

Det vises til omtale i avsnitt 1.3 Kompensasjon til statlig forvaltning for merverdiavgift på tjenester.

Kap. 586 Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplaser

Post 63 Tilskudd til kompensasjon for utgifter til renter og avdrag

Bevilgningen på denne posten beregnes ut fra renter og avdrag på et ordinært husbanklån. Nye renteforutsetninger medfører økte utbetalinger til kommunene på 126 mill. kroner. Av dette vil 7 mill. kroner bli overført til kap.571 post 68 Forsøk med rammefinansiering.

Kap. 2412 Den Norske Stats Husbank

Post 90 Lån til Husbanken, overslagsbevilgning

Posten omfatter utbetaling av lån i budsjettåret basert på tilsagn gitt i budsjettåret og flere år tilbake. Enkelte av låneordningene i Husbanken medfører lang byggetid, ofte mer enn et år, mens andre låneordninger ikke medfører bygging og som regel utbetales i budsjettåret.

Utbetalingen av lån skjer i et lavere tempo enn tidligere, bl.a. fordi en større andel av tilsagnene gis til store prosjekter. Posten foreslås derfor redusert med 1 700 mill. kroner.

Kap. 5312 Den Norske Stats Husbank

Post 90 Avdrag

På bakgrunn av regnskapstallene for 2000 oppjusteres anslaget for ekstraordinære innbetalinger. Posten foreslås derfor oppjustert med 320 mill. kroner.

Kap. 5615 Renter fra Den Norske Stats Husbank

Post 80 Renter

På denne posten budsjetteres statens renteinntekter fra lån utestående hos Husbanken. Posten foreslås nedjustert med 269 mill. kroner som følge av nedjustering av anslaget for utbetaling av lån, jf. kap. 2412.90 Lån til Husbanken. I tillegg er anslaget for rentenivået nedjustert i forhold det som var lagt til grunn ved budsjetteringen høsten 2000, noe som også gir lavere inntekter på denne posten.

3.6 Sosial- og helsedepartementet

Fornyelse av den sentrale sosial- og helseforvaltningen

Innledning

Det er besluttet å igangsette fornyelse av den sentrale statlige sosial- og helseforvaltningen. Den nye organisasjonsmodellen innebærer at 11 etater slås sammen til 3 etater.

Regjeringens program for fornyelse av offentlig sektor er et sentralt utgangspunkt for arbeidet med fornyelse av den sentrale sosial- og helseforvaltningen. Programmet har som overordnet mål

«å fornye, omstille og effektivisere offentlig forvaltning slik at den kan fungere bedre i forhold til befolkningens behov og samfunnsøkonomiske hensyn».

Det har på 90-tallet vært gjennomført flere utredninger om organiseringen av den sentrale sosial- og helseforvaltningen. Utredningene fremhever gjennomgående problemer knyttet til kompetansebehov, styring og samordning. Til tross for de mange utredninger og prosesser som har funnet sted, står en i dag fortsatt overfor mange av de samme prinsipielle organisatoriske utfordringene.

Hovedmålet med omorganiseringen er at en skal stå bedre rustet til å nå de sosial- og helsepolitiske målene og møte fremtidige faglige utfordringer. Tilsynsfunksjonen skal rendyrkes og skilles fra rene forvaltnings- og iverksettingsoppgaver. Dette er viktig både ut fra hensynet til rettssikkerhet for den enkelte pasient og bruker, og ut fra faglige og økonomiske hensyn. Oppgaver foreslås overført fra departementet til underliggende etater.

Det er også et viktig hensyn at kunnskapsmiljøene i den sentrale sosial- og helseforvaltningen skal koordineres og styrkes. Det er behov for å utvikle kompetanseinstitusjoner som er fremtidsrettet og fleksible mht. å møte de utfordringer samfunnet står overfor på sosial- og helseområdet, og for å kunne realisere endringer i prioriteringer og mål. Andre viktige mål med omorganiseringen er at intern administrasjon og dobbeltarbeid skal reduseres. Videre skal det forebyggende arbeid, tilsyn med og kvalitetsutvikling av helse- og sosialtjenesten, forskning og bruken av informasjonsteknologi styrkes.

Flere etater under departementet orienterer seg mot de samme målgruppene, opererer med samme virkemidler og på felles arenaer. Gjennom å samle etatene kan en utvikle et mer solid faglig og enhetlig miljø for kunnskapsbasert iverksetting av tiltak mot forvaltningen og befolkningen. Dette vil legge bedre til rette for resultater innenfor store sosial- og helsepolitiske satsinger, og frigjøre ressurser til nye faglige utfordringer.

Omorganiseringen omfatter følgende 11 etater: Statens helsetilsyn m/fylkeslegeetaten og Statens autorisasjonskontor, Statens institutt for folkehelse, Statens helseundersøkelser, Kreftregisteret, Statens tobakksskaderåd, Statens råd for ernæring og fysisk aktivitet, Rusmiddeldirektoratet, Etat for rådssekretariater mv., Giftinformasjonssentralen og sekretariatene for Bioteknologinemnda og Nasjonalt råd for spesialistutdanning av leger og legefording.

Det etableres 3 etater - Statens helsetilsyn, Sosial- og helsedirektoratet og Nasjonalt folkehelseinstitutt - som erstatter de 11 nevnt ovenfor. En rekke utøvende oppgaver vil bli flyttet ut av Sosial- og helsedepartementet, i hovedsak til Sosial- og helsedirektoratet.

Følgende etater vil inngå i Sosial- og helsedirektoratet: Statens tobakksskaderåd, Statens råd for ernæring og fysisk aktivitet, Rusmiddeldirektoratet, Giftinformasjonssentralen, Etat for rådssekretariater mv., sekretariatet for Nasjonalt råd for spesialistutdanning av leger og legefording, og sekretariatet for Bioteknologinemnda. Det planlagte sekretariatet for Nasjonalt råd for prioritering i helsetjenesten vil også bli lagt til Sosial- og helsedirektoratet. I

tillegg vil det bli overført oppgaver og personell fra Statens institutt for folkehelse, Statens helseundersøkelser, Statens helsetilsyn og Sosial- og helsedepartementet.

Følgende etater vil inngå i Nasjonalt folkehelseinstitutt: Kreftregisteret, visse store deler av Statens helseundersøkelser og Statens institutt for folkehelse. Videre vil det skje en overføring av oppgaver fra Statens helsetilsyn, og overflytting av oppgaver som i dag drives i Statistisk sentralbyrå (dødsårsaksregisteret og abortstatistikken).

Statens helsetilsyn blir omorganisert slik at tilsynsoppgavene rendyrkes og styrkes. Helsetilsynets virksomhet vil bli utvidet til også å gjelde tilsyn med sosialtjenesten.

Høringsrunden

Forslaget til ny organisering av den sentrale sosial- og helseforvaltningen ble i mars 2001 sendt på høring til berørte etater, tjenestemannsorganisasjoner, universiteter og høyskoler og andre institusjoner. Departementet mottok ca. 90 høringsuttalelser.

Langt de fleste høringsinstansene sluttet opp om målsetningene og situasjonsbeskrivelsen, og stilte seg positive til den foreslåtte organisasjonsmodellen. Flere pekte på at tiden er moden for fornyelse, og uttrykte tro på at den foreslåtte omorganiseringen kan bidra til å virkeliggjøre målene for helse- og sosialpolitikken. Videre understreket mange at forslaget til organisasjonsmodell innebærer en utfordrende skisse til en reell samordning og forenkling av den sentrale sosial- og helseforvaltningen.

Det var generelt bred støtte til forslaget om å rendyrke tilsynsfunksjonen og skille tilsyn fra utøvende virksomhet. Instansene var også positive til at tilsyn med helsetjenestene og sosialtjenestene samordnes.

En del høringsinstanser kommenterte at en eventuell statlig overtakelse av spesialisthelsetjenesten innebærer spesielle utfordringer knyttet til at Statens helsetilsyn skal føre tilsyn med de nye helseforetakene som skal eie sykehusene, samtidig som de er underlagt samme statsråd som har det konstitusjonelle ansvaret for sykehusene. Problemstillinger knyttet til habilitet tas opp i forbindelse med behandlingen av Ot.prp. nr. 66 (2000-2001) Om lov om helseforetak m.m., se bl.a. omtale i kapittel 5.13.

Flere høringsinstanser, særlig de berørte etatene, var opptatt av at den videre prosessen måtte prioritere arbeidet med å definere klare grenseoppganger mellom de nye etatene, og at de nye institusjonene måtte bygges opp med ny organisasjon og ledelse.

Av de 11 berørte etatene uttalte Statens helsetilsyn, Statens institutt for folkehelse, Statens helseundersøkelser, Giftinformasjonssentralen, Statens råd for ernæring og fysisk aktivitet, Statens tobakksskaderåd og Rusmiddeldirektoratet at de i hovedsak slutter seg til forslaget til ny organisering. Etat for rådssekretariat mv. sluttet seg til forslag om oppretting av et Sosial- og helsedirektorat, men noen enheter hadde merknader til organisatorisk plassering i direktoratet. Videre fremkom enkelte merknader mot etablering av et Sosial- og helsedirektorat i egne uttalelser fra råd/styrer i Etat for rådssekretariat mv.

3 av de 11 berørte etatene stilte seg kritiske til den foreslåtte organisasjonsmodellen: Kreftregisteret, Bioteknologinemnda og Nasjonalt råd for spesialistutdanning av leger og legefording.

Kreftregisteret uttalte i sin høringsuttalelse at en innlemming av Kreftregisteret i Nasjonalt folkehelseinstitutt var lite ønskelig. Kreftregisteret anså at de ikke er et tradisjonelt helseregister, og at etaten har lite til felles med de andre etatene som ble foreslått organisert sammen i et institutt. Det ble argumentert for at Kreftregisteret er et forskningsinstitutt som i økende grad retter seg mot klinikkene og sykehusmiljøene. Kreftregisteret mente at en med forslaget til omorganisering risikerte å svekke «et internasjonalt ledende forskningsmiljø og i norske forhold, et praktisk pasientrettet arbeid mot kreft», og at organisatoriske hensyn her hadde gått foran medisinske. Etaten foreslo i stedet etablering av et Comprehensive Cancer Center som et samarbeidsprosjekt med Radiumhospitalets forskningsinstitutt.

Nasjonalt råd for spesialistutdanning av leger og legefording mente at etaten fortsatt burde bestå som selvstendig instans direkte under Sosial- og helsedepartementet. Dette ble begrunnet med at rådet i større grad enn de fleste andre råd og utvalg er partssammensatt, og at behovet for et frittstående sekretariat derfor er større.

Bioteknologinemnda med sekretariat ønsket å bestå som en egen etat, og mente at en innlemming i en større etat ville være en «svært problematisk endring i grunnlaget for Bioteknologinemndas virksomhet, både rettslig sett, og i forhold til de forventninger som Stortinget og allmennheten har til Bioteknologinemndas rolle og integritet». Enkelte andre høringsinstanser påpekte også behovet for å sikre en uavhengig rolle for nemnda, og foreslo således at Bioteknologinemndas sekretariat skulle unntas fra omorganiseringen. Andre høringsinstanser foreslo å legge nemndas sekretariat til det nye Sosial- og helsedirektoratet, med begrunnelse i funksjonsdelingen mellom de 3 nye etatene. I høringsbrevet var det opprinnelig foreslått å innlemme sekretariatet for Bioteknologinemnda i Nasjonalt folkehelseinstitutt.

Tjenestemannsorganisasjonene hadde ikke vesentlige innvendinger mot forslaget.

Beskrivelse av ny organisasjonsmodell i den sentrale sosial- og helseforvaltningen

Det etableres 3 nye etater innen den sentrale sosial- og helseforvaltningen, og disse erstatter 11 eksisterende. Det redegjøres for de nye etatene nedenfor.

Sosial- og helsedirektoratet skal ha det overordnede ansvaret for utøvende oppgaver og iverksetting av tiltak, samt rådgivning, formidling og andre oppgaver rettet mot kommunene, helseforetakene og befolkningen. Videre vil sentrale funksjoner for et nytt Sosial- og helsedirektorat være knyttet opp mot kvalitetsutvikling og prioritering i helse- og sosialtjenesten.

Etableringen av Sosial- og helsedirektoratet innebærer at det opprettes en felles etat for helsesektoren og sosialsektoren på sentralt statlig nivå. Sosial- og helsedirektoratet skal være aktive mot kommunene og helseforetakene, og ha oppgaver rettet mot pleie- og omsorgstjenesten, rusomsorgen, kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten. Sosial- og helsedirektoratet vil ha

sentrale oppgaver innen psykisk helsearbeid, rehabilitering og forebyggende og helsefremmende arbeid, samt oppgaver på personellområdet.

Etableringen av Sosial- og helsedirektoratet innebærer en styrking av funksjoner knyttet til utøvende/iverksettende oppgaver. En samling av etatene innebærer etablering av et miljø som kan gi de ulike fagområdene ytterligere tyngde og gjennomslagskraft.

På mange områder arbeider dagens etater til dels ukoordinert overfor de samme målgruppene og de samme arenaene. Dette gjelder både i forhold til barn og unge, funksjonshemmede og eldre, og i forhold til skole, arbeidsliv og frivillig sektor. Det er et potensial for økt måloppnåelse gjennom en bedre koordinert statlig forvaltning med mer samordnede styringssignaler til kommunene. Samordningen vil også innebære en styrking av den tverrfaglige og tverrsektorielle innsatsen. Det er videre økonomiske gevinster (stordriftsfordeler) knyttet til å slå sammen flere miljøer. Samordningen vil frigi midler til å styrke innsatsen i forhold til nye utfordringer.

Et Sosial- og helsedirektorat vil sikre bedre samordning av sosial- og helsetjenestene enn dagens organisering. Etableringen gir også mulighet til å bygge opp et sentralt kompetansemiljø overfor pleie- og omsorgs- og sosialtjenesten som en hittil har manglet.

En rekke av etatene som inngår i Sosial- og helsedirektoratet har fagråd, utvalg eller nemnder. Dette gjelder Statens tobakksskaderåd, Statens råd for ernæring og fysisk aktivitet (2 fagråd), Bioteknologinemnda, Nasjonalt råd for spesialistutdanning av leger og legefördeling, Statens eldreråd, Statens råd for funksjonshemmede, Fordelingsnemnda for tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner, Rådgivende utvalg for sjeldne funksjonshemninger og Tannhelsekompetansesenteret (TAKO). I tillegg er det egne styrer for FRISAM (styre og kontaktforum), Trenings- og rådgivningssenteret på Sunnaas (TRS), og DELTA-senteret. Det er viktig å understreke at det er sekretariatene som vil inngå i det nye direktoratet, og at rådene, utvalgene og nemndene skal bestå som i dag. Det er også viktig å presisere at rådene, nemndene og styrene skal sikres tilstrekkelige faglige sekretariatsfunksjoner i det nye direktoratet.

Det er Sosial- og helsedepartementets vurdering at uavhengigheten for de ulike rådene, utvalgene, nemndene og styrene, herunder Bioteknologinemnda, ikke svekkes ved en overføring av sekretariatsfunksjonen til Sosial- og helsedirektoratet. Gjennom Sosial- og helsedirektoratet vil de ulike sekretariatene i tillegg være sikret et bredt kontaktnett. Det ligger også gevinster i å slå sammen administrative støttestrukturer. At 11 underliggende etater omdannes til 3, muliggjør delegering av betydelige personaloppgaver som departementet i dag ivaretar for en rekke av de mindre etatene. Når det gjelder Bioteknologinemnda og sekretariatet vil disse sikres faglig uavhengighet ved at sekretariatet ikke underlegges instruksjonsmyndighet fra direktoratsledelsen i faglige spørsmål.

Mange av enhetene som foreslås overført til Sosial- og helsedirektoratet utfører i dag oppgaver på vegne av, eller gir råd eller uttalelser, som gjelder andre departementer eller sektorer. Dette videreføres i det nye direktoratet.

Nasjonalt folkehelseinstitutt vil ha oppgaver innen innsamling og behandling av data til/fra sentrale helseregistre og befolkningsundersøkelser, og ha spisskompetanse innenfor epidemiologi, smittevern og miljømedisin. Sentrale

funksjoner vil være forskning på de ulike fagområdene (kreft, smittevern, miljømedisin mv.), helseovervåkning og rådgivning.

Det er et sentralt mål for omorganiseringen å samle og styrke kunnskapsmiljøene på folkehelseområdet med sikte på å få etablert et stort og toneangivende fagmiljø.

Modellen med etablering av Nasjonalt folkehelseinstitutt innebærer bl.a. en samorganisering av de sentrale sykdoms- og helseregistrene i Norge. Dette legger til rette for en helhetlig og oversiktlig organisering av datainnsamling og epidemiologisk forskning, noe som sikrer gode muligheter for samordning og strategisk styring av feltet. En administrativ samordning av registrene vil kunne rasjonalisere og øke kvaliteten på registerdriften, og bedre utnyttelsen av data. Et sterkt fagmiljø vil utgjøre en attraktiv arbeidsplass, og vil kunne bidra til å løfte opp epidemiologi som forskningsfelt i Norge og stimulere til økt forskning. Nasjonalt folkehelseinstitutt vil også samle etater som i dag er involvert i driften av de nasjonale kreftscreeningprogrammene.

De enkelte registrene skal være adskilt som i dag. En samorganisering under felles paraply vil gi faglige gevinster, herunder bedre utnyttelse av data fra de sentrale helseregistrene i Norge. Modellen vil legge grunnlag for en mer rasjonell og kostnadseffektiv utnyttelse av datateknologi og infrastruktur for datainnsamling. Samordningseffektene vil kunne frigi midler til opprustning i forhold til nye faglige utfordringer.

Departementet mener at Kreftregisteret som et toneangivende forskningsmiljø og et epidemiologi- og sykdomsregistermiljø i Norge vil ha mye å tilføre de andre epidemiologimiljøene i det nye instituttet. Forslag til etablering av Nasjonalt folkehelseinstitutt innebærer ingen nedbygging av Kreftregisterets spisskompetanse eller forskningsaktiviteter. At Kreftregisteret endrer rapportering fra departementet til Nasjonalt folkehelseinstitutt vil heller ikke på annen måte endre ved dets posisjon eller virksomhet, herunder samarbeid med andre virksomheter i inn- og utland. Utfordringene på kreftområdet er store, og det er forutsatt at forskning knyttet til data fra Kreftregisteret skal videreføres. Nasjonalt folkehelseinstitutt vil på flere fagområder orientere seg mot sykehusene og kliniske problemstillinger (blant annet smittevern og kreft). Kreftregisteret skal fortsatt kunne prioritere satsing på kliniske prosjekter og kvalitetsutvikling i kreftomsorg og behandling.

Statens helsetilsyn rendyrkes med sikte på å skille tilsyns- og kontrollfunksjoner fra utøvende funksjoner. En slik arbeidsdeling bidrar til samling av relevant faglig kompetanse, mer effektiv bruk av ressursene og klarere roller for partene. En samling av de viktigste tilsynsfunksjoner på sosial- og helseområdet gir et bedre grunnlag for å videreutvikle en felles tilsynsmetodikk.

Gjennom helsetilsyn etableres det et felles tilsynsorgan på sosial- og helseområdet, ved at virksomhetsområdet utvides til også å gjelde tilsyn med sosialtjenesten. Staten har et overordnet ansvar for sosial- og helsetjenesten i landet. Tilsyn er et av virkemidlene staten bruker for å ivareta dette ansvaret. I dag er oppgaven delt på flere organer, ulikt prioritert, ulikt organisert og drives med ulik metodikk. Dette er en utilfredsstillende situasjon. Det føres på sosialsiden et tilsyn etter andre prinsipper enn på helsesiden. Mens tilsynet på sosialsiden til nå har vært avgrenset til institusjonene, prioriterer tilsynet på

helsesiden i tillegg helsepersonell og helsetjenester. Samling av ansvaret for tilsyn gir mulighet for å samordne og videreutvikle felles tilsynsmetodikk for helse- og sosialtjenesten.

Gjennom tilsynsvirksomheten får man kunnskap om forhold i helse- og sosialtjenesten. Denne kunnskap må formidles tilbake til sektoren og til sentrale og lokale myndigheter slik at kvaliteten på tjenestene kan bedres. Det nye tilsynet vil fremdeles ha oppgaver innenfor rådgivning og erfaringsformidling, men rådgivningsfunksjonen vil bli mer avgrenset som følge av at etatens ansvarsområde avgrenses. Rådgivningsoppgaver overfor befolkningen vil i all hovedsak bli ivaretatt av de øvrige etater.

Når det gjelder organiseringen av den statlige sosial- og helseforvaltningen på regionalt nivå, følges dette opp særskilt i forbindelse med St.meld. nr. 31 (2000-2001) Kommune, fylke, stat - en bedre oppgavefordeling. Forslaget til fremtidig organisering av den regionale statsforvaltningen, innebærer at fylkeslegen skal integreres i fylkesmannsembetet fra 01.01.2003. St.meld. nr. 31 (2000-2001) er nå til behandling i Stortinget.

Videre oppfølging

I omorganiseringsprosessen er det et hovedmål å beholde og videreutvikle den kompetansen som finnes i de berørte virksomhetene i dag. Departementet vil tilstrebe trygghet og forutsigbarhet i prosessen. Ingen ansatte vil bli sagt opp som følge av omorganiseringen.

Etatene skal etableres så snart det praktisk lar seg gjøre i 2002. Departementet tar sikte på å lyse ut åremålsstillinger for lederne i det nye Sosial- og helsedirektoratet og i nytt Nasjonalt folkehelseinstitutt i 2001. Departementet vil komme tilbake med en nærmere beskrivelse av omorganiseringen i St.prp. nr. 1 (2001-2002).

Økonomiske konsekvenser i 2001 av statlig overtagelse av spesialisthelsetjenesten og forslag til tilleggsbevilgning i 2001

Regjeringens foreslåtte sykehusreform omfatter overføringer av store virksomheter og verdier. Det skal i tillegg finne sted en overføring av et stort antall ansatte fra spesialisthelsetjenesten til statlig eide foretak. Det legges opp til at staten skal overta den fylkeskommunale spesialisthelsetjenesten fra 1. januar 2002. Det er derfor avgjørende at foretakene er etablert med nødvendige økonomistyringssystemer mv. fra 1. januar 2002. Arbeidet med etablering av de regionale helseforetakene og utvikling av nye systemer i helseforetakene vil derfor kreve ressurser både i 2001 og 2002.

Regnskapsloven skal gjelde for helseforetakene. Det betyr bl.a. at kapitalutstyr blir aktivert og kostnadsberegnet ved årlige avskrivninger. Dette innebærer at verdiforringelse og slitasje ved bruk av eiendom og utstyr kommer fram på utgiftssiden i budsjett og regnskap. Dette kan legge grunnlag for en bedre håndtering av verdiene i bygg og utstyr enn det man ser i dag, bl.a. ved å bidra til at bruken av kapital som innsatsfaktor bedre kan avveies mot bruk av andre innsatsfaktorer.

Det er begrenset erfaringsgrunnlag for denne type reformer. Anslag for ressursbehov knyttet til selve omorganiseringen og eierskiftet er derfor svært

usikkert. Det foreslås imidlertid avsatt om lag 86 mill. kroner til dette i 2001. Dette er engangskostnader som ikke vil medføre et permanent høyere utgiftsnivå i helsesektoren. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med nytt forslag knyttet til omorganisering og eierskifte dersom ovennevnte forslag viser seg å være for høyt eller for lavt. Det er lagt til grunn at de 5 foretakene vil overta ansvaret for om lag 250 institusjoner/administrative enheter og at disse vil bli organisert i et hensiktsmessig antall datterforetak.

De viktigste komponentene i dette kostnadsanslaget omtales under de respektive kapitler/poster. Det gjelder følgende komponenter:

Komponent	Beløp i mill. kroner	Omtale under kap./post
Oppbygging av 5 nye administrasjoner m.m.	75,5	739.21
Innskuddskapital, statsforetak	0,5	739.90
Prosjektgruppe m.v.	10,0	600.01
Sum	86,0	

Samlet fremmes det forslag om tilleggsbevilgning på 86 mill. kroner i forbindelse med statlig overtagelse av spesialisthelsetjenesten.

Økte premiesatser for statlige virksomheter som betaler arbeidsgiverandel til Statens Pensjonskasse

Det er vedtatt forhøyet premie for en del virksomheter med virkning fra 1. januar 2001.

Bakgrunnen er :

- Opphevelse av knekkpunktet fra 1. mai 2000.
- Lønnsutviklingen fra 1997 og nivået på folketrygdens grunnbeløp (G) er blitt høyere enn hva som er lagt til grunn ved tidligere premiefastsettelse.
- Økt uttak av uførepensjon
- Flere har etter utvidelsen av AFP-ordningen i 1997/98 benyttet adgangen til å ta ut AFP-pensjon enn det som ble lagt til grunn ved premiefastsettelsen.

Hvor mye den enkelte faktor er tillagt vekt, varierer mellom de ulike virksomheter. Premiefastsettelsen er således individuell for hver virksomhet. Et medlemsinnskudd på 2 pst. er inkludert i den nye premiesatsen.

Merutgifter for Sosial- og helsedepartementets institusjoner blir på 57 mill. kroner, og bevilgningene under de enkelte budsjettkapitler foreslås økt med følgende beløp:

Kap./post	Benevning	Prosent Fra - til	Merutgifter som følge av økt pensjonspremie til Statens Pensjonskasse 1 000 kroner
610.01	Rusmiddeldirektoratet	7,4 - 8,5	100
616.01	Statens klinikk for narkomane	8,5 - 11,0	300
731.50	Rikshospitalet	8,5 - 11,0	33 300
734.50	Radiumhospitalet	8,5 - 11,0	11 300

735.01	Statens senter for epilepsi	8,5 - 11,0	2 100
737.01	Geilomo og Voksentoppen barnesykehus	8,5 - 11,0	800
2600.01	Trygdeetaten	7,6 - 8,0	8 300
2603.01	Trygderetten	7,8 - 10,5	800
Sum			57 000

Premieøkningen reduserer behovet for å øke statens tilskudd til Statens Pensjonskasse i 2001.

Det vises også til omtalen under de enkelte kapitler.

Økt sats for merverdiavgift fra 23 til 24 pst.

Som en del av budsjettavtalen mellom Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, ble den generelle merverdiavgiftssatsen hevet med ett prosentpoeng til 24 pst. fra 1. januar 2001. Den økte satsen har ført til merutgifter under enkelte kapitler og poster under Folketrygden. Merutgiftene i 2001 er anslått til 90 mill. kroner, herunder:

- 8 mill. kroner under kap. 2663, post 74 Tilskudd til biler
- 20 mill. kroner under kap. 2663, post 75 Bedring av funksjonsevnen, tekniske hjelpemidler
- 50 mill. kroner under kap. 2751, post 70 Legemidler
- 8 mill. kroner under kap. 2751, post 72 Sykepleieartikler
- 4 mill. kroner under kap. 2751, post 73 Ortopediske hjelpemidler mv.

Bevilgningene for 2001 foreslås økt tilsvarende, jf. forslag til bevilgningsendringer under de enkelte kapitler og poster.

Funksjonshemmede og transport - landsdekkende forsøksordninger

Bakgrunn

Et overordnet mål på transportområdet er å legge til rette for at flest mulig skal kunne betjenes gjennom ordinært kollektivt transporttilbud. I den grad ordinært tilbud ikke kan benyttes, er det etablert individrettede ordninger:

- Transporttjenesten for funksjonshemmede (TT).
- Stønadsordninger over folketrygden: Stønad til anskaffelse av bil til funksjonshemmede, grunnstønad til dekning av nødvendige ekstrautgifter til transport, herunder drift av den funksjonshemmedes bil, dekning av reiseutgifter knyttet til attføring, og reisetilskudd ved midlertidig sykdom som alternativ til sykepenges.

Formål

Regjeringen har som mål å fremme deltakelse og likestilling for funksjonshemmede. Dette innebærer en omfattende satsing på å gjøre utdanning og arbeid mer tilgjengelig for funksjonshemmede. Spesielt har regjeringen uttrykt ønske om å gjøre noe med økningen i antall uføretrygdete. En rekke virkemidler er tatt i bruk for å øke yrkeshemmedes muligheter for arbeid.

Det er urimelig at funksjonshemmede må takke nei til arbeid og henvises til uføretrygd pga. manglende transporttilbud eller manglende kompensasjon for merutgifter knyttet til transport. Saken er aktualisert ved at Stortinget, ved

behandling av St. meld. nr. 50 (1998-99) Utjammingsmeldingen, vedtok å be regjeringen fremme et lovforslag som sikrer funksjonshemmede dekning av transportutgifter til arbeidsreiser når vedkommende ikke kan benytte kollektivtransport, når slikt tilbud ikke er tilgjengelig eller funksjonshemmingen i seg selv gjør egentransport umulig. (Jf. Innst. S. nr. 222, 1999-2000.) Stortingsrepresentantene Helge Bjørnsen (SV) og Olav Gunnar Ballo (SV) har senere fremmet et dokument 8-forslag (Dok. 8:2 (2000-2001)) om endringer av folketrygdloven § 8-14 nytt annet ledd:

«Tilsvarende kan det ytes arbeidsreisetilskott til personer med funksjonshemming og som på grunn av funksjonshemmingen midlertidig eller varig ikke kan benytte kollektive transportmidler, der slikt tilbud ikke er tilgjengelig eller funksjonshemmingen i seg sjøl gjør egentransport umulig.»

Forslaget ble behandlet i Stortinget 15. mars 2001 og ble vedlagt protokollen.

Av St.meld. nr. 46 (1999-2000) Nasjonal transportplan 2001-2011 framgår det at regjeringen vil se nærmere på omfang, organisering og finansiering av transporttjenesten for funksjonshemmede. I transportplanen henvises det til at statssekretærutvalget for den samlede politikken for funksjonshemmede er i gang med dette arbeidet. En arbeidsgruppe nedsatt av statssekretærutvalget har utarbeidet rammer for en forsøksordning knyttet til transport for funksjonshemmede studenter og arbeidstakere.

Forsøksordning

Formålene med forsøkene er å utvide/etablere transporttilbud som sikrer funksjonshemmede muligheter for deltakelse i arbeidsliv og utdanning, samt kompensere for merutgifter knyttet til transport. Formålet med forsøket er videre å kartlegge hvilken betydning et bedret transporttilbud for funksjonshemmede får for redusert tilgang til uførepensjon og om dette tilbudet kan føre til at uføre kommer ut i arbeid. Forsøkene skal tilpasses etablerte ordninger for transport og støtte, og skal fange opp funksjonshemmede som faller utenfor dagens ordninger. Forsøket har som mål å vinne erfaring før en permanent ordning iverksettes.

Sosial- og helsedepartementet legger opp til at også utdanningsreiser skal omfattes av forsøksordningen. Levekårsundersøkelser viser at utdanning vesentlig øker funksjonshemmedes muligheter til å komme i arbeid.

Forsøkene skal basere seg på utprøving av to modeller for organisering av en rasjonell transportordning. Den ene modellen foreslås knyttet opp mot trygdeetaten og kjørekontorene. Den andre modellen foreslås knyttet til den fylkeskommunale transporttjenesten for funksjonshemmede (TT).

Av folketrygdloven § 25-13 framgår at det kan åpnes opp for forsøksvirksomhet under nærmere angitte betingelser. Med utgangspunkt i denne paragrafen foreslås det at forsøkene finansieres med midler fra folketrygden i halvparten av landets fylker. Midlene skal anvendes til arbeids- og utdanningsreiser for funksjonshemmede organisert gjennom allerede etablerte kjørekontorer i trygdeetaten.

Departementet foreslår at følgende fylker organiserer tjenesten gjennom trygdeetaten, og at kjørekontoret får ansvaret for transportordningen:

Oppland, Hedmark, Rogaland, Møre og Romsdal, Vestfold, Telemark, Aust-Agder, Vest-Agder og Troms.

For de øvrige fylkene utvides dagens TT-ordning til også å omfatte arbeids- og utdanningsreiser.

Ansvar for prosjektene foreslås delt mellom Samferdselsdepartementet og Sosial- og helsedepartementet, og skjer i nært samarbeid med Arbeids- og administrasjonsdepartementet, Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, Kommunal- og regionaldepartementet og fylkeskommunene.

Forsøkene skal evalueres etter ett år. Overgangsordninger skal sikres fram mot avklaring av eventuelt nye regler. Det tas videre sikte på å fremme en sak for Stortinget på bakgrunn av erfaringer med forsøksprosjektene.

Kriterier for forsøksordningen

Formålet med forsøket er å organisere rasjonelle utdannings- og arbeidsreiser for funksjonshemmede eller dekke ekstrautgifter til transport, der andre alternativer ikke foreligger. Det foreslås at personer som deltar i forsøket må betale en egenandel.

Dokumentasjonen av brukergruppen, innsparinger i uførepensjonsordningen og erfaringer med ordningen er viktige formål for prosjektet.

Aktuelle kriterier for arbeids- og utdanningsreiser skal være:

- At vedkommende har varige forflytningsvansker og ikke kan reise til og fra arbeid eller utdanning med offentlige kommunikasjonsmidler. Alternativt må reisen medføre så store belastninger at det ikke er rimelig å forlange at vedkommende skal bruke offentlige kommunikasjonsmidler. Ved vurderingen av belastningen ved bruk av offentlige kommunikasjonsmidler må en ta i betraktning både belastningene ved selve reisen og at en slit-som reise kan være en så stor belastning at den hindrer vedkommende i å fungere tilfredsstillende i arbeid eller i utdanning.
- At vedkommende ikke har fått stønad til bil fra folketrygden, og at andre løsninger ikke er mulig. Dette kan for eksempel være grunnstønad til transport eller etablert TT-løsning i forsøksfylket. Vi forutsetter at ingen skal ha dobbel dekning av sitt transportbehov f.eks. ved dekning av arbeidsreiser og grunnstønad til transport og/eller stønad til bil.
- Søkeren må dokumentere at det foreligger et arbeidsforhold eller et utdanningsforhold.
- Størrelsen på tilskuddet skal vurderes i forhold til arbeidsomfang ved at det ikke bør gis større tilskudd enn det pensjonsutbetalingene ellers ville blitt.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Grunnet manglende data er det usikkerhet knyttet til det eksakte behovet for arbeids- og studiereiser for funksjonshemmede. Beregning av kostnadene til gjennomføring av forsøksordningene bygger på erfaringer fra et svært begrenset forsøk med arbeidsreiser i Nord-Trøndelag og TT-ordningen i Oslo, som omfatter både arbeids- og studiereiser for funksjonshemmede.

Innretningen og erfaringene fra forsøkene i Oslo og Nord-Trøndelag gir ikke et godt nok grunnlag for å etablere en permanent nasjonal ordning. Basert på grove anslag tar forsøkene utgangspunkt i et omfang på ca. 450 personer med behov for arbeidsreiser og ca. 200 personer med behov for utdan-

ningsreiser. Samlet gir dette en anslått kostnad på ca. 29 mill. kroner i prosjektperioden (1 år).

For 2001 vil de anslåtte utgifter til forsøkene totalt være 11 mill. kroner. Den delen av forsøket som skal finansieres av folketrygden utgjør 13 mill. kroner samlet for 2001 og 2002. Utgiftene fordeler seg med ca. 5,5 mill. kroner for 2001 og ca. 7,5 mill. kroner i 2002. Samlet for hele prosjektperioden innebærer finansieringen fra folketrygden et mål om tilsvarende utgiftsbesparelse i uførepensjoner.

Forsøksordningen for arbeidsreiser og utdanningsreiser for funksjonshemmede foreslås igangsatt 1. august 2001. Det ventes at ordningen vil kunne gi mindreutgifter på uførekapitlet allerede i 2001.

Bevilgningen under kap. 2600 Trygdeetaten, post 01 driftsmidler foreslås økt med 5,5 mill kroner.

Gjennomgang av de enkelte kapitler

Programområde 09 Sosiale formål

Kap. 600 Sosial- og helsedepartementet

Post 01 Driftsutgifter

Statlig overtagelse av spesialisthelsetjenesten

I forbindelse med arbeidet med statlig overtagelse av spesialisthelsetjenesten er det etablert en prosjektgruppe i Sosial- og helsedepartementet.

Bevilgningen foreslås økt med 10 mill. kroner.

Kap. 604 Etat for rådssekretariater og enkelte andre helse- og sosialfaglige oppgaver mv.

Post 01 Driftsutgifter

Tannhelsekompetansesenteret (TAKO)

Etat for rådssekretariater m.v. har overtatt driftsansvaret for Tannhelsekompetansesenteret (TAKO) fra 1. januar 2001. Driften har til nå vært finansiert gjennom tilskudd til Universitetet i Oslo over kap. 676, post 01 Driftsutgifter. Som følge av endret organisatorisk tilknytning foreslås 5,2 mill. kroner overført denne posten fra kap. 676, post 01.

Bevilgningen foreslås forhøyet med 5,2 mill. kroner mot tilsvarende reduksjon under kap. 676, post 01.

DELTA-senteret

DELTA-senteret var et fireårig prosjekt som ble avsluttet 31. desember 2000 og som gikk over til permanent drift fra 1. januar 2001. Senteret skal fremme utvikling av kunnskap og tekniske og ergonomiske tiltak, og bidra til tilrette-

legging av miljø for funksjonshemmede. For 2001 er det bevilget 9,5 mill. kroner til senteret.

På bakgrunn av at DELTA-senteret er gått over til permanent drift, og fra og med 1. april 2001 administrativt skal forankres under etat for rådssekretariater, foreslås 7,1 mill. kroner flyttet fra kap. 2600 Trygdeetaten post 21 Spesielle driftsutgifter.

Bevilgningen under kap. 604 post 01 foreslås forhøyet med 7,1 mill. kroner mot tilsvarende reduksjon under kap. 2600, post 21.

Rådgivende gruppe som skal følge praktiseringen av sosialtjenestelovens kap. 6A

For å styrke arbeidsgruppen som følger praktiseringen av Sosialtjenesteloven kap. 6A (Rettigheter for og begrensning av og kontroll med bruk av tvang overfor enkelte personer med psykisk utviklingshemming), foreslås bevilgningen styrket med kr 200 000 mot en tilsvarende reduksjon under kap. 675, post 01 Driftsutgifter.

Samlet forslag til endring

Bevilgningen foreslås samlet økt med 12,5 mill. kroner.

Kap. 610 Rusmiddeldirektoratet

Post 01 Driftsutgifter

På grunn av omorganisering av det statlige arbeidet med forebyggende rusmiddelarbeid var aktiviteten noe lavere i 2000 enn forutsatt. Rusmiddeldirektoratet har fra 2000 til 2001 fått overført 5 pst. av driftsbevilgningen. Driftsbevilgningen for 2000 var betydelig høyere enn for 2001. Bevilgningen foreslås satt ned med 1 mill. kroner til inndekning av merutgifter til andre formål.

Økte premiesatser for statlige virksomheter som betaler arbeidsgiverandel til Statens Pensjonskasse

Det vises til den generelle omtalen og oversiktstabellen innledningsvis under Sosial- og helsedepartementets saksområde.

Bevilgningen foreslås økt med kr 100 000.

Sammendrag

Samlet foreslås bevilgningen redusert med kr 900 000.

Kap. 612 Statens institutt for rusmiddelforskning

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen foreslås økt med kr 900 000 for å dekke flytteutgifter instituttet er påført i forbindelse med omorganisering av det forebyggende rusmiddelarbeidet.

Kap. 614 Utvikling av sosialtjenesten, tiltak for rusmiddelmissbrukere m.v.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Bevilgningen foreslås satt ned med 2,5 mill. kroner. Kr 900 000 skal nyttes til å dekke flytteutgifter ved Statens institutt for rusmiddelforskning (kap. 612. 01). 1,6 mill. kroner foreslås overført til kap. 2755 post 70 for å dekke merutgifter til legers deltakelse i ansvarsgrupper ved tilrettelegging av tilbudet om legemiddelassistert rehabilitering av stoffmisbrukere.

Post 63 Utvikling av sosialtjenesten og rusmiddeltiltak, kan overføres

1. Lokale rusmiddeltiltak

Det vises til Stortingets behandling av budsjettet for 2001, Budsjett-innst. S. nr. 11 (2000-2001).

En aktiv forebyggende virksomhet i kommunene er en viktig forutsetning for å nå nasjonale rusmiddelpolitiske mål. Regjeringen har gjennom omorganiseringen av det statlige ansvaret for forebygging av rusmiddelproblemer lagt til rette for en målrettet innsats i kommunene. De regionale kompetansesentrene for rusmiddelspørsmål skal gjennom helhetlig regional planlegging, bruk av stimuleringsstøtte og veiledning bistå kommunene i å nå rusmiddelpolitiske mål.

Sentrale mål er å:

- Styrke negative holdninger til bruk av narkotika og misbruk av alkohol
- Bidra til at barn og unge får rusmiddelfrie oppvekstmiljøer
- Heve debutalderen for bruk av alkohol
- Opprettholde og styrke rusfrie soner i tilknytning til arbeidsliv, trafikk, idrett og graviditet
- Hindre misbruk av narkotika
- Sikre individuelt tilpassede hjelpetilbud til rusmiddelmissbrukere
- Hindre eksperimentering med nye narkotiske stoffer, herunder ecstasy og GHB.

Kompetansesentrene rapporterer om at behovet for gjennomføring av viktige tiltak i kommunene er omfattende, både i forhold til videreføring av eksisterende prosjekter og initiering av nye. Sentrene og departementet har mottatt en stor mengde henvendelser om lokale forebyggingstiltak. Det er bl.a. nødvendig å øke tilskuddene til sentrene for å kunne møte det lokale engasjement. I samarbeid med fylkeskommuner, kommuner og andre samarbeidsinstanser

har de regionale kompetansesentrene for rusmiddelspørsmål utarbeidet tiltaksplaner for 2001. I tråd med Sosial- og helsedepartementets overordnede retningslinjer omfatter planene et bredt spekter av tiltak basert på lokale behov.

Bevilgningen foreslås økt med 11 millioner kroner for å styrke innsatsen mot rusmiddelmisbruk lokalt.

2. Tilrettelegging av tilbudet om legemiddelassistert rehabilitering av stoffmisbrukere (Jf. også kap. 2755.70 Refusjon allmennlegehjelp)

Et begrenset forsøk med metadonassistert rehabilitering startet i Oslo i 1994. Ved behandlingen av St. meld. nr. 16 (1996-97) Narkotikapolitikken, ble metadonassistert rehabilitering vedtatt som et permanent landsomfattende tilbud. Tilbudet var ved utgangen av 1998 landsdekkende. Legemiddelassistert rehabilitering er i dag organisert med utgangspunkt i helseregionene, og er forankret i spesialiserte sentra med regionalfunksjoner i Oslo, Bergen og Trondheim, en samarbeidsfunksjon i helseregion sør mellom Buskerud, Vestfold og Telemark, og egne enheter i Vest-Agder og Aust-Agder. Helseregion nord blir betjent av senteret i Trondheim. Ved utgangen av 2000 var om lag 1 100 klienter i legemiddelassistert rehabilitering, og omkring 800 ventet på å starte eller få sin søknad vurdert. Ventetiden er fra $1\frac{1}{2}$ til vel to år. Det forventes en fortsatt økning i antallet som søker seg til, og er kvalifisert for, slik behandling.

De regionale sentrene har ansvar for å godkjenne det enkelte rehabiliteringsopplegg og for å utvikle og veilede tilbudet i helseregionen. Det var i utgangspunktet forutsatt at regionsentrene skulle ha en avgrenset spesialistfunksjon, og at rehabiliteringsopplegget for øvrig skulle skje innenfor det ordinære tiltaksapparatet. Det har mange steder i praksis vist seg vanskelig å få overført klientene til lokal oppfølging. Ikke minst har det vært vanskelig å opprette kontakt med lokal lege. Dette henger dels sammen med at organisering, ansvar og finansiering har vært uklare.

For å frigjøre kapasitet ved sentrene, i større grad legge til rette for gjennomføring av rehabiliteringen i det ordinære tiltaksapparatet og styrke det medisinsk-faglige arbeidet, varslet departementet i budsjettforslaget for 2001 en større grad av desentralisering av tilbudet. I forbindelse med Stortingets behandling av statsbudsjettet, ble regjeringen bedt om å åpne for at spesialister i allmennmedisin etter søknad kan forskrive aktuelle legemidler til pasienter i legemiddelassistert rehabilitering. Videre ba Stortinget om at det i Revidert nasjonalbudsjett 2001 blir gitt en framstilling av de økonomiske konsekvensene og redegjort for den praktiske gjennomføringen av en slik ordning.

Gjennom å legge til rette for en klarere integrering av legemiddelassistert rehabilitering i de ordinære helse- og sosialtjenestene, ønsker regjeringen:

- å øke kapasiteten slik at ventetiden for behandling kortes ned og flere kan omfattes av tilbudet
- å styrke legers deltakelse og den medisinsk-faglige oppfølgingen i rehabiliteringsopplegget.

Med søknaden om godkjenning av opplegget for legemiddelassistert rehabilitering skal det følge en helhetlig, individuell rehabiliteringsplan som utarbeides av sosialtjenesten og legen sammen med søkeren. Senteret skal ha en spesialistfunksjon; godkjenne opplegget for den enkelte klient, bistå i behandlin-

gen etter behov, særlig i oppstartsfasen, og gi nødvendig veiledning. Den lokale sosialtjenesten har ansvaret for å koordinere rehabiliteringsplanen. Legen i førstelinjetjenesten har ansvaret for den medisinsk-faglige oppfølgingen lokalt.

Det vil fortsatt være behov for den faglige ekspertisen som er utviklet i de regionale sentrene. Gjennom større grad av desentralisering av ansvar og oppgaver til kommunene, kan spesialistfunksjonen til de regionale sentrene reddykes i større grad. Kompetanse- og veiledningsfunksjonen til sentrene blir sentral i modellen. Opplegget med godkjenning av søknader ved de regionale sentrene sikrer dessuten mest mulig lik inntakspraksis og derved likebehandling av søkere.

Departementet vurderer den framtidige organiseringen av tiltak for rusmiddelmissbrukere som et ledd i forslaget om statlig overtakelse av spesialisthelsetjenesten. Organiseringen av de regionale sentrene for legemiddelassistert rehabilitering vil også bli vurdert i denne sammenheng.

Stortinget har bedt regjeringen om å åpne for at spesialister i allmennmedisin etter søknad kan forskrive aktuelle legemidler til pasienter i legemiddelassistert rehabilitering. Etter departementets vurdering er det ikke formålstjenlig å avgrense deltakelsen til spesialister i allmennmedisin. Spesialistfunksjonen skal ivaretas av de regionale sentrene, mens det lokalt vil være viktigst hvilke samarbeidsrelasjoner som etableres mellom vedkommendes lege og sosialtjenesten i et helhetlig rehabiliteringsopplegg. Sentrene har også som oppgave å bidra til å bygge opp kompetanse lokalt og veilede tiltaksapparatet i kommunene.

Dersom en desentralisert modell skal fungere, må det både organisatorisk og med hensyn til finansiering legges til rette for at leger lokalt kan delta i større grad innen legemiddelassistert rehabilitering. Det har vist seg at uklarhet, særlig om finansiering, til dels har gjort det vanskelig å organisere tiltaket rundt den enkelte stoffmisbruker lokalt. Dette har bidratt til å øke kapasitetsproblemene i sentrene.

Ut fra fastlegeordningens formål om kontinuitet i lege-pasientforholdet, fastlegens ansvar overfor innbyggerne på sin liste, samt ønsket om å ikke skille ut spesifikke allmenn-medisinske oppgaver som særomsorger, mener departementet at pasienter under legemiddelassistert rehabilitering bør følges opp av vedkommendes fastlege. Organisatorisk vil således den medisinske bistanden til stoffmisbrukerne ivaretas av deres fastlege. Dette innebærer at fastlegen også må delta i samarbeidet rundt pasienten om et helhetlig rehabiliteringsopplegg, herunder delta i ansvarsgrupper.

Merutgifter som følge av en desentralisert modell vil være knyttet til godtgjøring av legers deltakelse i ansvarsgrupper. Slik deltakelse dekkes ikke av folketrygdens takstsystem i dag. For å sikre et nødvendig samarbeid rundt den enkelte stoffmisbruker, foreslår departementet at det åpnes for at leger kan godtgjøres for deltakelse i ansvarsgrupper i forbindelse med legemiddelassistert rehabilitering innenfor takstsystemet. Fastlegenes konsultasjoner og oppfølging av pasienten, samt urinprøvetaking og analyse når dette er ledd i rehabiliteringsopplegget, godtgjøres også ved egenandeler/trygderefusjon.

Utgifter til drift av de regionale spesialistsentrene og legemidler finansieres gjennom statlige øremerkede midler. Sentrenes driftstilskudd utgjør i 2001 samlet 40 mill. kroner, og medikamentutgiftene for de om lag 1 100 kli-

entene i behandling utgjør rundt 40 mill. kroner. Utgifter knyttet til behandlingsopplegget for øvrig dekkes innenfor det ordinære hjelpeapparatet.

Departementet forutsetter at en tilrettelagt desentralisert modell vil kunne innebære at sentrenes kapasitet vil kunne øke betraktelig innenfor uendret driftsramme. Med iverksetting av modellen fra 1. juli 2001, forutsettes en kapasitetsøkning fra dagens drøyt 1 100 klienter som er omfattet av tilbudet, til estimert om lag 1 600 klienter innen årets utgang.

Bevilgningen foreslås økt med 8,1 mill. kroner for å dekke økte utgifter til legemidler for 500 nye klienter. Departementet arbeider med sikte på å øke kapasiteten innenfor legemiddelassistert rehabilitering ytterligere fra 2002. Departementet vil vurdere om anskaffelse av legemidler til behandlingstilbudet i framtiden kan skje innenfor en eventuell felles, statlig innkjøpsordning for legemidler, noe som på sikt vil kunne redusere kostnadene til medikamenter. Departementet vil komme nærmere tilbake til dette i budsjettforslaget for 2002.

Det vises videre til omtale under kap. 2752 post 70 Refusjon av egenbetaling og kap. 2755 Helsetjeneste i kommunene post 70 Refusjon allmennlegehjelp. Bevilgningen under kap. 2755.70 foreslås forhøyet med 10 mill. kroner til å dekke utgifter til legers deltakelse i ansvarsgrupper. Bevilgningen under kap. 2752.70 foreslås forhøyet med 9 mill. kroner. En stor del av pasientenes utgifter til egenbetaling for analyse av urinprøver m.v. vil komme over utgiftstaket for egenandeler. Disse utgiftene vil bli belastet post 70.

I tillegg til tilrettelegging av tilbud om legemiddelassistert rehabilitering, er det satt i gang en rekke tiltak for å bedre situasjonen for de tyngste misbrukerne, og begrense antallet overdosedødsfall, herunder lavterskel helsetiltak for bostedsløse og kompetanseutvikling.

Sammenfatning

Samlet foreslås bevilgningen under post 63 forhøyet med 19,1 mill. kroner.

Forøvrig vises til forslag under kap. 2755 Helsetjeneste i kommunene, post 70 Refusjon allmennlegehjelp og kap. 2752 Refusjon av egenbetaling, post 70, Refusjon av egenbetaling.

Kap. 616 Statens klinikk for narkomane

Post 01 Driftsutgifter

Økte premiesatser for statlige virksomheter som betaler arbeidsgiverandel til Statens Pensjonskasse

Det vises til den generelle omtalen og oversiktstabellen innledningsvis under Sosial- og helsedepartementets saksområde.

Bevilgningen foreslås økt med kr 300 000.

Kap. 673 Tiltak for funksjonshemmede

Post 65 Psykisk utviklingshemmede med sikringsdom

Formålet med bevilgningen er å refundere kommunenes utgifter knyttet til omsorgen for og sikringen av psykisk utviklingshemmede med sikringsdom. Kommunene får 100 prosent refusjon av sine utgifter, fratrukket en egenandel som tilsvarer det kommunene får for hver psykisk utviklingshemmede som er over 16 år gjennom inntektssystemet. For 2001 er den kommunale egenandelen satt til kr 400 000.

Forut for etableringen av refusjonsordningen fantes det ikke alternativer til fengselsforvaring for psykisk utviklingshemmede med sikringsdom. Staten har ingen hjemmel for å pålegge kommunene denne oppgaven. Refusjonsordningen har vært en forutsetning fra kommunenes side for å påta seg oppgaven.

Da det idømmes sikringsdommer hele året, har departementet ikke fastsatt noen søknadsfrist for nye saker. Blant annet på grunnlag av mottatte søknader om refusjon for personer som er inne i ordningen, og antall nye personer som det erfaringsmessig vil bli søkt om tilskudd for, foreslås bevilgningen økt med 15 mill. kroner.

Ordningen ble etablert fra sommeren 1997. I 1998 ble det anvist 28,6 mill. kroner for 22 sikringsdømte psykisk utviklingshemmede. I 2000 var antallet sikringsdømte økt til 30, og det ble anvist i alt 38,3 mill. kroner. En gjennomgang av de kommunale regnskapene i den enkelte sak viser at det fra 1998 til 2000 var en gjennomsnittlig kostnadsøkning per tiltak på i underkant av 0,4 mill. kroner. På denne bakgrunn vil Sosial- og helsedepartementet vurdere nærmere om det kan iverksettes tiltak for å redusere kostnadsveksten med sikte på at utgiftene kan holdes innenfor foreslått bevilgning.

Kap. 675 Tiltak for eldre og funksjonshemmede

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen foreslås redusert med kr 200 000 mot en tilsvarende økning under kap. 604, post 01 Driftsutgifter, til dekning av utgifter til Rådgivende gruppe som skal følge praktiseringen av sosialtjenestelovens kap. 6A.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Det var opprinnelig forutsatt at et pågående forskningsprosjekt innen palliativ medisin og omsorg ved livets slutt ved Bergen Røde Kors Sykehjem skulle gjennomføres i regi av Norges forskningsråd og finansieres over kap. 675, post 50 *Norges forskningsråd*. Det er i ettertid bestemt at forskningsprosjektet skal gjennomføres uten medvirkning fra Norges forskningsråd. Derfor foreslås det at 0,7 mill. kroner som gjelder finansiering av prosjektet overføres til den generelle FoU-bevilgningen under kap. 675, post 21.

Bevilgningen foreslås forhøyet med 0,7 mill. kroner mot tilsvarende reduksjon under post 50 Norges forskningsråd.

Post 50 Norges forskningsråd

Det vises til omtalen under post 21. Bevilgningen foreslås redusert med 0,7 mot en tilsvarende økning under post 21 Spesielle driftsutgifter.

Kap. 676 Kompetansesentra for funksjonshemmede*Post 01 Driftsutgifter*

Som følge av at Etat for rådssekretariater har overtatt driftsansvaret for Tannhelsekompetansesenteret (TAKO) foreslås bevilgningen redusert med 5,2 mill. kroner mot en tilsvarende økning av kap. 604, post 01.

*Post 70 Kompetansesentra m.m.**Landsbystiftelsen*

Landsbystiftelsen er en stiftelse som på antroposofisk grunnlag driver institusjoner/landsbyer for psykisk utviklingshemmede.

Institusjonene er i utgangspunktet fullfinansiert over kap. 676, post 70, med et tilskudd på 46 mill. kroner i 2001.

Stortinget fattet følgende romertallsvedtak i forbindelse med statsbudsjettet for 1999:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere om det ikke er rimelig med en viss tilnærming i det offentliges tilskudd til driften av Landsbystiftelsens steder og tilsvarende tiltak.»

I budsjettproposisjonen for 2001 varslet departementet at forslag til opplegg ville bli lagt fram i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2001, og gitt virkning fra budsjettåret 2002.

Landsbystiftelsens institusjoner er nå regulert i egen forskrift midlertidig hjemlet i spesialisthelsetjenesteloven. Dette er en unaturlig lovforankring for den type tjenester som ytes ved Landsbystiftelsens institusjoner.

Departementet tar sikte på å forankre nødvendig regelverk i lov om sosiale tjenester. Beboerens hjemkommune bør få ansvar på linje med kommuner som kjøper tjenester i andre kommuner. Dette innebærer at det må inngås avtaler mellom hjemkommunen og institusjonen.

I budsjettproposisjonen for 2002 vil det bli lagt opp til en viss tilnærming i tilskuddet til Landsbystiftelsen til det beløp kommunene mottar for psykisk utviklingshemmede over 16 år gjennom utgiftsutjevningen i inntektssystemet.

Tilskuddet for 2002 vil bli foreslått utbetalt direkte fra Sosial- og helsedepartementet til Landsbystiftelsen. Vilkår for tilskuddet vil bli nærmere utarbeidet i ny forskrift.

Programområde 10 Helsevern

Kap. 700 Statens helsetilsyn og fylkeslegene

Post 01 Driftsutgifter

Arbeidet med WHO

Helsetilsynet har de siste årene disponert kr 400 000 i forbindelse med arbeidet med WHO. Fra år 2001 er administrasjonen av denne delbevilgningen overtatt av Sosial- og helsedepartementet under kap. 701 Forsknings- og forsøksvirksomhet, post 21 Spesielle driftsutgifter.

Bevilgningen foreslås redusert med 300 000 kroner mot tilsvarende økning under kap. 701 post 21.

Kontroll vedrørende trygdemisbruk

Det er etablert et samarbeid mellom Helsetilsynet og Rikstrygdeverket for å styrke og effektivisere den samlede offentlige kontrollvirksomheten. For Helsetilsynet vil følgende arbeidsområder bli berørt av økt kontrollvirksomhet fra trygdeetatens side:

- flere tilsynssaker overfor helsepersonell (individtilsyn), og da spesielt overfor leger
- formalisert samarbeid mellom alle fylkesleger og fylkestrygdekontor for å utveksle informasjon vedrørende saker knyttet til arbeidet med trygdemisbruk
- årlige møter mellom Helsetilsynet og Rikstrygdeverket for å avstemme etatenes planlagte satsinger og prioriteringer for kommende år.

Den økte tilsynsaktiviteten vil ha konsekvenser i forhold til personellressurser i Helsetilsynet. Merkostnaden er anslått til 3 mill. kroner i 2001.

Forslaget må ses i sammenheng med trygdeetatens planer (kap. 2600.01) for økt innsats i forhold til å avdekke trygdemisbruk.

Bevilgningen foreslås økt med 3 mill. kroner.

Sammenfatning

Samlet foreslås bevilgningen økt med 2,7 mill. kroner.

Kap. 701 Forsknings- og forsøksvirksomhet

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Arbeidet med WHO

Det vises til omtale under kap. 700.01.

Bevilgningen foreslås økt med 300 000 kroner mot tilsvarende reduksjon under kap. 700 post 01.

Erstatning til tannlegeofrene på Vestlandet

Det foreslås at staten bidrar med medfinansiering til å dekke kostnadene ved behandling av pasienter som er blitt feilbehandlet av en tidligere tannlege på

Vestlandet. Vedkommende har over en periode på 10-15 år behandlet mange pasienter med en antatt uforsvarlig implantatmetode. Om lag 150 av pasientene har fremmet erstatningskrav pga. feilbehandling. Pasientene har fått store smerter, betennelser og psykiske problemer og mange er i en svært dårlig tannmedisinsk forfatning. Saken har pågått i over 4 år mellom forsikringsselskapene og de skadelidtes advokater. Det foreligger til nå to rettsavgjørelser hvor tannlegen dømmes for grov uaktsomhet. Begge rettsavgjørelsene er anket inn for lagmannsretten. Det var avsatt tid til rettssak for samtlige av de resterende pasientene høsten 2000. På vegne av 66 pasienter er det også tatt ut stevning mot staten vedrørende statens tilsynsansvar i saken. Begge disse sakene er utsatt i påvente av avklaringer om eventuell bidrag fra staten.

Departementet vil understreke at erstatningssaken i utgangspunktet er en sak mellom forsikringsselskapene og pasientene. Staten har ikke ansvar, men på grunn av sakens spesielle karakter og de lidelser og belastninger pasientene har, foreslås det at staten bidrar økonomisk til et forlik om støtte til pasienter for behandling av de skader som er påført dem.

En statlig medfinansiering vil også bidra til at erstatningssaken raskt skal kunne avklares for pasientene.

Departementet fører drøftinger med forsikringsselskapene og Den norske tannlegeforening om bidrag til kostnadsdekning av behandlingen av pasientene.

Pasientene og forsikringsselskapene har oppnevnt en felles sakkyndig som har vurdert behandlingen fra den aktuelle tannlegen. Den sakkyndige har vurdert 142 pasienter med hensyn til erstatning. 122 pasienter er vurdert som behandlingstrengende, 20 pasienter har ikke fått sakkyndiges medhold.

Statens tilskudd vil være begrenset til de pasienter som den sakkyndige har vurdert som berettiget til erstatning fra forsikringsselskapene. Statens medfinansiering vil også omfatte de pasienter som har valgt å gjennomføre behandlingen for egen regning. Det økonomiske bidraget fra staten skal kun gå til å dekke utført behandling av pasientene og eventuell reise og opphold i den forbindelse. Statens støtte gis på vilkår av at mottakeren gir avkall på eventuell fremtidig krav mot staten begrunnet i statens tilsynsansvar.

Gjennomsnittlig behandlingstkostnad er av sakkyndig anslått til i underkant av 70 000 kroner per person. Statens utgifter dekkes gjennom en omdisponering innenfor gitt bevilgning. For at de aktuelle pasienter kan få startet sin behandling bes det om at Stortinget gir samtykke til at Sosial- og helsedepartementet kan gi tilskudd til behandling av de pasienter i forhold til de kriterier som er beskrevet ovenfor. I statsbudsjettet for 2002 vil Sosial- og helsedepartementet gjøre rede for fordelingen av kostnadene som partene har avtalt.

Senter for medisinske studier i Moskva

Bevilgningene under kap. 701 Forsknings- og forsøksvirksomhet, kap. 719 Helsefremmende og forebyggende tiltak og kap. 739 Andre utgifter foreslås redusert med til sammen 1 500 000 kroner til delvis finansiering av Senter for medisinske studier i Moskva på Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementets budsjett.

Bevilgningen under post 21 foreslås redusert med 330 000 kroner.

Sammenfatning

Samlet foreslås bevilgningen redusert med 30 000 kroner.

Kap. 711 Statens rettstoksikologiske institutt (jf. kap. 3711)

Kap. 3711 Statens rettstoksikologiske institutt (jf. kap. 711)

Post 03 Diverse inntekter

Statens rettstoksikologiske institutt (SRI) har anslått et budsjettunderskudd for 2001 på vel 4 mill. kroner. Som redegjort for i St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 8 (2000-2001), dekkes ca. 40 pst. av SRIs driftsbudsjett av egne inntekter, og inntektssiden påvirkes blant annet av politiets rekvireringspraksis.

SRI fakturerer politidistriktene for analyser av andre rusmidler enn alkohol, såkalte påvirknings- og brukssaker av andre stoffer enn alkohol. Denne ordningen med direkte fakturering av politidistriktene startet fra 1.1.2000. Før dette ble nevnte analyser av andre rusmidler enn alkohol dekket sentralt over Justisdepartementets ramme, jf. omtale i St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 8.

Mens politiet nå belastes for kostnadene ved å få gjennomført analyser av andre rusmidler enn alkohol, vil rene alkoholanalyser være gratis for politiet. Hvis politiet ved mistanke om alkoholpåvirkning bestiller analyser hos SRI, vil dette bli dekket over Sosial- og helsedepartementets ramme. Denne ulike form for kostnadsdekning mellom alkoholprøver og andre rusmidler, skyldes historiske forhold.

For saker der det er mistanke om alkoholpåvirkning, har SRI siden 1996 også foretatt undersøkelse på andre stoffer enn alkohol. I og med at SRI også for alkoholanalysene foretar en bred screening av andre stoffer enn alkohol, får politiet uansett svar i forhold til andre rusmidler, selv om dette ikke er vurdert som nødvendig fra politiets side.

I løpet av 2000 har SRI opplevd en endring i politiets rekvireringspraksis. Politiet rekvirerer nå i større grad analyser av påvirkning av alkohol i stedet for analyser av påvirkning av andre stoffer enn alkohol. For SRI betyr endringen av rekvireringspraksis reduserte inntekter, men ikke tilsvarende reduksjon i kostnader. For å få ned kostnadene og redusere muligheten for budsjettoverskridelse, finner Sosial- og helsedepartementet det derfor nødvendig å pålegge SRI å begrense sin virksomhet til de analyser politiet ber om. Dette er gjort i samråd med Justisdepartementet, og det innebærer at SRI ikke lenger vil foreta undersøkelser på andre rusmidler enn det politiet rekvirerer.

Kap. 719 Helsefremmende og forebyggende tiltak

Post 50 Norges forskningsråd

Senter for medisinske studier i Moskva

Bevilgningene under kap. 701 Forsknings- og forsøksvirksomhet, kap. 719 Helsefremmende og forebyggende tiltak og kap. 739 Andre utgifter foreslås redusert med til sammen 1 500 000 kroner til delvis finansiering av Senter for medisinske studier i Moskva på Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementets budsjett.

Bevilgningen under post 50 Norges forskningsråd foreslås redusert med 400 000 kroner.

Kap. 730 Fylkeskommunenes helsetjeneste

Post 60 Innsatsstyrt finansiering av sykehus

Det foreligger ny informasjon etter St.prp. nr. 1 (2000-2001) om aktiviteten i sykehusene for hele året 2000 (jf. tabell nedenfor). I tråd med regelverket for innsatsstyrt finansiering skal det foretas en endelig avregning i år på basis av den registrerte aktiviteten i 2000.

Avregningsoppgjøret viser med mindre forbehold at á-kontoutbetalingene til fylkeskommunene for 2000 er ca 270 mill. kroner høyere enn det den endelige tjenesteproduksjonen gir grunnlag for. Dette motregnes mot á-kontoutbetalingene for 2001, og innebærer at bevilgningen for 2001 som følge av dette kan settes ned tilsvarende. Dette er en engangseffekt. Departementet understreket i brev av 15.12.00 til fylkeskommunene;

«... Fylkeskommunene bes merke seg at utbetalingene er oppjustert selv om anslaget for aktivitet er nedjustert. I 1999 ble anslaget nedjustert med 100 mill. kroner i slutten av året som følge av lavere aktivitet 2. tertial enn 1. tertial. Likevel ble det etterbetalt 243 mill. kroner som følge av at aktiviteten på årsbasis ble noe høyere enn forventet. Fylkeskommunene må selv vurdere prognosene opp mot hva som skal inntektsføres i 2000.»

I St.prp. nr 1 (2000-2001) er det lagt opp til en vekst i aktiviteten i sykehusene på 2 pst. fra 2000 til 2001. Rapport for faktisk aktivitet for 1. tertial 2001 foreligger ikke per d.d., men den noe lavere aktiviteten i 2000 kan tilsi at aktivitetsnivået i 2001 er anslått noe for høyt. Sosial- og helsedepartementet foreslår på denne bakgrunn å sette ned bevilgningen i 2001 med ytterligere 280 mill. kroner, til sammen 550 mill. kroner. En har da opprettholdt forutsetningen om 2 pst. aktivitetsvekst fra 2000 til 2001, men nå beregnet fra et noe lavere aktivitetsnivå i 2000. Når en har valgt å opprettholde denne vekstforutsetningen til tross for at aktivitetsveksten fra 1999 til 2000 ble lavere enn forutsatt, må det bl.a. ses i lys av at det er holdepunkter for at sykehusene har en viss ledig kapasitet. Sintef Unimed har foretatt en undersøkelse blant landets sykehus, der dette avdekkes. Undersøkelsen viser stor variasjon i kapasitetsreservene.

Innføring av fritt sykehusvalg og omlegging av gjestepasientoppgjøret fra 01.03.01 vil ventelig stimulere til økt pasientflyt mellom sykehusene og til at ledig kapasitet utnyttes enda bedre. Retten til nødvendig helsehjelp vil trolig

også bidra til at de alvorligst syke pasientene prioriteres, og som sådan kunne trekke i samme retning.

Ved årsskiftet var det registrert 279 584 pasienter på venteliste. Det er en reduksjon på 3,5 pst. fra forrige tertial, og en reduksjon på hele 9 pst. i forhold til samme tidspunkt i 1999.

Aktiviteten

Som tabellen illustrerer var det i 2000 registrert en svak nedgang i antallet heldøgnsinnleggelser i forhold til i 1999, mens det var en økning i dagopphold på knappe 10 pst. Poliklinisk behandling inkludert i ISF-ordningen (i hovedsak kreftbehandling og dagkirurgi) har for samme periode økt med 4 pst.

Tabell 3.6: Antall sykehusopphold 1999 og 2000, endring i sykehusopphold og prosentendring fordelt på dag- og døgnopphold og polikliniske behandlinger

	Antall sykehusopphold 1999	Antall sykehusopphold 2000	Endring	Endring prosent
Dagpasientopphold	149 523	163 930	14 407	9,6
Heldøgnsopphold	656 336	653 869	-2 467	-0,4
Polikliniske behandlinger	160 235	165 841	5 606	3,5
Totalt	966 235	983 640	17 546	1,8

Om lag 90 pst. av utbetalingene i ISF er refusjoner for heldøgnsinnleggelser. Tabellen viser at det var en nedgang i disse fra 1999 til 2000 på 0,4 pst. Dette er samtidig årsaken til at utbetalingene i ISF for 2000 er anslått å bli om lag 270 mill. kroner lavere enn forventet, selv om veksten i pasientbehandlingen totalt sett ble på om lag 2 pst.

Det er 17 546 eller 1,8 pst. flere sykehusopphold i 2000 sammenlignet med 1999. Samtidig er det om lag 1 800 (0,2 pst.) flere pasienter som har fått behandling i 2000 sammenlignet med 1999. Det er en økning i planlagte innleggelser innen kirurgi. Den største økningen kommer innenfor fagområdet ortopedi. Samtidig ser vi at antallet planlagte medisinske innleggelser øker betydelig innen gruppene rehabilitering, dialyse og kreftbehandling. Øyeblikkelig-hjelp innleggelser viser totalt sett en svak nedgang. Det er en vekst i innleggelser i kirurgiske DRGer og en nedgang i innleggelser i medisinske DRGer.

Aktivitetstallene må vurderes i lys av at flytting til nytt Rikshospital medførte redusert behandlingsaktivitet i 2000 på Rikshospitalet.

Satellitdialyse ved Sel sjukeheim - forsøksprosjekt

Det er i dag kun dialyseaktivitet ved offentlige godkjente sykehus som i utgangspunktet hjemler ISF-refusjon. Sosial- og helsedepartementet har godkjent et forsøksprosjekt i Oppland fylkeskommune, der fylkeskommunen får ISF-refusjon for dialysebehandling (hemodialyse) utført ved Sel sjukeheim. ISF-refusjonen gjøres dermed avhengig av behandlingstype og ikke av behandlingssted.

Satellitdialysen foregår ved et samarbeid mellom kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten. Pasienter fra Nord-Gudbrandsdalen vil få

samme type behandling på Sel sjukeheim som de tidligere har måtte dra til sykehuset på Lillehammer for å utføre.

Gjennom dette forsøket legges forholdene til rette for at pasientene skal få et bedre behandlingstilbud grunnet kortere reiseavstand. I tillegg er det et siktemål å få til en samfunnsøkonomisk gevinst ettersom en sparer kostnader til syketransport. I dag er det fylkeskommunen som har ansvaret for hemodialysebehandling, mens folketrygden har det økonomiske ansvaret for syketransporttjenesten.

Omlegging av finanseringsregler for revmatismelegemidler

Ved behandlingen av statsbudsjettet for 2001 fattet Stortinget følgende vedtak:

«Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av i hvor stor grad sykehusenes økonomiske situasjon har innvirkning på hvilke medikamenter som brukes i behandlingen, og eventuelt iverksette tiltak som sikrer pasientene en optimal medikamentell behandling.»

Med bakgrunn i dette vedtaket har Sosial- og helsedepartementet foretatt en gjennomgang av finansieringsformen for Enbrel og Remicade. Enbrel og Remicade er to nye kostnadskrevende medikamenter i behandlingen av ledd- og slitasjegikt. Ett års behandling med Enbrel koster om lag 180 000 kroner per pasient, mens tilsvarende behandling med Remicade koster i gjennomsnitt 100 000 kroner. Medikamentene påvirker selve sykdomsutviklingen, ikke bare symptomene. Enbrel gis som injeksjon, og kan tas av pasienten selv. Remicade tas som infusjon, og må utføres av helsepersonell. Behandlingene med begge typer medikamenter krever jevnlig kontroll hos spesialist på sykehus.

Enbrel vil i 2001 refunderes for nær 200 mill. kroner over folketrygdens budsjett, selv uten tilsig av nye pasienter. Utgiftene til Remicade for sykehusene synes å være stabile og antas i 2001 å ligge på nærmere 20 mill. kroner. I dag får anslagsvis 1200 pasienter behandling med enten Enbrel eller Remicade, men etter revmatismemiljøets uttalelser kan det forventes at totalt 3000 pasienter med Revmatoid artritt (kronisk leddgikt) vil kunne behandles med en av de nevnte legemidlene. Statens legemiddelverk (SLV) anslår at det samlede markedet for disse to medikamentene utgjør 500-600 mill. kroner per år. Inneværende år anslås nivået til å være i overkant av 200 mill. kroner.

I dag er disse medikamentene underlagt forskjellige finansieringsordninger. Enbrel betales av pasienten selv og kan refunderes av folketrygden etter blåreseptforskriften § 10a. Medikamentutgifter til Remicade kan ikke finansieres over blåreseptordningen. Finansieringsordningen på sykehus Innsatstøttet finansiering (ISF) sikrer imidlertid at sykehuset får refundert halvparten av sine legemiddelutgifter. Resten dekkes av sykehusenes basisfinansiering.

Det er grunn til å anta at forskjellene i finansiering fører til at sykehusene av økonomiske grunner velger å foreskrive Enbrel i større grad enn det er medisinske grunner til. Fra et medisinsk synspunkt antas det at om lag halvparten av pasientene kan behandles med Enbrel og den andre halvparten med Remicade. Enbrel er vesentlig dyrere i utvalg enn Remicade. På den annen side medfører behandling med Remicade noe mer bruk av sykehuspersonell og sykehusopphold. Ulike finansieringsordninger for de to legemidlene kan ha ført til for høye legemiddelkostnader totalt sett for det offentlige.

Departementet foreslår på denne bakgrunn å endre utleveringsbestemmelsene for Enbrel slik at det bare kan utleveres fra sykehus. På den måten avskjæres Enbrel fra trygderefusjon (Blåreseptforskriften §10.a). Utgiftene knyttet til behandling med Enbrel vil etter omleggingen måtte bæres av sykehusene på lik linje med utgiftene til Remicade. På denne måten legges det til rette for at sykehusene i større grad legger rent medisinske vurderinger til grunn for valg mellom de to legemidlene, og i mindre grad hva som lønner seg for sykehuset. Det forventes at denne løsningen vil vri forbruket fra Enbrel til Remicade, men på medisinsk forsvarlig måte.

Reduserte utgifter til refusjon av legemidler under folketrygden som følge av dette, foreslås omdisponert til å kompensere sykehusene for merutgifter gjennom ISF og ved å styrke basisfinansieringen gjennom fylkeskommunenes frie inntekter.

Departementet foreslår at omleggingen skjer med virkning fra 01.07.2001. Det antas at denne omleggingen ikke får budsjettmessige konsekvenser for staten i 2001, men vil kunne gi betydelige innsparinger på sikt. Innsparingene avhenger av andelen som legges inn ved behandling med Remicade. En stor andel av remicadepasientene vil ventelig bli lagt inn ved første gangs behandling fordi bruken av denne medisinen krever nøye oppfølging i forhold til bivirkninger. Ved vurdering av anslagene for innsparing må det tas hensyn til at behandling med Remicade vil medføre økte kostnader knyttet til dagbehandling og til syketransport sammenliknet med Enbrel-behandling.

Sykehusene vil sannsynligvis på sikt forhandle frem noe lavere pris på legemidlene gjennom sitt legemiddelsamarbeid (LIS) enn det som har vist seg mulig å oppnå for folketrygden. På legemiddelinnkjøpene i 2000 har LIS oppnådd en gjennomsnittlig rabatt på 31 pst.

Det foreslås at kap. 2751 post 70 reduseres med 100 mill. kroner i 2001. Av denne innsparingen på legemiddelposten overføres 48 mill. kroner til kap. 730 post 60 Innsatsstyrt finansiering av sykehus og 48 mill. kroner overføres til fylkeskommunene gjennom rammetilskuddet kap. 572 post 60. Merutgiftene for reiser anslås å ville medføre et økt bevilgningsbehov på kap. 2750 post 77 på 4 mill. kroner.

Bevilgningen foreslås forhøyet med 48 mill. kroner.

Omlegging av finansieringen for hjemmebasert dialysebehandling (peritonealdialyse)

Det er to behandlingsformer av nyresviktpasienter. Peritoneal dialyse utføres hjemme av pasienten selv, mens hemodialyse er den behandlingsform som gis i sykehus. Fylkeskommunene innehar i dag det faglige og økonomiske ansvaret for begge formene for dialysebehandling. Hjemmedialyse er i sin helhet rammefinansiert, mens fylkeskommunene mottar DRG-refusjon for gjennomført hemodialyse i sykehus. Det er av flere grunner ønskelig å tilrettelegge bedre for hjemmebasert dialyse. I tillegg til økt livskvalitet for pasientene vil økt bruk av hjemmebasert dialyse gi en samfunnsøkonomisk gevinst både som følge av sparte kostnader knyttet til syketransport og ved at kostnader til hjemmebasert dialyse er om lag halvparten så store som for dialysebehandling på sykehus.

Stortinget har behandlet et Dokument 8-forslag (Dok. nr. 8:21 (2000-2001)) om en omlegging av finansieringen av peritonealdialyse og fattet følgende vedtak (jf. Innst. S. nr. 161 (2000-2001)):

«Stortinget ber Regjeringen snarest mulig sørge for at Rikstrygdeverket gis hjemmel til å dekke kostnadene til dialysevæske og forbruksvarer ved hjemmebasert posedialyse over trygdebudsjettet. Regjeringen bes også om å gjennomgå og utbedre DRG-systemet for dialysebehandling.»

Sosialkomiteen uttaler i sine merknader til innstillingen:

«Komiteen vil understreke at det er behov for både hemodialyse og peritoneal dialyse, og at finansieringsordningene for disse behandlingsmåtene må legges opp slik at pasienten får den behandling som er den beste for vedkommende pasient. Komiteen forutsetter at dette legges til grunn når finansieringsordningene nå blir gjennomgått og endret.»

Det er et grunnleggende prinsipp at det alltid bør være en avveining av medisinsk effekt og kostnader som ligger til grunn for valg av behandlingsform, og en finansieringsordning skal støtte opp under dette. Sykehusene må derfor gis et økonomisk insentiv til å velge hjemmebasert dialyse fremfor dialyse på sykehus der forholdene ligger medisinsk til rette for å kunne velge dialysemåte.

Regjeringen mener at dette best kan løses ved at fylkeskommunen har det samme økonomiske ansvaret for begge dialyseformene og at sykehusene også mottar refusjon for hjemmebasert dialyse. Det foreslås at det som en overgangsordning innføres en sideløsning til ISF-ordningen. På bakgrunn av denne erfaringen vil Sosial- og helsedepartementet senere vurdere å innlemme hjemmebasert dialyse i ISF.

Fylkeskommunene vil motta en refusjon tilsvarende 50 pst. av gjennomsnittskostnadene per hjemmebasert behandling på lik linje med ISF. Den andre delen forutsettes dekket av fylkeskommunens rammetilskudd. Sykehusene får ansvaret for å innrapportere aktiviteten som må holdes utenom den datamessige ISF-avregningen.

Utgiftene knyttet til behandlingen med hjemmedialyse vil etter omleggingen måtte bæres av sykehusene på lik linje med utgiftene til hemodialyse. Rabatter ved innkjøp av dialysevæske vil fortsatt kunne oppnås gjennom LIS (sykehusenes innkjøpssamarbeid). LIS har oppnådd gode rabatter i sin virksomhet. Dersom folketrygden skulle overta finansieringen av dialysevæske, vil disse rabattene kunne bortfalle. På denne måten legges det til rette for at sykehusene i større grad legger rent medisinske vurderinger til grunn for valg mellom de to behandlingsformene, og i tillegg velger det mest lønnsomme alternativet (både for sykehuset og for samfunnet) ved likestilt behandlingsmåte.

I Stortingets vedtak blir regjeringen bedt om å gjennomgå og utbedre DRG-systemet for dialysebehandling. SINTEF Unimed gjennomfører på oppdrag fra Sosial- og helsedepartementet en omfattende revisjon av kostnadsvektene i DRG-systemet. Som grunnlag for nye kostnadsvektene har SINTEF Unimed et samarbeid med om lag 20 sykehus. Arbeidet vil foregå i 2001, og det tas sikte på å implementere de nye kostnadsvektene fra 1. januar 2002.

Det foreslås i en overgangsperiode å etablere en sideløsning til ISF-ordningen for å finansiere hjemmebasert dialyse. Departementet foreslår at omleggingen iverksettes fra 1. juli 2001. Det tas sikte på en integrasjon mot hovedfinansieringssystemet (ISF) så snart dette er faglig forsvarlig.

Det foreslås at kap. 2750 post 77 reduseres med 8,5 mill. kroner i 2001 knyttet til antatt lavere reiseutgifter. Fylkeskommunenes rammetilskudd reduseres med 15 mill. kroner, svarende til antatte mindreutgifter for fylkeskommunene knyttet til at flere pasienter forventes å få hjemmedialyse som avlaster sykehusene, og at hjemmedialyse nå også finansieres gjennom ISF-systemet (jf. under). Av denne innsparingen overføres 6 mill. kroner til kap. 730 post 60 Innsatsstyrt finansiering av sykehus. Samlet vil dette gi en netto innsparing for staten på vel 17 mill. kroner for inneværende år.

Det foreslås at det foretas trekk i fylkeskommunenes rammetilskudd i forhold til antall pasienter som mottar hjemmebasert dialyse i den enkelte fylkeskommune.

Sammenfatning

På grunnlag av innrapporterte aktivitetstall kan bevilgningen reduseres med om lag 550 mill. kroner. På grunn av omlegging foreslås bevilgningen økt med 54 mill. kroner, fordelt på revmatismelegemidler (48) og dialysebehandling (6). Samlet foreslås bevilgningen redusert med avrundet 495 mill. kroner.

Post 62 Tilskudd til regionsykehus

Det vises til omtale under post 64. Det foreslås at 5,2 mill. kroner overføres til post 67 Andre tilskudd, til inndekning av driftsutgifter ved Diakonhjemmet.

Bevilgningen foreslås redusert med 5,2 mill. kroner.

Post 64 Tilskudd til utstyr ved sykehus

Sosial- og helsedepartementet har innhentet opplysninger fra fylkeskommunene om sykehusenes muligheter for innkjøp av utstyr som umiddelbart kan føre til økt pasientbehandling, uten krav til økt bemanning eller tidkrevende tilleggsinvesteringer.

Tilbakemeldingene fra sykehusene ga et klart svar om at økt behandlingsskapitet er mulig dersom det gis midler til ytterligere innkjøp av utstyr.

Siste år for innkjøp innenfor utstyrsplanen er 2002. Dersom det blir statlig overtakelse av sykehusene fra 2002, må en oppfølging vurderes i denne sammenheng, og evt. legges til de nye foretakene.

En videre satsning bør ses i sammenheng med krav om opplæring, samarbeid om innkjøp, standardisering av utstyr mv. Her vil evaluering av utstyrsplanen kunne gi noen retningslinjer.

IT og utstyrsplanen

Stortinget har vedtatt plan for utstyrsinvesteringer for perioden 1998-2002, jf. St.prp. nr. 61 (1997-98). Ut fra de forutsetninger som ligger til grunn for planen, skal det bevilges i alt 2 960 mill. kroner i perioden 1998-2003. Følgende fordeling er gitt:

	Bevilget hittil			Planlagt bevilget	
	1998-99	2000	2001	2002	2003
Sum	595	35	795	775	760

Fylkeskommunene har utarbeidet planer for investeringer i IT og medisinsk-teknisk utstyr for hele perioden. Innenfor planen refunderes 60 pst. av godkjente investeringer. Refusjon av investeringer et gitt år gis når revisorattestert regnskap legges frem det påfølgende år. Eksempelvis innebærer planens ramme for 2002 at fylkeskommunene vil få refundert 775 mill. kroner av investeringene i inneværende år (2001) ved fremleggelse av revisorattestert regnskap til neste år (2002).

Det er forutsatt at IT-investeringene over utstyrsplanen skjer i tråd med departementets IT-plan «Mer helse for hver bIT. Informasjonsteknologi for en bedre helsetjeneste. Handlingsplan 1997-2000». Det er videre bedt om at en søker å oppnå bedre samtrafikk sykehus imellom og mellom sykehus og andre aktører der det er kommunikasjonsbehov. Behovet for styrket elektronisk samhandling mellom sykehus og andre aktører, som primærhelsetjenesten, er ytterligere understreket i departementets nye IT-plan «Si @! Statlig tiltaksplan for elektronisk samhandling i helse- og sosialsektoren 2001-2003». Begge planer understreker behovet for en hensiktsmessig og styrket samordning av IT-investeringene i sektoren.

Noen regioner har tatt initiativet til regionalt samarbeid om innkjøp. Det synes imidlertid som om det hittil er gjort for lite for å bedre samordningen mellom aktørene. Det foreslås derfor iverksatt et nasjonalt prosjekt, forankret i en fylkeskommune, for å oppnå en slik samordning.

Forslaget innebærer at 20 mill. kroner av rammen på 775 mill. kroner for 2002 dedikeres til refusjon av utgifter for samordningsprosjektet. Dermed må hver fylkeskommune yte sin andel til det nasjonale prosjektet i 2001, som en del av sine utstyrsinvesteringer i inneværende år. Andelen vil beregnes forholdsmessig for hvert fylke. Det forutsettes at samordningsmidlene refunderes med 100 pst., slik at refusjonen på 20 mill. kroner i 2002 kun krever en investering på 20 mill. kroner i 2001.

Det nasjonale prosjektet skal komme samtlige fylkeskommuner til gode. Prosjektet tar sikte på å understøtte sykehusenes realisering av IT-løsninger og elektronisk samhandling. Dels vil regionale utviklingsoppgaver på området støttes ressursmessig, dels vil sykehusenes og regionenes arbeid understøttes gjennom fellesprosjekter for håndtering av overordnede problemstillinger (sikkerhet, formidlingssentraltjenester, meldingsutveksling, m.m.).

I forbindelse med mulige endringer i eierskap og organisering av spesialisthelsetjenesten vil departementet vurdere hensiktsmessigheten i måten utstyrsplanen er lagt opp, i forhold til utbetalinger over planen i 2003.

*Post 67 Andre tilskudd**Diakonhjemmet*

Departementet har vært i dialog med Diakonhjemmet vedrørende virksomheten i 2001. I svar av 01.11.2000 på spørsmål fra stortingsrepresentant Are Næss opplyste helseministeren:

«Til orientering ble det bevilget 5 mill. kroner til drift og støtte til kompetansesenteret i 2000. For 2001 er forslaget til bevilgning redusert til 4,3 mill. kroner.

Diakonhjemmet orienterte Sosial- og helsedepartementet i brev av 23.10.00 om at konsekvensene av bevilgningsforslaget for 2001 vil medføre at de må stenge rehabiliteringssenteret umiddelbart og kompetansesenterets virksomhet må reduseres.

Som følge av denne orienteringen inviterte Sosial- og helsedepartementet Diakonhjemmet til møte 30.10.00. På møtet kom det frem at Diakonhjemmet kan videreføre driften i 2001 innenfor en ramme på 9,5 mill. kroner.

Det er en prioritert oppgave fra departementet å sikre den videre oppfølging og drift av kompetansesenteret. Med bakgrunn i den dialog som har vært med Diakonhjemmet sykehus vil departementet komme tilbake til Stortinget med forslag til nødvendig tilleggsbevilgning senest i tilknytning til Revidert nasjonalbudsjett 2001.»

På bakgrunn av dette foreslås bevilgningen øket med 5,2 mill. kroner mot tilsvarende reduksjon under post 62 Tilskudd til regionsykehus.

Kap. 731 Rikshospitalet*Post 50 Statstilskudd**Økte premiesatser for statlige virksomheter som betaler arbeidsgiverandel til Statens Pensjonskasse*

Det vises til den generelle omtalen og oversiktstabellen innledningsvis under Sosial- og helsedepartementets saksområde.

Bevilgningen foreslås økt med 33,3 mill. kroner.

Nytt RH - bygningsmessige tiltak

I forbindelse med idriftsetting og opptrapping til full drift ved Rikshospitalet er det avdekket behov for utbedringer av en del forhold. Rikshospitalet har skisert et merbehov på 107 mill. kroner til tiltak som utbedring av isolat, varme og kjøleanlegg, ventilasjon, samt en rekke mindre modifikasjons- og utbedringsarbeid. Grunnet usikkerhet ved gjennomføringstidspunkt og behov for ytterligere utredning av enkelte tiltak, foreslås nå en tilleggsbevilgning på 20 mill. kroner til de mest nødvendige tiltakene. Statsbyggs prosjektansvar ble avsluttet og overført til Rikshospitalet 1. mars 2001. Det vises til omtalen under kap. 1580 post 31. Det foreslås at 24 mill. kroner overføres fra Statsbygg til Rikshospitalet til bygningsmessige tiltak.

Omlegging av gjestepasientoppgjøret

Finansieringsordningen for gjestepasientoppgjøret ble med virkning fra 1. mars 2001 endret. Ordningen er nå basert på DRG-basert prissystem med finansiering regulert for kompleksitet i behandlingen. Gjestepasientoppgjøret ble tidligere finansiert per antall liggedager. Det Norske Radiumhospital vil kunne tape i størrelsesorden 40 til 50 mill. kroner på omleggingen, mens det antas at Rikshospitalet vil få en gevinst på anslagsvis 40 mill. kroner. Det foreslås derfor at 40 mill. kroner omdisponeres fra kap. 731 Rikshospitalet til kap. 734 Det Norske Radiumhospital. Det understrekes at de anslåtte virkningene er beheftet med usikkerhet. Det presiseres at intensjonen om opprettholdelse av aktivitetsnivået ved DNR ligger fast. Departementet vil derfor komme tilbake til Stortinget, dersom resultatet av omleggingen vil gi større økonomiske konsekvenser for statssykehusene enn det som nå legges til grunn.

Sammendrag

Samlet foreslås bevilgningen forhøyet med 37,3 mill. kroner.

Kap. 734 Det norske Radiumhospital

Post 50 Statstilskudd

Økte premiesatser for statlige virksomheter som betaler arbeidsgiverandel til Statens Pensjonskasse

Det vises til den generelle omtalen og oversiktstabellen innledningsvis under Sosial- og helsedepartementets saksområde.

Bevilgningen foreslås økt med 11,3 mill. kroner.

Omlegging av gjestepasientoppgjøret

Det vises til omtale under kap. 731, post 50.

Bevilgningen foreslås økt med 40 mill. kroner.

Styrking av driften

I tillegg til ovenfornevnte forhold tilsier en gjennomgang av den økonomiske situasjonen ved Radiumhospitalet et behov for tilleggsbevilgning på 14 mill. kroner til styrking av driften.

Sammendrag

Samlet foreslås bevilgningen forhøyet med 65,3 mill. kroner.

Kap. 735 Statens senter for epilepsi

Post 01 Driftsutgifter

Evt. forprosjekt for en ny sengeavdeling

Sosialkomiteen har i Budsjettinnst.S. nr. 11 (2000-2001) påpekt at sengeavdelingen til dels er av dårlig standard (brakker) og bedt regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2001 vurdere å avsette midler til forprosjektering av nybygg til sengeavdeling.

Sosial- og helsedepartementet har bedt Statens senter for epilepsi (SSE) redegjøre for behovet for ny sengeavdeling. SSE mener at deler av dagens sengeavdeling ikke lenger kan betegnes som hensiktsmessig i forhold til dagens behov. SSE har likevel valgt å ikke fremme forslag om nybygg tidligere fordi de anser at det er andre bygningsmessige behov som er mer presserende, jf. forprosjekt for ny observasjonspost som er igangsatt i 2001. Sosial- og helsedepartementets vurdering er at en ny intensiv observasjonspost bør prioriteres og det er derfor ikke avsatt midler til forprosjekt for en ny sengeavdeling i inneværende års budsjett.

Økte premiesatser for statlige virksomheter som betaler arbeidsgiverandel til Statens Pensjonskasse

Det vises til den generelle omtalen og oversiktstabellen innledningsvis under Sosial- og helsedepartementets saksområde.

Bevilgningen foreslås økt med 2,1 mill. kroner.

Kap. 737 Barnesykehus

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningsreduksjon

Bevilgningen til Hokksund barnesykehus foreslås redusert med 1 500 000 kroner, mot en tilsvarende økning på kap. 738 post 01 Helsetjenesten på Svalbard.

Økte premiesatser for statlige virksomheter som betaler arbeidsgiverandel til Statens Pensjonskasse

Det vises til den generelle omtalen og oversiktstabellen innledningsvis under Sosial- og helsedepartementets saksområde.

Bevilgningen foreslås økt med 800 000 kroner.

Sammenfatning

Samlet foreslås bevilgningen redusert med 700 000 kroner.

Kap. 738 Helsetjenesten på Svalbard

Post 01 Driftsutgifter

Det er foretatt en gjennomgang av virksomhetens økonomiske situasjon. Det foreslås at bevilgningen økes med 1,5 mill. kroner mot tilsvarende reduksjon under kap. 737 Barnesykehus, post 01 Driftsutgifter (Hokksund).

Bevilgningen foreslås øket med 1,5 mill. kroner.

Kap. 739 Andre utgifter

Post 21 Forsøk og utvikling i sykehussektoren

Statlig overtagelse av spesialisthelsetjenesten

Det vises til generell omtale i innledningen, omtale under kap. 600 Sosial- og helsedepartementet og ny post 90 under kap. 739. Til sammen foreslås bevilget 86 mill. kroner i forbindelse med statlig overtagelse av spesialisthelsetjenesten. Under denne posten fremmes forslag på til sammen 75,5 mill. kroner, knyttet til «omdanning til foretak» og «oppbygging av nye administrasjoner».

Opprettelse av åpningsbalanser og omdanning av statssykehusene til helseforetak

Sosial- og helsedepartementet vil sette i gang et arbeid med nødvendig etablering og oppgradering av internkontroll og rutiner for å kunne føre regnskap i henhold til regnskapslovens krav, for eksempel etablering av nye kontoplaner, utarbeiding av dokumentasjoner/manualer mv. Det vil være nødvendig med et opplæringsprogram for ledere og medarbeidere innen økonomi og regnskapsføring mv. Det er også behov for å engasjere rådgivere for å vurdere juridiske spørsmål i prosessen med å etablere foretak, herunder vurdere avtaler som foretakene skal tre inn i. Arbeidet videreføres i 2002. Det vil derfor påløpe kostnader til dette arbeidet også i 2002. Det må også settes i gang et arbeid med å etablere åpningsbalanser både i de regionale helseforetakene og i helseforetakene. Dette arbeidet innebærer at alle eiendelene i virksomhetene verdsettes. Arbeidet med å etablere åpningsbalanser startes i 2001, men vil i hovedsak pågå i 2002.

Sosial- og helsedepartementet har våren 2001 satt i gang et arbeid med å omdanne Rikshospitalet, Radiumhospitalet og Statens senter for epilepsi til foretak. Dette innebærer at det også arbeides med å etablere åpningsbalanser mv. på disse sykehusene, jf. ovennevnte. Arbeidet skal slutføres i 2001.

Det er satt av 60,5 mill. kroner til disse formålene i 2001.

Fem nye administrasjoner

Oppbygging av fem administrasjoner starter allerede i 2001. Administrasjonene skal være operative fra 1. januar 2002. Dette vil derfor representere en merkostnad i overgangsfasen. Drift av fem regionale helseforetak er anslått til

15 mill. kroner i 2001. Drift av foretakene etter 2001 er forutsatt dekket av uttrekket fra fylkeskommunenes rammer.

Senter for medisinske studier i Moskva

Bevilgningene under kap. 701 Forsknings- og forsøksvirksomhet, kap. 719 Helsefremmende og forebyggende tiltak og kap. 739 Andre utgifter foreslås redusert med til sammen 1 500 000 kroner til delvis finansiering av Senter for medisinske studier i Moskva på Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementets budsjett.

Bevilgningen under post 21 foreslås redusert med 400 000 kroner.

Medisinsk historisk museum

I Budsjett-innst. S. 11 (2000-2001) viste sosialkomiteen til at det er besluttet opprettet et nasjonalt medisinsk museum i den gamle administrasjonsbygningen for Rikshospitalet i Pilestredet. Komiteen hadde merket seg at departementet vil arbeide videre med prosjektet, og var enig i at alternative kostnadsrammer vurderes og legges fram i Revidert nasjonalbudsjett 2001. Det ble forutsatt at regjeringen klargjør når nasjonalt medisinsk museum tenkes realisert. Videre ba komiteen regjeringen sikre fremdriften i en sak som er av stor kulturhistorisk verdi.

På denne bakgrunn har departementet inngått prinsippavtale med Stiftelsen Norsk Teknisk Museum i Oslo som sikrer at et medisinsk museum integreres i Norsk Teknisk Museum. Det finnes om lag 1000 kvm i bygget som kan frigjøres for utstillingsformål etter mindre bygningsmessige endringer. Museet skal fremstå som en kombinasjon av museum og opplevelsessenter/teknotek. En slik løsning blir langt rimeligere samtidig som den både ivaretar de museumsfaglige intensjonene bak det tidligere prosjektet i en allerede etablert museumsorganisasjon og sikrer et stort besøkstall fra åpningsdagen.

Stiftelsen Norsk Teknisk Museum er nasjonalmuseum for teknikk, industri og vitenskap. Det offentlige bidrag finansieres over Kulturdepartementets budsjett. I tillegg finansieres driften ved inngangspenger, utleie og salg. Det vil være et overordnet mål for et medisinsk museum at museumstilbudet skal nå alle grupper, særlig barn og unge. Teknisk Museum hadde i 2000 nesten 160 000 besøkende, hvorav om lag 90 000 barn og unge under 18 år.

Investeringsutgifter for det tidligere prosjektet var kostnadsberegnet til ca 150 mill. kroner med årlige driftsutgifter på ca 10 - 12 mill. kroner, eksklusiv husleie. Basert på foreløpig anslag er investeringsutgifter til oppbygging av utstilling og museumsorganisasjon på Teknisk museum anslått til ca 33 mill. kroner fordelt på årene 2001-2003, mens årlige driftsutgifter fra 2004 vil beløpe seg til 6-7 mill. kroner. Det forutsettes at første byggetrinn på 700 kvm vil kunne åpnes sommeren 2003 i forbindelse med markering av 400 års jubileet for det offentlige lege- og helsevesen i Norge.

Det vil bli lagt fram forslag til finansiering i forbindelse med statsbudsjettet for 2002. Kostnader i 2001 vil bli dekket over Sosial- og helsedepartementets budsjett.

Glittre og Granheim

Det foreslås innspart 8 mill. kroner over denne posten for å dekke inn Stortingets vedtak om økt bevilgning til Glittre og Granheim over kap. 2711 post 74 (jf. St.prp. nr. 1 2000-2001).

Bevilgningen foreslås redusert med 8 mill. kroner.

Sammenfatning

Samlet foreslås bevilgningen under post 21 økt med 67,1 mill. kroner.

*Post 50 Norges forskningsråd**Senter for medisinske studier i Moskva*

Det vises til omtalen av Senter for medisinske studier i Moskva under post 21.

Bevilgningen under post 50 Norges forskningsråd foreslås redusert med 370 000 kroner.

Kap. 739 Andre utgifter*Post 64 Tilskudd til RIT 2000***Innledning**

Det vises til den omtale som er gitt av RIT 2000-prosjektet i St.prp. nr. 1 (2000-2001) og i Tillegg nr. 8 til St.prp. nr. 1 (2000-2001), jf. Budsjett-innst.S. nr. 11 (2000-2001). Resultatet av denne behandlingen var at byggestart for prosjektet ble utsatt med henvisning til at en del usikkerhetsfaktorer ved prosjektet skulle nærmere vurderes. Etter at disse vurderingene er foretatt, og ut fra øvrig planleggings- og prosjekteringsarbeid som er gjennomført i den mellomliggende periode, framstår prosjektet med vesentlig høyere kostnader enn hva som lå til grunn for avtalen mellom staten og Sør-Trøndelag fylkeskommune (STFK) fra høsten 1999, men også med høyere kostnader enn anslaget som forelå høsten 2000. Gjennomgangen har medført at risikofaktorene er redusert, men på noen områder er det fremdeles usikkerhetsfaktorer knyttet til prosjektet.

Med det opplegg som her presenteres står departementet fast ved at det skal realiseres en fullverdig universitetsklinikk i Trondheim. Etter en helhetlig vurdering av det foreliggende beslutningsunderlaget finner regjeringen igangsetting av utbygging av fase 1 på Øya forsvarlig. Men med det kostnadsoverslag som prosjektet nå framstår med, inklusive gjenstående usikkerhetsfaktorer ved prosjektet, er det regjeringens oppfatning at prosjektet ikke bør igangsettes før det er foretatt en vurdering av et alternativ på et annet område. Det legges opp til at en slik vurdering skal gjøres for et prosjekt plassert på Dragvoll i Trondheim. Det primære formål med denne vurderingen er å få et bedre grunnlag for å avklare om den betydelige ressursinnsatsen som det nå legges opp til på Øya er nødvendig for å ivareta de forutsatte formålene. Vur-

deringen vil også inkludere en helhetlig vurdering av løsningen for universitets- og høyskoleformålene og hvordan samspillet mellom disse formålene og sykehusdriften vil bli ivaretatt.

Sosial- og helsedepartementet legger derfor fram forslag til kostnadsrammevedtak for fase 1, med tilråding om igangsettingsfullmakt for første fase av RIT 2000 på Øya. Det forutsettes at det før igangsetting skal utredes et alternativt lokalisert prosjekt til Dragvoll. Utredningen forutsettes gjennomført innen årsskiftet 2001/2002, hvorefter det tas endelig stilling til om utbyggingen skal skje på Øya eller ved alternativ lokalisering på Dragvoll. Det legges til grunn at et eventuelt alternativt prosjekt skal kunne gjennomføres innen samme tidsramme som ferdigstillelse av prosjekt på Øya. Hvis Dragvoll viser seg som et bedre alternativ, vil saken legges fram på nytt for Stortinget.

Det er Sosial- og helsedepartementets oppfatning at fase 1 av Øya-prosjektet er tilstrekkelig utredet, og at det isolert vurdert for denne fasen foreligger et tilfredsstillende beslutningsunderlag for vedtak om byggestart. For å få minst mulig forsinkelse dersom man velger Øya-prosjektet legger departementet derfor prosjektet fram for Stortinget for å innhente fullmakt om eventuell igangsetting, og også om de nødvendige fullmakter til å inngå avtale med Sør-Trøndelag fylkeskommune. Dette under forutsetning av at det viser seg at Dragvoll-alternativet ikke er aktuelt.

Avtalen fra 1999, og også Stortingets behandling den gang, var basert på et helhetlig prosjekt på 186.500 m² med et kostnadsoverslag på 7 275 mill. kroner. I det planleggings- og prosjekteringsarbeid som nå er gjennomført, og slik prosjektet nå foreligger, er det skilt mellom prosjektets fase 1 og den etterfølgende del av prosjektet. Denne inndelingen er det også orientert om i Tillegg nr. 8 til St.prp. nr. 1 (2000-2001). For fase 1 og de to byggetrinnene som inngår der (Nevrosenteret, Kvinne-barnsenteret og Laboratoriesenteret) foreligger det ferdig forprosjekt, som fra departementets side også er vurdert i forhold til kravene i spesialisthelsetjenesteloven med forskrift. Det er for denne delen av prosjektet det bes om fullmakt til eventuelt å sette i gang prosjektet. Når det gjelder det etterfølgende arbeidet vil departementet komme tilbake til Stortinget med konkrete forslag dersom Øya-prosjektet skal realiseres. Det foreligger ikke samlet kostnadsramme for det samlede prosjektet. Planleggingen som har vært gjennomført, har hatt utgangspunkt i 1999-avtalen, dvs. de dimensjonerende forutsetningene som der er angitt, og utviklingsplanens prinsipper. Men departementet legger til grunn at det i dette arbeidet bør være rom for å vurdere planene i forhold til foreliggende kunnskap, funksjonalitet og kapasitet. Herunder må det ses hen til hvordan ulike løsninger påvirker prosjektets samlede kostnadsramme. Dette vil departementet komme tilbake til overfor Stortinget dersom Øya-prosjektet skal realiseres. Departementet vil for øvrig ha en gjennomgang med STFK når det gjelder oppgaver for RIT 2000 ut 2001, og hvordan det forslag som nå er framlagt bør påvirke organisasjonen.

Bakgrunn

Til grunn for RIT 2000-utbyggingen ligger avtale mellom staten og Sør-Trøndelag fylkeskommune (STFK) av 22.12.96, om ny universitetsklinikk i Trondheim - RIT 2000, jf. St.prp. nr. 67 (1996-97) og Innst. S. nr. 281 (1996-97). Med

bakgrunn i fylkeskommunens økonomiske evne til å gjennomføre utbyggingen, justerte anslag for kostnader og areal, og behov for endring i prinsipper for gjennomføring og styring av utbyggingen, ble det ført nye avtaleforhandlinger i 1999. Forhandlingene resulterte i en revidert avtale.

Revidert avtale mellom staten og STFK av 9.9.99 ligger nå til grunn for RIT 2000-utbyggingen. Det vises til St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 4 (1999-2000), jf. Innst. S. nr. 11 (1999-2000). I henhold til avtalen av 1999 skal den nye universitetsklinikken bygges på Øya i Trondheim, i tilknytning til det eksisterende regionsykehuset. Avtalens kostnadsoverslag er 7 275 mill. kroner og brutto arealramme er 186.500 m², som fordeler seg med 49.500 m² på universitetsarealer og 137.000 m² på sykehusarealer.

Den samlede utbyggingen er planlagt å foregå over en lang utbyggingsperiode, hvorav de kliniske sentra forutsettes ferdigstilt i år 2010, totalprosjektet i år 2013/2014. Sykehuset skal i følge avtalen bygges etter en desentralisert sentermodell, hvor kliniske funksjoner og undervisnings- og forskningsfunksjoner skal integreres innenfor det enkelte senter. I henhold til avtalen ble utbyggingen inndelt i byggetrinn, hvor det enkelte trinn skal legges fram for og godkjennes av fylkesting og Storting på forprosjektnivå.

Statens beslutning om gjennomgang av prosjektet høsten 2000

Fylkestinget i Sør-Trøndelag behandlet byggetrinn 1 i juni 2000. Vedtaket som ble fattet innebar 168 mill. kroner høyere kostnader enn tidligere kostnadsanslag på bakgrunn av avtalens forutsetninger. Staten ble samtidig varslet om forventet kostnadsvekst også på øvrige byggetrinn. Med bakgrunn i det betydelige statlige finansielle ansvaret knyttet til prosjektet, mente departementet at den oppståtte situasjonen tilsa at det burde foretas en gjennomgang av enkelte sider ved prosjektet, før forslag om igangsetting av første byggetrinn kunne bli lagt fram for Stortinget. Stortinget ble orientert om denne beslutningen i St.prp. nr. 1 (2000-2001). Hovedformålet med gjennomgangen var å få avklart om det forelå nødvendig trygghet for å be Stortinget vedta igangsetting av byggetrinn 1 av prosjektet, slik at utbyggingen kunne starte høsten 2000 som forutsatt. Videre ønsket departementet å få en bedre oversikt over prosjektets kostnader inklusiv den driftssituasjon som vil inntre når universitetsklinikken er ferdigstilt.

Resultat av prosjektgjennomgangen høsten 2000

Stortinget ble orientert om resultatene av prosjektgjennomgangen i Tillegg nr. 8 til St.prp. nr. 1 (2000-2001). På bakgrunn av gjennomgangen konkluderte departementet med at det ikke var tilrådelig å be Stortinget gi klarsignal for byggetrinn 1, men at man ville jobbe videre med det siktemål å fremme sak for behandling i Stortinget vårsesjonen 2001.

Departementet foreslo en ny byggefaseinndeling hvor de tre første sentrene Nevrosenteret, Kvinne-barnsenteret og Laboratoriesenteret - som var planlagt realisert svært nær hverandre i tid, blir behandlet samlet i en ny fase 1. Videre ble det konkludert med at RIT 2000-prosjektet kunne videreføres på Øya, og at det ikke var framkommet forhold som tilsa at det planlagte driftskonseptet (sentermodellen) ikke kunne legges til grunn for utbyggingen. Samtidig hadde gjennomgangen synliggjort en del forhold som måtte utredes

ytterligere før forslag om igangsetting kunne fremmes for Stortinget. Mer konkret gjaldt dette nærmere redegjørelse for det valgte driftsopplegget herunder driftsøkonomiske konsekvenser, tomteforhold og utvidelsesmuligheter på Øya, og prosjektets fleksibilitet. Stortinget ble videre gjort kjent med at departementet hadde startet dialogen med fylkeskommunen med sikte på raskest mulig avklaring av forholdene som ble trukket fram.

Prosess

Sentralt i departementets arbeid har vært vurderingene av de forhold som det høsten 2000 var forutsatt at departementet skulle se nærmere på, og i tillegg den eksterne kvalitetssikringen av fase 1 som også er gjennomført. I tillegg til vurderingene av de enkeltstående faktorene har det for departementet vært viktig å foreta en samlet vurdering av det faglige og kostnadmessige bildet som prosjektet framstår med, inklusiv mulige usikkerhetsfaktorer. Siste element som ble spilt inn til departementet var den eksterne kvalitetssikringen for investeringene i fase 1. Denne ble avgitt 21. mars 2001. Samtidig med at de ulike gjennomgangene ble foretatt har det vært ført drøftinger med Sør-Trøndelag fylkeskommune om en avtale for videreføring av prosjektet. Forhandlingene har vært ført med bakgrunn i fylkeskommunens henvendelse til departementet sommeren 2000, der det ble orientert om forventede kostnadøkninger, og der det ble bedt om drøftinger med staten om hvordan de forventede økte kostnadene skulle dekkes inn. I dialogen mellom departement og fylkeskommunen har også innspillene fra de ulike delutredningene vært temaer. I tillegg var det også et tema hvordan en avtale kunne bygges opp, slik at behandlingen av spørsmålet om statlig eierskap til de fylkeskommunale sykehusene ikke skulle føre til utsettelse av saken, jf. Ot.prp. nr. 66 (2000-2001) Om lov om helseforetak m.m. Fra statens side ble det lagt vekt på at det før staten hadde avsluttet sin samlede realitetsvurdering av saken, kunne bygges opp en avtale som kunne ta opp i seg en eventuell positiv konklusjon om igangsetting av Øya-prosjektet. En vesentlig del av avtaleopplegget som det på en positiv måte ble arbeidet med, var videre et gjennomføringsopplegg for 2001 som ikke var avhengig av noen bestemt løsning på spørsmålet om statlig eierskap.

I og med at departementet ikke har funnet det riktig å kunne tilrå igangsetting av Øya-prosjektet, har det derfor ikke vært grunnlag for inngåelse av avtale nå. Meddelelsen om departementets standpunkt til realitetsspørsmålet ble gitt på møte med fylkeskommunen 7. mai 2001.

Oppfølging av saken

Nærmere om fase 1

Fase 1 inkluderer to kliniske sentra, Nevrosenteret og Kvinne-barnsenteret, og Laboratorisesenteret - som er et senter med tverrgående funksjoner. Av det planlagte totalarealet på 186.500 m² utgjør fase 1 omlag 82.000 m², som i all hovedsak er i overensstemmelse med forutsetninger i avtalen av 1999.

Investeringskostnader

RIT 2000-styret har anbefalt en kostnadsramme for fase 1 på 4 035 mill. kroner (50 pst. sannsynlighetsnivå, prisnivå nov. 2000, inkl. momsending fra 01.01.2001 på 41 mill. kroner). Sammenholdt med tidligere måltall på bakgrunn av avtalens forutsetninger utgjør styrets anbefalte kostnadsramme for fase 1 en økning på 789 mill., tilsvarende omlag 26 pst. Videre anbefaler styret en marginavsetning på 315 mill. kroner for å øke sikkerheten for måloppnåelse i forbindelse med fase 1 opp til et 85 pst. sannsynlighetsnivå, til totalt 4 350 mill. kroner. Forslag til kostnadsramme inkluderer utstyrs kostnader til sykehusdelen av prosjektet. Brukerutstyr til universitetsarealene inngår ikke i kostnadsrammen, og skal finansieres særskilt av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet.

Kostnadsøkningen skyldes dels at alle tre sentra som inngår i fase 1 nå framstår med høyere kostnader enn tidligere måltall, ref. fylkestingets varsel etter deres behandling av Nevrosenteret sommeren 2000. Den største endringen i forhold til tidligere kjente avvik er relatert til utstyrs kostnader. Også innenfor øvrige tiltak (infrastrukturtiltak mv.) er det en kostnadsøkning sammenholdt med tidligere måltall.

Utbyggingsmodellen med selvstendige bygg som skal bindes sammen med kulverter og broer, bidrar til at fase 1 får en relativt høy belastning med infrastrukturkostnader.

Med utgangspunkt i Finansdepartementets retningslinjer for store statlige investeringer (jf. Gul bok for 2000, kap. 7.4) er det gjennomført en ekstern kvalitetssikring av fase 1. Konsulenten (HolteProsjekt), som også tidligere har vurdert Nevrosenteret, framla rapport om fase 1 i slutten av mars 2001. Konsulenten konkluderer med at prosjektmateriallets grunnkalkyler virker i god overensstemmelse med deres egne vurderinger, men at usikkerheten og behovet for avsetninger til forventede tillegg er høyere enn hva RIT 2000 Fylkeskommunalt foretak (FKF) legger til grunn. På denne bakgrunn anbefales at prosjektets kostnadsramme settes høyere enn det styret for RIT 2000 FKF har anbefalt. For å øke sikkerheten i prosjektet foreslår konsulenten et ytterligere påslag, slik at samlet kostnadsramme settes til 4 538 mill. kroner (85 pst. sannsynlighetsnivå). Konsulenten identifiserer entreprisemodell/kontraktstrategi, prosjektorganisering og framdrift som de største bidragsyterne til usikkerhet ved prosjektet. Etter at rapport fra den eksterne kvalitetssikringen forelå, valgte RIT 2000-styret etter en samlet vurdering å øke sin opprinnelig anbefalte kostnadsramme med 50 mill. kroner, til 4 035 mill. kroner som beskrevet ovenfor, hvorav 41 mill. kroner som følge av endret mva. inngår.

Departementet finner det riktig å legge styrets anbefalte kostnadsramme til grunn for en eventuell avtale med fylkeskommunen om igangsetting av fase 1, hvorav 315 mill. kroner til marginavsetning inngår. I forhold til Stortinget har departementet funnet det riktig å framlegge tilrådingen fra den eksterne kvalitetssikringen, og dermed inkludere mellomlegget på 188 mill. kroner mellom styrets tilråding og konsulentens tilråding. Siden styrets anbefalte kostnadsramme ligger noe lavere, kreves det særskilt oppmerksomhet rundt midlene i oppfølgingen av prosjektet for å unngå utilsiktet kostnadsøkning hvis Øya-prosjektet blir realisert. Disposisjonsretten må ligge hos staten. Med henblikk på mest mulig realisme i forslaget, har departementet likevel funnet det riktig å ta hensyn til vurderingen fra den eksterne konsulenten. Kostnader

til pasienthotell og deler av forsyningssenteret inngår ikke i fase 1 og det prosjektet Stortinget nå får forelagt. Det skal bemerkes at dersom fase 1 realiseres på Øya, vil det pga. sammenhengen i prosjektet være nødvendig å realisere disse delprosjektene, og sakene vil bli forelagt Stortinget.

Særskilt om utstyrskostnader

Avtalen av 1999 fastsetter en kostnadsramme for sykehusutstyr på 1 180 mill. kroner. Utstyr til universitets- og høyskoleformål inngår ikke i avtalens utstyrskostnadsramme, og skal finansieres særskilt over Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementets budsjett. RIT 2000-styrets anbefalte kostnadsramme for brukerutstyr fase 1 er 668 mill. kroner, som tilsvarer et avvik på 214 mill. kroner i forhold til måltall i henhold til avtalen. Den anbefalte kostnadsrammen for brukerutstyr er en nettoramme. Sammenholdt med måltall for totalprosjektet er kostnadsandelen for utstyr i fase 1 høy.

Oppfølging av statens usikkerhetspunkter

På bakgrunn av prosjektgjennomgangen høsten 2000 har STFK, på departementets oppfordring, utredet enkelte forhold i tråd med omtalen ovenfor. Gjennomgangen har synliggjort flere faktorer som gjør det nødvendig å sikre fleksibilitet mht. hvordan den resterende del av utbyggingen skal realiseres gitt igangsetting på Øya.

Driftsøkonomi

Det er gjennomført en delutredning av driftsøkonomiske konsekvenser som følge av det valgte driftskonseptet (sentermodellen) i regi av firmaet Agenda. I analysen sammenlignes driftskostnader i et referanseår (1999) med driftskostnader i et framtidig utbygget sykehus, forutsatt samme aktivitetsnivå. Rapporten synliggjør framtidig merbemanningsbehov for bl.a. anestesipersonell, og konkluderer med økte årlige driftskostnader i en størrelsesorden på 40 mill. kroner som følge av såkalte konseptrelaterte (RIT 2000-spesifikke) forhold i et ferdig utbygget sykehus, sammenlignet med dagens RiT. Utover dette er det pekt på faktorer som gir potensial for forbedring og forverring. Beregningen er foretatt på bakgrunn av nærmere angitte kriterier, og det hefter stor grad av usikkerhet ved disse. Også i rapporten kommenteres det at beregningene er heftet med høy usikkerhet.

I henhold til avtalen av 1999 forplikter STFK seg til å planlegge driften av det nye sykehuset slik at man oppnår en effektiviseringsgevinst, tallfestet til å gi en årlig innsparing i brutto driftskostnader på 100 millioner kroner (1997). Gevinsten er relatert til effektivisering av pasientprosesser og økt produksjon, og skal oppnås ved kortere liggetider, overgang til dagbehandling og bruk av observasjonssenger og pasienthotell. Mandatet for delutredningen har ikke vært å sannsynliggjøre dette, og et framtidig effektiviseringskrav står mao. ved lag. I Tillegg nr. 8 til St.prp. nr. 1 (2000-2001) understreket departementet viktigheten av forankring av prosjektet i sykehusorganisasjonen, og at man ville ha oppmerksomhet rettet mot dette i oppfølgingen av prosjektet. Utredningsarbeidet har hatt bred deltagelse fra fagmiljøet ved RiT, og beskrives som å ha bidratt til bedret forankring av prosjektet i sykehusorganisasjonen.

Tomtearealets fleksibilitet

Delutredningen om tomtearealets fleksibilitet illustrerer sykehusområdets potensielle utvidelsesmuligheter både innenfor dagens eiendomsgrense og reguleringsplan, og muligheter for erverv og omregulering i sykehusets randsoner. Per i dag er det et begrenset potensial for påbygg, tilbygg og nybygg innenfor de fleste planlagte sykehuskvartaler på Øya. Gjennom erverv og omregulering vil utvidelsesmulighetene i sykehusets randsoner kunne utvides. Sykehusets randsoner beskrives som å kunne utvides betraktelig gjennom tomteerverv og omregulering. Slike tiltak vil medføre omreguleringsprosesser og kostnader. For tomtearealene som inngår i fase 1, gjenstår det noe uklarhet i tilknytning til tomten hvor Laboratoriesenteret skal realiseres. I følge STFK er det foreløpig kun gitt forhåndstillatelse til gjennomføring av gatebygging på den aktuelle tomten, men arealet er regulert til formålet.

Sengetun

Delrapporten gir en vurdering av fleksibilitetsaspekter ved innføring av sengetunmodellen, sammenlignet med dagens sengepostmodell. Fleksibiliteten i det nye sykehuset sies å ligge i å utnytte ledig kapasitet i andre sengetun. Arbeidet konkluderer med at det ikke er funnet klare holdepunkter for at sengetunmodellen vil bli mer bemanningskrevende enn dagens sengepostmodell. Oppsummert viser delutredningen at sengetunene har mangelfull fleksibilitet slik de i dag er utformet, og det forutsettes å utvikle modellen. Viktige faktorer vil være at det på minst ett rom i hvert sengetun skal være mulig å sette inn en ekstra seng, og slik at det i hvert sengetun skal være et to-sengsrom.

Samlet vurdering

Departementet står fast ved at det skal realiseres en fullverdig universitetsklinikk i Trondheim. Fase 1 av Øya-prosjektet er utredet og kvalitetssikret til forprosjektnivå, som er forutsatt som grunnlag for beslutning om igangsetting. Delutredninger på bakgrunn av departementets prosjektgjennomgang høsten 2000 har gitt bedret kjennskap til tidligere uavklarte sider ved prosjektet, og det er skaffet til veie bedre data når det gjelder RIT 2000-modellens mulige driftsøkonomiske implikasjoner og prosjektets fleksibilitet. Samlet vurdert er det planlagte prosjektet av fase 1 på Øya gjennomførbart og departementet finner det forsvarlig å fremme sak om kostnadsrammevedtak for fase 1, med premisser knyttet til dette. Men prosjektets høye investeringskostnader, risiko relatert til framtidig drift, merbemanningsbehov m.v. tilsier at før igangsetting av selve utbyggingen er tilrådelig, bør det foretas en vurdering av et alternativt prosjekt. Vurderingene vil ta utgangspunkt i RIT 2000-prosjektet slik det foreligger, men det holdes åpent for endringer i disse forutsetningene dersom alternativer viser mulige lavere total kostnader og bedre løsninger. Det er en forutsetning at utredningen skal være gjennomført innen årsskiftet 2001/02, og at et eventuelt alternativt prosjekt skal kunne ferdigstilles innenfor samme tidsramme som Øya-prosjektet. Dette vil igjen sette rammer for hvor omfattende endringer som kan vurderes. Hensikten med utredningen er å få avklart hvorvidt det er realistisk og formålstjenlig med et alternativt prosjekt til lavere kostnader og risiko, ferdigstilt innenfor den forutsatte tidsramme.

Den alternative lokaliseringen som synes mest aktuell er Dragvoll. Her eier staten tomtearealer på om lag 1 300 mål, hvilket er betydelig mer enn behovene knyttet til sykehusutbyggingen. Behovet for eventuelle senere utvidelser kan således imøtekommes, og det vil også være plass for randsonevirksomhet. Statens eierskap til arealene og deres størrelse, i tillegg til en del eksisterende infrastruktur, god tilgjengelighet og relativ sentrumsnærhet, er momenter som taler for at Dragvoll er det mest nærliggende alternativet til Øya som lokalisering av universitetsklinikken. En relokalisering av RiT og NTNUs medisinske fakultet til Dragvoll gjør det dessuten naturlig å vurdere å flytte dagens universitetsfunksjoner på Dragvoll til Øya. På denne måten vil eksisterende bygningsmasse på Dragvoll kunne utnyttes i forbindelse med en eventuell utbygging av universitetsklinikken her. Dessuten kan de lokaler NTNU og RiT i dag har på Øya delvis utnyttes til de universitetsfunksjonene som flyttes fra Dragvoll (HF og SV-fakultetene). Vurderingen vil derfor inneholde en analyse av en slik relokalisering av universitetsaktivitet. Videre vil det være naturlig å se planene om å realisere nye lokaler for helsefagutdanningene ved Høgskolen i Sør-Trøndelag i en slik sammenheng.

Videre prosess

Med det opplegg som her er presentert legges det opp til følgende aktiviteter i den kommende perioden:

- Det vil fram til årsskiftet 2001-02 bli gjennomført en vurdering av et alternativt utbyggingsprosjekt på Dragvoll. Sosial- og helsedepartementet vil ha ansvar for gjennomføringen av prosjektet, og det vil bli gjennomført i nært samarbeid med Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet. Det vil bli holdt kontakt med Sør-Trøndelag fylkeskommune og andre lokale myndigheter om prosjektet, og det vil også være viktig å ha den nødvendige kontakt med sykehusorganisasjonen (RiT). Likeens vil den nødvendige kontakt og medvirkning fra NTNU og Høgskolen i Sør-Trøndelag bli etablert.
- Sosial- og helsedepartementet vil raskt ta kontakt med Sør-Trøndelag fylkeskommune for å drøfte hvordan fylkeskommunen og RiT 2000-organisasjonen skal møte den foreliggende situasjonen. Viktige elementer i denne dialogen vil blant annet være hvordan det pågående planleggingsarbeidet bør håndteres gitt de beslutninger som det legges opp til, håndtering av organisasjonen med den usikkerhet som nødvendigvis vil foreligge fram til det avklares hva som videre skal skje med Øya-alternativet, samt håndteringen av praktiske og økonomiske problemstillinger knyttet til forberedelsesarbeidet for fase 1. RiT 2000-organisasjonen vil bli trukket inn på en egnet måte i det utredningsarbeidet som skal gjennomføres for Dragvoll-alternativet. Departementet gjør oppmerksom på at det i den foreliggende situasjonen vil måtte brukes ressurser i 2001 som ikke gir effekt for prosjektet. Det understrekes at departementet gjennom denne dialogen ikke forutsettes å gripe inn i interne ansvars- og styringsforhold i forholdet mellom fylkeskommunen og RiT 2000 FKF. Som det framgår nedenfor har departementet i denne situasjonen funnet det riktig nå å ikke gjennomføre større endringer i tilskuddet, basert på opplegget som nå foreslås. Men basert på den dialog som nå skal gjennomføres med fylkeskommunen kan det her komme endringer. Departementet vil overfor Stortinget komme tilbake til spørsmålet til høsten - når større klarhet forelig-

- ger.
- Dersom Dragvoll ikke viser seg aktuell som alternativ, innebærer departementets opplegg at det foreliggende Øya-prosjektet for fase 1 skal gjennomføres. Med henblikk på at det foreslåtte opplegget ikke skal føre til unødige forsinkelser, foreslås det at Stortinget nå godkjenner kostnadsrammen for fase 1 på Øya og at departementet gis fullmakt til at det kan inngås kontrakter for gjennomføring av prosjektet innenfor den fastsatte kostnadsrammen. Departementet vil i så fall komme tilbake med forslag til nødvendige bevilgninger for 2002. Dersom staten fra 2002 er eier av de fylkeskommunale sykehusene, vil det ikke være nødvendig med supplerende fullmaktsbeslutninger fra Stortingets side. Dersom fylkeskommunen i 2002 fremdeles er eier av sykehuset eller at Dragvoll allerede høsten 2001 skulle vise seg å være et uegnet alternativ, foreslås at Sosial- og helsedepartementet gis fullmakt til å inngå avtale med Sør-Trøndelag fylkeskommune om at fylkeskommunen kan inngå avtaler og igangsette bygging innenfor fase 1 innenfor den fastsatte kostnadsrammen på 4 035 mill. kroner (50 pst. sannsynlighetsnivå) og marginavsetning på 315 mill. kroner. Dette må skje under forutsetning av at staten bekrefter overfor fylkeskommunen at det samlede økonomiske opplegget og finansieringen for prosjektet skal sette fylkeskommunen i stand til å sikre at det samlede tilbudet til befolkningen er på nivå med øvrige fylkeskommuner. En slik forutsetning lå også til grunn for 1999-avtalen.

Bevilgningsmessige konsekvenser

Faktisk utvikling i fjor innebar et lavere forbruk på 26,6 mill. kroner enn det som var lagt til grunn for bevilgningen. Bevilgning for 2001 foreslås derfor redusert med 26,6 mill. kroner.

I St.prp. nr. 1 (2000-2001) ble det tatt forbehold om mulige endringer i bevilgningsforslaget. Utviklingen i prosjektet gjør det vanskelig å fastslå bevilgningsbehovet i 2001. Selv ved en utsatt oppstart av utbyggingen vil det påløpe betydelige kostnader knyttet til prosjektorganisasjonen mv. Sosial- og helsedepartementet vil senere komme tilbake til Stortinget om budsjettsituasjonen og eventuelle endringer. Departementet foreslår at midler på posten også kan nyttes til utredningsarbeid knyttet til vurdering av alternativ løsning i tråd med omtale. Behov i forbindelse med utredning av Dragvoll-alternativet anslås i størrelsesorden 10 mill. kroner, og dekkes innenfor SHDs og KUFs vedtatte budsjetttrammer for RIT 2000-prosjektet.

Post 90 Innskuddskapital (ny)

Det foreslås bevilget 500 000 kroner til innskuddskapital ved etablering av de regionale helseforetakene. I lov om helseforetak mv. stilles det ikke krav om minimums selskapskapital. Ved stiftelse av regionale helseforetak legges det imidlertid til grunn at det bør være en innskuddskapital på 100 000 kroner pr. regionalt helseforetak.

Kap. 743 Statlige stimuleringsiltak for psykisk helsevern

Post 64 Omstrukturering og utbygging av psykisk helsevern for voksne

Post 65 Utbygging av psykisk helsevern for barn og ungdom

Tilsagnsfullmakt

I St.prp. nr. 1 (2000-2001) ble det varslet at det arbeides med et opplegg for tilsagnsstyring av investeringsdelen i handlingsplanen for psykisk helse, og at regjeringen ville komme tilbake til Stortinget med dette i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2001.

Bakgrunnen for omtalen var at man i tidsrommet 1998-2000 opplevde at en rekke investeringsprosjekter ble forsinket. Stortingets årlige bevilgninger til investeringer ble derfor ikke benyttet fullt ut. Årsaken til forsinkelsene skyldes i hovedsak at det tar lengre tid å ferdigstille prosjekter enn tidligere forutsatt.

Bruk av tilsagnsfullmakter innebærer at departementet i det enkelte budsjettår kan gi tilsagn til flere prosjekter med en samlet kostnadsramme som er større enn det bevilgningen det året alene ville gitt rom for. Statens økonomiske forpliktelser må da dekkes innenfor bevilgningene i de påfølgende budsjettperioder.

Psykisk helsesatsing er knyttet til en konkret opptrappingsplan (St.prp. 63 (1997-98)) vedtatt av Stortinget. For å opprettholde den nødvendige fremdrift av psykiatriplanen er det viktig at fylker som er kommet langt i planleggingen, allerede i inneværende år får tilsagn slik at prosjekterings- og utbyggingsarbeidet ikke stopper opp. Dette gjelder også i forhold til regjeringens forslag om at staten skal overta ansvaret for spesialisthelsetjenesten med virkning fra 1. januar 2002.

Per i dag foreligger det nye ferdige forprosjekter med en samlet kostnadsramme på totalt 471,2 mill. kroner som Sosial- og helsedepartementet ønsker å gi tilsagn om i 2001. Noen av prosjektene har kommet så langt at de vil bli ferdigstilt allerede i år. Disse prosjektene vil utløse et statlig tilskudd som er beregnet til 109,2 mill. kroner i år. Tilsagnene til disse prosjekter har en budsjettmessig dekning gjennom udisponert overført beløp fra 2000 på 34,2 mill. kroner og bruk av årets bevilgning på 75 mill. kroner.

For at arbeidet med de øvrige prosjektene ikke skal stoppe opp, er det behov for en tilsagnsfullmakt i 2001 på 362 mill. kroner (471,2 mill. kroner ÷ 109,2 mill. kroner).

Disse tilsagnene vil først komme til utbetaling i 2002 og 2003.

De økonomiske konsekvenser for 2002 vil bli innarbeidet i statsbudsjettet i forbindelse med fremleggelse av bevilgningsforslag til opptrappingsplanen for psykisk helse.

Det foreslås at Stortinget samtykker i at Sosial- og helsedepartementet i 2001 under kap. 743 Statlige stimuleringsiltak for psykisk helsevern, postene 64 Omstrukturering og utbygging av psykisk helsevern for voksne og 65

Utbygging av psykisk helsevern for barn og ungdom kan gi tilsagn utover bevilgning på 362 mill. kroner i 2001, jf. forslag til romertallsvedtak.

Kap. 750 Statens legemiddelverk

Post 01 Driftsutgifter

Nye oppgaver i forbindelse med legemiddelrefusjoner

Statens legemiddelverk fikk 1. oktober 2000 ansvaret for godkjenning av legemidler for forskrivning på blå resept etter blåreseptforskriften § 9. Ansvaret for §§ 2 og 10a i samme forskrift, som gir anledning til å yte refusjon etter individuell søknad for sykdommer/preparater som ikke er nevnt under § 9, forble i Rikstrykdeverket.

Sosial- og helsedepartementet har funnet et behov for sterkere grad av harmonisering av regelverkene som foranlediger refusjon etter §§ 2, 10a og 9. Departementet mener det er uheldig at det gis refusjoner etter §§ 2 og 10a til enkelte preparater for betydelige beløp, uten at legemiddelet er undergitt legemiddeløkonomisk vurdering og uten samme mulighet for helsepolitisk prioritering som ved refusjoner etter § 9, jf. mer utfyllende omtale under kap. 2751 post 70 Legemidler mv. Departementet ser behov for et større innslag av medisinske og legemiddelpolitiske vurderinger i spørsmål om refusjoner etter §§ 2 og 10a, og vil derfor gi Legemiddelverket i oppgave å utarbeide forslag til refusjonskriterier for relevante preparater. Målsettingen er å gi departementet et bedre grunnlag for å foreta helseøkonomiske vurderinger av hvilken adgang det skal være til å yte refusjon etter individuell søknad som ledd i den samlede refusjonspolitikken for legemidler.

Bevilgningen foreslås forhøyet med 1 mill. kroner.

Kap. 751 Apotekvesenet

Post 70 Tilskudd til apotek

Fra 1.7.2001 skal det betales merverdiavgift på tjenester, herunder også porto. Dette betyr at portoutgiftene under fraktrerefusjonsordningen stiger. Departementet legger til grunn at denne økningen utgjør 4 mill. kroner i 2001. Det har som prinsipp ikke blitt ytt kompensasjon på 70-poster for økt merverdiavgift. Av den grunn må man påregne at økningen i merverdiavgiftsgrunnlaget vil kunne medføre at fraktrerefusjonene ikke vil dekke kostnadene fullt ut. I en situasjon der den nye apotekloven har sørget for mer konkurranse på apotekmarkedet, virker det naturlig at apotekene konkurrerer også på service, i dette tilfellet gjennom å betale pasientens fraktutgifter uten full dekning fra fraktrerefusjonsordningen.

Departementet legger til grunn at inneværende års bevilgning vil være tilstrekkelig til å dekke årets utgifter. Dersom det skulle vise seg at utbetalningene vil overstige den samlede rammen for dette budsjettkapitlet, vil departementet stramme inn på ordningen, slik at budsjettrammen overholdes.

Kap. 2480 Rikshospitalets apotek

Statskassens mellomværende med apoteket

I 1997 og 1998 oppsto det differanser mellom statskassens beløp for mellomværende med Rikshospitalets apotek og apotekets egne regnskapstall for mellomværende med statskassen. Feilen, totalt kr 2 765 699,63, synes å ha sin bakgrunn i overgang til nytt regnskapssystem og til skifte av regnskapsfører, og den har forplantet seg til 1999 og 2000. Sosial- og helsedepartementet kan ikke se at denne feilen nå kan korrigeres på annen måte enn gjennom postering i det sentrale statsregnskap over konto for forskyvninger i balansen.

Med henvisning til St.prp. nr. 65 (1997-98), vil Sosial- og helsedepartementet med dette be om Stortingets samtykke til regnskapsmessig å avskrive kr 2 765 699,63 ved postering over konto for forskyvninger i balansen, jf. forslag til romertallsvedtak.

Feil i apotekets kasserapport del C

Den resultatmessige virkning av overgangen fra regnskaps- til kontantprinsippet i 1997, ble fra apotekets side lagt inn som en såkalt egenkapitalkonto i kasserapportens del C. Et beløp på kr 1 571 031,40 har i ettertid blitt stående som en konstant på denne konto. For å rette opp feilen, vil Sosial- og helsedepartementet med dette be om Stortingets samtykke til regnskapsmessig å avskrive kr 1 571 031,40 ved postering over konto for forskyvninger i balansen, jf. forslag til romertallsvedtak.

Kap. 2481 Radiumhospitalets apotek

Feil i apotekets kasserapport del C

Den resultatmessige virkning av overgangen fra regnskaps- til kontantprinsippet i 1997, ble fra apotekets side lagt inn som en såkalt egenkapitalkonto i kasserapportens del C. Et beløp på kr 1 963 447,96 har i ettertid blitt stående som en konstant på denne konto. For å rette opp feilen, vil Sosial- og helsedepartementet med dette be om Stortingets samtykke til regnskapsmessig å avskrive kr 1 963 447,96 ved postering over konto for forskyvninger i balansen, jf. forslag til romertallsvedtak.

Kap. 5577 Avgift til staten av apotekenes omsetning

Post 70 Avgift

Ny apoteklov trådte i kraft 1. mars i år. Med denne ble det åpnet for vesentlig friere apoteketablering. Nye aktører har allerede vist stor interesse for å etablere apotek i Norge.

I omtalen av kap. 5577 i Budsjett-innst. S. nr. 11 (2000-2001) og St.prp. nr. 1 (2000-2001) fremgår det at selvstendige apotek innvilges et bunnfradrag på 17 mill. kroner før avgiften beregnes, mens filialapotek innvilges et bunnfradrag på 8 mill. kroner. Departementet finner det overveiende sannsynlig at en del filialapotek vil bli omgjort til selvstendige apotek. Omgjøringen til selvstendige apotek leder til at avgiftsgrunnlaget i 2001 blir mindre enn forutsatt da budsjettforslaget for 2001 ble lagt frem.

Omfanget av en slik konvertering er vanskelig å anslå, men Statens legemiddelverk antar at nærmere 30 av dagens filialer vil omgjøres til selvstendige apotek i løpet av året.

Videre vil en økt apoteketablering innebære at noe av omsetningen i de eksisterende apotekene ledes over til de nyopprettede apotekene. De nye apotekene vil således kunne få bunnfradrag for en omsetning som det i dag beregnes apotekavgift for. Departementet legger til grunn at legemiddelforbruket ikke påvirkes av antall apotek. Det er derfor naturlig å anta at fordelingen av salget på flere apotek vil lede til lavere omsetning for de enkelte apotek og dermed også lavere avgiftsinngang for staten.

For å opprettholde de budsjetterte avgiftene på 105,3 mill kroner foreslår departementet å redusere bunnfradragene for både selvstendige apotek og filialer med 2 mill. kroner med virkning fra 1. juli. Følgende satser foreslås innført fra 1. juli 2001:

- av de første 15 mill. kroner: ingen avgift
- av de neste 8 mill. kroner: 1,5 pst. avgift
- av de neste 10 mill. kroner: 3,0 pst. avgift
- av resten: 3,5 pst. avgift

Det gis et bunnfradrag på 6 mill. kroner for hvert filialapotek i avgiftsgrunnlaget.

Kap. 5578 Avgift på farmasøytiske spesialpreparater

Post 70 Registreringsavgift

Legemiddelverket anslår en inntektssvikt på ca. 3 mill. kroner i forhold til tidligere budsjettanslag, jf. St.prp. nr. 1 (2000-2001). For registreringsavgiften vil det alltid være usikkerhet omkring antall søknader pr. år, type søknad og om Legemiddelverkets rolle i den enkelte søknad.

Bevilgningen foreslås redusert med 3 mill. kroner mot tilsvarende økning av inntektene under post 71 Kontrollavgift.

Post 71 Kontrollavgift

For å unngå inntektssvikt på kap. 5578 totalt sett, samt sikre inndekning av merutgifter på 1 mill. kroner under kap. 750 Statens legemiddelverk post 01 Driftsutgifter, foreslås en økning av kontrollavgiften fra 2. kvartal 2001. Økningen dimensjoneres slik at økningen i inntekter blir på ca. 4 mill. kroner.

Bevilgningen foreslås økt med 4 mill. kroner.

Programområde 29 Sosiale formål

Kap. 2600 Trygdeetaten

Post 01 Driftsutgifter

Fornyelse og forenkling i trygdeetaten

Regjeringen foreslår en kostnadsnøytral forenklingsspakke i trygdeetaten. Det foreslås til sammen tiltak som har en kostnadsside på 7,2 mill. kroner og tiltak som har en innsparingsside på tilsvarende beløp. På noe sikt vil pakken gi betydelige netto mindretgifter. Både satsings- og mindretgiftsforslagene er sentrale i forhold til regjeringens arbeid med fornyelse og forenkling av offentlig sektor. Alle tiltak bør settes i verk så snart som mulig, og det foreslås derfor at de fremmes i forbindelse med Revidert budsjett 2001.

Følgende tiltak vil gi merutgifter på kap. 2600, post 01 i 2001:

	Mill.
	kroner
- Forenklingstiltak	3,0
- Elektronisk samhandling	4,2
- Sum merutgift	7,2

Følgende tiltak vil gi mindretgifter på kap. 2600, post 01 i 2001:

	Mill.
	kroner
- Innføring av minstegrense på 50 kroner for refusjon fra folketrygden	0,5
I tillegg kommer 1,7 mill. kroner i mindretgift på stønadsbudsjettet. Budsjetteknisk er denne ført i sin helhet på kap. 2750, post 77 Syketransport	
- Bestillingssystem ortopediske hjelpemidler	5,0
Sum mindretgift på kap. 2600, post 01:	5,5
Sum mindretgift i alt	7,2

Kort om de enkelte tiltakene:

Forenklingstiltak

Trygdeetaten arbeider i samråd med departementet med diverse forenklingstiltak på følgende områder:

- Samarbeid mellom trygdeetat og skatteetat. Dette innebærer en oppfølging av det pågående samarbeidet i de kommuner hvor skatteetaten etter omorganiseringen av likningsforvaltningen ikke vil ha eget kontor.
- Forenklingstiltak innenfor hjelpemiddelområdet. Siktemålet er bl.a. å få til forenklinger når det gjelder søknadsbehandling for visse typer hjelpemidler og effektivisering av lagerhold.
- Individuelle planer på hjelpemiddelområdet. For å bedre oppfølgingen av den enkelte bruker vil det bli satset ytterligere på utarbeidelse av individuelle planer som en del av søknadsbehandlingen.
- Bilstønadsordningen. En arbeidsgruppe med representanter fra brukeror-

- ganisasjonene har gjennomgått dagens ordning. Ordningen medfører i dag mye arbeid for trygdeetaten. Arbeidsgruppens rapport skal følges opp, og det vil bli lagt vekt på å få til en betydelig forenkling av ordningen.
- Forenklingstiltak innen helsetjenesteområdet. Dette området inneholder bl.a. en mengde ulike takster og egenandelssatser avhengig av hvilket formål det er snakk om. Det tas sikte på en forenkling og evt. samordning bl.a. for å gjøre området mer oversiktlig for brukerne.
 - Skjemaforenkling som innebærer standardisering av både papirbaserte og elektroniske skjema.
 - Gjennomgang av internrapporteringen i trygdeetaten med sikte på forenkling for å frigjøre ressurser til tjenesteproduksjon.
 - Diverse lovforenklingsforslag. Folketrygdens regelverk er komplisert og detaljert på mange områder. En forenkling vil bidra til mer oversikt både for bruker, ansatte og samarbeidspartnere som for eksempel leger.

Det er av stor betydning at trygdeetaten får tilført ekstra midler til dette arbeidet. Hvis ikke vil framdriften bli vesentlig dårligere, og i verste fall kan arbeidet stoppe opp. Sosialkomiteen understreket i Budsjett-innst. S. nr. 11 (2000-2001) at «nivået på de administrative ressursene (i trygdeetaten) må vurderes på nytt i Revidert nasjonalbudsjett bl.a. på bakgrunn av antallet personer som kontrolleres innen uførepensjonsordningen.»

Elektronisk samhandling - elektronisk innrapportering av sykmeldinger og legeerklæringer ved arbeidsuførhet

Elektronisk samhandling er et satsingsområde for regjeringen i arbeidet med modernisering, forenkling og effektivisering generelt og spesielt når det gjelder forenklet innrapportering til offentlige myndigheter. Trygdeetaten er en sentral aktør i dette arbeidet og har en omfattende satsing på elektronisk samhandling i sine planer som er i tråd med hovedelementene i regjeringens prioritering.

Målsettingen på sikt er at elektronisk samhandling skal være den viktigste kommunikasjonsformen mellom trygdeetaten og behandlere, apotek, arbeidsgivere m.v. Det største forenklingspotensialet er å få legene til å sende inn sykmeldinger og andre skjema elektronisk. I løpet av den første toårsperioden vil fokus bli rettet mot å få tilrettelagt for alternative løsninger på legesiden, ha etablert en sikker kommunikasjonsløsning med en meldingsformidlingssentral som kan ta i mot skjema mv. både fra leger andre behandlere og arbeidsgivere og ha foretatt nødvendige endringer i etatens interne saksbehandlings-system for å motta de aktuelle skjema elektronisk. Når den elektroniske kommunikasjonskanalen er klar til å tas i bruk, ligger det et betydelig effektiviseringspotensial hos trygdeetaten, en effektivisering som bl.a. kan få frigjort ressurser fra administrasjon til aktiv tjenesteproduksjon. Også på avsendersiden er det et effektiviseringspotensial ved at blanketthåndteringen blir mindre tidkrevende.

Minstegrense for refusjoner fra folketrygden

Som ledd i arbeidet med forenkling av offentlig sektor foreslås å innføre en minstegrense på 50 kroner for refusjoner fra trygdeetaten. Tiltaket er bereg-

net å gi mindreutgift både på trygdeetatens driftsbudsjett og på flere stønadskapitler.

Det er beregnet mindreutgifter i 2001 ved iverksetting 1. juli til 500 000 kroner på trygdeetatens driftsbudsjett og 1,7 mill. kroner på stønadsbudsjettet. Helårsvirkningen er beregnet til 900 000 kroner på administrasjonsbudsjettet og 3,5 mill. kroner på stønadsbudsjettet.

Mindreutgiften på stønadsbudsjettet foreslås i sin helhet ført på kap. 2750, post 77 Syketransport (jf. egen omtale).

Overgang til bestillingsordning for ortopediske hjelpemidler

Regjeringen foreslår omlegging fra en søknads- til en bestillingsordning for ortopediske hjelpemidler som finansieres av folketrygden fra 1. juli 2001.

Forslaget innebærer en betydelig forenkling for trygdeetaten, de ortopediske verkstedene og for brukerne. Forslaget er et ledd i trygdeetatens forenklingsarbeid og brukerorientering, og vil være et viktig bidrag i regjeringens arbeid for fornyelse av offentlig sektor.

Det er anslått at omlegging til en bestillingsordning vil kunne gi en effektiviseringsgevinst for trygdeetaten på 10 mill. kroner på helårsbasis. For 2001 er gevinsten anslått til 5 mill. kroner.

Etter gjeldende regler må ortopediske hjelpemidler rekvireres (søkes om) av en legespesialist. Fornyelse av hjelpemidler kan rekvireres av en ortopediingeniør.

Trygdeetaten behandler ca. 100 000 søknader om ortopediske hjelpemidler per år. I de aller fleste tilfeller har trygdeetaten ikke mulighet til å drive reell saksbehandling, men innvilger søknaden på grunnlag av legens/ortopediingeniørens rekvisisjon.

En bestillingsordning innebærer at det som hovedregel vil gå en bestilling direkte fra legespesialisten til et ortopedisk verksted ved første gangs anskaffelse av et ortopedisk hjelpemiddel. Legen kan utfra en medisinsk faglig vurdering gi pasienten fullmakt til selv å bestille fornyelser innenfor bestemte tidsrammer. En offentlig godkjent ortopediingeniør må likevel bekrefte på bestillingen at fornyelsen av hjelpemidlet er faglig forsvarlig.

Det foreslås at trygdekantorene ikke lenger skal behandle kurante enkelt-søknader. Trygdens utbetaling vil skje på grunnlag av signert ferdigattest fra verkstedet. Trygdekantorets tilsagn om stønad må likevel innhentes når det er behov for å bruke komponenter eller framstillingsprosesser som er vesentlig dyrere enn vanlig, og når det er behov for hjelpemidler (sko og fotsenger) utover den fastsatte årlige antallsbegrensningen. I slike tilfeller må rekvisisjon av hjelpemidler alltid foretas av legespesialist.

Trygdeetatens kontroll og styring av bestillingsordningen vil bli ivarettatt ved systematiserte produksjonsdata, stikkprøvekontroller og brukerundersøkelser. Rikstrygdeverket vil iverksette nødvendige kontroll- og oppfølgingstiltak for å overvåke utgiftsutviklingen for ortopediske hjelpemidler, slik at en om nødvendig kan gripe inn hvis det mot formodning skulle vise seg at tiltaket gir unormalt sterk vekst i utgiftene til ortopediske hjelpemidler.

Det er på budsjettet for 2000 og 2001 bevilget midler til utvikling av en felles EDB-løsning for bransjen og trygden, som vil gjøre kontroll og styring effektiv og praktisk mulig. Ikke minst vil mulighetene for oppfølging av bestil-

lingspraksis hos den enkelte lege bli langt bedre. Denne felles EDB-løsningen vil være et sentralt hjelpemiddel når det gjelder å avdekke en eventuell unormal vekst i utgiftene til ortopediske hjelpemidler. Felles løsning for kvalitets sikring i bransjen vil også være et viktig tiltak. Egenbetaling og antallsbegrensninger for ortopediske sko og fotsenger vil medvirke til å begrense et eventuelt overforbruk av slike hjelpemidler.

Alt i alt vil et bestillingssystem der en har et EDB-verktøy til kontroll og oppfølging gi en mer effektiv og målrettet kontroll. En slik EDB-basert kontroll vil kunne være på plass i første halvår 2002. Inntil denne er på plass vil departementet pålegge trygdeetaten å utføre tilsvarende kontroll manuelt.

Kjøp av frikort - forhåndsbetaling av egenandeler

Det har siden 1. januar 2000 pågått et forsøksprosjekt med kjøp av frikort for helsetjenester som går inn under egenandelstaket i 7 kommuner i Vestfold og Hedmark. Erfaringene med forsøksprosjektet er så langt gode. Brukerne er fornøyd, og trygdeetaten har fått frigjort ressurser til andre formål. Prosjektet blir evaluert av SINTEF, og endelig evalueringsrapport vil foreligge sommeren 2001.

Regjeringen vil i forbindelse med budsjettet for 2002, bl.a. på grunnlag av denne evalueringsrapporten, vurdere å foreslå en permanent og landsomfattende ordning med kjøp av frikort fra 1. januar 2002.

Funksjonshemmede og transport - landsdekkende forsøksordninger

Det vises til omtalen innledningsvis av forsøksordningen om arbeidsreiser og utdanningsreiser for funksjonshemmede som foreslås igangsatt 1. august 2001.

Bevilgningen foreslås forhøyet med 5,5 mill. kroner.

Reaktivisering av uførepensjonister

Det vises til Budsjett-innst. S. nr. 11 (2000-2001) hvor Trygdeetatens driftsbudsjett ble styrket med 25 mill. kroner til reaktivisering av uførepensjonister (dette i tillegg til de 6 mill. kroner som ble bevilget med bakgrunn i St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 8 (2000-2001)). Sosialkomiteens flertall viste til at det som en konsekvens av at trygdeetaten pålegges nye oppgaver i 2001 er vanskelig å forutsi hvilken arbeidsbelastning dette totalt vil medføre. Komiteen ba derfor om at behovet for ytterligere administrative ressurser vurderes på nytt i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2001.

Rikstrygdeverket har lagt opp til en gjennomgang av vel 62 000 løpende uføresaker i 2001. Antallet gjelder alle uførepensjonister i alderen 18 til 50 år (knappt 89 000 personer) minus de som har diagnoser som gjør at attføring må anses som urealistisk (snaut 27 000 personer). Disse vel 62 000 pensjonistene vil være målgruppe for arbeidet med gjennomgang av uførepensjonssaker. Arbeidet er konsentrert omkring tre oppgaver: avdekke mulig reaktiviseringspotensial, vesentlige endringer i forhold av betydning for den enkeltes inntektsevne og evt. ugyldige vedtak. De midlene som er bevilget er fordelt mellom fylkene, bl.a. avhengig av antall saker i hvert enkelt fylke.

Denne brede gjennomgangen, som vil omfatte etterkontroll og dokumentasjon av hva som må gjøres i den enkelte sak, vil legge beslag på hele bevilgningen til reaktiveringsformål som trygdeetaten har fått for 2001. Midlene vil derfor ikke strekke til i forhold til å sette i verk kvalitative forsøk på reaktivering som for eksempel relevant behandling, rehabilitering eller ved hjelp av andre virkemidler som det er naturlig at trygdeetaten tar i bruk.

Reaktivering av uførepensjonister er en ressurskrevende arbeidsoppgave og vil betinge ytterligere tildeling av midler. Det er anslått, bl.a. i Sandman-utvalget, at det er nødvendig med 100 timeverk per tilfelle. Dette arbeidet vil ta form av en prosess med vurdering og utprøving av ulike tiltak og aktiviteter, som vil spres utover et relativt langt tidsrom. Trygdeetaten tar sikte på å begynne arbeidet med å reaktivisere 1 000-2 000 pensjonister. Dette gir et merbehov i 2001 på 8 mill. kroner.

En mindre del av ressursene til reaktivering er forutsatt brukt til igangsetting og utvikling av nettverksprosjekter.

En viktig del av trygdeetatens reaktiveringsarbeid vil bestå i å informere, veilede og motivere de aktuelle uførepensjonistene. Her kommer nettverksprosjekter for uførepensjonister inn som et sentralt virkemiddel. Regjeringen tar derfor sikte på utvikling av nettverksprosjekter for uførepensjonister etter liknende modell som for enslige forsørgere. Det ble i 1998 igangsatt en landsdekkende ordning med nettverksgrupper for enslige forsørgere, for å motivere til deltakelse i utdanning eller arbeidsliv. Disse nettverksprosjektene har vist seg å virke positivt, og har i mange tilfeller vært et sentralt virkemiddel for å få enslige forsørgere ut i arbeid eller utdanning.

Regjeringen vil sette i verk og videreutvikle nettverksprosjekter for uførepensjonister for å legge til rette for at flere uførepensjonister kan prøve seg i arbeid eller utdanning. For å lykkes med å få flere tilbake til arbeidslivet, bør hovedvekten av innsatsen i nettverksprosjektene legges på arbeid med informasjon, veiledning og motivering av deltagerne.

I forbindelse med styrkingen av arbeidet med reaktivering av uførepensjonister i budsjettforliket for 2001, ble det satt i gang utprøving av nettverksprosjekter i 4 fylker (Telemark, Aust-Agder, Hordaland og Finnmark). Regjeringen foreslår en ytterligere satsing på iverksetting og utvikling av slike prosjekter innenfor rammen av regjeringens handlingsplan for sosial og økonomisk trygghet.

Det foreslås at kap. 2600 Trygdeetaten, post 01 Driftsutgifter økes med 8 mill. kroner til arbeidet med reaktivering av uførepensjonister. I dette beløpet inngår også satsing på nettverksprosjekter for uførepensjonister, fordi nettverksprosjekter anses som et godt virkemiddel i trygdeetatens reaktiveringsarbeid.

Tiltak mot trygdemisbruk

Bakgrunn

Rikstrygdeverket anmeldte i fjor flere leger for et systematisk trygdemisbruk. Flere leger kan ha bidratt til at det er tilkjent trygdeytelser på uriktig grunnlag. De aktuelle sakene er til rettslig behandling.

Departementet mener det er viktig for folketrygdens legitimitet at det er gode kontrollordninger mot systematisk trygdemisbruk. Departementet har derfor bedt Rikstrygdeverket utrede og utvikle opplegg for bedre kontroll. Rikstrygdeverket har utført en analyse og vurdering av risikoen for at personer kan tilegne seg sykepenger, rehabiliteringspenger og uførepensjon på feil grunnlag. På bakgrunn av denne undersøkelsen har man kommet frem til at kontrollarbeidet i trygdeetaten bør styrkes. Kontrollnivået i etaten må tilpasses en situasjon der det er økt sannsynlighet for at de som ønsker å oppnå en ytelse, behandlere og eventuelt andre samarbeidspartnere samarbeider for å oppnå ytelser fra folketrygden på falske premisser. Det vurderes også å være en økt risiko for at enkeltpersoner alene kan tilegne seg urettmessig stønad på en forsettlig eller bevisst måte.

På bakgrunn av ovennevnte mener regjeringen at det bør utvikles særskilte kontroll- og oppfølgingsrutiner i trygdeetaten for bedre å kunne fange opp denne type misbruk. Dette krever ekstra tilførsel av midler. For omtale av tiltak under kap. 700 Statens helsetilsyn og fylkeslegene vises til egen omtale.

Tiltak under kap. 2600 Trygdeetaten

Rikstrygdeverket har på oppdrag fra departementet lagt frem en plan for kontrolltiltak. Tiltakene omfatter opprettelse av en sentral misbruksseksjon i Trygdedirektørens internrevisjon. Dette er en egen enhet som skal ha ansvar for å jobbe med saker hvor det er mistanke om trygdemisbruk/trygdebedrageri. Seksjonen skal arbeide tett med impliserte fagavdelinger i RTV som har kontrollansvaret i linjen, aktuelle enheter i ytre etat og sentrale samarbeidspartnere i andre offentlige etater, organisasjoner og privat virksomhet. Enheten skal arbeide aktivt med å forbedre kontrollrutinene på alle nivåer i etaten slik at mulighetene for trygdemisbruk/trygdebedrageri reduseres.

På fylkesnivå foreslås det etablert misbruksteam som skal utrede saker på lokalplanet. På trygdekontorene vil rutinene bli endret slik at alle saker hvor det foreligger mistanke om trygdemisbruk skal overlates til misbruksteamene. Teamene skal ivareta misbrukssaker fra flere fylker.

Rikstrygdeverket vil styrke kontrollen med legene bl.a. ved at oppgjørskontorene for behandlere får nye og utvidede kontrolloppgaver. Dette medfører behov for å styrke bemanning og kompetanse. Det planlegges å videreutvikle legeregningskontrollprogrammet og utvikle et helhetlig legeregister.

Rikstrygdeverket vil også utvide bruken av kontrolleger, spesialister og rådgivende leger ved mistanke om uriktige/falske legeerklæringer.

Det er behov for å forsterke kontrollinnsatsen i forhold til stønadsmottakere i utlandet, bl.a. ved et samarbeid med UDI og ved en skjerpet kontroll av attester.

Forslagene til tiltak danner en helhetlig plan for å forebygge, kontrollere og følge opp trygdemisbruk. På sikt vil tiltakene føre til innsparinger på stønadsbudsjettet.

Det foreslås at kap. 2600 post 01 økes med 13 mill. kroner. Det vises også til forslag under kap. 700 Helsetilsynet post 01 Driftsutgifter.

Merinnteksfullmakt (jf. kap. 5701, post 01)

Kap. 5701, post 01 består av vederlag for trygdeetatens administrasjon av enkelte andre ytelser enn folketrygdens egne ytelser. Som følge av at Statens Pensjonskasse ble omdannet til forvaltningsdrift fra og med 1. januar 2001 ble det vedtatt en ordning med at trygdeetaten får kompensasjon for kostnader knyttet til utbetaling av statspensjoner. Kap. 5701, post 01 ble i statsbudsjettet for 2001 økt med 24 mill. kroner til 27 mill. kroner som en følge av dette.

I løpet av 2001 vil RTV inngå forhandlinger med SPK og Pensjonstrygden for sjømenn om refusjon for tjenester RTV skal utføre. Dette kan resultere i at Trygdeetaten, pga. økt aktivitetsnivå vil få refundert mer enn de 27 mill. kroner på kap. 5701, post 01 i 2001.

Det foreslås at eksisterende merinnteksfullmakt på kap. 5701 utvides til å lyde:

«Stortinget samtykker i at Sosial- og helsedepartementet i 2001 kan overskride bevilgningen under kap. 2600 post 01 mot tilsvarende merinntekter under kap. 5701 Diverse inntekter post 01 Administrasjonsvederlag, post 04 Tolketjenesten og post 05 Oppdragsinntekter»

Økte premiesatser for statlige virksomheter som betaler arbeidsgiverandel til Statens Pensjonskasse

Det vises til den generelle omtalen og oversiktstabellen innledningsvis under Sosial- og helsedepartementets saksområde.

Bevilgningen foreslås økt med 8,3 mill. kroner.

Samlet forslag til bevilgningsendring for kap. 2600 Trygdeetaten, post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen foreslås økt med netto 36,5 mill. kroner, herunder 1,7 mill. kroner til forenklingstiltak (netto), 5,5 mill. kroner til forsøksordningen funksjonshemmede og transport, 8 mill. kroner til reaktivisering av uførepensjonister, 13 mill. kroner til tiltak mot trygdemisbruk og 8,3 mill. kroner til økte premiesatser til Statens Pensjonskasse.

Post 21 Spesielle driftsutgifter***Overføring av DELTA-senteret til Etat for rådssekretariater***

DELTA-senteret var et fireårig prosjekt som ble avsluttet 31. desember 2000 og som gikk over til permanent drift fra 1. januar 2001. Senteret skal fremme utvikling av kunnskap og tekniske og ergonomiske tiltak, og bidra til tilrettelegging av miljø for funksjonshemmede.

RTV hadde det administrative ansvaret fram til 1. april 2001. Fra og med 1. april 2001 er DELTA-senteret administrativt forankret under etat for rådssekretariater (kap. 604). Som en følge av dette foreslås at 7,1 mill. kroner overføres til kap. 604 Etat for rådssekretariater og enkelte helse- og sosialfaglige oppgaver mv.

Bevilgningen under post 21 foreslås redusert med 7,1 mill. kroner.

Forsøk med alternativ finansiering av Otta røntgenlaboratorium

Røntgenlaboratoriet på Otta er et telemedisinsk samarbeid mellom Sel kommune og Oppland Sentralsykehus.

Oppland fylkeskommune har søkt Sosial- og helsedepartementet om at denne virksomheten blir finansiert ved en omdisponering av midler fra syke-transport i folketrygdbudsjettet til røntgenvirksomheten på Otta.

Etter folketrygdlovens § 25-13 kan departementet samtykke i avvik fra bestemmelsene i folketrygdloven i forbindelse med forsøksvirksomhet.

Gjennom dette forsøket vil pasientene få reduserte belastninger knyttet til transport/reiseavstander til sentralsykehuset. Videre vil røntgenlaboratoriet bidra til å utvide det totale helsetilbudet i regionen, noe som også forventes å ha positiv effekt på rekruttering av fag/helsepersonell.

Dette vil innebære en samfunnsøkonomisk gevinst bl.a. ved reduserte kostnader til syke-transport.

Sosial- og helsedepartementet arbeider med endringer i lovverk og takster for å stimulere til økt bruk av telemedisin mellom spesialisthelsetjenesten og primærtjenesten i de tilfeller der dette er samfunnsøkonomisk lønnsomt. Utviklingen innen telemedisin vil kunne føre til tilsvarende organiseringer i årene framover. Erfaringer fra dette forsøket vil være et nyttig bidrag i denne vurderingen.

Bevilningen foreslås forhøyet med kr 400 000 til forsøk med alternativ finansiering av Otta røntgenlaboratorium. Prosjektperioden settes til to år.

Sammenfatning

Bevilgningen foreslås redusert med 6,7 mill. kroner.

Kap. 2603 Trygderetten*Post 01 Driftsutgifter*

Økte premiesatser for statlige virksomheter som betaler arbeidsgiverandel til Statens Pensjonskasse

Det vises til den generelle omtalen og oversiktstabellen innledningsvis under Sosial- og helsedepartementets saksområde.

Bevilgningen foreslås økt med 800 000 kroner.

Kap. 2650 Sykepenger*Post 70 Sykepenger for arbeidstakere*

Utvikling i sykefraværet og fraværstilbøyligheten

Folketrygden dekker sykepenger med 100 pst. opp til 6 G i trygdeperioden, dvs. fra 17. kalenderdag. Arbeidsgiver betaler som hovedregel sykepenger de første 16 fraværsdagene.

Gjennom 1990-årene var utviklingen i gjennomsnittlig antall sykefraværsdager i trygdeperioden slik:

Tabell 3.7: Utviklingen i gjennomsnittlig antall sykefraværsdager i trygdeperioden ¹⁾

År	Fraværsdager	År	Fraværsdager	År	Fraværsdager
1990	9,9	1994	8,2	1998	11,4
1991	9,8	1995	8,8	1999	12,1
1992	9,3	1996	9,7	2000	13,5
1993	8,6	1997	10,5		

¹⁾ For at tallene for hele perioden skal være sammenlignbare er tallene for 1998-2000 korrigeret i forhold til at arbeidsgiverperioden ble utvidet fra 14 til 16 dager 1. april 1998. Videre er statsansatte holdt utenfor.

Tabellen viser at fraværet gikk ned fra 1990 til 1994 og økte fra 1994 til 2000. Det finnes ingen enkeltstående forklaring på den sterke økningen i sykefraværet de senere årene.

Demografiske forhold, det vil si at alderssammensetningen i befolkningen, forholdene på arbeidsmarkedet, inklusive fysiske, psykiske og organisatoriske forhold på arbeidsplassen, samt individuelle holdninger og det som betegnes som «fraværskultur» trekkes imidlertid frem som mulige forklaringer. Sandman-utvalget la frem sin innstilling 15. september 2000. For å snu utviklingen med et stadig økende sykefravær har utvalget foreslått å sette i verk en rekke tiltak. Regjeringen følger opp innstillingen med en odelstingsproposisjon med en meldingsdel som legges frem for Stortinget i løpet av året.

Endrede anslag for inneværende år

Bevilgningen for 2001 er på 22 685 mill. kroner. Dette anslaget bygger på en vekst i sykepengegrunnlaget på 4 pst., en sysselsettingsvekst på 0,6 pst. og en vekst i sykefraværstilbøyeligheten på 10 pst.

Regnskapstall mv. til og med mars 2001 viser at veksten i sykefraværstilbøyeligheten for 2001 ser ut til å kunne bli 6 pst., som er 4 pst. lavere enn det som lå til grunn for bevilgningen. Veksten i sykepengegrunnlaget anslås nå å bli på 4,5 pst.

De nye regnskapstallene og anslagene tilsier at utgiftene for 2001 blir 850 mill. kroner lavere enn bevilgningen for 2001.

Rett til sykepenger for arbeidstakere som mottar vartpenger fra Statens Pensjonskasse

Tilsatte i medlemsvirksomheter i Statens Pensjonskasse utenom staten som blir sagt opp og som det antas vil ha vansker med å skaffe annet høvelig arbeid, kan med hjemmel i lov om Statens Pensjonskasse tilstås vartpenger, etter nærmere vilkår.

Vartpenger kan bare tilstås dersom vedkommende står tilmeldt arbeidsformidlingen som reell arbeidssøker, og sykmeldte vartpengemottakere kan derfor bli stående uten inntektssikring dersom de ikke blir arbeidsføre.

Etter gjeldende regler har medlemmer som mottar vartpenger fra Statens Pensjonskasse ikke rett til sykepenger etter folketrygden, i motsetning til

medlemmer som mottar dagpenger etter folketrygdeloven eller ventelønn etter tjenestemannsloven.

I Ot.prp. nr. 64 (2000-2001) foreslås at vartpenger likestilles med dagpenger etter folketrygdloven og ventelønn etter folketrygdloven. Departementet anser at vartpenger langt på vei dekker de samme formål som ventelønn. Det vises bl.a. til at når det gjelder rett til fødsels- og adopsjonspenger, likestilles vartpenger med ventelønn og dagpenger iht. folketrygdloven. Forslaget vil innebære en merutgift under sykepenger mot en tilsvarende innsparing på Statens Pensjonskasses budsjett.

Bevilgningen foreslås økt med 1 mill. kroner mot tilsvarende reduksjon under kap. 1542, post 70.

Sammendrag

Samlet foreslås bevilgningen redusert med 849 mill. kroner.

Kap. 2660 Uførhet

Post 70 Grunnpensjon, overslagsbevilgning og post 71 Tilleggspensjon

Bevilgningen for 2001 under post 70 og 71 er på til sammen 31 138 mill. kroner. Bevilgningene foreslås redusert med 500 mill. kroner for 2001. Bakgrunnen er bl.a. at anslaget for antallet uførepensjonister ved utgangen av år 2001 i forhold til forutsetningene i St.prp. nr. 1 for 2001 er nedjustert fra 292 600 til 287 600. Det reviderte budsjettanslaget for 2001 er basert på at aldersstandardisert tilgangsrate blir 10,9 mot 11,6 i 2000.

Bakgrunnen for den forventede nedgangen i antall nye uførepensjonister i 2001 er at søknadsinngangen går ned, og at avslagsfrekvensen stiger. Årsaken til nedgangen må ses i sammenheng med økte krav til at attføring skal søkes, og en tilsvarende sterk vekst i utgiftene til rehabilitering og attføring.

Det foreslås å sette ned bevilgningen under post 70 Grunnpensjon med 280 mill. kroner til 12 454 mill. kroner og post 71 Tilleggspensjon med 220 mill. kroner til 18 184 mill. kroner.

Post 75 Hjelpetønad

I St.prp. nr. 1 (2000-2001) Folketrygden er det under forslag til vedtak for budsjetterminen 2001, punkt III, folketrygdytelse, ved en inkurie oppstått en trykkfeil under 2a-2. I St.prp. nr. 1 (2000-2001) Folketrygden på side 174 står det følgende:

«2a-2. Hjelpetønad etter lovens § 6-4 til uføre under 18 år som må ha tilsyn og pleie ³⁾ 11 232».

Riktig tekst skal være:

«2a-2. Hjelpetønad etter lovens § 6-4 til uføre som må ha tilsyn og pleie ³⁾ 11 232».

Det stilles ingen krav i folketrygdloven til at hjelpestønad til uføre som må ha tilsyn og pleie må være under 18 år.

Den samme feilen er kommet inn i Budsjett-innst. S. nr. 11 for 2000-2001. Det vises til kap. VII, komiteens tilråding, Rammeområde 16, III, folketrygdytelser punkt 2a-2.

For orden skyld gjør departementet oppmerksom på at det i St.prp. nr. 1 (2000-2001), Folketrygden under kap. 2660, Uførhet, punkt 5, Budsjettforslag og nye tiltak for 2001 under post 75 Hjelpestønad, overslagsbevilgning på side 90 annen spalte står at forhøyet hjelpestønad til barn og unge sats 4 er kr 67 916. Riktig beløp skal være kr 67 416. Det riktige beløpet er tatt inn i vedtaksdelen (punkt 2d).

Det foreslås at Stortinget fatter følgende vedtak:

«Stortinget samtykker i at det med virkning fra 1. januar 2001 skal følgende ytelse etter folketrygdloven utgjøre:

2a-2. Hjelpestønad etter lovens § 6-4 til uføre som må ha tilsyn og pleie ³⁾ 11 232.»

Kap. 2663 Medisinsk rehabilitering mv.

Post 70 Rehabiliteringspenger

Bevilgningen for 2001 er 4 491 mill. kroner. Bevilgningen bygger på en forventet økning i antallet stønadsdager på 12,5 prosent i 2001 i forhold til året før.

Høyt sykefravær medfører at flere bruker opp sin sykepengerrett, og erfaring viser at en betydelig del av disse går fra sykepenger til rehabiliteringspenger. Videre er det ventet at skjerpingen av kravet om at attføring skal være forsøkt før uførepensjon eventuelt kan tilstås samt utvidelsen av unntaksbestemmelsen for tidsbegrensning av rehabiliteringspenger, vil føre til økt tilstrømming til rehabiliteringspengeordningen i tiden framover. På denne bakgrunn legger en nå til grunn at antallet stønadsdager i 2001 vil bli 17 prosent høyere enn året før.

Bevilgningen foreslås økt med 180 mill. kroner til 4 671 mill. kroner.

Post 74 Tilskudd til biler

Økningen av den generelle merverdiavgiftssatsen med 1 pst. til 24 pst. fra 1. januar 2001, jf. omtale innledningsvis under Sosial- og helsedepartementet, har ført til merutgifter på om lag 8 mill. kroner under posten. Bevilgningen under post 74 Tilskudd til biler foreslås derfor økt med 8 mill. kroner til 908 mill. kroner.

Post 75 Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler

Økningen av den generelle merverdiavgiftssatsen med 1 pst. til 24 pst. fra 1. januar 2001, jf. omtale innledningsvis under Sosial- og helsedepartementet, har ført til merutgifter på om lag 20 mill. kroner under posten. Bevilgningen under post 75 Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler foreslås derfor økt med 20 mill. kroner til 2 682 mill. kroner.

Kap. 2683 Stønad til enslig mor eller far

Post 70 Overgangsstønad

Per 1. januar 1998 ble folketrygdens ordninger for eneforsørgere lagt om. Til og med 1997 kunne overgangsstønad utbetales til yngste barn var ferdig med fjerde skoleår. Fra 1. januar 1998 ble stønadstiden som hovedregel redusert til ordinært tre år, men med mulighet til å utvide perioden til fem år gjennom utdanning. Endringer som ble innført fra 1. januar 1998 har fått full effekt først fra 2001, etter utløp av en tre år lang overgangsperiode.

Det var forventet at strengere krav til aktivitet ville gi en sterk nedgang i antall eneforsørgere med overgangsstønad etter utløp av overgangsperioden 1. januar 2001. Gjennomsnittlig antall mottakere var forventet redusert fra 40 300 i 2000 til 27 600 i 2001. I mars 2001 mottok 27 300 personer overgangsstønad, 33,5 pst. færre enn i mars 2000. Tallene for første del av 2001 viser at antall mottakere vil ligge nært opp til det estimerte, men at gjennomsnittlig overgangsstønad per stønadmottaker kan bli vesentlig høyere. Tidligere anslag var basert på at hver stønadmottaker i gjennomsnitt ville motta 78,1 pst. av full overgangsstønad. I det nye anslaget legges det til grunn at hver stønadmottaker i gjennomsnitt vil motta 83,7 pst. av full overgangsstønad. En økning i gjennomsnittlig stønad fra 2000 til 2001 skyldes både en nedgang i antall eneforsørgere med redusert stønad og at de som mottar redusert stønad i gjennomsnitt får et høyere beløp utbetalt enn tidligere.

Som følge av utviklingen hittil i år foreslås bevilgningen under post 70 Overgangsstønad økt med 140 mill. kroner til 2 095 mill. kroner.

Kap. 5701 Diverse inntekter

Post 01 Administrasjonsvederlag

Merinnteksfullmakt (jf. kap. 2600, post 01)

Det vises til omtale under kap. 2600 Trygdeetaten, post 01 Driftsutgifter. Det foreslås at eksisterende merinnteksfullmakt på kap. 5701 utvides til å lyde:

«Stortinget samtykker i at Sosial- og helsedepartementet i 2001 kan overskride bevilgningen under kap. 2600 post 01 mot tilsvarende merinntekter under kap. 5701 Diverse inntekter post 01 Administrasjonsvederlag, post 04 Tolketjenesten og post 05 Oppdragsinntekter».

Programråde 30 Helsevern

Kap. 2711 Diverse tiltak i fylkeshelsetjenesten m.v.

Post 75 Opptreningsinstitusjoner

Enkelte opptreningsinstitusjoner har etablert ekstraplasser utover godkjente plasser. For noen institusjoner er Sosial- og helsedepartementet åpne for at det gis adgang for å kunne bruke ekstraplassene i perioder, for å utnytte kapasiteten ved den aktuelle institusjon mer fleksibelt. Det er en forutsetning at

regning til folketrygden fra den enkelte institusjon er innenfor en samlet årlig ramme på 100 prosent belegg av godkjente plasser.

Å benytte ekstraplasser fleksibelt vil øke kostnadene for folketrygden, beregnet til 8,5 mill. kroner. De økte kostnadene foreslås inndeckret ved å øke egenandelen for opphold fra 190 kroner til 220 kroner fra 01.07.2001, og tilsvarende reduksjon i bidragssatsen fra folketrygden. Detaljerte opplysninger fra den enkelte opptreningsinstitusjon har vist at gjennomsnittlig egenandel i 2000 var 254 kroner pr. døgn, og ikke 220 kroner, slik tidligere beregnet. Egenandel på 220 kroner pr. døgn vil følgelig innebære en reduksjon i egenandel på 34 kroner i forhold til 2000. Når behandlingen eller opptreningen er en følge av yrkesskade eller krigsskade, dekker trygden hele kurprisen. Det kan også ytes bidrag til dekning av egenandel dersom en pasient på grunn av lav inntekt ikke er i stand til å betale egenandelen selv.

Departementet har inngått avtale med CatoSenteret om kjøp av inntil 30 plasser i 2001, jf. St.prp. nr. 25 (2000-2001) *Om endringer i bevilgninger under folketrygden i statsbudsjettet for 2000*. Departementet har vurdert bruk av midler som er bevilget under kap. 2600 Trygdeetaten i 2001 til kjøp av helsetjenester for sykmeldte. Da det nå er innført egenandel ved CatoSenteret fra 01.05.2001, kan kostnadene for 2001 beregnes til om lag 18,3 mill. kroner. En betydelig andel av brukerne ved CatoSenteret vil ikke kunne sies å falle inn under målgruppen for bruk av bevilgningen til kjøp av tjenester for sykmeldte. Kjøp av inntil 30 plasser ved CatoSenteret vil derfor for en stor del måtte dekkes over kap. 2711, post 75. Sosial- og helsedepartementet tar sikte på at inntil 8 mill. kroner av utgiftene kan finansieres over kap. 2600 Trygdeetaten, kjøp av helsetjenester for sykmeldte som en engangsbevilgning for 2001.

Post 76 Private laboratorier og røntgeninstitutt

Stortinget har behandlet et Dokument 8-forslag (Dok. nr. 8:66 (2000-2001)) om likebehandling av private og offentlige røntgeninstitutter og fattet følgende vedtak (jf. Innst. S. nr. 212 (2000-2001)):

«Stortinget ber Regjeringen i Revidert nasjonalbudsjett for 2001 legge frem forslag om RTV-takst for MR-undersøkelser på like vilkår til de private og de offentlige røntgeninstituttene for 2001, som en midlertidig løsning i påvente av det forslag som er varslet i budsjettet for 2002.»

Merutgiften er av forslagsstillerne anslått til 59 mill. kroner i 2001. Dette beløpet forutsetter like satser for private og offentlige institutter og tilbakevirkende kraft for hele 2001.

Det er nødvendig å foreta en gjennomgang av de økonomiske sidene, herunder hvilke satser som må fastsettes for å oppnå forutsetningen om like vilkår mellom offentlige og private røntgeninstitutter. Derfor fremmes ikke forslag nå. Regjeringen vil derfor komme tilbake til saken i omgrupperingsproposisjonen til høsten med forslag til eventuell takstendring og inndekning av eventuelle merutgifter.

Kap. 2750 Syketransport m.m.*Post 77 Syketransport**Effekt av endrede anslag*

Bevilgningen for 2001 er på 1 152 mill. kroner. Bevilgningen bygger på en forventet underliggende vekst fra 2000 på 7 pst. og en forventet prisvekst på 2 pst.

Regnskapstallene for 2000 og de første månedene i 2001 viser at utgiftsveksten er høyere enn hva som lå til grunn for bevilgningen.

De nye regnskapstallene og anslagene tilsier at utgiftene for 2001 nå ser ut til å bli 250 mill. kroner høyere enn anslått i budsjettet, dette tilsvarer en økning på om lag 20 prosent i forhold til bevilgningen. Økningen skyldes, bl.a. at utgiftene vokste sterkere i 2000 enn hva som ble lagt til grunn ved fremleggelsen av statsbudsjettet bl.a. som en effekt av opphevelsen av maksprisreguleringen av drosjetakstene i bystrøk i 2000. I tillegg er det nå tatt hensyn til økning i drosjetakstene fra mars 2001.

Effekt av minstegrense for refusjoner

Det vises til forslag om å innføre en minstegrense på 50 kroner ved refusjoner fra folketrygden, jf. omtale under kap. 2600 Trygdeetaten, post 01 Driftsutgifter. Forslaget er beregnet å gi en innsparing under stønadskapitlene på om lag 1,7 mill. kroner i 2001, mens helårsvirkningen er beregnet til 3,5 mill. kroner.

Selv om den forventede innsparingen vil gjelde flere kapitler, foreslår departementet at den beregnede mindreutgiften på stønadsbudsjettet på 1,7 mill. kroner plasseres i sin helhet under kap. 2750 post 77.

Omlegging av finansieringen for hjemmebasert dialysebehandling (peritonealdialyse)

Det vises til omtale under kap. 730, post 60 Innsatsstyrt finansiering av sykehus. Bevilgningen foreslås redusert med 8,5 mill. kroner.

Omlegging av finansieringsregler for revmatismelegemidler

Det vises til omtale under kap. 730.60 Innsatsstyrt finansiering av sykehus.

Omleggingen antas å ville medføre økte utgifter til syketransport. Bevilgningen foreslås økt med 4 mill. kroner.

Samlet forslag til bevilgning

Bevilgningen foreslås økt med 243,8 mill. kroner.

Kap. 2751 Medisiner m.v.*Post 70 Legemidler**Endring av finansieringsansvar for preparatet Enbrel*

Departementet foreslår under kapittel 730 post 60 å endre utleveringsbestemmelsene for Enbrel fra 1. juli 2001, slik at preparatet kun kan utleveres fra sykehus, og dermed avskjæres fra trygderefusjon. Tiltaket vil redusere utgiftene med 100 mill. kroner i 2001. For nærmere omtale av tiltaket, bakgrunnen for det og disponeringen av innsparingen tiltaket gir på denne budsjettposten, vises til kapittel 730 post 61.

Refusjon av utgifter til preparater uten markedsføringstillatelse

I St.prp. nr. 61 (1999-2000) foreslo departementet at det skulle innføres begrensninger i anledningen til å yte refusjon etter individuell søknad i medhold av blåreseptforskriften § 10a for preparater som omsettes på godkjenningssfritak som det er grunn til å tro at det vil bli søkt markedsføringstillatelse for. Forslaget ble forutsatt å gi en innsparing i 2000 på 20 mill. kroner. Helårseffekten ble anslått til 60 mill. kroner.

Departementet poengterte at det måtte utarbeides forholdsvis detaljerte retningslinjer til bruk i trygdekontorene før tiltaket kunne iverksettes. Dette arbeidet viste seg mer krevende enn forutsatt, og departementet orienterte i St.prp. nr. 25 (2000-2001) om at den forutsatte innsparingen på 20 mill. kroner i 2000 ikke var oppnådd.

I arbeidet som er gjort for å få på plass de nødvendige retningslinjene, er det avdekket at innsparingsforslaget i stor grad baserte seg på omsetningen av de nyeste medisinene mot ledd- og slitasjegikt. Disse genererte hoveddelen av det utgiftsgrunnlaget innsparingen skulle ha basis i. Disse har nå fått markedsføringstillatelse, slik at innsparingstiltaket vil ha vesentlig lavere effekt enn forutsatt. Departementet er kommet til at med dagens produktsammensetning i markedet for preparater på godkjenningssfritak, vil innsparingen som tiltaket kan forventes å gi ikke stå i rimelig forhold til kostnadene og ulempene for pasientene. På denne bakgrunn foreslår departementet at tiltaket ikke gjennomføres. Dette gir merutgifter på 60 mill. kroner i forhold til gjeldende forutsetninger.

Flytting av ansvaret for utarbeiding av kriterier for refusjon etter individuell søknad

Utviklingen i omfanget av individuelle refusjoner gjør at departementet fortsatt ser et behov for å ha sterkere kontroll med hvilke preparater som refunderes etter unntaksordningene i blåreseptforskriften (individuell søknad etter blåreseptforskriften §§ 2 og 10a). Dagens refusjonsomfang er på et nivå som gjør det stadig mindre naturlig å omtale disse ordningene som unntaksordninger. Refusjonsomfanget skyldes i stor grad at noen få preparater refunderes for svært store beløp. For slike preparater, der søknadsvolumet er stort, og der det er mulig å stille opp kriterier for refusjon, delegerer Rikstrygdeverket i dag vedtaksmyndighet til de lokale trygdekontorene. Dersom de lokale trygdekontor finner at en søknad tilfredsstiller kriterier gitt av Rikstrygdeverket sen-

tralt, innvilges refusjon. Det preparatet som refunderes mest etter denne ordningen har i løpet av tre måneder blitt refundert for over 40 mill. kroner, hvilket antyder at utgiftene ved årets slutt til dette preparatet alene vil være på over 160 mill. kroner.

Dette tilfellet eksemplifiserer at preparater som refunderes etter individuell søknad kan gi refusjonsutgifter som overstiger utgifter til mange preparater som refunderes etter blåreseptforskriften § 9. I motsetning til for preparater som refunderes etter § 9, blir ikke helseøkonomiske aspekter vurdert i forbindelse med refusjon etter individuell søknad, til tross for at de økonomiske implikasjonene for folketrygden kan være like store under begge ordninger. Under dagens ordning kan det skje at det innføres nye, kostnadskrevenne behandlingstilbud på folketrygdens regning uten helseøkonomisk vurdering og uten at tilbudet blir prioritert i en større helsepolitisk sammenheng. I lys av dette ser departementet det som naturlig å foreta en viss harmonisering av kriteriene for refusjon etter individuell søknad (§§ 2 og 10a) og refusjon etter blåreseptforskriften § 9, slik at en kan oppnå bedre styring over refusjonsutgiftene.

Behovet for harmonisering har ledet til at departementet foreslår at ansvaret for å utforme kriterier for refusjon av de enkelte preparater etter unntaksordningene overføres fra Rikstrygdeverket til Statens legemiddelverk med virkning fra 1.10.2001, jf. omtale under kap. 750 post 01. Dersom departementet finner å kunne akseptere Legemiddelverkets forslag, instrueres Rikstrygdeverket om å implementere kriteriene i sin behandling av søknader. Det vil fortsatt være Rikstrygdeverket som mottar og behandler søknader fra leger og pasienter. Ordningen antas ikke å medføre økt ressursbehov ved Rikstrygdeverket, mens det vil bli behov for styrking av Legemiddelverket, da tiltaket vil innebære en økt innsats i kriterieproduksjonen i forhold til i dag.

Departementet anser at dette tiltaket vil ivareta noen av de samme hensyn som tiltaket foreslått i St.prp. nr. 61 (1999-2000), som departementet nå foreslår ikke iverksettes. Usikkerheten knyttet til hvor raskt tiltaket kan implementeres gjør imidlertid at det ikke budsjetteres med innsparinger inneværende år.

Refusjon for preparatene Vioxx og Celebra

Det er søkt om refusjon etter blåreseptforskriften § 9 for preparatene Vioxx og Celebra. Begge preparatene er nye preparater i blåreseptsammenheng (nytt virkestoff, såkalte COX-2-hemmere).

Celebra er godkjent brukt mot artrose og revmatoid artritt (slitasjegikt og leddgikt). Vioxx er godkjent brukt mot artrose, altså et noe smalere bruksområde. Formålet med behandling ved bruk av begge preparatene er symptomlindring.

Artrose er en kronisk degenerativ leddsykdom, også kjent under navnet slitasjegikt. Deler av leddbrusken ødelegges og mister sin elastisitet. Over tid blir bensubstansen rammet. Hofter, knær og fingerledd er områder som oftest rammes. Forekomsten av sykdommen stiger med alderen, og ses hyppigst på personer over 60 år. Sykdommen arter seg som leddsmerter ved bevegelse, stivhet ved inaktivitet og generelt nedsatt bevegelighet i de ledd som er rammet.

Revmatoid artritt er en betennelsesaktig, kronisk leddsykdom, også kjent som leddgikt. Normalt kommer lidelsen først til syne gjennom hevelser og ømhet i fingre og tær. Lidelsen medfører smerte, stivhet og hevelser i leddene. Smertene kan inntre ved bevegelse, eller være permanente, avhengig av pasient. Sykdommen kan også angripe en rekke andre organer, deriblant hjerte, respirasjonsorganer, nyrer og blodårer. Sykdommen rammer kvinner 2-3 ganger så hyppig som menn. Sykdommen kan starte i alle aldre, men rammer oftest kvinner mellom 50 og 60 år.

Det antas at det finnes mellom 100 000 og 140 000 behandlingstrengende artrosepasienter i Norge. Antallet behandlingsrengende pasienter med revmatoid artritt antas å være 40 000.

Målt ved pris per døgndose er Vioxx og Celebra vesentlig dyrere enn eksisterende behandlingsalternativer. På den annen side antas preparatene å redusere utgiftene til behandling av bivirkningene som behandling med konkurrerende preparater er forbundet med. Vioxx og Celebra kan i dag refunderes etter individuell søknad (blåreseptforskriften § 10a).

Preparatenes symptomdempende virkning anses å være på nivå med preparater som refunderes i dag. Mangelfulle data over hvilken dosering av Celebra og Vioxx som faktisk vil brukes i den kliniske hverdagen gjør at Statens legemiddelverk ikke har grunnlag for å si noe sikkert om kostnadseffektiviteten ved behandling av pasienter som har relativt høy risiko for gastrointestinale komplikasjoner (magesår etc). For pasienter der denne risikoen er lav, anses preparatene ikke kostnadseffektive. Statens legemiddelverk foreslår at refusjon innvilges for begge preparater begrenset oppad til en periode på 2 år, hvoretter produsentene plikter å levere dokumentasjon på hvordan preparatene er brukt i klinisk hverdag (dosering, pakningsstørrelser etc). På grunnlag av denne dokumentasjonen vurderes refusjonsstatus på nytt. Legemiddelverket foreslår følgende kriterier som vilkår for refusjon i denne perioden:

Minst ett av nedenforstående kriterier skal foreligge:

- Pasienten har tidligere hatt et behandlingstrengende magesår eller annen alvorlig gastrointestinal bivirkning
- Pasienten behandles samtidig med steroider, DMARDs eller andre legemidler som klart øker risikoen for, eller alvorlighet av gastrointestinale bivirkninger
- Pasienten har betydelig nedsatt allmenntilstand.

Departementet ser ingen grunn til å bestride Legemiddelverkets vurderinger, men finner ikke rom for å kunne prioritere refusjon etter § 9 for disse preparatene på inneværende års budsjett. Imidlertid vil begge preparater fortsatt kunne refunderes etter individuell søknad (§ 10a).

Refusjon for preparatet Singulair

I Budsjettinnst. S. nr. 11 (2000-2001) har sosialkomiteens flertall vist til informasjon fra astmaspesialister der det blir hevdet at det er generell enighet blant barne- og lungeleger i Europa om at leukotrienantagonister bør brukes i tillegg til inhalasjonssteroider for å oppnå best mulig astmakontroll, og at dette kan bidra til å redusere bruken av kortisonholdige astmapreparater. Komiteflertallet har derfor bedt regjeringen på nytt vurdere å gi generell blåreseptrefusjon til produktet etter forskrivning fra relevant spesialist.

I forbindelse med at legemiddelfirmaet MSD (Norge) A/S søkte om opptak av legemidlet Singulair (montelukast) for forskrivning på pliktmessig refusjon, ble søknaden grundig vurdert av Rikstrygdeverket i samarbeid med Statens legemiddelkontroll. I tillegg gjorde også Folkehelse en separat bedømmelse av effektspørsmålet. Det ble foretatt vurderinger av all tilgjengelig klinisk dokumentasjon, av Singulairs plass i astmabehandlingen som tilleggsbehandling til inhalasjonssteroider og av potensialet for eventuell reduksjon av kortisonholdige astmapreparater som følge av behandling med Singulair. De potensielle endringer i de totale legemiddelkostnadene for astmabehandling forbundet med opptak av Singulair ble også nøye vurdert. Videre ble det avholdt møte med spesialister (professor Leif Bjermer og professor Kai-Håkon Carlsen) og legemiddelfirmaet, der deres syn ble presentert.

Hovedkonklusjonene fra evalueringene var at Singulair brukt som eneste medisin gjennomsnittlig gir en beskjeden effekt, men at det for enkelte pasienter har god effekt. Disse pasientene kan imidlertid ikke identifiseres på forhånd. En multinasjonale studie som vil belyse dette spørsmålet pågår nå. Slik dokumentasjon vil være av vesentlig betydning for vurdering av refusjonsspørsmålet. Det ble også konkludert at effekten på gjennomsnittspasienten var for liten til å forsvare prisen som produsenten hadde valgt å sette på produktet. Prisen kunne dog forsvares for enkelte pasienter der effekten var bedre.

Stortinget ble gjort kjent med utredningene i St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 4 (1999-2000).

Singulair refunderes i dag etter § 10a (søknad på individuelt grunnlag fra relevant spesialist). Dette åpner for refusjon til pasienter som har god effekt av Singulair. Et betydelig antall pasienter får i dag Singulair på blå resept etter innvilget søknad. Produktet ble i 1999 omsatt for 15,3 mill. kroner (utsalgspris i apotek) og i 2000 ble det omsatt for 24,5 mill. kroner. Basert på estimer fra Rikstrygdeverket er hele dette salget refundert. For ytterligere å sikre at det er pasienter med tilfredsstillende effekt av legemiddelet som får refusjon, fikk Rikstrygdeverket i oppdrag å utarbeide kriterier for seleksjon av pasientene. En gruppe spesialister har i samarbeid med Folkehelse, Rikstrygdeverket og Legemiddelverket nylig utarbeidet forslag til slike kriterier. Forslaget er til behandling i Rikstrygdeverket.

På basis av komiteflertallets henstilling utreder Statens legemiddelverk spørsmålet om refusjon av Singulair. Man vil i denne vurderingen på nytt foreta en systematisk evaluering av relevant tilgjengelig klinisk dokumentasjon, som også inkluderer dokumentasjon som er kommet til siden forrige evaluering. I det videre arbeidet vil Statens legemiddelverk anmode produsenten, MSD, om å legge frem eventuell ny dokumentasjon som ikke måtte være publisert, samt en oversikt over pågående relevante kliniske studier eller helseøkonomiske analyser. Eventuell dokumentasjon på at kombinasjonsbehandling med Singulair er bedre enn eksisterende kombinasjonsbehandling, vil være av vesentlig betydning for vurdering av refusjonsspørsmålet. Statens legemiddelverk har tatt kontakt med Norsk forening for lungemedisin og Norsk barnelegeforening. Disse er bedt om å peke ut spesialister som vil bli hørt i denne saken. De vil bli hørt både i forhold til hvilke studier som skal legges til grunn i Legemiddelverkets utredning, og fortolkningen av disse studi-

ene. På grunnlag av dette vil Statens legemiddelverk utarbeide en innstilling. Departementet vil komme tilbake til saken i forbindelse med budsjettet for 2002.

Effekt av endret anslag og økt merverdiavgiftssats

Økningen av den generelle merverdiavgiftssatsen med 1 pst. til 24 pst. fra 1. januar 2001, jf. omtale innledningsvis under Sosial- og helsedepartementet, har ført til merutgifter på om lag 50 mill. kroner under posten. Videre viser regnskapstallene for 2000 og de første månedene i 2001 at utgiftsveksten er noe høyere enn hva som ligger til grunn for bevilgningen.

På denne bakgrunn foreslås bevilgningen økt med 70 mill. kroner.

Sammendrag post 70 Legemidler

Samlet foreslås bevilgningen økt med 30 mill. kroner.

Post 72 Sykepleieartikler

Økningen av den generelle merverdiavgiftssatsen med 1 pst. til 24 pst. fra 1. januar 2001, jf. omtale innledningsvis under Sosial- og helsedepartementet, har ført til merutgifter på om lag 8 mill. kroner under posten. Bevilgningen foreslås derfor økt med 8 mill. kroner.

Post 73 Ortopediske hjelpemidler mv.

Økningen av den generelle merverdiavgiftssatsen med 1 pst. til 24 pst. fra 1. januar 2001, jf. omtale innledningsvis under Sosial- og helsedepartementet, har ført til merutgifter på om lag 4 mill. kroner under posten. Bevilgningen foreslås økt med 4 mill. kroner.

Justering av egenandelen på fotsenger

Egenandelen på fotsenger er kr 150 per enhet og kr 300 per par.

Egenandelen på fotsenger har ikke vært økt siden 1995, mens material- og produksjonskostnadene har økt i samme periode. For å harmonisere egenandelene på fotsenger med material- og produksjonskostnadene, foreslås egenandelen på fotsenger økt til 200 kroner per enhet og 400 kroner per par.

Det foreslås ingen endring i budsjettforslaget for 2001 som følge av denne justeringen.

Kap. 2752 Refusjon av egenbetaling

Post 70 Refusjon av egenbetaling

Legemiddelassistert rehabilitering av stoffmisbrukere

Det vises til omtale under kap. 614, post 63.

Bevilgningen foreslås økt med 9 mill. kroner til dekning av merutgifter for refusjon av egenbetaling i forbindelse med økte utgifter til analyse av urinprøver.

Kap. 2755 Helsetjeneste i kommunene

Post 70 Refusjon av allmennlegehjelp

Legemiddelassistert rehabilitering av stoffmisbrukere

Det vises til omtale under kap. 614, post 63.

Bevilgningen foreslås økt med 10 mill. kroner til dekning av merutgifter ved ny takst for legers deltakelse i ansvarsgrupper.

Kap. 2790 Andre helsetiltak

Post 72 Sykebehandling i utlandet

Formidling av pasienter til behandling i utlandet

Hele bevilgningen i 2000 på 975 mill. kroner er overført til 2001.

Ved utgangen av februar 2001 har Buskerud sendt ca. 15 pasienter til Tyskland med en total kostnadsramme på fra 0,6-0,8 mill. kroner. Østfold og Akershus har sendt mellom 186 og 200 pasienter med en kostnadsramme på 8-10 mill. kroner.

Gjennomsnittskostnaden for disse pasientene inkludert reise, opphold, ledsager, behandling, utstyr etc. er på ca. 45 000 kroner per person.

Rikstrygdeverket har inngått avtale om å formidle opp til 50 pasienter fra Radiumhospitalet. Per dags dato har 6 pasienter igangsatt behandlingen. Gjennomsnittskostnaden for disse pasientene, alt inkludert, er på 63 000 kroner per pasient.

Utgiftene er avhengig av hvor komplisert behandling pasientene som reiser til utlandet skal få. Med utgangspunkt i de avtalene som er inngått våren 2001 og antatt om lag 10 000 pasienter, vil utgiftene (inkl. reise, infeksjonskontroll mv.) kunne utgjøre om lag 500 mill. kroner. Eventuelt mindreforbruk i 2001 overføres til 2002.

3.7 Barne- og familiedepartementet

Kap. 830 Foreldreveiledning og samlivstiltak

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Bevilgningen på posten foreslås nedsatt med 3,3 mill. kroner under henvisning til omtalen under samme kapittel, post 70 nedenfor.

Post 70 Tilskudd

Det vises til budsjettforliket mellom Arbeiderpartiet og sentrumspartiene høsten 2000 hvor det ble vedtatt å styrke bevilgningen med vel 3 mill. kroner til tilskudd til samlivstiltak. Det foreslås derfor opprettet en ny post 70 Tilskudd

med en bevilgning på 3,3 mill. kroner. Midlene omdisponeres fra nåværende post 21 Spesielle driftsutgifter under samme kapittel.

Kap. 854 Tiltak i barne- og ungdomsvernet

Post 01 Driftsutgifter

Posten dekker utgifter til drift av fylkesnemndene for sosiale saker. Fylkesnemndene har bl.a. som oppgave å fatte vedtak etter lov av 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester. Kostnadene til drift av nemndene er avhengig av saksvolumet i den enkelte nemnd. Antall saker i fylkesnemndene har økt de siste årene. I tråd med at antallet saker har økt, har bevilgningen på posten de siste årene blitt økt i forbindelse med salderingen av budsjettet.

Bevilgningsendringene er ikke blitt videreført i påfølgende budsjettår. Det er nå nødvendig at bevilgningen økes med 5,7 mill. kroner. I tillegg er det knyttet en ekstrakostnad på 0,8 mill. kroner til et pålegg fra skatteetaten om å betale arbeidsgiveravgift for sakkyndige som er selvstendig næringsdrivende.

På denne bakgrunn foreslås en samlet tilleggsbevilgning under kap. 854, post 01 på 6,5 mill. kroner.

Post 64 Tilskudd for enslige mindreårige flyktninger og asylsøkere

Overslagsbevilgning

Posten dekker det årlige tilskuddet til kommunene på 93 000 kroner per barn per år, samt refusjon av fylkeskommunenes barnevernutgifter til enslige mindreårige flyktninger og asylsøkere. Ordningen er regelstyrt og posten er en overslagsbevilgning.

Antallet enslige mindreårige som ankommer landet har økt sterkt de siste årene med 1999 som et foreløpig toppår. Dette året ankom det 561 enslig mindreårige, mens tallet sank til 423 barn i 2000. Det forventes at det vil ankomme om lag samme antall barn i 2001 som i 2000. I tråd med at antallet enslige mindreårige har økt, har bevilgningen på posten de siste årene blitt økt i forbindelse med salderingen av budsjettet.

Bevilgningsendringen for 2000 ble ikke videreført i budsjettet for 2001, bl.a. på grunn av at det er knyttet stor usikkerhet til hvor mange mindreårige som ankommer landet hvert år. Barne- og familiedepartementet har estimert følgende tilleggsbehov på posten for 2001:

- 2,5 mill. kroner til mindreårige asylsøkere i kommunene
- 37 mill. kroner til bosetting av ytterligere 400 mindreårige flyktninger og asylsøkere
- 35,5 mill. kroner til refusjon av fylkeskommunale barnevernutgifter.

På denne bakgrunn foreslås en samlet tilleggsbevilgning på kap. 854, post 64 på 75 mill. kroner.

Kap. 856 Barnehager

Post 60 Driftstilskudd til barnehager

I budsjettet for 2001 er det bevilget 4 941 mill. kroner på kap. 856 post 60 Driftstilskudd til barnehager. I tillegg er det bevilget 334 mill. kroner over Kommunal- og regionaldepartementets kap. 571, post 68 til de 20 kommunene som deltar i forsøk med rammefinansiering av øremerkede tilskudd.

Bevilgningen for 2001 var basert på en forutsetning om etablering av barnehageplasser til 8 000 barn i 2000. Foreløpige tall fra Statistisk sentralbyrås barnehagestatistikk for 2000 viser en tilvekst av plasser til om lag 1 900 barn; dvs. vel 6 000 færre enn det som lå til grunn for bevilgningen. Dette får konsekvenser for bevilgningen på 60-posten også i 2001 og det er beregnet at mindreforbruket i 2001 vil utgjøre 240 mill. kroner. Det ligger ikke an til et tilsvarende merforbruk på kap. 844 Kontantstøtte.

Regjeringen har to overordnede mål for barnehagesatsingen: Barnehager til alle som ønsker det og redusert foreldrebetaling. Det er satt i gang arbeid på flere områder for å nå disse målene, jf. at et forslag om innføring av plikt for kommunene til å tilby barnehageplasser er sendt på høring. En slik pliktbestemmelse vil innebære at ansvaret for barnehagesektoren i sterkere grad enn i dag forankres i kommunene. På bakgrunn av Stortingets behandling av St.meld. nr. 27 (1999-2000) *Barnehage til beste for barn og foreldre* arbeides det også med en veileder for samarbeidsavtaler mellom kommuner og private barnehageeiere. Utarbeidelsen av veilederen foregår som et samarbeid mellom partene i sektoren og skal være ferdig sommeren 2001. Det pågår også et arbeid med å utrede ulike modeller for redusert foreldrebetaling. På denne bakgrunn foreslås det en omdisponering av 240 mill. kroner på kap. 856 post 60 for å sikre at hele bevilgningen skal bli brukt til barnehageformål inneværende år.

Det har vært vurdert hvordan en omdisponering best kan bidra til å nå målene for sektoren. Det er lagt til grunn at virkemidler for å øke etableringen av plasser vil ha svært begrenset effekt dersom de iverksettes midt i et budsjettår. Regjeringen vurderer det derfor som mest aktuelt med tiltak som raskt kan bidra til å få ned foreldrebetalingen og foreslår at 240 mill. kroner brukes til å øke statstilskuddet, for på denne måten å legge grunnlaget for redusert foreldrebetaling.

Dette kan gjennomføres ved å øke satsene for det ordinære statstilskuddet med virkning fra 1. juli 2001. 240 mill. kroner vil gi en satsøkning på om lag 10 pst. Tabellen under viser dagens satser og forslag til nye satser:

Tabell 3.8: Satser for driftstilskudd til barnehager (kroner per år)

Ukentlig oppholdstid	Dagens satser		Nye satser fra 1. juli 2001	
	Under 3 år	Over 3 år	Under 3 år	Over 3 år
0-8 timer	8 270	4 050	9 100	4 460
9-16 timer	16 560	8 120	18 220	8 930
17-24 timer	24 830	12 170	27 300	13 390
25-32 timer	33 100	16 220	36 410	17 840

Tabell 3.8: Sats for driftstilskudd til barnehager (kroner per år)

33-40 timer	34 760	16 810	38 240	18 490
41 timer og mer	41 950	21 300	46 150	23 430

Satsene i tabellen er oppgitt i kroner per år. Driftstilskuddet utbetales månedsvis til barnehageeier. Eksempelvis vil økningen utgjøre 2 130 kroner per år for en heldagsplass for et barn over tre år. Økningen for annet halvår 2001 vil utgjøre 1 065 kroner. Per måned vil satsøkningen i dette tilfellet bli 177,50 kroner fra og med 1. juli 2001.

Foreldrebetalingen fastsettes av den enkelte barnehageeier og det er store variasjoner i prisnivå og utforming av betalingssystemer. Barne- og familiedepartementet har ikke tilstrekkelig oversikt over omfanget av friplasser eller hvor mange barn som omfattes av ordninger som søskenmoderasjon eller inntektsgraderte betalingssatser. Det er derfor ikke mulig å fastslå med sikkerhet hvordan en slik satsøkning vil påvirke nivået på foreldrebetalingen for den enkelte familie. Departementet anslår imidlertid at satsøkningen i gjennomsnitt vil gi grunnlag for en reduksjon i foreldrebetalingen på om lag 150-200 kroner per barn per måned, tilsvarende en årsvirkning på om lag 2 000 kroner.

Det vil bli lagt opp til en enklest mulig fordeling av satsøkningen ved at fylkesmennenes utbetalinger til barnehageeiere fra og med 1. juli 2001 økes i tråd med satsøkningen. Barnehageeiere vil dermed slippe å gjennomføre noen ny søknadsrunde.

Det er den enkelte barnehageeier som må sørge for at satsøkningen går til reduserte foreldrepriser. Regjeringen vil informere publikum om satsøkningen og formålet med den slik at foreldrene er kjent med at en fra statens side har lagt et grunnlag for redusert foreldrebetaling allerede fra høsten av.

Regjeringens barnehagesatsing for perioden 2002 til 2005

Regjeringen tar sikte på å gjennomføre en satsing i kommende stortingsperiode for å få etablert flere barnehageplasser og redusere foreldrebetalingen ytterligere. Avhengig av behovet for nye barnehageplasser innebærer dette at barnehagesektoren vil bli tilført totalt om lag 5 mrd. kroner i perioden. Målet er at når satsingen er fullført, skal behovet for barnehageplasser være dekket; dvs. at alle familier som ønsker det skal ha tilbud om barnehageplass til sine barn. Videre skal målet om at foreldrebetalingen skal ned til 20 prosent av kostnadene i barnehagesektoren være nådd. Opptrappingen vil bli gjennomført så raskt som mulig i perioden. I dag betaler foreldrene i gjennomsnitt ca. 37 pst. av totalkostnadene i barnehagesektoren. En reduksjon til 20 pst. innebærer derfor en tilnærmet halvering av foreldrebetalingen sammenliknet med dagens nivå.

Forslaget som fremmes om en økning på om lag 10 pst. på driftstilskuddssatsene for siste halvår 2001, er første ledd i denne satsingen. Det legges til grunn at redusert foreldrebetaling vil øke etterspørselen etter plasser og dette må inngå i vurderingen av utbyggingsbehovet i de kommende årene. Hvor mange nye plasser som vil være nødvendig må vurderes nærmere gjennom perioden.

Regjeringen legger opp til at den varslede satsingen på barnehagesektoren i perioden gjennomføres i nært samarbeid med berørte parter. Dette er viktig for å sikre at de nasjonale målene på sektoren blir nådd. Ordningen med konsultasjoner mellom staten og kommunesektoren om kommuneopplegget i statsbudsjettet vil bli benyttet. Videre vil det bli gjennomført drøftinger med private barnehageeiere.

Ulike modeller for redusert foreldrebetaling vil bli vurdert. Den norske barnehagesektoren er mangfoldig, og dette gir seg utslag i ulike organiseringsformer. I motsetning til våre naboland har vi et betydelig innslag av private barnehageeiere. I tillegg har vi lokale variasjoner og store ulikheter i betalingsssystemer, og nivået på kommunale tilskudd til private barnehager varierer betydelig. Dette gjør at valget av modell for fremtidig finansiering for å redusere foreldrebetalingen vil kreve nøye utredning. Regjeringen vil deretter legge fram forslag til konkretisering av de virkemidler som vil være nødvendig for å nå målet om flere og billigere barnehager.

Ett alternativ kan være at det innføres maksimalpriser etter svensk modell. Det er usikkert hvordan en ordning med nasjonalt fastsatte maksimalpriser vil slå ut lokalt, og hvordan dette best kan tilpasses dagens ordninger med inntektsgraderte satser mv. Det store antallet private barnehager er også en betydelig usikkerhetsfaktor. Det er en sentral forutsetning å sikre at tiltak for å redusere nivået på foreldrebetalingen ikke svekker driftsgrunnlaget for private barnehager. Det ville i tilfelle kunne medføre nedleggelse av barnehager.

Innføring av gratis korttidstilbud til enkelte årskull er et annet alternativ. En slik ordning kan bidra til redusert foreldrebetaling og vil samtidig være gunstig for å sikre at barnehager blir tilgjengelig for alle barn uansett bakgrunn. Det er imidlertid viktig å sikre at det finnes tilstrekkelig antall plasser før det eventuelt innføres gratistilbud. Det er ikke akseptabelt at noen får et gratistilbud, mens andre står uten noe tilbud. Dette er bakgrunnen for at både ordninger med maksimalpriser og korttidsmodellen, samt andre mulige måter å redusere foreldrebetalingen på, må utredes nærmere og i samarbeid med berørte parter.

For å fortsette satsingen vil regjeringen foreslå at det bevilges 1 mrd. kroner til barnehagene i 2002. Satsingen påbegynnes allerede i år ved at statstilskuddet økes tilsvarende en kostnad på 240 mill. kroner.

For 2002 legger regjeringen derfor opp til:

- Statlig og kommunal finansiering av nye plasser til 10 000 barn i 2002; hvorav 4 000 for barn over 3 år og 6 000 til barn under 3 år. Det vil bli lagt inn midler i de frie inntektene for å dekke kommunenes kostnader ved etablering av nye plasser.
- Videreføring av satsøkning på 10 pst. for annet halvår 2001 (helårsvirkningen av satsøkningen som foreslås her).
- Ytterligere satsøkning (utover kompensasjon for prisstigning) slik at satsene kan økes ytterligere vel 10 pst. fra 1. august 2002. Sammenliknet med nivået på satsene våren 2001, legges det dermed opp til en satsøkning på totalt vel 20 pst. tilsvarende om lag 350-400 kroner per måned eller om lag 4 000 kroner per år for en fulltidsplass.

Post 61 Stimuleringstilskudd

På statsbudsjettet for 2000 ble det innført en ordning med stimuleringstilskudd til nye barnehageplasser. Tilskuddet ble gitt til plasser i ordinære barnehager og familiebarnehager som ble etablert i løpet av 2000. Ordningen ble ikke videreført i 2001. Siden en del av plassene først var ferdigstilt helt mot slutten av 2000, var det ikke mulig å foreta utbetalinger til alle barnehageeiere som var berettiget til tilskudd. Ved årsskiftet var det derfor fortsatt en del søknader om tilskudd som ikke var ferdigbehandlet.

For å dekke behovet foreslås at post 61 Stimuleringstilskudd opprettes på nytt for 2001 med en bevilgning på 12 mill. kroner. Midlene skal utelukkende benyttes til utbetaling av stimuleringstilskudd til barnehageplasser etablert i 2000 som fyller vilkårene.

Post 64 Prøveprosjekt Oslo, indre øst

Prosjekt Oslo indre øst er en forsøksordning med et gratis korttids barnehagetilbud i bydel Gamle Oslo. Forsøket omfattet først femåringer, men ble utvidet til også å gjelde alle fire-åringer fra høsten 2000. Målet med ordningen er å øke andelen barn i barnehage i disse aldersgruppene, samt å bedre opplæringen og integreringen av barn fra språklige og kulturelle minoriteter. I statsbudsjettet for 2001 er det bevilget 11 mill. kroner til prosjektet. Dette finansierer to årskull, 4- og 5-åringer, for første halvår 2001, samt evalueringen som pågår i hele 2001. Det er ikke bevilget midler til videreføring høsten 2001.

Av Budsjett-innst. S. nr. 2 (2000-2001) fremgår det at

«alle bortsett fra medlemmene i Fremskrittspartiet, er kjent med at prosjektet med gratis korttids barnehagetilbud for 4- og 5-åringer i en bydel i Oslo kun er finansiert fram til sommeren 2001. Flertallet vil avvente en grundig evaluering før en tar stilling til videre drift. Vi vil likevel peke på de gode erfaringene som er gjort, særlig i forhold til innvandrerbarn og deres språkutvikling og integrering. Flertallet forutsetter derfor at tiltaket holder fram til sommeren 2002 og at det innen den tid gjennomføres en evaluering av prosjektet. Komiteen ber regjeringen komme tilbake til tilleggsbevilgning til dette i samband med revidert nasjonalbudsjett.»

Erfaringene fra høsten 2000 med to årskull samtidig, viste at «stordriftsfordeler» førte til lavere kostnader per barn. Derfor vil en del av driftsmidlene som er avsatt til vårhalvåret også kunne nyttes til høsten. For å videreføre prosjektet høsten 2001 foreslås derfor en tilleggsbevilgning på kap. 856, post 64 på 3,5 mill. kroner.

Kap./post 860.01/866.50/868.01*Flytteutgifter for forbrukeretatene*

Forbrukerrådets sekretariat, Statens institutt for forbruksforskning (SIFO), Forbrukertvist utvalget og Forbrukerombudet har vært samlokalisert på Lysaker i om lag 17 år. I tilknytning til at Forbrukerrådets sekretariat, Forbrukerrådet i Oslo, Forbrukerombudet og Forbrukertvistutvalget i mars i år flyttet inn i nye lokaler i Nydalen, er det behov for å få dekket merutgifter knyttet til selve flyttingen og økt husleie. SIFO som fortsatt skal være lokalisert på Lys-

aker, har etter at de øvrige institusjonene flyttet ut fått økte utgifter til bygningsmessige tilpasninger og husleie i form av økte fellesutgifter.

Utgiftene til leie av de nye lokalene i Nydalen vil på kort sikt være høyere enn på Lysaker. For å tilfredsstille offentlige krav bl.a. til inneklima, må imidlertid lokalene på Lysaker totalrenoveres i løpet av et par års tid, noe som ville ha medført økt husleie. Sett i lys av dette er innsparingen ved å flytte til nye lokaler anslått til om lag 5,85 mill. kroner over en leieperiode på 12 år.

Av kgl. resolusjon om *Prinsipper for fastsetting av husleiekompensasjon i statlige bygg* fremgår at hovedprinsippet er at fagdepartementene i utgangspunktet skal dekke midler til husleie innenfor gjeldende budsjетtrammer. Unntak fra hovedregelen kan bl.a. være økte husleieutgifter pga. rehabiliteringsprosjekter. I disse tilfellene er hovedregelen at økte husleieutgifter kan kompenseres med inntil 75 pst. av de reelle merutgiftene.

På denne bakgrunn fremmes et samlet forslag om tilleggsbevilgning på 2,2 mill. kroner.

Beløpet foreslås fordelt slik på de aktuelle kapitler og poster:

Kapittel	Betegnelse	Post	Betegnelse	i 1 000 kr
860	Forbrukerrådet	01	Driftsutgifter	1 600
866	Statens institutt for forbruksforskning	50	Basisbevilgning	200
868	Forbrukerombudet	01	Driftsutgifter	400

Kap. 868 Forbrukerombudet

Post 01 Driftsutgifter

Som følge av omorganiseringen av Konkurransetilsynet (KT), skal de oppgaver som KT i dag utfører knyttet til håndhevingen av bestemmelser i markedsføringsloven og kredittkjøpsloven, overføres til Forbrukerombudet (FO). FO overtar ansvaret for gjennomføringen av oppgavene fra 1. juli 2001. Det overføres ressurser tilsvarende seks årsverk fra KT til FO, fordelt med fire årsverk i Trondheim og to årsverk i Oslo. Dette innebærer at det på årsbasis overføres 2,7 mill. kroner fra KT til FO for ivaretagelse av oppgavene. For nærmere omtale vises til omtale under Arbeids- og administrasjonsdepartementet i denne proposisjon og St.prp. nr. 1 (2000-2001) for samme departement.

For 2001 fremmes forslag om at bevilgningen under kap. 868, post 01 økes med 1,35 mill. kroner mot tilsvarende reduksjon under kap. 1550 Konkurransetilsynet, post 01.

Kap. 3860 Forbrukerrådet (jf. kap. 860)

Post 01 Salg av Forbrukerrapporten

Det vises til omtale i St.prp. nr. 1 (2000-2001) om inntekter fra salg av Forbrukerrapporten som har vist en fallende tendens over flere år. Det er fra Barne- og familiedepartementets side gitt uttrykk for at man vil komme tilbake til for-

slag om langsiktige løsninger mht. organisering og finansiering av forbrukerinformasjon.

Barne- og familiedepartementet konstaterer at det ikke vil være mulig å nå inntektsmålet for 2001. Det foreslås derfor at kap. 3860, post 01 Salg av Forbrukerrapporten, reduseres med 3,5 mill. kroner.

Det vises for øvrig til egen omtale nedenfor om den fremtidige organiseringen av Forbrukerrådet.

3.7.1 Saker til orientering for Stortinget

Støtte til familie- og likestillingspolitiske organisasjoner

Stortingsflertallet ba under budsjettbehandlingen høsten 2000 Barne- og familiedepartementet om å gjennomgå ordningen med støtte til familie- og likestillingspolitiske organisasjoner som gis over kap. 846, post 70, med sikte på å utforme et opplegg som sikrer at det gis drifts- og prosjektstøtte fremover og som samtidig ivaretar bevilgningsreglementets krav. Departementet har for 2001, i overensstemmelse med stortingsflertallets ønske, tildelt driftstilskudd til de organisasjoner som tidligere har fått slik støtte. Tilskudd til prosjektstøtte til de familie- og likestillingspolitiske organisasjonene er lyst ut og vil bli fordelt så snart søknadene er ferdigbehandlet i departementet.

Barne- og familiedepartementet vil arbeide videre med et forslag til opplegg som sikrer de hensyn stortingsflertallet har pekt på og som bygger på de erfaringer som gjøres med årets ordning. Det tas sikte på at midlene i hovedsak tildeles som driftsstøtte etter bestemte kriterier til organisasjoner over en viss størrelse. Departementet vil legge frem forslag til kriterier i budsjettproposisjonen for 2002. Kriteriene vil bygge på prinsippene i økonomireglementet i staten, men tilpasset at bevilgningen har et relativt begrenset omfang. Tildelingen til Aleneforeldreforeningen og Foreningen 2 foreldre skilles ut bevilgningsmessig på egen post ut i fra at disse organisasjonene har en sammenheng og formål som skiller dem fra de øvrige organisasjonene på fagområdet. Detaljene i ordningene vil i likhet med forslag til tildelingskriterier bli presentert i St. prp. nr. 1 til høsten.

Organiseringen av Forbrukerrådet

På grunnlag av Stortingets behandling av St.meld. nr 40 (1998-99) har regjeringen vurdert organiseringen av Forbrukerrådet, jf. omtale i St.prp. nr 1 (2000-01).

Forbrukerrådet er et faglig frittstående organ, som skal arbeide for økt forbrukerinnflytelse og for å bedre forbrukernes stilling i samfunnet. Vedtekter med formålsparagraf ble gitt ved kgl.res. i 1973. Forbrukerrådet har en strategi bestående av 3 elementer:

- drive interessepolitikk (påvirkning av myndigheter og næringsliv),
- informasjonsarbeid overfor publikum om forbrukerspørsmål, og bistand til forbrukerne i forbindelse med klagesaker.

Forbrukerrådet hører administrativt under Barne- og familiedepartementet. Forbrukerrådet har sekretariat i Oslo, samt ett lite kontor i hvert fylke. Fylkeskontorene er årlig i kontakt med 140 000 forbrukere. 98 pst. av henvendelsene

skjer via telefon og andre fjernkommunikasjonsmidler. Bemanningen i sekretariatet er redusert med 1/3 siden midten av 1980-tallet (til 54 årsverk i dag).

Antall abonnenter for bladet Forbrukerrapporten har vist en nedadgående tendens over flere år. Med 54 000 abonnenter og inntekter på 10,6 mill. kroner gikk bladet i fjor fortsatt med et bedriftsøkonomisk *overskudd* på en drøy million kroner. Likevel ligger bladet og Forbrukerrådet i inneværende år an til å få betydelige «mindreinntekter» i forhold til inntektsanslaget i statsbudsjettet, jf. omtalen under kap. 3860.

Dels som følge av en desentralisert og tungdrevet organisasjonsstruktur, og dels av at inntektene fra informasjonsvirksomheten over flere år har gått betydelig ned, har Forbrukerrådet i dag lite økonomisk handlerom. For å få driften til å gå i balanse, og skaffe midler til nødvendig investering, omstilling og modernisering, er det etter departementets vurdering nødvendig å gjennomføre organisatoriske endringer, herunder å redusere antall lokalkontorer.

Dersom Forbrukerrådet skal bestå som et sentralt virkemiddel for å ivareta forbrukernes interesser, er det nødvendig å modernisere vedtektene, og tilpasse organisasjonen til de økonomiske rammebetingelsene og samfunnets krav. En grunnleggende forutsetning er at Forbrukerrådet skal være fritt i forhold til private og offentlige interesser. Et annet viktig hensyn ved omstillingen skal være at servicenivået overfor publikum søkes opprettholdt i størst mulig grad.

Nye vedtekter for Forbrukerrådet, som kan tre i kraft i 2002, bør stadfeste elementene i den tredelte strategien, nevnt ovenfor. Videre bør institusjonens uavhengige stilling presiseres, ved at den gjøres om til *forvaltningsorgan med særskilte fullmakter*, og ved at det opprettes et eget *styre*. Budsjettoverføringen til Forbrukerrådet bør i tråd med dette gis i form av en såkalt «*nettobevilgning*» (50-post), mens organisasjonen gis adgang til å beholde egne inntekter. Det skal fortsatt være en desentralisert organisasjonsmodell, men antallet forbrukerkontorer må tilpasses de gjeldende økonomiske rammer. Forslag til nye vedtekter vil bli sendt på høring til berørte instanser.

Departementet vil gi en nærmere omtale av forslaget i budsjettet for 2002.

3.8 Nærings- og handelsdepartementet

Kap. 900 Nærings- og handelsdepartementet

Post 01 Driftsutgifter

Etter splittingen av Nærings- og energidepartementet (NOE) i Nærings- og handelsdepartementet (NHD) og Olje- og energidepartementet (OED) fra 1. januar 1997, har OED av praktiske hensyn hatt bevilgning og betalt husleie til Statsbygg for det areal som NOE disponerte etter dagjeldende leieavtale. OED har på dette grunnlag betalt husleie for begge departementer til og med 2000. Det opprinnelige NOE-areale er blitt utvidet vesentlig som følge av at NHD i 1997 fikk overført 66 stillinger fra Utenriksdepartementet (UD). NHD fikk ytterligere personellutvidelser i forbindelse med overføring av arbeidsoppgaver fra andre departementer i 2000 etter regjeringsskiftet. Disse arealutvidelsene ble dekket ved at NHD overtok Fiskeridepartementets (FIDs) loka-

ler i 1999 i forbindelse med at FID flyttet til annet bygg, og ved tilførsel av ytterligere tilleggsarealer i 2000.

På dette grunnlag har Statsbygg foretatt nye arealmålinger og utarbeidet forslag til nye leieavtaler med OED og NHD. Ny husleie er beregnet fra 01.04.1999. Dette innebærer at det for 2001 må etterbetales leie for perioden 01.04.1999 - 31.12.2000 i tillegg til ordinær, ny leie. Den nye årsleien utgjør ca. 11,5 mill. kroner for NHD og ca. 9,15 mill. kroner for OED, til sammen ca. 20,65 mill. kroner. Medregnet etterbetaling for perioden 01.04.1999-31.12.2000 på om lag 7,9 mill. kroner, blir det samlede husleiebeløp for arealet som skal betales i 2001 ca. 28,6 mill. kroner, fordelt med ca. 16 mill. kroner på NHD og ca. 12,6 mill. kroner på OED. Fordelt på de to departementene innebærer dette at NHD må ha tilført ca. 16 mill. kroner for å betale sitt husleiekraft, mens OED har til overs ca. 2,7 mill. kroner av sitt fastsatte husleiebeløp for 2001, jf. omtale under kap. 1800, post 01. Som følge av den til nå uavklarte arealfordelingen mellom NHD og OED og den etablerte ordningen med felles husleiebetaling fra OED, har NHD ikke lagt inn midler til husleie på sitt driftsbudsjett. Dette har Nærings- og handelsdepartementet redegjort for i sine årlige budsjettproposisjoner, senest i forbindelse med St.prp. nr. 1 for 2000-2001 under kap. 900, post 01.

På denne bakgrunn fremmes forslag om økning av bevilgningen under kap. 900 Nærings- og handelsdepartementet, post 01 Driftsutgifter med 16 mill. kroner mot delvis inndekning ved reduksjon av OEDs driftsbevilgning under kap. 1800, post 01 med 2,7 mill. kroner.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Bevilgningen under kap. 900 Nærings- og handelsdepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter foreslås økt med totalt 72 mill. kroner. Av dette gjelder 52 mill. kroner Telenor ASA og 20 mill. kroner andre eiermessige vurderinger.

Børsintroduksjonen av Telenor ASA

I forbindelse med Stortingets behandling av St.prp. nr. 66 for 1999-2000 om Telenor, jf. Innst. S. nr. 242 for 1999-2000 fikk regjeringen fullmakt til å selge statens aksjer i Telenor AS gjennom en kombinasjon av emisjon og nedsalg, men da slik at den statlige eierandelen utgjorde minst 51 pst. Det ble lagt opp til at statens eierandel i første omgang skulle reduseres med 15-25 pst.

Ved kongelig resolusjon overførte regjeringen ansvaret for forvaltningen av eierskapet i Telenor fra Samferdselsdepartementet til Nærings- og handelsdepartementet med virkning fra 8.9.2000. Telenor ASA ble børsnotert 4.12.2000. Delprivatiseringen og børsnoteringen av Telenor utgjorde den største transaksjonen av sitt slag som så langt er gjennomført i Norge. Transaksjonen ble forberedt som en nyemisjon av aksjer fra selskapet kombinert med et aksjesalg fra staten, men den ble til slutt i sin helhet gjennomført som en emisjon. Det fant således ikke sted noe salg av statens aksjer. Telenor fikk gjennom emisjonen tilført vel 15 mrd. kroner i ny egenkapital. Statens eierandel i selskapet ble med dette redusert til ca. 78 pst.

Børsintroduksjonen av Telenor ble gjennomført av et bredt sammensatt syndikat av internasjonale og norske banker, ledet av Goldman Sachs og DnB

Markets (hovedtilretteleggere). Hovedtilretteleggerne rapporterte regelmessig til Nærings- og handelsdepartementets og Telenors felles styringskomite. Departementet og Telenor hadde dessuten hver for seg uavhengige økonomiske og juridiske rådgivere som deltok i prosjektets forskjellige undergrupper og ga beslutningsstøtte til styringskomiteens medlemmer.

Størrelse på aksjesalget og pris pr. aksje ble fastsatt etter gjennomføring av en budgivningsprosess, såkalt «book-building», hvor det ble innhentet uforpliktende tilbud på forskjellige prisnivåer blant institusjonelle investorer. Salget ble gjennomført under meget vanskelige internasjonale markedsforhold. Markedet for telekomaksjer svekket seg betydelig gjennom høsten 2000. Basert på signaler fra forundersøkelser i markedet ble det i børsprospektet opplyst at prisen kunne forventes å bli fastsatt til mellom 50 og 68 kroner pr. aksje. Samtidig ble det gjort oppmerksom på at prisen også kunne bli fastsatt utenfor dette intervallet. I løpet av budgivningsprosessen svekket markedet seg ytterligere (den amerikanske teknologibørsen Nasdaq falt i denne perioden (13.11.2000 til 1.12.2000) med ca. 19 pst. og Oslo Børs med ca. 10 pst.). Ved tilbudsperiodens utløp kom det klare signaler om at det neppe ville la seg gjøre å plassere hele emisjonen til dette prisnivå. Det ble derfor besluttet å nedjustere prisintervallet til 42-46 kroner pr. aksje. Endringen av prisintervallet var basert på rådgivernes vurderinger av alternativene prisreduksjon, reduksjon av emisjonens størrelse eller en kombinasjon av disse alternativene.

Kursutviklingen og etterspørselen som lå til grunn for prisbildet, tyder på at den reelle betalingsviljen for telekomaksjer generelt falt betydelig gjennom tegningsperioden. Den prisen som ble fastsatt, 42 kroner, var antagelig den maksimalt mulige som kunne oppnås i den markedsituasjonen som forelå på tidspunktet for plasseringen. Det var et sterkt ønske å gjennomføre emisjonen og børsnoteringen på det tidspunkt det skjedde i november/desember 2000. Det er heller intet som tyder på at en utsettelse av transaksjonen med noen måneder ville ha resultert i høyere pris for aksjene.

Det var et mål at Telenor-aksjen skulle markedsføres bredt overfor allmennheten, og det ble gjennomført en bredt anlagt reklamekampanje. Alle privatpersoner som kjøpte aksjer ble, i samsvar med Stortingets vedtak, gitt en rabatt på 2 kroner pr. aksje på tildelte aksjer opp til en verdi av 25 000 kroner. Dersom aksjene beholdes til og med 3.12 2001, har de i tillegg krav på å få tildelt 1 bonusaksje for hver tiende aksje innenfor samme beløpsmessige ramme. Målet om høy spredning av aksjer blant allmennheten ble i rimelig grad oppnådd ved at mer enn 50 000 småsparere kjøpte aksjer i Telenor ASA. Telenor ASA er med dette det selskapet i Norge som har flest småaksjonærer. Samtidig kjøpte norske institusjonelle investorer en betydelig andel av aksjene, slik at rundt halvparten av emisjonen totalt havnet på norske hender.

Det har vært stilt en del kritiske spørsmål til gjennomføringen av salgs- og tildelingsprosessen, og særlig til beslutningen om å endre prisintervallet etter at tegningsperioden i tilbudet til allmennheten hadde løpt ut og i forbindelse med den uklarhet som oppsto når det gjelder tidspunktet for tegningsperiodens utløp for den institusjonelle plasseringen. Nærings- og handelsdepartementet mener at disse spørsmålene ble håndtert på en forsvarlig måte. I forbindelse med framtidige transaksjoner bør det imidlertid sørges for at det alle-

rede i forkant er større klarhet med hensyn til hvordan slike forhold vil bli behandlet.

Telenors markedsverdi ved børsnoteringen ble betydelig lavere enn de verdianslag som forelå da St.prp. nr. 66 for 1999-2000 ble framlagt. Til tross for dette, som i det vesentlige skyldtes fallende aksjekurser og vanskelige forhold i kapitalmarkedene utover høsten 2000, er departementet tilfreds med at børsnoteringen ble gjennomført på dette tidspunkt. De viktigste formål med børsintroduksjonen er oppnådd. Telenor er delprivatisert og styrket med tilførsel av ny egenkapital. Selskapet har fått samme rammebetingelser som sine konkurrenter, og dermed en bedre strategisk posisjon som aktør og samarbeidspartner i en svært dynamisk bransje preget av omstruktureringer og oppkjøp både innenfor og på tvers av landegrensene.

Det legges i det videre opp til at statens eierandel i selskapet reduseres innenfor den begrensning som følger av Stortingets fullmakt. I Innst. S. nr. 242 for 1999-2000, ble Samferdselsdepartementet gitt fullmakt til både å utgiftsføre utgiftene knyttet til salget av aksjer i Telenor og inntektsføre salgsinntektene uten bevilgning. Ved kongelig resolusjon av 8.9.2000 ble ansvaret for forvaltningen av statens eierinteresser i Telenor overført fra Samferdselsdepartementet til Nærings- og handelsdepartementet. Ved Stortingets behandling 14.11.2000 av St.prp. nr. 3 og Innst. S. nr. 21 for 2000-2001 Om spørsmål i forbindelse med endring av departementstilknytningen for Telenor mv., overtok Nærings- og handelsdepartementet fullmakten til å utgiftsføre utgiftene og til å inntektsføre salgsinntektene uten bevilgning slik Samferdselsdepartementet inntil da hadde hatt. Utgifter i tilknytning til arbeidet med børsintroduksjonen ble belastet Samferdselsdepartementets regnskap fram til Nærings- og handelsdepartementet overtok fullmakten.

I St.prp. nr. 66 Om Telenor er det opplyst at samlet godtgjørelse til tilretteleggerne kunne utgjøre 1,5 pst av salgsprovenyet. 1,35 pst av salgsprovenyet skulle utbetales ved gjennomføring av transaksjonen, mens et tillegg på 0,15 pst. kunne utbetales avhengig av utvist innsats i salgsprosessen. Telenor og Nærings- og handelsdepartementet besluttet å utbetale tilleggsgodtgjørelsen fullt ut. Telenor og Nærings- og handelsdepartementet mener at emisjonen og børsnoteringen av Telenor ble gjennomført på en tilfredsstillende måte, spesielt sett i lys av de vanskelige markedsforholdene. Samlet godtgjørelse til tilretteleggerne beløper seg etter dette til ca. 230 mill. kroner.

I avtale mellom staten og Telenor ble det lagt til grunn at kostnadene ved børsintroduksjonen skulle fordeles forholdsmessig mellom partene etter den andel av aksjesalget som ble gjort opp i form av nyutstedte aksjer (emisjon) og i form annenhåndssalg fra staten (nedsalg). Kostnader i forbindelse med en eventuell overtildelingsopsjon og utlån av statens aksjer i denne forbindelse, ble forutsatt dekket av staten, jf. St.prp. nr. 3 for 2000-2001. Videre ble partenes utgifter til egne juridiske og finansielle rådgivere forutsatt dekket av partene hver for seg.

Børsintroduksjonen ble gjennomført som en ren emisjon, og alle aksjer utlånt fra staten tilbakelevert. Staten har derfor ikke hatt inntekter i forbindelse med transaksjonen, mens statens utgifter utgjøres av godtgjørelse til egne juridiske og økonomiske rådgivere. Statens samlede utgifter knyttet til børsintroduksjonen av Telenor beløper seg til ca. 70 mill. kroner. Den klart

største utgiften, ca. 55 mill. kroner, vedrører godtgjørelse til statens uavhengige transaksjonsrådgiver; Deutsche Bank. På grunn av transaksjonens størrelse og interessekonflikter som kunne gjøre seg gjeldende både mellom Tele-nor og staten og i forholdet til tilretteleggersyndikatet ble det ansett nødvendig å engasjere en internasjonal bank som kunne ivareta statens interesser i transaksjonen, jf. St.prp. nr. 66. Det viste seg å være svært vanskelig å få noen til å påta seg dette oppdraget, da de aktuelle kandidatene så for seg at de ville være bedre tjent med å delta i selve aksjesalget. Deutsche Bank var imidlertid villig til å påta seg oppdraget når nivået på godtgjørelsen ble fastsatt ut fra den inntekt som en bank tildelt en mellomposisjon (co-lead-manager) i den internasjonale del av syndikatet kunne forventes å oppnå. Det var denne posisjon Deutsche Bank alternativt kunne regne med å få tildelt i transaksjonen. De øvrige utgifter omfatter godtgjørelse til norsk og internasjonal juridisk rådgiver, revisjonsrådgiver og norsk finansiell rådgiver.

Av statens samlede utgifter er ca. 52 mill. kroner utgiftsført under kap. 900 Nærings- og handelsdepartementet og ca. 17 mill. kroner i Samferdselsdepartementets regnskap (i 2000) i henhold til fullmakt i 2000 og 2001. Nærings- og handelsdepartementet foreslår derfor at 52 mill. kroner bevilges under kap. 900, post 21.

Konsulentbistand til eiermessige vurderinger

Nærings- og handelsdepartementet har behov for midler til dekning av kostnader til konsulentbistand i forbindelse med eiermessige vurderinger av strategiske forretningstransaksjoner som foreslås gjennomført av selskapene. Dette gjelder særlig oppfølging av selskaper som Nærings- og handelsdepartementet har overtatt eller skal overta fra andre departementer.

Da det ofte er vanskelig å forutsi når slike forretningsmessige muligheter dukker opp og hvor lenge de står åpne, er det nødvendig at departementet til en hver tid har konsulentmidler til disposisjon får å kunne bidra til en forsvarlig og rask beslutningsprosess. For å sikre tilstrekkelig beredskap for en effektiv håndtering av slike saker, er det nødvendig at Nærings- og handelsdepartementet kan dekke eventuelle utgifter til konsulentbistand også i tiden fram til Stortinget har behandlet et bevilgningsforslag. Ved kongelig resolusjon av 20.4.2001 har Nærings- og handelsdepartementet fått fullmakt til å utgiftsføre inntil 20 mill. kroner uten bevilgning knyttet til dette formålet fram til Stortingets behandling av revidert budsjett for 2001. På denne bakgrunn fremmes nå forslag om bevilgning av 20 mill. kroner til dekning av utgifter til slik konsulentbistand under kap. 900, post 21.

Omdisponering av tidligere bevilgede midler til rådgivningsbistand ifm. Norsk Hydro ASA

Ved stortingsvedtak 17.06.1999 ble det bevilget 2 mill. kroner særskilt til sakkyndig bistand knyttet til forvaltning og eventuell utvidelse av statens eierandel i Hydro ASA, jf. St.prp. nr. 81 og Innst. S. nr. 234 for 1998-1999. Det har så langt ikke vært aktuelt å kjøpe rådgivningstjenester i forbindelse med Hydro, og midlene står udisponerte på budsjettposten. Som det framgår av omtalen under kap. 900, post 21 i St.prp. nr. 1 for 2000-2001 er det meste av bevilgnin-

gen øremerket til spesielle prosjekter og tiltak. På denne bakgrunn legges det til grunn at Hydromidlene også kan nyttes til sakkyndig bistand i forbindelse med beslektede saker og problemstillinger innenfor Nærings- og handelsdepartementets eierportefølje.

Kap. 902 Justervesenet

Post 01 Driftsutgifter

Det foreslås å øke Justervesenets driftsutgifter med 5 mill. kroner som følge av større aktivitet på virksomhetsområder som er belagt med kontroll- og godkjenningssgebyrer. Etatens inntekter vil dermed øke tilsvarende, jf. omtale under kap. 3902, post 03. På denne bakgrunn foreslås det at bevilgningen under kap. 902 Justervesenet, post 01 Driftsutgifter økes med 5 mill. kroner.

Kap. 920 Norges forskningsråd

Teknologirådet

Teknologirådet ble opprettet ved kongelig resolusjon av 30.4.1999. Ansvaret for Teknologirådet ble overført fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (KUF) til Nærings- og handelsdepartementet (NHD) 1.7.2000, jf. omtale i St.prp. nr. 61 for 1999-2000 Omprioriteringer og tilleggsbevilgninger på statsbudsjettet 2000. Et slikt skritt var naturlig ettersom NHD har det overordnede ansvar så vel for næringspolitikken som for den næringsrettede forskningen og IT-politikken. Ut fra erkjennelsen av at de problemer teknologien har skapt i stor grad må løses ved hjelp av ny teknologi, så regjeringen det som hensiktsmessig å oppmuntre Teknologirådet til sterkere å prioritere debatten om teknologiens framtidsmuligheter som sammen med den etiske side utgjør et hele, jf. St.prp. nr. 1 for 2000-2001. I tråd med dette ble det fastsatt nye vedtekter for Teknologirådet ved kongelig resolusjon av 17.11 2000.

Kjernepunktet i vedtektsendringene er at Teknologirådet også skal «ta stilling til teknologiutfordringene og de muligheter som ligger i ny teknologi». Rådet skal holde seg oppdatert på hva som foregår innen teknologivurdering og teknisk framsyn og trender internasjonalt. Videre økes antall rådsmedlemmer fra 10 til 15. Ordningen med to varamedlemmer forutsettes opprettholdt. Som følge av dette vil rådet bli supplert med nye medlemmer, blant annet teknologer, og legmannsinnslaget skal forsterkes. De nåværende rådsmedlemmer som måtte ønske det, vil bli foreslått videre. De nye vedtektene presiserer at Teknologirådet skal være et uavhengig organ med eget sekretariat. Utkastet til nye vedtekter ble presentert for Teknologirådet, og departementet tok behørig hensyn til Rådets uttalelse unntatt i lokaliseringen av sekretariatet.

De gamle vedtektene tilla Norges forskningsråd det administrative ansvar for rådets sekretariat. Når Teknologirådets sekretariat i dag er samlokalisert med de forskningsetiske komiteene, skyldes det praktiske forhold i Norges forskningsråd. De nye vedtektene omtaler ikke lokaliseringen av Teknologirådets sekretariat. Regjeringen har funnet det naturlig å flytte sekretariatet til Trondheim. Der ligger landets eldste og tyngste teknologimiljø med den bredeste kontaktflate mot utlandet. I tillegg har Trondheim en stor og bred kompetanse i å behandle teknologi- og samfunnsproblemer i en historisk, etisk og

sosial sammenheng. Flyttingen betyr ingen nedprioritering av teknologiens etiske sider. Disse har vært, og skal fortsatt være, viktige for Teknologirådet. Målet er at den etiske debatten blir en del av teknologiutviklingen og at teknologimiljøene ikke opererer på siden av denne.

Det nåværende Teknologiråd hevder at en flytting av sekretariatet til Trondheim vil svekke deres muligheter for å bli hørt og svekke båndet til Stortinget. Nærings- og handelsdepartementet mener at disse betenkelighetene ikke kan tillegges avgjørende vekt da en slik argumentasjon vil tale mot enhver flytting av offentlige organer eller utvalg ut av eller ved etablering utenfor Oslo. Moderne kommunikasjonsteknologi gjør det enklere å ta hele landet i bruk. Nærings- og handelsdepartementet er av den oppfatning at Rådets omgivelser må være relevante og inspirerende for Rådets oppgaver. Det vil man i høy grad oppnå ved en lokalisering til Trondheim.

Stortinget har vedtatt å be regjeringen legge spørsmålet om endringer av mandat, vedtekter og sekretariatsfunksjon for Teknologirådet fram som egen sak, jf. Budsjett-innst. S. nr.12 for 2000-2001. Stortinget la til grunn at Teknologirådet organisatorisk sett ikke skal være underlagt Stortinget og dette ble fulgt opp i vedtektene. Teknologirådets forhold til Stortinget er presisert i brev av 13.11.2000 fra Stortingets Presidentskap til Teknologirådet.

Flyttingen av Teknologirådets sekretariat fra Oslo til Trondheim vil ikke medføre behov for økte bevilgninger.

Kap. 928 FoU-prosjekter i næringslivets regi

Regjeringen foreslo i statsbudsjettet for 2001 å etablere en tilskuddsordning for bedrifters kjøp av FoU fra universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter, såkalte samarbeidsprosjekter. Tilskuddsordningen omfatter engasjement av FoU-personale fra FoU-institusjoner. Det kan gis støtte til 25 pst. av totalprosjektet (dvs. FoU-kjøpet samt bedriftens egen FoU-innsats). Støttesummen begrenses oppad til FoU-kjøpets størrelse og til 1 mill. kroner i støtte per bedrift per år. Ordningen skal tre i kraft 1. juli inneværende år, og det er bevilget 200 mill. kroner på statsbudsjettet for 2001.

Ordningen har fått navnet «FoU-prosjekter i næringslivets regi» (FUNN) og skal administreres av Norges forskningsråd. Retningslinjene for ordningen ferdigstilles i mai. Regjeringen ønsker en desentralisert og mest mulig digital saksbehandling. SNDs distriktskontorer vil stå for mye av søknadsbehandlingen og kontakten mot bedriftene. Det vil ikke være noen form for tematisk eller faglig prioritering av prosjektene, bedriftenes prioriteringer skal være det avgjørende. Bedrifter som fyller de fastlagte kriteriene vil derfor få innvilget støtte innenfor rammen av bevilgningen.

Regjeringen ser den nye tilskuddsordningen som et svært viktig tiltak for å øke næringslivets FoU-innsats og å styrke samspillet og relasjonene mellom næringslivet og forskningsmiljøene. Regjeringen har stor tro på at denne ordningen kan bli en svært viktig stimulans for å få flere norske bedrifter engasjert i FoU-arbeid og til å få et aktivt samarbeid med FoU-miljøer.

Dette er en ny form for støtte til forskning og utvikling. Regjeringen vil følge ordningen nøye og få mest mulig informasjon om hvordan bedriftene tar i mot og opplever tilbudet og hvilke effekter og resultater prosjektene gir.

Regjeringen vil også gå gjennom retningslinjene i forkant av revidert budsjett for 2002 for å vurdere om det bør gjøres justeringer eller endringer.

Bevilgningen i 2001 gjelder for perioden 1.7.2001 til 31.12 2001. Regjeringen vil foreslå å øke bevilgningen til denne ordningen betydelig i 2002 for å videreføre det samme nivået gjennom hele året. Basert på de erfaringene man får de første årene, vil regjeringen vurdere å etablere en regelstyrt tilskudsordning.

Kap. 932 Norges geologiske undersøkelse

Det vises til at Stortinget ved behandling av statsbudsjettet for 2001 under kap. 932 og 3932 Norges geologiske undersøkelse (NGU) har vedtatt følgende:

«Stortinget ber regjeringen i løpet av våren orientere Stortinget om tidsplanen for ferdigstilling av arbeidet med å overføre analoge data til digital form, både i NGUs databaser og de fylkesvise arealinformasjonssystemene».

Den raske utviklingen av informasjons- og kommunikasjonsteknologi åpner helt nye perspektiver når det gjelder formidling av geologisk informasjon og kunnskap. Ikke minst gjennom bruk av moderne web-karttjenester, 3D-visualiseringsverktøy og grafiske hjelpemidler for bearbeidelse og presentasjon av store datasett. NGU vil møte denne digitale utfordring og de nye teknologiske muligheter til å betjene et bredere sett brukere gjennom å:

- fokusere på dataforvaltning tilpasset beslutningsstøtte i privat og offentlig sektor
- bygge profesjonell tjenesteyting via en nasjonal geologisk webportal
- framskynde etableringen av kvalitetssikrede nasjonale databaser
- implementere standarder for objektkataloger, indekser og metadata
- vektlegge fleksibilitet i forhold til kundespesifikke behov og markedsendringer.

Det underliggende fundament i en digital virkelighet er kvalitetssikret, relevant og strukturert kunnskap, også om geologi, og NGU prioriterer derfor konvertering av analoge kart og datasett til digitale formater. Dette skjer etter en samlet plan som støtter opp om de næringspolitiske og vitenskapelige satsingsområder departementet har vedtatt for NGU, og som tar sikte på å tilby døgnåpne tjenester ved inngangen til 2004.

Geodataforvaltning

Den framtidige forvaltning av geografiske data i Norge forutsettes å skje innenfor en nasjonal geografisk infrastruktur, bygget opp som et nettverk av likeverdige datatilbydere og basert på bredbåndskommunikasjon og standardiserte grensesnitt. NGU vil være sentral i denne infrastrukturen og deltar derfor i et prosjekt under høyhastighetskommunikasjonssatsingen sammen med Statens kartverk, Vegvesenet, Direktoratet for naturforvaltning, Norsk institutt for jord- og skogkartlegging og kommuner/fylkeskommuner.

Databaser

Framdriftsplan for en digital versjon av de ulike datasett som er etablert eller planlegges etablert ved NGU er vist i tabellen nedenfor.

Tabell 3.9: Digital database

Digital database	Tidsfrist for tilgjengelighet på web	Status per 2000/2001
Berggrunn målestokk 1:250 000	Desember-2001	100 pst. av landarealet kartlagt, 90 pst. foreligger i digital form.
Berggrunn målestokk 1:50 000		45 pst. av landarealet kartlagt, og 10 pst. av landarealet foreligger i digital form. Plan for videreføring under utarbeidelse.
Strukturgeologi målestokk 1:250 000	Desember-2003	Under etablering.
Løsmasser målestokk 1:250 000	Juni-2003	70 pst. av landarealet kartlagt, og dette foreligger i digital form. Feltkartlegging avsluttes i 2002.
Løsmasser målestokk 1:50 000		51 pst. av landarealet kartlagt, og 26 pst. av landarealet foreligger i digital form. Plan for videreføring under utarbeidelse.
Stratigrafi	Mars-2002	Kvalitetssikring gjenstår.
Grus- og pukk	Desember-2001	9 100 grusforekomster og 1 100 pukkforekomster. Løpende oppdatering og kvalitetssikring.
Industrimineraler	Juni-2002	1 935 forekomster, hvorav ca. 500 med brukbar datakvalitet.
Naturstein	Mars-2002	Nærmere 1 000 forekomster, hvorav ca. 300 har brukbar datakvalitet.
Malm	Desember-2002	4 400 forekomster, hvorav ca. 1 800 har brukbar datakvalitet.
Geofysikk fly/helikopter	Desember-2001	Kvalitetssikring pågår.
Tyngdemålinger	Desember-2002	Feltmålinger avsluttes 2002.
Bakkegeofysikk	Desember-2001	Kvalitetssikring pågår for data tilbake til 1945.
Geokjemi	Desember-2003	Under etablering.
Hydrogeologi (Grunnvann)	Desember-2003	Kvalitetssikring pågår, bl.a. av ca. 24 000 brønndata.
Maringeologi	x-2003	Referansedatabaser i drift, nye datasett etableres.
Skred/risiko	x-2003	Testdatabase operativ, systemering av nasjonal database pågår.
Verneverdige geologiske lokaliteter	x-2003	Etableres 2002.
Klimadatabaser	x-2002	Delvis operative, under utvikling.
Borekjerner	Desember-2003	Omfatter 550 000 meter borekjerner, 550 mineralforekomster og 6 600 borehull.
Billedatabase	Desember-2002	Under etablering.
Litteraturreferanser	I drift	32 000 referanser til publ., kart og rapporter om norsk geologi.

Kostnader

NGU gjennomfører prosessen med digitalisering av eldre analoge data innenfor rammen av ordinære bevilgninger over statsbudsjettet. Alle avdelinger ved NGU er involvert i digitaliseringen og samtidig har NGU i samråd med departementet omdisponert ressurser slik at det i perioden 2000-2005 benyttes mer ressurser til digitaliseringsarbeidet på bekostning av feltarbeid. Digitalisering av de analoge geologiske data skal etter planen være ferdigstilt innen 2005. Nærings- og handelsdepartementet er opptatt av at NGU utfører feltarbeid som danner grunnlag for framtidig verdiskaping og forventer at ressurser omdisponeres tilbake til feltarbeid når digitaliseringsprosessen er ferdigstilt.

Kap. 941 Sjøfartsdirektoratet

Post 01 Driftsutgifter

Stortinget forutsatte ved behandlingen av Budsjett-innst. S. nr. 8 for 2000-2001 at det avsettes nødvendige ressurser til å følge opp Sleipner-kommisjonens anbefalinger på Sjøfartsdirektoratets budsjett. Kommisjonens anbefalinger er rettet mot et bredt område som berører flere departementer. Enkelte av anbefalingene er rettet mot en generell forbedring av sikkerheten til sjøs, som forsering av arbeidet med utarbeidelse av elektroniske sjøkart og bedre merking av hurtigbåtleder. Andre tiltak er rettet mot forbedring av sikkerheten for passasjerskip og hurtigbåter spesielt, som endrede krav til redningsmateriell og forbedring av fartøyenes sjødyktighet. Tiltakene vil medføre vesentlige kostnadsøkninger for næringen. De ansvarlige departementer følger opp anbefalingene på sine områder. Nærings- og handelsdepartementet følger opp kommisjonens anbefalinger om krav til hurtigbåter og sikkerhet til sjøs gjennom en tiltaksplan i regi av Sjøfartsdirektoratet. Sjøfartsdirektoratets planlagte oppfølgings tiltak er beregnet til 3,6 mill. kroner for inneværende år. Som følge av dette foreslår regjeringen å øke bevilgningen under kap. 941 Sjøfartsdirektoratet, post 01 Driftsutgifter med 3,6 mill. kroner.

Kap. 943 Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk

Post 70 Tilskudd, overslagsbevilgning

I St.prp. nr. 1 for 2000-2001 Nærings- og handelsdepartementet ble det foreslått å videreføre tilskuddsordningen til sysselsetting av sjøfolk med gjeldende innretning og støttesats. I St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 7 for 2000-2001 ble det foreslått en presisering av transportvilkåret i ordningen som ville medført at enkelte skip i petroleumsvirksomheten, så som seismiske fartøy, hjelpe- og beredskapsfartøy for plattformer og dykkerskip, ble tatt ut. I tråd med dette ble bevilgningen til tilskuddsordningen foreslått redusert med 40 mill. kroner til 290 mill. kroner.

Stortinget la ved behandlingen av nevnte proposisjoner til grunn at støtteordningen skulle videreføres med gjeldende innretning og støttesats inntil regjeringen la fram en totalvurdering av ordningen. Stortinget ba videre om at regjeringens forslag om at eventuelle endringer for sjøfolk på seismiske fartøy, hjelpe- og beredskapsfartøyer først skulle vurderes i sammenheng med denne totalvurderingen. Videre ba Stortinget om at vurderingen ble forelagt

Stortinget i løpet av våren 2001. Departementet har gjort en intern evaluering av refusjonsordningen. Som ledd i evalueringen er ordningen drøftet med partene i næringen. Næringens syn er at ordningen bør erstattes med andre tiltak. Evalueringen klarlegger at refusjonsordningen bidrar til de formål som den er tiltenkt, men at næringen oppfatter ordningen som usikker ved at bevilgningen må vedtas hvert år, i tillegg til at ordningen gjerne også vurderes i revidert budsjett. En revurdering av ordningen må eventuelt gjøres innenfor rammen av den totale skipsfartspolitik. Regjeringen vil eventuelt komme tilbake til dette spørsmålet i statsbudsjettet for 2002.

Ordnningen foreslås videreført med den avgrensning som Stortinget la til grunn ved behandlingen av budsjettet. Dette innebærer at refusjon fortsatt gis til de gruppene av fartøyer som har mottatt denne tidligere. Kravet om at fartøyer skal brukes til transport vil da ikke gjelde for fartøyer som benyttes i petroleumsvirksomhet. Refusjonsordningen vil fortsatt ikke omfatte fartøyer som kan motta annen offentlig støtte, som utfører oppgaver for det offentlige eller som leies eller eies av det offentlige.

Dette innebærer at ordningen må videreføres med en innretning som ikke kan dekkes innenfor rammen av den foreliggende bevilgningen på 290 mill. kroner for 2001, som er basert på en innstramming av ordningen som ikke ble akseptert av Stortinget. Underdekningen er beregnet til om lag 20 mill. kroner basert på faktiske utbetalinger under ordningen for 2000.

Situasjonen for de norske fergerederiene *Color Line* og *Fjordline* er blitt tatt opp særskilt med regjeringen. Regjeringen vil samarbeide med de nordiske landene med sikte på å sikre mer likeverdighet for de norske fergerederiene sammenlignet med tilsvarende rederier i de øvrige nordiske land. Regjeringen skal utarbeide forslag til ulike tiltak som sikrer mer likeverdighet for de norske fergerederiene sammenlignet med rammebetingelsene for tilsvarende rederier i de øvrige nordiske land. En tar sikte på å komme tilbake til spørsmålet i statsbudsjettet for 2002.

På dette grunnlag foreslås bevilgningen under kap. 943, post 70 økt med 20 mill. kroner, fra 290 til 310 mill. kroner.

Kap. 951 Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S

Post 70 Tilskudd

Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S (SNSK) driver kullproduksjon på Svalbard og er største utmålshaver på øygruppen. Staten eier 99,9 pst. av aksjene i SNSK. Kullvirksomheten foregår nå vesentlig i Svea, hvor det er undersøkelses- og oppfaringsdrift i Svea Nord. I tillegg har selskapet en mindre produksjon i Gruve 7 ved Longyearbyen, med leveranser hovedsakelig til det lokale energiverket. Samlet produksjon i 2000 var 630 000 tonn. Antall ansatte var ca. 225 ved utgangen av året. Den norske kullvirksomheten på Svalbard står nå overfor et viktig veiskille. Driften i Svea Vest ble avvirket i oktober 2000. Gjenværende utvinnbare reserver i Gruve 7 er små. En eventuell langsiktig videreføring av kulldriften vil måtte skje i Svea Nord. Alternativet er en styrt avvikling av kullvirksomhet i regi av SNSK. Undersøkelsesstollen i Svea Nord ble startet sommeren 1999, for å skaffe til veie sikrere informasjon om geologiske forhold og drivverdige kullreserver. Over statsbudsjettene for

1999-2001 er det bevilget i alt 200 mill. kroner særskilt i tilskudd til SNSK til dette formålet.

SNSK har nå drevet ca. 15 km gruvestoller i Svea Nord. Undersøkelsesdriften har vært effektiv og har gått raskere enn hva som var forventet da selskapets styre framla sin innstilling i januar 1999. Stortinget ble informert om dette i St.prp. nr. 61 for 1999-2000 Omprioriteringer og tilleggsbevilgninger på statsbudsjettet 2000. Ifølge selskapet har undersøkelsene bekreftet de forhold som var forutsatt i forprosjektfasen. Det er ikke påtruffet forhold som ikke var forutsatt eller som selskapet ikke behersker. Kullfeltet er ifølge SNSK velegnet til bruk av høymekanisert brytningsutstyr. Utvinnbare reserver er anslått til mellom 30 og 40 mill. tonn. Med årlig produksjon på 1,2 mill. tonn vil reservene kunne danne grunnlag for drift i ca. 25 år.

Styret i Store Norske la 30.3.2001 fram en forretningsplan for selskapet. I planen er det lagt til grunn at det kan startes regulær produksjonsdrift i Svea Nord i 2. halvår 2001. Gruvepersonellet vil pendle annenhver uke med fly fra Longyearbyen. Det forutsettes ikke bygging av vei eller kraftlinje mellom Longyearbyen og Svea. Produksjonen vil utgjøre i gjennomsnitt 1,2 mill. tonn pr. år, med noe høyere volum de to første årene. Ifølge SNSK vil dette gi tilfredsstillende lønnsomhet. Selskapets styre tilrår at permanent drift i Svea Nord igangsettes etter opplegget som er beskrevet i forretningsplanen. Styret tilrår at eier samtidig tilfører selskapet ny kapital på 200 mill. kroner i form av ansvarlig lån og aksjekapital.

Nærings- og handelsdepartementet engasjerte i november 2000 Hartmark Consulting AS til å foreta en uavhengig gjennomgang og vurdering av SNSKs plan for Svea Nord. I konsulentens sluttrapport av 15.1.2001 pekes det på at prosjektet er meget følsomt for pris- og volumendringer. Det pekes også på at driftskonseptet er betydelig endret i forhold til planene da undersøkelsesdriften ble igangsatt. Investeringsprogrammet for perioden 1999-2001 er økt fra 137 mill. kroner til ca. 512 mill. kroner. Dette må blant annet ses i sammenheng med høyere planlagt produksjonskapasitet. Gjenværende udekket finansieringsbehov ble anslått til ca. 250 mill. kroner. Hartmark konkluderer med at dersom det årlige produksjonsvolumet er tilstrekkelig stort vil prosjektet vise meget tilfredsstillende lønnsomhet.

De samlede påløpne kostnader knyttet til prosjekt Svea Nord beløp seg ifølge SNSK til ca. 340 mill. kroner pr. 31.12.2000 og 470 mill. kroner pr. 30.03.01. Dette omfatter oppfaringskostnader, samt investeringer i gruveutstyr, gruvemaskiner, kai-/lasteanlegg og infrastruktur. 200 mill. kroner av kostnadene er dekket med statlig tilskudd. Videre har selskapet tatt opp kort-siktig driftskreditt i bank og gjennomført salg av eiendeler. Opptrekket på driftskreditten utgjorde 216 mill. kroner ved utgangen av 2000. I første kvartal 2001 økte opptrekket med ytterligere 20 mill. kroner. Som sikkerhet for kreditten har SNSK stilt pant i kundefordringer, varelager og fast eiendom.

SNSK igangsatte sommeren 2000 etter anmodning fra Miljøverndepartementet en omfattende konsekvensutredning av prosjekt Svea Nord. Sysselmannen har i samråd med Bergvesenet fastsatt programmet for utredningsprosessen. SNSK la 22.3.2001 fram sin konsekvensutredningsrapport. Dette er en bredt anlagt faglig utredning som bygger på en rekke delutredninger utført av anerkjente norske fagmiljøer. Etter å ha gjennomgått SNSKs rapport

sendte Sysselmannen den ut på høring til om lag 40 instanser. Høringsfristen ble satt til 4. mai, der også påsken var en del av høringsperioden. Bellona har senere, etter egen anmodning, fått utsatt høringsfristen til 18. mai. Deretter vil Sysselmannen og Bergvesenet skrive et sluttnotat om saken der det vil fremgå om SNSK kan anses å ha oppfylt sin utredningsplikt, eller om det skal stilles krav om tilleggsutredninger. Sluttnotatet kan, med mindre uforutsette hendelser oppstår, ventes å foreligge i slutten av mai.

Viktige forutsetninger for en regulær produksjonsdrift i Svea Nord bør etter Nærings- og handelsdepartementets syn være at virksomheten i årene framover drives på et forretningsmessig grunnlag og uavhengig av ytterligere statlig støtte. Videre må miljø- og sikkerhetsmessige forhold ivaretas på en fullgod måte. Det bør videre være en forutsetning at kullselskapets virksomheten organiseres slik at den fortsatt bidrar vesentlig til stabil, helårlig aktivitet og bosetting i Longyearbyen. Det vises i denne sammenheng til St.meld. nr. 9 for 1999-2000 Svalbard. I meldingen er det pekt på nettopp disse faktorene; miljømessige konsekvenser, det økonomiske grunnlaget og bosettingen i Longyearbyen; som sentrale vurderingskriterier i denne saken. I tillegg skal mulighetene for alternativ virksomhet tas med i vurderingene. Saken vil bli lagt fram for Stortinget høsten 2001 når et fullstendig beslutningsgrunnlag foreligger.

Et eventuelt nei til produksjonsdrift i Svea Nord vil bety en styrt avvikling av kullvirksomhet i regi av SNSK. Dette vil være en tids- og kostnadskrevede prosess, som vil forutsette statlige bevilgninger. Dersom det imidlertid legges opp til en avvikling over en periode på inntil 5 år, hvor selskapet kan ha produksjonsdrift i avviklingsperioden, vil en vesentlig del av avviklingskostnadene kunne dekkes av inntekter fra kullsalg. Dersom kulldrift i regi av SNSK skulle bli avsluttet vil det eventuelt også kunne være aktuelt å skille kullvirksomheten ut i et nytt selskap som søkes solgt til høystbydende interessent, norsk eller utenlandsk, med sikte på videreføring av driften. Alternativet er at gruveutstyr, maskiner, lasteanlegg mv. blir solgt i annenhåndsmarkedet.

Man må ved en eventuell styrt avvikling av kullvirksomhet i regi av SNSK også vurdere hensynet til norsk kontroll over viktige arealer og naturressurser på Svalbard. Dersom SNSK ikke har aktivitet på utmålene sine, vil de falle i det fri etter noen år. Da vil andre, med hjemmel i Bergverksordningen for Svalbard, kunne erverve disse.

SNSK har overfor Nærings- og handelsdepartementet gitt uttrykk for at det er viktig at Stortinget får anledning til å behandle saken om videreføring av kulldriften i vårsesjonen 2001. Med nåværende finansiering har selskapet kun midler til å dekke driften fram til juni/juli. En eventuell utsettelse av stortingsbehandlingen til høsten vil derfor måtte kombineres med en bevilgning som sikrer videre drift. Ifølge selskapet vil en bevilgning på 75 mill. kroner, samtidig som det iverksettes kostnadsreduserende tiltak, bety at bedriften kan klare å dekke sine akutte forpliktelser fram til tidspunkt for stortingsbehandling, slik at eierens handlingsrom i stor grad opprettholdes. Det er imidlertid mulig at selskapet i perioden fram til stortingsbehandling vil ha behov for økt driftskreditt.

Stortingets behandling av spørsmålet om produksjonsdrift i Svea Nord må baseres på et beslutningsgrunnlag hvor alle vesentlige forhold er tilstrekkelig

belyst og vurdert. Ettersom konsekvensutredningsprosessen ikke kan ventes å være sluttført før i slutten av mai vil det ikke være mulig for regjeringen å framlegge en proposisjon om saken i tide til at den kan behandles av Stortinget i vårsesjonen. Regjeringen går derfor inn for at framleggelsen av proposisjonen om Svea Nord utsettes til høsten 2001. På denne bakgrunn fremmes her forslag om en tilleggsbevilgning i form av et tilskudd på 75 mill. kroner til SNSK, slik at selskapets drift kan videreføres fram til Stortinget høsten 2001 kan behandle proposisjonen om kulldriftens framtid. SNSKs driftopplegg og investeringsaktivitet vil måtte tilpasses den framdriftsplanen som det her legges opp til.

Den vesentligste delen av de gjenværende investeringer knytter seg til hovedproduksjonsutstyret (strosseustrustning for longwalldrif). Dette utstyret vil måtte skipes til Svea i sommerhalvåret når seilingsleden er isfri. Dersom dette ikke skjer sommeren 2001 vil skipningen av utstyret måtte utsettes til neste år, noe som vil gi selskapet et betydelig inntektsbortfall. Av denne grunn vil strosseustrustningen bli levert og montert i gruva sommeren 2001. I praksis innebærer dette i hovedsak at alle nødvendige investeringer for drift innenfor en øvre produksjonsramme på 2,5 mill. tonn kull i året vil være foretatt innen august/september 2001.

På denne bakgrunn foreslås det at bevilgningen under kap. 951 Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S, post 70 Tilskudd økes med 75 mill. kroner, fra 61 til 136 mill. kroner på statsbudsjettet 2001.

Kap. 962 (nytt) Omstillingstiltak m.v.

Post 71 Omstillingstilskudd til Sør-Varanger, kan overføres

Gjennom behandlingen av St.prp. nr. 21 og Innst. S. nr. 65 for 2000-2001 Om endringar av løyvingar på statsbudsjettet 2000 ble det bevilget 20 mill. kroner til omstillingstiltak i Sør-Varanger kommune i 2000. Disse midlene ble ikke utbetalt i 2000 og er overført til 2001. Det ble samtidig gitt en tilsagnsfullmakt på 100 mill. kroner.

I samarbeid med kommunen er den totale tilsagnsrammen på 120 mill. kroner fordelt på sju hovedgrupper av prosjekter. Framdriften i prosjektene er drøftet med kommunen. De foreløpige planene viser at det vil kunne komme prosjekter for inntil 25 mill. kroner til utbetaling i 2001. Det foreslås derfor bevilget 5 mill. kroner under nytt kap. 962 Omstillingstiltak mv., post 71 Omstillingstilskudd til Sør-Varanger. Det gjenstår etter dette å bevilge 95 mill. kroner av den totale tilsagnsrammen. Beløpet vil bli foreslått bevilget i takt med den videre framdriften for prosjektene.

Kap. 966 Støtte til skipsbygging

Post 50 (ny) Overføring til fond for støtte ved skipskontrakter

Det foreslås en bevilgning på totalt 1 000 mill. kroner under kap. 966 Støtte til skipsbygging, post 50 Overføring til fond for støtte ved skipskontrakter.

Ved behandlingen av St.prp. nr. 21 (2000-2001) om endringer av løyvingar på statsbudsjettet 2000 ble det bevilget 150 mill. kroner i støtte til skipsbygging under kap. 966, post 50. Bevilgningen gjaldt underdekning på årgangene 1995-99. Bevilgningen ble imidlertid ikke overført til Norges Bank innen utgangen av 2000. Beløpet må derfor gjenbevilges.

Den kontraktsrelaterte støtten til skipsbyggingsindustrien ble avviklet i EØS-området ved årsskiftet. Dette førte til at det ble inngått svært mange kontrakter på slutten av fjoråret. Samlet ble støtteberettiget ordreinngang for 2000 på over 33 mrd. kroner. Dette betyr at dersom alle kontraktene blir realisert så må det samlet bevilges over 3 mrd. kroner til 2000-årgangen. Siden det fortsatt knytter seg stor usikkerhet til hvor mange av disse kontraktene som faktisk vil bli realisert, foreslår regjeringen at det bevilges 850 mill. kroner til 2000-årgangen i tillegg til de 687,5 mill. kronene som ble bevilget til denne årgangen på Nærings- og handelsdepartementet budsjett for 2000. Regjeringen vil på et senere tidspunkt komme tilbake med ytterlige forslag til bevilgning når en har en bedre oversikt over det endelige utfallet for årgangen.

Regjeringen følger utviklingen i EU nøye med hensyn til kontraktsrelatert verftsstøtte. Dersom det viser seg at EU gjeninnfører en slik støtte, vil regjeringen vurdere å foreslå at det innføres tilsvarende ordninger for norsk verftsindustri. Dette for å sikre likeartede konkurransevilkår mellom verftsindustrien i Norge og de største konkurrentlandene.

Omstrukturering og nyskaping i skipsbyggingsindustrien

Bortfallet av kontraheringsstøtten fra årsskiftet førte til en rekordstor ordreinngang på slutten av fjoråret. Foreløpige tall viser at ordreinngangen var på over 33 mrd. kroner i 2000. De fleste verftene har dermed fulle ordrebøker til utgangen av 2003. Det er imidlertid viktig at omstillingen av verftene starter opp nå slik at en kan møte de nye utfordringene.

Det er forventet at EU vil kanalisere økte midler gjennom andre støtteformer som avvikling, omstrukturering, nyskaping, FoU og miljøvern og regional investeringsstøtte. Det hersker imidlertid stor usikkerhet rundt hvilke støtteordninger som vil bli benyttet av de enkelte EU-land og hvordan disse vil utvikle seg framover. Det antas imidlertid at EU-landene først og fremst kommer til å stimulere til økt bruk av FoU, enten gjennom å la næringen få tilgang til det ordinære støtteapparatet eller gjennom særskilte programmer.

For å gi norske skipsverft tilnærmet de samme rammebetingelser som øvrige verft i EØS-området, har Nærings- og handelsdepartementet foretatt en gjennomgang av hvilke utfordringer skipsbyggingsindustrien står overfor og hvordan disse bør møtes, først og fremst fra næringen selv, men også fra myndighetenes side.

Høringsrunde med næringen

Det er en bred enighet om at skipsbyggingsindustrien i økende grad vil preges av nye produksjonsprinsipper som igjen vil føre med seg strukturelle endringer. Flere peker på at dette trolig vil føre til at en del av verftene finner fram til formalisert samarbeid eller danner integrerte verftsenheter.

Verft og underleverandører bør som en konsekvens av dette i større grad danne produksjonsenheter som spesialiserer seg på hvert sitt felt. Slik næringen ser det vil utfordringen være å få verftene til å samarbeide om å sikre disse produksjonsenheter det nødvendige volum, som igjen kan sikre grunnlaget for slike etableringer.

Et annet poeng som går igjen er at verftene må formalisere samarbeidet med skipskonsulentene og/eller integrere designkompetanse i virksomheten. Dette for å få kontroll med teknologien/designen og for å øke bruken av produksjonseffektive løsninger.

De fleste innspillene konkluderer med at en omstrukturingsprosess må til for å møte de utfordringene næringen står overfor og at dette vil kreve betydelige samarbeid og nye investeringer i FoU og anlegg. Næringen ønsker programmer/ordninger som har fokus og dermed kompetanse på den maritime klyngen. Verftsprogrammet i Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) og MARITIM i Norges forskningsråd (NFR) blir trukket frem som tiltak som har vært positive for næringen.

Regjeringens vurdering

Skipsbyggingsindustrien i Norge er langt på vei kjennetegnet ved at den er fragmentert, med mange små verft og underleverandører og uavhengige skipskonsulenter. Regjeringen deler derfor næringens syn om at skipsbyggingsindustrien i økende grad vil preges av nye produksjonsprinsipper og at en omstrukturingsprosess er nødvendig for å møte morgendagens utfordringer. Dette vil kreve betydelig samarbeid og nye investeringer i FoU og anlegg. For å få dette til må hele den maritime klyngen mobilisere til økt innsats på disse områdene.

Næringen har gjennom programstyret for MARITIM tatt initiativ til prosjektet Seaway@2010. Dette initiativet skal mobilisere hele maritim sektor til økt FoU-innsats. Det overordnede mål for Seaway@2010 er at «Norge skal forsterke sin posisjon som verdensledende innen maritim transport, industri og offshore operasjoner frem mot år 2010».

Regjeringen ser det som svært positivt at næringen har kommet med et slikt initiativ og vil frem mot statsbudsjettet for 2002 vurdere hvordan en gjennom eksisterende ordninger i Statens nærings- og distriktsutviklingsfond og Norges forskningsråd kan bidra til omstrukturering og nyskaping innen verftsindustrien.

Siden en betydelig del av verftene ligger utenfor det distriktpolitiske virkeområdet, er det viktig at satsingen får en nødvendig nasjonal samordnende profil. Det vil derfor være naturlig å vurdere å styrke de landsomfattende virkemidlene.

Regjeringen tar med dette som bakgrunn sikte på å utvikle et fremtidsrettet program i samråd med næringen, slik at skipsbyggingsindustrien kan bli en verdiskapende kompetansebasert næring for fremtiden.

Kap. 971 Eksportfinans ASA

Post 90 (ny) Kjøp av aksjer

Styret i Eksportfinans ASA (Eksportfinans) har i brev 7. desember 2000 til finansministeren med kopi til nærings- og handelsministeren bedt om at staten går inn med en eierandel i institusjonen. Eksportfinans sine eiere, som er en rekke banker i Norge, ønsker samlet et statlig deleierskap. Eksportfinans ble etablert i 1962 av de norske forretningsbankene som deres spesialinstitutt for tilbud av langsiktig eksportfinansiering. Eksportfinans kjøpte i 1999 Kommunekreditt fra Kreditkassen og er således også en tilbyder av langsiktige finanstjenester til kommunal sektor. De største aksjonærene er DnB, Kreditkassen og Gjensidige Nor. Etter salget av Kreditkassen til Nordea er den indirekte statlige eierandelen i Eksportfinans redusert til 18 pst., mot 27,5 pst. i 1999. Samtidig har utenlandske datterbanker i Norge økt sitt indirekte eierskap i institusjonen fra 10,7 pst. i 1999 til 38 pst.

Ratingbyråer utarbeider kredittvurderinger som er et uttrykk for den risiko som anses å være forbundet med virksomheten. Internasjonale ratingbyråer vurderer Eksportfinans for tiden til å ha beste kredittkvalitet innen den høyeste ratingklassen. Ett av de to ratingbyråene som kredittvurderer Eksportfinans gir uttrykk for at statlig eierskap er av betydning for ratingen.

Eksportfinans er sentral som forvalter av ulike nærings- og handelspolitiske virkemidler. Eksportfinans forvalter den statlige låneordningen for kapitalvareeksport (108-ordningen), verftsstøtteordningen og forestår de norske blandede kredittene, hvor bistandsdelen dekkes av NORAD. Videre utgjør Eksportfinans et nasjonalt kompetansesenter for eksportfinansiering i Norge, og deltar sammen med Nærings- og handelsdepartementet i det arbeidet som pågår i OECD på dette området. For staten vil det i hovedsak være utgifter knyttet til 108-ordningen som påvirkes av ratingen. 108-ordningen er utarbeidet på bakgrunn av forpliktende internasjonale retningslinjer for offentlig støttet eksportfinansiering. Ordningen er automatisk virkende over statsbudsjettet (kap. 971, post 70 på Nærings- og handelsdepartementets budsjett). I de aller fleste OECD-land er det et betydelig statlig engasjement på dette området.

Regjeringen legger vekt på at norske eksportbedrifter må ha konkurransedyktige vilkår sammenlignet med sine utenlandske konkurrenter. Stabil nasjonal tilknytning kan være en faktor som påvirker ratingen til et låneinstitutt som Eksportfinans. Et statlig deleierskap vil bidra til å opprettholde en norsk forankring av et viktig kompetansemiljø og til at også små og mellomstore bedrifter har tilbud om konkurransedyktig eksportfinansiering.

Det har vært ført forhandlinger mellom staten og Eksportfinans om et statlig deleierskap. Til grunn for disse forhandlingene ligger to eksterne verdivurderinger. Det skal videre utbetales et ekstraordinært utbytte til de eksisterende eierne av Eksportfinans, slik at selskapets egenkapital holdes omtrent uendret etter det statlige kapitalinnskuddet. Staten vil på nærmere angitte vilkår kjøpe aksjer ved en rettet emisjon, tilsvarende 15 pst.

På dette grunnlaget foreslår regjeringen at staten per 1. juli 2001 kjøper 15 pst. av aksjene i Eksportfinans etter at det er foretatt en kapitalutvidelse. Det skal legges til grunn at det skal betales en kurs på 115 pst. av bokført egenka-

pital på transaksjonstidspunktet. Størrelsen på statens innbetaling vil avhenge av bokført egenkapital per 30.06.2001. Foretatte beregninger viser at under visse forutsetninger om resultatet for 1. halvår 2001 vil det beløp som staten skal betale ligge i underkant av 400 mill. kroner. Det foreslås en bevilgning på 410 mill. kroner til aksjekjøpet på statsbudsjettet for 2001 for å ta høyde for den usikkerheten som ligger i beregningene.

Direkte statlige eierinteresser i Eksportfinans har i all hovedsak en nærings- og handelspolitisk begrunnelse. Regjeringen legger derfor eierskapet til Nærings- og handelsdepartementet.

Kap. 990 Industri- og forsyningsberedskap

Post 01 Driftsutgifter

I tråd med St.meld. nr. 25 (1997-98) Hovedretningslinjer for den sivile beredskaps virksomhet og utvikling i perioden 1999-2002, er Nærings- og handelsdepartementet i ferd med å avvikle beredskapslager som er basert på en langvarig krigssituasjon og tilpasse lagrene etter dagens behov. I denne forbindelse vil salg av sukker og metaller gi en inntekt på om lag 11,5 mill. kroner i 2001, som er ca. 4,7 mill. kroner mer enn bevilget under kap. 3990, post 01. Nærings- og handelsdepartementet foreslår at merinntekten på 4,7 mill. kroner benyttes til styrking av beredskapsarbeidet, blant annet til oppbygging av nye lagre.

På dette grunnlag foreslår Nærings- og handelsdepartementet en bevilgningsøkning i driftsutgiftene under kap. 990 Industri- og forsyningsberedskap, post 01 Driftsutgifter med 4,7 mill. kroner til 17,7 mill. kroner, jf. kap. 3990, post 01.

Kap. 2420 Statens nærings- og distriktsutviklingsfond

SND har en landsdekkende ordning med garantier for lån til realinvesteringer og driftskapital. Ved Stortingets behandling av St.prp. nr. 1 for 2000-2001 ble det besluttet at tapsfondsbevilgningen under kap. 2420, post 51 til landsdekkende risikolån kan benyttes som et felles tapsfond for risikolån og garantier. Vedtaket innebærer en videreføring av ordningen fra 2000. Postbetegnelsen ble endret som følge av dette, men det ble ikke fattet konkret garantivedtak for 2001. For 2000 ble det fastsatt en ramme på 40 mill. kroner for garantiordningen. Med en forutsatt tapsprosent på 25 av garantirammen gir dette 10 mill. kroner i tapsfond for garantier. På bakgrunn av Stortingets vedtak om å videreføre garantiordningen fremmes forslag om at SND for 2001 gis fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier for inntil 40 mill. kroner for lån til realinvesteringer og driftskapital, jf. forslag til vedtak.

Kap. 2460 Garanti-Instituttet for Eksportkreditt

Garanti-Instituttet for Eksportkreditt (GIEK) har hatt relativt stor pågang av garantisøknader den senere tid. Gjeldende garantiramme for alminnelig ordning er på 30 mrd. kroner. Av dette er om lag 20 mrd. kroner bundet i poliser og tilsagn. Medregnet søknader begynner GIEK å nærme seg maksimal

grense for garantirammen, men så langt synes det som om den nåværende garantirammen vil holde.

Kap. 3900 Nærings- og handelsdepartementet

Post 90 Salg av aksjer

A/S Olivin

Nærings- og handelsdepartementet fikk 16.6.2000 fullmakt fra Stortinget til å gjennomføre en delprivatisering av A/S Olivin med sikte på å redusere statens eierandel i selskapet ned mot 51 pst. Det ble forutsatt at man skulle forsøke å finne fram til nye eiere som hadde forutsetninger for å videreutvikle og styrke olivinvirksomheten, og dessuten har interesse av å utvikle andre norske mineralressurser med utgangspunkt i A/S Olivins kompetanse.

Nærings- og handelsdepartementet inngikk 2.3.2001 avtale om salg av 49 pst. av statens aksjer i A/S Olivin til North Cape Minerals AS (NCM). Kjøpesummen tilsvarende 400 mill. kroner basert på en gjeldfri verdi av selskapet. Statens eierandel i A/S Olivin utgjør etter dette ca. 51 pst. NCM har hovedtyngden av sin aktivitet i Norge, med nefelinbrudd på Stjernøy og olivingruve i Bryggja. NCM er eid av amerikanske Unimin (84 pst.) og Franzefoss Brug (14 pst.). Unimin er i sin tur eid av belgiske Sibelco SA og tyske Quartzwerke GmbH, begge familieeide mineralselskaper med lang historie.

Det er inngått en aksjonæravtale mellom NCM og Nærings- og handelsdepartementet som blant annet regulerer samarbeidet om styrevalg, stemmerettsforhold, forretningsprinsipper og rettigheter ved partenes aksjesalg. Handelen ble gjennomført 19.4.2001. I Olivins styre skal staten oppnevne tre og NCM to medlemmer. Staten skal oppnevne styreleder det første året, deretter skal NCM ha styrelederen. Aksjonæravtalen understreker at partene skal videreutvikle selskapets aktiviteter i Norge. A/S Olivin skal engasjere seg aktivt i å kartlegge og utvikle andre norske mineralressurser både industrielt og forretningsmessig.

Fondsfinans ASA bisto departementet med investorsøk, finansiell rådgivning og tilrettelegging av det statlige nedsalget. Omkostningene til Fondsfinans på ca. 4 mill. kroner er dekket gjennom øremerket del av bevilgningen under kap. 900 Nærings- og handelsdepartementet, post 21 Spesielle utgifter. Salgsbeløpet utgjør ca. 400 mill. kroner.

Arcus AS

I St.prp. nr. 1 for 2000-2001 er det redegjort for status og framdrift for salg av 66 pst. av aksjene i Arcus AS. Salgsprosessen er nå gjennomført, og det er forhandlet fram en aksjekjøpsavtale og en aksjonæravtale med selskapet Sucra AS. Sucra er etablert av en investorgruppe som representerer Norske Potetindustrier BA, Berentzen Gruppe AG, Jensen & Co Invest AS, Ekjord Wine & Spirits Ltd AS, Wico AS, Sparebanken Hedmark, Tine Norske Meierier BA og Norsk Kjøtt Samvirke BA.

Etter aksjekjøpsavtalen skal selger overdra 66 pst. av aksjene i Arcus AS, tilsvarende 284 460 av i alt 431 000 aksjer hver pålydende 1 000 kroner. Som vederlag for aksjene skal kjøper betale 340 mill. kroner. Aksjonæravtalen skal

etablere et grunnlag for samarbeid mellom aksjonærene for å gi selskapet et profesjonelt eierskap og en drift basert på forretningsmessige prinsipper med sikte på overskudd og økning av aksjonærverdiene i selskapet. Innenfor disse rammer vil avtalepartene videreføre selskapets forretningsområder ved å utvikle virksomheten videre i Norge. Regjeringen tilrår at Stortinget samtykker i at 66 pst. av aksjene i Arcus AS blir solgt til Sucra AS i samsvar med inngåtte avtaler.

Virksomhet

Arcusgruppen omfatter morselskapet Arcus AS og de heleide datterselskapene Arcus Produkter AS og Vectura AS. Arcusgruppen har nesten 500 ansatte. Arcus AS med datterselskap ble etablert 1.1.1996 for å overta Vinmonopolets produksjons-, import-, engros- og eksportvirksomhet for vin og brennevin, og dessuten selskapets produksjon og omsetning av teknisk og medisinsk sprit. Arcus Produkter produserer brennevin og tapper vin for det norske markedet og utvalgte eksportmarkeder. I Norge har selskapet ca. 35 pst. av markedet for brennevin og ca. 30 pst. av markedet for vin. Selskapets viktigste eksportvirksomhet er salg av linjeakevitt til det tyske markedet. Virksomheten til Arcus Produkter omfatter også produksjon og salg av teknisk og medisinsk sprit. Vectura er den største distributør av vin og brennevin i Norge med 50-55 pst. av markedet. Selskapet tilbyr komplette logistikk-løsninger for det norske markedet. Vectura distribuerer produkter for Arcus Produkter og ca. 50 eksterne agenter og importører av vin og brennevin.

Økonomisk utvikling

Tabellen nedenfor viser utviklingen i de økonomiske hovedtallene fra resultatregnskap og balanse for Arcus-konsernet i perioden 1998 til 2000.

Tabell 3.10: Resultatregnskap per 31.12. 1998-2000 (i 1 000 kr)

	1998	1999	2000
Driftsinntekter	1 192 798	1 435 410	1 487 391
Driftsresultat	-45 739	21 630	60 875
Årsresultat	-99 840	25 415	46 252

Tabell 3.11: Balanse per 31.12. 1998-2000 (i 1 000 kr)

	1998	1999	2000
Anleggsmiddel	580 022	537 225	425 971
Omløpsmiddel	1 045 564	1 022 979	1 055 867
Egenkapital	767 267	592 682	638 935
Langsiktig gjeld	300	-	-
Kortsiktig gjeld	858 319	967 522	842 904
Totalkapital	1 625 586	1 560 204	1 481 839

Framtidsutsikter

Arcus Produkter har gjennomført omfattende effektiviseringstiltak de siste årene og skulle være økonomisk og kompetansemessig godt forberedt til å møte framtidige utfordringer. I 2000 hadde selskapet en resultatframgang på nær 15 mill. kroner. Det er grunn til å vente videre vekst i etterspørselen i det norske markedet i årene framover. En eventuell reduksjon av det norske avgiftsnivået for brennevin vil kunne bidra til en økning i brennevinsalget, som er den mest lønnsomme produktgruppen til selskapet. Eksport, særlig av linjeakevitt, vil kunne øke i årene framover. Selskapet fikk i 1999 Berentzen-Gruppen som ny samarbeidspartner i det tyske markedet. Dette skjedde etter at Berentzen kjøpte opp selskapet Dethleffsen som hadde agenturet for akevittmerket «Lysholm Linie». Arcus Produkter arbeider parallelt med aktiviteter i flere andre land for å legge til rette for større eksportsalg.

Arcus Produkter har hatt enerett på produksjon av brennevin i Norge. Dessuten har selskapet hatt enerett på omsetning av sprit til teknisk og medisinsk bruk. En eventuell avvikling av disse enerettene vil skape en ny utfordring for selskapet. Til tross for svake økonomiske resultater de siste årene, vurderes Vectura å ha gode forutsetninger for markedsframgang og bedre økonomi i tiden framover. I 2000 oppnådde selskapet et resultat som er ca. 15 mill. kroner bedre enn i 1999. Vectura har en sterk posisjon i et marked der det ventes videre vekst i volumet. Selskapets virksomhet innenfor nye produktområder som importert øl og mineralvann representerer også et vekstpotensial.

Sucra AS

Sucra AS er et holdingsselskap som ble etablert 2.9.2000. Hovedformålet med etableringen av selskapet var å kjøpe 66 pst. av aksjene i Arcus AS. Sucra AS har i dag følgende eierstruktur:

Tabell 3.12: Aksjonærer i Sucra AS og fordeling av investeringen i Arcus AS

Aksjonærer i Sucra AS	Eierandel i Sucra (pst.)): Eierandel i Arcus (pst.)
Berentzen Gruppe AG	26,92	17,77
Jensen & Co Invest AS	26,92	17,77
Norske Potetindustrier BA	7,69	5,08
Ekjord Wine & Spirits Ltd. AS	7,69	5,08
Wico AS	7,69	5,08
Sparebanken Hedmark	7,69	5,08
Tine Norske Meierier BA	7,69	5,08
Norsk Kjøtt Samvirke BA	7,69	5,08

Berentzen Gruppe AG er en ledende produsent og tilbyder av brennevin i det tyske markedet med en markedsandel på om lag 18 pst. og en portefølje av sterke merkeprodukter innenfor alle viktige segmenter av brennevinsmarkedet. Selskapet har en egen eksportdivisjon som distribuerer brennevin i over 60 land. Eksport-virksomheten er konsentrert om Europa. Jensen & Co Invest AS består av Jensen & Co AS, Mack Ølbryggerier og Hans Just/Flem-

ming Karberg AS (Danmark). Jensen & Co AS er et import- og salgsselskap som markedsfører og distribuerer produkter til dagligvare- og storhusholdningsmarkedet. Selskapet er salgsgent for Arcus Produkter i hotell- og restaurantmarkedet i Norge. Mack er samarbeidspartner til Vectura i Nord-Norge. Hans Just AS produserer og importerer brennevin og vin for det danske markedet.

Norske Potetindustrier er en samvirkeorganisasjon eid av ca. 4 000 bønder. Hovedproduktene er sprit, stivelse, glykose, pommes frites, tørket potemos og ferdigpoteter. Produktene selges til næringsmiddelindustri, storhusholdninger og dagligvaremarkedet. Salg av sprit til Arcus utgjør om lag 1,8 mill. liter årlig. Virksomhetene til Wico AS og Ekjord Wine & Spirits Ltd. AS er konsentrert om vin- og brennevinsimport for det norske markedet. Distribusjonen av produktene blir i stor utstrekning utført av Vectura. De nevnte selskapene vil ha industrielle/strategiske grunner for sine investeringer i Arcus, mens investeringene til Sparebanken Hedmark, Tine og Kjøttssamvirke er mer finansielt motivert.

Aksjekjøpsavtale og aksjonæravtale

Etter aksjekjøpsavtalen skal selger overdra 66 pst. av aksjene i Arcus AS, som svarer til 284 460 av i alt 431 000 aksjer hver pålydende på 1 000 kroner i selskapet på overdragelsestidspunktet. Som vederlag for aksjene skal kjøper betale 340 mill. kroner med tillegg av en rente på 6 pst. p.a. fra dato for undertegning av avtalen til overdragelsestidspunktet. Den avtalte kjøpesummen er basert på visse forutsetninger om at driftsresultatet for 2000 og egenkapitalen per 31.12.2000 er tilnærmet korrekt anslått. Dersom det viser seg at driftsresultatet er mindre enn 47,6 mill. kroner eller egenkapitalen er mindre 625 mill. kroner, skal kjøpesummen korrigeres for dette. Krav om prisjustering på mindre enn 2 mill. kroner kan imidlertid ikke gjøres gjeldende. Krav om prisreduksjon må være framsatt innen 8 måneder fra overdragelsestidspunktet.

Formålet med aksjonæravtalen er å etablere et grunnlag for samarbeid mellom aksjonærene for å gi selskapet et profesjonelt eierskap og en drift basert på forretningsmessige prinsipper for å oppnå overskudd og økning av aksjonærverdiene i selskapet. Innenfor disse rammer vil avtalepartene søke å videreføre selskapets forretningsområder ved å utvikle virksomheten videre i Norge.

Styret i selskapet skal ha 11 medlemmer, hvorav tre medlemmer velges av og blant de ansatte. Så lenge staten eier 34 pst. eller mer av aksjekapitalen, skal staten ha rett til å oppnevne to styremedlemmer med ett varamedlem. Lederen og nestlederen i styret vil bli oppnevnt av Sucra AS. Bedriftsforsamlingen skal ha 12 medlemmer, hvorav fire velges av og blant de ansatte. Så lenge staten eier 34 pst. eller mer av aksjekapitalen, skal staten ha rett til å oppnevne to medlemmer med varamedlemmer. Lederen og nestlederen i bedriftsforsamlingen vil bli valgt av de medlemmer som Sucra AS har oppnevnt.

Så lenge staten eier 34 pst. eller mer av aksjekapitalen vil følgende styrevedtak kreve tilslutning fra styremedlemmer oppnevnt av staten:

Salg av selskapets hovedvirksomheter, (de virksomheter som på avtale-tidspunktet drives av Arcus Produkter AS og Vectura AS), inkludert salg av aksjer i datterselskap som driver slik virksomhet.

Avvikling eller vesentlig reduksjon av en hovedvirksomhet, eller relokali-sering av en hovedvirksomhet, inkludert flytting av hovedkontoret eller vik-tige produksjonsenheter til sted utenfor Norge.

Det vises for øvrig til at endringer i selskapets vedtekter og en rekke ved-tak som endrer selskapsforholdet, som forhøyelse og nedsettelse av aksjeka-pitalen, sammenslåing og deling, og dessuten avvikling av selskapet, krever tilslutning fra minst to tredjedeler av aksjonærene.

Etter ønske fra Sucra vil Arcus bli omdannet til allmennaksjeselskap, ASA, for å legge til rette for en børsnotering av selskapet dersom dette skulle vise seg hensiktsmessig på et senere tidspunkt. Dersom selskapet blir børsnotert, vil aksjonæravtalen falle bort. For å hindre at dette medfører at statens aksjo-nærrettigheter blir forringet, skal Sucra fremdeles være forpliktet til å med-virke til at statens aksjonærrepresentasjon i selskapsorganene blir videreført. Dette innebærer blant annet at Sucra ikke kan redusere sin eierandel under 17 pst. med mindre staten ikke motsetter seg dette. Vedtektene i både morsel-skap og datterselskap vil dessuten bli endret for å reflektere at salg og avvik-ling m.v. av hovedvirksomheter som nevnt, skal kreve flertall som for ved-tektsendring. Det innebærer at staten beholder sine aksjonærrettigheter ved en eventuell børsnotering.

Aksjekjøpsavtalen og aksjonæravtalen vil begge tre i kraft på overdragel-sestidspunktet.

Avtalene er utformet på engelsk av hensyn til den utenlandske medaksjo-næren. Avtalene oversendes som utrykte vedlegg til proposisjonen.

Nærings- og handelsdepartementets merknader

Vedtak om salg av aksjer i Arcus AS

Ved behandlingen av Budsjett-innst. S. I. Tillegg nr. 1 for 1998-99 gjorde Stor-tinget følgende vedtak:

«Stortinget ber Regjeringen legge fram forslag i 1999 om salg av aksje-ne i Arcus AS med dets datterselskaper.»

Saken ble lagt fram i St.prp. nr. 67 for 1998-99 Omprioriteringer og tilleggsbe-vilgninger på statsbudsjettet 1999. Departementet mente i proposisjonen at Arcus-selskapene burde selges på en måte som kunne bringe virksomheten videre, skaffe eiere som hadde interesse av og finansiell styrke til å utvikle virksomheten i Norge. Innenfor disse rammer ville departementet søke å oppnå høyest mulig pris på aksjene. Regjeringen har senere vedtatt at staten skal beholde en eierandel på 34 pst. som vil utgjøre en kontrollerende minori-tet i selskapet. Endringen av omfanget av aksjesalget fra 100 pst. til 66 pst. kan ha medført noe lavere pris på aksjene. Den oppnådde prisen på 340 mill. kro-ner for 66 pst. av aksjene, som impliserer en samlet egenkapitalverdi på ca. 515 mill. kroner, er likevel tilfredsstillende sett i forhold til de verdianslag som ble utført på forhånd.

Gjennomføring av salg av 66 pst. av aksjene i Arcus AS

Christiania Markets har vært rådgiver for departementet i gjennomføringen av aksjesalget. Salgsprosessen ble lagt opp som en tilbudskonkurranse basert på utsendelse av salgsprospekt og gjennomføring av to tilbudsrunder. Da fristen for den første indikative tilbudsrunderen gikk ut i oktober 2000 hadde fire aktører/grupperinger meldt sin interesse for å kjøpe aksjene. Samtlige interessenter ga bud på hele virksomheten i konsernet. Det ble innledet forhandlinger med tre av grupperingene som alle ble vurdert som solide industrielle aktører, og som samtidig kunne bidra til å opprettholde nødvendig konkurranse i salgsprosessen for å oppnå høyest mulig pris på aksjene.

Fristen for den andre tilbudsrunderen med krav om framlegg av juridisk forpliktende tilbud gikk ut i november 2000. Etter dette ble det forhandlet videre med to av tilbyderne. Etter råd fra Christiania Markets åpnet departementet i januar 2001 for at det ble ført eksklusive sluttforhandlinger om en aksjekjøpsavtale og en aksjonæravtale med selskapet Sucra AS. Forhandlingene med Sucra AS ble sluttført med tilfredsstillende resultat og partene undertegnet avtalene 7.2.2001.

Nærings- og handelsdepartementet har lagt vekt på følgende forhold i sin tilrådning for å velge Sucra som ny eier i Arcus; Sucra ga det beste pristilbudet. Forretningsstrategien til Sucra vil kunne medvirke til en god verdiutvikling på statens resterende eierandel på 34 pst. Sucra har tilkjennegitt sin intensjon om å medvirke til å utvikle virksomheten videre slik den er i dag, og skulle ha finansiell styrke til å gjennomføre dette. Intensjonen er nedfelt i aksjonæravtalen. Styret og ledelsen i Arcus AS har etter en samlet vurdering kommet til at Sucra vil være den beste eieren og har derfor anbefalt at aksjene blir solgt til dette selskapet. Organisasjonene til de ansatte har sluttet opp om dette. Statens aksjonærrettigheter i forbindelse med viktige vedtak er sikret i aksjonæravtalen.

Sucra AS sitt erverv av 66 pst. av aksjene er vurdert av Konkurransetilsynet. Tilsynet konkluderer med at salget ikke synes å føre til en situasjon som vil gi grunnlag for anvendelse av konkurranselovens § 3-11 (inngrep mot bedriftserverv). Konkurransetilsynets vurdering oversendes som uttrykt vedlegg.

Administrative og økonomiske konsekvenser

Når det gjelder administrative konsekvenser av eierskiftet vises det til omtalen av aksjonæravtalen ovenfor. De ansatte i Arcus AS er i dag medlemmer i Statens Pensjonskasse (SPK). De ønsker at medlemskapet i SPK blir videreført etter delprivatiseringen av selskapet. Spørsmålet er forelagt Arbeids- og administrasjonsdepartementet for avgjørelse. Utgiftene til konsulenthjelp i forbindelse med aksjesalget beløper seg til ca. 5 mill. kroner og dekkes av bevilgningen under kap. 900 Nærings- og handelsdepartementet, post 21, Spesielle driftsutgifter. Salgsbeløpet er 340 mill. kroner. Dersom det skulle bli aktuelt å justere kjøpesummen som følge av at driftsresultatet for 2000 eller egenkapitalen per 31.12. 2000 viser seg å avvike fra de oppgitte anslag, vil departementet komme tilbake med forslag om bevilgningsendring.

Samlet bevilgningsendring

Salgsbeløpet knyttet til Olivin og Arcus utgjør hhv. ca. 400 mill. kroner og 340 mill. kroner brutto, dvs. til sammen 740 mill. kroner. Av dette er 9 mill. kroner bevilget under kap. 3900, post 90 i saldert budsjett for 2001. På dette grunnlag foreslås bevilgningen under kap. 3900, post 90 økt med 731 mill. kroner i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2001.

Norsk Medisinaldepot ASA

Stortinget ga i 1998 samtykke til salg av 66 pst. av statens aksjer i Norsk Medisinaldepot ASA (NMD). Våren 1999 overtok den nederlandske legemiddelgrossisten OPG 17 pst. av aksjene, og i desember 1999 overtok 223 norske apotekere i alt 4 009 aksjer. Statens eierandel er med dette redusert til 80,99 pst. Det ble lagt til grunn at staten innen 2003 skulle selge seg ytterligere ned til 34 pst. gjennom et spredningssalg på Oslo Børs. Såvel OPG som apotekerne fikk opsjoner på ytterligere aksjekjøp i samband med et statlig nedsalg.

Med bakgrunn i de sterke endringer som i år har funnet sted innen apotekbransjen, og for å finne løsninger for en videre positiv utvikling for NMD som er tilpasset denne nye situasjonen, drøftet Stortingets næringskomité NMD i Budsjett-innst. S. nr. 8 for 2000-2001. Komiteen var innforstått med at tidligere forutsetninger om «bredest mulig spredning av eierskapet på norske hender» kunne mykes opp, og at dette blant annet ville kunne innebære at avtalen med OPG kunne reforhandles. I samband med den nye konkurransesituasjonen, som blant annet innebærer at NMD og andre legemiddelgrossister nå må investere direkte i å overta eller etablere nye apotek, har styret i NMD bedt om at egenkapitalen styrkes. Dette er et forhold som må hensyntas ved et nedsalg.

Nærings- og handelsdepartementet har engasjert Fondsfinans ASA til å tilrettelegge statens aksjesalg i NMD. I den grad dette innebærer forhandlinger med OPG og andre aksjonærer samt juridiske spørsmål, har styreleder Ole Lund og advokatfirmaet BÅHR bistått. Etter at et salgsprospekt på salg av 64 pst. av NMD (47 pst. fra staten, 17 pst. fra OPG) var sendt ut, har man mottatt bud fra to europeiske legemiddelgrossister. Disse selskapene eier også apoteker i andre land hvor dette er tillatt, blant annet nå i Norge. Fondsfinans beskriver begge budgiverne som store internasjonale legemiddel-distributører, som begge trolig vil være i stand til å tilføre NMD nødvendig kompetanse og ressurser. De finansielle vilkår er imidlertid betydelig forskjellig i de to budene. Den høyeste budgiver har i sitt bud tatt forbehold om erverv av 100 pst. av aksjene i NMD, og vil da legge de apotekene de hittil har ervervet i Norge inn i NMD.

Dette innebærer at også OPG må akseptere det framsatte tilbudet. OPG ønsker å framforhandle en løsning for å få en høyere pris enn staten. OPG begrunner dette med at de må kompenseres for verdien de hevder ligger i minoritetsbeskyttelsen i aksjonæravtalen fra 1999 mellom selskapet og Sosial- og helsedepartementet. En eventuell høyere pris vil også bli retningsgivende ved et tilbud om innløsning av apotekernes aksjer i NMD. Et alternativ vil kunne være å gjennomføre en børsintroduksjon av NMD, noe OPG ikke kan motsette seg.

Fondsfinans peker på at NMDs konkurranseposisjon er svekket de to siste år, og at børsmarkedet er meget nervøst, volatilt og ikke minst avventende. Børsintroduksjonskursen vil være vesentlig lavere enn det beste budet. Med bakgrunn i dette er det departementets syn at det bør søkes framforhandlet en avtale med høyeste budgiver og OPG som muliggjør et salg av selskapet.

Styret i NMD har behandlet de foreliggende tilbud, og har enstemmig anbefalt dette salget til høyeste budgiver. Nærings- og handelsdepartementet har overfor Stortinget tidligere lagt til grunn at den nedre grense for statens eierandel på 34 pst. ligger fast. Høyeste budgiver ønsker imidlertid å overta hele NMD. Dette har sin bakgrunn i at man ser det mest hensiktsmessig å inkorporere sin nåværende virksomhet i Norge, herunder et antall apoteker i NMD. Samtidig er dette budet det beste av de to staten har mottatt. NMDs styre, inkl. de ansatte, går også inn for at dette budet aksepteres.

Den nye apotekloven har deregulert og liberalisert apotekmarkedet i Norge, og fått store konsekvenser for konkurranse- og samarbeidsforholdene i bransjen. Gjennom APO-kjeden (med ca. 40 pst. av norske apotek) og kjedens samarbeidsavtale med den finske legemiddelgrossisten Tamro er det etablert en dominerende, vertikalt integrert aktør i markedet. NMD må svare på denne utfordringen, og er inne i en omfattende omstillings- og restruktureringsprosess med etablering av en egen apotekkjede. Dersom en internasjonal legemiddelaktør overtar NMD, får selskapet en industriell eier som kan tilføre kapital og kompetanse. Dette kan på mange måter bli avgjørende for NMDs evne til å hevde seg i konkurransen og overleve.

Regjeringens vurdering er at apotekbransjen og legemiddelsalget reguleres mest hensiktsmessig ved lover og forskrifter og ved statens rolle som største kjøper av legemidler, snarere enn gjennom eierrollen. Regjeringen er derfor innstilt på å selge samtlige av statens aksjer i NMD dersom dette kan gjennomføres på tilfredsstillende vilkår. I en slik vurdering inngår også å delvis kompensere OPG, slik departementets forhandlere anbefaler. OPGs pris blir da retningsgivende for det apotekerne eventuelt må løses ut for. Likevel vil salget gi staten en pris som er akseptabel, alle forhold tatt i betraktning.

Forhandlingene om et salg av NMD vil ennå kunne ta noe tid. Konkurransetilsynet har etter anmodning fra NHD gjort en foreløpig vurdering av de konkurransemessige virkningene av et eventuelt salg av NMD til de to aktuelle selskapene. Likegyldig hvem av de to som eventuelt får tilslaget, mener tilsynet at ervervet vil kunne få konkurransebegrensende virkninger både i det norske apotekmarkedet og grossistmarkedet. Arbeids- og administrasjonsdepartementet er derfor av den oppfatning at Konkurransetilsynet bør foreta en fullstendig vurdering av et erverv etter konkurranseloven § 3-11 om inngrep mot bedriftserverv. En eventuell gjennomføring av et salg av statens aksjer gjøres betinget av at Konkurransetilsynet ikke finner grunnlag for et inngrep mot ervervet etter konkurranseloven § 3-11.

På denne bakgrunn fremmes forslag om at Stortinget gir Nærings- og handelsdepartementet fullmakt til å selge alle statens aksjer i NMD på i hovedtrekk de vilkår som er angitt, jf. forslag til vedtak.

Kap. 3902 Justervesenet

Post 03 Kontroll- og godkjenningsgebyr

Det foreslås å øke kontroll- og godkjenningsgebyrene med 5 mill. kroner fra 14,3 til 19,3 mill. kroner, som følge av høyere aktivitet enn tidligere lagt til grunn, jf. omtale under kap. 902, post 01.

Kap. 3904 Brønnøysundregistrene

Post 01 Gebyrinntekter

I kjennelse av 13.2.2001 gir Høyesterett en tolking av regelverket for rettsvern i forbindelse med tinglysning av leasingavtaler som antas å få konsekvenser for antall tinglysninger i Løsøreregisteret. Dette gjelder avtaler om restleasing. Brønnøysundregistrene antar at virkningen på årsbasis vil bli en nedgang på ca. 20 000 leasingsavtaler, noe som vil gi en redusert gebyrinntekt på ca. 26,2 mill. kroner. Et noe usikkert anslag viser at det for 2001 kan forventes en nedgang i gebyrinntektene med om lag 14 mill. kroner.

Leasingavtaler er den enkleste dokumenttypen som behandles i Løsøreregisteret. En nedgang på 20 000 dokumenter vil kunne utgjøre i underkant av ett årsverk i innspart arbeid i Brønnøysundregistrene. Denne begrensede ressursen vil styrke den ordinære saksbehandlingen i Løsøreregisteret slik at det blir i bedre stand til å nå saksbehandlingsmålet som er 3 dager. De siste årene har saksbehandlingstiden i Løsøreregisteret ligget på ca 3,9 dager i gjennomsnitt på årsbasis.

Endringene i reglene om tinglysning av pant i driftstilbehør vil tilføre Løsøreregisteret nye arbeidsoppgaver og gi økte gebyrinntekter. I Ot.prp. nr. 27 for 2000-2001 er antall tinglysningsforretninger pr. år anslått til 15 000, og av disse er 5 000 ikke gebyrbelagt. Dette vil gi gebyrinntekter på 13,1 mill. kroner på årsbasis. For 2001 er merinntekten anslått å utgjøre ca. 6,5 mill. kroner.

Nettovirkningen av ovennevnte endringer vil være en inntektsreduksjon på ca. 7,5 mill. kroner i 2001. På denne bakgrunn fremmer Nærings- og handelsdepartementet forslag om å redusere bevilgningen under kap. 3904 Brønnøysundregistrene, post 01 Gebyrinntekter med 7,5 mill. kroner til 371,1 mill. kroner på statsbudsjettet for 2001.

Kap. 3990 Industri- og forsyningsberedskap

Post 01 Salgsinntekter

I forhold til vedtatt budsjett for 2001 vil inntektene fra salg av beredskapslager øke med 4,5 mill. kroner. Departementet foreslår at merinntekten kan benyttes til økte utgifter under kap. 990 Industri- og forsyningsberedskap. På dette grunnlag foreslår Nærings- og handelsdepartementet at bevilgningen under kap. 3990 Industri- og forsyningsberedskap, post 01 Salgsinntekter økes med 4,7 mill. kroner, fra 6,8 til 11,5 mill. kroner.

Kap. 5320 Statens nærings- og distriktsutviklingsfond

Post 50 Tilbakeføring av utviklingstilskudd

Bevilgninger til Statens nærings- og distriktsutviklingsfonds (SNDs) utviklingstilskudd overføres i budsjetterterminen til en særskilt fondskonto i Norges Bank. Samtidig med at midler overføres til kontoen, belastes SNDs utgiftskapittel 2420, post 50 i statsregnskapet. Opplegget er basert på at den del av bevilgningen for ett år som ikke er bundet opp i tilsagn ved utgangen av året, skal tilbakeføres til statskassa påfølgende år når endelig tilsagnsoversikt foreligger. Likeledes skal de tilsagn om tilskudd som ikke er utbetalt innen utgangen av det tredje året etter at tilsagnet er gitt, annulleres og midlene tilbakeføres til statskassa. Rammen for SNDs landsdekkende utviklingstilskudd i 2000 ble disponert fullt ut, men tilsagn fra 1997 på til sammen ca. 32,05 mill. kroner er annullert. Dette utgjør nærmere 12 pst. av rammen for landsdekkende utviklingstilskudd i 1997, som var på 272,6 mill. kroner. Tilbakeføringen skyldes prosjekter som ikke ble gjennomført eller er gjennomført i redusert omfang i forhold til planene som lå til grunn for tilsagnene.

Det er budsjettert med en tilbakeføring på 5 mill. kroner i 2001. Den faktiske tilbakeføringen ble kr 32 056 000, dvs. kr 27 056 000 høyere enn budsjettert. Inntektsbevilgningen foreslås dermed økt med 27,1 mill. kroner, fra 5,0 til 32,1 mill. kroner.

Post 51 Tilbakeføring fra tapsfond

Bevilgningene til tapsfond for SNDs landsdekkende risikolåneordning og garantiordning overføres i budsjetterterminen til en særskilt opprettet konto i Norges Bank. Samtidig med at midler overføres til kontoen, belastes SNDs utgiftskapittel 2420, post 51 i statsregnskapet. Opplegget er basert på at tapsfondsmidler som refererer seg til den del av låne- og garantirammen som det ikke er gitt tilsagn om ved utgangen av året, skal tilbakeføres til statskassa det påfølgende år etter at endelig oversikt over låne- og garantitilsagn foreligger. Endelig oppgjør for tapsfondsmidler knyttet til annullerte låne- og garantitilsagn ved utgangen av det tredje året etter at tilsagnene er gitt, tilbakeføres til statskassa i samme operasjon. Dette innebærer at den del av tapsfondene for 1997 som gjelder låne- og garantitilsagn som ikke var utbetalt eller stilt garanti for innen utgangen av 2000, skal tilbakeføres til statskassa i 2001.

Det er budsjettert med en tilbakeføring på 5 mill. kroner i 2001. Den faktiske tilbakeføringen ble 13,4 mill. kroner, dvs. 8,4 mill. kroner høyere enn budsjettert. Tilbakeføringen refererer seg til låne- og garantitilsagn fra 1997 som ble annullert fordi prosjektene aldri ble realisert eller bedriftene fant alternativ og billigere finansiering. Lånerammen for 2000 ble utnyttet fullt ut. Bevilgningen foreslås økt med 8,4 mill. kroner, fra 5,0 til 13,4 mill. kroner.

Kap. 5460 Garanti-Instituttet for Eksportkreditt*Post 50 Tilbakeføring fra risikoavsetningsfond for SUS/Baltikum-ordningen*

Det er budsjettert med en tilbakeføring av tilskudd til risikoavsetningsfond på 5 mill. kroner i 2001. Tilsagnsoversikt per 31.12.2000 viser at det kan trekkes inn til sammen kr 11 587 000 knyttet til den del av bevilgningen til risikoavsetningsfond under SUS/Baltikum-ordningen for 2000 som ikke var bundet opp i garantitilsagn ved utgangen av året, og midler fra tidligere årganger knyttet til garantitilsagn som var blitt annullert. På dette grunnlag foreslås bevilgningen for 2001 økt med 6,6 mill. kroner, fra 5,0 til 11,6 mill. kroner.

Kap. 5620 Renter og utbytte fra Statens nærings- og distriktsutviklingsfond*Post 83 Utbytte, grunnfinansierings- og lavrisikolåneordningen*

I St.prp. nr. 1 for 2000-2001 er utbyttet budsjettert med 30 mill. kroner. Årsresultatet for ordningene for 2000 tilsier at utbyttet kan økes til 39 mill. kroner. Utbyttet tilsvarer grunnkapitalen multiplisert med statens gjennomsnittlige innlånsrente i løpet av året. Innlånsrenten beregnes på bakgrunn av renten på 5-års statsobligasjoner. På dette grunnlag foreslås bevilgningen for 2001 økt med 9 mill. kroner til 39 mill. kroner.

Post 84 Utbytte fra SND Invest AS

Det er budsjettert med et utbytte for 2000 på 90 mill. kroner med utbetaling i 2001. Utbyttet er fastsatt til 75 pst. av årsresultatet, begrenset oppad til grunnkapitalen multiplisert med statens gjennomsnittlige innlånsrente i løpet av året. Innlånsrenten beregnes på bakgrunn av renten på 5-års statsobligasjoner. Årsresultatet til SND Invest AS for 2000 viser at det kan tas ut maksimalt utbytte som utgjør 112,2 mill. kroner. Bevilgningen foreslås derfor økt med 22,2 mill. kroner, fra 90 til 112,2 mill. kroner.

Post 85 Rentemargin, risikolåneordningen

Det er budsjettert med en netto rentemargin for SNDs risikolåneordning på 5 mill. kroner for 2000. Regnskapet viser at det vil bli tilbakeført nærmere 13,3 mill. kroner. På dette grunnlag foreslås bevilgningen økt med 8,3 mill. kroner, fra 5 til 13,3 mill. kroner.

Kap. 5656 Aksjer i selskaper under Nærings- og handelsdepartementets forvaltning*Post 80 Utbytte*

I saldert budsjett for 2001 er det ført opp 1 377 mill. kroner i samlet aksjeutbytte fra selskap under Nærings- og handelsdepartementets forvaltning. Etter

de opplysninger departementet har fått fra de aktuelle selskapene, kan det samlede utbytteanslaget for regnskapsåret 2000, med utbetaling i 2001, økes til 1 530 mill. kroner. Økningen skyldes høyere utbytte fra Hydro ASA og Telenor ASA enn tidligere antatt. Utbytteanslaget i St.prp. nr. 1 for 2000-2001 reduseres imidlertid ved at det ikke blir utbetalt utbytte fra Kongsberg Gruppen ASA og A/S Olivin. På dette grunnlag foreslås inntektsbevilgningen under kap. 5656 Aksjer i andre selskaper under Nærings- og handelsdepartementets forvaltning, post 80 Utbytte, økt med 153 mill. kroner til 1 530 mill. kroner.

3.9 Fiskeridepartementet

Kap. 1030/4030 Fiskeridirektoratet

Post 01 Driftsutgifter

I fiskeriministerens redegjørelse for Stortinget om ulovligheter, kontroll og tiltak i fiskerinæringen 3. mai 2001 ble Stortinget orientert om hvilke tiltak som er satt i verk og som vil bli satt i verk for å få bukt med ulovlighetene i næringen. Fiskeridepartementet vil i statsbudsjettet for 2002 fremme forslag om de bevilgninger som er nødvendige for å realisere disse tiltakene.

Regjeringen har imidlertid funnet det nødvendig å fremme forslag om økte bevilgninger på til sammen 8 mill. kroner til tiltak som kan realiseres allerede i 2001. Midlene skal dekke kostnader i 2001 knyttet til en styrking på 18 stillinger med 1/3 årseffekt innen kai- og dokumentkontroll i Fiskeridirektoratet og et prosjekt for å vurdere muligheten både for å styrke informasjonsutvekslingen mellom kontrollinstansene og andre relevante instanser, å etablere et felles datainnsamlings- og analyseopplegg og å ta i bruk IKT-løsninger for å kommunisere elektronisk mellom fiskefartøy og land. I tillegg skal midlene dekke kostnadene knyttet til et prosjekt som skal vurdere mulighetene for å etablere en privat observatørordning for fiskefartøy.

Det fremmes forslag om at kap. 1030 Fiskeridirektoratet, post 01 Driftsutgifter økes med 8 mill. kroner.

Kap. 1060 Kystadministrasjon

Post 01 Driftsutgifter

Ved Stortingets behandling av St.meld. nr. 13 (2000-2001) Om organisering av Kystverket 27. februar 2001, jf. Innst.S. nr. 127 (2000-2001), sluttet flertallet seg til regjeringens forslag om å omgjøre Kystverket til forvaltningsbedrift og å skille ut en egen produksjonsenhet lokalisert til Kabelvåg. Flertallet forutsatte også at Kystdirektoratet skal flyttes til Ålesund. Det ble lagt til grunn at omgjøring til forvaltningsbedrift og utflytting av Kystdirektoratet til Ålesund skal gjennomføres samtidig, og at direktoratet skal være operativt i Ålesund fra 1. januar 2002.

Kystdirektoratet har beregnet de samlede kostnadene knyttet til omgjøring av Kystverket til forvaltningsbedrift og etablering av en egen produksjonsenhet i Kabelvåg til hhv. 15 og 8 mill. kroner, hvorav 16 mill. kroner antas

å påløpe i 2001 og 7 mill. kroner i 2002. Regjeringen la i St.meld. nr. 13 (2000-2001) til grunn at disse kostnadene skulle dekkes innenfor Fiskeridepartementets budsjett for 2001, eventuelt i senere budsjettår. En inndekning av 16 mill. kroner må etter regjeringens vurdering gjennomføres ved å redusere bevilgningen under kap. 1064 Havnetjenesten. For å få en mest mulig rasjonell drift i havnetjenesten og minst mulige konsekvenser for planlagte tilsagn om tilskudd til fiskerihavneprosjekter i regi av kommunene, foreslår regjeringen at inndekningen på 16 mill. kroner i 2001 dekkes inn ved å redusere kap. 1064 post 60 Tilskudd til fiskerihavneanlegg med 16 mill. kroner mot en tilsvarende økning av tilsagnsfullmakten knyttet til posten.

Når det gjelder kostnadene knyttet til flytting av Kystdirektoratet til Ålesund, har et innleid konsulentfirma estimert de samlede kostnadene for flytting i perioden 2001-2011 til 19 mill. kroner for minimumsalternativet, 160 mill. kroner for maksimumsalternativet og 76,5 mill. kroner for det som defineres som et realistisk alternativ. Ventelønn utgjør en vesentlig del av de beregnede kostnadene, da konsulentselskapet legger til grunn at det vil tilstås ventelønn til en del av de ansatte som ikke flytter. Spørsmålet om eventuelt fritak fra flytteplikt og eventuell tilståelse av ventelønn må imidlertid vurderes i forhold til den enkelte ansatte. Usikkerheten i det realistiske alternativet er anslått til 32 pst.

Kostnadsanslagene baserer seg på kystdirektørens forslag til ny organisering av Kystverket, hvor deler av direktoratets oppgaver og stillinger overføres til distriktskontorene. Fiskeriministeren har sluttet seg til kystdirektørens forslag, som samlet sett har redusert kostnadene i det realistiske anslaget med om lag 7 mill. kroner i perioden 2001-2011, sett i forhold til om hele direktoratet skulle flyttes til Ålesund. Det anslås at nødvendige merkostnader ifm. flyttingen vil bli om lag 30 mill. kroner i 2001.

På denne bakgrunn fremmes det forslag om at bevilgningen under kap. 1060 Kystadministrasjon, post 01 Driftsutgifter økes med til sammen 46 mill. kroner. Bevilgningen vil føres i et eget regnskap og holdes adskilt fra den løpende driften. Det vises også til omtalen under kap. 1064 post 60.

Kap. 1064 Havnetjenesten

Post 60 Tilskudd til fiskerihavneanlegg, kan overføres, kan nyttes under postene 30, 33 og 45

Det vises til omtale under kap. 1060 post 01. For å dekke inn kostnader knyttet til omgjøring av Kystverket til forvaltningsbedrift og etablering av en egen produksjonshet i Kabelvåg i 2001, fremmes det forslag om at kap. 1064 Havnetjenesten, post 60 Tilskudd til fiskerihavneanlegg reduseres med 16 mill. kroner. Det fremmes videre forslag om at tilsagnsfullmakten knyttet til posten økes tilsvarende, fra 7 mill. kroner til 23 mill. kroner.

Kap. 1067/4067 Trafikksentraler

Post 45 Større nyanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Post 3 Refusjon Europipe

Kystdirektoratet står som kontraktspart for byggingen av Kvitsøy trafikksentral. Europipe v/Statoil skal imidlertid refundere 9,82 mill. kroner av kostnadene.

For å håndtere dette budsjetteknisk fremmes det forslag om å opprette en ny post, kap. 4067 post 03 Refusjon Europipe, med en bevilgning på 9,82 mill. kroner, og en tilsvarende økning av bevilgningen på kap. 1067 post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

3.9.1 Orienteringssaker til Stortinget

Havnetjenesten

I Budsjett-Innst. S. nr. 13 (2000-2001) bes departementet legge opp til at mudring i Melbu havn kan starte opp så raskt som mulig i 2001. Det forventes at flere prosjekter, blant annet Svartnes og Sirevåg, vil bli gjennomført raskere enn først antatt, og dette medfører en større kontantstrøm i 2001 enn budsjettet. Samtidig utnyttes ikke hele maskinparken i Svartnes med full kapasitet på grunn av at maskinene har ulik fremdrift. Dette innebærer en slakk som kan utnyttes til andre prosjekter hvor det vil være hensiktsmessig å bruke ledig maskinkapasitet.

På bakgrunn av raskere kontantstrøm i 2001 vil det være nødvendig å vente til 2002 med videreføring av Hovsund og Røsvikrenna, som var planlagt fullført i 2001. Dette innebærer noen måneders utsettelse for de to prosjektene. Samtidig vil ledig kapasitet i Svartnes utnyttes til mudring i Melbu. Det anses som driftsmessig lite rasjonelt å utnytte den ledige kapasiteten i Hovsund og Røsvikrenna.

Loran-C/kontrollsenter Bø

Regjeringen har besluttet at bemanningen ved Loran-C stasjonen i Bø i Vesteraalen skal justeres ned til det som er nødvendig for å opprettholde ordinær drift og systemtilsyn ved de norske Loran-C stasjonene. Det vil ikke bli etablert et permanent norsk kontrollsenter ved stasjonen i Bø.

Regjeringen har videre besluttet at norsk deltakelse i det nordvest-europeiske Loran-C samarbeidet ikke vil bli videreført etter den første avtaleperioden. Dette innebærer at det vil være drift ved de fire norske Loran-C stasjonene ut 2005. Bakgrunnen for beslutningen er at Loran-C i liten grad benyttes som navigasjonsveiledning. Beslutningen vil kunne revurderes dersom det oppstår en radikal endring i bruken av Loran-C systemet i god tid før 2004, da formell oppsigelse av avtalen må foreligge dette år.

Dok 8:3 (1999-2000) vedrørende fiskere under 18 år

I Innst. S. 91 (1999-2000) ber Justiskomiteen om at Justisdepartementet tar kontakt med «andre aktuelle departementer for å klargjøre at andre lover, som t.d. fiskerilovgjevinga, reglane for føretaksregistrering e.l. ikkje står i vegen for at intensjonen i Dokument nr. 8:3 (1999-2000) kan setjast ut i livet.» Fiske-ridepartementet har i ettertid overtatt behandlingen av denne saken.

Sakens bakgrunn er Dok. 8:3 (1999-2000) fra representanten Steinar Bastesen vedrørende fiskere under 18 år. I Dok. 8:3 (1999-2000) legger representanten Bastesen til grunn at personer under 18 år ikke får registrere seg i foretaksregisteret, og at det er reglene i vergemålsloven som er til hinder for dette. Som det fremgår av komiteens uttalelse i Innst. S. nr. 91 (1999-2000), er det imidlertid anledning til å oppnevne hjelpeverge for fiskere under 18 år, som kan la seg registrere på den umyndiges vegne i registeret. Det vil si at vergemålslovens bestemmelser ikke er til hinder for at umyndige utøver næringsvirksomhet. Komiteen understreket imidlertid at forslagsstillerens intensjon er viktig, selv om problemet skyldes andre forhold enn vergemålslovgivningen. Spørsmålet har dermed vært om det eventuelt er andre hindre i lovgivningen som står i veien for at ungdom under 18 år, som kan bli tatt opp i fiskermanntallet blad B, kan utøve fiske som næringsvei. Opptak i fiskermanntallet blad B forutsetter at fiskeren har fylt 15 år og har fiske eller fangst som hovednæringsvei.

Det er blitt foretatt en vurdering av regelverket innenfor de aktuelle departementers ansvarsområder i lys av ovennevnte problemstilling. Departementenes svar i sakens anledning er fortløpende sendt Stortinget i kopi. Nedenfor følger en kort oppsummering av departementenes vurderinger.

Finansdepartementet*Lov av 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift*

Loven er ikke til hinder for at ungdom under 18 år kan ha fiske som næringsvei. Loven gjelder for alle som driver avgiftspliktig næringsvirksomhet. Registreringen i avgiftsmanntallet er imidlertid ikke bare en rettighet for de avgiftspliktige næringsdrivende, den innebærer også at de blir pålagt en del plikter. Dette er plikter som det i henhold til vergemålsloven kan være betenkelig å pålegge en mindreårig. Det legges til grunn at vergemålslovens ordning med verge og hjelpeverge vil kunne benyttes i forhold til registrering i avgiftsmanntallet.

Lov av 3. juni 1994 nr. 15 om enhetsregisteret

Ved registrering av enkeltmannsforetak i Enhetsregisteret stilles det krav om at vedkommende innehaver må være myndig for å bli registrert. Er personen umyndig, kan vergen stå registrert.

For øvrig er det intet aktuelt regelverk innenfor skattelovgivningen som er til hinder for at personer under 18 år kan drive fiske som næring.

Nærings- og handelsdepartementet

Lov av 21. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak

Vergen kan registreres på vegne av den mindreårige.

Fiskeridepartementet

Etter forskrift av 26. september 1983 om føring av manntall for fiskere, fangstmenn mv. gitt med hjemmel i § 4 i lov 28. juni 1957 nr. 12 om pensjonstrygd for fiskere, har personer som har fylt 15 år rett til å stå i fiskermanntallet blad B dersom vedkommende har fiske som hovednæring. Fiskeridepartementet kan etter en gjennomgang av sitt regelverk for øvrig ikke se at fiskerilovgivningen inneholder aldersbestemte terskler eller hindringer av annen art som skal kunne utestenge ungdom under 18 år fra å gjøre fiske til en næringsvei. Når det gjelder eventuelle registreringsproblemer for foreldre som opptrer som verge på vegne av mindreårige barn, anser vi dette som tilfredsstillende løst gjennom vergemålslovens ordning med mulighet for oppnevning av hjelpeverge. Vi viser i denne sammenheng til brev fra justisministeren av 18. november 1999 til justiskomiteen som redegjør nærmere for spørsmål knyttet til vergemålsloven.

Gjennomgangen ovenfor gir etter Fiskeridepartementets vurdering, på bakgrunn av vergemålslovens ordning med verge og hjelpeverge, grunnlag for å konkludere med at det i dagens regelverk ikke ligger hindringer for at en person under 18 år, som kan bli tatt opp i fiskermanntallet blad B, skal kunne utøve fiske som næringsvei.

3.10 Landbruksdepartementet

Kap. 1100 Landbruksdepartementet

Post 01 Driftsutgifter

I forbindelse med Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2001 ble det vedtatt at matmomsen halveres fra 1.7.01. I den forbindelse legger regjeringen opp til at det iverksettes en informasjonskampanje om halvering av matmomsen. Formålet med kampanjen er å oppfordre forbrukerne til aktivt å sjekke at prisen på mat blir satt ned 1.7.01, samt sikre at befolkningen har kunnskap om hva matmomsreduksjonen innebærer.

På bakgrunn av dette foreslår Landbruksdepartementet at bevilgningen under kap. 1100 post 01 øker med 7 mill. kroner.

Kap. 1107 Statens dyrehelsetilsyn

Post 01 Driftsutgifter

Ny vaktordning for veterinærer var planlagt iverksatt f.o.m. 1.1.01, jf. St.prp. nr. 1 (2000-2001). Implementeringen av den nye ordningen er imidlertid forsinket og avløserordningen er ikke avviklet. Det foreslås derfor at 20 mill. kro-

ner av bevilgningen til ny vaktordning under kap. 1107 post 70 omprioriteres til post 01 til bl.a. finansiering av avløserordningen som er beregnet å koste 15 mill. kroner i 2001.

I forbindelse med utbrudd av munn- og klovsyke i Europa ble det i Statens dyrehelsetilsyn etablert økt beredskap og gjennomført mange ekstraordinære tiltak for å hindre innslepp. Kostnadene knyttet til dette er beregnet til 5 mill. kroner og foreslås dekket over posten.

Det er videre lagt til grunn at utbetaling av erstatninger i forbindelse med feiltesting for BSE og kjøregodtgjørelse for distriktsveterinærene dekkes over posten.

Bevilgningen under kap. 1107 post 01 foreslås derfor økt med 20 mill. kroner.

Post 70 Tilskudd til veterinær beredskap

Som følge av at ny vaktordning for veterinærer først vil iverksettes fra 1.7.01 foreslår Landbruksdepartementet at bevilgningen under kap. 1107 post 70 reduseres med 20 mill. kroner.

Kap. 4107 Statens dyrehelsetilsyn

Post 03 Gebyr og analyseinntekter

Deler av vaktordningen for veterinærer finansieres av gebyr på fôr til selskapsdyr. Gebyret kreves inn etterskuddsvis hvert kvartal, slik at det i 2001 blir innbetalt gebyr for tre terminer. På bakgrunn av dette foreslår Landbruksdepartementet at bevilgningen under kap. 4107 post 03 reduseres med 2,5 mill. kroner i 2001.

Kap. 1114 Statens næringsmiddeltilsyn

Post 01 Driftsutgifter

Regjeringen foreslo i St.prp. nr. 52 (2000-2001) å øke bevilgningene til testing av dyr for kugalskap med 33,4 mill. kroner. Bevilgningsøkningen innebærer at 9 400 dyr kan testes fra 1.1.2001. I EUs vedtak om å utvide testingen, legges det opp til å teste alle storfe eldre enn 30 mnd. etter 1.7.2001. Regjeringen har tidligere besluttet at endelig vedtak om hvor omfattende testing som vil bli satt i verk i Norge, vil avhenge av hvor omfattende testingen blir i våre naboland. Det vil ikke iverksettes mer omfattende tiltak enn det som blir gjort i våre naboland. Dersom det ikke blir gjennomført full testing i Norge, vil regjeringen komme tilbake til de bevilgningsmessige konsekvensene i nysalderingen for 2001-budsjettet.

Dersom det besluttes å gjennomføre testing av alle storfe eldre enn 30 mnd., vil dette innebære testing av om lag 110 00 dyr per år med en kostnadsramme på om lag 35 mill. kroner for andre halvår 2001. Utvidet testing vil gi forbrukerne større tillit til at maten er fri for kugalskap. Det foreslås derfor at kostnadene knyttet til full testing dekkes gjennom en økning i næringsmiddelavgiften fra 1.7.01.

For å legge budsjettmessig til rette for at Norge kan innføre full testing fra 1.7.01, foreslås det at bevilgningen under kap. 1114 post 01 økes med 35 mill. kroner. Den endelige avgjørelsen om omfanget av testingen i Norge vil først bli tatt når en kjenner beslutningen om dette i våre naboland.

Kap. 4114 Statens næringsmiddeltilsyn

Post 01 Gebyr og analyseinntekter

Regjeringen legger opp til at kostnadene knyttet til iverksetting av full testing for kugalskap fra 1.7.01 dekkes inn ved økte inntekter fra næringsmiddelavgiften, jf. nærmere omtale under kap. 1114 post 01. På bakgrunn av dette foreslås det at kap. 4114 post 01 økes med 35 mill. kroner. Det legges opp til en økning i næringsmiddelavgiften fra 0,9 pst. til 1,26 pst. for norskproduserte varer, fra 0,71 pst. til 1,26 pst. for importerte råvarer og fra 0,71 pst. til 1,0 pst. for importerte ferdigvarer.

Kap. 1140 Miljø- og næringstiltak i jordbruket

Post 77 Miljørettet prosjektarbeid m.m.

Landbruksdepartementet foreslår at bevilgningen under posten økes med 1,4 mill. kroner mot en tilsvarende økning under kap. 4140 post 01, jf. nærmere omtale under kap. 4140 post 01.

Kap. 4140 (nytt) Miljø- og næringstiltak i jordbruket

Post 01 Refusjon

Landbruksdepartementet markerte tusenårsskiftet bl.a. ved å støtte treplantingsaksjonen «Tusenårstreet», jf. omtale i St.prp. nr. 1 (1999-2000). Aksjonen ble delfinansiert med bidrag fra Norske Skog og Landbrukets utviklingsfond med til sammen 1,375 mill. kroner. Beløpet er innbetalt, men ikke postert i bevilgningsregnskapet. Departementet foreslår at beløpet inntektsføres under (nytt) kap. 4140 Miljø- og næringstiltak i jordbruket, post 01 Refusjon.

Det foreslås at det bevilges 1,4 mill. kroner under (nytt) kap. 4140 post 01 mot tilsvarende økning av bevilgningen under kap. 1140, post 77.

Post 90 Avdrag

Det Kgl. Selskap for Norges Vel fikk i 1930 et rente- og avdragsfritt lån på kr 40 000 til kjøp av en forsøksgård. Beløpet er ført i statens kapitalregnskap under konto 63 Utlån og utestående fordringer. Ved tildelingen av statstilskudd til selskapet for 2001 har departementet lagt til grunn at lånet nå blir innfridd. Dette har selskapet akseptert.

Ut fra dette foreslås en bevilgning på kr 40 000 under (nytt) kap. 4140 Miljø- og næringstiltak i jordbruket, post 90 Avdrag.

Kap. 1143 Statens landbruksforvaltning

Post 72 Erstatninger

Frostating Lagmannsrett avhjemlet overskjønn i Trollheimensaken 2. september 1999. Skjønnen ble rettskraftig 20. november 1999 og forutsetter utbetalinger over flere år. I forbindelse med Stortingets behandling av St.prp. nr. 61 (1999-2000) ble det vedtatt å øke posten med 3 mill. kroner for å dekke utgiftene ved erstatningsutbetalinger i henhold til Lagmannsrettens avgjørelse. Forberedelser og klargjøring av erstatningsutbetalingene til grunneierne har tatt lenger tid enn ventet, og det ble ikke utbetalt erstatninger i 2000. På bakgrunn av dette foreslår Landbruksdepartementet at posten økes med 3 mill. kroner i 2001.

Kap. 4143 Statens landbruksforvaltning

Post 01 Driftsinntekter

I statsregnskapet for 2000 viser posten en mindreinntekt på 4,4 mill. kroner. Avviket skyldes at administrasjonskostnader knyttet til forvaltning av fondene ikke er blitt refundert. Administrasjonskostnadene vil først bli inntektsført i 2001 og fører til en tilsvarende merinntekt under posten.

Landbruksdepartementet foreslår at bevilgningen under kap. 4143 post 01 økes med 4,4 mill. kroner.

Post 80 Renteinntekter

Det er bevilget 1,7 mill. kroner fra renteinntekter på lån til Lager og tørkefondet. Lager og tørkefondet ble imidlertid gjort opp pr. 31.12.00 og det vil ikke påløpe renteinntekter i 2001.

Landbruksdepartementet foreslår på bakgrunn av dette at kap. 4143 post 80 reduseres med 1,7 mill. kroner.

Kap. 4145 Jordskifteverket

Post 01 Saks- og gebyrinntekter

Bevilgningen under posten ble økt i forbindelse med endringen i jordskifteloven 1.1.1999. Inntektene har vist seg å øke langsommere enn lagt til grunn ved budsjettering.

Etter ny gjennomgang av posten foreslår Landbruksdepartementet derfor at kap. 4145 post 01 reduseres med 3 mill. kroner.

Salg av aksjer i Veterinærmedisinsk Oppdragscenter AS, VESO

Landbruksdepartementet foreslår å delprivatisere det heleide statsaksjeselskapet VESO, jf. forslag til vedtak. VESO hadde i 2000 et resultat etter skatt på 4,7 mill. kroner og en omsetning på 138 mill. kroner. VESO hadde ved årsskiftet i alt 47 faste ansatte i Oslo, Trondheim og på Vikan i Namsos.

VESO er en kunnskapsbedrift med faglig fundament i norske veterinærmedisinske og beslektede miljøer. Den alt vesentlige delen av virksomheten er knyttet til leveranser til norsk oppdrett og akvakultur. Dette omfatter salg av veterinære vaksiner og relaterte produkter. VESO er også verdensledende når det gjelder gjennomføring av kontrollerte smitteforsøk og feltforsøk på fisk. VESO har også et samarbeid med Direktoratet for naturforvaltning i ulike prosjekter innenfor villaksproblematikken. Disse aktivitetene gjør VESO til en aktiv formidler av kompetanse og tjenester fra de veterinære forskningsmiljøer og det veterinærmedisinske fagfelt.

Gjennom delprivatisering ønsker Landbruksdepartementet å få inn langsiktige strategiske eiere som kan være med å vitalisere og utvikle selskapet videre innenfor dagens virksomhetsområder. Det bes derfor om Stortingets samtykke til at Landbruksdepartementet kan selge inntil 66 pst. av aksjene i selskapet. Aksjesalget foreslås gjennomført i to omganger. I første omgang tas det sikte på å selge inntil 49 pst. av aksjene innen utgangen av juni 2001.

VESO eier eiendom på Adamstua. Denne eiendommen vil bli skilt ut av selskapet før selskapet delprivatiseres.

Landbruksdepartementet vil komme tilbake til bevilgningsmessige konsekvenser av forslaget i forbindelse med nysalderingen til høsten.

Kap. 4164 (nytt) Avvikling av Statens Landbruksbank

Post 40 Salg av eiendom

I Stortingets behandling av St.prp. nr. 61 (1999-2000) ble det vedtatt at Statens Landbruksbanks tidligere forretningseiendom Nedre Vollgt. 11 i Oslo skulle selges. Det ble lagt til grunn en antatt markedsverdi på 112 mill. kroner i samsvar med den verdivurdering som var foretatt av eiendommen.

Salgsprosessen tok noe lengre tid enn beregnet og salget ble først avsluttet etter årsskiftet. Eiendommen ble solgt for 91 mill. kroner. Inntekten fra salget, fratrukket meglerkostnader, honorarer etc, ble 90,3 mill. kroner.

Landbruksdepartementet foreslår at det bevilges 90,3 mill. kroner over kap. 4164 post 40 Salg av eiendom.

Avslutning av Statens Landbruksbanks regnskap

Statens Landbruksbank ble avviklet som egen virksomhet fra 1. januar 2000. Oppgaver og ressurser er i all hovedsak videreført under Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND), jf. St.prp. nr. 1 (1999-2000), Tillegg nr. 3.

SND overtar således fordringer og gjeld og avslutter ulike poster vis a vis Landbrukets utviklingsfond (LUF), Fondet for etterutdanning og driftsøkonomiske tiltak i landbruket (EDL-fondet) og Statens landbruksforvaltning (SLF).

På bakgrunn av dette fremmes nødvendige forslag for å få avviklet det gamle bankregnskapet, jf. omtale nedenfor. I tillegg er det behov for å øke bevilgningen under kap. 5311 post 01.

Kap. 5311 (nytt) Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, lån til landbruksformål

Post 01 Gebyr

I 2000 påløp det gebyr med til sammen 7,5 mill. kroner for behandling av søknader om lån til landbruksformål. På grunn av terminforskyvninger vil disse gebyrene først komme til uttrykk i bevilgningsregnskapet inneværende år.

På bakgrunn av dette foreslås det at det bevilges 7,5 mill. kroner under (nytt) kap. 5311 Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, lån til landbruksformål, post 01 Gebyr

Post 90 Avdrag

Det er tidligere lagt til grunn at låneordningene under tidligere Statens Landbruksbank skal harmoniseres med låneordningene i SND. Det vises i denne forbindelse til St.prp. nr. 1 (2000-2001), Tillegg nr. 10 der dette spørsmålet er nærmere omtalt. I den vedtatte bevilgningen under kap. 2420 Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, post 92 Lån til grunnfinansierings- og lavrisikolåneordningen er det tatt hensyn til nye innlån til SND for å finansiere porteføljen av landbrukslån som per 31.12.2000 utgjorde 4 337,5 mill. kroner. For å få avsluttet innlån etter det tidligere innlåssystemet foreslås en bevilgning under (nytt) kap. 5311 Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, lån til landbruksformål, post 90 Avdrag på 4 337,5 mill. kroner.

Grunnfondet

Gjenstående del av grunnfondet består av obligasjoner utstedt av Finansdepartementet i perioden 1927-1986 på til sammen 805,8 mill. kroner, jf. St.prp. nr. 41 (1985-86). Fondet kan nå slettes. Det er ikke bevilget midler til fondet over statsbudsjettet slik at det er ikke nødvendig med bevilgning for å slette fondet. Landbruksdepartementet foreslår at fondet slettes og at obligasjonene mortifiseres, jf. forslag til vedtak.

3.11 Samferdselsdepartementet

Nedenfor følger en beskrivelse av forslag til vedtak om bevilgningsendringer på Samferdselsdepartementets område i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2001. For en grundigere beskrivelse av forslagene, vises det til Samferdselsdepartementets egen proposisjon, St.prp. nr. 76 (2000-2001), som legges fram samtidig med proposisjonen om tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet for 2001.

Kap. 1310 Flytransport

Post 70 Godtgjørelse for innenlandske flyruter

Samferdselsdepartementet har etter en totalvurdering funnet det ønskelig å opprettholde flyrutetilbudet på strekningen Røros - Oslo etter at flyselskapet Braathens ASA la ned den kommersielle ruten på strekningen fra 02.01.2001.

Flyselskapet Danish Air Transport er etter en tilbudskonkurranse tildelt foreløpig kontrakt for å fly den aktuelle ruten basert på en årlig godtgjørelse på 5,2 mill. kroner fram til ordinært anbud kan starte 01.08.2001. Posten foreslås økt med 5,2 mill. kroner.

Kap. 1350 Jernbaneverket

Post 23 Drift og vedlikehold

Som et ledd i oppfølgingen av Groth-kommisjonens rapport etter jernbaneulykken ved Åsta og regjeringens prioritering av sikkerhet innen jernbanen, foreslås midler omprioritert fra post 23 til post 30. Posten foreslås redusert med 40 mill. kroner.

Post 30 Investeringer i linjen

Jernbaneverkets investeringsbudsjett foreslås styrket med 61,7 mill. kr, som et ledd i oppfølgingen av Groth-kommisjonens rapport etter jernbaneulykken ved Åsta og regjeringens prioritering av sikkerhet innen jernbanen. 40 mill. kroner av beløpet er omdisponert fra post 23. Innenfor gjeldende budsjett er det tidligere også omprioritert 40 mill. kroner til tiltak rettet mot økt sikkerhet. Det vil bli vurdert ytterligere satsing på sikkerhetstiltak i statsbudsjettet for 2002. Posten foreslås økt med 61,7 mill. kroner.

Kap. 1351 Overføringer til NSB BA

Post 70 Betaling for persontransporttjenester

I Samferdselsdepartementets St.prp. nr. 1 (2000-2001) ble Stortinget orientert om at det ikke var inngått ny kjøpsavtale med NSB BA for 2001, og at forslaget til bevilgning på 987 mill. kroner var en videreføring av bevilgningen for 2000. Samferdselsdepartementet og NSB har nå inngått endelig avtale om kjøp av persontransporttjenester for 1 215 mill. kroner i 2001. Posten foreslås økt med 228 mill. kroner.

Kap. 1354 Statens jernbanetilsyn

Post 01 Driftsutgifter

Som et ledd i oppfølgingen av Groth-kommisjonens rapport etter jernbaneulykken ved Åsta og regjeringens prioritering av sikkerhet innen jernbanen, foreslås en styrking av budsjettet til Statens jernbanetilsyn med drøyt 7 mill. kroner eller om lag 60 pst. i forhold til saldert budsjett 2001. Styrkingen er i samsvar med tilsynets eget forslag. Posten foreslås økt med 7,3 mill. kroner.

Kap. 2450 Luftfartsverket (jf. kap. 5450 og 5491)*Post 24 Driftsresultat*

Luftfartsverkets økonomi er generelt svekket i forhold til saldert budsjett for 2001, i hovedsak som følge av stagnasjon i flytrafikken og derved påfølgende svikt i driftsinntektene. Samtidig øker driftsutgiftene, bl.a. i samband med implementering av rammeavtalen med Forsvaret om økonomisk ansvar for flyplasser med både sivil og militær virksomhet. Med bakgrunn i Luftfartsverkets generelt svekkede økonomi og ekstrakostnader som følger av innføring av merverdiavgift på tjenester fra 01.07.2001, foreslås kravet til driftsresultat satt ned med 21 mill. kroner, fra 134 mill. kroner til 113 mill. kroner. Revidert driftsbudsjett for Luftfartsverket framgår i forslagene til vedtak bak i proposisjonen.

Post 30 Flyplassanlegg

Som følge av at Luftfartsverkets driftsbudsjett er svekket i forhold til saldert budsjett for 2001, må også investeringsbudsjettet revideres. Dette som en følge av at Luftfartsverket er selvfinansiert. Forslaget om nedsatt krav til driftsresultat bedrer isolert sett situasjonen, jf. omtale under post 24. Post 30 foreslås redusert med 50 mill. kroner.

Kap. 4352 Flytoget AS*Post 90 (ny) Nedbetaling av lån*

NSB Gardermobanen AS (nå Flytoget AS) ble etablert med et statslån på 1 118,6 mill. kroner som skal innfris senest 02.12.2001, jf. St.prp. nr. 52/Innst. S. nr. 237 (1999-2000). Det ble ikke foretatt bevilgningsvedtak i samband med saldert budsjett for 2001. Over posten foreslås bevilget 1 118,6 mill. kroner.

Kap. 1353 NSB BA*Post 90 Egenkapital (ny)*

Ved etableringen av NSB BA 1. desember 1996 ble det lagt til grunn at statens lån til selskapet på 2 135 mill. kroner skulle innfris innen fem år. Siste tilbakebetalingsdato for lånet ble derfor satt til 2. desember 2001. I stortingsmeldingen om NSB BAs virksomhet, som legges fram samtidig med denne proposisjonen, tilrår regjeringen at statens innskuddskapital økes med 2 135 mill. kroner. Forslag til bevilgningsvedtak på posten i tråd med ovennevnte er tatt inn i denne proposisjonen.

Kap. 4353 NSB BA*Post 90 Nedbetaling av lån (ny)*

NSB BA ble etablert med et statslån på 2 135 mill. kroner. Regjeringen legger til grunn at lånet innfris 02.12.2001, jf. omtale under kap. 1353 NSB BA. Det ble ikke foretatt bevilgningsvedtak i samband med saldert budsjett for 2001. Over posten foreslås bevilget 2 135 mill. kroner.

Kap. 5450 Luftfartsverket (jf. kap. 2450)*Post 35 Til investeringsformål*

Det er direkte sammenheng mellom bevilgningen over post 35 og bevilgningen over kap. 2450, post 24, underpost 24.8 Til investeringsformål, jf. omtalen foran av kap. 2450, post 24. Posten foreslås redusert med 25,9 mill. kroner.

Kap. 5623 Aksjer i SAS Norge ASA*Post 80 Utbytte*

I saldert budsjett for 2001 er det budsjettert med et utbytte fra SAS Norge ASA i 2001 (utbytte for driftsåret 2000) på 50 mill. kroner. Den 18.04.2001 ble det avholdt generalforsamling i SAS Norge ASA, og basert på statens eierandel i selskapet blir utbytte på statens hånd i 2001 98,7 mill. kroner. Posten foreslås økt med 48,7 mill. kroner.

3.12 Miljøverndepartementet

Kap. 1400 Miljøverndepartementet (jf. kap. 4400)*Post 01 Driftsutgifter*

Posten dekker hoveddelen av departementets driftsutgifter i form av lønn til ansatte, reiseutgifter, kjøp av inventar og utstyr, husleie, arkiv-, IT-, og kontor-tjenester samt faglige utredninger og konsulentarbeid.

Statens forvaltningstjeneste vil fra 01.07.01 overta vakthold og sikringstjenesten i Miljøverndepartementets lokaler i Myntgata i Oslo. Departementet har tidligere benyttet seg av et privat vaktholdsfirma og betalt utgiftene til dette fra egen bevilgning. Endringen fører til at det må overføres midler fra Miljøverndepartementet til Forvaltningstjenesten. Miljøverndepartementet foreslår derfor å redusere bevilgningen under kap. 1400 post 01 med 0,350 mill. kroner mot tilsvarende økning i bevilgning under AAD.

Kap. 1422 Biomangfold, friluftsliv og kulturminner

Post 01 Driftsutgifter

Posten dekker utgifter til midlertidige stillinger i tilknytning til faglige prosjekter. Posten dekker også departementets kjøp av tjenester knyttet til faglige prosjekter, herunder utrednings- og utviklingsarbeid, samt mindre administrative kostnader forbundet med gjennomføringen av disse.

Frykt og usikkerhet knyttet til det å leve med store rovdyr er en ny konfliktdimensjon innenfor rovdyrforvaltningen. Denne nye konfliktdimensjonen er sterkt fokusert blant annet gjennom behandlingen av Innst. nr. 110-113 (2000-2001) om rovdyrforvaltningen i Stortinget i januar 2001. Det vises også til St.meld. nr. 24 (2000-2001) Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand, der regjeringen varsler behov for betydelig økt satsing på tiltak som reduserer usikkerheten for de som skal leve med store rovdyr i sitt nærmiljø.

Miljøverndepartementet ønsker å kartlegge og systematisere faktiske tilfeller av konfrontasjon mellom ulv og mennesker i ulike verdensdeler. Prosjektet skal finne fram til årsakssammenhenger blant annet som grunnlag for mer lokalt forankrede og kunnskapsbaserte prosjekter som tar opp temaet fare og frykt knyttet til store rovdyr. Prosjektet er todelt, med en biologisk og en samfunnsvitenskapelig del der også historisk, næringsmessig og politisk innvirkning blir belyst.

Miljøverndepartementet ønsker videre å finansiere lokalt initierte prosjekter for å møte utfordringer knyttet til rovvilt i områder som har hatt tilhold av ulv de siste årene.

Dessuten har Miljøverndepartementet gjennom allerede igangsatte prosjekter lagt et grunnlag for et bredt informasjonsarbeid om store rovdyr i norsk fauna. Dette er prosjekter som kan bidra til å gi en positiv effekt på lokalsamfunn som skal leve med store rovdyr vil bli prioritert.

Med bakgrunn i behov for informasjonstiltak knyttet til store rovdyr foreslås en økning i bevilgningen på til sammen 1,5 mill. kroner under kap.1422 post 01.

Kap. 1425 Vilt- og fisketiltak (jf. kap. 4425)

Post 65 Fallvilt, kan overføres

Kap. 4425 Refusjoner fra Viltfondet og Statens fiskefond (jf. kap. 1425)

Post 51 Viltfondet

Midlene under kap. 1425 post 65 skal dekke utgifter til ivaretagelse av fallvilt i kommunene.

Regnskapet for Viltfondet viser at det ved utgangen av 2000 er opparbeidet en positiv fondsbalanse på om lag 15,0 mill. kroner. Det er dermed grunnlag

for å ta ut en del av dette i økte refusjoner til staten under kap. 4425 post 51 med tilsvarende økte utgifter under kap. 1425.

Ivaretagelse av fallvilt i 2001 vil i hovedsak være et kommunalt ansvar, der både inntekter og utgifter tilfaller kommunene. I 2001 vil Viltfondet refundere kommunenes utgifter med ivaretagelse av fallvilt for 2000, der kommunene fremmer refusjonskrav i 2001. Utgiftene refunderes over kap. 1425 post 65 Fallvilt. Denne posten er i budsjettet for 2001 budsjettert med 8 mill. kroner. Innsendte refusjonskrav viser en økning fra foregående år, slik at det forventes at refusjonene for 2000 vil bli nærmere 9,0 mill. kroner.

Med bakgrunn i ovennevnte foreslås det en økning i bevilgningen under kap. 1425 post 65 med 1,0 mill. kroner. Det foreslås en tilsvarende økning av inntektene, gjennom økte refusjoner fra Viltfondet, under kap. 4425 post 51.

Kap. 1425 Vilt- og fisketiltak (jf. kap. 4425)

Post 70 Tilskudd til fiskeformål, kan overføres

Kap. 4425 Refusjoner fra Viltfondet og Statens fiskefond (jf. kap. 1425)

Post 52 Statens fiskefond

Kap. 1425 post 70 dekker tilskudd til ulike tiltak i regi av lag eller organisasjoner for å fremme fiskeformål. Det kan dreie seg om kultiveringstiltak, tilrettelegging for og stimulering til fritidsfiske, informasjon om fiskemuligheter, organisering av fiskekortområder, FoU og forvaltningsrelaterte utredningsprosjekter.

Regnskapet for Statens fiskefond viser at det ved utgangen av 2000 er opparbeidet en positiv fondsbalanse på om lag 6,4 mill. kroner. Det er dermed grunnlag for å ta ut en del av dette i økte refusjoner til staten under kap. 4425 post 52 med tilsvarende økte utgifter under kap. 1425 post 70.

Det foreslås en økning i bevilgningen under kap. 1425 post 70 med 2,5 mill. kroner. Midlene vil bli nyttet til tiltak for å sikre og utvikle lokale bestander av laks, sjørørret, sjørøye og innlandsfisk.

Det foreslås en tilsvarende økning av inntektene under kap. 4425 post 52, gjennom økte refusjoner fra Statens fiskefond.

Kap. 1425 Vilt- og fisketiltak (jf. kap. 4425)

Post 71 Tilskudd til viltformål, kan overføres

Kap. 4425 Refusjoner fra Viltfondet og Statens fiskefond (jf. kap. 1425)

Post 51 Viltfondet

Midlene på kap. 1425 post 71 skal gå til viltformål-tiltak av regional karakter som fordeles av fylkesmennene.

Regnskapet for Viltfondet viser at det ved utgangen av 2000 er opparbeidet en positiv fondsbalanse på om lag 15,0 mill. kroner. Det er dermed grunnlag for å ta ut en del av dette i økte refusjoner til staten under kap. 4425 med tilsvarende økte utgifter under kap. 1425.

I forbindelse med de vedtatte endringene i Viltloven, jf. Ot.prp. nr. 37 (1999-2000) og behandlingen av denne, jf. Besl. O. nr. 92 (1999-2000) og den budsjettmessige oppfølgingen av dette, jf. St.prp. nr. 1 (2000-2001) for Miljøverndepartementet, er ordningen med erstatninger for skader voldt av hjortevilt opphevet fra og med 2001. Imidlertid var det ikke mulig å behandle alle søknader fra berørte brukere i 2000 i løpet av skadeåret. Direktoratet for naturforvaltning har derfor lagt til grunn at søknader som ble sendt innen fristen på 1. desember i skadeåret 2000 skulle behandles.

Med bakgrunn i ovennevnte foreslås det en økning i bevilgningen under kap. 1425 post 71 med 2,0 mill. kroner. Det foreslås en tilsvarende økning av inntektene under kap. 4425 post 51 Viltfondet, gjennom økte refusjoner fra Viltfondet.

Kap. 1426 Statens naturoppsyn (jf. kap. 4426)

Post 01 Driftsutgifter

Posten dekker lønns- og driftsutgifter til Statens naturoppsyn. Posten dekker videre utgifter til ulike råd og utvalg, utgifter til IT- og sambandsutstyr, feltutstyr m.m. Posten skal også dekke arbeid med skadedokumentasjon i forbindelse med rovdyrskader på bufe og tamrein og utgifter til statlig jegerkorps.

Den gjennomførte fellingen av ulv i Østerdalen vinteren 2001 medførte økte kostnader for Statens naturoppsyn på om lag 3,0 mill. kroner. Beløpet inkluderer ved siden av den fellingsmessige utførelsen også andre tiltak iverksatt rundt fellingsopplegget, bl.a. informasjonsopplegg. Ved utarbeidelsen av statsbudsjettet for 2001 var det ikke innarbeidet dekning av kostnader til denne type felling i budsjettet for Statens naturoppsyn. Dersom ikke den ekstraordinære ulvefellingen i Østerdalen skal gå på bekostning av andre høyt prioriterte tiltak i regi av Statens naturoppsyn, er det nødvendig å styrke bevilgningen under kap. 1426 post 01.

Med bakgrunn i ovennevnte foreslås det en økning i bevilgningen under kap. 1426 post 01 med 3,0 mill. kroner.

Kap. 1427 Direktoratet for naturforvaltning (jf. kap. 4427)*Post 01 Driftsutgifter**Post 60 Kommunal naturforvaltning, kan overføres*

Post 01 dekker lønn til ansatte og driftsutgifter i Direktoratet for naturforvaltning, foruten husleie, reiser, samt FoU-prosjekter og utredninger i forbindelse med de faglige oppgaver som er tillagt direktoratet.

Bekjempelse av lakseparasitten Gyrodactylus salaris

Omfanget av infeksjoner med lakseparasitten *Gyrodactylus salaris* i norske vassdrag gjør det nødvendig med en målrettet og planmessig innsats for å utrydde parasitten og forebygge smitte. Innsatsen, som bygger på forslag til handlingsplan fra Direktoratet for naturforvaltning og Statens dyrehelsetilsyn, skal økes og innebærer at et bredt og variert sett av virkemidler kombineres i behandlingsopplegg som er tilpasset det enkelte vassdrag. Denne innsatsen skal være så effektiv og miljøvennlig som mulig. Erfaringer og faglige råd tilsier at utryddelse av *Gyrodactylus salaris* fortsatt må baseres på effektiv bruk av rotenon, men regjeringen vil styrke innsatsen for å utvikle alternative og mer miljøvennlige metoder vesentlig. Det tas videre sikte på mer omfattende bruk av fiskesperrer i infiserte vassdrag. Arbeidet med smitteforebyggende og smittebegrensende tiltak skal intensiveres. I tillegg skal kultiveringsvirksomheten i infiserte vassdrag opphøre.

Regjeringen ønsker å videreføre den aktive bekjempelsesstrategien og styrke mulighetene for en vellykket og miljøvennlig bekjempelse av *Gyrodactylus salaris* som et ledd i sin politikk for å bevare og styrke norske bestander av villaks. Denne strategien skal gjennomføres ved å kombinere effektiv bruk av kjemikalier med andre smittebegrensende og smitteforebyggende tiltak. Gjentatt bruk av rotenon vil imidlertid føre til at økosystemene trenger lengre tid til restitusjon, og det kan øke faren for opphopning av kjemikalier i sedimenter. Behandlinger av vassdrag skal derfor gjennomføres på en forurensningsmessig mest mulig forsvarlig måte, slik at økosystemene restitueres i løpet av rimelig tid og med minst mulig fare for opphopning av kjemikalier i sedimentene. Det har lenge vært et ønske å finne effektive og miljøvennlige alternativer til rotenon for behandling av *Gyrodactylus-infiserte* vassdrag.

På grunnlag av en rapport om alternative metoder for bekjempelse av *Gyrodactylus salaris* utarbeidet av VESO Trondheim på oppdrag fra Direktoratet for naturforvaltning, er det satt opp en liste over ulike stoffer som bør vurderes for videre utprøving, herunder metallioner, halamid og ozon. Det må i tilknytning til dette arbeidet gjennomføres forskning på parasitten bl.a. for å klarlegge effektiv dose for aktuelle stoffer. Arbeidet på dette feltet vil bli gitt økt prioritet fremover.

Fiskesperrer som effektivt hindrer oppvandring av laks gjennom flere år kan være en alternativ behandlingsmetode dersom sperrere hindrer reproduksjonen av vertsfisk i vassdraget. Det er likevel grunn til å tro at fiskesperrer i det alt vesentlige vil utgjøre et supplement til rotenonbehandling ved å redusere lengden på den elvestrekning som må behandles med kjemiske mid-

ler. Sperrer vil således også bidra til å ivareta forurensningsmessige hensyn i bekjempelsesarbeidet. Bruk av fiskesperrer har hittil hatt et relativt beskjedent omfang, men Direktoratet for naturforvaltning har nå fått gjennomført en utredning om bruk av fiskesperrer i større vassdrag. Utredningen sannsynliggjør at sperrer som stanser all oppvandring av fisk i store vassdrag over lang tid kan bygges uten å komme i konflikt med hensynene til bl.a. flomsikring og allmenne interesser for øvrig.

En rekke av de tiltak som det her er redegjort for vil kreve framskaffelse av ny kunnskap. Det er for inneværende år satt av midler til igangsetting av et eget ti-årig forskningsprogram på villaks over Miljøverndepartementets budsjett, og det legges opp til at forskning knyttet til bekjempelse av *Gyrodactylus salaris* vil bli styrket og koordinert innenfor rammene av dette programmet.

Regjeringen ønsker å styrke bekjempelsen av *Gyrodactylus salaris* gjennom en målrettet innsats på de feltene som er beskrevet over, i første omgang over en periode på 5 år. Innsatsen i denne perioden vil bli fulgt opp i de berørte departementers årlige budsjettproposisjoner. Som ledd i dette arbeidet foreslås det en økning i bevilgningen på til sammen 3,0 mill. kroner under kap. 1427 post 01.

Arbeidet med EUs vanndirektiv

Regjeringen bestemte i april 2001 at EUs rammedirektiv for vann skal iverksettes. Iverksettingen av direktivet vil bli krevende, og forutsetter bl.a. en del forsøksprosjekter i utvalgte områder. I lys av dette er det behov for å styrke Direktoratet for naturforvaltning sitt driftsbudsjett for 2001.

Med bakgrunn i arbeidet med EUs vanndirektiv foreslås en økning i bevilgningen under kap. 1427 post 01 med 0,5 mill. kroner.

Leie av jaktrett for å redusere konflikter i forhold til jaktrettshavere

I tråd med St.prp. nr. 1 (2000-2001) har Miljøverndepartementet i samarbeid med aktuelle organisasjoner utarbeidet en prøveordning der staten tilbyr seg å leie jaktrett innenfor reviområder for familiegrupper av ulv. Siktemålet med prøveordningen er å redusere konflikter i forhold til jaktrettshavere som blir berørt økonomisk i forbindelse med forvaltningen av ulv. Innenfor prøveordningen vil det også være aktuelt at staten gjennom framleie bidrar til utvikling av jaktformer som er forenlige med en naturlig forekomst av ulv i visse områder. Dette kan føre til at ordningen også vil generere leieinntekter til staten. Departementet tar sommeren 2001 sikte på å prøve ut ordningen blant et representativt utvalg av jaktrettshavere. I første omgang er det aktuelt å utvikle en slik prøveordning i forhold til elgjakt. Også andre jaktbare arter kan imidlertid være aktuelle. En utprøving bør videreføres gjennom 2-3 år med sikte på en grundig gjennomgang av erfaringer knyttet til ordningen i forbindelse med ny stortingsmelding om rovviltpolitikken i løpet av 2003.

Med bakgrunn i prøveordning med jaktleie foreslås det en økning i bevilgningen på 0,5 mill. kroner under kap. 1427 post 01.

Prosjekt om jordbrukets kulturlandskap

Det er behov for å øke utgiftene under kap. 1427 post 01 med 1,0 mill. kroner for å dekke nødvendige utgifter til det pågående prosjektet om tilstandsovervåking og resultatkontroll i jordbrukets kulturlandskap. Prosjektet skal gi en oversikt over utviklingstendenser i jordbrukets kulturlandskap og blant annet gi grunnlag for bedre resultatrapportering til Stortinget og forvaltningen. Totalrammen for prosjektet er på 6,1 mill. kroner for prosjektåret 2000/01.

Med bakgrunn i prosjekt om jordbrukets kulturlandskap foreslås det at bevilgningen under kap. 1427 post 01 økes med 1,0 mill. kroner.

Med bakgrunn i ovennevnte saker foreslås en økning i bevilgningen på til sammen 5,0 mill. kroner under kap. 1427 post 01. Av dette foreslås det 1,5 mill. kroner i inndekning gjennom reduksjon av bevilgningen under kap. 1427 post 60 Kommunal naturforvaltning. Innsparingen under kap. 1427 post 60 er mulig da en del tidligere gitte tilsagn under Aksjon Vannmiljø ikke kommer til utbetaling.

Kap. 1427 Direktoratet for naturforvaltning (jf. kap. 4427)

Post 33 Statlig erverv, barskogvern, kan overføres

Posten dekker utgifter til erstatning av eiers og rettighetshaveres økonomiske tap ved barskogvern etter naturvernloven, jf. erstatningsreglene i loven. Posten skal også dekke kjøp av barskogområder som er vernet etter naturvernloven, samt utgifter som staten som grunneier har i forbindelse med forvaltningen av innkjøpte eiendommer.

Avvikling av makeskifte

Ved behandlingen av St.meld. nr. 40 (1994-95) «Opptapping av barskogvernet fram mot år 2000», la Stortinget vekt på at makeskifte skulle være et alternativ til ordinær erstatning i forbindelse med gjennomføringen av barskogvernet. Vernemyndigheten ble bedt om å legge stor vekt på å skaffe egnede makeskiftearealer, enten ved kjøp, gjennom konsesjonsvilkår, bruk av forkjøpsrett eller ved at Statsskog SF og Opplysningsvesenets Fond stilte eiendommer til rådighet.

Erfaringene har vist at egnede makeskiftearealer kan være vanskelig å skaffe til veie. Dette skyldes i hovedsak liten omsetning av skogbrukseiendommer. I tillegg er det for flere områder innledet forhandlinger om kjøp av makeskiftearealer som ikke førte fram fordi en ikke kom til enighet om pris. Selv om staten her kan betale høyere pris enn ved konsesjonspliktige eiendomsoverdragelser, er det fra statens side likevel lagt vekt på at pris skal stå i rimelig forhold til eiendommens faktiske verdi. Generelt har det vært vanskelig å få tak i egnede makeskiftearealer i områder med aktivt skogbruk. Samtidig er det nettopp i slike områder at næringskonflikter knyttet til vern er størst og ønsket om makeskifte sterkest.

Mulighetene for å få tak i egnede områder reduseres dersom vernemyndighetene venter til etter at vernevedtak er fattet før en starter med erverv av aktuelle områder. Berørte skogeiere forventer at vernemyndighetene engasjerer seg når aktuelle eiendommer kommer på salg, selv om vernevedtak ennå

ikke er fattet. Slik sett er det viktig å følge opp alle aktuelle områder som legges ut for salg, noe som imidlertid er meget ressurskrevende. Verneprosessen vil medføre at en del av de foreslåtte områdene ikke blir vernet. I slike tilfeller vil et tidlig oppkjøp av makeskiftearealer bety at staten har kjøpt eiendommer som ikke kan benyttes i makeskifte.

Makeskifte er et erstatningstilbud til grunneier i stedet for pengeerstatning. Dette innebærer at grunneier i løpet av makeskifteprosessen kan trekke sitt ønske om makeskifte, og kreve erstatning i stedet. Det er flere eksempler på at det over lang tid er nedlagt betydelig ressurser i å få fram realistiske tilbud om makeskifte og at grunneier likevel i slutfasen foretrekker pengeerstatning.

At staten ved Direktoratet for naturforvaltning i en periode blir sittende som grunneier, representerer både kostnader og en rekke andre problemstillinger som følger av forvaltningsansvaret for eiendommene. Dette kan for eksempel være kostnader knyttet til lovpålagt sikring av brønner/dammer og bygninger på eiendommene, samt andre grunneierforpliktelser knyttet til for eksempel administrasjon av jakt- og fiskerettigheter, medfinansiering av skogsveier etc. Slike oppgaver medfører betydelig administrasjon og samlet sett større kostnader enn inntekter.

Samlet sett har arbeidet med makeskifte ikke gitt de resultater som en har håpet på. Til tross for at omfattende arbeid og betydelige kostnader er nedlagt er kun ett makeskifte gjennomført hittil. I alt 14 eiendommer er innkjøpt av Direktoratet for naturforvaltning med formål makeskifte. Mangelen på gjennomførte makeskifter bidrar til at ordningen ikke har virket konfliktdepende i den grad som var forutsatt. Det vil være mer rasjonelt, både for skogeiere og for myndighetene, at grunneiere som får skog båndlagt ved vern og som ønsker alternative skogarealer, selv agerer i markedet for å kjøpe skogeiendommer som de anser som næringsmessig attraktive. Makeskifteordningen foreslås derfor avvirket som virkemiddel ved gjennomføring av barskogvernet. Det forutsettes likevel at arealer innkjøpt til makeskifteformål ikke avhendes før det er klart at de ikke kan benyttes til makeskifte. Dette vil også kreve at det fortsatt settes av ressurser i Direktoratet for naturforvaltning og på regionalt nivå.

Økning av tilsagnsfullmakten mm.

Gjennomføringen av verneplanene for barskog skal slutføres med siste vernevedtak for delplan Midt-Norge og delplan Øst-Norge i hhv. 2001 og 2002. Delplan Vest-Norge ble vedtatt i 1999 og delplan Nord-Norge ble vedtatt i 2000.

Det har vist seg at gjennomføringen av verneplanene for barskog har hatt høyere kostnader enn opprinnelig antatt, jf. St.prp. nr. 1 (2000-2001) for Miljøverndepartementet. Erfaringene fra gjennomførte og utbetalte erstatningsoppgjør som vedrører vedtatt vern i 1999 og 2000, viser at det kan bli behov for å justere kostnadsanslagene for disse delplanene. Dette vil kunne få konsekvenser for både behovet for tilsagnsfullmakt og bevilgning på post 33 for 2001. Det foreligger p.t. ikke godt nok erfaringsmateriale til å foreslå begrunnede endringer.

Det er imidlertid nødvendig allerede nå å øke tilsagnsfullmakten for 2001 knyttet til gjennomføring og avslutning av 4 makeskiftesaker som er besluttet

gjennomført før ordningen avvikles, jf. ovennevnte redegjørelse. Det var ikke mulig å innarbeide anslag for utgifter til anskaffelse av disse makeskifteobjektene ved utarbeidelsen av statsbudsjettet for 2001. Kjøp av disse områdene med sikte på makeskifte vil måtte dekkes av tilgjengelig bevilgning på post 33. Dette medfører behov for å øke tilsagnsfullmakten for 2001 tilsvarende, for at annet planlagt vern for 2001 ikke skal utsettes.

Forventet kjøpesum inkl. omkostninger for de 4 ovennevnte områdene er usikre og kan vise seg å bli endret avhengig av utfallet av kjøpsforhandlingene.

Med bakgrunn i ovennevnte foreslås det å øke tilsagnsfullmakten på kap. 1427 post 33 med til sammen 6,0 mill. kroner for 2001, dvs. en økning fra 173,844 mill. kroner til 182,844 mill. kroner.

Kap. 1441 Statens forurensningstilsyn (jf. kap. 4441)

Post 73 Tilskudd til biloppsamlingssystemet

Bevilgningen under posten skal dekke tilskudd til biloppsamlingsfirmaer for å sikre forsvarlig og miljøvennlig innsamling og behandling av bilvrak.

Bevilgningen på posten for 2001 er basert på et anslag om at ca. 90 000 biler blir innlevert til vraking. Imidlertid er det nå grunn til å forvente at antall vrak vil bli høyere. Det vises til at budsjettet for 2000 var basert på at 90 000 biler ble levert til vraking, mens årsregnskapet viste at hele 103 000 biler var samlet inn.

Miljøverndepartementet forventer at det vil bli innlevert 10 000 flere vrak til biloppsamlingsystemet i 2001 enn forutsatt. Dette får økonomiske konsekvenser for budsjetteringen av posten.

Bevilgningen på posten foreslås derfor økt med 3,6 mill. kroner.

Post 75 Utbetaling av pant for bilvrak, overslagsbevilgning

Det vises til omtalen ovenfor om at Miljøverndepartementet forventer at det vil bli innlevert 10 000 flere bilvrak enn tidligere lagt til grunn. Tilskuddet per bilvrak er 1 500 kroner.

Bevilgningen på posten foreslås derfor økt med 15,12 mill. kroner.

Post 76 Refusjonsordninger

På posten er det i 2001 bevilget 60,0 mill. kroner for å stimulere til økt innlevering av spillolje for godkjent behandling gjennom å refundere avgift på salg av smøreolje.

I fjor ble refusjonssatsene satt ned og grunnlaget for refusjon ble utvidet. Det var antatt at endringen i utbetalingsgrunnlaget ville føre til at mer spillolje ble samlet inn. Tallene for 2000 viser imidlertid en svak nedgang i totalmengden av ikke refusjonsberettiget olje. Hvis en derimot også inkluderer oljeholdig vann i totalregnskapet over spilloljeinnsamling, har det vært en økning i innsamlet mengde fra 1999 til 2000. Nye prognoser tilsier en utbetaling på 50,0 mill. kroner.

Det foreslås derfor å redusere bevilgningen på posten med 10,0 mill. kroner.

Kap. 1443 Statens beredskapsansvar mot akutt forurensning

Post 01 Driftsutgifter

Posten dekker driftsutgifter til den statlige beredskapen mot akutt forurensning. I tillegg til lønns- og reiseutgifter i tilknytning til beredskapen skal posten dekke leie- og vedlikeholdsutgifter for depoter, øvelser og beredskapsavtaler, samt vedlikehold av beredskapsutstyr.

Statens oljevernberedskap er innrettet mot større tilfeller av akutt forurensning fra skip og ukjent kilde. Statens forurensningstilsyn (SFT) har nylig fremlagt en miljørisiko- og beredskapsanalyse av statens oljevernberedskap. Analysen viser et behov for en styrking av oljevernberedskapen langs hele kysten. SFT har overfor Miljøverndepartementet foreslått bl.a. innkjøp av mer oljevernutstyr samt økt hyppighet av øvelser og opplæring av personell. På bakgrunn av analysen og havariene av «Green Ålesund» og «John R» ser Miljøverndepartementet behov for at det settes i gang enkelte strakstiltak allerede i år for å styrke den statlige oljevernberedskapen før neste vinter.

Bevilgningen på posten foreslås derfor økt med 2,0 mill. kroner for å kunne sette i verk ekstra tiltak rettet mot øvelser og opplæringsaktiviteter for den statlige beredskapsstyrken, med spesiell fokus på Nord-Norge. Hensikten med øvelsene er å få trent og samkjørt det interkommunale og det statlige beredskapsapparatet.

Kap. 4442 Miljødata, forurensning og miljøeffektivitet (jf. kap. 1442)

Post 90 Salg av aksjer

På posten er det budsjettetert med inntekter fra salg av aksjer i Norsas A/S.

Statens eierandel på 52 pst. av aksjene i selskapet Norsk kompetansesenter for avfall og gjenvinning (Norsas) ble avtalt solgt til private interesser den 29.09.2000. Etter Stortingets samtykke til overdragelsen gjennom behandlingen av St.prp. nr. 1 (2000-2001), ble statens andel av salgssummen, 2,549 mill. kroner overført til Miljøverndepartementets konto den 05.01.2001.

En ber om at bevilgningen under kap. 4442 post 90 økes med 2,549 mill. kroner for inntektsføring av salg av aksjer.

Kap. 2422 Statens miljøfond

Post 90 Statens miljøfond, lån

Statens miljøfond ble etablert i 1998 som en låneordning med formål å sikre finansiering av prosjekter som bidrar til å redusere utslipp av klimagasser og andre miljøskadelige utslipp. Det er gitt tilsagn for hele post 90 sin opprinnelige utlånsramme på 250,0 mill. kroner.

Tilsagnsfullmakten på posten for 2001 ble beregnet i september 2000, og forslag til denne ble lagt fram for Stortinget i St.prp. nr. 1 i oktober.

I november viste det seg at postens bevilgning for 2000 var satt for høyt, og bevilgningen ble foreslått satt ned med 15,0 mill. kroner i forbindelse med nysalderingen, jf. St.prp. nr. 22 (2000-2001). Ut fra dette var det et behov for å sette opp tilsagnsfullmakten for 2001 med 15. mill. kroner.

Ved avslutningen av statsregnskapet for 2000 hadde imidlertid posten et merforbruk på 9,8 mill. kroner, jf. Miljøverndepartementets forklaringer til statsregnskapet for 2000. Dette reduserte behovet for å sette opp tilsagnsfullmakten i 2001 tilsvarende.

Vi ber derfor om at tilsagnsfullmakten for 2001 økes med 5,256 mill. kroner fra 69 900 000 kroner til 75 156 000 kroner.

Kap. 1463 Regional og lokal planlegging

Post 01 Driftsutgifter

Post 75 Miljøvennlig byutvikling, kan overføres (ny)

I St.meld. nr. 24 (2000-2001) om regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand, har regjeringen varslet at den vil styrke innsatsen for å løse miljøutfordringene i de største byene, med særlig fokus på bolig- og næringsutvikling, samferdsel og arealforvaltning innenfor rammen av en bærekraftig byutvikling. Som oppfølging av fornyelsesprogrammet, er det satt igang et samarbeid mellom flere departementer, næringslivsaktører og utvalgte byer for å stimulere til bedre langsiktige areal- og transportløsninger og mer miljøvennlig handling lokalt.

Å forbedre bymiljøet er et langsiktig arbeid. Regjeringen ser det imidlertid som viktig raskt å kunne gjennomføre tiltak som bygger opp under den langsiktige strategien. Innsatsen i 2001 vil bli rettet mot tiltak i Groruddalen som ledd i regjeringens innsats med å forbedre miljøet i denne delen av hovedstaden fram til 100-årsjubiléet for Norges frigjøring i 2005. Staten vil stimulere organisasjoner og næringsliv til å medvirke i dette arbeidet. Dette gjelder bl.a. oppryddingstiltak og utvikling av gode møtesteder for befolkning, kultur og næringsliv.

Miljøverndepartementet foreslår at det under kap. 1463 opprettes en ny post 75 med en bevilgning på 1,0 mill. kroner mot tilsvarende reduksjon av bevilgningen under kap. 1463 post 01.

Kap. 1465 Statens kjøp av tjenester i Statens kartverk

Post 21 Betaling for statsoppdraget

Kap. 5465 Statens kartverk

Post 01 Salg av anleggsmidler (ny)

Statens kartverk og Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) har forhandlet om en samarbeidsavtale som sikrer mer optimal drift av etatenes fartøyer. Som følge av samarbeidet vil Kartverkets fartøy M/S Sjømåleren kunne tas ut av drift fra 01.07.01 og selges. Kartverket vil isteden kunne utnytte FFIs båt M/S H.U. Sverdrup som er velegnet for Kartverkets behov.

Idet salgsprosessen ikke er påbegynt settes salgsinntekt for M/S Sjømåleren lik bokført verdi per 01.07.01 på 3,918 mill kroner. Dette foreslås inntektsført på kap. 5465 ny post 01.

Det foreslås at inntektene fra salget brukes til en økning i innsatsen for produksjon av elektroniske sjøkart. Forslaget er et ledd i arbeidet med å følge opp vedtak om opptrapping og fullføring av elektronisk sjøkartlegging langs norskekysten innen 2006. Dette vil styrke selve oppmålingsarbeidet som er en særlig innsatskrevende prosess.

Det foreslås derfor at bevilgningen under kap. 1465 post 21 økes med 3,918 mill. kroner mot en tilsvarende bevilgning over kap. 5465 nyopprettet post 01.

Kap. 2465 Statens kartverk (jf. kap. 5491 og 5603)

Post 24 Driftsresultat

Avskrivninger som følge av salg av M/S Sjømåleren

M/S Sjømåleren er aktivert som anleggskapital i Kartverkets kapitalregnskap og vil stå bokført med 3,918 mill. kroner på salgstidspunktet. Det må derfor foretas en ekstraordinær avskrivning over kap. 2465 post 24 underpost 3 Avskrivninger. Beløpet motsvares av en inntektsføring i statens forretningsdrift under kap. 5491 post 30 Avskrivninger. Endringen medfører at overskuddskravet på driftsresultatet til Statens kartverk under kap. 2465 post 24 reduseres med 3,918 mill. kroner fra et overskudd på 4,0 mill. kroner til et overskudd på 82 000 kroner.

Teknisk endring på Kartverkets driftskapittel

Betaling for statsoppdraget over kap. 1465 post 21 er både en inntekt og en utgift på underposter under kap. 2465 post 24. Miljøverndepartementet foreslår derfor å endre disse to underpostene i tråd med de ovenfor foreslåtte endringene på statsoppdraget. Videre ble kap. 1465 post 21 i forbindelse med Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2001 økt med 20,0 mill. kroner uten at driftsposten ble endret tilsvarende, jf. St.prp. nr. 1 (2000-2001). Departementet foreslår en tilsvarende teknisk endring for også å fange opp dette vedtaket.

Som følge av inntekten fra salg av M/S Sjømåleren og styrkingen av bevilgningen over kap. 1465 post 21 i Stortinget, foreslås derfor at kap. 2465 post 24 underpost 1 Driftsinntekter reduseres med 23,918 mill. kroner og at underpost 2 Driftsutgifter økes tilsvarende.

Kap. 1470 Internasjonalt samarbeid, tiltak for luftmiljø og polarforvaltning

Post 01 Driftsutgifter

Post 73 Miljøtiltak i nikkilverkene på Kola, kan overføres, forslag til nytt stikkord: kan nyttes under kap. 1470 post 01

Innledning

Miljøverndepartementet viser til omtale av utviklingen i prosjektet for miljøtiltak ved nikkilverkene på Kola i de årlige budsjettproposisjonene siden 1991. Saken ble også drøftet i Stortinget 11.05.2000 på grunnlag av en interpellasjon. I Innst. S. nr. 9 (2000 - 2001) fra Stortingets energi- og miljøkomite sier komiteen seg enig i at tilsagnsfullmakten på inntil 270 mill. kroner til modernisering av nikkilverket i Petsjenga opprettholdes i påvente av at regjeringen kommer tilbake til Stortinget med en egen proposisjon under forutsetning om positivt styrevedtak i Den nordiske Investeringsbanken (NIB) og en tilfredsstillende miljøvurdering av prosjektet.

Styret i NIB vedtok 01.03.01 å yte et lån til Norilsk Nikel på inntil 30 mill. USD som bidrag til å finansiere modernisering av nikkilverket i Petsjenga. Statens forurensningstilsyn (SFT) uttaler i brev til Miljøverndepartementet 26.04.01 at de foreliggende planer for modernisering av Petsjenganikkel-kombinatet gir mulighet for å redusere utslipp med minst 90 pst. svoveldioksyd (SO₂) og minst 90 pst. tungmetaller til luft, gitt visse vilkår. Regjeringen mener derfor at Stortingets to hovedforutsetninger for å utløse tilskuddsfullmakten nå er til stede.

Bakgrunn

På begynnelsen av 1990-tallet var utslippene av svoveldioksid fra nikkilverket i Petsjenga, 7 km. fra grensen til Norge, om lag 250.000 tonn årlig. Den gang tilsvarte dette 5 ganger de samlede norske utslipp. Utslippene av støv med tungmetaller var 10.000 tonn per år. Befolkningen i Finmark har siden slutten av 1980-årene uttrykt bekymring for virkningene på natur og helse som følge av dette. Problemstillingen ble drøftet under det første bilaterale miljøvernminister-møtet mellom Norge og Sovjet i Kirkenes 15. januar 1988. Regjeringen Syse lovet i 1990 gavebistand fra Norge på 300 mill. kroner til tiltak som kunne redusere denne forurensningen. I regi av Den blandete norsk-sovjetisk/russiske kommisjon for samarbeid på miljøvernområdet, er det siden 1989 foretatt omfattende felles dokumentasjon av miljøskadene omkring nikkilverket. På grunnlag av denne dokumentasjonen innarbeidet russiske myndigheter krav om reduksjon av utslipp av svovel og tungmetaller fra nikkilverket med mer enn 90 pst. i en anbudsinnbydelse for modernisering av nikkilverket i

1993. Anbudet ble gitt til Kværner, Elkem og Boliden som utførte prosjektering i perioden fra 1993 frem til kontrakten ble ferdigforhandlet og parafert i desember 1996. Den russiske regjering vedtok prinsippene for medfinansiering av prosjektet, og en intensjonserklæring om gjennomføring av prosjektet ble undertegnet mellom den norske og den russiske regjering. I 1997 ble imidlertid selskapets eierstruktur endret og konsernet ønsket da å drøfte med NIB en kredittfinansiering av et alternativt prosjekt. NIB har etter dette ført forhandlinger om lån og tilskudd for et moderniseringsprosjekt som skulle imøtekomme norske miljøkrav.

Petsjenganikkel Gruve og Metallurgisk Kombinat

Anleggene som skal moderniseres inngår i Petsjenganikkel Gruve og Metallurgisk Kombinat. Kombinatet består av fire åpne gruver, fabrikk for anrikning av metaller, et anlegg for produksjon av pellets ved røsting i Zapoljarny, to svovelsyrefabrikker og et smelteverk i Nikel. Det arbeider 10.000 mennesker ved kombinatet som produserer nikkelmatter som videreføres i Severonickel i Monchegorsk. I tillegg produseres svovelsyre. Samlede utslipp av svoveldioksid fra prosessene er i dag 150.000 -170.000 tonn per år. Utslippene av støv med tungmetaller var om lag 6.000 tonn i 1999. Bakgrunnen for reduksjonen i utslipp siden 1990 er prosessforbedringer i oppredningsverket, bytte av svovelrik malm fra Norilsk med mindre svovelholdig lokal malm, bedre drift av smelteverket og andre rasjonaliseringstiltak. Disse reduksjonene i utslipp av svoveldioksid og tungmetaller har imidlertid ikke ført til forbedring i naturens tilstand omkring verket. I følge SFT har kortvarige episoder med til dels svært høye verdier av SO₂ forekommet og vil forekomme dersom det ikke gjennomføres tiltak. Med dagens utslipp venter SFT at det i Svanvik vil forekomme episodisk overskridelser av alle EUs SO₂ krav for helse. Overskridelsene ventes å bli minst det dobbelte av EUs grenser, enten i verdi eller antall ganger. Tilsvarende vil de norske luftkvalitetskriteriene og nasjonale mål bli overskredet.

Forsuring er også i dag et av Nordens alvorligste miljøproblem. Fremdeles er utslipp fra Petsjenganikkel-kombinatet den største enkeltkilden når det gjelder utslipp av svoveldioksid i Nord-Europa, og medfører forsuring og akkumulering av tungmetaller i Norge, Finland og Sverige.

Metallurgisk industri i Russland svarte på midten av 90-tallet for ca. 24 pst. av landets utslipp av forurensning fra punktkilder. Russisk miljølovgivning er meget svak og ventes å være slik i overskuelig fremtid. Kun mindre investeringer ved Petsjenganikkel-kombinatet er for eksempel nødvendig for å møte dagens russiske miljøkrav. Selskapet har utslippstillatelse frem til 2007. Selskapet mener derfor at ytterligere reduksjon av utslipp fordrer medvirkning i form av eksterne tilskudd.

Eierstruktur

Petsjenganikkel-kombinatet inngår i Kola Gruve og Metallurgiske Co. som ble etablert i 1998 med hovedkontor i Murmansk. Selskapet omfatter også Severonickel kombinatet og Olenegorsk mekaniske verksted. Kola Gruve og Metallurgiske Co. inngår i konsernet Norilsk Nikel. Dette konsernet er verdens største produsent av nikkel og palladium, og den nest største produsenten av

platina. Konsernet har en betydelig produksjon av kobber og kobolt. Norilsk Nikel har flere datterselskap i Sibir i tillegg til selskapet på Kolahalvøya.

Nikkel anvendes hovedsakelig til produksjon av rustfritt stål. Svovelsyre, som er et biprodukt ved produksjon av nikkel, er et viktig kjemikalie for industri- og jordbruk. Nikkelprisene er nå høye, og etterspørselen etter øvrige metaller er god. Over 90 pst. av Norilsk Nikels produksjon blir eksportert. Dette innebærer at den største delen av konsernets inntekter er i utenlandsk valuta, først og fremst i amerikanske dollar. NIB regner med at Norilsk Nikel i fremtiden kan opprettholde tilfredsstillende finansiell styrke. En sensitivtetsanalyse basert på nåværende salgsvolum viser, i følge NIB, at foretakets finansielle tilstand forblir robust selv med en betydelig reduksjon i metallprisene.

Moderniseringsprosjektet

I juli 2000 vedtok styret i Norilsk Nikel konsernet en utviklingsplan for Petsjenganikkel-kombinatet som blant annet innbefatter investeringer i gruvedrift og oppredningsanlegget, bruk av russisk teknologi for selve smelteverket og ombygging av svovelsyrefabrikken. Eieren av smelteverket i Petsjenga la deretter sammen med sin eier, det russiske aksjeselskapet Norilsk Nickel, fram et prosjekt for modernisering av smelteverket. Formålet med prosjektet er:

- legge til rette for modernisering av driften,
- sikre permanent og betydelig reduksjon av utslippet av svoveldioksid og støv, og
- sikre riktig overvåkning, etterlevelse og verifikasjon av slike permanente reduksjoner.

Moderniseringsplanen omfatter erstatning av eksisterende sinteranlegg, smelteovner og konverterer med et nytt briketteringsanlegg og en ny kontinuerlig smelteovn. Samtidig vil eksisterende svovelsyrefabrikk gjennomgå en omfattende fornyelse. Norilsk Nikel arbeider med ulike alternativer for salg av svovelsyre. Svovelsyre kan ikke lagres over tid. Et stabilt salg er derfor en forutsetning for en stabil drift av svovelsyrefabrikken.

Ettersom Norilsk Nikel sist sommer vedtok å bruke ny russisk teknologi for modernisering av nikkerverket i Petsjenga, nedsatte NIB og Miljøverndepartementet en teknisk ekspertgruppe med representanter oppnevnt av NIB, Boliden Contec, Norilsk Nikel og Miljøverndepartementet. Ekspertgruppen fikk i oppdrag å vurdere teknologiens og prosjektets tekniske og miljømessige sider, herunder vurdere om de norske kravene til miljøforbedringer kunne nås. Gruppen har gjennomgått dokumentasjon og foretatt besiktigelser i Russland. Dokumentasjon av teknologien finnes kun i Russland.

Boliden Contech er tenkt å ha en sentral rolle i kontroll og verifisering av gjennomføringen av prosjektet og vil være en viktig leverandør av utstyr til prosjektet. Boliden vurderes av NIB og SFT å ha den beste kompetanse i Norden på denne type teknologi.

Miljøeffekter av tiltaket

Ekspertgruppen har vurdert den russiske teknologien og prosjektets tekniske og miljømessige sider og funnet at disse vil gi ønskede reduksjoner av svovel

og tungmetaller. SFT har vurdert ekspertgruppens rapport. SFT sier seg enig i at de foreliggende planer for modernisering av Petsjenganikel-kombinatet gir mulighet for en utslippsreduksjon på minst 90 pst. SO₂ og minst 90 pst. tungmetaller til luft under forutsetninger av at tilfredsstillende drifts-, vedlikeholds- og kontrollrutiner følges og at svovelsyrefabrikken bygges med tilfredsstillende kapasitet, driftsstabilitet og konverteringsgrad.

SFT forventer at omkring 90 pst. reduksjon av utslipp vil føre til at eventuelle overskridelser av tålegrensen for naturen blir marginale på norsk side. Når det gjelder luftkvalitet venter SFT at det meste av dagens utslipp vil bli eliminert i Zapoljarny ettersom sinteranlegget nedlegges og bare varmekraftverket består. I Nikel venter SFT at totalutslipp og diffuse utslipp vil bli betydelig redusert. Det vil imidlertid kreves spesialistutredning for å kunne vurdere om EUs luftkvalitetskrav vil bli oppfylt. Utslipp av tungmetaller senkes betydelig, men siden data om nåsituasjonen og fremtidige utslipp er uklare må ytterligere utredninger gjøres før en kan vurdere effektene. Reduksjon av støv på 90-95 pst. vil ventelig også føre til forbedringer mht. metallakkumulasjon i miljøet. På grunn av metallavleiringer gjennom mange år kan det imidlertid ta tid før dette blir merkbart. De direkte utslipp til vann vil fortsette i samme omfang som før fordi disse i hovedsak skyldes avrenning fra slagg og massedeponier som ikke endres. SFT antar at moderniseringen vil føre til betydelig lavere risiko for mulige helseskader; først og fremst for skader knyttet til luftforurensning.

For å følge effektene av moderniseringstiltaket, vil det bli lagt opp til å kartlegge nåsituasjonen ved å sammenstille overvåkningsdata på norsk og russisk side samt å forsterke og utvide de eksisterende overvåkningsprogrammene noe. Dette vil bli utført i tilknytning til det løpende samarbeidet i den norsk-russiske miljøvernkommissjon.

Lokale og nasjonale miljømyndigheter i Russland har ansvar for overvåking av miljøtilstanden i det ytre miljø mens bedriften har ansvaret for å overvåke utslippene fra bedriften. Det er viktig for Norge at prosjektet gir ønsket miljøeffekt i overskuelig fremtid. I regi av samarbeidet i den norsk-russiske miljøvernkommissjonen tas det derfor sikte på å iverksette programmer for erfaringsutveksling mellom norske og russiske føderale og regionale myndigheter om miljørevisjoner, kontroller og andre relevante forhold.

Det er lagt til grunn overvåking og verifikasjon av miljøforbedringene i moderniseringsprogrammet. Selskapet forutsettes å gi sine ansatte opplæring og støtte for å kunne drive, vedlikeholde og løse problemer ved de nye og teknisk mer avanserte produksjonsanleggene. Det forutsettes også at det vil bli etablert et kontrollprogram som sikrer at utslippene ikke overskrider stipulerte utslippsnivå for hvert trinn i ombyggingprosessen.

Finansiering og investeringsplan

Prosjektet er kostnadsberegnet til 91,5 mill. USD. Dette planlegges finansiert ved et tilskudd fra Norge på inntil 270 mill. kroner, et lån fra NIB på inntil 30 mill. USD, samt konsernets egne midler. Den svenske regjering har gitt tilsagn om et bidrag på inntil 3 mill. USD som skal forvaltes av NIB.

NIB opplyser at det vil bli investert 9 mill. USD i 2001, 42 mill. USD i 2002 og 40,5 mill. USD i 2003. Deretter vil det være en innkjøringsperiode på ca. 2

år, slik at endelig miljøeffekt oppnås fra 2006. Hoveddelen av tilskuddet vil dermed være utbetalt i løpet av 2003, mens det vil påløpe administrasjonskostnader frem til og med 2006 og kostnader til miljøkontroll også etter dette.

Det norske tilskuddet skal, foruten å bidra til å dekke investeringskostnadene, også dekke utgifter til administrasjon av tilskuddet i NIB og kontroll og verifikasjon av miljøeffektene ved prosjektet.

SFT anslår at kostnadene ved å redusere SO₂ ved dette tiltaket er 4 kroner per kilo. Til sammenligning vil nødvendig reduksjon av norske utslipp av svoveldioksid i henhold til Gøteborgprotokollen koste 60-80 mill. kroner. Marginalkostnaden er beregnet til 15-30 kroner per kg SO₂ som blir redusert.

Forankring av prosjektet på myndighetsnivå

Det arbeides med å sikre at det norske tilskuddet til prosjektet er forankret i de to land på statsnivå. Det er videre en forutsetning at den norske støtten går uavkortet til prosjektet og fritas for føderale skatter, toll og andre avgifter i tråd med russiske lover som gir slik fritak for teknisk bistand. Det er derfor startet forhandlinger med sikte på å inngå en avtale mellom den norske og russiske regjering som sikrer dette. Utsiktene for en tilfredsstillende avtale om skattefritak er gode.

Avtale med NIB om forvaltning av det norske tilskuddet

Miljøverndepartementet har engasjert NIB til å forvalte det norske tilskuddet. Tilskuddet skal også dekke alle NIBs kostnader ved å forvalte tilskuddet. Avtale mellom Miljøverndepartementet og NIB om forvaltning av tilskuddet vil bli inngått om kort tid. På bakgrunn av denne avtalen vil NIB inngå avtale om utbetaling av tilskuddet. Låneavtalen mellom NIB og mottakeren og tilskuddsavtalen betinger hverandre med hensyn til virkning og gyldighet. Det forutsettes at Miljøverndepartementet får innsyn i alle dokumenter og disposisjoner som NIB foretar i forbindelse med forvaltning av tilskuddet, herunder avtaler som NIB inngår i tilknytning til forvaltning av tilskuddet.

Videre forutsetter avtalen at NIB på sin side må sette krav overfor tilskuddsmottaker til kontroll med gjennomføringen av prosjektet og at de forutsette reduksjoner i utslipp oppnås på varig basis. Mottager skal føre prosjektrengskap som revideres av uavhengig revisor som er godkjent av NIB. Videre skal NIB sammen med norske myndigheter eller uavhengig ekspert kunne iverksette overvåking og kontroll med gjennomføringen av prosjektet. Herunder kan det foretas besøk ved mottakerens eiendom og det skal gis innsyn i relevante nedtegnelser, dokumenter og prosjektrengskap knyttet til den norske bevilgningen.

Anbefalinger

Regjeringen mener at Stortingets to hovedforutsetninger for vedtaket om tilsagnsfullmakten nå er oppfylt. Regjeringen tilrår derfor at Stortinget utløser deler av tilsagnsfullmakten på 270 mill. kroner ved å gi førstegangsbevilgning til prosjektet i 2001. Regjeringen vil i senere budsjettproposisjoner komme tilbake med forslag til bevilgning til prosjektet i tråd med den skisserte fremdriften og investeringsplanen.

Tilskuddet vil ikke bli utbetalt før Norge får en tilfredsstillende avtale med Russland som sikrer at den norske bevilgningen kommer mest mulig uavkortet frem til mottaker, samt at alle avtalene knyttet til forvaltningen av tilskuddet er undertegnet.

Regjeringen foreslår en bevilgning for 2001 på 43,2 mill kroner i tilskudd under kap. 1470 post 73 og en økning av bevilgningen på kap. 1470 post 01 på 1,0 mill kroner til å dekke utgiftene ved forvaltning av tilskuddet i 2001. Stikkordet «*kan nyttes under*» foreslås knyttet til post 73 slik at eventuelle merutgifter ved forvaltningen av tilskuddet dekkes ved overskridelse av post 01 mot tilsvarende innsparinger under post 73. Som en følge av at det foreslås bevilget til sammen 44,2 mill. kroner til nikkerverkene på Kola under kap. 1470 post 01 og 73, foreslås det at tilsagnsfullmakten reduseres med 44,2 mill. kroner fra 270,0 mill. kroner til 225,8 mill. kroner.

Post 71 Internasjonale organisasjoner

I statsbudsjettet for 2000 ble kap. 1470 post 71 økt to ganger, både i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett med kr 300 000 og i forbindelse med ny saldering med kr 800 000.

Ved gjennomgang viser det seg at denne posten også i år har for liten bevilgning til å dekke opp de bundne utbetalingene fordi posten ikke er justert for valutaøkninger. Det fremmes derfor forslag om økning av posten på 0,8 mill. kroner.

Kap. 1471 Norsk Polarinstitut (jf. kap. 4471)

Post 01 Driftsutgifter

Kap. 4471 Norsk Polarinstitut (jf. kap. 1471)

Post 04 Refusjon fra Svalbardbudsjettet

Kap. 0017 i Svalbardbudsjettet har tittelen «Refusjon til Norsk Polarinstitut». Disse pengene skal inntektsføres under Polarinstitutets kap. 4471 post 04.

For 2001 er det ikke samsvar mellom beløpene på disse to postene. Det fremmes derfor forslag om at inntektskravet på kap. 4471 post 04 justeres ned med 0,779 mill. kroner og tilsvarende på kap. 1471 post 01 på utgiftssiden.

3.12.1 Orienteringsak for Stortinget

Forvaltning av jerv

For å redusere tap og konflikter i forhold til tamreindrift og sauehold, har regjeringen signalisert endringer i jerveforvaltningen fra 2001 (jf. St.meld. nr. 24 (2000-2001) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand). I behandlingen av Innst.S. nr. 112 (2000-2001) har Stortinget gitt regjeringen fullmakt til å gjennomføre avvikling av kjerneområdet for jerv i Sør-Norge dersom dette ut fra en samlet vurdering viser seg nødvendig for å nå de fastsatte mål. Regjeringen igangsatte høsten 2000 en evaluering av jerveforvaltningen.

Evalueringen vil bli avsluttet sommeren 2001. Det har også vært gjennomført en evaluering av forsøksordningen med regionale rovviltnemnder for jerv og gaupe som ble iverksatt fra 1997/98.

Departementet vil komme tilbake med en mer detaljert tilbakemelding om resultatene av disse evalueringene til Stortinget i forbindelse med framleggelsen av stortingsmeldingen om regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand høsten 2001.

Tiltak i 2001

1. Bestandsdata og utvikling

Bestandsdata tilsier at det er flere dyr enn tidligere antatt i Sør-Norge, minimum 46-64 individer basert på nye forskningsresultater og nye beregninger ut fra registrerte ynglinger t.o.m. 2000 (1998-2000). Som følge av lav reproduksjonsrate hos jerv er det likevel fortsatt behov for stor grad av presisjon i forvaltningen. Antallet jerv forvaltningen bygger på er imidlertid nærmere en dobling av individ-anslaget som lå til grunn ved behandling av St.meld. nr. 35 (1996-97) *Om rovviltforvaltning*. Det bestandsmessige grunnlag for å tillate større grad av felling er derfor tilstede.

Antall påviste årlige ynglinger innenfor kjerneområdet i Sør-Norge er imidlertid uendret. Fra og med 1997 er det påvist ynglinger også utenfor kjerneområdet, og totalt 10 ynglinger ble med sikkerhet påvist i Sør-Norge i 2000. Det geografiske området der skader voldt av jerv er påvist har i denne perioden blitt betydelig utvidet.

Til tross for at antall årlig påviste ynglinger innenfor kjerneområdet ikke er økt siden 1995, anser Miljøverndepartementet at bestandsmålet for jerv i Sør-Norge sett under ett nå er nådd. Med utgangspunkt i registreringer inneværende vinter og forventet skadeutvikling i kommende beitesesong, er det derfor allerede våren 2001 iverksatt bestandsregulering også innenfor kjerneområdet. Denne innebærer et målrettet uttak i form av felling av mordyr og unger fra et ynglehi.

2. Forebyggende tiltak

Det er behov for økt satsing på tiltak som mer effektivt enn i dag skiller bufe og rovdyr i tid og rom. I kjerneområdet for jerv i Sør-Norge vil dette i første rekke innebære en sterkere satsing på tidligere sanking. Tap av sau til jerv er erfaringsmessig størst i august og september. I kjerneområdet for jerv er det beregnet at framskutt nedsanking fra 10. til 1. september kan innebære et redusert tap på 40 pst. Kostnaden ved framskutt sanking av all sau i kjerneområdet i 10 dager er beregnet til 7,4 mill. kroner. Samtidig viser beregningene at erstatningene med dette tiltaket kan bli redusert med 2,2 mill. kroner. Slik framskutt sanking gjennomføres i en rekke enkeltområder i landet, men vil i 2001 også bli gjennomført i større skala innenfor enkeltkommuner i kjerneområdet for jerv i Sør-Norge dersom tapssituasjonen tilsier det. Direktoratet for naturforvaltning har i den forbindelse blant annet inngått avtale med Dovre og Lesja kommuner om felling av en jervtispe med unger, tildeling av betingede fellingstillatelser, og tidlig nedsanking som forebyggende tiltak innen disse kommunene. Tiltakspakken vil trolig bidra til å redusere tap av bufe grunnet jerv innenfor dette området i kommende beitesesong.

Delegering av myndighet til forvaltning av betingede fellingstillatelser

I Nordland og Troms fikk fylkesmennene i 1999 som en forsøksordning myndighet til å delegerer betingede fellingstillatelser på jerv til aktuelle kommuner. Tilsvarende ordning har vært gjeldende for både jerv og bjørn i Hedmark. Det er høstet noe ulik erfaring med ordningen, men Miljøverndepartementet ønsker i kommende beitesesong å prøve ut en tilsvarende ordning for jerv også i andre deler av Sør-Norge. I tiltakspakken som nå iverksettes i deler av kjerneområdet i Dovre og Lesja kommuner, legger avtalen med kommunene opp til at forvaltning av betingede fellingstillatelser for disse mest konfliktfylte områdene legges direkte til de aktuelle kommuner.

Direktoratet vil delegerer myndighet vedrørende fellingstillatelser for sesongen 2001/2002 sist i mai, bl.a. på grunnlag av resultater fra pågående intensive registreringer av ynglinger.

Lisensjakt, skadefelling og bestandsregulering

I tråd med økningen i bestanden og økningen i skader har beskatningen av jerv økt. I forrige jaktår var avgangen på 41 jerv, hvorav 37 i Nord-Norge. Uttak av jerv i forbindelse med lisensjakt og skadefellinger har vært mer begrenset i Sør-Norge, der i alt 15 jerv er tatt ut de siste 4 år (per 31.03.01). Som ledd i arbeidet med å redusere skadeomfanget kommende beitesesong, er det i Sør-Norge siden 1. april 2001 gitt tillatelser til skadefelling av jerv i Sør-Trøndelag (2 hanner), Hedmark (3 voksne pluss eventuelle årsunger), Sogn og Fjordane (1 hann og en tisper pluss eventuelle årsunger), Oppland (en tisper pluss årsunger) og Møre og Romsdal (en tisper pluss årsunger). I tillegg vurderes ytterligere fellingssøknader løpende dersom ynglehi avdekkes utenfor kjerneområdet. Tilsvarende gis tillatelse til fellinger/hiuttak i Nord-Norge, der bestanden er større.

Videreføring av bestandsregistreringer

Kartlegging av jervebestanden er gitt meget høy prioritet i 2001 innenfor det nasjonale overvåkingsprogrammet for store rovdyr. I Lesja kommune ble det gjennomført et intensivt registreringsprosjekt med kartlegging og dokumentasjon av ynglinger i 2000. Erfaringene fra dette prosjektet videreføres nå, og inngår i den generelle bestandsovervåkingen av jerv i henhold til det nasjonale overvåkingsprogrammet. I tillegg til intensiv registrering av ynglinger vil det i Sør-Norge i 2001 også bli samlet inn ekskrementer for DNA-analyse, slik at bestandsdata kan verifiseres ved ulike metoder.

Forlenging av forsøksordningen med rovviltnemnder

I tråd med Stortingets merknader i Innst. S. nr. 301 (1996-97) ble forsøket med rovviltnemnder startet vinteren 1997/98 og avsluttet ved utgangen av jaktåret 2000/2001 (31. mars). Foreløpige resultater fra evalueringen som er gjennomført av Østlandsforskning tilsier at nemndene i hovedsak har virket positivt konfliktdepende og at nasjonale interesser langt på vei synes å være ivare tatt. Det anbefales i evalueringsrapporten at slike organer sammensettes ut fra «allmennpolitiske prinsipper», og ikke som «partssammensatte organer». Forsøket har pågått i for kort tid til at det er mulig å trekke klare konklusjoner om effekter på rovviltbestandene av et slikt forvaltningsregime.

Departementet mener at den framtidige organisering av forvaltningsoppgavene som har vært lagt til forsøksnemndene må vurderes i sammenheng med den øvrige gjennomgang av rolle- og oppgavefordelingen innenfor offentlig sektor, jf. St.meld. nr. 31 (2000-2001). Direktoratet for naturforvaltning har derfor forlenget forsøksnemndenes virketid til også å omfatte jaktåret 2001/2002, dvs. fram til 31.03.2002. Lokal medvirkning gjennom de ulike forsøksordningene skal gjennomgås samlet høsten 2001 med sikte på justeringer og eventuell videre utprøving i 2002. Departementet viser også til at en ny melding om rovviltforvaltningen skal legges fram for Stortinget innen utgangen av 2003.

Ny forvaltningsmodell for jerv i Sør-Norge

Stortinget har gitt regjeringen fullmakt til å gjennomføre avvikling av kjerneområdet for jerv i Sør-Norge dersom dette ut fra en samlet vurdering viser seg nødvendig for å nå de fastsatte mål. Så langt synes evalueringen å bekrefte at det er behov for endringer i forvaltningsmodellen for jerv i Sør-Norge. Hvilken forvaltningsmodell som bedre kan ivareta den todelte målsettingen i rovviltpolitikken må imidlertid vurderes nærmere med bakgrunn i den gjennomførte evalueringen og de faglige tilrådinger og grunnlagsdata som foreligger. Et alternativ som må utredes er en forvaltningsmodell som legger til grunn et større sammenhengende utbredelsesområde for jerv, og der en konkret avveining mellom konfliktnivået og bestandssituasjonen i sterkere grad styrer beskatningen i hele jervens utbredelsesområde innenfor en målsetting om et visst antall årlige ynglinger i Sør-Norge. Miljøverndepartementet vil gjennomføre en slik utredning i løpet av sommeren og høsten 2001. Resultatene fra evalueringen inkludert erfaringer fra inneværende år, og forslag til en ny forvaltningsmodell for jerv i Sør-Norge, vil bli lagt fram for Stortinget i forbindelse med framleggelsen av stortingsmeldingen om regjeringens miljøprofil og rikets miljøtilstand høsten 2001.

3.13 Arbeids- og administrasjonsdepartementet

Kap. 0011 Slottet, Bygdø kongsgård og Oscarshall, jf. kap. 3011

Post 01 Driftsutgifter

Det ble i forbindelse med behandlingen av St.prp. nr. 61 (1999-2000) Omprioriteringer og tilleggsbevilgninger på statsbudsjettet 2000 bevilget til sammen 2,060 mill. kroner, hvorav 0,8 mill. kroner var en styrking av Slottsforvaltningens lønnsbudsjett. Ved en inkurie ble ikke bevilgningsøknningen videreført i budsjettet for 2001. Det foreslås derfor at bevilgningen for 2001 under kap. 0011 post 01 økes med 800 000 kroner.

Vurdering av arbeidsdelingen mellom Hofforvaltningen, Slottsforvaltningen og Statsbygg og prinsipper for budsjettering av apanasjen

Det vises til omtale i St.prp. nr. 1 (2000-2001) for Arbeids- og administrasjonsdepartementet under kap. 0011 Slottet, Bygdø kongsgård og Oscarshall, der det heter at Arbeids- og administrasjonsdepartementet har satt i gang et arbeid med sikte på en omfordeling av arbeidsoppgaver mellom Hofforvaltningen og de statlige etatene Slottsforvaltningen og Statsbygg. En arbeidsgruppe under ledelse av Arbeids- og administrasjonsdepartementet, med deltakelse fra Finansdepartementet, Hofforvaltningen, Slottsforvaltningen og Statsbygg, har avlevert en egen rapport om saken. I rapporten drøftes ansvars- og oppgavefordelingen ved forvaltningen av de statseide kongelige eiendommene og prinsippene for budsjettering av apanasjen.

Arbeidsgruppen anbefaler at det ansvaret Slottsforvaltningen i dag har for eiendomsforvaltningen på Slottet, Bygdø Kongsgård og Oscarshall overføres og fordeles mellom Hofforvaltningen og Statsbygg. Det legges til grunn at ansvarsdelingen mellom partene tilpasses de rollene de vil få som henholdsvis eier (Statsbygg) og bruker (Hofforvaltningen). Forslaget innebærer at Slottsforvaltningen nedlegges som selvstendig etat under Arbeids- og administrasjonsdepartementet, og at ansatte og arbeidsoppgaver overføres til Hofforvaltningen og Statsbygg.

Arbeidsgruppen anbefaler videre at det innføres et todelt system for budsjettering av apanasjen. Det foreslås å etablere én bevilgningspost som skal dekke kongefamiliens personlige utgifter, samt utgifter på H.M. Kongens egne eiendommer og kongeskipet. I tillegg foreslås en egen post til drift av kongehusets organisasjon, dekning av utgifter til offisielle oppgaver og utgifter forbundet med driften av de statseide kongelige eiendommene.

Arbeidsgruppens rapport gir et godt grunnlag for det videre arbeidet med disse spørsmålene. Arbeids- og administrasjonsdepartementet vil etter en høring av rapporten arbeide videre med forslagene fra arbeidsgruppen. Regjeringen vil komme tilbake til saken i forbindelse med statsbudsjettet for 2002.

Kap. 1500 Arbeids- og administrasjonsdepartementet

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Evaluering av prosjektet Nytt Rikshospital

Under post 21 Spesielle driftsutgifter var det i budsjettet for 2000 avsatt 4 mill. kroner til evaluering av prosjektet Nytt rikshospital. Arbeidet tok lengre tid enn først antatt, og bevilgningen for 2000 ble derfor redusert med 2 mill. kroner, da de resterende midler ville komme til utbetaling i 2001, jf. St.prp. nr. 23 (2000-2001). Det foreslås derfor en gjenbevilgning av 2 mill. kroner for budsjetterterminen 2001.

Opprettelse av en uavhengig granskingskommisjon for dykkevirksomheten i Nordsjøen

I samsvar med Innst. S. nr. 243 (1999-2000) fattet Stortinget følgende vedtak:

«I.

Stortinget ber Regjeringen nedsette en uavhengig granskingskommisjon som skal vurdere alle forhold i tilknytning til dykkingen i forbindelse med oljevirksomheten i Nordsjøen i pionertiden. Kommisjonen skal bl.a. klarlegge ansvarsforhold, kompetanse om den fare dykkingen medførte, og de skadevirkninger dykkervirksomheten har påført pionerdykkerne.

II.

Stortinget ber Regjeringen, i forbindelse med at det oppnevnes en uavhengig granskingskommisjon, om å vurdere å gi en representant for Nordsjødykkeralliansen en observatørplass i denne kommisjonen.»

På denne bakgrunn opprettet regjeringen den 2. mars 2001 en uavhengig granskingskommisjon som skal kartlegge ansvarsforhold, kompetanse om fare dykkingen medførte og de skadevirkninger dykkevirksomheten kan ha påført pionerdykkerne. Kommisjonen skal på denne bakgrunn blant annet vurdere om det foreligger et juridisk ansvar for myndighetene eller berørte parter.

Kommisjonen består av 4 medlemmer med teknisk, medisinsk og juridisk kompetanse. Det er oppnevnt to medlemmer med medisinsk kompetanse. Det er i mandatet lagt vekt på at kommisjonen i tillegg må knytte til seg annen medisinsk kompetanse som har erfaring fra dykkevirksomhet, både i innland og utland.

Rapport skal avleveres departementet innen utgangen av 2001. På bakgrunn av ovennevnte foreslås bevilgningen under kap. 1500 post 21 økt med 2 mill. kroner.

Kap. 1502 Tilskudd til kompetanseutvikling

Post 01 Driftsutgifter

Ved lønnsoppgjøret våren 1999 ble partene enige om at inntil 3 mill. kroner av bevilgningen under kap. 1502 skulle kunne disponeres av Arbeids- og administrasjonsdepartementet til lønn for prosjektmedarbeidere og til driftsutgifter for å utvikle etter- og videreutdanningsreformen. Det ble i forbindelse med behandlingen av St.prp. nr. 61 (1999-2000) bevilget 2,85 mill. kroner under kap. 1502 post 01 Driftsutgifter til arbeidet. Ved overføring av ubrukte bevilgninger til 2001 gjensto det 2,173 mill. kroner. 0,143 mill. kroner er overført til 2001. Midlene skal kunne anvendes i hele tariffperioden, og en foreslår derfor at resterende 2,030 mill. kroner gjenbevilges for 2001.

Post 70 Tilskudd, kan overføres, kan nyttes under post 01

Som en del av hovedtariffavtalen avsatte partene 37 mill. kroner til kompetanseutvikling, jf. St.prp. nr. 74 (1999-2000).

Det ble ført opp 18,5 mill. kroner for 2000, og det gjenstår å bevilge 18,5 mill. kroner på statsbudsjettet for 2001. Det vises til omtale i St.prp. nr. 1 (2000 - 2001) Arbeids- og administrasjonsdepartementet. Det foreslås en bevilgning på kr 18 500 000 under denne posten. Videre foreslås det at posten tilføres stikkordet «*kan nyttes under post 01*», da partene er enige om at inntil 4 mill.

kroner kan nyttes til lønn for prosjektmedarbeidere og til driftsutgifter for å følge opp etter- og videreutdanningsreformen.

Kap. 1520 Statskonsult - Direktoratet for forvaltningsutvikling, jf. kap. 4520

Sammenslåing av Statskonsult og Statens informasjonstjeneste

Regjeringen har besluttet å slå sammen Statskonsult og Statens informasjonstjeneste fra 1.7.2001. Årsaken er at regjeringen ønsker et mer slagkraftig og samordnet virkemiddelapparat i forvaltnings- og informasjonspolitikken. Det nye direktoratet får navnet Statskonsult og blir et direktorat for kommunikasjon, kompetanse og forvaltning.

I forbindelse med sammenslåingen foreslås det at kap. 1521 Statens informasjonstjenestes post 01 reduseres med 20 174 000 kroner og post 21 med 20 046 000 kroner. Samtidig økes Statskonsults kap. 1520 post 01 med 20 174 000 kroner og det opprettes ny post 21 Spesielle driftsutgifter hvor det bevilges 20 046 000 kroner.

Kap. 1522 Statens forvaltningstjeneste, jf. kap. 4522

Oppgradering og forbedret funksjonalitet i Odin

Odin er regjeringens sentrale fellestjeneste for publisering og dialog på internett. Det er derfor viktig for departementsfellesskapet at Odin fungerer godt. I den senere tid er det synliggjort flere kapasitetsmessige og funksjonelle begrensninger ved dagens løsning. Bl.a. tar det for lang tid fra et dokument publiseres til det er tilgjengelig for publikum. Det er viktig å foreta nødvendige oppgraderinger for at Odin fortsatt skal være en aktuell og pålitelig tjeneste.

Driftsstatistikken viser en markant økning i bruk (over 80 pst. økning i bruken av nye Odin). I tillegg er det en betydelig volumøkning i dokumenter som krever mer lagerplass både på versjonen innenfor og utenfor brannmuren. For å sikre tilgangen til Odin, er det også nødvendig å oppgradere kapasiteten på maskinvaren.

Det foreslås at bevilgningen under kap. 1522 post 01 økes med 3 mill. kroner til engangsinvestering for forbedring av Odin.

Statens forvaltningstjeneste overtar Miljøverndepartementets vakthold fra 1.7.2001

Vaktholdet i Miljøverndepartementet skal fra 01.07.2001 overtas av Statens forvaltningstjeneste. Midler til dekning av vaktholdet er tidligere bevilget under kap. 1400 post 01.

Det foreslås overført 350 000 kroner fra kap. 1400 post 01 til kap. 1522 post 01.

Kap. 1542 Tilskudd til Statens Pensjonskasse og pensjonsordningen for apoteketaten

Post 01 Driftsutgifter, overslagsbevilgning

Som følge av lønnsoppgjøret for lærere og enkelte andre grupper, samt opphevelsen av knekkpunktet, har størsteparten av virksomhetene som er pålagt å betale arbeidsgiverandel til SPK fått arbeidsgiverandelen økt med virkning fra 01.01.2001. For disse virksomhetene øker premien både som følge av at lønnen øker og som følge av at premiesatsen øker.

I budsjettet for 2001 er det lagt inn kompensasjon for økte utgifter som følge av økt lønnsnivå, og det er tatt høyde for dette i bevilgningen under kap. 1542. De bevilgningsmessige konsekvensene av premiesatsøkningen er det imidlertid ikke tatt høyde for. Premiesatsøkningen under kap. 1542 er beregnet til i alt 557 mill. kroner. På bakgrunn av den forventede økningen i premieinntekter foreslås bevilgningen under kap. 1542 redusert tilsvarende, fordelt med 313,742 mill. kroner under post 01 og 243,258 mill. kroner under post 72. Det vises for øvrig til omtale under Kommunal- og regionaldepartementets kap. 571 post 60.

Bevilgningen under kap. 1542 post 01 foreslås redusert med 313,742 mill. kroner.

Post 72 For lærere i grunnskolen, overslagsbevilgning

Det vises til omtale under kap. 1542 post 01 ovenfor. Bevilgningen under kap. 1542 post 72 foreslås redusert med 243,258 mill. kroner.

Kap. 1544 Boliglån til statsansatte

Post 90 Lån, overslagsbevilgning

I statsbudsjettet for 2001 er det bevilget 1,5 mrd. kroner til boliglånsordningen. Omleggingen av låneordningen ifm. tariffoppgjøret i 2000 og økt rente i markedet for øvrig har medført en økning i antall lånesøknader til Statens Pensjonskasse (SPK).

I løpet av 2000 utbetalte SPK totalt ca. 7 500 lån. Dette medførte en økning i hovedstolen i 2000 på ca. 1,93 mrd. kroner. Ny prognose for 2001 tilsier at SPK vil utbetale ca. 15 000 lån. Gjennomsnittlig lånebeløp er nå ca. kr 450 000. Dette innebærer at SPK forventes å låne ut ca. 6,75 mrd. kroner i 2001. Samtidig forventer SPK å få inn avdrag og ekstraordinære innfrielser på ca. 2,75 mrd. kroner.

Bevilgningen under kap. 1544 post 90 foreslås på denne bakgrunn økt med 2,5 mrd. kroner.

Kap. 1545 Ventelønn mv.

Refusjonsplikten for de fristilte statlige selskapene for Statens Pensjonskasses utgifter til ventelønn, med virkning fra 01.01.2000, er ikke blitt gjennomført etter forutsetningene. Denne refusjonsplikt for de fristilte statlige selskapene

har hatt svært begrensede, om noen, budsjettmessige konsekvenser, da Telenor, NSB BA og Posten Norge BA har vært fritatt fra refusjonsplikt. Det er disse virksomhetene som har hatt den klart største bruken av ventelønn. Telenor er gitt permanent fritak for refusjon av ventelønn. NSB BA og Posten Norge BA er gitt fritak frem til 01.01.2003. Dette foreslås utvidet frem til 01.01.2005. Det foreslås videre ut fra et likebehandlingshensyn at øvrige fristilte statlige selskap gis tilsvarende fritak for refusjon i en tre års overgangsperiode.

Kap. 1550 Konkurransetilsynet

Post 01 Driftsutgifter

I St.prp. nr. 1 (2000-2001) ble Stortinget orientert om beslutningen om å iverksette en organisasjonsprosess med sikte på å avvikle Konkurransetilsynets regionkontorer. Stortinget sluttet seg til dette, jf. Budsjett-innst. S. nr. 2 (2000-2001). Omorganiseringen av Konkurransetilsynet består av tre hovedelementer: Nedlegging av tilsynets regionkontorer, omlegging av sentralenheten og overføring av oppgaver til Forbrukerombudet. Den pågående omorganiseringsprosessen, som forutsettes gjennomført i inneværende år, vil påføre Konkurransetilsynet ekstrautgifter i 2001.

Nedlegging av regionkontorene vil medføre 30-35 overtallige medarbeidere. Det blir lagt vekt på at behovene til de overtallige skal ivaretas, slik at de stimuleres til å søke nytt arbeid og i minst mulig grad tar i bruk ventelønnsordningen. I den forbindelse er tilsynet gitt anledning til å ta i bruk ulike virkemidler, bl.a. sluttvederlag. Det har vært behov for å engasjere ekstern bistand til individuell oppfølging av de overtallige. Avviklingsarbeidet har også medført økte reiseutgifter og utgifter til møter og samlinger.

Omlegging og styrking av sentralenheten er en selvstendig og viktig del av den pågående omorganiseringen i Konkurransetilsynet. Noen medarbeidere fra tilsynets regionkontorer vil bli innplassert i sentralenheten. Samtidig er det nødvendig å styrke sentralenheten gjennom ekstern rekruttering av kompetanse som ikke er tilgjengelig blant de overtallige ved regionkontorene. Dette vil medføre ekstrautgifter fordi tilsynet samtidig har fulle lønnsforpliktelser for de overtallige i 2001. Andre merutgifter som knytter seg til omorganiseringen av sentralenheten er utgifter til utvikling av strategi og ledelse, praktisk igangkjøring av ny organisasjon samt utgifter til EDB-systemer.

Til sammen er ekstrautgiftene knyttet til nedlegging av regionkontorene og omorganiseringen av sentralenheten anslått til 9,7 mill. kroner for 2001. Den største andelen er utgifter i forbindelse med avvikling av regionkontorene. Utgiftene er i hovedsak engangsutgifter. Tiltaket vil medføre permanente innsparinger fra 2002. Innsparingen vil over tid øke som følge av at utgiftene til ventelønn og husleie etter hvert vil reduseres.

Konkurransetilsynets regionkontorer har til nå bistått Forbrukerombudet med håndheving av bestemmelser i markedsføringsloven. Videre har tilsynet hatt håndhevingsoppgaver etter kredittkjøpsloven. Omfanget på dette arbeidet har utgjort samlet ca. 6 årsverk. Som del av omorganiseringen vil disse oppgavene overføres til Forbrukerombudet. Forbrukerombudet overtar ansvaret for oppgavene fra 1. juli 2001, og fra samme tidspunkt overføres seks

medarbeidere fra tilsynet til ombudet. Forbrukerombudet overtar arbeidsgiveransvaret for disse medarbeiderne, som blir fast tilsatt hos ombudet. Fire medarbeidere plasseres ved et eget regionkontor i Trondheim, og to medarbeidere overføres til ombudets hovedkontor i Oslo. Forbrukerombudet overtar tilsynets kontorer i Trondheim, med inventar og utstyr, og trer inn i nåværende husleiekontrakt. På årsbasis overføres 2,7 mill. kroner fra tilsynet til ombudet for ivaretagelse av ovennevnte oppgaver. For 2001 overføres 1,4 mill. kroner ved at kap. 1550 Konkurransetilsynet reduseres med dette beløpet, og at kap. 868 Forbrukerombudet økes tilsvarende.

Det foreslås på denne bakgrunn at bevilgningen under kap. 1550 post 01 økes med 8,3 mill. kroner.

Kap. 1575 Arbeidsmiljøtiltak

Post 71 (ny) Tilskudd til Leverandørenes Utviklings og Kompetansesenter (LUKS)

Stiftelsen LUKS er en landsdekkende konkurransenøytral organisasjon som har som formål å bedre sjåførenes arbeidsforhold. Initiativet til opprettelse av stiftelsen kom fra tillitsvalgte i distribusjonsdelen av nærings- og nytelsesmiddel-sektoren, men omfatter nå et bredt spekter av leverandører.

Utgangspunktet for opprettelse av stiftelsen var at arbeidsforholdene utenfor bedriftenes porter ikke ble ansett som bedriftenes ansvar, og at varemottakerne anså seg uten arbeidsgiveransvar. Sjåførenes leverings- og arbeidsforhold er lite tilfredsstillende. Arbeidsforholdene omfatter også de trafikale forhold og parkeringsproblemer i de større byene.

Stiftelsen har basert sin drift på gjennomføring av prosjekter relatert til stiftelsens formål, med finansiering fra ulike bidragsytere. Situasjonen er nå den at man risikerer en konkurs dersom man ikke får inn midler som sikrer drift ut 2001. Hvis stiftelsen får statlig støtte har de store distributørene, DFDS Tollpost, Nor-Cargo og NSB, signalisert at de vil gå inn med kontingent og kjøp av tjenester i størrelsesorden 1,6-1,8 mill. kroner. Dette vil bidra til å styrke stiftelsens finansiering videre.

Det er positivt at det tas initiativ fra bransjen selv til å bedre forholdene for yrkessjåførene. Et samarbeidsorgan som LUKS kan i den forbindelse være et bra tiltak. På bakgrunn av innsendte dokumenter, viser det seg at det er oppnådd resultater i forhold til bl.a. trafikale/parkeringsmessige forhold.

På bakgrunn av ovennevnte foreslås det bevilget 1,2 mill. kroner på kap. 1575 ny post 71.

Kap. 1580 Bygg utenfor husleieordningen

Post 31 Videreføring av byggeprosjekter, kan overføres

Brevika VI - nytt Teorifagbygg

I forbindelse med behandlingen av St.prp. nr. 67 (1998-99) jf. Innst. S. nr. 236 (1998-99) ble det vedtatt å igangsette bygging av nytt Teorifagbygg ved Uni-

versitetet i Tromsø. Det ble samtidig orientert om at en ville forelegge revidert kostnadsramme for Stortinget etter at prosjektets omfang og kostnader er gjennomgått på nytt.

Gjennomgangen av prosjektet er nå foretatt og prognostisert kostnadsramme i prisnivå per 1. juli 2001, inkludert virkningen av merverdiavgiftsreformen og risikoavsetning, er beregnet til 812,5 mill. kroner.

På denne bakgrunn foreslås kostnadsrammen for UiTø-Breivika VI utvidet med 153,5 mill. kroner til 812,5 mill. kroner i prisnivå per 1. juli 2001. Utvidelsen forventes ikke å få bevilgningsmessige konsekvenser i budsjettet for 2001.

Nytt Rikshospital - prosjektavslutning

Stortinget vedtok i forbindelse med behandlingen av St.prp. nr. 61 (1999-2000) en kostnadsramme på 5 926,5 mill. kroner (prisnivå per desember 1999) for Nytt Rikshospital. Dette er prisjustert til 5 944,2 mill. kroner per 1. juli 2001. Kostnadsrammen inkluderte en reserve på 80 mill. kroner. Hovedinnflytting på det nye sykehuset på Gaustad fant sted i mai/juni 2000. Utvidelsen som ble vedtatt i 1996 (U96) ble ferdigstilt ved årsskiftet 2000/2001, og er tatt i bruk.

Det gjensto noen arbeider etter hovedinnflyttingen, og 27 delprosjekt ble etablert i samråd med Rikshospitalet. Statsbygg har, bl.a. av den grunn, fortsatt hatt prosjektansvaret for Nytt Rikshospital, selv om sykehuset er tatt i bruk. Sosial- og helsedepartementet og Arbeids- og administrasjonsdepartementet har fastlagt enkelte forutsetninger for prosjektavslutningen, herunder at Statsbyggs prosjektansvar skulle opphøre og overføres til Rikshospitalet senest 1. mars 2001. Videre at delprosjektene ferdigstilles og at eventuelle gjenstående midler søkes overført til Rikshospitalet.

Statsbygg avsluttet sitt prosjektansvar 28. februar 2001, og Rikshospitalet overtok fra 1. mars 2001 ansvaret for kompletteringer og driftstilpasninger på sykehuset. Det er imidlertid enkelte forhold som er Statsbyggs ansvar også etter 28. februar 2001. Dette gjelder utomhusarbeider for U96, omlegging og asfaltering av Sognsvannsveien og rydding/opparbeiding av riggområdet, prosjektadministrativ avslutning samt ferdigstillelse og sluttoppgjør av kontrakter. Videre har Statsbygg ansvar for uforutsette arbeider i forbindelse med disse forholdene og mulige tvistesaker.

Av reserven på 80 mill. kroner er 60 mill. kroner utløst og tildelt Statsbygg. Det gjenstår nå 20 mill. kroner (10 mill. kroner til hovedprosjekt bygg og 10 mill. kroner til utstyr) i tillegg til 4 mill. kroner av den del av kostnadsrammen/reserven som er utløst, til sammen 24 mill. kroner. Per 1. mars 2001 gjenstår enkelte mindre arbeider på noen av de 27 delprosjektene som var forutsatt ferdigstilt innen 1. mars. Det legges til grunn at Rikshospitalet overtar ansvaret for dette. Videre gjenstår det enkelte forhold som har vært inkludert i kostnadsrammen, men som senere av forskjellige grunner har blitt prioritert ned, eller utsatt i påvente av nærmere utredning. Rikshospitalet vil vurdere dette videre. Det foreslås at de gjenstående 24 mill. kroner av kostnadsrammen for Nytt Rikshospital overføres til Rikshospitalet. Dette vil kunne finansiere slike forhold og resterende arbeider på delprosjektene, avhengig av Rikshospitalets prioriteringer. Det er under kap. 731 Rikshospitalet foreslått ytterligere midler til bygningsmessige forhold som ikke har vært inkludert i planforutsetnin-

gene, eller forhold som har blitt avdekket i forbindelse med full drift. Det vises til omtale under kap. 731 Rikshospitalet.

Per 28. februar 2001 gjenstår etter kontantprinsippet 168,8 mill. kroner av bevilgningen for 2001. I tillegg kommer 10,9 mill. kroner som tidligere er avsatt for 2002. Gjenstående bevilgning etter overføring av 24 mill. kroner til Rikshospitalet skal dekke etterslep for fakturaer for arbeider som Statsbygg har bestilt og vært ansvarlig for å utføre før 1. mars 2001, samt de forhold som Statsbygg har ansvar for etter 28. februar 2001.

Prosjektregnskap for prosjekt Nytt Rikshospital vil ikke foreligge før mot slutten av 2001. Departementet vil til høsten få oversikt over om det vil gjenstå midler utover de 24 mill. kroner som nå foreslås overført til kap. 731. Håndteringen av eventuelle gjenstående midler vil da bli vurdert. Det gjøres i den forbindelse oppmerksom på at prosjekt Nytt Rikshospital ikke inngår i ordningen under post 38 Avslutning av byggeprosjekter for avsetning av eventuelle ubenyttede bevilgninger etter at byggeprosjektene er avsluttet og går inn i sitt 3. garantiår.

En overføring av gjenstående beløp vil gi følgende budsjettmessige endringer:

Gjenstående midler til prosjekt Nytt Rikshospital på 24 mill. kroner inkludert resterende reserve på 20 mill. kroner overføres fra kap. 1580 Bygg utenfor husleieordningen til kap. 731 Rikshospitalet.

Beløpet på 24 mill. kroner dekkes av gjenstående midler til Nytt Rikshospital i 2001 tilsvarende 13,1 mill. kroner og 10,9 mill. kroner fra andre prosjekter under kap. 1580 post 31. Det vil da ikke være behov for bevilgning til Nytt Rikshospital i 2002. Bevilgningen på 10,9 mill. kroner som er planlagt avsatt på budsjettet for 2002 til Nytt Rikshospital benyttes til andre prosjekter under post 31.

Det foreslås på denne bakgrunn at bevilgningen under kap. 1580 post 31 settes ned med 24 mill. kroner til 608,8 mill. kroner.

Post 32 Prosjektering av bygg, kan overføres

Prosjekt Nytt Operahus

Rammen for prosjekteringsarbeider i forbindelse med operaprojektet er satt til 90 mill. kroner, jf. St.prp. nr. 61 (1999-2000) og Innst. S. nr. 220 (1999-2000).

På bakgrunn av at kostnadsanslaget for det nye operahuset er økt til 2 050 mill. kroner i prisnivå per 15. januar 1999, og behovet for en ytterligere styrking av planfasen for å redusere faren for senere overskridelser, foreslås rammen for prosjektarbeidet økt med 20 mill. kroner til 110 mill. kroner. Økningen innebærer ikke en økning av kostnadsanslaget på 2 050 mill. kroner. Regjeringen vil komme tilbake til saken i statsbudsjettet for 2002.

Det foreslås på denne bakgrunn at Stortinget samtykker i at Statsbygg i 2001 innenfor kostnadsoverslaget på 110 mill. kroner kan inngå kontrakter om prosjekteringsarbeider, jf. forslag til vedtak.

Utvikling Bjørvika-området

Arbeids- og administrasjonsdepartementets arbeid med utvikling av Bjørvika-området er i hovedsak relatert til å sikre fullfinansiering av veiomlegging i området og til å delta i reguleringsplanarbeidet.

Når det gjelder veiomlegging har Stortinget forutsatt at grunneierne skal yte et betydelig bidrag for å sikre fullfinansiering av senketunnel under Bjørvika. Statsbygg vurderer på oppdrag for AAD forutsetningene for og konkrete sider ved opprettelse av et felles eiendomsutviklingsselskap for området som inkluderer alle grunneierne. Fremdrift og muligheten for en slik selskapsdannelse med etablering av avtaler om finansiering mellom selskapet og staten er avhengig av at forutsetningene for grunneierfinansieringen er realistiske.

Arbeidet forventes å bli svært arbeidsintensivt for inneværende år med totale utgifter beregnet til å utgjøre ca. 6 mill. kroner. Utgiftene vil bli håndtert innenfor vedtatt budsjett.

Kap. 1582 Utvikling av Fornebuområdet

Post 35 (ny) Innløsning av areal til nasjonalt IT- og kunnskapssenter, kan overføres

I statsbudsjettet for 2000 ble det bevilget 242,5 mill. kroner til kjøp av areal fra Oslo kommune og innløsning av SAS sine verdier på Koksa.

SAS og Statsbygg forhandlet frem en avtale om 50 pst. deling av totalverdien på Koksa. Takstkommisjonen satte totalverdien for området til 300 mill. kroner. Som følge av dette skulle SAS innløses med 150 mill. kroner.

Ved behandlingen av Innst. S. nr. 8 (1999-2000) ble det imidlertid vedtatt å selge statens arealer på Koksa til den private part i det nasjonale IT- og kunnskapssenteret. I følge takstkommisjonen ville en slik binding antagelig redusere salgssummen med 5 pst. SAS ble på denne bakgrunn innløst med 142,5 mill. kroner.

På bakgrunn av innvendinger fra ESA har partene reforhandlet punktet i avtalen mellom staten og IT Fornebu Technoport som fastsetter 5 pst. prisreduksjon. SAS må på denne bakgrunn innløses med differansen mellom 150 mill. kroner og 142,5 mill. kroner. Dette medfører et merbehov på 3,5 mill. kroner i 2001. Resterende 4 mill. kroner dekkes ved overføring av ubrukte midler fra 2000.

Det foreslås på denne bakgrunn at kap. 1582 post 35 bevilges med 3,5 mill. kroner.

Utvikling av Fornebuområdet - utbygging av hovedføringer for vei, vann og kloakk, samt overordnet grøntstruktur

Det vises til omtale i St.prp. nr. 1 (2000-2001) for Arbeids- og administrasjonsdepartementet, kap. 1582 Utvikling av Fornebuområdet, hvor det ble gitt en orientering om det fremforhandlede avtaleverket mellom staten og Oslo kommune. Avtaleverket har til hensikt å avklare en rekke rettslige og praktiske forhold mellom partene vedrørende utbyggingen av Fornebu. Bærum kommune har som planmyndighet for området lagt ned krav om forpliktende avta-

ler om utbygging av infrastruktur i rekkefølgebestemmelsene i kommunedelplan 2 for Fornebu.

Det fremforhandlede avtaleverket består av fem separate avtaler. Avtalene regulerer etablering av hovedføringer for infrastruktur og grøntstruktur, ansvar for og samarbeid om opprydding av forurensing, gjennomføring av opprydding i forurensing, makeskifte av grunnarealer, og tilbakefall av eiendommer på Fornebu fra staten til Oslo kommune. Regjeringen har gitt sin tilslutning til avtaleverket. Oslo kommune har avtaleverket til behandling (primo mai). Det gjøres oppmerksom på at kollektivbetjening av Fornebu behandles som en separat sak. Som det fremgår av St.prp. nr. 1 (2000-2001) for Arbeids- og administrasjonsdepartementet, baseres avtalen om etablering av infrastruktur og grøntstruktur på et foreløpig rammebudsjett på 1,7 - 1,95 mrd. kroner, og med en fordelingsnøkkel som innebærer at Oslo kommune dekker 55,8 pst. og staten 44,2 pst. av kostnadene. Kostnadsberegningene vil bli kvalitetssikret av eksterne konsulenter, og det vil bli gjennomført egne usikkerhetsanalyser. Regjeringen tar sikte på å presentere et bindende forslag til kostnadsramme for infrastruktur og grøntstruktur på Fornebu i St.prp. nr. 1 (2001-2002).

I kommunedelplan 2 for Fornebu er det fastsatt at adkomsten til Fornebu og Snarøya, herunder adkomst til Telenor og IT Fornebu Eiendom AS, skal etableres ved nybygging og delvis omlegging av Snarøyveien. For at dette arbeidet ikke skulle forsinkes var det nødvendig at veiutbyggingen ble igangsatt tidlig i 2001. Fremdriften i prosjektet ble sikret ved bevilgningen i 2001 på kap. 1582, post 30 Investeringer på Fornebu, og ved at Oslo kommune forpliktet seg til å dekke sin del av kostnadene ved midlertidig avtale om infrastrukturutbygging på Fornebu.

Kap. 1590 Aetat

Post 01 Driftsutgifter

På bakgrunn av den økte tilstrømningen av yrkeshemmede til Aetat foreslår regjeringen å øke samlet bevilgning til tiltak for yrkeshemmede (kap. 1592) og personellressurser i Aetat (kap. 1590) med 75 mill. kroner. Ved opptrapping av tiltakene for yrkeshemmede, er det nødvendig med økte personellressurser for å administrere tiltaksøkningen. Økningen i personellressurser er tilpasset økningen i antall tiltaksplasser. Dette gir grunnlag for 50 stillinger tilsvarende 7,8 mill. kroner under kap. 1590 post 01. Det vises for øvrig til omtale under kap. 1592 Spesielle arbeidsmarkedstiltak til yrkeshemmede.

Bevilgningen under kap. 1590 post 01 foreslås økt med 7,8 mill. kroner.

Kap. 1592 Spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede

Post 70 Arbeidsmarkedstiltak

Høsten 2000 og hittil i 2001 har det vært en økt tilstrømning av yrkeshemmede til Aetat. Den økte tilstrømningen skyldes i hovedsak skjerpede krav til attfø-

ring før uførepensjon innvilges og økt satsing på reaktivisering av uførepensjonister. For å møte utfordringen som den økte tilstrømningen representerer, foreslår regjeringen å øke tiltaksnivået under kap. 1592 Spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede.

På denne bakgrunn foreslår regjeringen å øke samlet bevilgning til tiltak for yrkeshemmede (kap. 1592) og personellressurser i Aetat (kap. 1590) med 75 mill. kroner. Dette gir grunnlag for om lag 1 150 plasser i gjennomsnitt for 2. halvår 2001, tilsvarende 67,2 mill. kroner under kap. 1592 post 70.

Satsingen for 2. halvår 2001 er konsentrert om avklarende og integrerende tiltak, men det inkluderes også en økning i antall ASVO-plasser. Inneværende års bevilgning medregnet regjeringens forslag til økning gir rom for totalt noe over 21 000 plasser på årsbasis i 2001 under tiltakene for yrkeshemmede.

Det er lagt opp til rutiner som sikrer at en større del av aktiviteten utbetales og regnskapsføres i budsjettåret. Dette medfører reduksjon i tilsagnsfullmakten, men vil øke bevilgningsbehovet tilsvarende nedgangen i tilsagnsfullmakten.

Regjeringen foreslår på denne bakgrunn å øke bevilgningen under kap. 1592 post 70 med 427,121 mill. kroner med en tilsvarende nedsettelse av tilsagnsfullmakten.

Regjeringen har som mål å fremme deltakelse og likestilling for funksjonshemmede. Dette innebærer en omfattende satsing på å gjøre utdanning og arbeid mer tilgjengelig for funksjonshemmede. I denne forbindelse vil Arbeids- og administrasjonsdepartementet stille 1 mill. kroner til rådighet for Samferdselsdepartementet i forbindelse med den landsdekkende forsøksordningen vedrørende funksjonshemmede og transport. For nærmere omtale av ordningen henvises til omtale under kap. 2600 Trygdeetaten.

Kap. 2543 Yrkesrettet attføring

Post 70 Attføringspenger og post 71 Attføringsstønader

Hittil i år har tallet på mottakere av attføringspenger og attføringsstønader vært vesentlig høyere enn hva som er lagt til grunn for bevilgningen. Økningen har blant annet sammenheng med at flere som søker uføretrygd får prøve attføring. Det vises bl.a. til omtale under kap. 1592 Spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede.

Bevilgningen for 2001 under kap. 2543 foreslås økt med hhv. 135 mill. kroner under post 70 og 135 mill. kroner under post 71. Total økning under kap. 2543 er 270 mill. kroner.

Kap. 2445 Statsbygg, jf. kap. 5445

Gimlemoen

I forbindelse med utbyggingen av høgskolesenteret på Gimlemoen i Kristiansand ble det vedtatt rekkefølgebestemmelser som innebærer at Statsbygg som eier av området, ved ytterligere utbygging, vil bli pålagt å finansiere en ny vegforbindelse til området. Denne vegforbindelsen er kostnadsberegnet til ca. 60 mill. kroner.

Kristiansand kommune ønsker nå å etablere en kunnskapspark i tilknytning til høgskolesenteret og har i den forbindelse signalisert interesse for å kjøpe deler av arealene i tilknytning til høgskolen. Det er på denne bakgrunn fremforhandlet avtale mellom Statsbygg og Kristiansand kommune om salg av deler av området (felt O) for 5 mill. kroner.

I den grad den planlagte kunnskapsparken blir realisert, vil kravene i rekkefølgebestemmelsene om ny vegforbindelse bli utløst. I avtalen er det derfor forutsatt at kommunen overtar ansvaret for å gjennomføre ovennevnte vegprosjekt mot at Statsbygg og Samferdselsdepartementet bidrar med 5 mill. kroner hver. Det legges i egen stortingsproposisjon fra Samferdselsdepartementet frem forslag for Stortinget om at resterende utgifter i hovedsak finansieres gjennom en utvidelse av bompengereordningen på Ev 18 i Kristiansand kommune. Det er videre en forutsetning at veiprojektet igangsettes innen 1. januar 2002 eller ferdigstilles innen 1. januar 2004.

På bakgrunn av ovennevnte bes det om samtykke til å selge felt O på Gimlemoen til Kristiansand kommune for 5 mill. kroner, og at salgssummen benyttes til å delfinansiere vegprosjektet i tilknytning til Gimlemoen-området, jf. forslag til vedtak.

Post 32 Prosjektering av bygg

Høgskolen i Oslo

Det vises til St.meld. nr. 18 (2000-2001) Salg av eiendommer og fremtidige statlige investeringer i Pilestredet Park, jf. Innst. S. nr. 143 (2000-2001).

I forbindelse med Stortingets behandling av saken ble det gjort oppmerksom på at en midlertidig innplassering av sykepleierutdanningen ved Høgskolen i Oslo i Patologibygget har vist seg mer komplisert enn tidligere antatt. Blant annet er det problemer knyttet til kapasiteten ved eksisterende ventilasjonsanlegg, asbest, sopp- og råteskader.

I meldingens pkt. 2.4.2 er det antatt at Patologibygget med enkelte tilpasninger kan tas i bruk av sykepleierutdanningen ved Høgskolen i Oslo høsten 2001. Statsbyggs konklusjon etter nærmere gjennomgang av bygget er at ventilasjonsanlegget er i en slik forfatning at man ikke kan garantere en forsvarlig luftkvalitet i kontorlokalene og eksisterende undervisningsarealer. For undervisningsrommene er dette spesielt kritisk. Luftmengden (kapasiteten) i anlegget er ikke tilstrekkelig og dagens krav til inneklime oppnås ikke. I tillegg vil det bli problemer med å holde akseptabel temperatur. En fullstendig renovring av ventilasjonsanlegget vil innebære sanering av asbestholdige materialer. I forhold til en midlertidig innplassering av sykepleierutdanningen er dette problematisk både av tids- og kostnadsmessige årsaker. Dette har skapt uforutsigbare arbeidsforhold for høgskolen. Det er derfor viktig med en rask avklaring av spørsmålet om permanente lokaler.

Med bakgrunn i ovennevnte jobbes det nå med andre midlertidige lokaliseringalternativer.

Når det gjelder permanente løsninger for lokalisering av deler av Høgskolen i Oslo i Pilestredet Park (herunder sykepleierutdanningen), vurderer Statsbygg på oppdrag fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet ulike løsninger.

Regjeringen vil komme tilbake saken.

Høgskolen i Østfold

Høgskolen i Østfold er forutsatt samlokalisert på Remmen. Statsbygg foretar nå prosjektering av nybygg/ombygging på oppdrag fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet. For å videreføre prosjekteringen foreslås en prosjekteringsbevilgning på 7 mill. kroner.

Utvikling av Vestbanen

Som redegjort for i St.prp. nr. 1 (2000 - 2001) for Arbeids- og administrasjonsdepartementet, har Statsbygg igangsatt et planleggingsprosjekt for Vestbane-tomten i Oslo. Formålet er å utvikle tomten, få den regulert og selge den. Statsbygg arbeider med utvikling av tomten med utgangspunkt i en sammensatt utnyttelse av tomten med betydelige innslag av kulturbygg. Basert på Stortingets anmodningsvedtak i forbindelse med behandling av St.meld. nr. 22 (1999-2000) vil departementet be Statsbygg forhandle med Nobelinstituttet om realisering av et fredsprismuseum i stasjonsbygningen på Vestbanen. Saken har ikke bevilgningsmessige konsekvenser i 2001.

Kap. 5446 Salg av eiendommer, Fornebu

Post 01 Leieinntekter

Det er inngått leieavtale med SAS for Koksa. Videre forventes betydelige inntekter fra utleie av Terminalbygget. Samlet forventes leieinntektene å øke med 13 mill. kroner.

Bevilgningen under kap. 5446 post 01 foreslås økt med 13 mill. kroner.

Post 40 Salgsinntekter, Fornebu

Salg og overlevering av IT-området vil bli foretatt senest 1. juli 2001. Videre legges Fornebu hovedgård ut for salg medio 2001, forutsatt at reguleringsplanen for området blir vedtatt.

Inntektene fra salg av disse to områdene forventes nå å utgjøre 698 mill. kroner, dvs. 43,7 mill. kroner mer enn opprinnelig lagt til grunn.

Bevilgningen under kap. 5446 post 40 foreslås økt med 43,7 mill. kroner.

Virkninger av merverdiavgiftsreformen

Høsten 2001 ble det vedtatt å innføre generell merverdiavgift på omsetning av tjenester. Statsbygg har på denne bakgrunn foretatt en gjennomgang av prosjekter som er igangsatt, for å avklare hvilke konsekvenser reformen vil ha for kostnadsrammene. Basert på denne gjennomgangen er det beregnet at reformen vil innebære følgende utvidelser av kostnadsrammene for de igangsatte prosjektene, jf. St.prp. nr. 1 (2000-2001) for Arbeids- og administrasjonsdepartementet:

	Endring i kroner
--	------------------

Ila kretsfengsel	150 000
Stavanger kretsfengsel	470 000
BBB-bygget	7 000 000
Fellesbygget NLH	1 790 000
Sum kap. 1580	9 410 000
Justisbygget i Kristiansand	2 370 000
Nasjonalbiblioteket i Oslo	1 150 000
Høgskolen i Agder	1 410 000
Sum kap. 2445	4 930 000

I tillegg vil det måtte foretas mindre justeringer av kostnadsrammene for igangsatte kurant- og fullmaktsprosjekt, dvs. prosjekt som Statsbygg kan igangsette innenfor egne fullmakter.

For øvrig er virkningen av reformen allerede hensyntatt ved beregning av ny kostnadsramme for Tromsø tinghus og Breivika VI. Disse prosjektene er derfor ikke tatt med i ovennevnte oversikt. Videre vil virkningen av reformen bli hensyntatt ved fremleggelse av ny kostnadsramme for Tromsø kretsfengsel og UiO Urbygningen.

3.14 Finansdepartementet

Kap. 2 Hans Kongelige Høyhet Kronprinsen

Post 01 Apanasje for H.K.H. Kronprinsen

Under kap. 1 Det kongelige hus har Stortinget tidligere bevilget 27,5 mill. kroner til apanasjer for 2001. Hans Majestet Kongens og Hennes Majestet Dronningens apanasje utgjør 27,23 mill. kroner. Apanasje til Hans Kongelige Høyhet Kronprinsen utgjør kr 150 000 og apanasjen til Hennes Kongelige Høyhet Prinsessen utgjør kr 120 000.

Det foreslås at H.K.H. Kronprinsens apanasje økes fra den dagen han inngår ekteskap. Økningen i apanasjen foreslås videre bevilget under nytt kap. 2 Hans Kongelige Høyhet Kronprinsen, post 1 Apanasje. Økningen skal dekke lønnsutgifter ved opprettelse av eget sekretariat, andre driftsutgifter og engangsutgifter i forbindelse med oppretting av eget sekretariat, samt private og personlige utgifter. Økningen i apanasjen utgjør 2 100 000 kroner og dekker 4 måneder i 2001 samt engangsutgifter på 650 000 kroner ved etablering av eget sekretariat. Dette beløpet baseres bl.a. på antatte utgifter ved nåværende bolig i Ullevålsveien i Oslo.

Kap. 20 Statsministerens kontor

Post 01 Driftsutgifter

Det foreslås å øke post 01 med 6 mill. kroner for å etablere et nytt IT-system som tilfredsstillende sikkerhetskravene, samt merhusleie som følge av økte kontorarealer.

Kap. 21 Statsrådet

Post 01 Driftsutgifter

Det foreslås å øke post 01 med 4,5 mill. kroner til dekning av lønnsøkning til statsråder, statssekretærer og politiske rådgivere. Økningen skal også dekke en ekstra stilling som statssekretær i Kommunal- og regionaldepartementet.

Kap. 1600 Finansdepartementet

Post 01 Driftsutgifter

Det foreslås bevilget 1 mill. kroner til ulike informasjonstiltak rettet mot nye avgiftspliktige i forbindelse med innføring av merverdiavgiftsreformen 1. juli 2001, jf. omtale under kap. 1618 Skatteetaten.

Kap. 1610 Toll- og avgiftsetaten

Post 01 Driftsutgifter

Regjeringen vedtok å innføre importforbud mot kjøtt og melkeprodukter fra EU 14. mars 2001. Importforbudet ble opphevet 6. april 2001. For å sikre at importforbudet ble overholdt, igangsatte toll- og avgiftsetaten en rekke tiltak ved grenseovergangene, herunder betydelig økt tilstedeværelse og kontrollvirksomhet. Det foreslås at ekstrakostnadene til å håndheve importforbudet, beregnet til ca. 6 mill. kroner, kompenseres. Ekstrakostnadene er blant annet knyttet til ekstraordinær overtid og helgetillegg samt transport og destruksjon av kjøtt mv.

Kap. 1618 Skatteetaten

Post 01 Driftsutgifter

Informasjonsarbeid i forbindelse med merverdiavgiftsreformen

Det foreslås bevilget 1 mill. kroner til ulike informasjonstiltak rettet mot nye avgiftspliktige i forbindelse med merverdiavgiftsreformen 1. juli 2001, jf. omtale under kap. 1600 Finansdepartementet.

Statlige økonomitjenester - reduserte kostnader til lønnskjøringer fra eksterne leverandører

Ved behandlingen av St.prp. nr. 1 (1999-2000) vedtok Stortinget at direkte kostnader til lønnskjøring hos eksterne leverandører skulle faktureres skatteetatens kunder fra 1. januar 2000. Utgiftene forbundet med denne ordningen skulle føres på kapittel 1618 post 01, mens inntektene skulle føres på kapittel 4618 post 06. På grunn av at enkelte kunder har dekket lønnskjøringer på annen måte, er inntektsgrunnlaget noe lavere enn tidligere forutsatt. Inntektskravet på kapittel 4618 post 06 foreslås derfor redusert med 2,7 mill. kroner, jf. omtale under kap. 4618. Kostnadene er tilsvarende redusert, og bevilgningen på kapittel 1618 post 01 foreslås redusert med 2,7 mill. kroner.

Samlet foreslås post 01 Driftsutgifter redusert med 1,7 mill. kroner.

Kap. 4618 Skatteetaten

Post 06 Økonomitjenester

Jf. omtale under kap. 1618 Skatteetaten. Inntektsgrunnlaget er noe lavere enn tidligere forutsatt, og inntektskravet på kapittel 4618 post 06 foreslås derfor redusert med 2,7 mill. kroner.

Kap. 1620 Statistisk sentralbyrå

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Aktiviteten knyttet til eksternt finansierte oppdrag ser ut til å bli høyere enn budsjettert. På bakgrunn av dette foreslås det å øke bevilgningen under kap. 1620 post 21 med 15 mill. kroner til 106 mill. kroner. Utgiftsøkningen dekkes inn ved tilsvarende økning i inntektene, jf. kap. 4620, post 02.

Kap. 4620 Statistisk sentralbyrå

Post 02 Spesialoppdrag

Det foreslås å oppjustere inntektene fra eksternt finansierte oppdrag med 15 mill. kroner til 106 mill. kroner, jf. omtale under kap. 1620, post 21.

Kap. 1635 Oppgjør av skattefordelingstvist mv.

Dette kapitlet gjelder en skattesak for Norsk Hydro ASA og Norsk Hydro Produksjon AS. Saken går helt tilbake til 1966 og omfatter inntektsårene 1966-1992. Den omhandler tvister mellom ca. 50 kommuner, tvister mellom staten og de to selskapene om fordeling av inntektsgrunnlagene for skatt mellom kommuner og sokkelen, samt andre likningsmessige forhold i kommuner og på sokkelen. Saken er av ekstraordinær karakter, og er så omfattende og kompleks at det er lagt opp til et samlet og forenklet oppgjør overfor selskapene og de berørte kommunene og fylkeskommunene.

Post 60 Betaling til kommuner med beløp til gode

I år 2000 ble det under kap. 1635 post 60 og 70 bevilget midler til et forenklet oppgjør av en skattesak for Norsk Hydro ASA og Norsk Hydro Produksjon AS for inntektsårene 1966-1992, jf. omtalen i St.prp. nr. 1 (1999-2000) og St.prp. nr. 1 (2000-2001). I kommuner hvor Hydro-selskapene er skyldig skatt påtok staten seg ved det forenklete oppgjøret å utbetale til kommunene og fylkeskommunene deres andel av skatten. Det ble under post 60 bevilget 25,3 mill. kroner til dette formålet i år 2000. En oversikt over den enkelte kommunes og fylkeskommunes tilgodebeløp er gitt i St.prp. nr. 1 (1999-2000), s. 73.

I forbindelse med kvalitetssikring av grunnlagene for disse beregninger gjorde Hydro-selskapene Skattedirektoratet oppmerksom på forhold som tilsier en endring for en del kommuners vedkommende. Korrigeringen medfører en reduksjon i kommunenes og fylkeskommunenes krav på skatt fra Hydro-selskapene. På denne bakgrunn ble Stortinget, i forbindelse med behandlingen av St.prp. nr. 38 (2000-2001) Ny saldering av statsbudsjettet medregnet folketrygden 2000, ved brev av 12. desember 2000 fra finansministeren gjort oppmerksom på at utbetalingen til kommunene og fylkeskommunene trolig ikke ville kunne skje før i 2001, fordi Skattedirektoratet ikke ville få ferdigstilt nye beregninger før årsskiftet, se Innst.S. nr. 98 (2000-2001) s. 14 flg. Det ble samtidig gjort oppmerksom på en forestående forliksavtale som innebærer at Norsk Hydro Produksjon AS innrømmes fradrag for forsikringspremie med 100 mill. kroner. Dette medfører endringer i Hydros favør for årene 1989 til 1992 og ytterligere korrigeringer av kommunenes og fylkeskommunenes krav på skatt fra Hydro.

De nye beregningene ble ikke ferdigstilt før årsskiftet, og oppgjøret med kommunene ble derfor ikke foretatt i 2000. Det er for inneværende år ikke bevilget midler til oppgjør av saken. Skattedirektoratet har nå ferdigstilt de nye beregningene. Kommunenes samlede tilgodebeløp fra Hydro som følge av korrigeringer og forliket er redusert med 14,8 mill. kroner, fra 25,3 mill. kroner til 10,5 mill. kroner.

Det er uheldig at tallgrunnlaget som lå til grunn for bevilgningen ikke var korrekt, og regjeringen har etter en samlet vurdering funnet å ville fremme forslag om at kommunene gis oppgjør i samsvar med bevilgningen under kap. 1635 post 60 for 2000. Kommunene har i utgangspunktet krav på skatt fra Hydro-selskapene. Ved bevilgningen i statsbudsjettet for 2000, hvor den enkelte kommunes tilgodebeløp fremkommer, påtok staten seg som følge av den forenklete løsning å forestå oppgjøret med kommunene. Regjeringens forslag og Stortingets behandling av et forenklet oppgjør av saken har medført at enkelte kommuner har budsjettet med tilgodebeløpet i egne budsjetter for 2000. At oppgjøret ikke fant sted har skapt vanskeligheter for enkelte kommuner. Videre mener regjeringen at det må legges vekt på å få avsluttet saken som har versert i rettsapparatet og hos ligningsmyndighetene i til sammen 35 år.

For én kommune vil korrigeringene innebære at den nå har et mindre tilgodebeløp, mens den tidligere var skyldig et mindre beløp. Det foreslås at denne kommunen gis dekning på linje med de øvrige kommuner. Beløpet er så lavt at det ikke er nødvendig med en økning av budsjетtrammen.

Det foreslås på denne bakgrunn at det på statsbudsjettet 2001 under kap. 1635 Oppgjør av skattefordelingstvist, post 60 Betaling til kommuner bevilges 25,3 mill. kroner.

Post 70 Tilbakebetaling av skatt, overslagsbevilgning

Korrigeringsene i tallgrunnlagene som omtalt under post 60, medfører at Hydro-selskapene har krav på ytterligere tilbakebetaling av for mye innbetalt skatt på 182 mill. kroner. Forliket innebærer i tillegg en økning på 23,2 mill. kroner slik at samlet tilgodebeløp blir 205,2 mill. kroner. Dette beløpet kommer i tillegg til beløpet som ble utbetalt Hydro-selskapene i år 2000.

I St.prp. nr. 38 (2000-2001) Ny saldering av statsbudsjettet medregnet folketrygden 2000 ble det redegjort for og foreslått at staten skulle påta seg å dekke Hydro-selskapenes krav på renter fra landvirksomheten, jf. Innst.S. nr. 98 (2000-2001). I år 2000 ble det som et foreløpig oppgjør utbetalt 102 mill. kroner til Hydro-selskapene for renter av for mye betalt skatt av landvirksomheten. De nye korrigeringsene og økningen i Hydro-selskapenes tilgodebeløp vil øke rentekravet. Det er noe usikkerhet knyttet til anslaget, og beløpet kan bli endret som følge av en nærmere gjennomgang. Det er imidlertid behov for å kunne foreta en utbetaling i år på 95,5 mill. kroner.

I år 2000 ble det utbetalt 51 mill. kroner til Hydro-selskapene i renter av for mye betalt skatt til staten fra sokkelvirksomheten. Dette beløpet ble dekket på ordinær måte ved belastning av kap. 5507 Skatt og avgift på utvinning av petroleum, jf. St.prp. nr. 38 (2000-2001). Korrigeringen medfører at selskapenes krav på renter fra sokkelvirksomheten øker med 191,4 mill. kroner. Beløpet belastes kap. 5507 Skatt og avgift på utvinning av petroleum uten bevilgning.

I St.prp. nr. 38 (2000-2001) ble det også foreslått bevilgning på 3,5 mill. kroner til dekning av utgifter til eksterne sakkyndige (advokat og revisor) på vegne av Tinn og Notodden kommuner i forbindelse med likningsbehandlingen av saken. Forutsetning for dekning av utgiftene var at de to kommunene trakk søksmålene mot de øvrige kommunene om gyldigheten av likningsvedtakene som ligger til grunn for oppjøret. Som følge av at oppjøret med kommunene ikke ble gjennomført, ble bevilgningen ikke benyttet. Regjeringen mener fortsatt ut fra en helhetsvurdering at det er rimelig at utgiftene dekkes av staten på vilkår av at søksmålene mot de øvrige kommuner trekkes.

På denne bakgrunn foreslås det at det samlet på statsbudsjettet for 2001 under kap. 1635 Oppgjør av skattefordelingstvist, post 70 Tilbakebetaling av skatt bevilges 304,2 mill. kroner (hovedstol 205,2 mill. kroner, renter fra landvirksomheten 95,5 mill. kroner og utgifter til eksterne sakkyndige 3,5 mill. kroner). Posten foreslås gitt stikkordet *overslagsbevilgning*.

Bevilgningen til Hydro-selskapene innebærer at staten dekker ansvaret kommuner og fylkeskommuner har for å tilbakebetale for mye innbetalt skatt. Dette ansvaret er økt fra 157,2 mill. kroner, jf. St.prp. nr. 1 (1999-2000), til 271,8 mill. kroner. På linje med forslaget i St.prp. nr. 1 (1999-2000) foreslås det at statens tilbakebetalingskrav mot kommunene frafalles, jf. forslag til vedtak. Det samme gjelder renter som staten dekker på vegne av kommuner og fylkeskommuner.

Kap. 5350 Tilbakeføring av midler fra Statens Banksikringsfond*Post 50 Overføringer*

Statens Banksikringsfond solgte seg ut av DnB våren 2001. Salget omfattet 104 mill. aksjer til kr 41,50 pr. aksje. Den realiserte aksjeprisen var noe høyere enn forutsatt. Det foreslås derfor at kap. 5350, post 50 økes med 31,2 mill. kroner til 4 316 mill. kroner. Salgsomkostninger ved salget av aksjene vil komme til fratrekk, men denne størrelsen er foreløpig usikker.

Kap. 5352 Tilbakeføring av midler fra Statens Bankinvesteringsfond*Post 90 (ny) Salg av aksjer*

Statens Bankinvesteringsfond solgte seg ut av Kreditkassen i år 2000. Salget omfattet 191 mill. aksjer til kr 49 pr. aksje. Til fratrekk fra brutto salgsinntekt kommer aksjenes kostpris og salgskostnader. Det er hittil ikke budsjettet med inntekter på denne posten i 2001. Det foreslås på denne bakgrunn at kap. 5352, post 90 bevilges med 7 749,967 mill. kroner.

Kap. 5491 Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift (jf. kap. 2445-2481)*Post 30 Avskrivninger*

Avskrivninger fra Luftfartsverkets (og andre forvaltningsbedrifters) driftsbudsjett inntektsføres på denne posten. Foreslått revisjon av Luftfartsverkets og Statens kartverks driftsbudsjett påvirker post 30 med 24,1 mill. kroner, jf. sammenheng med kap. 2450, post 24, underpost 24.6 Avskrivninger og kap. 2465, post 24, underpost 24.3 Avskrivninger. I tillegg foreslås avskrivningene under Statens kartverk økt med 3,9 mill. kroner. Posten foreslås dermed redusert med 20,2 mill. kroner.

Kap. 5691 Avkastning på bevilget kapital i Statens Bankinvesteringsfond*Post 80 Avkastning på bevilget kapital*

Det foreslås at post 80 økes med 220,193 mill. kroner til 1 437,469 mill. kroner. Økningen skyldes økt utbytte.

Kap. 2309 Tilfeldige utgifter

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen på posten skal dekke tilleggsbevilgninger som blir gitt i løpet av budsjettåret, herunder tilleggsbevilgninger i forbindelse med inntektsoppgjør. Bevilgningen ble i saldert budsjett fastsatt til 8 261,4 mill. kroner.

Det var i saldert budsjett avsatt en reserve på 210 mill. kroner for å kompensere statlige etater for økte driftsutgifter som følge av innføring av merverdiavgift på tjenester fra 1.7.2001. Forslag til fordeling på departement fremmes i denne proposisjonen, jf. avsnitt 1.3. Bevilgningen på kapittel 2309 blir isolert sett redusert med 210 mill. kroner som følge av at reserven for merverdiavgiftskompensasjon tas ut av kapittel 2309.

Regjeringen fikk i forbindelse med salderingen av budsjettet fullmakt til å utarbeide et opplegg for å spare inn 75 mill. kroner under de statlige innkjøpsordningene i 2001. Videre fikk regjeringen fullmakt til å foreta en endelig fordeling av beløpet på kapitler og poster. Innsparingen ble foreløpig tatt ved å redusere kap. 2309 Tilfeldige utgifter, med 75 mill. kroner. Beløpet er nå fordelt på kapitler og poster. Det tilbakeføres dermed 75 mill. kroner til kap. 2309.

Posten foreslås nå i tillegg redusert med 2 421,5 mill. kroner for å dekke tilleggsbevilgninger fremmet tidligere i vår og i denne proposisjonen, jf. nærmere omtale i kap. 1.

3.15 Olje- og energidepartementet

Kap. 1800 Olje- og energidepartementet

Post 01 Driftsutgifter

Etter splittingen av Nærings- og energidepartementet (NOE) fra 1. januar 1997 i et Nærings- og handelsdepartement (NHD) og et Olje- og energidepartement (OED), har OED fortsatt å betale på NOEs gamle husleieavtale med Statsbygg. OED beholdt budsjettmidlene knyttet til den gamle husleieavtalen og har betalt husleie på grunnlag av denne avtalen i perioden 1996-2000.

På bakgrunn av omrokeringer i regjeringskvartalet har Statsbygg utarbeidet nye husleiekontrakter for NHD og OED, fordelt etter det arealet som disponeres av respektive departement. Med bakgrunn i nye husleieavtaler for NHD og OED foreslås kap. 1800, post 01 Driftsutgifter redusert med 2,7 mill. kroner i 2001, fra 101,250 til 98,550 mill. kroner. Det vises også til omtale under kap. 900 Nærings- og handelsdepartementet, post 01 Driftsutgifter.

Kap. 1820 Norges vassdrags- og energidirektorat

Post 74 (ny) Kompensasjon for tapt produksjon

I forbindelse med tiltak for å forebygge flom inngikk Norges vassdrags- og energiverk (NVE) en avtale med Akershus energiverk (AEV) i 1979 hvor AEV

kan pålegges å senke overvannet i Rånåsfoss. Det produksjonstap minsket fallhøyde representerer skal erstattes.

Erstatning for tapt produksjon i forbindelse med ekstraordinær senking av overvannet i Rånåsfoss i 1997, 1999 og 2000 er beregnet til kroner 252 231. Det foreslås på denne bakgrunn bevilget kroner 260 000 over ny post. Beløpet foreslås dekket av overføring fra Konesjonsavgiftsfondet, jf. kap. 4829, post 50 Overføring fra fondet.

Kap. 1825 Omlegging av energibruk og energiproduksjon

Post 90 (ny) Innskuddskapital, Enova SF

I Ot.prp. nr. 35 (2000-2001) Om lov om endringer i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning og fordeling av energi m.m. (energiloven), la regjeringen fram forslag om en ny finansieringsmodell og en ny organisering av arbeidet med omlegging av energibruk og energiproduksjon. Forslaget omfattet blant annet etablering av en ny energiinstitusjon med vide fullmakter som skal forvalte midler fra et fond finansiert ved en kombinasjon av et påslag i overføringstariffen og en videreføring av statlige bevilgninger.

Institusjonen skal ta initiativ til og fremme mer effektiv energibruk, produksjon av ny fornybar energi og miljøvennlig bruk av gass. Regjeringen går inn for å organisere institusjonen som et statsforetak under navnet Enova SF. Virksomheten skal arbeide mål- og resultatrettet og innta en markedsnær pådriverrolle ved utvikling av incentiver og markeder for energitjenester og produkter.

Med bakgrunn i arbeidsoppgavene har departementet anslått at det nye selskapet vil kunne løse oppgavene med om lag 20-30 tilsatte. Selskapet vil i hovedsak ha bruk for seniorpersonell med erfaring fra privat virksomhet som er i stand til å styre og stille krav til de operative samarbeidspartnerne. Selskapet lokaliseres i Trondheim-området. Det tas sikte på å stifte selskapet i juli 2001.

Budsjettmessige konsekvenser knyttet til etableringen av statsforetaket innebærer at det må fastsettes en innskuddskapital og foretaket må sikres driftsmessige rammer for 2. halvår 2001. Foretakets balanse bør være av en slik størrelse at det vil være mulig å reise en kassekreditt av en rimelig størrelse.

Det foreslås at statsforetaket får en innskuddskapital på 5 mill. kroner. Regjeringen foreslår derfor at det for 2001 blir bevilget 5 mill. kroner under kap. 1825, ny post 90 Innskuddskapital.

Utgifter i forbindelse med planlegging, etablering og drift anslås til 7,5 mill. kroner for 2. halvår. Driftsutgiftene skal dekke eget personell og innleie av eksterne/konsulenttjenester. Videre må det etableres kontorlokaler og nødvendig infrastruktur for det nye foretaket. Driftsutgiftene vil bli dekket innenfor eksisterende budsjettammer under kap. 1825, post 21 Spesielle driftsutgifter.

Kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE)

Tabell 3.13: Endring av bevilgninger på statsbudsjettet for 2001 under kap. 2440 og kap. 5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (i mill. kroner):

Kap/post/underpost		Saldert budsjett 2001	Forslag til ny bevilgning for 2001	Endring
<i>Kap. 2440</i>				
22	Fjerningsutgifter, overslagsbevilgning	70	80	10
30	Investeringer	16 200	20 100	3 900
50	Overføring til Statens petroleumsforsikringsfond	600	592	-8
Sum kap. 2440		16 870	20 772	3 902
<i>Kap. 5440</i>				
24.01	Driftsinntekter	126 600	149 900	23 300
24.02	Driftsutgifter	-20 100	-20 000	100
24.03	Lete- og feltutviklingsutgifter	-1 800	-2 000	-200
24.04	Avskrivninger	-18 200	-19 500	-1 300
24.05	Renter	-8 300	-8 400	-100
24	Driftsresultat	78 200	100 000	21 800
30	Avskrivninger	18 200	19 500	1 300
80	Renter	8 300	8 400	100
Sum kap. 5440		104 700	127 900	23 200
Kontantstrømmen til SDØE:				
Innbetalinger		126 600	149 900	23 300
Utbetalinger		38 770	42 772	4 002
Netto kontantstrøm fra SDØE		87 830	107 128	19 298

Bevilgningsforslagene som fremmes i denne proposisjonen er basert på den eierstrukturen som lå til grunn for utarbeidelsen av opprinnelig budsjett. Det er således ikke tatt hensyn til avtale mellom staten og Statoil om salg av 15 pst. av SDØE-andelene, som er inngått med forbehold om Stortingets godkjenning. Stortinget er invitert til å godkjenne avtalen i St.prp. nr. 68 (2000-2001).

Kap. 2440, post 22 Fjerningsutgifter er økt med 10 mill. kroner, fra 70 til 80 mill. kroner. Denne oppjusteringen skyldes hovedsakelig at ved oppdatering av anslagene for fjerningskostnader framskyndes kostnadene i forhold til saldert budsjett.

Anslagene for investeringer under kap. 2440, post 30 er økt med 3 900 mill. kroner, fra 16 200 til 20 100 mill. kroner. Dette skyldes blant annet at investeringene i flere felt på sokkelen har økt i forhold til tidligere prognoser, og dermed også SDØEs investeringer. Samtidig er investeringene for enkelte prosjekt framskyndet i tid i forhold til anslagene i saldert budsjett.

Anslaget for overføring til Statens petroleumsforsikringsfond under kap. 2440, post 50 er redusert med 8 mill. kroner som følge av justering for avvik mellom antatt og faktisk premiebesparelse for år 2000.

Anslaget under kap. 5440, underpost 24.01 Driftsinntekter er økt med 23 300 mill. kroner, fra 126 600 til 149 900 mill. kroner. Dette skyldes hovedsakelig høyere forventet oljepris enn tidligere antatt. Det er lagt til grunn en gjennomsnittlig oljepris på 225 kroner per fat i forhold til 180 kroner per fat i saldert budsjett for 2001.

Anslaget under kap. 5440, underpost 24.02 Driftsutgifter er redusert med 100 mill. kroner, fra 20 100 til 20 000 mill. kroner.

Anslaget under kap. 5440, underpost 24.03 Lete- og feltutviklingsutgifter er økt med 200 mill. kroner, fra 1 800 mill. kroner til 2 000 mill. kroner. Dette skyldes høyere anslag for letekostnader enn tidligere antatt.

Anslaget under kap. 5440, underpost 24.04 og post 30 Avskrivninger er økt med 1 300 mill. kroner, fra 18 200 til 19 500 mill. kroner. Dette skyldes hovedsakelig oppdatering av anslagene, herunder endret avskrivningsgrunnlag for noen prosjekter og høyere avskrivninger i enkelte prosjekter enn antatt i saldert budsjett.

Anslaget under kap. 5440, underpost 24.05 og post 80 Renter er økt med 100 mill. kroner, fra 8 300 til 8 400 mill. kroner. Dette skyldes høyere investeringer.

Ovennevnte endringer i underposter medfører at SDØEs anslåtte driftsresultat under kap. 5440, post 24 Driftsresultat er økt med 21 800 mill. kroner, fra 78 200 til 100 000 mill. kroner.

Netto kontantstrøm fra SDØE er økt fra 87 830 til 107 128 mill. kroner. Dette er en økning på 19 298 mill. kroner i forhold til saldert budsjett for 2001.

Kap. 2442 Disponering av innretninger på kontinentalsokkelen

Post 70 Tilskudd, overslagsbevilgning

Bevilgningen under posten dekker statens andel av påløpte fjerningsutgifter i henhold til fjerningstilskuddsloven. På bakgrunn av oppdaterte anslag for aktuelle fjerningssaker foreslås det å øke bevilgningen for 2001 med 90 mill. kroner, fra 150 mill. kroner til 240 mill. kroner. Oppjusteringen skyldes hovedsakelig framskynding av forventede tilskuddsutbetalinger. Størrelsen på, og tidsfordelingen av tilskuddsutbetalinger er usikre. Utbetalt tilskudd kan derfor avvike vesentlig fra bevilgningen.

Kap. 2490 NVE Anlegg (jf. kap. 5490)

Post 24 Driftsresultat

På bakgrunn av reviderte renteberegninger foreslås bevilgningen økt med 300 000 kroner til 5,51 mill. kroner.

Kap. 4829 Konesjonsavgiftsfondet (jf. kap. 1820 og 1830)

Post 50 Overføring fra fondet

Det foreslås å øke uttaket fra Konesjonsavgiftsfondet med kroner 260 000, fra 116,9 til 117,16 mill. kroner i 2001. Det økte uttaket har sammenheng med kompensasjon til Akershus energiverk for tapt produksjon i forbindelse med ekstraordinær senking av overvannet i Rånåsfoss, jf. omtale under kap. 1820, post 74.

Kap. 4860 Statsforetak under Olje- og energidepartementet

Post 80 Inntekter fra oppgjørsordningen for utenlandshandelen med kraft

I St.prp. nr. 1 (2000-2001) ble det budsjettert med 80 mill. kroner i inntekter fra oppgjørsordningen for utenlandshandelen med kraft. Inntektene fra ordningen blir inntektsført på statsbudsjettet året etter at de har påløpt, det vil si at inntekter påløpt i 2000 blir inntektsført i 2001. Ordningen er knyttet til utveksling av kraft mot Sverige, Finland og Russland, jf. St.prp. nr. 37 (1994-95).

Årsresultatet fra Statnett SF viser at de faktiske inntektene for 2000 knyttet til ordningen var på om lag 103 mill. kroner. Inntektene skal trekkes fra det akkumulerte underskuddet for ordningen, jf. St.prp. nr. 1 (1994-95). Per 1. januar 2001 var den nominelle gjenværende fordringen på om lag 17 mill. kroner.

På bakgrunn av ovennevnte foreslås bevilgningen under kap. 4860, post 80 økt med 23 mill. kroner, fra 80 til 103 mill. kroner.

Kap. 5490 NVE Anlegg (jf. kap. 2490)

Post 80 Renter

På bakgrunn av reviderte renteberegninger foreslås bevilgningen økt med 300 000 kroner til 1,54 mill. kroner.

Kap. 5608 Renter av lån til statsforetak under Olje- og energidepartementet

Post 80 Renter, Statnett SF

I St.prp. nr. 1 (2000-2001) ble det budsjettert med 96 mill. kroner i renteinntekter fra Statnett SF i 2001. Renteinntektene under denne posten er knyttet til Statnetts serielån, som pr. 01.01.2001 hadde en saldo på 1,6 mrd. kroner. Renteinntektene knyttet til dette lånet beregnes med utgangspunkt i renten på ulike statspapirer.

Lånet er delt opp i flere transjer/avdrag som hver for seg knyttes opp mot et statspapir med en bestemt løpetid og kupongrente. Det er opp til Statnett å avgjøre hvilket statspapir den enkelte transjen skal knyttes til.

Usikkerhet rundt Statnetts valg av statspapir og størrelsen på den tilhørende kupongrenten, gjør det vanskelig å gi gode anslag ved budsjetterings-tidspunktet. Pr. i dag anslås renteinntektene for 2001 til 120 mill. kroner, det vil si 24 mill. kroner høyere enn tidligere antatt.

På bakgrunn av ovennevnte foreslås det å øke bevilgningen for 2001 med 24 mill. kroner, fra 96 til 120 mill. kroner. Det understrekes at det fremdeles er knyttet usikkerhet til dette anslaget.

Kap. 5680 Utbytte fra statsforetak under Olje- og energidepartementet

Post 81 Utbytte, Statkraft SF

I St.prp. nr. 1 (2000-2001) ble det budsjettert med 562,5 mill. kroner i utbytte fra Statkraft SF i 2001 for regnskapsåret 2000. Det ble understreket at endelig vedtak om utbytte fattes av Statkrafts foretaksmøte våren 2001 basert på gjeldende utbyttepolitikk og faktisk resultat for 2000.

Konsernets realiserte overskudd etter skatt for 2000 ble 841 mill. kroner. For regnskapsåret 2000 skal utbyttet settes til 750 mill. kroner, men begrenset oppad til 75 pst. av konsernets årsresultat etter skatt, jf. St.prp. nr. 1 og Budsjett-innst. S. nr. 9 (2000-2001). På denne bakgrunn oppjusteres utbyttet fra Statkraft for regnskapsåret 2000 med 68,5 mill. kroner, fra 562,5 til 631 mill. kroner som utgjør om lag 75 pst. av konsernets årsresultat etter skatt.

Kap. 5685 Aksjer i den norske stats oljeselskap a.s

Post 80 Utbytte

I St.prp. nr. 1 (2000-2001) ble det budsjettert med 4 000 mill. kroner i utbytte fra Statoil til utbetaling i 2001 for regnskapsåret 2000. Det ble understreket at endelig vedtak om utbytte fattes i ordinær generalforsamling i Statoil våren 2001 basert på gjeldende utbyttepolitikk og faktisk resultat for 2000.

Statoil-konsernets realiserte årsoverskudd for 2000 ble 11 335 mill. kroner. Gjeldende utbyttepolitikk for Statoil tilsier at utbyttet skal tilsvare 50 pst. av konsernets årsresultat etter skatt, jf. St.prp. nr. 1 og Budsjett-innst. S. nr. 9 (1997-98). På denne bakgrunn ble utbyttet fra Statoil for regnskapsåret 2000 fastsatt til 5 668 mill. kroner i Statoils ordinære generalforsamling 27. april 2001. Det foreslås derfor at utbyttet fra Statoil oppjusteres til 5 668 mill. kroner, en økning på 1 668 mill. kroner i forhold til saldert budsjett for 2001. Endringen medfører en netto økning av statens kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten på 1 668 mill. kroner.

Kostnadsstatus for Åsgardkjeden

St.prp. nr. 19 (2000-2001), som ble lagt fram 17. november i fjor, omhandlet blant annet kostnadsoverskridelsene for prosjektene i Åsgardkjeden. Åsgardkjeden omfatter feltutbyggingen i Norskehavet, rikgassrørledningen Åsgard Transport fra feltet til Kårstø i Rogaland, de nye gassbehandlings-anleggene på Kårstø og eksportgassrørledningen Europipe 2 fra Kårstø til Dornum i Tyskland.

I St.prp. nr. 19 (2000-2001) ble det opplyst at Statoil i løpet av våren 2001 vil legge frem et siste kostnadsoverslag for prosjektene i Åsgardkjeden. Departementet ble primo mars i år orientert av operatøren Statoil om det siste kostnadsanslaget for Åsgardkjeden. Det siste kostnadsanslaget fra mars i år viser en økning på 114 mill. kroner for Åsgardkjeden samlet sett sammenliknet med anslaget i St.prp. nr. 19 (2000-2001).

Tabellen nedenfor viser den siste utviklingen sammenliknet med investeringsanslaget som ble lagt fram i St.prp. nr. 19 (2000-2001).

Tabell 3.14: Kostnadsutvikling for Åsgardkjeden siden framleggelse av St.prp. nr. 19 (2000-2001) (i mill. 2001-kroner)

	St.prp. nr. 19 (2000-2001)*	Anslag mars 2001	Kostnadsøk- ning
Åsgardkjeden	71 479	71 593	114

* I St.prp. nr. 19 (2000-2001) var anslagene oppgitt i 2000-kroner.

Kostnadsøkningen på 114 mill. kroner er i sin helhet knyttet til ferdigstillelsesarbeidene på Åsgardfeltet. Økningen skyldes ifølge Statoil i hovedsak merkostnader knyttet til gjenstående oppkoplingsarbeid av produksjonsanleggene på havbunnen til gassplattformen, Åsgard B. Dessuten har kostnadene for grøfting, grusdumping og produksjonsboring økt noe.

Det siste kostnadsanslaget for prosjektene i Åsgardkjeden er innenfor den rammen for mulige kostnadsøkninger som Statoil tidligere har orientert om, og som ble lagt til grunn for departementets orientering i St.meld. nr. 37 (1998-99) som ble lagt fram 10. mai 1999. Medregnet den siste kostnadsøkningen på 114 mill. kroner, er marginen i forhold til den rammen for mulige kostnadsøkninger tidligere orientert om, 189 mill. kroner.

Tabellen ovenfor viser det siste kostnadsanslaget sammenliknet med den rammen for mulige kostnadsøkninger som Statoil tidligere har orientert om og som var lagt til grunn for departementets orientering i St.meld. nr. 37 (1998-99).

Tabell 3.15: Kostnadsutvikling for Åsgardkjeden i forhold til kostnadsramme i St.meld. nr. 37 (1998-1999) (i mill. 2001-kroner)

	Kostnadsramme i St.meld. nr. 37 (1998-99)*	Anslag mars 2001	Margin
Åsgardkjeden	71 782	71 593	189

* I St.meld. nr. 37 (1998-99) var anslagene oppgitt i 1999-kroner.

I tillegg til det siste kostnadsanslaget har det ifølge Statoil vært en kostnadsøkning som følge av økt valutaeffekt.³⁾ Fra de kostnadsanslagene som ble lagt fram i St.meld. nr. 37 (1998-99), har valutaeffekten økt med 842 mill. kroner.

Utbyggingen av Åsgardkjeden er nå ferdigstilt, og Statoil vil ikke legge fram flere kostnadsanslag for Åsgardkjeden. Gassproduksjonen fra feltet tok til 1. oktober 2000, med gasstransport gjennom Åsgard Transport og gassbehandling i Kårstøanleggene. Oljeproduksjonen fra Åsgardfeltet tok til i mai 1999, og rørledningen Europipe 2 startet opp i oktober 1999.

I forbindelse med oppkoplingen av Smørbukk-reservoaret på Åsgardfeltet til Åsgard B-plattformen tidligere i år, ble det oppdaget en gasslekkasje i forbindelse med en sveis i en av koplingene mellom undervannsinnetningene som følge av et sveisebrudd.

På denne bakgrunn vil operatøren foreta en inspeksjon av tilsvarende sveiser i undervannsinnetningene, for å vurdere om det kan bli aktuelt å bytte ut flere av sveisene. Statoil anslår at man vil kunne være ferdig med reparasjonsarbeidene i løpet av året, og ifølge operatøren vil disse arbeidene kunne beløpe seg til i overkant av 1 mrd. kroner.

Det er ifølge Statoil ikke avklart hvordan kostnadene knyttet til reparasjonsarbeidene vil bli fordelt mellom rettighetshaverne, forsikringsselskap og utstyrsleverandør. Ifølge Statoil vil kostnadene forbundet med reparasjonsarbeidene bli ført som driftskostnader.

Statoil påpeker at driften av Åsgard B under enhver omstendighet skal være sikkerhets- og miljømessig forsvarlig, samtidig som det er operatørens mål å få gjennomført utbedringene på kortest mulig tid og med minst mulige følger for produksjonen.

Oppfølging av St.meld. nr. 39 (1999-2000) med vekt på «forenklingsarbeidet»

I forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 39 (1999-2000) Olje- og gassvirksomheten, ga Stortinget tilslutning til de foreslåtte forenklingstiltakene og understreket at det er viktig at dette arbeidet gis nødvendig prioritet. Olje- og energidepartementet har fulgt opp dette. En del av tiltakene er allerede implementert, mens andre er under bearbeidelse.

I det følgende er det gitt en kort oppsummering av status vedrørende de foreslåtte forenklingene i regelverket. Det tas sikte på å foreta en nærmere gjennomgang av disse og andre tiltak i den neste stortingsmeldingen om olje- og gassvirksomheten som planlegges fremlagt i vårsesjonen 2002. Når det gjelder den siste kostnadsutviklingen for Åsgardkjeden er det gitt en nærmere orientering om dette i denne proposisjonen.

³⁾ Valutaeffekt kan defineres som effekten i norske kroner av at valutakursforutsetningene endres. Valutaeffekten viser hvordan endret kronekurs og nye forventninger om fremtidig kronekurs, sammenlignet med tidligere kursanslag, slår ut på investeringsanslagene. Da slike justerte valutaforutsetninger kan henføres til makroøkonomiske forklaringsfaktorer, og ikke skyldes prosjektmessige forhold, ble slike kostnadsøkninger som følge av endringer i valutaforutsetningene ikke medregnet i Statoils tidligere anslag for mulige kostnadsøkninger som ble lagt til grunn for departementets rapportering i St.meld. nr. 37 (1998-99).

Tiltak som er implementert

Departementet uttalte i St.meld. nr. 39 (1999-2000) at en som hovedregel ville legge opp til konsesjonsrunder hvert annet år i Norskehavet. 16. konsesjonsrunde ble avsluttet våren 1999, og departementet planlegger å avslutte 17. konsesjonsrunde våren 2001. Begge disse rundene omfatter areal i Norskehavet. Departementet uttalte også at en årlig ville vurdere interessen for nye konsesjonstildelinger i Nordsjøen. Nordsjøtildelingene 2000 ble avsluttet våren 2001 og departementet planlegger nye konsesjonstildelinger i dette området i første kvartal 2002. I Barentshavet vil departementet vurdere grunnlaget for nye tildelinger basert på nye leteresultater i år 2001. Dette vil ventelig skje andre halvår 2001.

Departementet åpner for gruppesøknader for hele kontinentalsokkelen i St.meld. nr. 39 (1999-2000). Rammene for disse er nå lagt og det vil være anledning til å benytte denne type søknader i 17. konsesjonsrunde. Det har tidligere vært anledning til å benytte slike søknader i Nordsjøen og i Barentshavet.

Det er etablert en ny politikk for rettighetshavere på norsk sokkel i tråd med retningslinjene nedfelt i St.meld. nr. 39 (1999-2000). Det innebærer at flere typer selskaper inviteres inn som rettighetshavere og operatører og at det er gjort visse justeringer i kvalifikasjonskravene. Olje- og energidepartementet har i samarbeid med Kommunal- og regionaldepartementet utarbeidet et prekvalifiseringssystem for rettighetshavere og operatører. Dette innebærer at nye rettighetshavere eller selskaper som ikke er operatører kan gjennomgå en forhåndsvurdering og dermed klargjøre mulighetene for å bli kvalifisert som rettighetshaver eller operatør på norsk sokkel. Enterprise, Lasmo og DONG er nå godkjente som operatører. Gaz de France, Aker Maritime, DNO, Pelican og Palladin er godkjent som rettighetshavere. I tillegg er Olje og energidepartementet i kontakt med en rekke selskaper som vurderer deltagelse på norsk sokkel.

Departementet har etablert en strengere praksis for fastsettelse og forlenget av leteperioden i utvinningstillatelsene. Dette fremkommer bl.a. i vilkårene i Nordsjøtildelingene 2000 der leteperioden er vesentlig redusert sammenliknet med tidligere. Det er tilsvarende innført en strengere praksis med hensyn til tilbakelevering av areal ved utløpet av leteperioden.

Ordningen med søknad om tillatelse til bore- og brønnaktivitet i letefasen er avviklet uten at dette har fått betydning for den etablerte samtykkeordningen. Departementet er i gang med å gjennomgå prosedyrer og arbeidsform i oppfølgingen av letevirksomheten.

Når det gjelder kravet om egen organisasjon i Norge skal det ikke lenger stilles krav om egen organisasjon i Norge for selskaper som ikke er operatører på kontinentalsokkelen og som har eierandeler med lite økonomisk omfang. Det vil bli fremmet forslag til endring av petroleumsloven § 10-2 i en odelsingsproposisjon.

Søknadsdokumentasjonen i Nordsjøtildelingene 2000 ble vesentlig redusert i forhold til tidligere runder i dette området. Departementet arbeider nå aktivt for å redusere dokumentasjonsomfanget for 17. konsesjonsrunde.

Departementet tar ikke sikte på å igangsette nye miljø- og fiskeriutredninger i Barentshavet Nord i 2001 eller de nærmeste årene. Departementet vil i områdene utenfor Nordlandskysten initiere en forstudie for å klargjøre om det kan være grunnlag for petroleumsvirksomhet og produksjon her. En har valgt

å gå forsiktig frem. Det er avholdt møter med miljø- og fiskerimyndighetene, og det ble i månedsskiftet mars-april 2001 avholdt et større seminar med alle berørte parter i Lofoten for å belyse disse spørsmålene.

De obligatoriske kravene til kjøp av datapakker i Norskehavet og Barentshavet Sør er avvirket. Prisene på Oljedirektoratets datapakker i Norskehavet og Barentshavet Sør er redusert til kun å dekke administrasjonskostnadene forbundet med å gjøre dataene tilgjengelige.

Departementet vurderer fortsatt når og hvordan Oljedirektoratets seismiske og andre data i Barentshavet Nord kan gjøres tilgjengelig for salg.

Rettinghaverne er gjort kjent med at det kreves et særlig overvåkningsprogram i konsekvensutredninger som følger plan for utbygging og drift i Møre 1-området. Departementet har igangsatt arbeidet med å utvide og samordne den eksisterende biologiske overvåkningsaktiviteten av levende ressurser i Norskehavet. Departementet har igangsatt aktiviteter for å øke innsatsen og klargjøre konsekvenser av og utrede mulige tiltak for å forebygge og avbøte negative effekter av eventuelle akutte utslipp i forbindelse med operasjoner på dypt vann. Tilsvarende er det igangsatt aktiviteter i samarbeid med forskningsrådet i forhold til langtidseffekter av utslipp til sjø.

Tiltak under bearbeiding for letefasen

Departementet viderefører det arbeidet som er igangsatt for å klargjøre alternative tildelingskriterier, og eventuelle tilpasninger i eksisterende tildelingskriterier ved konsesjonstildelinger. Departementet vil engasjere ekstern konsulent for å vurdere alternative tildelingskriterier. Tiltaket forventes implementert i løpet av 2001.

Ansvar for og utformingen av samarbeids- og regnskapsavtalene som regulerer forholdet mellom rettighetshaverne, vil bli overlatt til industrien. Dette påvirker ikke myndighetenes mulighet til styring og kontroll med virksomheten. Departementet er i dialog med industrien. Saken vil bli avklart innen utgangen av 2001.

Departementet vil arbeide videre med å bedre informasjonsutvekslingen og begrense mulige effektivitetstap i grensesnittene mellom britisk, dansk og norsk kontinentalsokkel. Det videre arbeidet med dette tiltaket ivaretas av en arbeidsgruppe som ser på norsk kontinentalsokkels konkurransekraft. Gruppen ligger under det etablerte «Topplederforumet».

Departementet har vurdert at forenklingstiltakene i forbindelse med gruppesøknader, alternative tildelingskriterier, kompetansekrav til deltakere, prekvalifiseringssystem, søknadsdokumentasjon, datatilgjengelighet og samarbeidsavtalene ikke krever lov- eller forskriftsendring. Oppfølging og tilpasninger vil bli reflektert i utlysningstekst og fulgt opp i praksis.

Tiltak under bearbeiding for utbyggings- og driftsfasen

Kravet om innsendelse av en erklæring om ikke å igangsette utvinning i henhold til petroleumsforskriften § 17 skal bortfalle. Det vil bli fremmet kongelig resolusjon med forslag til endring.

Kravene om tillatelser i forbindelse med de fiskale målesystemer faller bort. Dette bortfallet er gjengitt i veiledning til PUD/PAD av juni 2000. Disse

bestemmelsene vil erstattes med et krav om en omtale av målesystemene i PUD/PAD, samt et krav til samtykke til bruk av målesystemene. Ny forskrift med målesystemer er under utarbeidelse i OD.

Oljedirektoratets forslag til ny ressursforskrift innebærer at ordningene med søknad om tillatelse til bore- og brønnaktivitet på felt i produksjon avvikles uten at dette får betydning for den etablerte samtykkeordningen.

Ordnningen med tillatelse til brenning/kaldventilering av petroleum skal avvikles. Departementet vil i en odelstingsproposisjon fremme forslag til endring av petroleumsløven § 4-4.

Med unntak av avvikling av krav om fem tillatelser i forbindelse med fiskale målesystem og avvikling av ordning med søknad om tillatelse til bore- og brønnaktivitet på felt i produksjon som vil bli gjennomført av Oljedirektoratet i ny måle- og ressursforskrift, har departementet vurdert at tiltakene ikke krever lov- eller forskriftsendring. Tiltakene vil bli ivaretatt ved tillegg og endring av Veiledning til plan for utbygging og drift av en petroleumforekomst (PUD) og plan for anlegg og drift av innretninger for transport og for utnyttelse av petroleum (PAD).

Olje- og energidepartementet arbeider i samarbeid med industrien for å utvikle prinsipper og retningslinjer for etablering av avtaler for tredjeparts bruk av prosesseringstjenester offshore.

3.16 Statsbankene

Beregningsgrunnlaget for flytende rente i Husbanken, Lånekassen og tidligere Landbruksbanken/lån til landbruksformål

I Innst. S. nr. 83 (1995-96) om endringer i Husbankens rente- og avdragsvilkår er det gjort vedtak om at den flytende renten i Husbanken skal fastsettes på bakgrunn av gjennomsnittlig rente på kortsiktige statspapirer fra 1996. Dette ble også innført for Landbruksbanken fra 1996, og for Lånekassen fra 1998. Rentene på kortsiktige statspapirer har vært oppgitt av Norges Bank. Norges Bank har oppgitt at disse rentene har vært effektive renter, mens de i virkeligheten har vært nominelle renter. Norges Bank har nå rettet opp sin statistikk. De faste rentene er fastsatt på grunnlag av effektive renter. Regjeringen vil ikke foreslå å endre rentene for kundene med faste eller flytende renter. Regjeringen vil komme tilbake til evt. reduksjoner i inntektsanslaget av dette i forbindelse med nysalderingen for 2001.

Finansdepartementet

t i l r a r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden 2001.

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r:

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden 2001 i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag til vedtak om tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden 2001

I

I statsbudsjettet for 2001 gjøres følgende endringer:

Utgifter:

Kap	Post	Formål	Kroner
2		Hans Kongelige Høyhet Kronprinsen:	
(NY)	1	Apanasje, bevilges med	2 100 000
11		Slottet, Bygdø kongsgård og Oscars hall (jf. kap. 3011):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	800 000
		fra kr 38 136 000 til kr 38 936 000	
20		Statsministerens kontor (jf. kap. 3020):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	6 000 000
		fra kr 45 720 000 til kr 51 720 000	
21		Statsrådet (jf. kap. 3021):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	4 500 000
		fra kr 78 000 000 til kr 82 500 000	
100		Utenriksdepartementet:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	3 000 000
		fra kr 339 892 000 til kr 342 892 000	
101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	3 500 000
		fra kr 784 290 000 til kr 787 790 000	
102		Særavtale i utenriksstjenesten:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	1 000 000
		fra kr 141 647 000 til kr 142 647 000	
115		Presse-, kultur- og informasjonsformål:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	900 000
		fra kr 20 025 000 til kr 20 925 000	
140		Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	900 000

		fra kr 118 940 000 til kr 119 840 000	
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	4 000 000
		fra kr 157 860 000 til kr 161 860 000	
142		NORADs administrasjon av utenriksstasjonene:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	4 500 000
		fra kr 188 415 000 til kr 192 915 000	
143		Utenriksdepartementets administrasjon av utenriksstasjonene:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	8 500 000
		fra kr 94 800 000 til kr 103 300 000	
150		Bistand til prioriterte land og regioner:	
	70	Bistand til Afrika, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	35 000 000
		fra kr 1 540 000 000 til kr 1 575 000 000	
	71	Bistand til Asia, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	20 000 000
		fra kr 370 000 000 til kr 390 000 000	
	72	Bistand til Mellom-Amerika, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	3 000 000
		fra kr 127 000 000 til kr 130 000 000	
	73	Bistand til Midtøsten, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	20 000 000
		fra kr 170 000 000 til kr 190 000 000	
154		Opplysningsarbeid, organisasjonsliv og mellomfolkelig samarbeid:	
	50	Fredskorpset, forhøyes med	8 000 000
		fra kr 19 000 000 til kr 27 000 000	
155		Miljø og naturressursforvaltning:	
	70	Tilskudd til miljø og naturressursforvaltning, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	20 000 000
		fra kr 310 000 000 til kr 330 000 000	
159		Tilskudd til ymse hjelpetiltak:	
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	16 180 000
		fra kr 40 466 000 til kr 24 286 000	
161		Generelle bidrag - FN-organisasjoner:	
	70	Tilskudd til FN-organisasjoner, forhøyes med	15 000 000
		fra kr 2 229 500 000 til kr 2 244 500 000	
163		Generelle bidrag - finansinstitusjoner:	
	70	Innskudd i finansinstitusjoner, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	53 000 000
		fra kr 1 091 500 000 til kr 1 038 500 000	
191		Menneskerettigheter, humanitær bistand og flykningetiltak:	
	70	Tilskudd til menneskerettigheter, humanitær bistand og flykningetiltak, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	50 000 000
		fra kr 1 238 000 000 til kr 1 288 000 000	
192		Fred, forsoning og demokrati:	

	70	Tilskudd til generelle tiltak for fred, forsoning og demokrati, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	25 000 000
		fra kr 98 000 000 til kr 123 000 000	
195		Tiltak for flyktninger i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA):	
	21	Spesielle driftsutgifter, nedsettes med	144 720 000
		fra kr 857 119 000 til kr 712 399 000	
198		Frivillige bidrag FN-operasjoner:	
(NY)	70	Tilskudd til fredsbevarende operasjoner og internasjonal strafferettspleie, bevilges med	27 000 000
210		Tilskudd til trossamfunn m.m. og privateide skole- og kirkebygg:	
	70	Tilskudd til trossamfunn og livssynssamfunn, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med	20 800 000
		fra kr 106 796 000 til kr 85 996 000	
229		Andre formål i grunnskolen:	
(NY)	72	Tilskudd til Lycée Francais René (Den franske skolen i Oslo) og Deutsche Schule Oslo- Max Tau (Den tyske skolen i Oslo), bevilges med	5 000 000
249		Andre tiltak i utdanningen:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 60 og 70</i> , nedsettes med	23 000 000
		fra kr 164 743 000 til kr 141 743 000	
	70	Tilskudd til IKT-tiltak, <i>kan nyttes under post 21</i> , forhøyes med	23 000 000
		fra kr 2 811 000 til kr 25 811 000	
253		Folkehøgskoler:	
	70	Tilskudd til andre folkehøgskoler, <i>kan nyttes under post 60</i> , nedsettes med	5 300 000
		fra kr 362 530 000 til kr 357 230 000	
254		Tilskudd til voksenopplæring (jf. kap. 3254):	
	60	Tilskudd til norskopplæring for innvandrere, forhøyes med	247 000 000
		fra kr 405 314 000 til kr 652 314 000	
	62	Tilskudd til grunnskoleopplæring for innvandrere 16-20 år, forhøyes med	36 000 000
		fra kr 58 648 000 til kr 94 648 000	
260		Universitetet i Oslo:	
	50	Statstilskudd, forhøyes med	219 000 000
		fra kr 2 254 902 000 til kr 2 473 902 000	
261		Universitetet i Bergen:	
	50	Statstilskudd, forhøyes med	120 000 000
		fra kr 1 363 282 000 til kr 1 483 282 000	
262		Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet:	
	50	Statstilskudd, forhøyes med	149 000 000
		fra kr 1 743 012 000 til kr 1 892 012 000	

263		Universitetet i Tromsø:	
	50	Statstilskudd, forhøyes med	71 000 000
		fra kr 778 076 000 til kr 849 076 000	
281		Fellesutgifter for universiteter og høyskoler (jf. kap. 3281):	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	3 000 000
		fra kr 519 461 000 til kr 516 461 000	
	30	Fellesmidler, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	2 000 000
		fra kr 30 900 000 til kr 28 900 000	
(NY)	77	Tilskudd til Falstadsenteret, bevilges med	2 000 000
288		Internasjonale samarbeidstiltak:	
	72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner, forhøyes med	8 342 000
		fra kr 90 026 000 til kr 98 368 000	
320		Allmenne kulturformål:	
(NY)	62	Tilskudd til idrettsanlegg i Oslo, bevilges med	8 000 000
	78	Ymse faste tiltak, nedsettes med	300 000
		fra kr 19 875 000 til kr 19 575 000	
	81	Kulturell skolesekk, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	7 000 000
		fra kr 10 000 000 til kr 17 000 000	
322		Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom (jf. kap. 3322):	
	72	Knutepunktinstitusjoner, forhøyes med	263 000
		fra kr 26 386 000 til kr 26 649 000	
	78	Ymse faste tiltak, forhøyes med	300 000
		fra kr 35 634 000 til kr 35 934 000	
323		Musikkformål (jf. kap. 3323):	
	70	Nasjonale institusjoner, forhøyes med	1 714 000
		fra kr 133 332 000 til kr 135 046 000	
	71	Region-/landsdelsinstitusjoner, forhøyes med	1 010 000
		fra kr 88 963 000 til kr 89 973 000	
324		Teater- og operaformål (jf. kap. 3324):	
	70	Nasjonale institusjoner, forhøyes med	6 264 000
		fra kr 463 554 000 til kr 469 818 000	
	71	Region-/landsdelsinstitusjoner, forhøyes med	1 952 000
		fra kr 167 764 000 til kr 169 716 000	
328		Museums- og andre kulturvernformål (jf. kap. 3328):	
	60	Tilskuddsordning for museer, forhøyes med	1 864 000
		fra kr 142 329 000 til kr 144 193 000	
	70	Nasjonale institusjoner, forhøyes med	1 783 000
		fra kr 143 777 000 til kr 145 560 000	
	72	Knutepunktinstitusjoner, forhøyes med	150 000
		fra kr 16 086 000 til kr 16 236 000	
400		Justisdepartementet (jf. kap. 3400):	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	1 700 000

		fra kr 198 023 000 til kr 196 323 000	
430		Kriminalomsorg (jf. kap. 3430):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	21 700 000
		fra kr 1 369 492 000 til kr 1 391 192 000	
440		Politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 3440):	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 441 post 1</i> , forhøyes med	588 000
		fra kr 4 787 911 000 til kr 4 788 499 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, forhøyes med	17 324 000
		fra kr 37 149 000 til kr 54 473 000	
441		Oslo politidistrikt (jf. kap. 3441):	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 440 post 1</i> , forhøyes med	412 000
		fra kr 1 015 400 000 til kr 1 015 812 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, nedsettes med	16 606 000
		fra kr 17 550 000 til kr 944 000	
451		Sivilt beredskap (jf. kap. 3451):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	6 000 000
		fra kr 250 120 000 til kr 256 120 000	
461		Særskilte ulykkeskommisjoner:	
(NY)	1	Driftsutgifter, bevilges med	7 500 000
466		Advokatutgifter m.m.:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	16 802 000
		fra kr 318 737 000 til kr 301 935 000	
470		Fri rettshjelp (jf. kap. 3470):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	177 000
		fra kr 3 906 000 til kr 4 083 000	
	70	Fri sakførsel, forhøyes med	8 184 000
		fra kr 197 012 000 til kr 205 196 000	
	71	Fritt rettsråd, forhøyes med	5 279 000
		fra kr 121 387 000 til kr 126 666 000	
500		Kommunal- og regionaldepartementet (jf. kap. 3500):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	3 000 000
		fra kr 135 479 000 til kr 138 479 000	
502		Valgutgifter:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	14 600 000
		fra kr 95 985 000 til kr 110 585 000	
520		Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 3520):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	27 000 000
		fra kr 270 843 000 til kr 297 843 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, statlige mottak, nedsettes med	262 000 000
		fra kr 1 190 133 000 til kr 928 133 000	

521		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 3521):	
	60	Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	47 750 000
		fra kr 2 016 986 000 til kr 2 064 736 000	
524		Utlendingsnemnda:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	9 000 000
		fra kr 55 345 000 til kr 64 345 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, nemdbehandling, nedsettes med	2 500 000
		fra kr 43 834 000 til kr 41 334 000	
552		Nasjonale programmer og tiltak for regional utvikling:	
	56	Omstilling og nyskaping, fond, forhøyes med	10 000 000
		fra kr 79 000 000 til kr 89 000 000	
571		Rammetilskudd til kommuner (jf. kap.3571):	
	60	Innbyggertilskudd/utgiftsutjevning, forhøyes med	1 285 909 000
		fra kr 28 510 007 000 til kr 29 795 916 000	
	64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 572 post 64</i> , forhøyes med	25 000 000
		fra kr 3 206 000 000 til kr 3 231 000 000	
	68	Forsøk med rammefinansiering av øremerkede tilskudd, forhøyes med	2 930 000
		fra kr 865 110 000 til kr 868 040 000	
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner (jf. kap. 3572):	
	60	Innbyggertilskudd/utgiftsutjevning, forhøyes med	452 091 000
		fra kr 15 966 100 000 til kr 16 418 191 000	
586		Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser:	
	63	Tilskudd til kompensasjon for utgifter til renter og avdrag, forhøyes med	126 000 000
		fra kr 708 000 000 til kr 834 000 000	
600		Sosial- og helsedepartementet (jf. kap. 3600):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	10 000 000
		fra kr 158 900 000 til kr 168 900 000	
604		Etat for rådssekretariater og enkelte helse- og sosialfaglige oppgaver m.v. (jf. kap. 3604):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	12 500 000
		fra kr 42 100 000 til kr 54 600 000	
610		Rusmiddeldirektoratet (jf. kap. 3610):	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	900 000
		fra kr 27 180 000 til kr 26 280 000	
612		Statens institutt for rusmiddelforskning og dokumentasjon (jf. kap. 3612):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	900 000
		fra kr 21 480 000 til kr 22 380 000	
614		Utvikling av sosialtjenesten, tiltak for rusmiddelmisbrukere m.v.:	

	21	Spesielle driftsutgifter, nedsettes med	2 500 000
		fra kr 32 100 000 til kr 29 600 000	
	63	Utvikling av sosialtjenesten og rusmiddeltiltak, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	19 100 000
		fra kr 148 700 000 til kr 167 800 000	
616		Statens klinikk for narkomane (jf. kap. 3616):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	300 000
		fra kr 20 530 000 til kr 20 830 000	
673		Tiltak for funksjonshemmede:	
	65	Psykisk utviklingshemmede med sikringsdom, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	15 000 000
		fra kr 35 000 000 til kr 50 000 000	
675		Tiltak for eldre og funksjonshemmede:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	200 000
		fra kr 13 000 000 til kr 12 800 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, forhøyes med	700 000
		fra kr 34 600 000 til kr 35 300 000	
	50	Norges forskningsråd, nedsettes med	700 000
		fra kr 23 400 000 til kr 22 700 000	
676		Kompetansesentra for funksjonshemmede:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	5 200 000
		fra kr 11 700 000 til kr 6 500 000	
700		Statens helsetilsyn og fylkeslegene (jf. kap. 3700):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	2 700 000
		fra kr 231 350 000 til kr 234 050 000	
701		Forsknings- og forsøksvirksomhet:	
	21	Spesielle driftsutgifter, nedsettes med	30 000
		fra kr 129 700 000 til kr 129 670 000	
719		Helsefremmende og forebyggende arbeid:	
	50	Norges forskningsråd, nedsettes med	400 000
		fra kr 25 900 000 til kr 25 500 000	
730		Fylkeskommunenes helsetjeneste:	
	60	Innsatsstyrt finansiering av sykehus, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med	495 000 000
		fra kr 12 422 000 000 til kr 11 927 000 000	
	62	Tilskudd til regionsykehus, nedsettes med	5 200 000
		fra kr 1 870 000 000 til kr 1 864 800 000	
	67	Andre tilskudd, forhøyes med	5 200 000
		fra kr 46 200 000 til kr 51 400 000	
731		Rikshospitalet:	
	50	Statstilskudd, forhøyes med	37 300 000
		fra kr 1 251 500 000 til kr 1 288 800 000	
734		Det norske Radiumhospital:	

	50	Statstilskudd, forhøyes med	65 300 000
		fra kr 296 400 000 til kr 361 700 000	
735		Statens senter for epilepsi (jf. kap. 3735):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	2 100 000
		fra kr 127 140 000 til kr 129 240 000	
737		Barnesykehus (jf. kap. 3737):	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	700 000
		fra kr 43 180 000 til kr 42 480 000	
738		Helsetjenesten på Svalbard (jf. kap. 3738):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	1 500 000
		fra kr 12 500 000 til kr 14 000 000	
739		Andre utgifter:	
	21	Forsøk og utvikling i sykehussektoren, <i>kan nyttes under post 65</i> , forhøyes med	67 100 000
		fra kr 87 550 000 til kr 154 650 000	
	50	Norges forskningsråd, nedsettes med	370 000
		fra kr 35 136 000 til kr 34 766 000	
	64	Tilskudd til RIT 2000, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	26 600 000
		fra kr 125 900 000 til kr 99 300 000	
(NY)	90	Innskuddskapital regionale helseforetak, bevilges med	500 000
750		Statens legemiddelkontroll (jf. kap. 3750 og 5578):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	1 000 000
		fra kr 99 150 000 til kr 100 150 000	
830		Foreldreveiledning og samlivstiltak:	
	21	Spesielle driftsutgifter, nedsettes med	3 300 000
		fra kr 6 850 000 til kr 3 550 000	
(NY)	70	Tilskudd, bevilges med	3 300 000
854		Tiltak i barne- og ungdomsvernet:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	6 500 000
		fra kr 61 030 000 til kr 67 530 000	
	64	Tilskudd for enslige mindreårige flyktninger og asylsøkere, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med	75 000 000
		fra kr 95 432 000 til kr 170 432 000	
856		Barnehager:	
(NY)	61	Stimuleringstilskudd, <i>overslagsbevilgning</i> , bevilges med	12 000 000
	64	Prøveprosjekt Oslo indre Øst, forhøyes med	3 500 000
		fra kr 11 000 000 til kr 14 500 000	
860		Forbrukerrådet (jf. kap. 3860):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	1 600 000
		fra kr 69 143 000 til kr 70 743 000	
866		Statens institutt for forbruksforskning:	
	50	Basisbevilgning, forhøyes med	200 000

		fra kr 17 551 000 til kr 17 751 000	
868		Forbrukerombudet:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	1 750 000
		fra kr 9 436 000 til kr 11 186 000	
900		Nærings- og handelsdepartementet (jf. kap. 3900):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	16 000 000
		fra kr 105 751 000 til kr 121 751 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	72 000 000
		fra kr 46 800 000 til kr 118 800 000	
902		Justervesenet (jf. kap. 3902):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	5 000 000
		fra kr 74 900 000 til kr 79 900 000	
941		Sjøfartsdirektoratet (jf. kap. 3941):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	3 600 000
		fra kr 192 270 000 til kr 195 870 000	
943		Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk:	
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med	20 000 000
		fra kr 290 000 000 til kr 310 000 000	
951		Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S:	
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	75 000 000
		fra kr 61 000 000 til kr 136 000 000	
962		Omstillingstiltak:	
(NY)	71	Omstillingstilskudd til Sør-Varanger, <i>kan overføres</i> , bevilges med	5 000 000
966		Støtte til skipsbygging:	
(NY)	50	Overføring til fond for støtte ved skipskontrakter, bevilges med	1 000 000 000
971		Eksporfinans ASA:	
(NY)	90	Kjøp av aksjer, bevilges med	410 000 000
990		Industri- og forsyningsberedskap (jf. kap. 3990):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	4 700 000
		fra kr 13 010 000 til kr 17 710 000	
1030		Fiskeridirektoratet (jf. kap. 4030):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	8 000 000
		fra kr 258 724 000 til kr 266 724 000	
1060		Kystadministrasjon (jf. kap. 4060):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	46 000 000
		fra kr 80 567 000 til kr 126 567 000	
1064		Havnetjenesten (jf. kap. 4064):	
	60	Tilskudd til fiskerihavneanlegg, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 24, 30, 33 og 45</i> , nedsettes med	16 000 000
		fra kr 50 000 000 til kr 34 000 000	

1067		Trafikksentraler (jf. kap. 4067):	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, forhøyes med</i>	9 820 000
		fra kr 6 526 000 til kr 16 346 000	
1100		Landbruksdepartementet (jf. kap. 4100):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	7 000 000
		fra kr 105 725 000 til kr 112 725 000	
1107		Statens dyrehelsetilsyn (jf. kap. 4107):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	20 000 000
		fra kr 192 492 000 til kr 212 492 000	
	70	Tilskudd til veterinær beredskap, nedsettes med	20 000 000
		fra kr 40 000 000 til kr 20 000 000	
1114		Statens næringsmiddeltilsyn (jf. kap. 4114):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	35 000 000
		fra kr 179 891 000 til kr 214 891 000	
1140		Miljø- og næringstiltak i jordbruket (jf. kap. 4140):	
	77	Miljørettet prosjektarbeid m.m., <i>kan overføres, forhøyes med</i>	1 400 000
		fra kr 36 102 000 til kr 37 502 000	
1143		Statens landbruksforvaltning (jf. kap. 4143):	
	72	Erstatninger, <i>overslagsbevilgning, forhøyes med</i>	3 000 000
		fra kr 100 000 til kr 3 100 000	
1310		Flytransport:	
	70	Godtgjørelse for innenlandske flyruter, <i>kan nyttes under kap. 1311 post 71, forhøyes med</i>	5 200 000
		fra kr 387 800 000 til kr 393 000 000	
1350		Jernbaneverket (jf. kap. 4350):	
	23	Drift og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 30, nedsettes med</i>	40 000 000
		fra kr 2 779 812 000 til kr 2 739 812 000	
	30	Investeringer i linjen, <i>kan overføres, kan nyttes under post 23, forhøyes med</i>	61 700 000
		fra kr 1 061 609 000 til kr 1 123 309 000	
1351		Overføringer til NSB BA:	
	70	Betaling for persontransporttjenester, forhøyes med	228 000 000
		fra kr 987 000 000 til kr 1 215 000 000	
1353		Etablering av NSB BA (jf. kap. 4353):	
(NY)	90	Egenkapital, bevilges med	2 135 000 000
1354		Statens jernbanetilsyn:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	7 300 000
		fra kr 12 185 000 til kr 19 485 000	
1400		Miljøverndepartementet (jf. kap. 4400):	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	350 000

		fra kr 125 525 000 til kr 125 175 000	
1422		Biomangfold, friluftsliv og kulturminner:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	1 500 000
		fra kr 11 249 000 til kr 12 749 000	
1425		Vilt- og fisketiltak (jf. kap. 4425):	
	65	Fallvilt, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	1 000 000
		fra kr 8 000 000 til kr 9 000 000	
	70	Tilskudd til fiskeformål, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	2 500 000
		fra kr 11 000 000 til kr 13 500 000	
	71	Tilskudd til viltformål, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	2 000 000
		fra kr 21 145 000 til kr 23 145 000	
1426		Statens naturoppsyn (jf. kap. 4426):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	3 000 000
		fra kr 48 311 000 til kr 51 311 000	
1427		Direktoratet for naturforvaltning (jf. kap. 4427):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	5 000 000
		fra kr 107 548 000 til kr 112 548 000	
	60	Kommunal naturforvaltning, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	1 500 000
		fra kr 2 012 000 til kr 512 000	
1441		Statens forurensningstilsyn (jf. kap. 4441):	
	73	Tilskudd til biloppsamlingssystemet, forhøyes med	3 600 000
		fra kr 91 443 000 til kr 95 043 000	
	75	Utbetaling av pant for bilvrak, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med	15 120 000
		fra kr 136 152 000 til kr 151 272 000	
	76	Refusjonsordninger, nedsettes med	10 000 000
		fra kr 66 000 000 til kr 56 000 000	
1443		Statens beredskapsansvar mot akutt forurensning:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	2 000 000
		fra kr 30 806 000 til kr 32 806 000	
1463		Regional og lokal planlegging:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	1 000 000
		fra kr 31 115 000 til kr 30 115 000	
(NY)	75	Miljøvennlig byutvikling, <i>kan overføres</i> , bevilges med	1 000 000
1465		Statens kjøp av tjenester i Statens kartverk:	
	21	Betaling for statsoppdraget, forhøyes med	3 918 000
		fra kr 345 690 000 til kr 349 608 000	
1470		Internasjonalt samarbeid, tiltak for luftmiljø og polarforvaltning (jf. kap. 4470):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	1 000 000
		fra kr 24 620 000 til kr 25 620 000	
	71	Internasjonale organisasjoner, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	800 000

		fra kr 30 885 000 til kr 31 685 000	
(NY)	73	Miljøtiltak i nikkilverkene på Kola, <i>kan overføres, kan nyttes under kap 1470 post 1</i> , bevilges med	43 200 000
1471		Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 4471):	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	779 000
		fra kr 113 243 000 til kr 112 464 000	
1500		Arbeids- og administrasjonsdepartementet (jf. kap. 4500):	
	21	Spesielle driftsutgifter, forhøyes med	4 000 000
		fra kr 79 431 000 til kr 83 431 000	
1502		Tilskudd til kompetanseutvikling:	
(NY)	1	Driftsutgifter, bevilges med	2 030 000
(NY)	70	Tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i> , bevilges med	18 500 000
1520		Statskonsult - Direktoratet for forvaltningsutvikling (jf. kap. 4520):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	20 174 000
		fra kr 79 691 000 til kr 99 865 000	
(NY)	21	Spesielle driftsutgifter, bevilges med	20 046 000
1521		Statens informasjonstjeneste:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	20 174 000
		fra kr 20 174 000 til kr 0	
	21	Spesielle driftsutgifter, nedsettes med	20 046 000
		fra kr 20 046 000 til kr 0	
1522		Statens forvaltningstjeneste (jf. kap. 4522):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	3 350 000
		fra kr 267 331 000 til kr 270 681 000	
1542		Tilskudd til Statens Pensjonskasse og Pensjonsordningen for apoteketaten:	
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med	313 742 000
		fra kr 6 351 613 000 til kr 6 037 871 000	
	72	For lærere i grunnskolen, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med	243 258 000
		fra kr 243 258 000 til kr 0	
1544		Boliglån til statsansatte:	
	90	Lån, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med	2 500 000 000
		fra kr 1 500 000 000 til kr 4 000 000 000	
1550		Konkurransetilsynet (jf. kap. 4550):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	8 300 000
		fra kr 66 576 000 til kr 74 876 000	
1575		Arbeidsmiljøtiltak:	
(NY)	71	Tilskudd til Leverandørens Utviklings og Kompetansesenter (LUKS), bevilges med	1 200 000
1580		Bygg utenfor husleieordningen:	

	31	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	24 000 000
		fra kr 633 585 000 til kr 609 585 000	
1582		Utvikling av Fornebuområdet:	
(NY)	35	Innløsning av areal til nasjonalt IT- og kunnskapssenter, <i>kan overføres</i> , bevilges med	3 500 000
1590		Aetat (jf. kap. 4590):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	7 800 000
		fra kr 1 543 064 000 til kr 1 550 864 000	
1592		Spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede:	
	70	Arbeidsmarkedstiltak, drift, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1591 post 70</i> , forhøyes med	494 321 000
		fra kr 2 517 840 000 til kr 3 012 161 000	
1600		Finansdepartementet (jf. kap. 4600):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	1 000 000
		fra kr 194 450 000 til kr 195 450 000	
1610		Toll- og avgiftsetaten (jf. kap. 4610):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	6 000 000
		fra kr 778 900 000 til kr 784 900 000	
1618		Skatteetaten (jf. kap. 4618):	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	1 700 000
		fra kr 2 892 750 000 til kr 2 891 050 000	
1620		Statistisk sentralbyrå (jf. kap. 4620):	
	21	Spesielle driftsutgifter, forhøyes med	15 000 000
		fra kr 91 000 000 til kr 106 000 000	
1635		Oppgjør av skattefordelingstvist m.v.:	
(NY)	60	Betaling til kommuner med beløp til gode, bevilges med	25 300 000
(NY)	70	Tilbakebetaling av skatt, <i>overslagsbevilgning</i> , bevilges med	304 200 000
1800		Olje- og energidepartementet:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	2 700 000
		fra kr 101 250 000 til kr 98 550 000	
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat (jf. kap. 4820 og 4829):	
(NY)	74	Kompensasjon for tapt produksjon, bevilges med	260 000
1825		Omlagging av energibruk og energiproduksjon:	
(NY)	90	Innskuddskapital, Enova SF, bevilges med	5 000 000
2309		Tilfeldige utgifter:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	2 421 510 000
		fra kr 8 126 353 000 til kr 5 704 843 000	
2410		Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 5310):	
	72	Rentestønad, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med	94 000 000
		fra kr 1 498 000 000 til kr 1 404 000 000	
2412		Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 5312 og 5615):	

	90	Lån til Husbanken, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med	1 700 000 000
		fra kr 12 574 000 000 til kr 10 874 000 000	
2425		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) og fylkeskommunene:	
(NY)	74	Dekning av tap på risikolån og garantier, bevilges med	1 100 000
2440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (jf. kap. 5440):	
	22	Fjerningsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med	10 000 000
		fra kr 70 000 000 til kr 80 000 000	
	30	Investeringer, forhøyes med	3 900 000 000
		fra kr 16 200 000 000 til kr 20 100 000 000	
	50	Overføring til Statens petroleumsforsikringsfond, nedsettes med	8 000 000
		fra kr 600 000 000 til kr 592 000 000	
2442		Disponering av innretninger på kontinentalsokkelen:	
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med	90 000 000
		fra kr 150 000 000 til kr 240 000 000	
2445		Statsbygg (jf. kap. 5445):	
	32	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	7 000 000
		fra kr 32 013 000 til kr 39 013 000	
2450		Luftfartsverket (jf. kap. 5450, 5491 og 5603):	
	24	Driftsresultat:	
		1 Driftsinntekter	-2 405 600 000
		2 Inntekter regionale flyplasser	-212 300 000
		3 Fra reguleringsfondet	-81 200 000
		4 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	1 692 000 000
		5 Driftsutgifter regionale flyplasser, <i>overslagsbevilgning</i>	209 000 000
		6 Avskrivninger	335 900 000
		7 Renter av statens kapital	35 100 000
		8 Til investeringsformål	314 100 000
			-113 000 000
	30	Flyplassanlegg, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	50 000 000
		fra kr 700 000 000 til kr 650 000 000	
2465		Statens kartverk (jf. kap. 5491 og 5603):	
	24	Driftsresultat:	
		1 Driftsinntekter	-529 948 000
		2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	506 006 000
		3 Avskrivninger	20 549 000

		4 Renter av statens kapital	3 311 000	
			-82 000	
2490		NVE Anlegg (jf. kap. 5490):		
	24	Driftsresultat		
		1 Driftsinntekter	-42 000 000	
		2 Driftsutgifter	42 000 000	
		3 Avskrivninger	3 970 000	
		4 Renter	1 540 000	
			5 510 00	
2543		Ytelser til yrkesrettet attføring:		
	70	Attføringspenger, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med	135 000 000	
		fra kr 4 637 000 000 til kr 4 772 000 000		
	71	Attføringsstønad, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med	135 000 000	
		fra kr 1 340 000 000 til kr 1 475 000 000		
2600		Trygdeetaten:		
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	36 500 000	
		fra kr 3 868 200 000 til kr 3 904 700 000		
	21	Spesielle driftsutgifter, nedsettes med	6 700 000	
		fra kr 37 600 000 til kr 30 900 000		
2603		Trygderetten:		
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	800 000	
		fra kr 39 000 000 til kr 39 800 000		
2650		Sykepenger:		
	70	Sykepenger for arbeidstakere m.v., <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med	849 000 000	
		fra kr 22 685 000 000 til kr 21 836 000 000		
2660		Uførhet:		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med	280 000 000	
		fra kr 12 734 000 000 til kr 12 454 000 000		
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med	220 000 000	
		fra kr 18 404 000 000 til kr 18 184 000 000		
2663		Medisinsk rehabilitering m.v.:		
	70	Rehabiliteringspenger, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med	180 000 000	
		fra kr 4 491 000 000 til kr 4 671 000 000		
	74	Tilskudd til biler, forhøyes med	8 000 000	
		fra kr 900 000 000 til kr 908 000 000		
	75	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler, forhøyes med	20 000 000	
		fra kr 2 662 000 000 til kr 2 682 000 000		

2683		Stønad til enslig mor eller far (jf. kap. 5701):	
	70	Overgangsstønad, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med	140 000 000
		fra kr 1 955 000 000 til kr 2 095 000 000	
2750		Sykefrakt m.v.:	
	77	Sykefrakt, forhøyes med	243 800 000
		fra kr 1 152 000 000 til kr 1 395 800 000	
2751		Medisiner m.v.:	
	70	Legemidler, forhøyes med	30 000 000
		fra kr 6 011 000 000 til kr 6 041 000 000	
	72	Sykepleieartikler, forhøyes med	8 000 000
		fra kr 921 000 000 til kr 929 000 000	
	73	Ortopediske hjelpemidler m.v., forhøyes med	4 000 000
		fra kr 475 000 000 til kr 479 000 000	
2752		Refusjon av egenbetaling:	
	70	Refusjon av egenbetaling, forhøyes med	9 000 000
		fra kr 1 795 000 000 til kr 1 804 000 000	
2755		Helsetjeneste i kommunene:	
	70	Refusjon allmennlegehjelp, <i>kan nyttes under post 61</i> , forhøyes med	10 000 000
		fra kr 2 044 000 000 til kr 2 054 000 000	

Inntekter:

Kap	Pos	Formål	Kroner
3221		Tilskudd til grunnskolen (jf. kap. 221):	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter, forhøyes med	24 200 000
		fra kr 24 395 000 til kr 48 595 000	
3254		Tilskudd til voksenopplæring (jf. kap. 254):	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter, forhøyes med	3 100 000
		fra kr 57 112 000 til kr 60 212 000	
3410		Rettsgebyr (jf. kap. 410):	
	1	Rettsgebyr, nedsettes med	3 930 000
		fra kr 698 100 000 til kr 694 170 000	
3451		Sivilt beredskap (jf. kap. 451):	
	3	Diverse inntekter, forhøyes med	6 000 000
		fra kr 9 270 000 til kr 15 270 000	
3520		Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 520):	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter, nedsettes med	172 100 000
		fra kr 674 187 000 til kr 502 087 000	
3860		Forbrukerrådet (jf. kap. 860):	
	1	Salg av Forbrukerrapporten, nedsettes med	3 500 000

		fra kr 14 971 000 til kr 11 471 000	
3900		Nærings- og handelsdepartementet (jf. kap. 900):	
	90	Salg av aksjer, forhøyes med	731 000 000
		fra kr 10 000 000 til kr 741 000 000	
3902		Justervesenet (jf. kap. 902):	
	3	Kontroll- og godkjenningssgebyr, forhøyes med	5 000 000
		fra kr 14 300 000 til kr 19 300 000	
3904		Brønnøysundregistrene (jf. kap. 904):	
	1	Gebyrinntekter, nedsettes med	7 500 000
		fra kr 378 600 000 til kr 371 100 000	
3990		Industri- og forsyningsberedskap (jf. kap. 990):	
	1	Salgsinntekter, forhøyes med	4 700 000
		fra kr 6 800 000 til kr 11 500 000	
4067		Trafikksentraler (jf. kap. 1067):	
(NY)	3	Refusjon Europipe, bevilges med	9 820 000
4107		Statens dyrehelsetilsyn (jf. kap. 1107):	
	3	Gebyr- og analyseinntekter m.m., nedsettes med	2 500 000
		fra kr 19 303 000 til kr 16 803 000	
4114		Statens næringsmiddeltilsyn (jf. kap. 1114):	
	1	Gebyr og analyseinntekter m.m., forhøyes med	35 000 000
		fra kr 174 942 000 til kr 209 942 000	
4140		Miljø- og næringstiltak i jordbruket (jf. kap. 1140):	
(NY)	1	Refusjoner, bevilges med	1 400 000
(NY)	90	Avdrag, bevilges med	40 000
4143		Statens landbruksforvaltning (jf. kap. 1143):	
	1	Driftsinntekter m.m., forhøyes med	4 400 000
		fra kr 22 329 000 til kr 26 729 000	
	80	Renteinntekter, nedsettes med	1 700 000
		fra kr 1 759 000 til kr 59 000	
4145		Jordskifteverket (jf. kap. 1145):	
	1	Saks- og gebyrinntekter, nedsettes med	3 000 000
		fra kr 15 247 000 til kr 12 247 000	
4164		Avvikling av Statens Landbruksbank:	
(NY)	40	Salg av eiendom, bevilges med	90 300 000
4352		NSB Gardermobanen AS (jf. kap. 1352):	
(NY)	90	Lån, bevilges med	1 118 626 000
4353		NSB BA (jf. kap. 1353):	
(NY)	90	Nedbetaling av lån, bevilges med	2 135 000 000

4425		Refusjoner fra Viltfondet og Statens fiskefond (jf. kap. 1425):	
	51	Viltfondet, forhøyes med	3 000 000
		fra kr 55 645 000 til kr 58 645 000	
	52	Statens fiskefond, forhøyes med	2 500 000
		fra kr 27 000 000 til kr 29 500 000	
4442		Miljødata, forurensning og miljøeffektivitet (jf. kap. 1442):	
	90	Salg av aksjer, forhøyes med	2 549 000
		fra kr 500 000 til kr 3 049 000	
4471		Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 1471):	
	4	Refusjon fra Svalbardbudsjettet, nedsettes med	779 000
		fra kr 3 229 000 til kr 2 450 000	
4618		Skatteetaten (jf. kap. 1618):	
	6	Økonomitjenester, nedsettes med	2 700 000
		fra kr 13 700 000 til kr 11 000 000	
4620		Statistisk sentralbyrå (jf. kap. 1620):	
	2	Spesialoppdrag, forhøyes med	15 000 000
		fra kr 91 000 000 til kr 106 000 000	
4829		Konsesjonsavgiftsfondet (jf. kap. 1820 og 1830):	
	50	Overføring fra fondet, forhøyes med	260 000
		fra kr 116 900 000 til kr 117 160 000	
4860		Statsforetak under Olje- og energidepartementet:	
	80	Inntekter fra oppgjørsordningen for utenlandshandelen med kraft, forhøyes med	23 000 000
		fra kr 80 000 000 til kr 103 000 000	
5311		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, lån til landbruksformål (jf. kap. 2411):	
(NY)	1	Gebyr, bevilges med	7 500 000
(NY)	90	Avdrag, bevilges med	4 337 500 000
5312		Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 2412):	
	90	Avdrag, forhøyes med	320 000 000
		fra kr 5 710 000 000 til kr 6 030 000 000	
5320		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 2420):	
	50	Tilbakeføring av utviklingstilskudd, forhøyes med	27 100 000
		fra kr 5 000 000 til kr 32 100 000	
	51	Tilbakeføring fra tapsfond, forhøyes med	8 400 000
		fra kr 5 000 000 til kr 13 400 000	
5326		SIVA (jf. kap. 2426):	
	71	Låneprovisjon, forhøyes med	500 000
		fra kr 2 150 000 til kr 2 650 000	
5350		Tilbakeføring av midler fra Statens Banksikringsfond:	
	50	Overføringer, forhøyes med	31 200 000
		fra kr 4 284 800 000 til kr 4 316 000 000	

5352		Tilbakeføring av midler fra Statens Bankinvesteringsfond:		
(NY)	90	Salg av aksjer, bevilges med		7 749 967 000
5440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (jf. kap. 2440):		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter	149 900 000 000	
		2 Driftsutgifter	-20 000 000 000	
		3 Lete- og feltutviklingsutgifter	-2 000 000 000	
		4 Avskrivninger	-19 500 000 000	
		5 Renter	-8 400 000 000	
			100 000 000 000	
	30	Avskrivninger, forhøyes med		1 300 000 000
		fra kr 18 200 000 000 til kr 19 500 000 000		
	80	Renter, forhøyes med		100 000 000
		fra kr 8 300 000 000 til kr 8 400 000 000		
5446		Salg av eiendom, Fornebu:		
	1	Leieinntekter, Fornebu, forhøyes med		13 000 000
		fra kr 2 000 000 til kr 15 000 000		
	40	Salgsinntekter, forhøyes med		43 700 000
		fra kr 654 300 000 til kr 698 000 000		
5450		Luftfartsverket (jf. kap. 2450):		
	35	Til investeringsformål, nedsettes med		25 900 000
		fra kr 340 000 000 til kr 314 100 000		
5460		Garanti-Instituttet for Eksportkreditt (jf. kap. 2460):		
	50	Tilbakeføring fra risikoavsetningsfond for SUS/Baltikum-ordningen, forhøyes med		6 600 000
		fra kr 5 000 000 til kr 11 600 000		
5465		Statens kartverk (jf. kap. 2465, 5491 og 5603):		
(NY)	1	Salg av anleggsmidler, bevilges med		3 918 000
5490		NVE Anlegg (jf. kap. 2490):		
	80	Renter, forhøyes med		300 000
		fra kr 1 240 000 til kr 1 540 000		
5491		Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift (jf. kap. 2445-2481):		
	30	Avskrivninger, nedsettes med		20 182 000
		fra kr 693 630 000 til kr 673 448 000		
5521		Merverdiavgift og avgift på investeringer m.v.:		

	70	Avgift, forhøyes med	1 929 000 000
		fra kr 126 271 000 000 til kr 128 200 000 000	
5536		Avgift på motorvogner m.m.:	
	71	Engangsavgift på motorvogner m.m., nedsettes med	75 000 000
		fra kr 10 418 000 000 til kr 10 343 000 000	
	73	Vektårsavgift, nedsettes med	2 000 000
		fra kr 345 000 000 til kr 343 000 000	
5578		Avgift på farmasøytiske spesialpreparater (jf. kap. 750):	
	70	Registreringsavgift, nedsettes med	3 000 000
		fra kr 57 920 000 til kr 54 920 000	
	71	Kontrollavgift, forhøyes med	4 000 000
		fra kr 33 030 000 til kr 37 030 000	
5608		Renter av lån til statsforetak under Olje- og energidepartementet:	
	80	Renter, Statnett SF, forhøyes med	24 000 000
		fra kr 96 000 000 til kr 120 000 000	
5613		Renter fra SIVA:	
	80	Renter, forhøyes med	675 000
		fra kr 54 925 000 til kr 55 600 000	
5615		Renter fra Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 2412):	
	80	Renter, nedsettes med	269 000 000
		fra kr 5 995 000 000 til kr 5 726 000 000	
5617		Renter fra Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 2410):	
	80	Renter, nedsettes med	193 000 000
		fra kr 4 941 000 000 til kr 4 748 000 000	
5620		Renter og utbytte fra Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 2420):	
	83	Utbytte, grunnfinansierings- og lavrisikolåneordningen, forhøyes med	9 000 000
		fra kr 30 000 000 til kr 39 000 000	
	84	Utbytte fra SND Invest AS, forhøyes med	22 200 000
		fra kr 90 000 000 til kr 112 200 000	
	85	Rentemargin, risikolåneordningen, forhøyes med	8 300 000
		fra kr 5 000 000 til kr 13 300 000	
5623		Aksjer i SAS Norge ASA:	
	80	Utbytte, forhøyes med	48 700 000
		fra kr 50 000 000 til kr 98 700 000	
5656		Aksjer i selskaper under Nærings- og handelsdepartementets forvaltning:	
	80	Utbytte, forhøyes med	153 000 000
		fra kr 1 377 000 000 til kr 1 530 000 000	
5680		Utbytte fra statsforetak under Olje- og energidepartementet:	
	81	Utbytte, Statkraft SF, forhøyes med	68 500 000
		fra kr 562 500 000 til kr 631 000 000	

5685		Aksjer i Den norske stats oljeselskap a.s:	
	80	Utbytte, forhøyes med	1 668 000 000
		fra kr 4 000 000 000 til kr 5 668 000 000	
5691		Avkastning på bevilget kapital i Statens Bankinvesteringsfond:	
	80	Avkastning på bevilget kapital, forhøyes med	220 193 000
		fra kr 1 217 276 000 til kr 1 437 469 000	

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i 2001 kan overskride bevilgninger mot tilsvarende merinntekter under kapitler og poster som angitt i tabellen nedenfor:

Fullmakt til å overskride bevilgninger under	mot tilsvarende merinntekter under
Kap. 268 post 01	Kap. 3268 post 11
Kap. 269 post 01	Kap. 3269 post 11
Kap. 273 post 01	Kap. 3273 post 11
Kap. 278 post 01	Kap. 3278 post 11
Kap. 279 post 01	Kap. 3279 post 11
Kap. 295 post 01	Kap. 3295 post 04

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i 2001 kan:

1. gi tilsagn for inntil 3 000 000 kroner utover gitt bevilgning på kap. 210 Tilskudd til trossamfunn m.m. og privateide skole- og kirkebygg, post 75.
2. gi tilsagn om tilskudd til kommunale musikk- og kulturskoler for 1. halvår 2002 (2. halvdel av skoleåret 2001-2002) etter de satsene som blir fastsatt 2. halvår 2001 (1. halvdel av skoleåret 2001-2002), jf. kap. 221 post 67.

IV

Fullmakter vedrørende fast eiendom

Stortinget samtykker i at universitetene kan nytte inntekter ved salg av eiendommer til kjøp og vedlikehold av andre eiendommer til undervisnings- og forskningsformål.

V

Andre fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. det innføres nettobudsjettering ved statlige høyskoler og vitenskapelige høyskoler så snart det lar seg praktisk gjennomføre, tidligst fra 1. januar 2002.
2. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet kan overføre Ørland meieriskole til Sør-Trøndelag fylkeskommune fra tidligst 1. august 2001.
3. Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet kan delfinansiere Restprosjektene over kap. 262 post 50 og ved salg av eiendom.

VI

Salg av aksjer

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2001 kan selge statens aksjer i filmproduksjonsselskapet Norsk Film AS.

VII

Fullmakt til å avvikle og opprette virksomheter

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet kan:

1. opprette Norsk filmfond og Norsk filmutvikling fra det tidspunkt departementet bestemmer.
2. avvikle Audiovisuelt produksjonsfond per 30.06.2001 og overføre fondets midler til nytt fond, Norsk filmfond.
3. avvikle Statens studiesenter for film per 31.12.2001 og overføre studiesenterets budsjettmidler og personale til ny statlig virksomhet, Norsk filmutvikling.

VIII

Tilføyelse av stikkord

Stortinget samtykker i at kap. 334 Film- og medieformål, post 73 Norsk Film AS i 2001 endres til kap. 334 Film- og medieformål, post 73 Norsk Film AS, «*kan nyttes under post 71*».

IX

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2001 kan gi nye betingede tilsagn om tilskudd for videre bobehandling for 7 000 000 kroner under ord-

ningen med utgifter til bobehandling, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 25 000 000 kroner.

X

Endringer på Svalbardbudsjettet

På Svalbardbudsjettet for 2001 blir det gjort disse endringene under kap. 20 Statens bygninger i Longyearbyen:

Bevilgningen på post 01 forhøyes med 1 500 000 kroner fra 10 947 000 kroner til 12 447 000 kroner.

Bevilgningen på post 45 nedsettes med 1 500 000 kroner fra 1 875 000 kroner til 375 000 kroner.

XI

Tilføyelse av stikkord

Stortinget samtykker i at:

1. kap. 500 Kommunal- og regionaldepartementet, post 22 KOSTRA - rapporteringssystem for kommunene og fylkeskommunene får stikkordet «*kan overføres*».
2. kap. 521 Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere, post 71 Kunnskapsutvikling får stikkordet «*kan overføres*».

XII

Fullmakter vedrørende RIT 2000

Stortinget samtykker i at:

1. dersom den planlagte utredningen av Dragvoll-alternativet viser at det ikke er grunnlag for å gå videre med dette, gis Sosial- og helsedepartementet og Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet fullmakt til å igangsette arbeidet med fase 1 av RIT 2000-prosjektet innenfor en kostnadsramme på 4 538 mill. kroner.
2. dersom Sør-Trøndelag fylkeskommune står som eier når dette eventuelt er aktuelt, gis Sosial- og helsedepartementet og Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet fullmakt til å inngå avtale med Sør-Trøndelag fylkeskommune om at fylkeskommunen kan igangsette arbeidet med fase 1 innenfor den fastsatte kostnadsrammen.

XIII

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Sosial- og helsedepartementet i 2001 kan gi tilsagn utover gitt bevilgning for inntil 362 mill. kroner under kap. 743 Statlige stimulerings tiltak for psykisk helsevern, postene 64 Omstrukturering og

utbygging av psykisk helsevern for voksne og 65 Utbygging av psykisk helsevern for barn og ungdom.

XIV

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Sosial- og helsedepartementet i 2001 kan overskride bevilgningen under kap. 2600 post 01 mot tilsvarende merinntekter under kap. 5701 Diverse inntekter post 01 Administrasjonsvederlag, post 04 Tolketjenester og post 05 Oppdragsinntekter.

XV

Andre fullmakter

Stortinget samtykker i at

1. det av avgiftspliktig omsetning ved apotekene fra 1. juli 2001 skal svares avgift etter disse satser:

-	Av de første 15 000 000 kroner:	Ingen avgift
-	Av de neste 8 000 000 kroner:	1,5 pst. avgift
-	Av de neste 10 000 000 kroner:	3,0 pst. avgift
-	Av resten:	3,5 pst. avgift

Det gis et bunnfradrag på 6 mill. kroner for hvert filialapotek i avgiftsgrunnlaget.

2. Sosial- og helsedepartementet i 2001 kan:

- kreditere statskassens mellomværende med Rikshospitalets apotek og debitere konto for forskyvninger i balansen med 2 765 699,63 kroner.
- kreditere statskassens mellomværende med Rikshospitalets apotek og debitere konto for forskyvninger i balansen med 1 571 031,40 kroner.
- debitere statskassens mellomværende med Radiumhospitalets apotek og kreditere konto for forskyvninger i balansen med 1 963 447,96 kroner.

XVI

Folketrygdlytelser

Stortinget samtykker i at det med virkning fra 1. januar 2001 skal følgende ytelse etter folketrygdloven utgjøre:

2a-2.	Hjelpestønad etter lovens § 6-4 til uføre som må ha tilsyn og pleie ³⁾	11 232
-------	---	--------

XVII

Omdisponeringsfullmakt

Stortinget samtykker i at departementenes bevilgninger settes ned med til sammen 100 mill. kroner i forbindelse med høyere refusjon av sykepenge enn opprinnelig lagt til grunn ved omleggingen til direkte refusjon av sykepenge for statlige virksomheter fra 1. januar 2000. Finansdepartementet får fullmakt til å fordele beløpene på departementsområdene i tråd med tabellen nedenfor:

Departement	Kroner
Utenriksdepartementet	-600 000
Justisdepartementet	-14 810 000
Sosial- og helsedepartementet	-15 480 000
Fiskeridepartementet	-1 930 000
Landbruksdepartementet	-1 601 000
Samferdselsdepartementet	-14 250 000
Miljøverndepartementet	-1 180 000
Finansdepartementet	-8 410 000
Forsvarsdepartementet	-12 930 000
Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet	-18 200 000
Kulturdepartementet	-930 000
Nærings- og handelsdepartementet	-849 000
Olje- og energidepartementet	-600 000
Barne- og familiedepartementet	-290 000
Kommunal- og regionaldepartementet	-1 155 000
Arbeids- og administrasjonsdepartementet	-6 785 000
Sum	-100 000 000

Departementene får fullmakt til å foreta den endelige fordelingen av beløpene på kapitler og poster.

XVIII

Garantifullmakt

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2001 kan gi Statens nærings- og distriktsutviklingsfond fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier for inntil 40 mill. kroner for lån til realinvesteringer og driftskapital, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 144,7 mill. kroner.

XIX**Salg av aksjer**

Nærings- og handelsdepartementet gis fullmakt til å selge alle statens aksjer i Norsk Medisinaldepot ASA etter det opplegg som går fram av proposisjonen. Gjennomføringen av salget forutsetter Konkurransetilsynets godkjenning av bedriftservervet.

XX**Tilsagnsfullmakt**

Stortinget samtykker i at tilsagnsfullmakt på kap. 1064 post 60 Tilskudd til fiskerihavneanlegg økes med 16 mill. kroner i 2001, fra 7 mill. kroner til 23 mill. kroner.

XXI**Fullmakt til sletting av grunnfond**

Stortinget samtykker i at grunnfondet i Statens Landbruksbank slettes.

XXII**Fullmakt til salg av aksjer**

Stortinget samtykker i at Landbruksdepartementet kan selge inntil 66 pst. av aksjene i Veterinærmedisinsk Oppdragscenter, VESO.

XXIII**Tilsagnsfullmakter**

Stortinget samtykker i at:

1. rammen for tilsagn utover bevilgning for 2001 blir økt med 6,0 mill. kroner fra 173,844 mill. kroner til 179,844 mill. kroner under kap. 1427 post 33 Statlig erverv, barskogvern.
2. rammen for tilsagn utover bevilgning for 2001 blir økt med 5,256 mill. kroner fra 69,9 mill. kroner til 75,156 mill. kroner under kap. 2422 post 90 Statens miljøfond, lån.
3. rammen for tilsagn utover bevilgning for 2001 blir redusert med 44,2 mill. kroner, fra 270 mill. kroner til 225,8 mill. kroner under kap. 1470 post 73 Miljøtiltak i nikkilverkene på Kola.

XXIV

Tilføyelse av stikkord

Stortinget samtykker i at kap. 1470 post 73 Miljøtiltak i nikkilverkene på Kola, får stikkordet «kan nyttes under kap. 1470 post 01».

XXV

Fullmakter som berører Statsbygg direkte

Stortinget samtykker i at Statsbygg i budsjetterminen 2001 kan:

1. slutte avtaler om kjøp av prosjekteringstjenester innenfor den anslåtte utgiftsrammen for inntil 110 mill. kroner i forbindelse med forprosjektet for nytt operabygg.
2. selge felt O på Gimlemoen for 5 mill. kroner til Kristiansand kommune, og at salgssummen kan benyttes til å delfinansiere vegprosjektet i tilknytning til Gimlemoenområdet.

XXVI

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at tilsagnsfullmakten under kap. 1592 post 70 reduseres med 427,121 mill. kroner fra 900,061 mill. kroner til 472,940 mill. kroner.

XXVII

Oppgjør av skattefordelingstvist mv.

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet frafaller tilbakebetalingskravene som følge av utbetaling på vegne av kommuner og fylkeskommuner til Norsk Hydro ASA og Norsk Hydro Produksjon AS, jf. omtale av kap. 1635 Oppgjør av skattefordelingstvist mv.

XXVIII

Kompensasjon på merverdiavgift på tjenester

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2001 fordeler kompensasjon på 461 894 000 kroner til departementene som følge av innføringen av merverdiavgift på tjenester. Departementene kompenseres med følgende beløp:

	Beløp i
Departement	1 000 kroner
Utenriksdepartementet	1 261

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet	76 441
Kulturdepartementet	4 200
Justisdepartementet	23 853
Kommunal- og regionaldepartementet	13 475
Sosial- og helsedepartementet	42 836
Barne- og familiedepartementet	2 373
Nærings- og handelsdepartementet	14 216
Fiskeridepartementet	3 785
Landbruksdepartementet	18 597
Samferdselsdepartementet	87 276
Miljøverndepartementet	34 552
Arbeids- og administrasjonsdepartementet	22 481
Finansdepartementet	41 700
Forsvarsdepartementet	68 100
Olje- og energidepartementet	6 748
Sum	461 894

Av beløpet omdisponeres 210 000 000 kroner fra kap. 2309 Tilfeldige utgifter, post 01 Driftsutgifter til poster som kompenseres for merverdiavgift på tjenester.

XXIX

Kap. 5536 Avgift på motorvogner m.m. post 71 Engangsavgift på motorvogner m.m.

Fra 1. juli 2001 gjøres følgende endringer i Stortingets vedtak av 28. november 2000 om engangsavgift på motorvogner m.m. for budsjetterminen 2001:

§ 2 avgiftsgruppe c skal lyde:

Avgiftsgruppe c:

Campingbiler:

19pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

XXX

Kap. 5580 Avgift på flyging av passasjerer, post 72

Fra 1. juli 2001 gjøres følgende endringer i Stortingets vedtak av 28. november 2000 om avgift på flyging av passasjerer for budsjetterminen 2001:

II. § 2 bokstav ny bokstav f skal lyde:

f.	<i>Flyging til lufthavn på Svalbard.</i>
----	--

XXXI**Fullmakt til å iverksette tollreduksjoner**

Finansdepartementet gis fullmakt til å iverksette de tollreduksjoner som følger av frihandelsavtalen mellom EFTA-landene og Mexico.

XXXII**Korreksjon i det sentrale statsregnskapet - Finansdepartementet**

Finansdepartementet gis fullmakt til å korrigere differanse i det sentrale statsregnskapet på 4 001 802,60 kroner ved postering mot konto for forskyvninger i balansen.

Vedlegg 1

Foreslåtte tilleggsbevilgninger hittil i år

Utgifter
1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett 2001	Endringer foreslått etter saldert budsjett	MVA-kompensasjon, ref. sykepenger og innsparing statlig innkjøp	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter Revidert nasjonalbudsjett 2001
2		Hans Kongelige Høyhet Kronprinsen					
	1	Apanasje	-	-	-	2 100	2 100
11		Slottet, Bygdø kongsgård og Oscarshall (jf. kap. 3011)					
	1	Driftsutgifter	38 177	-	-41	800	38 936
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	27 818	-	-48	-	27 770
Sum endringer Det kongelige hus og Slottsforvaltningen				-	-89	2 900	
20		Statsministerens kontor (jf. kap. 3020)					
	1	Driftsutgifter	45 800	-	-80	6 000	51 720
21		Statsrådet (jf. kap. 3021)					
	1	Driftsutgifter	78 000	-	-	4 500	82 500
24		Regjeringsadvokaten (jf. kap. 3024)					
	1	Driftsutgifter	27 200	-	-30	-	27 170
	21	Spesielle driftsutgifter	4 300	-	250	-	4 550

Sum endringer Regjering				-	140	10 500	
41		Stortinget (jf. kap. 3041)					
	71	Utsmykking av vandrehallen	-	300	-	-	300
51		Riksrevisjonen (jf. kap. 3051)					
	1	Driftsutgifter	252 600	-	-700	-	251 900
Sum endringer Stortinget og underliggende institusjoner				300	-700	-	
100		Utenriksdepartementet					
	1	Driftsutgifter	327 292	13 500	-900	3 000	342 892
	21	Spesielle driftsutgifter	3 697	6 000	50	-	9 747
101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101)					
	1	Driftsutgifter	773 590	13 400	-2 700	3 500	787 790
102		Særavtale i utenriktjenesten					
	1	Driftsutgifter	137 547	4 100	-	1 000	142 647
115		Presse-, kultur- og informasjonsformål					
	1	Driftsutgifter	19 875	-	150	900	20 925
140		Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen					
	1	Driftsutgifter	119 040	-	-100	900	119 840
141		Direktoratet for utviklings samarbeid (NORAD)					
	1	Driftsutgifter	158 060	-	-200	4 000	161 860
142		NORADs administrasjon av utenriksstasjonene					
	1	Driftsutgifter	188 415	-	-	4 500	192 915
143		Utenriksdepartementets administrasjon av utenriksstasjonene					
	1	Driftsutgifter	94 800	-	-	8 500	103 300
150		Bistand til prioriterte land og regioner					

	70	Bistand til Afrika	1 540 000	-	-	35 000	1 575 000
	71	Bistand til Asia	370 000	-	-	20 000	390 000
	72	Bistand til Mellom-Amerika	127 000	-	-	3 000	130 000
	73	Bistand til Midtøsten	170 000	-	-	20 000	190 000
154		Opplysningsarbeid, organisasjonsliv og mellomfolkelig samarbeid					
	50	Fredskorpset	19 000	-	-	8 000	27 000
155		Miljø og naturressursforvaltning					
	70	Tilskudd til miljø og naturressursforvaltning	310 000	-	-	20 000	330 000
158		Utredning, forskning, evaluering og kvalitetssikring					
	70	Tilskudd til forskning om utviklingsspørsmål	52 500	-	261	-	52 761
159		Tilskudd til ymse hjelpetiltak					
	70	Tilskudd	40 466	-	-	-16 180	24 286
161		Generelle bidrag - FN-organisasjoner					
	70	Tilskudd til FN-organisasjoner	2 229 500	-	-	15 000	2 244 500
163		Generelle bidrag - finansinstitusjoner					
	70	Innskudd i finansinstitusjoner	1 091 500	-	-	-53 000	1 038 500
191		Menneskerettigheter, humanitær bistand og flyktningetiltak					
	70	Tilskudd til menneskerettigheter, humanitær bistand og flyktningetiltak	1 238 000	-	-	50 000	1 288 000
192		Fred, forsoning og demokrati					
	70	Tilskudd til generelle tiltak for fred, forsoning og demokrati	98 000	-	-	25 000	123 000
195		Tiltak for flyktninger i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)					
	21	Spesielle driftsutgifter	857 119	-	-	-144 720	712 399
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak					

	70	Tilskudd til atomikkerhetstiltak og samarbeidsprogrammet med Sentral- og Øst-Europa	369 900	9 731	-	-	379 631
198		Frivillige bidrag FN-operasjoner					
	70	Tilskudd til fredsbevarende operasjoner og internasjonal strafferettspleie	-	-	-	27 000	27 000
Sum endringer Utenriksdepartementet				46 731	-3 439	35 400	
200		Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (jf. kap. 3200)					
	1	Driftsutgifter	146 185	-	533	-	146 718
	21	Spesielle driftsutgifter	1 797	-	107	-	1 904
	45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold	2 380	-	-7	-	2 373
202		Læringssenteret (jf. kap. 3202)					
	1	Driftsutgifter	70 236	-	220	-	70 456
	21	Spesielle driftsutgifter	6 545	-	155	-	6 700
203		Statens utdanningskontorer (jf. kap. 3203)					
	1	Driftsutgifter	108 401	-	-92	-	108 309
204		Foreldreutvalget for grunnskolen (jf. kap. 3204)					
	1	Driftsutgifter	5 169	-	55	-	5 224
206		Samisk utdanningsadministrasjon (jf. kap. 3206)					
	50	Tilskudd til Sametinget	25 954	-	-16	-	25 938
210		Tilskudd til trossamfunn m.m. og privateide skole- og kirkebygg					
	70	Tilskudd til trossamfunn og livssynssamfunn	106 796	-	-	-20 800	85 996
221		Tilskudd til grunnskolen (jf. kap. 3221)					
	1	Driftsutgifter	9 882	-	-22	-	9 860
222		Statens grunnskoler og grunnskoleinternat (jf. kap. 3222)					
	1	Driftsutgifter	48 979	-	-96	-	48 883

228		Kvalitetsutvikling i grunnskolen (jf. kap. 3228)					
	21	Spesielle driftsutgifter	316 373	-	10 212	-	326 585
229		Andre formål i grunnskolen					
	1	Driftsutgifter	24 472	-	119	-	24 591
	72	Tilskudd til Lycée Francais René (Den franske skolen i Oslo) og Deutsche Schule Oslo- Max Tau (Den tyske skolen i Oslo)	-	-	-	5 000	5 000
232		Statlige skoler med opplæring på videregående nivå (jf. kap. 3232)					
	1	Driftsutgifter	133 058	-	-64	-	132 994
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	4 789	-	-15	-	4 774
234		Tilskudd til lærebedrifter m.m.					
	1	Driftsutgifter	7 217	-	-22	-	7 195
238		Kvalitetsutvikling i videregående opplæring (jf. kap. 3238)					
	1	Driftsutgifter	84 163	-	389	-	84 552
239		Andre formål i videregående opplæring					
	1	Driftsutgifter	81 803	-	176	-	81 979
243		Kompetansesentra for spesialundervisning (jf. kap. 3243)					
	1	Driftsutgifter	656 179	-	-1 133	-	655 046
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	6 347	-	-19	-	6 328
249		Andre tiltak i utdanningen					
	21	Spesielle driftsutgifter	164 719	-	24	-23 000	141 743
	70	Tilskudd til IKT-tiltak	2 811	-	-	23 000	25 811
253		Folkehøgskoler					
	21	Spesielle driftsutgifter	2 282	-	20	-	2 302
	70	Tilskudd til andre folkehøgskoler	362 530	-	-	-5 300	357 230
254		Tilskudd til voksenopplæring (jf. kap. 3254)					

	60	Tilskudd til norskopplæring for innvandrere	405 314	-	-	247 000	652 314
	62	Tilskudd til grunnskoleopplæring for innvandrere 16-20 år	58 648	-	-	36 000	94 648
256		VOX - Voksenopplæringsinstituttet (jf. kap. 3256)					
	1	Driftsutgifter	49 372	-	8	-	49 380
	21	Spesielle driftsutgifter	15 656	-	114	-	15 770
258		Forskning, utviklingsarbeid og fellestiltak i voksenopplæringen					
	21	Spesielle driftsutgifter	86 646	-	359	-	87 005
259		Kompetanseutviklingsprogrammet					
	21	Spesielle driftsutgifter	100 000	-	359	-	100 359
260		Universitetet i Oslo					
	50	Statstilskudd	2 244 296	-	10 606	219 000	2 473 902
261		Universitetet i Bergen					
	50	Statstilskudd	1 359 245	-	4 037	120 000	1 483 282
262		Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet					
	50	Statstilskudd	1 739 929	-	3 083	149 000	1 892 012
263		Universitetet i Tromsø					
	50	Statstilskudd	776 906	-	1 170	71 000	849 076
264		Norges handelshøgskole (jf. kap. 3264)					
	1	Driftsutgifter	161 102	-	808	-	161 910
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	13 186	-	-40	-	13 146
265		Arkitektthøgskolen i Oslo (jf. kap. 3265)					
	1	Driftsutgifter	40 099	-	61	-	40 160
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	15 630	-	-47	-	15 583
268		Norges idrettshøgskole (jf. kap. 3268)					

	1	Driftsutgifter	80 741	-	203	-	80 944
	21	Spesielle driftsutgifter	4 908	-	77	-	4 985
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	5 011	-	4	-	5 015
269		Norges musikkhøgskole (jf. kap. 3269)					
	1	Driftsutgifter	89 190	-	-35	-	89 155
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	1 812	-	-5	-	1 807
273		Statlige kunsthøgskoler (jf. kap. 3273)					
	1	Driftsutgifter	152 415	-	218	-	152 633
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	5 142	-	-16	-	5 126
274		Statlige høyskoler (jf. kap. 3274)					
	1	Driftsutgifter	5 398 305	-	6 473	-	5 404 778
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	237 266	-	-720	-	236 546
278		Norges landbrukshøgskole (jf. kap. 3278)					
	1	Driftsutgifter	341 221	-	-186	-	341 035
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	15 281	-	72	-	15 353
279		Norges veterinærhøgskole (jf. kap. 3279)					
	1	Driftsutgifter	155 183	-	168	-	155 351
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	2 036	-	-6	-	2 030
281		Fellesutgifter for universiteter og høyskoler (jf. kap. 3281)					
	1	Driftsutgifter	516 324	-	3 137	-3 000	516 461
	30	Fellesmidler	30 900	-	-	-2 000	28 900
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	33 332	-	-101	-	33 231
	77	Tilskudd til Falstadsenteret	-	-	-	2 000	2 000
283		Det norske meteorologiske institutt (jf. kap. 3283)					

	1	Driftsutgifter	220 590	-	-331	-	220 259
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	9 583	-	-29	-	9 554
285		Norges forskningsråd					
	52	Forskningsformål	636 079	-	2 941	-	639 020
	55	Administrasjon	171 718	-	1 469	-	173 187
287		Forskningsinstitutter og andre tiltak					
	21	Spesielle driftsutgifter	4 500	-	367	-	4 867
	50	NOVA	19 393	-	419	-	19 812
	52	Norsk Utenrikspolitisk Institutt	14 380	-	54	-	14 434
288		Internasjonale samarbeidstiltak					
	72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner	90 026	-	-	8 342	98 368
294		Kirkelig administrasjon (jf. kap. 3294)					
	1	Driftsutgifter	92 844	-	415	-	93 259
295		Presteskapet (jf. kap. 3295)					
	1	Driftsutgifter	587 338	-	-1 256	-	586 082
297		Nidaros domkirke m.m. (jf. kap. 3297)					
	1	Driftsutgifter	26 988	-	76	-	27 064
299		Opplysningsvesenets fond (jf. kap. 3299)					
	1	Driftsutgifter	16 500	-	-16	-	16 484
Sum endringer Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet				-	44 434	826 242	
300		Kulturdepartementet					
	1	Driftsutgifter	71 225	-	467	-	71 692
301		Deltaking i internasjonale organisasjoner (jf. kap. 3301)					

	1	Driftsutgifter	5 130	-	-13	-	5 117
305		Lotteritilsynet (jf. kap. 3305)					
	1	Driftsutgifter	45 229	-	148	-	45 377
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	5 008	-	-28	-	4 980
320		Allmenne kulturformål					
	1	Driftsutgifter	34 834	-	97	-	34 931
	62	Tilskudd til idrettsanlegg i Oslo	-	-	-	8 000	8 000
	78	Ymse faste tiltak	19 875	-	-	-300	19 575
	81	Kulturell skolesekk	10 000	-	-	7 000	17 000
321		Kunstnerformål					
	1	Driftsutgifter	10 458	-	-22	-	10 436
322		Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom (jf. kap. 3322)					
	1	Driftsutgifter	96 160	-	951	-	97 111
	21	Store utstillinger	1 097	-	16	-	1 113
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	12 238	-	-30	-	12 208
	72	Knutepunktinstitusjoner	26 386	-	-	263	26 649
	78	Ymse faste tiltak	35 634	-	-	300	35 934
323		Musikkformål (jf. kap. 3323)					
	1	Driftsutgifter	102 021	-	-7	-	102 014
	70	Nasjonale institusjoner	133 332	-	-	1 714	135 046
	71	Region-/landsdelsinstitusjoner	88 963	-	-	1 010	89 973
324		Teater- og operaformål (jf. kap. 3324)					
	1	Driftsutgifter	83 686	-	-191	-	83 495
	70	Nasjonale institusjoner	463 554	-	-	6 264	469 818

	71	Region-/landsdelsinstitusjoner	167 764	-	-	1 952	169 716
326		Språk-, litteratur- og bibliotekformål (jf. kap. 3326)					
	1	Driftsutgifter	204 817	-	-4	-	204 813
	21	Spesielle driftsutgifter	7 313	-	254	-	7 567
	45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold	16 922	-	69	-	16 991
328		Museums- og andre kulturvernformål (jf. kap. 3328)					
	1	Driftsutgifter	39 548	-	12	-	39 560
	21	Arkeologiske og andre oppdrag	13 129	-	19	-	13 148
	45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold	2 703	-	37	-	2 740
	60	Tilskuddsordning for museer	142 329	-	-	1 864	144 193
	70	Nasjonale institusjoner	143 777	-	-	1 783	145 560
	72	Knutepunktinstitusjoner	16 086	-	-	150	16 236
329		Arkivformål (jf. kap. 3329)					
	1	Driftsutgifter	143 469	-	-255	-	143 214
	45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold	3 837	-	-21	-	3 816
334		Film- og medieformål (jf. kap. 3334)					
	1	Driftsutgifter	92 914	-	183	-	93 097
	21	Spesielle driftsutgifter	7 729	-	-19	-	7 710
Sum endringer Kulturdepartementet				-	1 663	30 000	
400		Justisdepartementet (jf. kap. 3400)					
	1	Driftsutgifter	198 330	-	-307	-1 700	196 323
405		Lagmannsrettene (jf. kap. 3405)					
	1	Driftsutgifter	138 301	-	121	-	138 422
410		Herreds- og byrettene (jf. kap. 3410)					

	1	Driftsutgifter	800 320	16 000	1 102	-	817 422
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	26 361	-	1 069	-	27 430
414		Domsutgifter					
	1	Driftsutgifter	58 855	-	-181	-	58 674
430		Kriminalomsorg (jf. kap. 3430)					
	1	Driftsutgifter	1 368 513	-	979	21 700	1 391 192
	21	Spesielle driftsutgifter	39 741	-	-75	-	39 666
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	38 449	-	-100	-	38 349
432		Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS) (jf. kap. 3432)					
	1	Driftsutgifter	93 915	-	-75	-	93 840
440		Politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 3440)					
	1	Driftsutgifter	4 810 154	-16 000	-6 243	588	4 788 499
	21	Spesielle driftsutgifter	37 062	-	87	17 324	54 473
	22	Søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag	23 990	-	-58	-	23 932
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	208 694	-	834	-	209 528
441		Oslo politidistrikt (jf. kap. 3441)					
	1	Driftsutgifter	1 012 894	-	2 506	412	1 015 812
	21	Spesielle driftsutgifter	16 606	-	944	-16 606	944
442		Politihøgskolen (jf. kap. 3442)					
	1	Driftsutgifter	158 196	-	-803	-	157 393
443		Oppfølging av innsynsloven					
	1	Driftsutgifter	4 536	-	-4	-	4 532
445		Den høyere påtalemyndighet (jf. kap. 3445)					
	1	Driftsutgifter	65 465	-	-332	-	65 133

446		Kontrollen med den militære påtale- og disiplinærmyndighet (jf. kap. 3446)					
	1	Driftsutgifter	3 948	-	87	-	4 035
447		Politiberedskap					
	1	Driftsutgifter	4 992	-	-23	-	4 969
448		Grensekommisæreren					
	1	Driftsutgifter	3 727	-	-17	-	3 710
450		Sivile vernepliktige (jf. kap. 3450)					
	1	Driftsutgifter	231 510	-	-321	-	231 189
451		Sivilt beredskap (jf. kap. 3451)					
	1	Driftsutgifter	253 338	-	-3 218	6 000	256 120
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	15 902	-	-47	-	15 855
455		Redningstjenesten (jf. kap. 3455)					
	1	Driftsutgifter	32 056	-	125	-	32 181
	21	Spesielle driftsutgifter	5 111	-	-12	-	5 099
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	7 000	-	80	-	7 080
460		De særskilte etterforskningsorganene					
	1	Driftsutgifter	6 703	-	-12	-	6 691
461		Særskilte ulykkeskommisjoner					
	1	Driftsutgifter	-	-	-	7 500	7 500
466		Advokatutgifter m.m.					
	1	Driftsutgifter	319 687	-	-950	-16 802	301 935
467		Norsk Lovtidend					
	1	Driftsutgifter	3 056	-	-16	-	3 040
470		Fri rettshjelp (jf. kap. 3470)					

	1	Driftsutgifter	3 906	-	-	177	4 083
	70	Fri sakførsel	197 012	-	-	8 184	205 196
	71	Fritt rettsråd	121 387	-	-	5 279	126 666
474		Konfliktråd					
	1	Driftsutgifter	2 693	-	66	-	2 759
475		Bobehandling					
	1	Driftsutgifter	18 000	-	1 542	-	19 542
	21	Spesielle driftsutgifter	27 730	-	1 983	-	29 713
477		Erstatning til nordmenn som satt i japansk fangenskap under 2.verdenskrig					
	1	Driftsutgifter	-	2 000	-	-	2 000
	70	Erkjentlighetsbeløp	-	35 000	-	-	35 000
Sum endringer Justisdepartementet				37 000	-1 269	32 056	
500		Kommunal- og regionaldepartementet (jf. kap. 3500)					
	1	Driftsutgifter	156 000	-20 445	-76	3 000	138 479
	21	Spesielle forsknings- og utredningsoppdrag	21 400	-3 800	540	-	18 140
	22	KOSTRA-rapporteringssystem for kommunene og fylkeskommunene	15 200	-	1 300	-	16 500
	45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold	5 600	-200	-35	-	5 365
502		Valgutgifter					
	1	Driftsutgifter	90 300	-	5 685	14 600	110 585
520		Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 3520)					
	1	Driftsutgifter	270 233	-	610	27 000	297 843
	21	Spesielle driftsutgifter, statlige mottak	1 191 800	-	-1 667	-262 000	928 133
	45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold	-	-	675	-	675

521		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 3521)					
	60	Integreringstilskudd	2 016 986	-	-	47 750	2 064 736
522		Senter mot etnisk diskriminering (jf. kap. 3522)					
	1	Driftsutgifter	5 600	-	110	-	5 710
523		Kontaktutvalget mellom innvandrere og myndighetene					
	1	Driftsutgifter	3 350	-	-9	-	3 341
524		Utlendingsnemnda					
	1	Driftsutgifter	55 300	-	45	9 000	64 345
	21	Spesielle driftsutgifter, nemdbehandling	43 809	-	25	-2 500	41 334
530		Arbeidstilsynet (jf. kap. 3530)					
	1	Driftsutgifter	245 800	-245 800	-	-	0
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	3 700	-3 700	-	-	0
531		Statens arbeidsmiljøinstitutt (jf. kap. 3531)					
	1	Driftsutgifter	56 400	-56 400	-	-	0
	21	Oppdrag	6 300	-6 300	-	-	0
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	2 600	-2 600	-	-	0
532		Produktregisteret (jf. kap. 3532)					
	1	Driftsutgifter	10 300	-10 300	-	-	0
533		Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern (jf. kap. 3533)					
	1	Driftsutgifter	61 800	-61 800	-	-	0
	21	Spesielle driftsutgifter	700	-700	-	-	0
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	750	-750	-	-	0
	70	Tilskudd til Norsk Brannvern Forening	500	-500	-	-	0
535		Arbeidsforskningsinstituttet (jf. kap. 3535)					

	1	Driftsutgifter	25 400	-25 400	-	-	0
536		Arbeidsmiljøtiltak					
	21	Forsknings- og utredningsoppdrag m.m.	11 500	-11 500	-	-	0
	51	Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd	5 100	-5 100	-	-	0
	70	Tilskudd til forskning og informasjon	3 800	-3 800	-	-	0
537		Produkt- og Elektrisitetstilsynet (jf. kap. 3537)					
	1	Driftsutgifter	52 600	-52 600	-	-	0
538		Tilskudd til Norsk Elektroteknisk Komité					
	70	Grunnbevilgning	2 600	-2 600	-	-	0
540		Sametinget					
	50	Sametinget	106 900	-	192	-	107 092
552		Nasjonale programmer og tiltak for regional utvikling					
	21	Kunnskapsutvikling, informasjon, m.v.	8 000	-	675	-	8 675
	53	Programmer for kompetanseutvikling, fond	90 000	-	332	-	90 332
	56	Omstilling og nyskaping, fond	79 000	-	-	10 000	89 000
571		Rammetilskudd til kommuner (jf. kap.3571)					
	60	Innbyggertilskudd/utgiftsutjevning	28 510 007	-	-	1 285 909	29 795 916
	64	Skjønnstilskudd	3 206 000	-	-	25 000	3 231 000
	68	Forsøk med rammefinansiering av øremerkede tilskudd	865 110	-	-	2 930	868 040
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner (jf. kap. 3572)					
	60	Innbyggertilskudd/utgiftsutjevning	15 966 100	-	-	452 091	16 418 191
586		Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser					
	63	Tilskudd til kompensasjon for utgifter til renter og avdrag	708 000	-	-	126 000	834 000
587		Statens bygningstekniske etat (jf. kap. 3587)					

	1	Driftsutgifter	27 600	-	678	-	28 278
Sum endringer Kommunal- og regionaldepartementet				-514 295	9 080	1 738 780	
600		Sosial- og helsedepartementet (jf. kap. 3600)					
	1	Driftsutgifter	158 200	-	700	10 000	168 900
604		Etat for rådssekretariater og enkelte helse- og sosialfaglige oppgaver m.v. (jf. kap. 3604)					
	1	Driftsutgifter	42 100	-	-	12 500	54 600
610		Rusmiddeldirektoratet (jf. kap. 3610)					
	1	Driftsutgifter	27 180	-	-	-900	26 280
612		Statens institutt for rusmiddelforskning og dokumentasjon (jf. kap. 3612)					
	1	Driftsutgifter	21 100	-	380	900	22 380
614		Utvikling av sosialtjenesten, tiltak for rusmiddelmissbrukere m.v.					
	21	Spesielle driftsutgifter	32 100	-	-	-2 500	29 600
	63	Utvikling av sosialtjenesten og rusmiddeltiltak	148 700	-	-	19 100	167 800
616		Statens klinikk for narkomane (jf. kap. 3616)					
	1	Driftsutgifter	20 530	-	-	300	20 830
673		Tiltak for funksjonshemmede					
	65	Psykisk utviklingshemmede med sikringsdom	35 000	-	-	15 000	50 000
675		Tiltak for eldre og funksjonshemmede					
	1	Driftsutgifter	13 000	-	-	-200	12 800
	21	Spesielle driftsutgifter	34 600	-	-	700	35 300
	50	Norges forskningsråd	23 400	-	-	-700	22 700
676		Kompetansesentra for funksjonshemmede					

	1	Driftsutgifter	11 700	-	-	-5 200	6 500
700		Statens helsetilsyn og fylkeslegene (jf. kap. 3700)					
	1	Driftsutgifter	230 950	-	400	2 700	234 050
701		Forsknings- og forsøksvirksomhet					
	21	Spesielle driftsutgifter	129 000	-	700	-30	129 670
710		Statens institutt for folkehelse (jf. kap. 3710)					
	1	Driftsutgifter	199 100	-	-200	-	198 900
711		Statens retts toksikologiske institutt (jf. kap. 3711)					
	1	Driftsutgifter	45 860	-	100	-	45 960
712		Statens helseundersøkelser (jf. kap. 3712)					
	1	Driftsutgifter	46 470	-	-100	-	46 370
713		Statens råd for ernæring og fysisk aktivitet (jf. kap. 3713)					
	1	Driftsutgifter	36 500	-	300	-	36 800
714		Statens tobakksskaderåd (jf. kap. 3714)					
	1	Driftsutgifter	42 400	-	156	-	42 556
716		Kreftregisteret (jf. kap. 3716)					
	1	Driftsutgifter	31 900	-	500	-	32 400
718		Rehabilitering					
	21	Spesielle driftsutgifter	11 400	-	300	-	11 700
719		Helsefremmende og forebyggende arbeid					
	21	Tilskudd til helsefremmende og forebyggende tiltak i helse- og sosialsektoren	35 700	-	150	-	35 850
	50	Norges forskningsråd	25 900	-	-	-400	25 500
730		Fylkeskommunenes helsetjeneste					
	60	Innsatsstyrt finansiering av sykehus	12 422 000	-	-	-495 000	11 927 000

	62	Tilskudd til regionsykehus	1 870 000	-	-	-5 200	1 864 800
	67	Andre tilskudd	46 200	-	-	5 200	51 400
731		Rikshospitalet					
	50	Statstilskudd	1 015 100	230 000	6 400	37 300	1 288 800
734		Det norske Radiumhospital					
	50	Statstilskudd	298 600	-	-2 200	65 300	361 700
735		Statens senter for epilepsi (jf. kap. 3735)					
	1	Driftsutgifter	128 440	-	-1 300	2 100	129 240
737		Barnesykehus (jf. kap. 3737)					
	1	Driftsutgifter	43 180	-	-	-700	42 480
738		Helsetjenesten på Svalbard (jf. kap. 3738)					
	1	Driftsutgifter	12 500	-	-	1 500	14 000
739		Andre utgifter					
	21	Forsøk og utvikling i sykehussektoren	85 250	-	2 300	67 100	154 650
	50	Norges forskningsråd	34 600	-	536	-370	34 766
	64	Tilskudd til RIT 2000	125 900	-	-	-26 600	99 300
	90	Innskuddskapital regionale helseforetak	-	-	-	500	500
750		Statens legemiddelkontroll (jf. kap. 3750 og 5578)					
	1	Driftsutgifter	98 450	-	700	1 000	100 150
Sum endringer Sosial- og helsedepartementet				230 000	9 822	-296 600	
800		Barne- og familiedepartementet (jf. kap. 3800)					
	1	Driftsutgifter	74 549	-	30	-	74 579
830		Foreldreveiledning og samlivstiltak					
	21	Spesielle driftsutgifter	6 845	-	5	-3 300	3 550

	70	Tilskudd	-	-	-	3 300	3 300
841		Familievern og konfliktløsning					
	21	Spesielle driftsutgifter	8 000	-	615	-	8 615
844		Kontantstøtte					
	21	Spesielle driftsutgifter	3 784	-	70	-	3 854
846		Familie- og likestillingspolitisk forskning, opplysningsarbeid m.v.					
	21	Spesielle driftsutgifter	15 380	-	290	-	15 670
847		Kompetansesenter for likestilling					
	50	Basisbevilgning	5 267	-	50	-	5 317
848		Likestillingsombudet					
	1	Driftsutgifter	4 830	-	10	-	4 840
850		Barneombudet (jf. kap. 3850)					
	1	Driftsutgifter	6 995	-	10	-	7 005
854		Tiltak i barne- og ungdomsvernet					
	1	Driftsutgifter	61 100	-	-70	6 500	67 530
	50	Forskning	7 863	-	73	-	7 936
	64	Tilskudd for enslige mindreårige flyktninger og asylsøkere	95 432	-	-	75 000	170 432
856		Barnehager					
	21	Spesielle driftsutgifter	13 489	-	135	-	13 624
	61	Stimuleringstilskudd	-	-	-	12 000	12 000
	64	Prøveprosjekt Oslo indre Øst	11 000	-	-	3 500	14 500
858		Statens ungdoms- og adopsjonskontor (jf. kap. 3858)					
	1	Driftsutgifter	13 641	-	15	-	13 656
859		UNG i Europa (jf. kap. 3859)					

	1	Driftsutgifter	4 630	-	25	-	4 655
860		Forbrukerrådet (jf. kap. 3860)					
	1	Driftsutgifter	68 965	-	178	1 600	70 743
	21	Spesielle driftsutgifter	1 030	-	25	-	1 055
865		Forbrukerpolitiske tiltak og internasjonalt samarbeid					
	21	Spesielle driftsutgifter, forskning, utviklings- og opplysningsarbeid	9 307	-	220	-	9 527
866		Statens institutt for forbruksforskning					
	50	Basisbevilgning	17 406	-	145	200	17 751
867		Forbrukertvistutvalget					
	1	Driftsutgifter	2 981	-	5	-	2 986
868		Forbrukerombudet					
	1	Driftsutgifter	9 431	-	5	1 750	11 186
Sum endringer Barne- og familiedepartementet					-	1 836	100 550
900		Nærings- og handelsdepartementet (jf. kap. 3900)					
	1	Driftsutgifter	106 050	-	-299	16 000	121 751
	21	Spesielle driftsutgifter	43 800	-	3 000	72 000	118 800
901		Styret for det industrielle rettsvern (jf. kap. 3901)					
	1	Driftsutgifter	153 000	-	2 320	-	155 320
902		Justervesenet (jf. kap. 3902)					
	1	Driftsutgifter	74 450	-	450	5 000	79 900
904		Brønnøysundregistrene (jf. kap. 3904)					
	1	Driftsutgifter	134 900	-	1 670	-	136 570
910		Statens veiledningskontor for oppfinnere					
	1	Driftsutgifter	7 150	-	-15	-	7 135

920		Norges forskningsråd					
	50	Tilskudd	922 500	-	3 816	-	926 316
926		Spesielle IT-tiltak					
	22	Samordning av IT-politikken	4 400	-	180	-	4 580
932		Norges geologiske undersøkelse (jf. kap. 3932)					
	1	Driftsutgifter	96 850	-	-30	-	96 820
	21	Spesielle driftsutgifter	31 000	-	250	-	31 250
	45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold	3 000	-	50	-	3 050
933		Bergvesenet (jf. kap. 3933)					
	1	Driftsutgifter	8 900	-	25	-	8 925
941		Sjøfartsdirektoratet (jf. kap. 3941)					
	1	Driftsutgifter	191 500	-	770	3 600	195 870
	21	Spesielle driftsutgifter	8 000	-	30	-	8 030
942		Skipsregistrene (jf. kap. 3942)					
	1	Driftsutgifter	6 750	-	40	-	6 790
943		Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk					
	70	Tilskudd	290 000	-	-	20 000	310 000
951		Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S					
	70	Tilskudd	61 000	-	-	75 000	136 000
959		Moxy Trucks AS					
	90	Aksjekapital	-	50 000	-	-	50 000
961		Reiselivstiltak					
	1	Driftsutgifter	1 800	-	100	-	1 900
962		Omstillingstiltak					

	71	Omstillingstilskudd til Sør-Varanger	-	-	-	5 000	5 000
966		Støtte til skipsbygging					
	50	Overføring til fond for støtte ved skipskontrakter	-	-	-	1 000 000	1 000 000
971		Eksportfinans ASA					
	90	Kjøp av aksjer	-	-	-	410 000	410 000
990		Industri- og forsyningsberedskap (jf. kap. 3990)					
	1	Driftsutgifter	13 000	-	10	4 700	17 710
Sum endringer Nærings- og handelsdepartementet				50 000	12 367	1 611 300	
1000		Fiskeridepartementet (jf. kap.4000)					
	1	Driftsutgifter	63 000	-	175	-	63 175
1020		Havforskningsinstituttet (jf. kap. 4020)					
	1	Driftsutgifter	159 250	-	36	-	159 286
1021		Drift av forskningsfartøyene (jf. kap. 4021)					
	1	Driftsutgifter	87 400	-	-126	-	87 274
	21	Spesielle driftsutgifter	32 000	-	130	-	32 130
1023		Fiskeri- og havbruksforskning (jf. kap. 4023)					
	1	Driftsutgifter	19 750	-	-30	-	19 720
	50	Tilskudd Norges forskningsråd	210 000	-	885	-	210 885
1030		Fiskeridirektoratet (jf. kap. 4030)					
	1	Driftsutgifter	258 800	-	-76	8 000	266 724
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	1 500	-	45	-	1 545
1060		Kystadministrasjon (jf. kap. 4060)					
	1	Driftsutgifter	80 000	-	567	46 000	126 567

1064		Havnetjenesten (jf. kap. 4064)					
	30	Fiskerihavneanlegg	164 700	-	-235	-	164 465
	33	Farleder	30 000	-	485	-	30 485
	45	Vedlikehold av fiskerihavneanlegg	10 000	-	-30	-	9 970
	60	Tilskudd til fiskerihavneanlegg	50 000	-	-	-16 000	34 000
1065		Fyrtjenesten (jf. kap. 4065)					
	1	Driftsutgifter	187 700	-	-915	-	186 785
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	25 000	-	-51	-	24 949
1066		Lostjenesten (jf. kap. 4066)					
	1	Driftsutgifter	351 900	-	-831	-	351 069
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	13 450	-	-41	-	13 409
1067		Trafikksentraler (jf. kap. 4067)					
	1	Driftsutgifter	22 750	-	5	-	22 755
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	6 250	-	276	9 820	16 346
1070		Elektroniske navigasjonshjelpemidler (jf. kap. 4070)					
	1	Driftsutgifter	25 500	-	13	-	25 513
Sum endringer Fiskeridepartementet				-	282	47 820	
1100		Landbruksdepartementet (jf. kap. 4100)					
	1	Driftsutgifter	105 306	-	419	7 000	112 725
1107		Statens dyrehelsetilsyn (jf. kap. 4107)					
	1	Driftsutgifter	176 788	15 100	604	20 000	212 492
	70	Tilskudd til veterinær beredskap	40 000	-	-	-20 000	20 000
1110		Statens landbrukstilsyn (jf. kap. 4110)					
	1	Driftsutgifter	90 819	1 000	5 931	-	97 750

1112		Forvaltningsstøtte, utviklingsoppgaver og kunnskapsutvikling m.m.					
	50	Forvaltningsstøtte og utviklingsoppgaver, Veterinærinstituttet	91 645	12 600	2 033	-	106 278
	51	Forvaltningsstøtte, utvikling og kunnskapsformidling, Planteforsk	41 349	-	1 363	-	42 712
1114		Statens næringsmiddeltilsyn (jf. kap. 4114)					
	1	Driftsutgifter	174 470	4 700	721	35 000	214 891
1137		Forskning og utvikling					
	51	Basisbevilgninger til forskningsinstitutter	146 139	-	1 198	-	147 337
1140		Miljø- og næringstiltak i jordbruket (jf. kap. 4140)					
	50	Driftsøkonomiske analyser m.m.	18 045	-	105	-	18 150
	77	Miljørettet prosjektarbeid m.m.	36 102	-	-	1 400	37 502
1142		Miljø- og næringstiltak i skogbruket					
	50	Forvaltningsstøtte, utvikling og kunnskapsformidling i skogbruket	11 712	-	380	-	12 092
1143		Statens landbruksforvaltning (jf. kap. 4143)					
	1	Driftsutgifter	141 794	-	3 028	-	144 822
	72	Erstatninger	100	-	-	3 000	3 100
1145		Jordskifteverket (jf. kap. 4145)					
	1	Driftsutgifter	132 536	-	-9	-	132 527
1146		Norsk institutt for jord- og skogkartlegging (jf. kap. 4146)					
	1	Driftsutgifter	57 895	-	245	-	58 140
1147		Reindriftsforvaltningen (jf. kap. 4147)					
	1	Driftsutgifter	28 564	-	92	-	28 656
1150		Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m. (jf. kap. 4150)					
	73	Pristilskudd	1 727 370	20 000	-	-	1 747 370
	74	Direkte tilskudd	6 758 524	13 000	-	-	6 771 524

1151		Til gjennomføring av reindrifftsavtalen					
	51	Tilskudd til Utviklings- og investeringsfondet	33 700	8 000	-	-	41 700
	72	Tilskudd til organisasjonsarbeid	4 800	250	-	-	5 050
	75	Kostnadssenkende og direkte tilskudd	42 700	1 750	-	-	44 450
	76	Ekstraordinær støtte etter store tap og produksjonssvikt i reindriften	-	20 000	-	-	20 000
	82	Kostnader vedrørende radioaktivitet i reinkjøtt	-	3 500	-	-	3 500
Sum endringer Landbruksdepartementet				99 900	16 110	46 400	
1300		Samferdselsdepartementet (jf. kap 4300)					
	1	Driftsutgifter	86 600	-	-9	-	86 591
1301		Forskning og utvikling m.v.					
	21	Utredninger vedrørende miljø, trafiksikkerhet m.v.	9 200	-	882	-	10 082
	50	Samferdselsforskning	72 800	-	276	-	73 076
1310		Flytransport					
	70	Godtgjørelse for innenlandske flyruter	387 800	-	-	5 200	393 000
1313		Luftfartstilsynet (jf. kap 4313)					
	1	Driftsutgifter	108 800	-	1 150	-	109 950
1314		Havarikommisjonen for sivil luftfart					
	1	Driftsutgifter	16 000	-	106	-	16 106
1320		Statens vegvesen (jf. kap. 4320)					
	23	Trafikktilsyn, drift og vedlikehold av riksveger m.m.	6 062 800	-	20 399	-	6 083 199
	30	Riksveginvesteringer	4 057 800	-	17 728	-	4 075 528
1350		Jernbaneanverket (jf. kap. 4350)					
	23	Drift og vedlikehold	2 773 000	-7 500	14 312	-40 000	2 739 812
	25	Drift og vedlikehold av Gardermobanen	83 300	-	1 765	-	85 065

	30	Investeringer i linjen	1 048 400	-	13 209	61 700	1 123 309
	90	Innskudd egenkapital BaneTele AS	-	224 000	-	-	224 000
	91	Lån til BaneTele AS	-	196 000	-	-	196 000
1351		Overføringer til NSB BA					
	70	Betaling for persontransporttjenester	987 000	-	-	228 000	1 215 000
1353		Etablering av NSB BA (jf. kap. 4353)					
	90	Egenkapital	-	-	-	2 135 000	2 135 000
1354		Statens jernbanetilsyn					
	1	Driftsutgifter	12 000	-	185	7 300	19 485
1360		Samferdselsberedskap					
	1	Driftsutgifter	5 440	-	51	-	5 491
1380		Post- og teletilsynet (jf. kap. 4380)					
	1	Driftsutgifter	139 000	-	1 488	-	140 488
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	22 300	-	877	-	23 177
Sum endringer Samferdselsdepartementet				412 500	72 419	2 397 200	
1400		Miljøverndepartementet (jf. kap. 4400)					
	1	Driftsutgifter	124 729	-	796	-350	125 175
1401		Opplysningsvirksomhet, tilskudd til organisasjoner					
	1	Driftsutgifter	7 329	-	303	-	7 632
1410		Miljøvernforskning og miljøovervåkning (jf. kap. 4410)					
	21	Miljøovervåkning og miljødata	73 555	-	5 751	-	79 306
	51	Forskningsprogrammer m.m.	112 214	-	853	-	113 067
1422		Biomangfold, friluftsliv og kulturminner					

	1	Driftsutgifter	10 709	-	540	1 500	12 749
1425		Vilt- og fisketiltak (jf. kap. 4425)					
	1	Driftsutgifter	33 000	-	-100	-	32 900
	65	Fallvilt	8 000	-	-	1 000	9 000
	70	Tilskudd til fiskeformål	11 000	-	-	2 500	13 500
	71	Tilskudd til viltformål	21 145	-	-	2 000	23 145
1426		Statens naturoppsyn (jf. kap. 4426)					
	1	Driftsutgifter	46 489	-	1 822	3 000	51 311
	30	Tiltak i nasjonalparkene	2 500	-	146	-	2 646
	31	Tiltak i naturvern- og friluftsområder	10 613	-	179	-	10 792
	32	Skjærgårdsparker m.v.	11 835	-	180	-	12 015
1427		Direktoratet for naturforvaltning (jf. kap. 4427)					
	1	Driftsutgifter	105 183	-	2 365	5 000	112 548
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder	22 785	-	60	-	22 845
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner	18 500	-	625	-	19 125
	33	Statlige erverv, barskogvern	30 154	-	335	-	30 489
	34	Statlige erverv, nasjonalparker	2 000	-	50	-	2 050
	60	Kommunal naturforvaltning	2 012	-	-	-1 500	512
1429		Riksantikvaren (jf. kap. 4429)					
	1	Driftsutgifter	77 093	-	-38	-	77 055
	21	Spesielle driftsutgifter	18 021	-	1 064	-	19 085
1441		Statens forurensningstilsyn (jf. kap. 4441)					
	1	Driftsutgifter	193 262	-	1 632	-	194 894
	39	Opprydningstiltak	22 400	-	2 240	-	24 640

	73	Tilskudd til biloppsamlingssystemet	91 443	-	-	3 600	95 043
	75	Utbetaling av pant for bilvrak	136 152	-	-	15 120	151 272
	76	Refusjonsordninger	66 000	-	-	-10 000	56 000
1442		Miljødata, forurensning og miljøeffektivitet					
	1	Driftsutgifter	18 485	-	978	-	19 463
1443		Statens beredskapsansvar mot akutt forurensning					
	1	Driftsutgifter	30 877	-	-71	2 000	32 806
	21	Spesielle driftsutgifter	3 313	99 300	92	-	102 705
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	7 743	-	-24	-	7 719
1463		Regional og lokal planlegging					
	1	Driftsutgifter	28 852	-	2 263	-1 000	30 115
	75	Miljøvennlig byutvikling	-	-	-	1 000	1 000
1465		Statens kjøp av tjenester i Statens kartverk					
	21	Betaling for statsoppdraget	338 030	-	7 660	3 918	349 608
1470		Internasjonalt samarbeid, tiltak for luftmiljø og polarforvaltning (jf. kap. 4470)					
	1	Driftsutgifter	23 441	-	1 179	1 000	25 620
	71	Internasjonale organisasjoner	30 885	-	-	800	31 685
	73	Miljøtiltak i nikkilverkene på Kola	-	-	-	43 200	43 200
1471		Norsk Polarinstitut (jf. kap. 4471)					
	1	Driftsutgifter	112 121	-	1 122	-779	112 464
Sum endringer Miljøverndepartementet				99 300	32 002	72 009	
1500		Arbeids- og administrasjonsdepartementet (jf. kap. 4500)					
	1	Driftsutgifter	121 996	20 845	-14	-	142 827
	21	Spesielle driftsutgifter	77 786	1 000	645	4 000	83 431

1502		Tilskudd til kompetanseutvikling					
	1	Driftsutgifter	-	-	-	2 030	2 030
	70	Tilskudd	-	-	-	18 500	18 500
1507		Datatilsynet (jf. kap. 4507)					
	1	Driftsutgifter	18 413	-	53	-	18 466
1510		Fylkesmannsembetene (jf. kap. 4510)					
	1	Driftsutgifter	732 439	-	-707	-	731 732
1520		Statskonsult - Direktoratet for forvaltningsutvikling (jf. kap. 4520)					
	1	Driftsutgifter	79 402	-	289	20 174	99 865
	21	Spesielle driftsutgifter	-	-	404	20 046	20 450
1521		Statens informasjonstjeneste					
	1	Driftsutgifter	20 174	-	-	-20 174	0
	21	Spesielle driftsutgifter	20 046	-	-	-20 046	0
1522		Statens forvaltningstjeneste (jf. kap. 4522)					
	1	Driftsutgifter	266 583	-	748	3 350	270 681
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	10 247	-	234	-	10 481
1542		Tilskudd til Statens Pensjonskasse og Pensjonsordningen for apoteketaten					
	1	Driftsutgifter	6 351 613	-	-	-313 742	6 037 871
	72	For lærere i grunnskolen	243 258	-	-	-243 258	0
1544		Boliglån til statsansatte					
	90	Lån	1 500 000	-	-	2 500 000	4 000 000
1550		Konkurransetilsynet (jf. kap. 4550)					
	1	Driftsutgifter	66 653	-	-77	8 300	74 876
1570		Arbeidstilsynet (jf. kap 4570)					

	1	Driftsutgifter	-	245 800	-31	-	245 769
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	-	3 700	-11	-	3 689
1571		Direktoratet for brann og eksplosjonsvern (jf. kap. 4571)					
	1	Driftsutgifter	-	61 800	84	-	61 884
	21	Spesielle driftsutgifter	-	700	-	-	700
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	-	750	48	-	798
	70	Tilskudd til Norsk Brannvern Forening	-	500	-	-	500
1572		Produkt- og Elektrisitetstilsynet (jf. kap. 4572)					
	1	Driftsutgifter	-	52 600	-59	-	52 541
	71	Tilskudd til Norsk Elektroteknisk Komite	-	2 600	-	-	2 600
1573		Statens arbeidsmiljøinstitutt (jf. kap.4573)					
	1	Driftsutgifter	-	56 400	36	-	56 436
	21	Oppdrag	-	6 300	-	-	6 300
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	-	2 600	-8	-	2 592
1574		Arbeidsforskningsinstituttet (jf. kap.4574)					
	1	Driftsutgifter	-	25 400	120	-	25 520
1575		Arbeidsmiljøtiltak					
	21	Forsknings- og utredningsoppdrag, m.m.	-	12 600	620	-	13 220
	50	Norges forskningsråd	-	6 600	-	-	6 600
	70	Tilskudd til forskning og informasjon	-	3 800	-	-	3 800
	71	Tilskudd til Leverandørenes Utviklings og Kompetansesenter (LUKS)	-	-	-	1 200	1 200
1576		Produktregisteret					
	1	Driftsutgifter	-	10 300	-12	-	10 288
1580		Bygg utenfor husleieordningen					

	30	Igangsetting av byggeprosjekter	5 000	-	11	-	5 011
	31	Videreføring av byggeprosjekter	632 800	-	785	-24 000	609 585
	32	Prosjektering av bygg	62 700	-	352	-	63 052
1582		Utvikling av Fornebuområdet					
	21	Spesielle driftsutgifter	8 900	-	609	-	9 509
	30	Investeringer på Fornebu	101 000	-	1 195	-	102 195
	35	Innløsning av areal til nasjonalt IT- og kunnskapssenter	-	-	-	3 500	3 500
1583		Utvikling av Pilestredet Park (jf. kap. 4583)					
	21	Spesielle driftsutgifter	-	-	348	-	348
1590		Aetat (jf. kap. 4590)					
	1	Driftsutgifter	1 545 605	-	-2 541	7 800	1 550 864
	21	Spesielle driftsutgifter	1 444	-	106	-	1 550
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	210 881	-	5 959	-	216 840
1591		Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 4591)					
	21	Evaluering, utviklingstiltak m.v.	20 460	-	699	-	21 159
1592		Spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede					
	70	Arbeidsmarkedstiltak, drift	2 517 840	-	-	494 321	3 012 161
1593		Aetats salg av bedriftstjenester (jf. kap. 4593)					
	1	Driftsutgifter	278 400	-	-243	-	278 157
Sum endringer Arbeids- og administrasjonsdepartementet				514 295	9 642	2 462 001	
1600		Finansdepartementet (jf. kap. 4600)					
	1	Driftsutgifter	193 200	-	1 250	1 000	195 450
	21	Spesielle forsknings- og utredningsoppdrag	17 100	-	1 300	-	18 400

1602		Kredittilsynet (jf. kap. 4602)					
	1	Driftsutgifter	107 700	-	325	-	108 025
1610		Toll- og avgiftsetaten (jf. kap. 4610)					
	1	Driftsutgifter	775 900	-	3 000	6 000	784 900
	45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold	41 400	-	-150	-	41 250
1618		Skatteetaten (jf. kap. 4618)					
	1	Driftsutgifter	2 874 700	-	18 050	-1 700	2 891 050
	45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold	123 600	-	-450	-	123 150
1620		Statistisk sentralbyrå (jf. kap. 4620)					
	1	Driftsutgifter	297 700	-	730	-	298 430
	21	Spesielle driftsutgifter	91 000	-	-	15 000	106 000
	22	Folke- og bolig telling mv.	63 200	-	2 700	-	65 900
	45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold	7 600	-	-30	-	7 570
1630		Tiltak for å styrke den statlige økonomiforvaltning					
	21	Spesielle driftsutgifter	8 000	-	600	-	8 600
1634		Statens innkrevingsentral (jf. kap. 4634)					
	1	Driftsutgifter	163 400	-	800	-	164 200
1635		Oppgjør av skattefordelingstvist m.v.					
	60	Betaling til kommuner med beløp til gode	-	-	-	25 300	25 300
	70	Tilbakebetaling av skatt	-	-	-	304 200	304 200
Sum endringer Finansdepartementet				-	28 125	349 800	
1700		Forsvarsdepartementet					
	1	Driftsutgifter	140 657	-	302	-	140 959
	73	Forskning og utvikling	7 500	-	43	-	7 543

1710		Fellesinstitusjoner og statsforetak under Forsvarsdepartementet (jf. kap. 4710)					
	1	Driftsutgifter	439 738	-	1 279	-	441 017
	51	Tilskudd til Forsvarets forskningsinstitutt	155 063	-	1 738	-	156 801
1720		Felles ledelse og kommandoapparat (jf. kap. 4720)					
	1	Driftsutgifter	1 175 528	-	3 349	-	1 178 877
1725		Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarets overkommando (jf. kap. 4725)					
	1	Driftsutgifter	1 636 066	9 730	-22 379	-	1 623 417
1731		Hæren (jf. kap. 4731)					
	1	Driftsutgifter	4 500 386	-	-1 418	-	4 498 968
1732		Sjøforsvaret (jf. kap. 4732)					
	1	Driftsutgifter	2 791 532	-	-2 043	-	2 789 489
1733		Luftforsvaret (jf. kap. 4733)					
	1	Driftsutgifter	3 607 579	-	-3 456	-	3 604 123
1734		Heimevernet (jf. kap. 4734)					
	1	Driftsutgifter	757 252	-	640	-	757 892
1735		Forsvarets etterretningstjeneste					
	21	Spesielle driftsutgifter	547 390	-	2 354	-	549 744
1760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg (jf. kap. 4760)					
	1	Driftsutgifter	391 798	-	3 234	-	395 032
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	6 269 568	-	48 893	-	6 318 461
1795		Kulturelle og allmenntilgode formål (jf. kap. 4795)					
	1	Driftsutgifter	120 998	-	225	-	121 223
Sum endringer Forsvarsdepartementet				9 730	32 761	-	

1800		Olje- og energidepartementet					
	1	Driftsutgifter	101 425	-	-175	-2 700	98 550
	21	Spesielle driftsutgifter	19 000	-	1 500	-	20 500
	22	Beredskapslagre for drivstoff	20 000	-	300	-	20 300
1801		Omstrukturering av staten sitt petroleumsengasjement					
	21	Spesielle driftsutgifter	-	135 000	-	-	135 000
1810		Oljedirektoratet (jf. kap. 4810)					
	1	Driftsutgifter	228 800	-	350	-	229 150
	21	Spesielle driftsutgifter	70 200	-	500	-	70 700
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat (jf. kap. 4820 og 4829)					
	1	Driftsutgifter	206 200	-	1 200	-	207 400
	21	Spesielle driftsutgifter	50 275	-	175	-	50 450
	22	Forbygningsarbeider og oppryddingstiltak	43 950	-	200	-	44 150
	74	Kompensasjon for tapt produksjon	-	-	-	260	260
1825		Omlægging av energibruk og energiproduksjon					
	90	Innskuddskapital, Enova SF	-	-	-	5 000	5 000
1826		Hjemfalte anlegg (jf. kap. 4826)					
	60	Overføring til kommunale næringsfond	-	14 000	-	-	14 000
1830		Energiforskning (jf. kap. 4829)					
	21	Spesielle driftsutgifter	11 300	-	750	-	12 050
	50	Norges forskningsråd	180 700	-	748	-	181 448
1860		Statsforetak under Olje- og energidepartementet					
	90	Innskuddskapital	-	6 000 000	-	-	6 000 000

Sum endringer Olje- og energidepartementet				6 149 000	5 548	2 560	
2309		Tilfeldige utgifter					
	1	Driftsutgifter	8 261 353	-	-135 000	-2 421 510	5 704 843
Sum endringer Ymse utgifter				-	-135 000	-2 421 510	
2410		Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 5310)					
	1	Driftsutgifter	234 657	-	2 507	-	237 164
	72	Rentestønad	1 498 000	-	-	-94 000	1 404 000
2411		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, lån til landbruksformål (jf. kap. 5311 og 5614)					
	71	Rentestøtte	500	-	-	-	500
2412		Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 5312 og 5615)					
	1	Driftsutgifter	222 150	-	1 995	-	224 145
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	4 000	-	-20	-	3 980
	90	Lån til Husbanken	12 574 000	-	-	-1 700 000	10 874 000
2425		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) og fylkeskommunene					
	74	Dekning av tap på risikolån og garantier	-	-	-	1 100	1 100
Sum endringer Statsbankene				-	4 482	-1 792 900	
2440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (jf. kap. 5440)					
	22	Fjerningsutgifter	70 000	-	-	10 000	80 000
	30	Investeringer	16 200 000	-	-	3 900 000	20 100 000
	50	Overføring til Statens petroleumsforsikringsfond	600 000	-	-	-8 000	592 000

2442		Disponering av innretninger på kontinentalsokkelen					
	70	Tilskudd	150 000	-	-	90 000	240 000
2443		Forvaltningsselskap for SDØE					
	70	Administrasjon	-	50 000	-	-	50 000
	90	Aksjekapital	-	10 000	-	-	10 000
2444		Transportselskap for naturgass					
	90	Aksjekapital	-	10 000	-	-	10 000
Sum endringer Petroleumsvirksomheten				70 000	-	3 992 000	
2445		Statsbygg (jf. kap. 5445)					
	30	Igangsetting av byggeprosjekter	72 000	-	45	-	72 045
	31	Videreføring av byggeprosjekter	535 800	-	660	-	536 460
	32	Prosjektering av bygg	31 500	-	513	7 000	39 013
	45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold	99 460	-	-303	-	99 157
	49	Kjøp av eiendommer	100 000	-	18	-	100 018
2450		Luftfartsverket (jf. kap. 5450, 5491 og 5603)					
	24	Driftsresultat:	-134 000	-	-	21 000	-113 000
	30	Flyplassanlegg	700 000	-	-	-50 000	650 000
2465		Statens kartverk (jf. kap. 5491 og 5603)					
	24	Driftsresultat:	-4 000	-	-	3 918	-82
	45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold	16 000	-	-49	-	15 951
2470		Statens Pensjonskasse					
	45	Investeringer i medlemsdatabasen	8 000	-	-6	-	7 994
2490		NVE Anlegg (jf. kap. 5490)					

	24	Driftsresultat	5 210	-	-	300	5 510
Sum endringer Statens forretningsdrift				-	878	-17 782	
2543		Ytelser til yrkesrettet attføring					
	70	Attføringspenger	4 637 000	-	-	135 000	4 772 000
	71	Attføringsstønad	1 340 000	-	-	135 000	1 475 000
2600		Trygdeetaten					
	1	Driftsutgifter	3 857 500	-	10 700	36 500	3 904 700
	21	Spesielle driftsutgifter	37 600	-	-	-6 700	30 900
2603		Trygderetten					
	1	Driftsutgifter	38 900	-	100	800	39 800
2650		Sykepenger					
	70	Sykepenger for arbeidstakere m.v.	22 685 000	-	-	-849 000	21 836 000
2660		Uførhet					
	70	Grunnpensjon	12 734 000	-	-	-280 000	12 454 000
	71	Tilleggspensjon	18 404 000	-	-	-220 000	18 184 000
2663		Medisinsk rehabilitering m.v.					
	70	Rehabiliteringspenger	4 491 000	-	-	180 000	4 671 000
	74	Tilskudd til biler	900 000	-	-	8 000	908 000
	75	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler	2 662 000	-	-	20 000	2 682 000
2683		Stønad til enslig mor eller far (jf. kap. 5701)					
	70	Overgangsstønad	1 955 000	-	-	140 000	2 095 000
2711		Diverse tiltak i fylkeshelsetjenesten m.v.					
	70	Refusjon spesialisthjelp	932 000	23 000	-	-	955 000
2750		Syketransport m.v.					

	77	Syketransport	1 152 000	-	-	243 800	1 395 800
2751		Medisiner m.v.					
	70	Legemidler	6 011 000	-	-	30 000	6 041 000
	72	Sykepleieartikler	921 000	-	-	8 000	929 000
	73	Ortopediske hjelpemidler m.v.	475 000	-	-	4 000	479 000
2752		Refusjon av egenbetaling					
	70	Refusjon av egenbetaling	1 795 000	-	-	9 000	1 804 000
2755		Helsetjeneste i kommunene					
	61	Tilskudd til fastlønsordning allmennleger	186 000	-13 000	-	-	173 000
	70	Refusjon allmennlegehjelp	1 774 000	270 000	-	10 000	2 054 000
Sum endringer Folketrygden				280 000	10 800	-395 600	
Sum endringer utgifter				7 484 461	151 894	8 833 126	
Herav 90 - 99 poster				6 490 000	-	3 350 500	

Inntekter
1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett 2001	Endringer foreslått etter saldert budsjett	MVA-kompensasjon, ref. sykepenger og innsparing statlig innkjøp	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter Revidert nasjonalbudsjett 2001
3221		Tilskudd til grunnskolen (jf. kap. 221)					

	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	24 395	-	-	24 200	48 595
3254		Tilskudd til voksenopplæring (jf. kap. 254)					
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	57 112	-	-	3 100	60 212
3322		Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom (jf. kap. 322)					
	2	Inntekter fra store utstillinger	1 097	-	16	-	1 113
3326		Språk-, litteratur- og bibliotekformål (jf. kap. 326)					
	2	Inntekter ved oppdrag	7 313	-	254	-	7 567
3328		Museums- og andre kulturvernformål (jf. kap. 328)					
	2	Inntekter ved oppdrag	13 129	-	19	-	13 148
3334		Film- og medieformål (jf. kap. 334)					
	2	Inntekter ved oppdrag	7 729	-	-19	-	7 710
3410		Rettsgebyr (jf. kap. 410)					
	1	Rettsgebyr	698 100	-	-	-3 930	694 170
3451		Sivilt beredskap (jf. kap. 451)					
	3	Diverse inntekter	9 270	-	-	6 000	15 270
3520		Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 520)					
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	674 187	-	-	-172 100	502 087
3530		Arbeidstilsynet (jf. kap. 530)					
	1	Diverse inntekter	2 000	-2 000	-	-	0
	4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	3 700	-3 700	-	-	0
	5	Tvangsmulkt	1 000	-1 000	-	-	0
	7	Byggesaksbehandling, gebyrer	12 300	-12 300	-	-	0
3531		Statens arbeidsmiljøinstitutt (jf. kap. 531)					
	1	Inntekter av laboratorievirksomhet	1 200	-1 200	-	-	0

	2	Informasjon, kurs og tjenesteyting	1 100	-1 100	-	-	0
	3	Oppdrag	6 400	-6 400	-	-	0
3533		Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern (jf. kap. 533)					
	2	Gebyrer	43 700	-43 700	-	-	0
3535		Arbeidsforskningsinstituttet (jf. kap. 535)					
	1	Diverse inntekter	300	-300	-	-	0
	3	Oppdragsforskning	16 200	-16 200	-	-	0
3537		Produkt- og Elektrisitetstilsynet (jf. kap. 537)					
	1	Gebyrer	46 400	-46 400	-	-	0
3860		Forbrukerrådet (jf. kap. 860)					
	1	Salg av Forbrukerrapporten	14 971	-	-	-3 500	11 471
3900		Nærings- og handelsdepartementet (jf. kap. 900)					
	90	Salg av aksjer	10 000	-	-	731 000	741 000
3902		Justervesenet (jf. kap. 902)					
	3	Kontroll- og godkjenningssgebyr	14 300	-	-	5 000	19 300
3904		Brønnøysundregistrene (jf. kap. 904)					
	1	Gebyrinntekter	378 600	-	-	-7 500	371 100
3990		Industri- og forsyningsberedskap (jf. kap. 990)					
	1	Salgsinntekter	6 800	-	-	4 700	11 500
4021		Drift av forskningsfartøyene (jf. kap. 1021)					
	1	Oppdragsinntekter	32 000	-	130	-	32 130
4065		Fyrtjenesten (jf. kap. 1065)					
	2	Alminnelig kystgebyr	70 580	-	-130	-	70 450
4067		Trafikksentraler (jf. kap. 1067)					

	3	Refusjon Europipe	-	-	-	9 820	9 820
4107		Statens dyrehelsetilsyn (jf. kap. 1107)					
	3	Gebyr- og analyseinntekter m.m.	19 303	-	-	-2 500	16 803
4114		Statens næringsmiddeltilsyn (jf. kap. 1114)					
	1	Gebyr og analyseinntekter m.m.	174 942	-	-	35 000	209 942
4140		Miljø- og næringstiltak i jordbruket (jf. kap. 1140)					
	1	Refusjoner	-	-	-	1 400	1 400
	90	Avdrag	-	-	-	40	40
4143		Statens landbruksforvaltning (jf. kap. 1143)					
	1	Driftsinntekter m.m.	22 329	-	-	4 400	26 729
	80	Renteinntekter	1 759	-	-	-1 700	59
4145		Jordskifteverket (jf. kap. 1145)					
	1	Saks- og gebyrinntekter	15 247	-	-	-3 000	12 247
4150		Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m. (jf. kap. 1150)					
	81	Refusjon fra Lager- og tørkefondet	-	13 000	-	-	13 000
4164		Avvikling av Statens Landbruksbank					
	40	Salg av eiendom	-	-	-	90 300	90 300
4350		Jernbaneverket (jf. kap. 1350)					
	4	Leieinntekter	30 000	-15 000	-	-	15 000
	90	Overdragelse av eiendeler til BaneTele AS	-	224 000	-	-	224 000
4352		NSB Gardermobanen AS (jf. kap. 1352)					
	90	Lån	-	-	-	1 118 626	1 118 626
4353		NSB BA (jf. kap. 1353)					
	90	Nedbetaling av lån	-	-	-	2 135 000	2 135 000

4425		Refusjoner fra Viltfondet og Statens fiskefond (jf. kap. 1425)					
	51	Viltfondet	55 645	-	-	3 000	58 645
	52	Statens fiskefond	27 000	-	-	2 500	29 500
4442		Miljødata, forurensning og miljøeffektivitet (jf. kap. 1442)					
	90	Salg av aksjer	500	-	-	2 549	3 049
4471		Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 1471)					
	4	Refusjon fra Svalbardbudsjettet	3 229	-	-	-779	2 450
4570		Arbeidstilsynet (jf. kap. 1570)					
	1	Diverse inntekter	-	2 000	-	-	2 000
	4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	-	3 700	-	-	3 700
	5	Tvangsmulkt	-	1 000	-	-	1 000
	7	Byggesaksbehandling, gebyrer	-	12 300	-	-	12 300
4571		Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern (jf. kap. 1571)					
	2	Gebyrer	-	43 700	-	-	43 700
4572		Produkt- og Elektrisitetstilsynet (jf. kap. 1572)					
	1	Gebyrer	-	46 400	-	-	46 400
4573		Statens arbeidsmiljøinstitutt (jf. kap. 1573)					
	1	Laboratorievirksomhet	-	1 200	-	-	1 200
	2	Informasjon, kurs og tjenesteyting	-	1 100	-	-	1 100
	3	Oppdrag	-	6 400	-	-	6 400
4574		Arbeidsforskningsinstituttet (jf. kap. 1574)					
	1	Diverse inntekter	-	300	-	-	300
	3	Oppdragsforskning	-	16 200	-	-	16 200
4618		Skatteetaten (jf. kap. 1618)					

	6	Økonomitjenester	13 700	-	-	-2 700	11 000
4620		Statistisk sentralbyrå (jf. kap. 1620)					
	2	Spesialoppdrag	91 000	-	-	15 000	106 000
4829		Konsesjonsavgiftsfondet (jf. kap. 1820 og 1830)					
	50	Overføring fra fondet	116 900	-	-	260	117 160
4860		Statsforetak under Olje- og energidepartementet					
	80	Inntekter fra oppgjørsordningen for utenlandshandelen med kraft	80 000	-	-	23 000	103 000
5311		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, lån til landbruksformål (jf. kap. 2411)					
	1	Gebyr	-	-	-	7 500	7 500
	90	Avdrag	-	-	-	4 337 500	4 337 500
5312		Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 2412)					
	90	Avdrag	5 710 000	-	-	320 000	6 030 000
5320		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 2420)					
	50	Tilbakeføring av utviklingstilskudd	5 000	-	-	27 100	32 100
	51	Tilbakeføring fra tapsfond	5 000	-	-	8 400	13 400
5326		SIVA (jf. kap. 2426)					
	71	Låneprovisjon	2 150	-	-	500	2 650
5350		Tilbakeføring av midler fra Statens Banksikringsfond					
	50	Overføringer	4 284 800	-	-	31 200	4 316 000
5352		Tilbakeføring av midler fra Statens Bankinvesteringsfond					
	90	Salg av aksjer	-	-	-	7 749 967	7 749 967
Sum endringer Inntekter under departementene				222 000	270	16 499 353	

5440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (jf. kap. 2440)					
	24	Driftsresultat:	78 200 000	-	-	21 800 000	100 000 000
	30	Avskrivninger	18 200 000	-	-	1 300 000	19 500 000
	80	Renter	8 300 000	-	-	100 000	8 400 000
Sum endringer Inntekter fra petroleumsvirksomheten						23 200 000	
5446		Salg av eiendom, Fornebu					
	1	Leieinntekter, Fornebu	2 000	-	-	13 000	15 000
	40	Salgsinntekter	654 300	-	-	43 700	698 000
5450		Luftfartsverket (jf. kap. 2450)					
	35	Til investeringsformål	340 000	-	-	-25 900	314 100
5460		Garanti-Instituttet for Eksportkreditt (jf. kap. 2460)					
	50	Tilbakeføring fra risikoavsetningsfond for SUS/Baltikumordningen	5 000	-	-	6 600	11 600
5465		Statens kartverk (jf. kap. 2465, 5491 og 5603)					
	1	Salg av anleggsmidler	-	-	-	3 918	3 918
5490		NVE Anlegg (jf. kap. 2490)					
	80	Renter	1 240	-	-	300	1 540
5491		Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift (jf. kap. 2445-2481)					
	30	Avskrivninger	693 630	-	-	-20 182	673 448
Sum endringer Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg m.v.						21 436	
5521		Merverdiavgift og avgift på investeringer m.v.					
	70	Avgift	126 271 000	-	-	1 929 000	128 200 000

5536		Avgift på motorvogner m.m.					
	71	Engangsavgift på motorvogner m.m.	10 418 000	-	-	-75 000	10 343 000
	73	Vektårsavgift	345 000	-	-	-2 000	343 000
5578		Avgift på farmasøytiske spesialpreparater (jf. kap. 750)					
	70	Registreringsavgift	57 920	-	-	-3 000	54 920
	71	Kontrollavgift	33 030	-	-	4 000	37 030
Sum endringer Skatter og avgifter				-	-	1 853 000	
5608		Renter av lån til statsforetak under Olje- og energidepartementet					
	80	Renter, Statnett SF	96 000	-	-	24 000	120 000
5613		Renter fra SIVA					
	80	Renter	54 925	-	-	675	55 600
5615		Renter fra Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 2412)					
	80	Renter	5 995 000	-	-	-269 000	5 726 000
5617		Renter fra Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 2410)					
	80	Renter	4 941 000	-	-	-193 000	4 748 000
5620		Renter og utbytte fra Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 2420)					
	83	Utbytte, grunnfinansierings- og lavrisikolåneordningen	30 000	-	-	9 000	39 000
	84	Utbytte fra SND Invest AS	90 000	-	-	22 200	112 200
	85	Rentemargin, risikolåneordningen	5 000	-	-	8 300	13 300
5623		Aksjer i SAS Norge ASA					
	80	Utbytte	50 000	-	-	48 700	98 700
5656		Aksjer i selskaper under Nærings- og handelsdepartementets forvaltning					

	80	Utbytte	1 377 000	-	-	153 000	1 530 000
5671		Renter og utbytte fra BaneTele AS					
	80	Renter	-	7 500	-	-	7 500
5680		Utbytte fra statsforetak under Olje- og energidepartementet					
	81	Utbytte, Statkraft SF	562 500	-	-	68 500	631 000
5685		Aksjer i Den norske stats oljeselskap a.s					
	80	Utbytte	4 000 000	-	-	1 668 000	5 668 000
5691		Avkastning på bevilget kapital i Statens Bankinvesteringsfond					
	80	Avkastning på bevilget kapital	1 217 276	-	-	220 193	1 437 469
Sum endringer Renter og utbytte m.v.				7 500	-	1 760 568	
Sum endringer inntekter				229 500	270	43 334 357	
Herav 90 - 99 poster				224 000	-	16 394 682	